Čisło 1. ~ 2. januara. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěšťki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Sudniske dopisy. — Něschto wo pschistajenju atd. — Ze Serbow: Se Semiz. Hans Depla a Mots Tunka. — Nowsche telegrammy. — Spěwy. — Cyrkwinske powjesće, — Ćahi saksko-šlezynskeje železnicy atd. — Spiritus płaćeše w Barlinje. — Nawěštnik.

K nawjedźenju.

Čzi ßami czeſczeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiž chzedja ſa uje na prěnje ſchtwórtlěto 1864 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. we wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadža. Čzi, kotſiž ßebi Serbſke Nowiny pſches pósť pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſaponnja, ßebi je tam ſkaſacz. — Pruſkim czitarjam naſchich nowinow hiſchcze pſchiſpominamy, ſo ßo wot noweho lěta ſa Serbſke Nowiny w Prußach žadyn ſchtempel wjazy płaczicz njetrjeba. Redakzia.

Swětne podawki.

Saksa. Wſchitke powjeſcze, kotrež wot ſakſkeho wójſka w Holſteinje pſchikhadžeja, powjedaja, ſo ßu ſakſzy wojazy pola tamniſchich wobydlerjow jara widżeni ludżo a ſo jich tam wſchudżom jara pſcheczelniwje horjebjeru. Žędże maja tam doſcz a je tež dobra a ſ khwartirami ßu nětko tež ſpokojni, dokelž nětko wjazy tak ſ hromadami w hromadże njeleża, kaž prěnje dny; pſchetož jako běchu do Boitzenburga pſchijěli, běchu tam a na wokolnych wßach domy, móhł rjez, ſ wojakami pſchepjelnjene. — Schtož draſtu naſtupa, dha ßu ſakſzy wojazy lutu nowu draſtu doſtali a tež nowe mantle, kaž tež czopke wobwjaſy wokoło żiwota a wołmjane ſchtrympy, ſo ßu po tajkim tež w tajkim wotpohladanju derje ſaſtarani. — Wóndanjo běchu w Draždżanach dweju mordarjow k ßmjerczi wotßudżili a bě hižom poſtajene, ſo ma ßo jimaj, dokelž běſche Jeho majeſtoſcz kral Jan jeju hnydom wobhnadżicz nochzył, ſańdżenu ßrjedu rano hłowa rubacz. Ale wutoru wjeczor bu jimaj po kralowej poručznoſczi woſjewjene, ſo ſtaj k czaßżiwjeńſkemu jaſtwu wobhnadżenaj. — W Oberwieſenthalu je ßo 27. decembra ſtara radna khęża wotpaliła. — Miniſter ſ Beuſt je ßo ſ Minichowa wrócził. — Kaž wſchelake nowiny powjedaja, je draždżanſki ryčznik F. Geyer, kiž bě tež polnomózujenz tak mjenowaneje Margarethenhütty, něhdże do wukraja czeknył, pjecza pſches 120,000 tl. dołha ſawoſtajiſchi. — S Rieſy piſaja, ſo je tam wóndanje jena łódź, na kotrejž bě kamjentne wuhło, da jeneho ſtołpa tamniſcheho moſta ſtorczika, ßo pſchi tym roskamała a podnurika. To ßamo ſta ßo bórſy potom ſ jenej łódżu, na kotrejž bě bruniza.

Prußy. Jeho maieſtoſcz kral Wylem je ſaßo tak daloko wotkhorjeł, ſo móże wujeſdżowacz. — Krónprynz a krónprynzeßyna ſtaj ßo ſ Jendżelſkeje do Barlina wróczikoj. — Kral je pſchedßydże Grabowej ßwoje wotmolwjenje na adreßu druheje komory póßłak. Grabow je teho dla ſapóßłanzow, kiž běchu na ßwjate dny domoj wujěli, ſaßo do Barlina ſkaſał, ſo by jim tajke wotmolwjenje woſjewił. Kral je pjecza jara mikoſczjiwje wotmolwił, pſchi tym pak druhej komorje k nawjedżenju dał, ſo je ſe ſkutkowanjom nětcziſcheho miniſterſtwa zyle ſpokojny a napomina teho dla druhu komoru, ſo by wona tu pjenjeżnu požczonku, kotruż ßebi miniſterſtwo ſchleſwigholſteinſkeje wěży dla ſa wójſko żada, ſkerje lěpje pſchiſwolika. Schto budża ſapoßłanzy nětko czinicz, to ßo na nowy tydżeń pokaſa. — W ſańdżenych dnjach je miniſterpſchedßyda Bismark wjele ſe wſchelakimi póßłanzami zuſnych wjerchow jednał a to woßebje ſ franzowſkim, jendżelſkim, ſchwedſkim, ruſkim, rakuſkim a t. d. a powjeda ßo, ſo ßu w hromadże wujednali, ſo ma ßo ſchleſwigholſteinſka wěż na kongreßu, jeje dla powołanym, wuczinicz. — Prynz Bjedrich auguſtenburgſki, kotrehoż ßu w Holſteinje ſa ſchleſwigholſteinſkeho knjeżerja wuwołali, chze ßo do Holſteina podacz, nochze tam pak ßwoje knjeżenje prjedy ſapoczecz, hacz budże Holſtein wot němſkeho wójſka wopuſchczeny.

Schleswig-Holstein. Holstein je nětko po swojich najwažnischich městach wot sakskeho a hannoverskeho wójska wobsadźeny, danske wójsko je pak s Holsteina wuczahnyło a so w suđodnym Schleswigu postajiło. Najprjódy je so sakske wójsko, kaž je snate, wokoło Boitzenburga shromadźiło a wot tam so po dźělbje pschés Hamburg do wjetscheho, s Hamburgom hromadże wisazeho, holsteinskeho města Altona podało a je wobsadziło. Holsteinszy su Sakskow jara pschecźelniwje witali a su s knjesom kommisarom Könneritzom tež wosebje spokojni, dokelž jim tón na žane waschnje njewobara, wscho wuprajicz a wscho cźinicz, schtož jim wutroba kaže. Mjenujzy wschudże, hdźež běchu Danszy wuczahnyli, stupichu bórsy wobydlerjo w hromadu a wuwołachu prynza Bjedricha augustenburgskeho sa schleswig-holsteinskeho wjerćha, a njeje so jim to na žane waschnje sakasało. A to tež je najlěpje tak, pschetož s tajkim wuwołanjom prynz Bjedrich tola hischcze wo prawdże schleswig-holsteinski wjerch njeje, dokelž w Holsteinje kommisaraj němskeho bundestaga knjezitaj a w Schleswigu ma pak danska wyschnosez knjesstwo. Prjědy hacz budże prynz Bjedrich woprawdźity schleswig-holsteinski wjerch, k tomu budze drje snadź hischcze khětro wjazy cźasa a snano tež krawneje wójny trjeba: pschetož danski kral sebi Schleswig-Holstein nihdy njeda na měrnym puczu wsacz, hdyž tež w tu khwilu exekuciju směrnje cźerpi. Ale hdy cźas tajkeje wójny sastupi, to so njehodzi prajicz, najskerje pak tehdy, hdyž exekucijske wójsko se Schleswig-Holsteina wuczehnje; pschetož potom prynz Bjedrich s brónju pschecźiwo Danam wustupi. Jenož tehdy móhła wójna prjedy wudyricz, hdyž sebi danski kral psched swojim ludom hinak pomhacz njemóhł; pschetož po nowschich powjesczach w danskim khownym měsczе Kopenhagenje dźiwnje dosez wouhlada. Lud chze, so by nowa danska konstitucija tež w Schleswig-Holsteinje płaczika a tutón kraj pschés nju zyle k Danskej sluschał, kral pak wě, so Němzow na schiju dóstanje, hdyž to žada, — a tak ma wón wěste, so ma pak Danskich pak Němzow pschecźiwo sebi, jeli to abo tamne cźini. Wón teho dla w tu khwilu žane dobre dny nima. Dokelž pak jemu nětko se strony Němzow najwjetschi strach hrosy a by jich rad wotbył, dha chze nowu dansku konstituciju horjesběhnycz a tak němski bundestag spokojicz. Ale danske ministerstwo to nochze. Duž je wón ministrow se służby puschcził, njemóże pak žanych nowych namakacz, kotsiž bychu jemu we tej wěży pomhali, pschetož kóždy so psched njemdrym danskim ludom boji. Danszy su hewak tež wot so słyschecz dali, so krala wuczerja, jeli jim we wschěm k woli njeje, a so sebi na jeho město schwedskeho prynza Oskara sa krala wuswola. S teho wscheho móże kóždy sudzicz, so so danski kral runje kraśnje nima a wón chze so teho dla pjecza k wójsku, w Schleswigu stejazemu, po dacz, so by tam trochu wotdychnył, ale wone so prascha hacz jeho Danszy s Kopenhagena puschcza.

S Holsteina su w poslenich dnjach tele telegrafiske depesche pschischle:

Hamburg, 28. decembra: Sakski, w Altonje stejazy, bataillon je tuto město wopuschcził a je tam bataillon hannoverskeho wójska pschicźahnył.

Hamburg, 29. decembra. Saksa brigada s generalom Haku a jeho generalstabom sondże jutsje hacz do Jevenstedta a 31. pschipołdnju do Rendsburga, hdźež budze hkowna kwartira. Hannoverska brigada wobcźehnje jutsje kwartiry na wšach bjes Altonu a Itzehoeom; stabskwartira wostanje w Altonje. Jedyn bataillon sakskeho wójska a regiment hannoverskich tragunarjow su so s Neumünstera po želesnizy do Kiela podali.

Kiel, 29. decembra. Kommisaraj němskeho bundestaga a wojazy, kiž s nimaj dzensa pschijědzechu, buchu wot tudomnych wobydlerjow jara kraśnje witani. Knjes s Koenneritz dźakowasche so sa to a wunjese městu Kielej sławu. Senator Thomsen prynza Bjedricha sa schleswigholsteinskeho wjercha proklamirowasche.

(Dalsche depesche dale sady.)

Frankfurt nad Majnom. W posedźenju němskeho bundestaga, kotrež so 28. decembra mějesche, staji pruski a rakuski pósłanz tón namjet, so by bundestag wot danskeho krala horjesběhnjenje noweje danskeje, prawa Schleswig-Holsteina pschikrotschazeje, konstitucije žadał, s tym pschispomnjenjom, so němske wójsko, hdyž wón to w postajenym cźasu njeseźini, hewak tež Schleswig wobsadźi. (Němski bundestag najskerje tajki namjet sa dobry spósnaje a spomnjene žadanje na danskeho krala staji. A jeli je tón njedopjelni, dha je wójna hotowa a ma teho dla pruski kral hižom 80,000 muži wójska pschihotowanych, kotrychž chze do Schleswiga posłacz. Danskich steji w Schleswigu něhdże 25,000 muži.) — Hewak je so w prjedawschim posedźenju bundestaga tež tón namjet stajił, sd dyrbi wón skerje lěpje pschepytacz, schtó ma najwjazy prawa na Schleswig-Holstein: prynz Bjedrich augustenburgski abo danski kral? — Jendźelske ministerstwo je pruskemu a rakuskemu knjezerstwu, kaž tež němskemu bundestagej pismo pósłało, w kotrymž radźi, so by so schleswigholsteinska wěz na kongresu wujednała, na kotrymž bychu wschitke knjezerstwa sastupjene byle, kiž su snaty londonski protokoll podpisali. Tež by němski bundestag na tutym kongresu sastupjeny byez dyrbjał. Skónczne praji jendźelske ministerstwo w swojim pismje, so móhła najskerje straschna wójna wu-

dyricz, jeli Němzy w ſchleſwigholſteinſkej naležnoſczi dale tak ſkutkuja, kaž ßu to ſapoczeli.

Franzowſka. Prynz Bjedrich auguſtenburgſki je tež na khěžora Napoleona pißak, ſo by tež tón jeho naležnoſcz podpjerak. Napoleon je jemu khětro dokhe wotmolwjenje pößkak, w kotrymž ßo derje doſcz k jeho lěpſchemu wupraji a to, kaž wón praji, woßebje teho dla, dokelž je jeho pſcheßwědczenje, ſo dyrbja ßo prawa kóždeje narodnoſcze pſchipóſnacz. A teho dla je wón w ßwojim cżaßu Italſkich podpjerak a ſa Polakow ryczak, a ſpóſnaje teho dla tež ſa prawo, hdyž chzedza Němzy w Schleſwig-Holſteinje ßwoju narodnoſcz zyle ßwobodnu měcz. Ale, měni wón, to by ßo najlěpje na kóngreßu wucziniło, na kotrymž bychu wſchitke ludy pſches ßwojich wjerchow ſaſtupjene byke. — (Dokelž jendželſke knjeżerſtwo wo tajkim kongreßu niczo wjedzecz nochze, dha je ßo Napoleon khětro jara na nje roſſkobił a je lohko mózno, ſo budże Němzam pomhacz, hdyž Jendželczenjo Danſkim pomhaja.)

Rußowſka a Pólſka. W Petersburgu bu wóndanjo na 300 woßebniſchich ludzi ßadzenych, bjes kotrymiž je tež ßkawny ruſki ſpißowaczel Turgenjew. (Tak pißaja wſchelake němſke nowiny; hacz pak je ßkowczko na tym wěrno, to ßo hiſchcze jara praſcha.)

Hacz runje ßo pólſkim ſběžkarjam nihdże żadyn kmany dobytk njedoſtanje, ale woni wjele wjazy dale bóle pſchěhrawaja, dha tola ſ niczeho widzecz njeje, ſo by ßo pólſki lud w ßwojej zyłoſczi ruſkemu knjeżerſtwu tak podczißnyez chzył, kaž ßebi to tole żada. Tajny pólſki wubjerk ßwoje knjeſtwo dale wjedże, kaž je to ßamo hacz dotal wjedł a nichtón ßo jemu pſchi ſtrachu żiwjenja ſpjeczicz njeßmje. Wón wudawa tež hiſchcze pſchezo ßwoje ſkradżne nowiny, a w najnowſchim cżißle ſteji naležne napominanje na Polakow, ſo bychu w ßwojej horliwoſczi dale wutrali a ßo ruſkemu knjeżerſtwu ſpjeczowali, pſchetoż „wutrajnoſcz dobycze pſchinjeße.“ Ale, my ßo bojimy, ſo Polazy pſchi wſchej horliwoſczi tola do cżiſta pſchěhraja a ſo budża wſchitke jich pſchemérne wopory na pjenjeſach, na krwi a cżerpjenjach zyle podarmo: pſchetoż woni ßo woßebjě na wukrajnu pomoz ſpuſchczeja, kotryż lud pak to cżini, tón je wopuſchczeny.

S Warſchawy pißaja, ſo bu tam 22. decembra major Rothkirch, kiż je ſekretař pſchi wojerſkim ßudże, nadpanjeny a dwójzy kóły. Tón mordař cżekny do wulkeho, wěſtemu Grodżizkemu ßkuſchazeho, domu a wot tam pſches murju do Lubjenſkeho dworu a dale na druhu haßu, hdżež ßo ſhubi. Wobydlerjo Grodżizkeho domu ßu potom pſchikaſnju doſtali, ſo dyrbja ſa dwaj dnjej wucżahnyez, pſchetoż po poſtajenju generalgubernatora Berga ßo w Warſchawje kóżdy dom, w kotrymž abo pſched kotrymž ßo nadpad na Rußow ſczini a nadpadowař ßo tam njepopanje, ßwojemu dotalnemu wobßedżerjej woſmje a wójſku pſchepoda. — Młody hrabja Samojſki, kiż je tež do ſběżkarſtwa ſapleczeny, bu wot wojerſkeho ßuda k ßmjerczi wotßudżeny, general Berg je jeho pak k 20 létnemu dżěku w ſibirſkich podkopkach wobhnadził. — We Włozławku ßu Rußojo italſkeho majora Becchina, kiż bě do Polſkeje pſchiſchoł a ſběżkarjow nawjedował, ſatſělili. (Hacz dotal Rußojo zuſnikow, kotrychż w bitwje ſajachu, na najkrótſchim puczu ſ Polſkeje won poßkachu, nětko pak ſ nimi runje tak wobkhadżeja, kaž ſe ßamymi polſkimi ſběżkarjemi.)

Khěżor Alexander je generalej Murawjewej, kiż je gubernator Litwy, 100,000 rublow ſa to k Bożemu dżěcżu darik, ſo je wón tam ſběżkarſtwo zyle ſahnał a wukorjenił.

Amerika. Na jenym a tym ßamym dnju ßu unioniſtojo w Newyorku a ſeparatiſtojo w Richmondże ßwój krajny ßejm wotewrili a je na tym ßamym dnju tak derje unionſki pſchedßyda Lincoln a ſeparatiſtiſki pſchedßyda Davis roſprawu prjódkcżitał, kak nětko w kraju ſteji. Lincoln je ſpokojny a powjeda, ſo je ſa uniju wjele lěpje, hacz je byko, ſo dyrbja ſeparatiſtojo dale bóle zofacz a ſo ma unija pjenjes a ludzi doſcz k dalſchemu wójnuwjedżenju. Davis je pak jara njeſpokojny, prajizy, ſo ſ naležnoſczemi ſeparatiſtow pſchezo hubjeńſcho dże, ſo na pjenjeſach a ludżoch pobrachuje a ſo móhło to ßnadz hiſchcze pomhacz, hdy by w ſeparatiſtiſkich krajach hižom kóżdy muſki, kiż je 15 lět ſtary, do wójſka ſtupicz dyrbjał.

S wobeju tuteju roſprawow je widżicz, ſo w unionſkej Amerizy derje doſcz ſteji, ſo pak we ſeparatiſtiſkej doſcz hubjenje dże.

Suduiſke dopiſy.

Wot wokreßneho ßuda w Budyſchinje buchu ſaßudżeni: a. 29. decembra lěßnik Michał Wiczas ſ Jikez, dokelž je naléto wěſteho Günthera ſe Sonbarka tak ſtraſchnje tſělik, ſo je tón na to wumrěł, do 8 lět khoſtarnje; b. 22. decembra ſkotokupz Berthold ſ Pózkowow, jeho wnuk Heber wot tam a ſkotokupz Pětr Markſa ſ Nowoje Wßy pola Huſki, dokelž běchu ſpytali, kublerjej k. Probſtej w Brěſy něſchto pjenjes wotnuſowacz. Prěneho do 2 měßazow, druheho do 2 njedżel a tßeczeho do 6 njedżelſkeho jaſtwa ſaßudżichu.

Něſchto wo pſchiſtajenju wjeßneje cżeledże. Něktre hlowne ſaßady, kotrež w tymle naſtupanju ſakonſzy jako prawo płacza.

(Skónczenje.)

Skónczńje mamy nětk hěſchcze něktore ſaßady nakhwatacz, kotrež ßmy prjedy ſakomdżili a wuwoſtajili:

W cželadnym ſakonju rěka pak § 9: Schtóž chze ßo jako cželadnik (cželadniza) pſchiſtajicz, dyrbi na ßwojej woßobje (parſchonje) połnje roskaſowacz móz; teho dla njeßmědza ßo dzeczi, kiž hiſchcze pod nanom a w jeho mozy ſteja, bjes nanoweho dowolenja, a ßyroty niz bjes formindoweje pſchiſwolenja na ßłużbu pſchiſtajicz. § 14., Woženjene żony potrjebaju ke kóždemu pſchiſtajenju abo podležſchenju ßłużby dowolnoſcze ßwojich mandżelſkich mużow. Na mandżelſke żony, kotrez ßu po ſakonſku wot ßwojich mużow dzělene żiwe abo kotrychž mużojo lěta dołho niczo wo ßebi njeißu ßłyſchecz dali, nima to żanecho płaczenja. § 33. Knjejſtwo, pola kotrehoż je cželedź w ßłużbje ſtejała, nima, je-li ßo ßłużba wupowjedżiła (§ 89, 90), żane prawo, jej daliſche pſchiſtajenje druhdze wobaracz, ani ſakaſacz; a runje tak mało móże ßo cželedź, do noweje ßłużby ßo pſchiſtajiwſchi, do tuteje ſtupicz, ſ tym ſamolwjenjom pſchecżiwicz a ſapjeracz, ſo je ßo poſdźiſcho ſ dotalnym knjejſtwom ſaßo ſ jednała. § 27. Woženi ßo cželadniza po pſchiſtajenju a do cżaßa ßłużby, do kotrehoż je ßo pſchiſtajiła, abo doſtanje cželadnik do teho cżaßa ſkładnoſcz, ßwoje ßamßne hoſpodarſtwo ſakożicz, abo njeda ßo cželedź ßwojim ſtarſchim w jich domje k pytanju a wothladanju w ſtarobje abo w khoroſczach, abo ſo by doma w hoſpodarſtwje měſto wotroczka abo dżówki ſaſtupiła, abo ſtarſcheju w żiwnoſczi abo remjeßle podpjerała, parowacz, dha njemóże wſchak tajka cželedź ßo nuſowacz, do ßłużby ſtupicz, wona pak je dżerżana, knjejſtwo ſa wjetſchu ſdu, kotraż měła ßo cželedźi, na jeje měſto pſchiſtajenej, dacz, ſarunacz a ſawdawk wróczicz. § 53. Schczuwanja ßobucželedże k ſpjecżiwoſczi, każ tez mucżenja a wabjenja k ſwadże a pſchißłodżowanju na knjejſtwo maju ßo jako njepoßłuſchnoſcz a ranjenje na cżeſczi wobhladacz a khoſtacz. W.

Ze Serbow.

H Se Semiz, 24. decembra 1863. Kraßny ſwjeßelazy cżaß hodow je ßo pominył, ale pſchezo hiſchcze ryje radoſcz wutrobu dżěczi a ſtarych, małych a wulkich. Dżěczi ſraduja ßo nad darami a wotroſczeni na tym, ſo ßu móhli ßwojim dżěczom radoſcz ſhotowacz. Pola naß ßo hižom tójſchto lět Boża nóz we ſchuli dżerżi, pſchi cżimż dżěczi wucżerjej wobradżuja a wucżeŕ dżieczom tez małe darki wudżěluje. Każ druhe lěta, tak tez běchu lětſa wotroſczeni pódla, wono ßo khěrliſche ſpěwachu, wucżeŕ dżerżeſche ryczˇ a prěni hólz wupraji we mjenje druhich we wjaſanej ryczi dżak daricżelam, kotryż najbólje knjeſej Pohlankej a jeho knjeni mandżelſkej płaczeſche (knes P. je wobßedżeŕ tudomneje herbſkeje grychty a bydli we Draždżanach.) Taj ßamaj ſtaj lětſa, każ loni ſaßo 20 toleŕ darikaj, ſo by ßo ſemicżanſkim khudſchim dżěczom a někotrym ſtarym ludżom hodowne wjeßele ſhotowało. Pſchi ßwjeczenju Bożeje nozy doſtachu 16 dżěczi pjenjeſy (někotre tez ſchulſke knihi) wot 17 — 20 nßl. 8 ſtarym ludżom pſchepoda ßo 4 kożdemu po tolerju, a 4 doſtachu po połdra tolerju. Knjes vicerychtaŕ Frenzel wudżěli ſwjeßelenym ſtarym dary teje luboſcze. Byſchtaj knjes P. a jeho knjeni mandżelſka te roſsjaßnjene wobleczа wobdarjenych widżicz mohłaj, wonaj byſchtaj ßamaj najwutrobniſchu radoſcz ſacżukoj a prawje ſpóſnakaj wěrnoſcz teho ßkowa: Daricz je woßebniſcho hacz bracz! Sapłacz jimaj Bóh we ßwojej hnadze, ſchtoż ſtaj k radoſczi naſcheje młodoſczi a naſchich khudych ſtarych cżiniłoj. — Tola niz jenoż pola naß, ale tez we Ssmilnej je k. P. pſches to, ſo je 10 tl. k wudżělenju darik, wulke wjeßele ſhotował. — Knes ryczerkubleŕ Brescius we Cżerwenych Noßlizach je na 70 khudych dżěczi ßwojich poddanow ſe wſchelkimi trěbnymi wězami ſwjeßelik. Każ je ßo mi powjedało, je pſchi ßwjeczeńſkej wobradże k. diakonus Voigt ſ Hodżija rjanu ryczˇ dżerżał.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Nó, mój luby ſtary Motſo, kahadha ßy ßwjate dny pſchecżinił?

Mots Tunka. Tak dże, każ ßo ſtarym ludżom ſaleži. Najważniſche běchu mi kemſche a po nich podach ßo něhdże na pſchißłuſchnu bjeßadu. Druhi ßwjaty dżeń dżěch Sw—ez wuja wopytacz. Dokelż jeho doma trjechich, ßynnych ßo pſchi nim khwilku, woßebnje tez teho dla, dokelż mje Sw—ez cżeta derje horjewſa. Ale, mój Hanßo, ſchto ßo tudy poda?!

H. D. Wuſchi naſtajam; ſchto dha?

M. T. Hlaj, hdyż běch ſ wjecżorka k Sw—zom pſchiſchoł, njeběchu hiſcheże lampku ſaßwěcżili. Jich cżeta bě won wuſchka a běſche tam teho dla dołho cżma. A ſchto ßo nět ſta? Spěſchnje ſtupi holcżka do jſtwy, pſchiběża khwatajcy ke mnje, pany mi wokoło ſchije a da mi ſtaremu ſchědżiwzej ſ wutrobnej luboſczu hubicżku.

H. D. A ſchto dha ty, Motßo?

M. T. Njewjedżach, ſchto ßo mi ſtanje; bórbotach, ßwarjach a ßmjecz ßo mi tez chzyſche.

H. D. Schkoda, ſo tam njeißym měſto tebje ßedżał; ßym młódſchi, hacz ty.

M. T. To njewobżaruj. Pſchi ßwěcżcy ßo pokaſa, ſo bě ta holcżka K—ez dżowka, kotraż bě ßebi najſkerje myßliła, ſo ßym jejny najlubſchi P.

H. D. Ach tak, — ta to bě; hm, hm!!

Nowſche telegrammy.

Altona, 30. decembra. W Rendsburga hotuja ßo Danſzy na wotmarſchirowanje. — Wobtwjerdżeny friedrichſtadtſki móſt je wot nich hižom wopuſchczeny.

Exekucionſke wójſko ma dżenßa ßwoju hłownu

kwartiru w Jevenſtedu; jutſje dopołdnja w 11 hodźinach němſke wójſko do Rendsburga nutspoczehnje a budże wot tam dźělba bórſy do Friedrichſtadta poßłana.

Hamburg, 30: decembra. Prynz Bjedrich je dżenßa do Kiela pſchijěł a bu wot tamniſcheho wobydlerſtwa ſ wulkej radoſczu witany.

Spěwy.

Luboſcz Khryſtußej!

Jenoh' lubuju
S cyłej' wutrobu,
Jenom' ßwěrnoſcz pſchißaham,
Wutrobu jom' ſ uowa dam;
Wot njoh' njedźěł niczo mje:
To je duſche žedźenje.

Pſchi nim woſtanu,
Hacž ja njewußnu.
Tudy horja wſchě ſnjeſcz chcu,
Ssu mi puczik k žiwjenju.
Njech ßym žiwy abo mrtu
Wón mi pyſchi wutrobu.

Koho měnju ja?
Praj mi, wutroba!
Khryſtus jeho mjeno je,
Wón ma bydło w wutrobje.
Duž joh' lubuj, wutroba,
Do mojeho ſkónczenja.

Khryſta lubuju,
Sso jom' dowěrju,
Wón mje wjedże na luku
Hdyž mje pſchimnje ſa ruku;
Pola njeho žiwnoſcz mam,
Duž ßo cyłe jemu dam.

Šała.

Cyrkwinske powjeſće.

Zemrjeći:

Dźeń 19. decembra: Jan Khryſtian Hauſer, wumjeńkař na Židowje, 73 l. 8 m. — 21., Marja, Pětra Kudźele, wobydlerja na Židowje, mandźelſka, 61 l. — 22., Matej Stojan, wobydlěr we Wulkim Wjelkowje, 28 l. 5 m.

Čahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pſchipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. weczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; weczor 6 h. 52 m.*; weczor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

*) Pſchiſankujenje do a ſe Zitawy a Liberza (Reichenberg.)
†) Pſchiſankujenje do Zitawy.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje 19. decembra 1863.

Dowoz: 6985 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			nižša.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najnižša		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np.
Pſcheńza	4	12	5	4	5	—	4	7	5	4	15	—	4	12	5
Rožka	3	—	—	2	20	—	2	25	—	3	2	5	3	—	—
Jecźmjeń	2	12	5	2	2	5	2	7	5	2	15	—	2	12	5
Wowß	1	22	5	1	15	—	1	20	—	1	22	5	1	20	—
Hróch	4	10	—	—	—	—	4	5	—	4	15	—	4	5	—
Woka	3	10	—	—	—	—	3	5	—	3	10	—	3	5	—
Raps	7	7	5	—	—	—	—	—	—	7	7	5	—	—	—
Jahły	6	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	4	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	18	—	—	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	3	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	—	—	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—
Laue ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Nawěštnik.

Wosjewjenje,

njeßwaczilſke ſkótne wiki naſtupaze.

Dla wulkeho ßwjateho dnja, kiž ßo pſchichodnu ßrjedu ßwjeczi, ßo tudomne ſkótne wiki na ſchtwórtk, 7. januara, pſchepokoža.

W Njeßwaczidle, 30. decembra 1863.

Gmejnſka rada.

Bibliſki puczník ſa wſchitke dny ljeta 1864. Sestajany wot K. B. Kaniga, fararja w Klukſchu.

Druhi ras je knižka pod napißmom „Bibliſki puczník" wuſchła, ale wona njeje lětßa ta ßama, jako loni běſche, kaž to wſchelazy měnja a ßebi ju ßnadź teho dla njekupja. Ně, tak to njeje. Lětuſchi bibliſki puczník je drje po ßwojej duſchnoſczi tón ßamy, kaž lonſchi, ale wón je ſaßo zhle druhi a nowy po ßwojim wopſchijeczu, tak ſo ßu ſchtuczki, ſchpruchi, ſdychnjeńczka a t. d. w „bibliſkim puczníku na lěto 1864" wſchě druhe a nowe.

Bibliſki puczník na l. 1864 je ſa 1 nßl. w knihařni Smolerja a Pjecha k dóſtaczu.

S Mjedźoſa hacž do Budyſchina bu 28. novembra ßłużbna kniha ſa Jana Khryſtiana Demutha ſ Dubrawki pola Barta ſhubjeny. Namakař ßo proßy, ju ſa dobre myto we wudawařni Serb. Nowinow wotedacź.

Sańdźenu njedźelu bu pola michalſkeje zyrkwje w Budyſchinje portemonnaie namalany, w kotrymž je něſchto pjenjes, a móže ßo po ſarunanju wukožka, w Bohanke-zach čžo. 3 ſaßo dóſtacź.

Barlinske wohensawěsczaze towarstwo,

Sałožene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj tokeř.

Tuto hižom 51 lět wobstejace towařstwo bjerje sawěsczenja psche wóhnjowu schkodu horje po niskich, ale twjerdych prämijach, hdźež sawěsczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěsczenja wobstarataj a wschě wułožowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawař Serb. Now.,
G. Fasska w Ebersbachu,
agentaj barlinskeho woheńsawěsczazeho towařstwa.

W Budyschinje.

Dr. Whithowa wodźiczka a wocži

wot **Tr. Ehrhardta** w **Altenfeldzi** w **Thüringskej**, s wjazorymi privilegiami wyšokich weřchow poczeszena wopokasuje šo be. wschitkmi dotalnymi wocži hojazymi šrjedkami psches šwoje sbožomne skutkowanje wschjednje jako najłahodnischa a najljepscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móže šo jako dopokasany hojazy a pošylnjazy šrjeda a jako **wjesta pomoz sa ludźi na woczomaj bjednych** kóždemu poruczecz. Wona hoji wjeszje a ruczje a be wschitkich schkódnych szjewkow, wošebje pschi sahrorenu, szeřpuenju, šuchoczi, šylsowanju a bježenju woczow, kaž tež pschi šłaboszi po bjelmi a płaczi bleschka s wułožowanjom enož 10 nšl., a dźjeła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringskej.

Skład sa Budyschin w hrodowskej haptyzy.

Psches šwoje snamjenite skutkowanje doscz po wschém šwécze snaty

G. A. W. Mayerowy běły brostsyrop

(½ blesche 1 tl. ¼ blesche 15 nšl)

je jenož psches šwojehojaze wutki, kotrež žadyn druhi bróstsyrop we šebi nima, najwěsczischi šrédk psche kóždy sastarjeny kaschel, psche dybawosez, jachlokaschel, sažwanje, bróstowe czeřpjenje a schijowe wobczežnoscze. W tudomnej wokolnosczi pschedawaja jón jeniczzy:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. R. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

NB. Dokelž Mayerowy fabrikat tež falschuja, dha chzył kóždy dobrocziwje zyle šwéru na sygel a etiquettu hladacz.

Poruczenje Mayeroweho brostsyropa.

S radosczu wobšwědczuju, so je mje běły bróstsyrop knjesa G. A. W. Mayera we Wrotšławju po nałoženju jeneje połblesche wot mojeho kaschela zyle wumóhł, kotryž běch ja hižom dołho měł, a poruczam tutón syrop kóždemu, kiž je s kaschelom wobczežowany.

W Draždźanach, 12. měrza 1862.

C. G. Wagner, privatus.

Pschedawanje kowařnje.

Pscheproschenje k šadženju a kupjenju,

Dźeń 5. januara 1864 budźe šo w mojej ryczniskej stwě (w hosczenzu k połměšazej po 2 skhodomaj) prjedawscha Müllerez, nětko Frytschez kowařska ležomnoscz, kotraž je na tudomnej garbarskej hašy ležaza, s kowarskim gratom sjawnje na pschešadźowanje pschedawacz, tola wostanje pschedawarjej wuswolenje kupza wuměnjene.

W Budyschinje, 22. decembra 1863.

Ryczník **Rychtař.**

W Lipsku je němska protyka wuschła, kotraž „Illustrirter Familien „Kalender" rěka. We njej je jara wjele wobrasow a ßu tam wschelake powuczaze, sabawjaze a roswjeßelaze nastawki. S jeneho powjedanczka, w kotrymž wěsty „Pryslak" s Barlina ßwoje dziwne a ßměschne knski wukładuje, je pódlastejezy wobras wotczischczany. Schtóž chze jón nawjedzicz, a s nim wschelake druhe rjane wězki, tón njech ßebi tutu

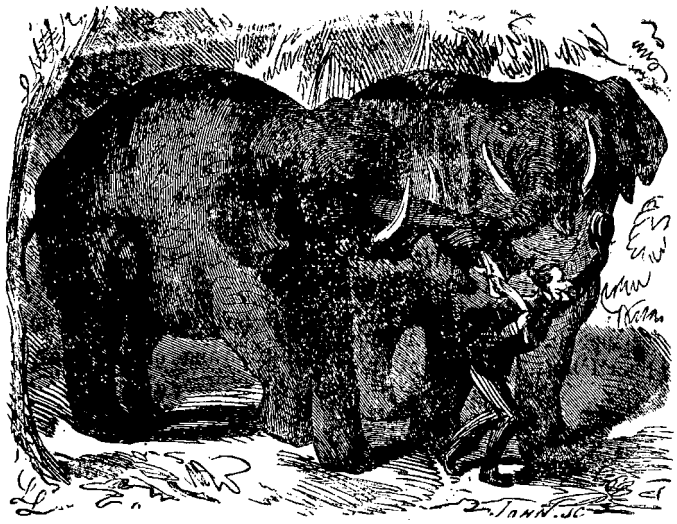

protyku w knihařni **Smolerja a Pjecha** w Budyschinje pschi bohatych wrotach sa 5 nßl. kup. Schtóž ma sbože, móže s tym hischcze pjenjesy dobycz, pschetož kóžda protyka ma ßwoje czißło, a kotrež czißła ßo pschi wuloßowanju wuczahnu, dostanu potom wěsty dzěl s dobytka wot 200 tl. Czißła, kiž ßu dobyłe, ßo w ßwojim czaßu wosjewja.

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Pola knihikupza Robert Helfera a w knihařni Smolerja a Pjecha w Budyschinje je sa 3 nßl. dostacz:

Chzył-li schtó žanu zusu němski protyku kupicz, dha móžemy jemu bjes druhim tule poruczicz. Wona je jara pěkneho wopschijecza a ma kóžda protyka ßwoje czißło, kiž ßo 15. haperleje wuloßuja, tak so móže tón, kotryž ma sbožomne czißło, mjeńschi abo wjetschi pjenjes dobycz, mjenujzy 150 schěßnakow, 40, kaž tež 20 a 16 schěßnakow.

 Großowe

brostkaramellje

najljepschi ßrjedk k wotstronenju kaschela a k polóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawoscz pschi sasymnenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokołnoscz w hrodowskej haptyzy knesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscz, plodzi wjele mloka a sadzěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Dickowu

konceßionirowanu wuwołanu žalbu

ßym knjesej M. Jaeßingej, wobßedzerjej hrodowskeje hapytki w Budyschinje, k pschedawanju pschepodał, a poruczam tu ßamu, podpjerany wot mnohich attestow, wschitkim, kotsiž maja někajke bolaze.

W Žitawje, w decembru 1863.

Wilh. Dick.

Gartenlaube.

Tutón cžaßopiß njeßmjedža pruſke póſty a pruſke kniharnje wjazy wobſtaracž a ßu ßo teho dla wſchelazy pruſzy cžitarjo ſ tym praſchenjom na naju wobrocžili, hacž njemóhli „Gartenlaube" w naju kniharni doſtacž, dokelž je ſe wſchěch ßerbſkich woßadow ſ najmjeńſcha kóždu ßobotu ſkładnoſcž do Budyſchina.

So bychmoj kóždemu woßebje pißacž njetrjebałoj, dowolamoj ßebi, jim to ſhromadne wotmolwjenje dacž, ſo mój kóždemu „Gartenlaube" wobſtaramoj a ſo je najnowſche cžißło kóždy ras hižom ßobotu wokoło pſchipołnja pola naju doſtacž. Schtwortlětny abonnement na Gartenlaubu płacži 15 nßl.

Tež ßu wſchitke druhe němſke a ßerbſke cžaßopißy w naju kniharni doſtacž.

Smoleŕ a Pjech.
Kniharnja pſchi bohatych wrotach.

Łužičan. Časopis za zabawu a powučenje. Tutón měsačnik budźe tež w nowym lěće w kniharni Smolerja a Pjecha dale wukhadźeć a poručamy jón lubym Serbam a Serbowkam najnaležnišo. Łužičan płaći połlětnje 7½ nsl. a je za tutón pjenjez tež na kralowskich póstach dostać. Redakcia.

Drjewowe aukcije.

Lětuſche drjewowe aukcije na łupjanſkim revěru ſměja ßo na ßlědowazych dnjach:

15. januara t. l. ſtejaze khójnowe ſchtomowe drjewo we ławkach;
26. januara t. l. ſtejaze brěſowe a wolſchowe drjewo w hornim hajku;
11. februara t. l. ſtejaze khójnowe ſchtomowe drjewo pſchi ſchwinczich jamach a
23. februara t. l. ſtejaze khójnowe ſchtomowe drjewo pſchi holczim hacže.

Sapocžatk w 9 hodžinach. Woſjewjenje kupnych wuměnjenjow ſměje ßo na pomjenowanych dnjach.

W Bukowzy, 2. januara 1864.

Hirſch.

Drjewowa aukcia.

Na ryczeŕkuble Wutołcžizach budže ßo póndželu 4. januara dopołnja wot 9 hodžinow brěſowe niſke drjewo w 35 jenotliwych loßach na pſcheßadžowanje pſchedawacž. Wuměnjenja ßo pſched aukciju woſjewja.

Woſjewjenje.

Pſchichodnu wutoru 5. januara t. l. budže ßo na tudomnych knježich honach 60 loßow ſtejazeho brěſoweho drjewa na pſcheßadžowanje pſchedawacž. Sapocžatk dopołnja w 9 hodžinach pſchi khaßowſkich ladach.

W Radworju 2. januara 1864.

John.

Drjewowe aukcije

na minakałſkim revěru:

8. januara t. l. ſtejaze khójnowe ſchtomowe drjewo pſchi tawſchhacže;
19. januara t. l. ſtejaze twjerde drjewo w cžerniczinjach;
28. januara t. l. ſtejaze khójnowe ſchtomowe drjewo pod kulowſkim haczikom a
5. februara t. l. ſtejaze khójnowe ſchtomowe drjewo pſchi cžerniczanſkim hacže.

Sapocžatk ½9 hodžinow. Woſjewjenje wuměnjenjow ſtanje ßo na dnjach aukcije.

W Drobach, 1. januara 1864.

Grunert.

Jena žiwnoſcž ſ dobrymi twarjenjemi a ſ 15 kórzami ležomnoſcžow je na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicž we wudawarni Serb. Nowinow.

Schtóž chze **nowu ßerſku protyka na lěto 1864** měcž, tón móže ju hiſcheže ſa 2½ nßl. w kniharni Smolerja a Pjecha pſchi bohatych wrotach w Budyſchinje doſtacž. Tola radžimy kóždemu, ſo by ßebi cžaß njepſcheczakał, dokelž ßnadž poſdžiſcho žana tajka protyka wjazy k doſtacžu njebudže.

Hana Ernestina Mitaſchez,
Korla August Schpótka,
ßlubjenaj.
W Njechanju a Lětonju,
27. decembra 1863.

Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje. Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech.

Čisło 2. 9. januara. 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoleŕ.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Łasa. S Wjeleczina. Se Ssokolzy. S Budyschina. S njeßwaczilskeje woßady. S Njebjelczij. — **Wojerski list s Holsteina.** — Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy. — Cyrkwinske powjesće, — Ćahi saksko-lezynskeje železnicy atd. — Spiritus płaćeśe w Barlinje. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakska. Budyska krajska direkzia wosjewjuje, so maja czi, kiž chzedza w bližschim februaru a měrzu pruhowanja wuczeŕskeje wolbokmanoscze w Budyschinje czinicz, ßwoje samolwjenje hacz do 6. februara do krajskeje direkcije póßłacz. — Jendzelski minister swonkomnych naležnosczow, lord Rußel, je ministrej Beustej pißmo póßłał, w kotremž ßo nad tym dziwa, kak móža ludzo měnicz, so londonski protokoll niczo wjazy njepłaczi, hdyž tež jón danski kral połnje dzeržał njeje. Po měnjenju lorda Rußela njemóžetej pruske a rakuske knjeżeŕstwo tajkeje winy dla wot londonskeho protokolla wotstupicz; wonej ßmětej jenož danskeho krala k dopjelnjenju jeho pjchißłuschnosczow nusowacz, ale dale niczo. Schtož stej tehdom podpißałej, to dyrbitej dzeržecz. (Nasche měnjenje je to: Jeli ßo Pruska a Rakuska psched wójnu bojitej abo jeli chzetej, so by danski kral Schleswig-Holstein wobkhował, dha pschi londonskim protokolle wostanjetej; jeli pak ßo psched Jendzelczanami a Danami njebojitej, dha wěseze wot londonskeho protokolla wotstupitej. W politicy, Bohu žel, najbóle jenož móz płaczj, jara rědko pak prawo.) — Druha komora je w saňdzenych dnjach někotre pschemĕnjenja wojerskeho sakonja wujednała a prěnja komora wuradzowasche namjety w nastupanju powyschenja sdy sa krajnych sastojnikow. — Budyske hamtske hetmanstwo wosjewjuje, so maja ßo dróhi a pucze, hdyž je ßněh naschoł, se žerdzemi, doscz dołhimi, k sminjenju sabłudzenja tak wobtykacz kaž je to hewak pschikasane. — Na kralowskim dworje bě 1. januara sbožopschecze, kaž druhe lěta a wjeczor wotdzerža ßo na kralowskim hrodze aßemblee, na kotrejž ßo psches 600 ludzi wobdzěli. — S Holsteina ßo pische, so je sakske wojsko pschi dobrej strowoiczi a so ma lědom jedyn procent khorych abo khorowatych a so budze to nětko, hdyž je samjersło, hischcze lěpje. Hacz dotal ßu tam pjecza schtyrjo wojazy wumrjeli. — Na hajniskej a ratařskej akademiji w Tharandze je w tu khwilu 84 studentow, mjenujzy 61 hajniskich a 23 ratařskich. Bjes nimi je 48 wukrajanow a to 1 se Schwedskeje, 1 s Norwegskeje, 2 s Finlanda, 6 s Rußowskeje a Pólskeje, 4 se Schwajzarskeje a 34 s druhich němskich krajow.

Prußy. Druha komora, kotrejž je kral we wotmolwjenju na jejnu adreßu pißał, so by wona tola tu požczonku wot 12 millionow toleŕ bjes dołheho schparanja pschiswoliła, a so wón dotalnych ministrow se ßłužby njepuschczi, njeje w tajkim nastupanju hischcze niczo wěste wobsankuyła a wotstorkuje ßwoje wobsanknjenje tak dołho hacz móžno. Wona ßo mjenujzy nadzija, so ßo w bližschim czaßu politiske naležnoscze tak straschnje sapletu, so budze kral tola hischcze ministrow Bismarka a druhich se ßłužby puschczicz dyrbjecz, jeli chze pjenjesy wot komory pschiswolene měcz. Ale druha komora móže ßo pschi tajkim wotstorkowanju tež sjebacz, pschetož kral ju, hdyž jemu nochze k woli bycz, najskerje rospuschczi a nusne pjenjesy s nowymi dawkami dóstanje. Na to sda ßo s najmjeńscha to pokasowacz, schtož je Bismark wóndanjo rjeknył.

Wón praji mjenujzy sjawnje pschitomnym sapóßłanzam druheje komory so dyrbi ministerstwo, jeli druha komora požczonku saczißnje, sa tym hladacz, kak potom na druhe waschnje pjenjesy dóstanje. — W schleswigholsteinskej naležnosczi nochze pruske ministerstwo po požadanju druheje komory, a němskeho luda abo němskich wjeŕchow skutkowacz, ale po ßwojej woli. Pschecziwo prynzej Bjedrichej augustenburgskemu je, móhł rjez, njepscheczelszy smyßlene a by jeho najradscho s Holsteina won měło; na namjet druheje komory, so by ßo Holstein wot Danskeje wottorhnył, njepoßłucha, a jeli ßnadz němski bundestag w Frankfurcze něschto k lěpschemu Schleswig-Holsteina wobsanknje, dha je pruske ministerstwo temu njepoßłuschne. Haj, minister Bismark je sjawnje prajił, so móža w Frankfurcze pschi bundestaga wobsankacz, schtož chzedza, so budze tola wón czinicz, schtož ßo jemu dobre sda.

Schleswig-Holstein. Prynz Bjedrich augustenburgski, kiž je psches londonski protokoll wot knježenja nad Schleswig-Holsteinom wusanknjeny, ale dyrbjak po prawdže a wěrnosczi schleswigholsteinski knjezeŕ bycz, je so, kaž je snate, hižom psched někotrym czasom jako tajkeho proklamirowak. Posdžischo, hdyž je němske exekucionske wójsko Holstein wobsadžiko, so jeho tam Holsteinjzy wschudžom sa swojeho wjerćha wuwokali, a je wón 30. decembra do Kiela, najwjetscheho holsteinskeho města, pschijeł, hdyž też hischcze nětko pschebywa. Tam pschikhadžeja wschědnje pósełstwa se wschěch holsteinskich stronow, so bychu jemu holdowali, wón pak, hacz runje wot luda wuswoleny, tola hischcze knježenje nastupik njeje, dokelž w tu khwilu němski bundestag psches swojeju dweju kommißarow w Holsteinje knježi. Tutaj kommißaraj, k. s Könneritz (nětczischi draždžanski a prjedawschi budyski krajski direktar) a k. Nieper (hannoverski sastojnik) njeczinitaj holsteinskemu ludej we wuwokanju noweho wjerćha žane sadžewki a staj też prynzej Bjedrichej dowolikoj, so je smět do Holsteina pschinicz. Ale to so rakuskemu a pruskemu knjezerstwo mało spodoba a wonej stej teho dla pschi němskim bundestagu tón namjet stajikoj, so dyrbi so prynz Bjedrich s Holsteina won wupokasacz. W posedženju, kotrež so teho dla wotdžerža, stej pak pschepanykej; pschetoz jeju namjet bu s 9 hłosami pschecziwo 7 hłosam saczißnjeny a prynz Bjedrich smě teho dla po swojej woli w Holsteinje wostacz. W blischim czasu směje bundestag posedženje, w kotrymž ma so wuczinicz, hacz ma prynz Bjedrich wo prawdže najprěnsche a najlěpsche prawo na Schleswig-Holstein. Rakuske a pruske knjezerstwo to londonskeho protokolla dla prějetej a nochzetej teho dla jeho prawo pschisnacz, ale wjetschina mjenschich němskich wjerchow je na stronje prynza Bjedricha a budze wón po tajkim wot bundestaga jako prawy herba schleswigholsteinskeho kraja pschipósnaty. Stanje-li so to, dha chze tam wón potom hnydom swoje knježenje sapoczecz, tak daloko hacz so ta hodži. Ale to po mysli rakuskeho a pruskeho knjezerstwa njeje a wonej chzetej jemu, kaž so sda, jeho knježenje skasycz. Dokelž pak jeju wójsko do Holsteina njesmě, pschetoz tuto je jenoz reserva a leži teho dla s wonka Holsteina w Hamburgu a Lübeku, dha chzetej tu wez hinak saplescz a tak prynza Bjedricha, jeli niz zyle wotczischczecz, dha tola swlnje sadžewacz. Wonej stej mjenujzy danskemu kralej k wjeozenju dalej, so jeju wójsko Schleswig wobsadži, jeli wón hacz do 1. januara nowu dansku, schleswigholsteinske prawa saniczazu, konstituciju wróczo njewosmje. Tuto požadanje hórsche wonhlada, hacz wo prawdže je; pschetoz kaž wězy nětko steja, dha móże wobsadženje Schleswiga wot pruskeho a rakuskeho wójska danskemu kralej wjazy pomhacz, dyżli schkodžicz. Pschetoz hdyž so Rakuszy a Pruszy w Schleswigu, dha tam Sakszy a Hannoverszy nuts marschirowacz njemóża a prynz Bjedrich tam žanu mózy njedobudze. Wysche teho steji rakuske a pruske knjezerstwo na stronje danskeho krala, dokelž stej wobej londonski protokoll podpisałej a s tym jeho prawo pschipósnałej. Duž je jara lohko mózno, so danski kral dansku nowu konstituciju naspjet njewosmje, ale radscho rakuske a pruske wójsko do Schleswiga wosmje, dokelž je to sa njeho wužitnische. A so by wón spomnjenu konstituciju naspjet wsacz chzył, wo tym też wo prawdže niczo sčkyschecz njeje, a duž móże pschezo mózno bycz, so w blischim czasu 30,000 rakuskich a też tejko pruskich wojakow do Schleswiga pomarschiruje. Hdyž pak so to stanje, dha ma potom pruske a rakuske knjezerstwo mózy w ruzy a móże na bundestag czischczecz, hewak pak też prynzej Bjedrichej wscho skutkowanje skasycz. Tak so lohko dosez stanje, jeli sebi danski kral jeju wójsko w Schleswigu s měrom lubicz da.

Exekucionske wójsko ma nětko zyły Holstein wobsadženy a Saksojo pschiczahnychu 31. decembra do twjerdžisny Rendsburga, hdyž buchu s wulkej radosczu witani. Ale zyłu twjerdžisnu Danszy Saksam do ruki dali njeju; pschetoz dokelž rěka Eidera mjesu bjes Schleswigom a Holsteinom czini, dha praja Danszy, so tón kruch rendsburgskeje twjerdžisny, kotryž tamnu stronu Eidery leži, k Schleswigej sčkuscha a so jón teho dla exekucionskemu wójsku pschepodacz njetrjebaja. Woni maja najskerje prawje na tym a je jim saksti general Haka teho dla spomnjeny kruch twjerdžisny, kotryž „Kronenwerk" rěka, w jich ruzy wostajik. Mósk, kiž psches Eidern wjedže, je pokojzu danski a pokojzu saksti a steji tam teho dla też stajnje jena danska a jena saksta straž (Wache.)

Danski kral je nowe ministerstwo postajik, ale nowu konstitucije hischcze naspjet wsak njeje. Wón je w tu khwilu Kopenhagen wopuschczik a so do Schleswiga podak, hdyž pola swojeho wójska pschebywa. Jendželske ministerstwo czini, jako by jemu pomhacz chzyło, jeli k wójnje pschindže; ale hacz budze swoje sčkowo džerzecz, hdyž też ma runje jendželski krónprynz dansku prynzesčynu sa mandželsku, to je pschezo hischcze njewěste dosczi. Němzy chcedža, so by k wójnje pschischło, dokelž so nadžijeja, s wójnu Holstein wot Danskeje wottorhnycz. Hinak też drje jón njedostanu, pschetoz hdyž so nětczischa swada na měrnym puczu wujedna, dha Holstein też dale pschi Danskej wostanje. Hacz dotal pak pruske a rakuske knjezerstwo wójnu měcz nochzytej.

S Lipsku pišaja, so su tam powjesczе pschischło, po kotrychž tam na swojim puczu do Schleswig-Holsteina na 30,000 muži rakuskeho wójska pschijedže a to pěschkow, jesnych a artillerije.

Ze Serbow.

S Kasa. Dotalny klětnjanski wučeŕ a kantor, k. Jurk, je sa noweho tudomneho prěnjeho wučerja a kantora designirowany a so po jutrach sem pschesydli.

S Wjeleczina. Kujes Ludwig, dotal druhi wučeŕ na Židowje, je sa tudomneho druheho wučerja designirowany.

Se Ssokolzy. Sa nasche wuprósnjene wučeŕske město je k. Kral, dotalny druhi wučeŕ w Klukschu designirowany.

S Budyschina. Dotalny druhi kapłan pschi tudomnej serbskej katholskej zyrkwi, k. Hórnik, je sa prěnjeho kapłana pschi tej samej powyscheny.

S njeswaczilskeje wosady. Na swjedzenju noweho lěta słyschachmy w naschim Bożim domje s „klětki" sćěhowacu rosprawu:

W lěcze 1863 běsche w naschej wosadze: spowjednych ludzi hromadze 5953, mjenujcy 5361 Serbow a 502 Němzow, 334 wjacy hacz lěto prjedy. Narodzenych hromadze 155, jako 69 muskich a 86 žónskich, 8 wjacy hacz prjedawsche lěto. Wěrowanych 35 porow, 10 wjacy hacz lěto prjedy. Semrjetych hromadze 118 wosobow, jako 56 muskich a 62 žónskich, 11 menje hacz w lěcze 1862; po tajkim je so 36 wjacy narodziło hacz semrjeło.

S Njebjelczicz. Sandzenu njedzelu wumrje tudy, se swjatymi sakramentami na pucz k wěcznosczi wuhotowany, nasch wyssokodostojny farař, k. Mikławsch Kokla, a bu schtwórtk 7. januara po kscheseziijanskim waschnju czeseczomnje khowany. Wón je so 31. meje 1806 w Posdezach narodził a dosta měschnisku swjeczisnu w lěcze 1830, hdzež bu tachantski vikar w Budyschinje, 1830 druhi a 1834 prěni kapłan w Khrosczizach, wot lěta 1848 pak s fararjom pola naß.

Wojerski list s Holsteina.

(Wot K. Mlónka s Dziwoczicz.)

Knjesej Pětrej Mlónkej, gmejnskemu prjódkstejerjej w Dziwoczizach. — W Rendsburgu, 1. januara 1864. Mojej lubaj, dobraj starschej! Wamaj najwutrobnischo wschitke strowje a sboże k nowemu lětu pschejo, pißam Wamaj tón krócz s wulkeje dalokosczе, s twjerdzisny Rendsburga. My smy wczera sem pschiczahnyli a naß tak kraßnje a rjenje witachu, so to czaß žiwjenja njesabudu. Ja sym, dzakowano Bohu, strowy a njeißym hischcze žaneje nusy czerpił, hacz runje smy wulke marsche czinili. Tola ja chzu wscho wot sapoczatka wopißacz. My smy 17. decembra rano ½ 1 hodziny s Draždzan po želesnizy wotjěli. Hižom wjeczor bě kasarna kaž wot luda woblehnjena a w nozy so wscho pschepjelni a jedyn druhemu bożemje prajesche, pschi czinz jow płakachu, tam spěwachu a jako so na pucz podachmy, njebě hurawokanja žadyn kónz. Mój luby bratr Jan pschindże hischcze też ke mni a, jako bě mje s teje wulkeje smuły wunamakał, njendżesche prjedy wot wosa, hacz tón wujědże. My jědżechmy psches Pristewitz, Riesu, Oschatz a Wurzen do Lipska, hdzež rano ½ 5 hodzinow pschijědżechmy. Tam trochu deschcz kapasche a dostachmy wot města snědanje, injenujzy khofej, zokor a zaktu a wysche teho kóždy něschto zigarrow. Po połhodzinje jědżechmy dale a pschijědżechmy bórzy do Pruskeje, hdzež bě Schkeuditz prěnje město. Rano ¼ 8 hodzinow běchmy w Hali, kiž w runinje leži. Potom pschijědżechmy do Köthena (w Anhaltskej,) dale do Kalby, hdzež bě dołhi móst psches rěku Salu, a pschijedżechmy ½ 12 do Magdeburga. Tudy, hdzež maku khwilku sastachmy, bě wscho s ludzimi pschepjelnjene, a my dojědżechmy potom hacz do Wolmirstädta, hdzež wobjedowachmy. We wschěch městach, hdzež pschijědżechmy, nam ludzo hura wołachu a w Stendalu stejesche pruska wojerska hudźba a nam k czesczi hrajesche. Wjeczor w 5 hodzinach pschijědżechmy do Wittenbergi, hdzež je poł hodziny dołhi móst psches Łobjo a wjeczerjachmy tam. Wot tam mějachmy hischcze 16 mil hacz do Boitzenburga w Meklenburgskej, hdzež dyrbjachmy želesnizu wopuschczicz. My so tam wjeczor ¾10 hodzinow pschiwjesechmy a mějachmy hischcze 3 hodziny marschirowacz, schtož so nam, dokelž deschcz jara dżesche, kraßnje njelubjesche. Wokoło 1 hodziny w nozy pschindżechmy do Pantykowa do kwartiry a smy tam 5 dnjow pschebyli.

Wot tam 23. decembra rano ½ 5 hodzinow do Holsteina wotmarschirowachmy a snědachmy pola Sparheidy, hdzež so zyke wójsko shromadzi, też Hannoverszy, kotrychž s tyßazkróczným hura! powitachmy. Tudy prěnju kulku do tsělby puschczichmy a mamy nětko flintu stajnje natykanu. Potom pschindżechmy do Büchena, s wotkal schtyri želesnizy du, dale do Petrikowa, hdzež běchu tórmy města Lauenburga widżecz. Pschipoknju w 2 hodzinomaj dostachmy kwartiru w Franzhofje. Wjedro bě hubjene, sněh a wulki wětr. — Nasajtra, 24. decembra, bě rjane wjedro a my rano w 6 hodzinach dale marschirowawschi pschindżechmy psches Schwarzenbeck, Friedrichsruh a Grand do holsteinskeje wsy Trittawa, hdzež kwartiru dostochmy. Tudy sym Boži wjeczor swjecził, ale to bě jara hubjena kwartira a njebě niczo dostacz; běchmy tam 85 muži. Prěni swjedżeń hodow rano ½ 6 hodzinow dżesche dale psches tak mjenowany „Sachsenwald (sakski lěs)" a wostajichmy Hambnrg něhdże 3 hodziny na stronu leżo. Dżenßnischi pucz bě dołhi a pschindżechmy psches Siek, Tremsbüttel, Eichede, do Pölitza, hdzež s druhimi 35 mužemi dobru kwartiru pola jeneho bura dostach. Dru-

hi ßwjaty dżeń bě wotpoczink.. Tsczi dżeń rano w 7 hodżinach dżěchmy dale a pschińdżechmy najprjedy do městaschka Odelskoe. Tu běchu wschě tsěchi polne (schleswigholsteinskich a němskich) khorhojow, hdżež jedyn pohlada, ßame khorhoje a hurawokanje, so wuschi klinczitej. Po dothim puczu pschińdżechmy do městaschka Seegeberga. Tudy bě zyke město khorhojow polne a ludżo naß ſ tajkim hurrawokanjom witachu, so semja hrimotasche. My wschudżom każ dobyczerjo nutsczehnichmy; ſ kóżdeje wßy nam burjo napschecziwo czehnichu a Seegebergsky pschińdżechu nam psches hodżinu puczа ſ kohrhojemi napschecziwo. Popołnju ½3 hodżinow tam nutsczehnichmy. Kwartira bě woßebna; hospodař mi ſ bleschu grogga napschecziwo pschińdże, schkórnje mi czischczachu a druhe schtrympy mi na měsczе dachu; pjeczeń, wino, palenz a zigarry sa zyky czaß ſ blida njepschińdżechu. Dżeń 28. decembra rano w 6 hodżinach wopuschczichmy Seegeberg (wot kotrehoż je jenoż 3 mile do Lübeka) a pschińdżechmy psches Zschakendorf, Kummerfeld, Brachenfeld do Thasdorfa do kwartiry. Wokoło 1 hodżiny czehnjechmy psches město Neumünster, hdżež bě wscho tak kraßnje wupyschene, so ßo wopißacz njehodżi a tyßazhłóßne hurawokanje bjes kónza.

Nasajtra puschczichmy ßo rano ½7 hodżinow dale a pschińdżechmy tež psches městaschko Nortorf, hdżež bě na kóżdej thěji ſ najmjeńscha 5 abo 6 khorhojow a ßkyschachmy hurawokanje hischcze hrimotacz, jako běchmy hižom poł hodżiny ſ města won. Po wobczeżnym marschu dostach se 132 mużemi kwartiru we wßy Brameru, hdżež bě wscho ſ wójſkom pschepjelnjene, tak so skoro njeběsche niczo widżecz, dyżli njebjeßa a wojazy. Nasajtra 30. januara wotpoczink, ale wschě twarjenja běchu tak wójſka polne, so jedyn nihdże do jſtwy njemóżesche, dokelż běchu je wschudżom wyschzy wobßadżili. Pschi marschirowanju je nam tež jara syma było a dyrbjachmy w uozy w brózn:ach na hunach leżecz a njemějachmy niczo k wodżeczu, dyżli nasche mantle.

Jako 31. decembra bo Rendsburga pschińdżechmy, bě khětro syma. Nasche nutsczehnjenje běsche kraßne a njebudu ja wěsczе ßwoje żiwe dny tajke wjaz widżecz. Wjele tyßaz khorhojow ßo tam smahowasche a ßo hischcze dżenßa smahuje, wuschi mi hischcze dżenßa wot hurawokanja klinczitej, se wschěch stronow nam ſ rubischkami napschecziwo machachu a wonjeschka ſ woknami na naß mjetachu, każ by ßněh schoł, wschudżom ßo „Schleswig-Holstein" spěwasche a bě nasch pschichod, każ nutsczehnjenje do Jerusalema. Wobydlerjo tudy maja Salsow jara lubo, haj tak lubo, so chzedża naß na haßy pschezo wokoschecz. W 1 hodżinje pschińdżechmy do Rendsburgu a ja dostach se 4 mużemi kwartiru w jenej pschistojnej restauraciji na tulipanskej haßy. Tudy mam ßo jara derje; kóżdy dżeń mjaßo a wschelaku pjeczeń k jědżi, piwo a wino ßměmy picz, tak wjele hacz chzemy, a kóżdy ma ßwoje kożo.

Na wßach, dha běchmy pschezo pschěs měru wjele w jenej kwartirje, so dyrbjachmy tak cżěßno leżecz, każ jereje a ßo swoblekani a wobuczi lěhachmy. Na tutym marschu ßmy wojerske żiwjenje hakle prawje sesnali. Ssmjerczmuczni do kwartiry pschischedschi, dyrbjachmy ßebi potom hischcze po mjaßo a warjenje hicz a potom hakle waricz, so druhdy wjeczor w 9 hodżinach wobjed hischcze hotowy njebě. Nětko w měsczе dostawamy jědż pola hospodarjow, sa czoż ßo jim na dżeń 6 nßl. sapłaczi. Nascha sda njeje teho dla dwójna (doppelt).

Wczera běch bórsy dwě hodżinje na mosczе na straži a steja tam dwójne straże, sakske a danske, kiż ßebi hacz na dwě krocżeli blisko khodża, pschetoż ßrjedż mosta je mjesa bjes woběmaj. — My ßmy wjetschi dżěl města wobßadżili, dokelż je tamnu stronu Eidery schleswigski kraj. Danszy w Holsteinje wschudże psched nami zofachu a njeje nihdże żadyn sadżěwk był. Jenoż w Neumünsteru mózesche skoro swada nastacz, pschetoż tam pschińdże danski ordonnanz k nam, prajizy, so chzedża Danszy město hakle sa 2 hodżinje pschepodacz. Ale pola naß bu kommandirowane „sapalniczki natyknycz a bajonett horje a do města nuts"; duż khwatachu Danszy ſ města, schtoż mózachu.

Dżenßa wjeczor bě k cżěßczi sakskeho wójſka zyky Rendsburg poßwětleny a bu kraßny czah ſ 500 faklemi woidżerżany. Jako běchu palaze fakle na hromadu smjetali, dżerżesche jedyn měschczan ryczь, w kotrejż Saksow jara khwalesche, lud pak wunjeße potom na sakske wójſko tyßazhłóßnu ßkawu. — S pjenjesami je wobużne. My dostawamy sdu w sakskich pjenjesach; w Meklenburgskej běchu meklenburgske schillingi, w hamburgskich stronach hamburgske, potom lübekske, a tudy ßu danske pjenjesy.

Pißajcze mi bórsy! Sa listy ßo niczo płaczicz njetrjeba a woni ßo wschudżom sa nami poscżeku, njech my marschirujemy, hdżež chzemy.

Hacz my tudy dołho wostanjemy, to njewěm, ßnadż tola dwě njedżeli, a hacz my na Schleswig poczehnjemy, je tež njewěste. Hdy by ßo tole hacz dyrbjało, dha by to sapoczatk wójny był; pschetoż Schleswig nochzedża Danszy puschczicz a bychmy jim tam kóżdu krocżel semje ſ krwju wotdobycz dyrbjeli.

Rendsburg je jara wobtwjerdżeny a je wschitko podminirowane. Město je khětro wulke.

Tudy bydla tež hižom tajzy, kotsiż ßu w Danskej rodżeni. Woni Němzow ßylnje hidża a je naschim wojakam radżene, so dyrbja ßo psched nimi na kedżbu bracz.

Wjele wjele dobreho a t d., a t d. — Wasch ßwěrny ßyn K. Młónk, wojak 13. batt. 4 komp.

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Wjele pschezo wjele njepomha.

Mots Tunka. Kak ty to měnisch?

H. D. W J. sakoži 7 holzow pschasu, dwě pak do njeje njewsachu. Ale k tym ßedmim holczkam nichtón na wopytauje njepschińdże, hacz runje wone lubosnje pschesproschuja; hdżeż pak tej dwě pschedżetej, tam bjes pschesproschenja pschikhadżeja. A to drje ma tež ßwoju kwaku, so d — k — szy hólzy wjazy do J. na pschasu njekhodża. — M. T. Haj, ſ tehó je wschak widżecz, so wjele pschezo wjele njepomha.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Jan August, Madleny Dejkez na Židowje n. ß. — Karolina Juliana, Ernsta Roberta Kleina, zigarrydżěkarja pod hrodom, dż. — Hana Augusta Minna Jana Ernsta Wichmanna, schewza pod hrodom, dż. — Hana Ernestina Theresia, Adolfa Burkharda, nózneho strażnika pschi sakskoschlesynskej żelesniży pola Brěsowa, dż. — Hana Amalia Liddy, Hany Karoliny Mrósez pod hrodom, n. dż.

Podjanska cyrkej: Hana Augusta, Pětra Hale, żiwnoscżerja w Hrubjelczizach, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 15. decembra: Hana rodż. Hetmanez, njebo Jakuba Welsa, żiwnoscżerja w Hrubjelczizach, mandżelska, 67 l. — 22., Handrij Michałk, knotař a wobydlěr pod hrodom, 48 l. — Handrij Kalich, wobydler w Budyschinje, 71 l. — 25., Handrij Lětař, kubleř w Hornej Kinje a dotal khejbětař pschi michałskej zyrkwi, 71 l. 7 m. — Karolina Augusta rodż. Flügelez, C. F. A. Parthuma, schtrymparja na Židowje, mandżelska, 59 l. 6 m. — 29., Jan Ssyman, wobydlěr w Krónży, 50 l.

Nawěšťnik.

Drjewowa aukcia.

Lětusche drjewowe aukcije na lipiczanskim revěru směja ßo na ßlědowazych dnjach:

22. jannara t. l. stejaze khójnowe ßylne wużitkowe a palne drjewo na pěskowych horach, palne drjewo pschi nowodrěwczanskim puczu a pschi Cżischczu; shromadżisna je pschi pěskowych horach.

27. jannara t. l. stejaze brěsowe a wolschowe drjewo na haczenjach, kaž tež sbite driewo, jako

4½ klostra ¾ kohczowskeho běleneho duboweho schczěpjaneho drjewa.
11½ = = = hakskoweho drjewa,
1½ = = wolschoweho schczěpjaneho drjewa
¼ = = brěsoweho = drjewa
7½ kopy ¾ = brěsowych a wolschowych walczkow.

Shromadżisna budże na haczenjach dubinskeho hata. Pschedawanske wumènjenja budża na spomnjenymaj dnjomaj wosjewjene.

Sapoczatk rano w 9 hodżinach.

W Lipiczu, 7. januara 1864.

Berger.

We Smjeczkezach je wilka pschasa nastała,
Pschelcże pschelczakam khoseja nawarja.
A brunizy do njeho nuts změscheja.
Dójka z mlokom rada sarabji,
Hdyż so wumio derje napkodži.
Pschelczaki pak radżi nimo du,
So na jich pschasu njepschińdu.
Komuż ßo tajkoh' khoseja zecheyje,
Ta njech sej ßamo wuzoł wudżěwje.

O. A.

Dokelž je nětko **solarwolij** a **fotogen** najtunische ßwěczenje, dha jej kóždemu poruczam kaž tež pschißłuschne lampy.

Snata stwinska lampa se 7linijojtym ßułžohom trjeba sa 1 np. w hodzinje, mała lampa s 5 linijojtym ßułžohom trjeba sa 1 np. w 2 hodzinomaj, nózna lampa w 9 hodzinach sa 1 np., wjetsche, woßebje do koła ßwěczace, trjebaja wjacy.

Solarne lampy, fotogenowe lampy

we wschitkich wulkosczach a družinach we wulkim wubjerku, kaž tež solarwolij a fotogen porucza najtunischo

Herrmann Rachlitz,

klemptnarski mischtr w Budyschinje na žitnej haßy w domje k. pschekupza Bergera.

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Psches ßwoje snamjenite skutkowanje doscz po wschém ßwěcze snaty

G. A. W. Mayerowy běły brostsyrop

(½ blesche 1 tl. ¼ blesche 15 nßl.)

je jenož psches ßwojehojaze wutki, kotrež žadyn druhi bróstsyrop we ßebi nima, najwěsczischi ßrědk psche kóždy sastarjeny kaschel, psche dybawoscz, jachlokaschel, sažwanje, bróstowe czerpjenje a schijowe wobczežnoscze. W tudomnej wokolnosczi pschedawaja jón jeniczzy:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

NB. Dokelž Mayerowy fabrikat tež falschuja, dha chzył kóždy dobrocziwje zyle ßwěru na sygel a etiquettu hladacz.

Poruczenje Mayeroweho brostsyropa.

Attest sa Mayerowy bróstsyrop.

Hižom dołhi czaß czerpjach na jara ſke boloscze na bróscze, kaž tež na kaschel a krejpluwanje. Jako běch jara wjele ßwědkow nałožował, wobroczich ßo na G. A. W. Mayerowy bróstsyrop, tudy jara wuwołany. K mojemu najwjetschemu spodziwanju ßym ja po nałoženju tsjoch běrtlbleschow wot mojeho wobczežneho kaschela a bolosczow na bróscze zyle woßwobodzeny. S tutym ßwój sjawny dzak wuprajo, móžu se wschěm prawom tutón syrop kóždemu na bróscze czerpjazemu poruczecz.

W Draždzanach, 12. januara 1862.

Emil Luscher,
Freiberger Platz Nr. 5.

Drjewowa aukcia.

Pschichodnu wutoru jako 12. januara t. l. budže ßo sahon stejazeho khójnoweho wužitkoweho drjewa po loßach na pscheßadžowanje pschedawacž. Shromadžisna rano w 9 hodžinach pschi łupjanskim puczu pola Drobow.

A. Zaunik, korczmař w Drobach.

Drjewowa aukcia.

na delnohórczanskim revěru,

dźeń 11. januara t. l. ½ 9 hodžinow rano pschi forbarku Lubosu stejaze hraby, brěsowe drjewo w loßach a ßymjeńtne brěsy.

Dźeń 12. januara t. l ½ 9 hodžinow rano pschi forbarku Małej Dubrawzy stejaze brěsowe drjewo w loßach a ßymjeńtne brěsy.

Wuměnjenja budža psched aukciju wosjewjene.

We Wulkej Dubrawje, 5. januara 1864.

Schönig, hajnik.

Drjewowe aukcije.

Lětusche drjewowe aukcije na łupjanskim revěru směja ßo na ßlědowazych dnjach:

15. januara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo we ławkach;

26. januara t. l. stejaze brěsowe a wolschowe drjewo w hornim hajku;

11. februara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo pschi schwinczich jamach a

23. februara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo pschi holczim hacze.

Sapoczatk w 9 hodžinach. Wosjewjenje kupnych wuměnjenjow směje ßo na pomjenowanych dnjach.

W Bukowzy, 2. januara 1864.

Hirsch.

Drjewowe aukcije

na minakałskim revěru:

8. januara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo pschi tawschhacze;

19. januara t. l. stejaze twjerde drjewo w czerniczinjach;

28. januara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo pod kulowskim haczikom a

5. februara t. l. stejaze khójnowe schtomowe drjewo pschi czerniczanskim hacze.

Sapoczatk ½9 hodžinow. Wosjewjenje wuměnjenjow stanje ßo na dnjach aukcije.

W Drobach, 1. januara 1864.

Grunert.

Wotewrjenje zyhliczinу

w Delnej Hórzy.

Zyhliczina, łonsche lěto na wulkodubrawskich ležomnosczach blisko sady Czelchowa nowa natwarjena, porucza ßo tym, kotsiž maja twaricž, k wobkedžbowanju. Dokelž ßo w njej hižom wot julija s. l. dźěła, dha je hižom doicž zyhlow hotowych, tak derje glasirowanych kaž njeglasirowanych. Skasanja a napraschowanja maja ßo na hospodarsku kanzliju w Delnej Hórzy abo na zyhelskeho mischtra Pietschmanna słožicž.

Ratarske towarstwo

w Małym Wjelkowje

směje pschichodnu wutoru 12. januara shromadžisnu.

Möschler, pschedßyda.

Dźiwoczanske ßerbske ev. luth. mißionske towaŕstwo směje jutsje (njedźelu) popołnju w 2 hodžinomaj shromadžisnu.

Pětr Młonk, pißmawjedźeŕ.

Czo. 50 a 51 Serbskich Nowin s lěta 1863 ßo we wudawaŕni saßo kupuje.

Łužičan čo. 1. 1864 wuńdźe přichodny pjatk.

Schtóž chze **nowu ßersku protyka na lěto 1864** měcz, tón móže ju hischcze sa 2½ nßl. w knihaŕni Smolerja a Pjecha pschi bohatych wrotach w Budyschinje dostacz. Tola radžimy kóždemu, so by ßebi czaß njepscheczakał, dokelž ßnadž posdžischo žana tajka protyka wjazy k dostaczu njebudže.

Skład schpihelow, słoczanych kromkow a kulojtych **fotografijowych** wobłukow.

Schkleńzowy porzelanwy a steingutotworowy skład **Rudolpha Wilhelma** na ßerbskej haßy, najpołnischo srjadowany, to wschitko po najtunischich płaczisnach najpodwolnischo porucza.

Skład blidowych, khofejowych a myjenskich ßudobjow.

Powschitkomna aßekuranza w Triescze.

Wobsanknjenje sliczbowanja na lěto 1862 dopokasuje, so powschitkomna aßekuranza s **rukowazym kapitalom wot 20 millionow schěßnakow** skutkuje. To wobsteji w

schěßnakach 4,200,000 sakładneho kapitala,
" 1,800,000 czisczе wěstych wupożczenych reservow,
" 7,400,000 mobilnych reservow,
6,600,000 lětnje dokhodżazeje prämijoweje a kapitaloweje danje.

Schěßnakow 20,000,000.

Pschi dokhodże prämijow wot 5 millionow 293 tyßaz 389 schěßnakow a 87 krajzarjow bu w lěcze 1862 10360 schkodowanjow se snamjenitej summu wot 3 millionow 625 tyßaz 159 schěßnakow a 96 krajzarjow sarunanych. Pschi kożdym agentu lěži czischczany sapiß tajkich schkodowanjow k nawjedżenju.

Powschitkomna aßekuranza sawjesczuje:

a) twory, mobilije, żně a wscho hibite wobßedżenstwo;
b) kubła pschi puczowanju psche transportun schkodu;
c) wona poskicza sawěsczenja na żiwjenje czlowjeka na najwschelaksche waschnje sa najtunische twjerde prämije a wudawa policy we pruskim kouraucze.

K wschemu wukasowanju je rad hotowy **Julius Altmann,**
hłowny agent sa Budyschin a wokolnoscz.

Bjes Manjowom a Lěskej je drjewnischczo wotewrjene a je t.m ßlědowaze palne drjewo na pschedań:
30 kloftrow kałaneho kuleczkoweho drjewa, kloftr po 3 tl. 10 ußl.
73 " " pjeńkoweho drjewa, kloftr po 2 tl.
70 kop walczkow. I. drużina, kopa po 2 tl.
50 " " II. drużina, kopa po 1 tl.

Hajniske sarjadnistwo w Manjowje.
Kmetsch.

2 hródżnej dżowzy

ßo pschi dobrej sdże na kubło czo. 7 w Żarkach pola Wosporka pytatej a móżetej hnydom nastupicz.

Drjewowa aukcia.

Pôndżelu 18. januara t. l.
budże ßo na mojich leżomnosczach něhdże
100 loßow khojnoweho drjewa
na pscheßadżowanje pschedawacz a chżyli ßo na kupjenje smyßleni rano w 9 hodżinach w tudomnej korczmje shromadżicz.

We Łomsku pola Minakała, 8. januara 1864.
Handrij Bartko.

Pschedawanje wobucza budyskich schezow je nětko jedyn skhód wysche na kóżkarskej lubji.

Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje. Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech.

Čisło 3. ~ 16. januara. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěšťki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: Se ßlepjanskeje woßady. — S Njebjelčźiz. S Budyschina. S Lubija. S Kocźiny. — Druhi **wojerski list s Holsteina.** — Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy. — Cyrkwinske powjesće, — Ćahi sakskošlezynskeje železnicy atd. — Spiritus płaćeše w Barlinje. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Sakska. W Bejerezach je ßo ſrudny podawk ſtał. Ssyn tamniſcheho ruczerkublerja, kiž je kubło wot ßwojeho nana wotnajał, ſ mjenom O. Golla, bě ßwoje kožo, dokelž běſche khorowaty, do jſtwy ſtajicź dał a jeho hoſpoſa tam tež pſchebywaſche. Rano 12. januara bu tam tale morwa namakana, Golla pak leżeſche we hłubokim, ßmorkotazym ſpanju, ſ kotrehož tež pſchi wſchej ſpěſchnej lěkařſkej pomozy njewotucźi, ale dopołnja 13. januara wumrje. Po dalſchim pſchepytanju je ßo dopokasało, ſo ſtaj wobaj wot wuhloweho gasa wumrjeloj, kotryž bě ſ khachlow do jſtwy wuſtupił, dokelž běchu rołu ſahe ſaßunyli. — W Lipſku běſche wóndanja jedyn paduch ſ jaſtwa cźeknył, je ßo pak wulkeje ſymy dla, kaž wón ßam prajeſche, naſajtra ſaßo do jaſtwa wrócził. — Jeho majeſtoſcź kral Jan je ßo 10. januara do Lipſka podał, ſo by tam naſajtra ſ někotrymi zuſymi wjerćhami a ſakſkimi prynzami na kralowſkim revěrje blisko Lipſka hontwu wotdźerżał. Jako bu ſnate, ſo je wón do Lipſka pſchijěł, ſhromadźi ßo bórſy wjele luda pſched jeho hrodom a witaſche jeho ſ wulkej radoſcźu. Tež pſchińdźechu wſchelake deputacije k njemu, ſo bychu ßo jemu ſa jeho wubjerne ſkutkowanje w ſchlejswigholſteinſkej naležnoſcźi dźakowake a jeho mudre a k lěpſchemu ſakſkeho luda naprawjene kralowanje khwalike. — Někotre nowiny pißaja, ſo budźe hiſchcźe pjecź bataillonow ſakſkeho wójſka do Holſteina poßłaneho; ale hacź je to wěrno, to ßo tola jara praſcha, woßebje dokelž cźetej ßo nětko pruſke a rakuſke knježerſtwo do teje wězy měſchecź. — Wóndanjo běſche ßo wuczeŕ ſpěwanja na miſchonſkej wulkej ſchuli ſ mjenom Seemann, a ſ nim aktuar Bernhardt na Łobju po lodźe do Scharfenberga podał. Na ßměrkach ßo wobaj na tak mjenowanych „ſchrittſchuhach" wróczíſchtaj, najprjedy Bernhardt ſe ßankami, na kotrychž Seemannowa mandźelſka ßedźeſche, a kruch ſa nim Seemann ſ dwěmaj dźěſczomaj na druhich ßankach. Dokelž bě ßo bjes tym ſaczmiło, dha njebě mózno daloko widźecź a duž ſta ßo, ſo Bernhardt na jene wotewrjene měſto ſajědźe a ßo tam pſchepany. Seemannowu woda bórſy pod łód ßobu hrabny, Bernhardta pak Seemann hiſchcźe żiweho ſ wody wucźahny. Seemannowa je pjecź dźěczi ſawoſtajiła. — W voigtlandiſkim Rychbachu je ßo 1. januara hajnik Wehner, mkody 19 lětny cźłowjek, ſrudźaceje luboſcźe dla ſatjělił. — Sańdźenu ßrjedu bu na kralowſkim hrodźe wulki a pyſchny bal wotdźerżany a bě tam na 500 hoſczi pſchitomnych. — W Hermannez ßuknowej fabrizy w Biſkopizach bu dźěłacźer Strauch ſ Finkenhübela 4. januara wot jenoho rjemjenje na wali, ßo wjercźazej, ſapopanjeny a tak ſtraſchnje wokoło mjetany, ſo hnydom ducha ſpuſchcźi. — Sańdźeny tydźeń ſtejeſche nimale zyłe ſakſke wójſko w Rendsburgu, ſ wuwſaczom dweju bataillonow tjělzow, dweju ſchwadronow jěſnych a jeneje jěſneje batterije, kiž ßu do Friedrichſtadta póßłane, kaž tež prěnjeho bataillona pěſchkow, kiž w Kielu ſteji. — Rakuſke knježerſtwo je direktarjam ſakſkich żeleſnizow k nawjedźenju dało, ſo hiſchcźe wěſte njeje, hdy rakuſke wójſko po nich do Lipſka pſchijědźe, ſo by ßo potom wot tam dale do Holſteina podało.

Prußy. Kommißia druheje komory, kotraž wuradźuje, hacź ma ßo miniſterſtwu ſchleswigholſteinſkeje exekucije dla pożcźonka wot 12 millionow toler pſchiſwolicź, je ßo pſchecźiwo temu wuprajiła: duž tež druha komora tajku pożcźonku wotpokaſa. — Druha komora njeje tež te pjenjeſy (něſchto pſches 5 millionow toler), kotrež miniſterſtwo ſa nowoſrjadowanje wójſka żada, pſchiſwoliła. S zyła wona wſchě powyſchene wudawki wotpokaſuje a ma teho dla nimale w kóždym poßedźenju ſwadu ſ miniſtrami. — Dokelž ßu pruſke krajne dawki a wudawki wot druheje komory nimale wſchitke wuradźene, dha budźe drje ßejm ſkoro wobſankneny; pſchetož rospuſchcźicź jón kral, kaž ßo ſda, tola njecha.

Schleswig-Holstein. Prynz Bjedrich auguſtenburgſki hiſchcze pſchezo w Kielu pſchebywa, kommißaraj nëmſkeho bundestaga pak knjeżerſtwo w Holſteinje wjedżetaj. Exekucionſke wójſko ma nëtko zyły Holſtein w ßwojej mozy a ſda ßo, ſo dale njepóndże, haj ſo kruch Rendsburga a nëkotre wokolne wßy hiſchcze w ruzy Danſkich woſtanu. Rëka Eidera je mjenujzy mjeſa bjes Holſteinom a Schleswigom a duż Danſzy praja, ſo tón dżël Rendsburga, kiż tamnu ſtronu Eidery leży, k Schleswigej ßtuſcha a tez 6 abo 7 wßow, kotrez ßu w ſtarym czaßu ſa holſteinſke pſchipóſnate byłe. Kommandant exekucionſkeho wójſka, ſakſki general Haka, je ßebi drje woprëdka wot Danſtich żadał, ſo bychu woni dżël Rendsburga, tamnu ſtronu Eidery leżazy, a ſpomnjene wßy wopuſchczili, a je jim, jako to njeczinjachu, ſ wójnſkim napadom hroſyk. Ale bjes tym je wón wot bundestaga pſchikaſnju doſtał, ſo by Danſkich woſtajił, hdżez ßu, dokelż tola hiſchcze wuczinjene njeje, hdże ſwadny kruch Rendsburga ſ tymi wßami ßtuſcha. Duż je exekucionſke wójſko w tu khwilu w połnym mërje a ſakſke a danſke ſtraże, hdyż na moſcze, w Rendsburgu pſches Eideru wjedżazym, ſteja, pak ßo pſcheczelnje na ßo ßmëja abo, hdyż daloko pſchiñdże, jenoż hroſnje na ßo hladaja.

Sañdżeny tydżeń bë wjele ryczow we wſchelakich nowinach, ſo rakuſke a pruſke knjeżerſtwo wulke wójſko do Schleswiga póſczele, ſo by to danſkeho krala nuſowało, nowu, wſche ſtare ſchleswigholſteinſke prawa ſaniczazu, konſtituciju naſpjet wſacz, a powjedaſche ßo tez hizom, kak wjele Rakuſchanow po żeleſnizy pſches Lipſk pojëdże. Ale hacz dotal je ßo jenoż to ſtało, ſo je pruſke a rakuſke knjeżerſtwo na bundestagu w Frankfureze tón namjet ſtajiło, ſo by ßo danſki kral k naſpjetwſaczu noweje konſtitucije napominał, a jeli wón to njeſczini, ſo by ßo jemu Schleswig wot rakuſkeho a pruſkeho wójſka wobßadżił. Bundestag je w tajkim naſtupanju w tychle dnjach nëkajke wobſanknjenje wuradżicz chżył; tola móże ßo ſtacz, ſo wón tajki namjet wotczißnje. Mjeńſchi nëmſzy wjerchojo mjenujzy derje wjedża, ſo by potom, hdyż Rakuſchenjo a Pruſzy Schleswig wobßadża, jich móz w ſchleſwigholſteinſkej należnoſczi cyle ſlemjena była a njemóhli tam niczo wjazy wuſtutkowacz, tak ſo by ßo potom ſakſke a hannoverſke wójſko ſaßo domoj podacz dyrbjało. Woni pak nochzedża w tajkim naſtupanju wſchu móz ſe ßwojeje ruki dacz, dokelż ßo boja, ſo drje pruſke a rakuſke knjeżerſtwo wot danſkeho krala wróczowſacze noweje konſtitucije wudobudżetej, ale tez potom Schleswig-Holſtein w jeho ruzy woſtajitej, tak ſo by potom tutón kraj ſa Nëmzow na wëczne czaßy ſhubjeny byk. (Jeli ßo tajke wobßadżenje Schleswiga ſtanje, dha by potom ta zyła wëz tez nëkajkemu kongreßej do ruki panyła a njeby teho dla najſkerje żana wójna naſtała. Duż je w tajkim napohladże ważne, ſchto bundestag horka ſpomnjeneho namjeta dla wobſankuje.)

Hewak by nëtko najlëpſchi chaß k wójnje w Schleswigu byk, pſchetoż rëki a tymjeſchcza ßu tam ſamjerſke. Tute ßu pak w Schleswigu ſa Danſkich najlëpſche wobtwjerdżenja, njebychu pak w tu khwilu niczo pomhake, dokelż by je kóżde zuſe wójſko po lodże pſchekroczicz mohło. Ale, każ nëtkole hiſche wonhlada, dha drje ſ wójnu ſ najmjeńſcha bórſy niczo njebudże.

Danſzy ßo pak, każ ßo ſda, wójny boja; pſchetoż kral je wſchë wojerſke mużſtwa, kiż hiſchcze 36 lët ſtare njeßu, pod bróń powołał. Wón je tez hizom pſchi ßwojim wójſku w Schleswigu pobył a tam pjecza bórſy ſaßo pſchiñdże.

Jendżelſki miniſter ſwonkomnych należnoſczow, lord Rußel, hiſchcze pſchezo dokhe pißma na nëmſke knjeżerſtwa ſczele a jim wot wótriſcheho ſakroczenja pſchecziwo Danſkej wotradżuje, dokelż móhła hewak ſtraſchna wójna naſtacz. Khwilu bë tez ryczał, ſo je wón wotdżëlenju wójnſkich łódżow porucził, ßo do bliſkoſcze Schleswig-Holſteina podacz, ale hacz dotal ßo do ſtało njeje. — Khëżor Napoleon nëtko zyle ſ mërom ßedżi a tez ani ßkowczka njepiknje, ſ kotrehoż by jedyn ßudżicz mohł, ſchto wón po prawym wo ſchleſwigholſteinſkej wëzy mëni.

Rußowſka a Pólſka. W Pólſkej wſcho hiſchcze nimale tak dże, każ je dotal ſchło. Sbëżkarjow je drje mjenje pytnycz, ale żadyn mër tola w kraju njeje. — General-gubernator Berg je ſcmjanam a duchownym wulke dawki napokożił, dokelż ßu to woßebje woni, każ wón praji, kiż ſbëżkarſtwo podpjerachu abo podpjeraja.

Ze Serbow.

Se ßlepjanſkeje woßady. W ſañdżenym, ſ Boha minjenym, lëcze je ßo w naſchej woßadże narodżiło 55 ßynkow a 57 dżowczicżkow, ſ hoła 112, a bë bjes nimi 13 njemandżelſkich a 3 morwonarodżene. Semrjeło je 32 muſtich a 23 żónſkich, wſcho do hromady 55. Wërowanych bu 25 porow a k Bożemu bliżu bëchu 4468 pobyli.

S Njebjelczicz. Naſch njebo wyßokodoſtojny k. farar Kokla, kiż bë njedżelu 3. januara wumejrł, bu ſchtwórtk 7. januara khowany a bë ßo jara wjele pſchewodżerjow ſ bliſka a daloka ſeſchło. Wokoło 9 hodżinow podachu ßo ſhromadżeni kk. duchowni ſ fary do zyrkwje, hdżez officium defunctorum wotdżerżachu. Jako bë ßo to ſtało, bu czëło w farje ßwjedżeńſzy pożohnowane. Potom dżëſche pohrjebny czah pod ſpëwanjom ßerbſkich khërluſchow do zyrkwje, hdżez bu kaſchcz pſched woltar ſtajeny. Po teſtamentarſkim poſtajenju wotdżerża tudy k. kanonikus a farar Barth ſ Khróſczicz ßwjatoczne requiem, po kotrehoż ſkónczenju wón prjódkpißane ab-

ſolucije a libera wotſpěwa. Na to dźerżeſche k. kan. kapit. ſcholaſtikus Buk ſ Budyſchina cźělne prědowanje, w kotrymž poßłucharjam, ſ tudomneje a ſe ßußodnych woßadow jara bohacże ſhromadźenym, ſemrjeteho k. fararja jako wubjerneho cźłowjekow pſcheczela, dobreho wucżerja, pobożneho měſchnika a ßwědomniweho ßwěrneho duſchowpaſtyrja na mózne a natwarjaze waſchnje pſched wocżi ſtaji a jich k temu napominaſche, ßebi pſches dopjelujenje wucżbow a napominanjow ſemrjeteho wjeßołe ſaßowidżenje we wěcżnoſczi pſchihotowacż. Pod pſchednjeßenjom cźornych zyrkwinych khorhojow wotewri ſchulſka mkodoſcż ſe ßwojimi a druhimi wucżerjemi pohrjebny cźah ſ zyrkwje a dźěſche tón pod wuſpěwanjom litanije ſa njebo k. fararja w ßerbſkej ryczi na kerchow. Sa wucżerjemi dźěchu 11 kk. duchowni w rochetach a ſe ſaßwěcżenymi ßwěcżkami, ſa nimi ßlědowaſche pak kaſchcż a dołhi rjad pſchewodżerjow, bjes kotrymiż běchu tež někotſi ſaſtonjnizy ſ Kamjenza a jedyn evangelſki k. duchowny. Požohnowanſku ceremoniju dźerżeſche ſaßo k. farař Barth a potom, tež po teſtamentarſkim poſtajenju, Bożu mſchu de die k. kanonikus a farař Warnacż ſ Wotrowa wotdźerża. Tak derje pſchi requiemje, każ tež pſchi Bożej mſchi ſpěwachu druſy kk. duchowni Bożu mſchu ſa njebo k. fararja pſched poboczunymi woltarjemi.

H. S Palowa, 10 januara. Dźenża dopoldnja dźěſche wunjenkarka Rähmfeldowa ke mſchi. Jako běſche lědom hórku naſtupiła, na kotrejż zyrkej leži, a hacż klamarej Harnapej pſchiſchła, padże a woſta, móhł rjez, na měſcze morwa. Hacż je ju Boża ruczka ſajała abo je pſches tón pad na ſnutſkomnu ſchkodu wumrjeła, to lěkarſke pſchepytanje dopokaſa. Wona bě 60 lět ſtara.

S Budyſchina. Tudyſchi krajnoſtawſki bank je pſched njedołhim cźaßom 250,000 tolerjow hypothekariſzy na hrabinſtwo Jabłonz (Gabel) w Czechach (1½ hodźiny wot Żitawy) kotrež hrabji Harachej ßłuſcha, ſa 5 procentiſku dań wupożcził, a ßebi pſchi tym wuměnił, ſo maju ßo po 3 lětach kóżde lěto 5 procentow wot kapitala domoj płaczicz, tak ſo by ſa 20 lět wſchón tónle dołh ſaßy ſapłaczeny był.

S Lubija. Na měſto k. aktuara Möhnja, kiż bu jako aſſeſſor do ßudniſkeho hamta we Wulkim Hainju pſcheßadżeny, je wot noweho lěta k. aktuar Roſenmüller ſe żitawy do naſcheho ßudniſkeho hamta pſchiſchoł. Dale pſchińdże na měſto naſcheho ſtatneho ryczníka k. Rumpelta, kiż bu do Zwickawy powołany, ßudniſki radźicżel Kubaſch ſ Lipſka ſa ſtatneho ryczníka k nam.

S Koczíny. Tudy ßu ßo 12. januara ſchtyri burſke kubła wotpaliłe; brózńje pak ſtejo woſtachu.

Druhi
wojerſki liſt ſ Holſteina.

Marſch kral. ſakſk. 2. infanteriebataillona.

(Wot E. Duczmana*) ſe Żidowa.)

W Rendsburgu, 6. januara, 1864. Wyßoko cżeſczeny knjes redaktoro! — My ßmy 16. decembra w nozy w 1. hodźinje ſ Draždżan wotjěli a pſchiwjeſchmy ßo na ranje do Lipſka, hdżeż kóżdy muż zaktu a ſchalku czopłeho piwa k ßnědanju doſta. Po połhodźinſkim pſchebywanju jědżechmy pſches Halu, Köthen, Schönebeck, Magdeburg hacż do Wolmirſtädta, hdżeż ſaßo poł hodźiny ſaſtachmy a druhe ßnědanje doſtachmy, ſ kotrymž pak někotſi jara kraßnje ſpokojni njeběchu. Potom wjeſchmy ßo pſches Stendal, Oſterburg a Seehauſen hacż do Wittenbergi, hdżeż jara dobry wobjed doſtachmy, ſchtoż pak bě hakle popoldnju w 3 hodźinach. Wot tam puſchczichmy ßo pſches Haarſtädt, ßerbſki Warnow (hdżeż pak je nětko wſcho němſke a je ßo tam ßnadż ſa wjele ſtow lět hakle wot naß ſaßo ßerbſki ryczało a ßu tam wot naß ſ nowa ßerbſke ſynki ßłyſcheli), pſches Krabow, Hagenow do Boitzenburgu w Meklenburgſkej, hdżeż wjeczor w 7 hodźinach żeleſnizu wopuſchczichmy a potom hiſchcże w najhroſniſchim deſchczowym wjedrje tſi połne hodźiny do naſcheje kwartiry wo wßy Groß-Bengersdorfje marſchirowacż dyrbjachmy, hdżeż ſ pomozu jeneho pokaſowarja w nozy w 11 hodźinach pſchińdżechmy. Błóto a wjedro běſche ſatraſchne. Tam woſtachmy 5 dnjow a pobachmy ßo 22. januara potom bliże k lauenburgſkim mjeſam do wßy Bedekowa, hdżeż my 200 muži na jenym dworje kwartiru doſtachmy. Kwartira njebě khwalobna, ale ſchto móżeſche ßebi tež jedyn wjele żadacż, hdyż běchmy tajke wulka ßyka. Dżeń 23. januara czehnjechmy dale a ſhromadżi ßo ſady wßy Kreßy zyle ſakſke wójſko. Tam buchu tež wſchě tſělby wótrje natykane, jenoż kanony niz a dźěchmy pſchi wulkim ßněhiczu hacż do wßy Krabbowa, hdżeż pak wſchudżom jara njeluboſnych hoſpodarjow namalachmy. Naſajtra rano 24. januara pobachmy ßo na dalſchi pucz do Holſteina a pſchińdżechmy pſchipoldnju wokolo 1 hodźiny do měſtaſchka Trittowa, hdżeż naß ſ wyſkanjom witachu. Dżeń 25. januara jako hodownicżku dźěſche naſch marſch hacż do měſta Oldensloe. Jako běchmy hiſchcże něhdże hodźinu wot tuteho měſta ſdaleni, wuhladachmy hižom ſ daloka němſke a ſchleſwigholſteinſke**) khorhoje na domach ßo ſmahowacż a hdyż do měſta nutsczehujechmy, wi-

*) Najrjeńſchi dźak prajizy ſa tutón liſt, proßymy najpodwolniſcho, ſo byſcheże nam borſy ſaßo piſali.

Redakcia.

**) Barby ſchleſwigholſteinſkich khorhojow ßu běłe-czerwjeno-modre, ſtoro każ ßerbſke, jenoż w druhim porjadku.

žachmy, so bě wone tež najkraßniscko se sakskimi khorhojemi wupyschene. Na torhoschczu bě ßo 200 měschczanow na konjoch postajiko, kiž naß se spěwom „Schleswig-Holstein meerumschlungeu" witachu, knjenje a knjeżny nam pak s rubischkami se wschěmi woknami pschecżelniwje napschecżiwo machachu. Hody bě tam kraßnje; zyke město bě wjecżor illuminirowane (poßwjecżene). Tam mějachmy 26. decembra wotpocżink. Nasajtra 27. decembra dóńdżechmy hacż do Klein-Gladebrücka, hdżeż naß 37 muži k jenemu burej do kwartiry pschińdżechmy. Ale cżim wjazy wojakow wón dosta, cżim bóle ßo wón wjeßeleschе. Wot tam marschirowachmy psches městaschko Scegeberg dale, hdżeż bě tež wschitko ßwjedżeńszy wupyschene. Tam běchu Danszy dżeń prjedy woteschli, něhdże pok bataillona danskich wojakow, s Holsteina rodżenych, njeběchu pak ßobu schli, ale běchu ßwoju brón danskemu kralej domoj pósłkali. Potom pschińdżechmy do městaschka Nortorfa, hdżeż naß tež jara pschecżelniwje witachu. Wschudżom, hdżeż my do kwartiry pschińdżechmy, běchu hakle rano Danszy wotmarschirowali a hospodarjo nam powjedachu, so ßu strach psched Saksami měli.

Jcźtko bě ßo dżeń pschiblížił, hdżeż dyrbjeschе staјne marschirowanje, kotrehoż běchmy nimale ßyczi, ßwój kónz měcz.. Dżeń 31. decembra, pschi khětro wulkej symje, podachmy ßo sahe rano na pucz k Rendsburgej a pschińdżechmy dopołdnja wokoło 10 hodżinow s 13. infanteriebataillonom, se 4. bataillonom tschelzow, s jenej jěsnej a s jenej pěschej batteriju, s dwěmaj schwadronomaj jěsnych a s pionirskim parkom a s wjazorym trainom na wulke exercirowanischczo psched spomnjenu twjerdżisnu. Wot tam sta ßo nasche nutsczehnjenje, a jako ßo my městu blizachmy, swonjachu se wschěmi swonami se wschěch tórmow a pschi wrotach běchu stari a młodzi s khorhojemi holsteinskich a sakskich barbow shromadżeni a bě njeskónczne wołanje a spěwanje ßłyschecz, hacż běsche wscho salske wójsko do města pschiczahnyło. Rendsburg bě jara rjenje wupyschcny a kóżdy wojak dosta selene wonjeschko (richel). Haj, Rendsburg wostanje wěsczе kóżdemu sakskemu wojaku we wěcznodobrym wopomnjeczu.

My buchmy w naschej kwartirje jara lubosnje pschijeczi. Wjecżor bě zyke město illuminirowane a nowe léto běsche wjecżor wulki fakłowy czah. Nětko leżimy na połodnischim brjohu rěki Eidery, Danszy pak na połnoznym; pschetoż Eidera twjerdżisnu Rendsburg do dweju dżělow dżěli. Tuta rěka je nimale samjersnjena, dokelż mamy něhdże 14—15 gradow symy. Wobaj mostaj, czahanski (Zugbrücke) tak derje każ żelesniczny, staj wobßadżenaj. Na połodnischej stronje steja sakske, na połnóznej pak danske straże, hdżeż ßo jedyn na druheho ßmějemy, pschetoż wußměschecz je krucze sakasane. Ja ßam stejach 2. januara na czahanskim mosczе na straży. Danszy ßn ßwoju stronu s pallisadami wobtwjerdżił, schtoż ßo pak naschim wyschim ßměschne sda, dokelż bychmy je, hdy bychmy chżyli, do ßnědanja rosbili. Na naschej stronje mosta smahuje ßo k prawizy sakska, k lěwizy schleswigholsteinska a pschi pschetoku (Schleuse) němska khorhoj, Danskim nimale psched noßom; pschetoż móst je tam jenoż 20 kohczow dołhi.

Schto nětko dale budże, njewěmy. Naschi pionnierjo ßo hotuja, někotre schanzy natwaricz a wczera ßu tež někotre dżělby rakuskich, pruskich a hannoverskich pionnierow ßem pschischke.

Tudomni wobydlerjo hidża Danskich tak jara, so ßo to wopißacz njeda. — W Rendsburgu je płaczisna sa wsche wězy jara horje schka, ale sakskim wojakam ßo wscho tunischo pschedawa.

Luby knjes Ssmolerjo, Wy chżyli tak dobry bycz a tonle list mojimaj lubymaj starschimaj a pschecżelej J. Mikanji bórsy ßobudżělicz;*) njech jón tutón naju towarscham k nawjedżenju da. — S najlubosnischim postrowjenjom Wasch najpodwolnischi E.Duczman, wojak w kral. sakk. 2. infanteriebat. 2. komp. krónprynzowe-je brigady.

N. P. Němski buntstag je mobßadżenje Schleswiga wotpokasak, duż chzetej Pruska a Rakuska to se ßwojeje mozy cżinicz.

Sa tydżeń budże tsecżi wojerski list s Holsteina a to wot jeneho wojaka 5. schwadrony 1. regimenta jěsnych wotcżischczany.

Red.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje
9. januara 1863.

Dowoz: 6985 kórcow.	Płaćizna w přerěžku														
	na wikach,									na bursy,					
	wyšša.			niža.			srjedźna			najwyšša			najniža		
	tl.	ngl	np	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np	tl.	ng.	np.
Pschenża	4	12	5	4	—	—	4	7	5	4	15	—	4	10	—
Rožka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Jecimjeń	2	15	—	2	5	—	2	10	—	2	15	—	2	12	5
Wowß	1	22	5	1	15	—	1	20	—	1	25	—	1	20	—
Hróch	4	5	—	—	—	—	4	—	—	4	5	—	4	—	—
Woka	3	5	—	—	—	—	3	—	—	3	5	—	3	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—
Jahły	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kanabutry	—	18	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	3	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*) Je ßo stako. Red.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hauß Depla. Nó, Motßo, kak ßy ßwjate dny pícheczinił?

Mots Tunka. Běch na wopytanju pola ßwojeho wuja we — — — —

H. D. Dha drje ßy ßo tam prawje ſabawjał?

M. T. To ßo ſnaje.

H. D. Ssy też na balu był?

M. T. To wěſte!

H. D. Lubjeſche ßo czi tam?

M. D. Wulcy kraßnje! Jeno něſchto ßo mi nje ſpodobaſche. Běſche tam mjenujey młody knjes, kiž ßo tak ſadżerżeſche, każ ßo to ſa tajkich ludźi njepſchihodźi.

H. D. Nó, to njeje pěknje! ſchto dha pachoł czinjeſche?

M. T. So jeno na něſchto ſpomnju, wón jenej knjeżnje khapu wſa a ßebi tu ßamu na hłowu ſtaja w njej rejwaſche.

H. D. Hm, dźiwne waſchniczko!

Spěwy.

Khryſtus, naſch paſtyř.

My paſtyrja mamy,
Kiž lubo naß ma,
Sso wodźicź jom' damy,
Nam żiwjenje da.
To paſtyrja żadoſcź
Bě, żiwych naß měcź,
A jeniczka radoſcź
Hdyž widźi naß kżěcź.
Hdyž żałoſcź ßo bliźi
Mje pokhoſtacź chce,
Mi mile ßo niźi,
Chce troſchtowacź mje.
Kiž hwězdy wſchě wodźi
Po puczíku tam,
Kiž kwětki nam płodźi
We naléczu ßam.
Hdyž czerpimy horjo,
Naß njeſabudźe,
Wón směrnje morjo,
Naß ſwjeßeluje.

O ſměrvj ßo duſcha,
Wſchak Jeſus je twój,
Czi czerpicź ßo ßłuſcha:
„Praj: paſtyř je mój.“

Šała.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Marja Madlena, Korle Auguſta Miſchnarja, wobydlerja w Budyſchinje, dž.

Michałska cyrkej: Korla Ottomar Klemens, Hany Thereſije Eiſertez pod hrodom n. ß. — Marja Amalia, Jana Měta, ſahrodnika a tyſcherja w Dobruſchi, dž. — Marja, Jana Auguſta Rjeczki, wobydlerja we Wulkim Wjelkowje, dž.

Zemrjeći:

W jen 3. januara: Hana, rodż. Frenzelez, Jurja Schtrympy, khěżerja na Židowje, mandżelſka, 36 l. 9 m. — Jan Auguſt Pawoł, Michała Pětſcha, żiwnoſczerja w Makßezach, ß., 4 n.

Němski Phönix,

wohen ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Powſchitkomna aßekuranza w Trieſcze.

Powſchitkomna aßekuranza ſawjeſczuje:

a) twory, mobilije, žně a wſcho hibite wobßedzenſtwo;

b) kubła pſchi puczowanju pſche transportnu ſchkodu;

c) wona poſkicza ſawěſczenja na žiwjenje cžłowjeka na najwſchelakſche waſchnje ſa najtuniſche twjerde prämije a wudawa policy we pruſkim kourancze.

K wſchemu wukaſowanju je rad hotowy **Julius Altmann,**

hłowny agent ſa Budyſchin a wokolnoſcz.

Ssobotu 19. decembra bu por ſelenych pelzowych rukajzow na ſchulerſkej haßy w Budyſchinje ſhubjenych. Sprawny namakar chzył je ſa myto we wudawarni Serb. Now. wotedacz.

Cžorny muſki poß ſ brunymi blakami, kiž ma nohi wotkolenow dele brune a pod brjuch brunu ßmuhu, je ßo do hód w Bukezach ſhubił. Tón, kotremuž je ßo pſchiwdał, chzył jeho w Rachłowje cžo. 7 ſa ſarunanje wotedacz.

Jedyn zyle cžorny poß ßrěnjeje wulkoſcze je ßo tamuhy tydzeń na puczu wot Huczíny do Nadjanez pſchiwdał a móže ßo na nadjanowſkim dworje ſa ſarunanje ſaßo doſtacz.

Ssuchi tórf,

1000 po 1 tl. je ſtajnje na pſchedań na knježim dworje w Nowej Wßy nad Sprewju.

☞ Jena khěža ſe 4 ſtwami a ſ pinzu, ſe ſahrodu a dworom je na pſchedań. Hdže? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Jena khěža ſe ßadowej ſahrodu je w Bukezach na měſchczanſkej dróſy ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a je wſcho dalſche ſhonicz pola Jana Wjeńka tam.

Pſchedawanje wobucza

budyſkich ſchewzow je nětko jedyn ſkhód wyſche na kózkarſkej łubji.

Drjewowa aukcia.

Lětuſche drjewowe aukcije na lipiczańſkim rewěru ſměja ßo na ßlědowazych dnjach:

22. januara t. l. ſtejaze khójnowe ßylne wužitkowe a palne drjewo na pěſkowych horach, palne drjewo pſchi nowodrěwczańſkim puczu a pſchi Cžiſczu; ſhromadžiſna je pſchi pěſkowych horach.

27. januara t. l. ſtejaze, brěſowe a wolſchowe drjewo na haczenjach, kaž tež ſbite driewo, jako

4½ kloftra ¾ kohczowſkeho běleneho dubowego ſchczěpjaneho drjewa.

11½ " " " hakſowego drjewa,

1½ " " wolſchowego ſchczěpjaneho drjewa

¼ " " brěſowego " drjewa

7½ kopy ¾ " brěſowych a wolſchowych walczkow.

Shromadžiſna budże na haczenjach dubinſkeho hata. Pchſedawanſke wumènjenja budża na ſpomnjenymaj dnjomaj woſjewjene.

Sapoczatk rano w 9 hodzinach.

W Lipiczu, 7. januara 1864.

Berger.

Wulka dżělba

wuſrjadowanych zigarrow, 25 ſa 6 nßl. a 6½ nßl. (ambalema ſ kubańſkimi a braſilſkimi) ma ßaßo na pſchedań **Guſtav Schellhammer**

na bohatej haßy cžo. 93/31.

Na ſchczeńczańſkim rewěru ſady hlinjanych jamow je 150 kloſtrow pjeńkow, kloſtr po 2 tl. 5 nßl. na pſchedań.

Müller a Poſtel.

Na wyßoczańſkim rewěru ſady korczmy je 125 kloſtrow pjeńkow, kloſtr po 2 tl. 10 nßl. na pſchedań.

Poſtel a Müller.

Pſches ßwoje ſnamjenite ſkutkowanje doſcz po wſchém ßwěcze ſnaty

G. A. W. Mayerowy běły broſtſyrop

(½ bleſche 1 tl. ¼ bleſche 15 nßl.)

je jenoz pſches ßwojehojaze wutki, kotrez zadyn druhi bróſtſyrop we ßebi nima, najwéſcziſchi ßrédk pſche kózdy ſaſtarjeny kaſchel, pſche dybawoſcz jachlokaſchel, ſazwanje, bróſtowe czerpjenje a ſchijowe wobczeznoſcze. W tu domnej wokolnoſczi pſchedawaja jón jenicžzy:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schérachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

NB. Dokelz Mayerowy fabrikat tez falſchuja, dha chzył kózdy dobroczíwje zyle ßwéru na ſygel a etiquettu hladacz.

Poruczenje Mayeroweho broſtſyropa.

Dzak Mayerowemu bróſtſyropej.

Hizom dołhi czaß czerpjeſche mój ßyn, dzéczo wot tſjoch lét, na wulku bróſtowu boloſcz a ßylny kaſchel; luozo béchu mje hizom czaſto na ßkawny G. A. W. Mayerowy bróſtſyrop kedzbnu ſczinili a kupich ßebi bértl-bleſchu a po nakoženju teje ßameje bé to dzéczo wot ßwojich czerpjenjow woßwobodzene. To je po prawdze prajene.

W Pieſchenje pola Draždzan, 20. měrza 1862. **Anna Thereſa Schulzowa.**

Skład
ſchpihelow,
ſtoczanych kromkow
a
kuloitych
fotografijowych
wobłukow.

Schkleńzowy
porzelanowy a ſteingutotworowy
ſkład
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy,
najpolniſcho ſrjadowany, to wſchitko po najtuniſchich płaczíſnach najpodwolniſcho porucza.

Skład
blidowych,
khofejowych
a
mnjenſkich
ßudobjow.

Dokelz je nětko **ſolarwolij** a **fotogen** najmniſche ßwěczenje, dha jej kózdemu poruczam kaz tez pſchißłuſchne lampy.

Snata ſtwinſka lampa ſe 7linijoitym ßulzohom trjeba ſa 1 np. w hodzinje, mała lampa ſ 5 linijoitym ßulzohom trjeba ſa 1 np. w 2 hodzinomaj, nózna lampa w 9 hodzinach ſa 1 np., wjetſche, woßebje do koła ßwěczace, trjebaja wjacy.

Solarne lampy, fotogenowe lampy

we wſchitkich wulkoſczach a druzinach we wulkim wubjerku, kaz tez ſolarwolij a fotogen porucza najtuniſcho

Herrmann Rachlitz,

klemptnarſki miſchtr w Budyſchinje na zitnej haßy w domje k. pſchekupza Bergera.

Draždżanske woheń sawěsczaze towaŕstwo.

Towaŕstwo sawěsczenja horjebjerje na

twarjenja wschěch družinow, mobiliar, ratarske wězy, fajmy, skót;

dále

fabriki, maschiny, twory a t. d.

a

kubła na rěcznym a krajnym transportu

po twjerdych a tunich prämijach, po tajkim bjes wscheho dopłaczowanja.

Towaŕstwo dawa połne rukowanje a budże w kóždym nastupanju, tak derje pschi horjebranju sawěsczeńjow, kaž pschi regulirowanju wóhnjowych schkodowanjow, dowěrjenju publika doscz czinicz.

Horjebranske formulary a dalsche powjescze ßo rad a darmo dawaja a ßo wscho k horjebranju nusne wot podpißaneho, psches wyschnoscz wobtwjerdżeneho agenta wobstara.

W Budyschinje, 9. januara 1864.

A. Förster,
na swonkownej lawskej haßy czo. 688.

Photographije

po 15 nßl. a dróżscho dżěła

Robert Möchel pschi theatru.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je dostacz:

Kharta Schleswig-Holsteina, 7½ nßl.
Illustrirter Familien-Kalender, sa 5 nßl.
Ameisen-Kalender, sa 5 nßl.

Něhdże 300 kloftrow ßucheho łuczlaneho pjeńkoweho drjewa steji hischcze na tudomnych drjewnischczach na pschedań.

W Běłym Khołmzu, w januara 1864.

A. Felffel, wyschi hajnik.

Drjewowa aukcia.

na lichańskim revěrje.

Schtwórtk, 21. januara t. l. rano wot 9 hodżinow wolschowe a brěsowe dołhe hromady, brěsowe drjewo a ßymjeńtne brěsy k wukopanju, po loßach. Sapoczatk pschi tak mjenowanym maleschczanskim hacze.

Pjatk, 22. januara t. l. rano wot ½ 10 hodżinow stejaze khojnowe schtomowe drjewo, pschi kobjelnjanskim kschižu.

Wuměnjenja budża na spomnjenymaj dnjomaj psched aukciju wosjewjene.

W Lichanju, 15. januara 1864.

Schöna.

Drjewowa aukcija.

Póndżelu 8. februara budże ßo na lubochowskim a czichonjanskim lěßowym revěrje 60 stejazych drjewowych loßow, bjes nimi tež jena lipa, na pscheßadżowanje pschedawacz. Sapoczatk rano w 9 hodżinach pschi Kschiwej Borschczi, hdżež budża wuměnjenja wosjewjene.

Großowe

brostkaramellje

najljepschi ßrjedk k wotstronenju kaschela a k połóżenju dychanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawoscz pschi sasymnenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokołnoscz w hrodowskej haptyzy knesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łżizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobżernoscz, płodżi wjele mloka a sadżěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje. Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech.

Cisło 4. ~ 23. januara. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wroćach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ sgl.

Wopśijaće: Telegrafiske depesche. Swětne podawki. — Ze Serbow: S Ketliz. S Radworja. S Kocźina. S Jeńschez. S Wukrancźicz. S Hermanez. S Běłeje pola Kameńza. Tśeśi a Schtwórty **wojeńki list ſ Holſteina.** — Sudniski dopis. — Cyrkwinske powjesće, — Cahi sakskošlezynskeje żeleznicy atd. — Spiritus płaćese w Barlinje. — Nawěſtnik.

Telegrafiske depesche.

Barlin, 20. januara. S Kopenhagena je powjesć pschischła, so danski kral požadanje pruskeho a rakuskeho knjeżerſtwa dopjelnicź nochce; woboje wójſko nětko hnydom na Schleswig poczehnje.

Win, 20. jan. Rakuski a pruski pósłanz ſtaj Kopenhagen wopuschczilo.

Hamburg, 20. jan. Jena danska infanteriebrigada je dźenża ſ měſta Schleswiga do Flensburga pschiczahnyła. — Tudomne rakuske wójſko czehnje na schleswigiske mjesy. — S Harburgu je dźenża 1700 pruſtich pěſchkow a 600 jěſnych pschijělo; woni jutſe dale czahnu.

London, 19. jan. Danſki ſejm je kralej radu dał, so by ſo pruskemu a rakuſkemu požadanju njepodczińnył, a hdy by też teho dla k wójnje pschiſchło.

Wrotſław (Breslau) 21 jan. Njedźelu pojědźeja wot jow prěni rakuſzy wojazy do Barlina a wotjědźe kóždej dwě hodźinje jedyn extraczah ſ nimi. — S Altony też kóždy druhu hodźinu jedyn czah pruſtich wojakow wotjědźe.

Swětne podawki.

Saksko. S Kiela w Holſteinje pišaja, so je ſakſki, tam ſtejazy, bataillon 20. januara poruczność k wotmarſchirowanju dostał. Wón měješe 21. hacź do Nortorfa a 22. hacź do bliſkoſeze Hohenwedſtedta pschiczahnyć, hdźež ſo zyła ſakſka brigada w hromadu czehnje. — Psched nětkotrym czaſom běchu paduſchi ſ hiſtoriſkeho muſeja w Draždźanach wſchelake drohe wězy kranyli. Polizia tukaſche teho dla na dweju wojakow, njemóżeſche pak niczo prawe wuſlědźicź, hacź je jeju tola ſkónczńje w tutych dnjach popanyła. Jedyn tuteju wojakow (wonaj rěkataj Weiß a Schindler) chzyſche mjenujzy nětkotre drohe wězy pola jeneho draždźanſkeho ſkónika pschedacź a dźěſche teho dla do tak mjenowaneho Oſtragehege, hdźež bě je ſkował, ſo by je tam wuhrjebał. Ale polizia, kotraž jeho ſ woczow puſchczíła njebě, jeho pschi tym doſtahny a je tam te kranjene wězy wſchě ſaſo namakała. — W draždźanſkej zoologiſkej ſahrodze bě wóndanjo jena lawiza tſjoch mkodych lawow porodźła, ale dokelž ſo wo nich njeſtaraſche, dha ſtaj dwaj po krótkim czaſu wumrjeloj, tſeczi pak, kotrehož ſu jenej czuliy pſchipołożili, ſylnje pſchibywa. — W Glauchawje mějachu 16. januara w nozy dwaj wóhnjej, vſchi vrěnim ſpali ſo jena barbaŕnja, pſchi druhej pak jena brózeń. — W Žitawje budże wot 28. januara ſapoczinajo nětkodże 400 rekrutow wuexercirowanych. (S teho je widźecź, ſo budza rekrucźi létſa ſažo k wójſku powołani.)

Pruſy. Sejm budże drje w bliſchich dujach wobſanknjeny, dokelž ſu wſchitke jeho dźěła nimale ſkónczene. Sjednanje druheje komory ſ miniſterſtwom ſo na tutym ſejmje ſtało njeje, wjele wjazy je njepſcheczelnoſcź bjes woběmaj ſtajnje pſchibjerała a je dźiw, ſo kral druhu komoru roſpuſchcził njeje. Wona je miniſterſtwu požczonku 12 millionow toler, kotrež ſu najprjódy wójnſtich naležnoſczow dla trěbne, ſapowjedźiła; a je teho dla miniſter prajił, ſo dyrbi po taſkim pjenjes ſ druhich ſtronow bracź, ſ kajkich pak, to njeje hiſchcze ſnate. — Se wſchěch ſtronow pišaja, ſo ſo pruſke wójſko k marſchirowanju hotuje. Do Schleſwiga póndże pjeczá nětkodże 42,000 muži a je hižom wſchitko pſchihotowane, ſo móże ſo wſchědnje 6000 mnži hacź do Altony a wot tam do Rendsburga pośłacź. Marſchal Wrangel je też hižom hotowy, ſo móże ſo, jeli danſki kral požadanja pruſkeho a rakuſkeho knjeżerſtwa njedopjelni, hnydom do Rendsburga na pucź podacź; pſchetoż tam ſo prěnje wojowanje ſ Danami ſapoczńje, jeli czi dobrowolnje njezofaja.

Schtyrjo Polazy, kotſiž běchu ſadżeni, dokelž jim wobdźělenje na ſběžkaŕſtwje winu dawaju, běchu ſo pſchi wolbach ſa druhu komoru jako ſapóſłanzy wuſwoliłi. A dokelž je ſakoń, ſo ſo ſapóſłanz njeſmje ſadźicź, hdyba pſchi ſjawnje ſpósnatym pſcheſtupku, dha je ſebi druha komora puſchczenje ſpomnjenych Polakow żadała a minister je jich też puſchcził.

Schleswig-Holstein. Schleswigholsteinska naležnosćz je w poßlenich dnjach druhi napohlad dostała. Tamnu pondźelu běschtej mjenujzy pruske a rakuske knjeżerstwo tón namjet stajikoj pola bundestaga, so by tón wjetsche pruske a rakuske wójsko do Schleswiga na exekuciju póßłał, jeli danski kral hacz do tónza januara nowu dansku konstituciju wróczo njewosmje.

Tutón namjet sda ßo na prěnje wokomiknjenje tak sprawny a sa Němzowstwo tak wužitny bycz, so móhł jón jedyn na měsce khwalicz; ale hdyż jón bliże wobhladasch, dha je požadanjam němskeho luda a mjeńschich němskich wjerchow jara napschecziwny. Němski lud a němszy mjeńschi wjerchojo żadaja mjenujzy, so by Holstein augustenburgskeho prynza Bjedricha sa wjercha dostał a ßo na tajke waschnje zyle wot Danskeje wottorhnył a krucze k Němzam pschisankuył; pruske a rakuske knjeżerstwo żadatej pak, so by Holstein po postajenju londonskeho protokolla pschi Danskej wostał, a stej ßebi jenoż wumenikoj, so by danski kral nowej danskej konstituciji w Holsteinje żanej mozy njespożcził, ale tutón kraj pschi ßwojich starych prawach wostajił. Hdyż chzetej wonej po tajkim dla wróczenja tajkich prawow do Schleswiga na exekuciju hicz, dha to na prěnje sdacze ja Danstich slě wonhlada, je pak wo prawdże najlěpsche, schtoż móże ßo sa nich stacz; pschetoż s tajkej exekuciju pschipósnawatej pruske a rakuskej knjeżerstwo danskemu kralej jeho polne prawo nad Holsteinom a wón móże potom, hdyż stej ßo s exekucije domoj wróczikoj, se Schleswig-Holstein saßo czinicz, każ ßo jemu spodoba.

To tez němski lud a mjeńschi němszy wjerchojo derje wjedza a teho dla bě bórsy wulka njespokojnosćz po wschěch Němzach, jako wo spomnjenym namjecze rakuskeho knjeżerstwa saßłyschachu. A mjeńschi němszy wjerchojo dachu teho dla sandżeny tydżeń, jako mějesche ßo ta wěz wujednacz, na bundestagu pschecziwo tutemu namjetej hłoßowacz, tak so wón pschepany.

Duż móhł ßebi jedyn nětko myßlicz, so s tajkeje exekucije niczo njebudże, dokelż je ju bundestag wotpokasał. Haj, tak dyrbjało po prawym bycz, ale wone tak njeje; pschetoż pruske a rakuske knjeżerstwo stej bundestagej wosjewiłoj, so wonej, hdyż je wón jeju namjet saczißnył, nětko se ßwojeje ßamßneje mozy wójsko do Schleswiga poscżeletej. To pak je wulka njepoßłuschnosćz pschecziwo bundestagej a wón je teho dla po prawym na kruchi; pschetoż hdyż ßobustawy nękajkeho jwjaska ßwojim ßamßnym wobsanknjenjam wjazy poßłuschne njeßu, dha tutón swjask żadyn swjask wjazy njeje, ale je hižom rosswjasany.

Wjeńschi němszy wjerchojo ßu pschecziwo njepoßłuschnosczi pruskeho a rakuskeho knjeżerstwa protestirowali, tutej njejstej pak na to dale kedźbu měkoj, ale stej jenoż wotmolwikoj, so Saksow a Hannoverskich w Holsteinje sadżewacz nochzetej, sa pak ßebi so to tez żadatej, so jeju tucźi měrnje pśches Holstein do Schleswiga puscheza (Nó, so ßo tam czi s Prußami a Rakuschanami bicz njebudża, to je wěste!). — Bjes tym stej pruske a rakuske knjeżerstwo na danskeho krala požadanje stajikoj, so by wón nowu dansku konstituciju, tak daloko hacz Schleswig-Holstein nastupa, hacz do 18. januara wróczo wsak, hewak jemu wójsko do Schleswiga tak dołho na exekuciju póscżeletej, hacz wón jeju wolu njedopjelni.

Hacz dotal njeje niczo ßtyschecz było, so je danski kral spomnjenu konstituciju wróczo wsak a wón tez to njescżini, dokelż by schleswigska exekucija, każ ßmy horka pokasali, jenoż k jeho lěpschemu buka. Duż w tutych dnjach pruske a rakuske wójsko do Schleswiga poczehnje a to wot kóżdeho s najmjeńscha 40,000 muży, so budże po tajkim w Schleswig-Holsteinje bórsy na 80,000 muży němskeho wójska. Rakuszy wojazy njepojědżeja pśches Bajersku a Saksonsku, dokelż bychu jim tam najskerje jara njerad żelesnizu k pschewjesenju wotpuschczili, ale woni pojědu pśches pruśku Schlesynsku a t. d., tak so hakle do krajow tych mjeńschich němskich wjerchow njepschińdu, kiż ßu na bundestagu pschecziwo schleswigskej exekuciji byli. Jenoż maky kruch Hannoverskeje maja pschenczż a hannoverski kral je jim a pruskim wojakam pschekhód pschiswolił, hacz runje njerady; ale schto chze wón czinicz, hdyż 80,000 wojakow pschiczehnje!

Nowiny, we Wrótßławju (Breslau) wukhadzaze, powjedaja, so tam wot 23. abo 24. januara (schtoż by dżeńßa abo julsje było) wschědnje 5 extraczahow s rakuskimi wojakami pschińdże a ßo budże na kóżdym czahu 1000 wojakow, tak so by kóżdy dżeń 5000 Rakuschanow do Wrótßławja pschijěło, kiż tam 24—36 hodżinow wotpocznu a potom dale pojědu. A tajke extraczahi budża ßydom dnjow sa ßobu jěsdzicz. Rakuski khěżor je hižom s tymi wojakami, kiż maja s Wina wotjěcz, wulku paradu wodżerżał a jich napominał, sa bychu s pruskimi wojakami dobre pschecżelstwo dżerżeli.

Schtoż pruske wójsko nastupa, dha je tuto tez k wotjědżenju hotowo a powjeda ßo, ßo budże je krónprynz kommandirowacz.

Franzowska. W tutych dnjach ßu w Parisu schtyrjoch Italskich ßadżili, dokelż ßu chzyli khěżora Napoleona skonzowacz. Woni mějachu wschelaku bróń a tez straschne bomby pschi ßebi a ßłuscheja pjecza k tej stronje, kotraż je njespokojna s tym, so Napoleon nowemu italskemu kralestwu Rom a Benezju njepopscheje. — W schleswig-holsteinskej naležnosczi ßo franzowski khěżor w tu khwilu pschezo hischcze zyle s měrom dżerżi a njeje hacz dotal spósnacz dał, kajke měnjenje w tej ßamej ma.

Amerika. Unionske wójsko je Indianolu w kraju Texasu dobyło a Texanszy tamneje wokolnosczе ßu

teho dla swojich schkodow 50 mil bóle do kraja nuts poßkali. Hewak su unionszy wojazy město Andrews s tamnischimi salinami (hdjež so sol dźěła), wutupili a s tym na 3 millionty tl. schkody naczinili. (Texas je tón amerikanski kraj, hdjež je so w swojim czasu na 500 Sserbow s k. duchomnym Kilianom podako. Woni tehdom naschemu krajej blisku wójnu wěschczachu a chzychu jej do Ameriki wucjeknycz, njemyßlo na to, so móże naš Bóh tón knjes wschudzom namakacz. Jich wěschczenja njejßu pak, dzakowano Bohu, trjechike, wjele wjazy so woni do satraschneje wójny sapanyli a dyrbja wjele czerpicz a schkodowacz.)

Ze Serbow.

S Ketliz. W naschej wossadze naliczi so w sandzenym lěcze: 6464 spowjedanych ludzi, 202 nowonarodzenych dźěczi (104 hólczkow a 98 holczkow) 142 semrjetych wossobow (88 muskeho a 54 zónskeho rodu), 69 pschipowjedanych porow, s kotrychž so 33 tudy wěrowasche.

S Radworja. W sandzenym lěcze je so w tudomnej wossadze narodziło 57 dźěczi, mjenujzy 31 hólczatkow a 26 holczatkow, bjes nimi jene morworodzene; wumrjeło je 45 wossobow, bjes nimi 25 wotroscjenych a 20 małych dźěczi; pschipowjedanych bu 20 porow, wot kotrychž so 12 porow tudy wěrowasche. K Bożemu bliźu běsche 1575 wossobow. K.

S Koczina, 12. januara. Dzensa rano ½ 8 hodzinow wudyri pola tudomnych Scholtkez w domskich straschny woheń, kiž tak wokoło so hrabasche, so niz jenoz twarjenja kublerja Scholtki, ale tež twarjenja kublerjow Nuka, Wowczerka a Krala a w krótkim czasu w popjele leżachu. Tola pak brózinje, kiž trochu dale stoja, wschitkim stejo wostachu.

Woheń je pjecza psches to wuschoł, so jene holczo dwaj kroschkaj se sasweczenej swězu pod kožom pytasche. — Wysche stotu bu plomjenjam jara mało wutorhnjene.

†

S Jeńschez, 16. januara. Wjeczor ¾8 hodzinow nasta w naschej wsy studne wołanje: „woheń!" a hnydom tež wuhladachmy, so na knjezim dworje, knjesej s Rabenau nad Rakezami pschißknschazym, domske we wóhnju steja. Wone so wotpalichu, kaž tež twarjenju swssodneho zimnoscjerja Wjerta.

Woheń je pjecza na to waschnje wuschoł, so je jena skužobna dźowka horzy zyhel do koża położiła a so wot teho poßleschczo a t. d. sapaliło. K.

S Wukranczig. Tudy wudyri 14. januara rano w 7 hodzinach na knjezim dworje woheń a wotpalichu so dolenza se zitnej kubju, wołarnja, brózeń a swinjaze khlěwy; hród a krowjaza hródź pak stejo wosta. Wóheń je pjecza něhdże wysche delenzowych khachlow wuschoł a je so wysche wschelakeje domjazeje nadoby wjele zyna, zkomy a tójschto zita spaliko; tež je 21 s wjetscha hižom wulkich swini w plomjenjach kónz wsako, tola je kundroß, hacz runje bu hakle sa dwě hodzinje s rospadankow wudobyty, zywy a czerstwy wostał. Hewak powjeda so, so je so knjezemu hetmanej khětro wjele pjenjes spaliko.

S Hermanez. Dzeń 30. decembra pschiczahny k nam nasch nowy wucžer k. Jordan s Czikez. Pschi jeho pschibliżenju dźěchu jemu schulske dźěczi, swjedżeńszy wupyschene, wěnzy a khorhojczki w ruzy, wjedżene wot swssodneho wucžerja k. Birnicha se Schczežny, wjeßele napschecziwo; gmejnszy a schulszy prjodkstejerjo, kož tež schulske dźěczi powitachu noweho wucžerja pschede wßu a wjedżechu jeho potom we swojej srjedzinje k schuli. W bliskoszczi teje samoje běchu so czeßne wróta natwarili, wysche kotrychž běsche we transparencze k czitanju: „K nam witajcze." Schula sama bě swjedżeńszy wupyschena, a wysche duri so swjetlesche: „Bóh żohnuj twój nutskhod." Jako běchu wschitke do schule doschli, spěwachu dźěczi khěrlusch: „Nětk mamy sasso wucžerja" a s jich, swěttych wóczkow a weßelekeho woblecza możesche so pósnacz so jich spěw s hłubokoscze wutroby wukhadza. Na to wobroczi so k. wucžeŕ Jordan we dlejschej ryczi na shromadzisnu a wuwjedże: So je wón powołany, te małuschke roswucžecz a k bohabojasnoscji wotczahnucz, tuta należnosez pak je jena czežka a samolwita, a wucžéŕ teho dla: 1) pomoz Wjerschneho, 2) pomoz starscheju trjeba, a so je 3) nusne, so dźěczi jemu se swukliwoszczu a swólnoszczu napschecziwo pschińdu. Skonczuje spěwasche so hischcze: „Ach wostań pschi naß s hnadu" — a kóżdy pschitomny wróczi so do swojeho domu s tej próstwu: „Bóh żohnuj naschego noweho wucžerja!

Schtwórtk 7. januara sapokasa k. farař Golcz s Rakez k. Jordana do jeho noweho sastojusstwa s tym napominajom: Njech dźěczatka ke mni pschińdu, a njewobarajcze jim. —

K. wucžerjej Birnichej so hischcze lubje dzakuje sa swěrne sastupowanje w naschej schuli.

Gmejnszy a schulszy prjodkstejerjo
w Hermanezach a Wyßokej.

S Běkeje pola Kamenza. Nasch dotalny wucžeŕ, k. Hohlfeld, je sa wucžerja do Langenberga powołany a ma so teho dla tudomne wucžerske město s nowa wobsadzicz. Runjež je pola naß hischcze wjele Sserbow, dha smy tola dotal najbóle němskich wucžerjow dosstewali, dokelž su Sserbjo najskerje żadni byli. Kaž pak smy shonili, dha so tón czaß dosez Sserbow na wucžerstwo pschihotnje a nadźijamy so teho dla, so tež my nětko Sserba sa wucžerja swojich dźěczatkow dostanjemy.

Tſeći
wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot O. Khěžnika ſ Budyſchina.)

W Hammwedelu, 6. januara 1864. Lubaj ſtarſchej! Dżeń 15. decembra 1863 dopołdnja ½10 hodżinow wujěchachmy ſ Großenhajna do Priſtewitza, hdżež buchmy hakle popołdnju w 4 hodżinach do woſow pſcheßadżeni a wječor w 9 hodżinach wot tam wotjědżechmy. Do Lipſka w nozy ½1 hodżiny pſchijěwſchi, ſaſtachmy poł hodżiny a doſtachmy cżopke piwo a zaktu. Tam mój luby bratr Reinhold na mnje cżakaſche, ſ kotrymž pak dołho ryczecż njemóżach, dokelž bórſy ſaßo dale jědżechmy a to pſches Halu a Magdeburg do Wolmirſtädta, hdżež ßo rano w 6 hodżinach pſchiwjeſechmy. Tam doſta kóżdy do ßwojeho pólneho kótlika khofej a zaktu a wjeſechmy ßo hnydom dale pſches Stendal do Wittenbergi, hdżež běrnjazu ſopu a howjaſe mjaßo wobjedowachmy. Po połhodżinje tam wotjědżechmy a pſchiwjeſechmy ßo wječor wokoło 5 hodżinow do Boitzenburga. To bě kraßne wjeſenje, pſchetož po zykym puczu dyrbjach pſchi ßwojim konju woſtacż, dokelž běſche tón zyły ſadny wós rosbik. S Boitzenburga jěchachmy bórſy dale a pſchijěchachmy wječor ½ 8 hódżinow do kwatiry w Bandorowje, hdżež 6 dnjow woſtachmy a mějachmy kóżdy dżeń połnu ßłużbu wot ranja hacż do popołnja.

Dżeń 24. decembra rano w 6 hodżinach puſchcżichmy ßo pſches Hamm, Horn a Hamburg do Altony, hdżež popołdnju w 5 hodżinach pſchijěchachmy a doſtachmy tam kwartiru. Jako pſches Hamburg marſchirowachmy, wołachu nam jene hura ſa druhim a wſche khěže běchu ſ němſkimi a ſchleswigholſteinſkimi khorhojemi wupyſchene a na haßach bě tak wjele ludżi, ſo móżachmy ßo lědom pſches nje pſcheczíſchczecż. Naſajtra, hdżež ßebi myßlachmy, ſo ſmějemy wotpocżink, dżěſche ſaßo dale do Holſteina nuts. Něhdże hodżinu ſa Altonu ſaſtachmy, natykachmy ſelby, pſchitrojichmy mjecż a pſchiňdżechmy bórſy do měſtyßa Elmshorna. Tam widżachmy Danſkich pſched nami. Jako běchmy jich dóſczahnyli, woſtachu woni ſtejo a präſentirowachu. Duż dyrbjachmy my naſche piſtolije ſaßo ſkhowacż. Do ßameho Elmshorna pſchiſchedſchi, widżachmy, kak Danſzy pod pokleczenjemi wobydlerjow na żeleſnizy wotjědżechu, naß pak ludżo ſ hurawolanjom witachu; ßewak nam ſe wſchěch ſtronow ſ rubiſchkami napſcheczíwo machachu a kwětki a wonjeſchka na naß mjetachu. Naſajtra 26. decembra pſchijěchachmy do měſtaſchka Itzehoe a 27. mějachmy wotpocżink, hdżež mózachmy wſchelake wjeßele wużicż. Dżeń 28. decembra pſchiňdżechmy hacż do měſtyßa Hohenweſtädt a doſtach ja na pódlanſkej wßy Klißingu kwartiru. Wutoru 29. decembra marſchirowachmy hacż do Stoffſtädta a mějachmy tam naſajtra wotpocżink. Poßlenjeho decembra jěchachmy dale a pſchiňdżechmy do twjerdżiſny Rendsburga, do kotrejež ſ nahim mjecżom marſchirowachmy. Ale dokelž běchu Danſzy pſches Eideru zoſali, tyknychmy jón ſaßo do nóżnow, formirowachmy ßo na paradniſchczu a jěchachmy dale do Weſteronfelda, hdżež nowo lěto 1864 wotpocżink dżerżachmy. Ale naſajtra marſchirowachmy dale pſches Gefenſtädt, Hammwedel do Breuſolza, a ßo ſaßo do Hammwedela wróczichmy, hdżež Wam tutón liſt pißam. Hacż jow woſtanjemy, to njewěmy; wot njepſcheczelſkich ſtronow dżěli naß jenoż rěka Eidera.

Pſchiſpomnicż chzu hiſchcze, ſo ßym ja na zykym marſchu wſchudżom dobru kwartiru měł.

Wjele dobreho a t. d. Waſch ßwěrny ßyn O. Khěžnik, jěſny pſchi 5. ſchwadronje 1. regimenta jěſnych.

Schtwórty
wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot K. Mčonka ſ Dżiwocżiz.)

W Rendsburgu, 11. januara. Lubaj ſtarſchej! Ja ßym hiſchcze w Rendsburgu, ale niż wjazy w mojej prjedawſchej kwartirje; pſchetož 6. januara bu zyke wójſko pſchekwartirowane a bydlu pola ſchewza Sereníena. Nětko dyrbimy ßebi ſaßo ßami waricż, ſchtož je ſa naß hubjenje doſcż, dokelž pola hoſpodarjow dale niczo żadacż nj ßmjemy hacż tepjenje, ßudobje a ſtwu, a dyrbimy nětko ſaßo wſchědnje po zyrobu khodżicż. My njedoſtawamy dale niczo, dyżli ½ punta mjaßa, lut khofeja, trochu ßele a 6 lutow rajßa abo krupow. Dżenßa mamy ſchtwórty ras ſa ßobu rajß, tſi krócż ſa ßobu mějachmy krupy; ſ tej jědżu dyrbimy zyły dżeń pſchětracż a ßmy tola hižom pſchipołdnju hotowi. Khofeja jenoż ßame buny doſtawamy a dyrbimy runklizu a mloko pſchikupowacż. Wſchědnje doſtawamy 2 puntaj khlěba, tón je pak jara cżorny a bě draždżanſki kommißkhlěb zakta pornjo njemu. Naſcha wſchědna ſda je 2 nßl., każ hewak, a duż je nětko wulkeho lutowanja trjeba. Najſchpatniſcha wěż w Rendsburgu płacżi ſchilling, to je 7½ nowych pjenježkow. Měſchczenjo tu nětko peticiju na generalſtab podpißuja, w kotrejž proſcha, ſo bychmy ſaßo cyrobu pola nich doſtali.

Naſch hoſpodar ſda ßo żid bycż a njeje hiſchcze k nam pſchiſchoł.

Tudomnu ryczż najbóle njeroſymimy a dyrbimy jara kedżbowacż, hdyż chzemy něſchto ſapſchijecż. W měſtach trjechimy hiſchcze na ludżi, kiż tak němſzy ryczża, każ my, ale na wßach njeroſymjachmy ludżom ſkoro niczo a woni njewjedżachu, ſchto jim my prajimy. Tudy ßo mjenujzy delnoněmſzy (plattdeutſch) ryczi.

So ſczemite rjane ßerbſke ſchtuczki (Serb. Now. czo. 52, l. 1863) póßłali, je mje jara ſwjeßeliło, a ja mózu

je wschitke ſ hkowy, tak husto ßym je cžitak. — Wy mi pißacze, ſo budże mój liſt ſ dželа w Serb. Nowinach wotcziſchczany; poſczelcze mi tajki wotcziſchcz, jeli ßo nĕkak hodzi.*)

S mojeho wſchĕdneho žiwjenja (kotrež je we liſcze, nam dobroczíwje dowĕrjenym wobſchĕrnje wopißane. Red.) mózu bjes druhim ßobudželicz, ſo 4. januara na moſcze, pſches kotryž želeſniza dże, na ſtraži ſtejach. W nozy ryczach ja ſ tym danſkim wojakom, kiž tam tež na ſtraži ſtejeſche, jako bĕch ßrjedz moſta ſ nim w hromadu pſchiſchoł. Bĕ to hižom ſtarſchi muž a wón powjedaſche, ſo je wjele 40lĕtnych a hiſchcze bóle ſtarych, na wopak pak tež ſaßo wjele jara młodych wojakow w danſkim wójſku. Wón ſpomni tež na to, ſo ßu ſchleswigſke wßy ſ wojakami pſchepjelnjene a ſo dyrbja teho dla wojazy tež bivouakirowacz. Wón ſdaſche ßo mi ſprawny cžłowjek bycz a bĕ ſ Jütlandſkeje. — Dżeń 6. januara njebĕ tu žadyn ßwjaty dżeń, pſchetoż ßwjedżeń tſjoch kralow ßo tudy njeßwjeczi. — Njedżelu 10. januara bĕchmy w zyrkwi, hdżež nam naſch pólny prĕdař prĕdowaſche. — Póndżelu 11. januara dyrbjachmy ſchanzy pomhacz twaricz a ßym hódnje karowak. Wjedro bĕ zyły tydżeń ſkoro jenajke a ßmy ſtajnje 18 hacz 20 gradow ſymy mĕli.

(Skónčenje přichodnje.)

Sudniski dopis.

Wot wokrjeßneho ßuda w Budyſchinje buchu ſaßudżeni a) 15. januara wotroczk Jan Jurij Schierak ſ Bĕkoje pola Kamjenza, dokelž bĕſche ßwojeho hoſpodarja wobkradnył, do 1 lĕta 7 mĕßazow khoſtarnje; b) 19. jan. cželadnik Jan Auguſt Žur ſe Židowa, dokelž je kublerjow Lorenza a Rachlizu w Bĕlczezach wobkradnył, do 6½ mĕßaza dżĕłaczernje; c) 15. januara pachoł Auguſt Czornak ſ Wjelzow pola Hródka wſchelakeho kradnjenja dla do 3 mĕßazow jaſtwa; d) 31. decembra t. l. wotroczk Jurij Rohark pomjenowany Dónka ſ Bukojny wſchelakich małych paduchſtwow dla do 4 mĕßazow dżĕłaczernje; e) Madlena Kobaniz ſ Hodżija bicza dla do 8 dnjow jaſtwa. — Wot wokrjeßneho ßuda w Lubiju pak buchu 19. jan. ſaßudżeni: młozkarjo Korla Auguſt Schniebs do 8 mĕßazow, Korla Auguſt Martinez do 8 mĕßazow, Jan Rohark wſchitzy ſ Bukojny, do 1 lĕta dżĕłaczernje a Schniebſowa žona, Hana rodż. Bjarez, do 4 njedżelow jaſtwa, dokelž ßu na knježim dworje w Bukojnje žito kradnyli.

*) To je ßo ſtało a ſczelemy Wam, kaž tež nĕkotrym druhim Sserbam kóżdy tydżeń Serb. Nowiny a nadżijamy ßo, ſo wſcho w prawym cžaßu doſtawaeze. Redakcia.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałſka cyrkej: Johanna Sofia Fulda Hulda Franza Wißela, kublerja w Sſtonej Borſchczi, dż. — Korla Auguſt, Jurja Michałka, wobydlerja w Bobolzach, ß. — Hana Hedwiga, Hany Sofije Dutſchmanez na Židowje n. dż.

Podjanſka cyrkej: Hańža Joſefa Klementina, Michała Domſcha, kublerja w Boſankezach, dż. — Ernſt Pawoł, Auguſta Nowaka, woſytwarjerja w Budyſchinje, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 27. decembra: Jan, Mikławſcha Smołły, żiwnoſczerja w Hruboczizach, ß., 22 l. — 7. januara: Korla Auguſt Sommer, měſchczan a rĕſniſki miſchtr w Budyſchinje, 40 l. — Hana Thereſia, Jana Auguſta Nutniczańſkeho, ryczerkublerja w Zyżezach, mandżelſka, 29 l. 2 m. — Hańža Pjetſchkowa, wobydlerka w Czichońzach, 75 l. 6 m. — Jan Kujawa, khĕžkař w Jenkezach, 52 l.

Čahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h 11 m.: pſchipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m wecžor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; wecžor 6 h. 52 m.*; wecžor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

*) Pſchiſanknjenje do a ſe Zitawy a Liberza (Reichenberg.)
†) Pſchiſanknjenje do Zitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.
14 tl. 15 nßl. a 14 tl. 10 nßl.
pſchenża 50—57 tl., rožka 35—37 tl.,
(to je: ſa 25 pruſkich korzow.)
rĕpikowy wolij (njecziſczeny) 11 tl. 15 nßl.
(Cziſczeny, kaž ßo w Budyſchinje pſchedawa, je ſtajnje nĕhdże 1¼ tl. drožſchi.)

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje 16. januara 1863.

Dowoz: 6985 kórcow.	Płaćizna w přerĕzku na wikach, wyšša.			niža.			srjedżna			na bursy, najwyšša			najniža		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np.
Pſchenża	4	12	5	4	—	—	4	7	5	4	15	—	4	10	—
Rožka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Jeczmjeń	2	15	—	2	5	—	2	10	—	2	15	—	2	12	5
Wowß	1	22	5	1	15	—	1	20	—	1	25	—	1	20	—
Hróch	4	5	—	—	—	—	4	—	—	4	5	—	4	—	—
Woka	3	5	—	—	—	—	3	—	—	3	5	—	3	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—
Jahły	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	4	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	18	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	3	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Skład schpihelow, słoczanych kromkow a kulojtych **fotografijowych** wobłukow.

Schkleńzowy porzelanwy a steingutotworowy skład **Rudolpha Wilhelma** na ßerbskej haßy, najpołnischo srjadowany, to wschitko po najtunischich płaczisnach najpodwolnischo porucza.

Skład blidowych, khofejowych a myjenskich ßudobjow.

Němski Phönix,

woheń sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ millióna schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Psches ßwoje snamjenite skutkowanje doscz po wschém ßwěcze snaty

G. A. W. Mayerowy běły brostsyrop

(½ blesche 1 tl. ¼ blesche 15 nßl.)

je jenoz psches ßwojehojaze wutki, kotrez zadyn druhi bróstsyrop we ßebi nima, najwěsczischi ßrědk psche kóżdy sastarjeny kaschel, psche dybawoscz, jachlokaschel, sazwanje, bróstowe czeŕpjenje a schijowe wobczeznoscze. W tudomnej wokolnosczi pschedawaja jón jeniczzy:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

NB. Dokelz Mayerowy fabrikat tez falschuja, dha chzył kóżdy dobroczíwje zyle ßwěru na sygel a etiquettu hladacz.

Dzak Mayerowemu bróstsyropej.

Hižom dlěschi czaß czeŕpjesche moja dzowka Minna na jara wulke boloscze na bróscze a mějesche ßylny kaschel. Wona nałożesche psche woboje wschelake domjaze ßrědki, ale te niczo njepomhachu, hacz wona tón ßławny G. A. W. Mayerowy bróstsyrop s Wrótßławja nałożowacz pocza a bu wona psches tutón wot ßwojeje khoroscze wumóżena.

Ja ßo teho dla njekomdzu, kóżdemu na bróstowe boloscze czeŕpjazemu tutón hojazy syrop najnależnischo poruczicz.

W Draždzanach, 29. měrza 1862.

Hosczeńzaŕ **C. A. Fahrenkamm**, Zahnsgaße No. 8.

Dobrowólna ſubhaſtacia.

Wot podpißaneho ßudniſkeho hamta budże ßo

24. februara 1864

kheżniſka żiwnoſcź sub cat. no. 15 w Nowej Wßy pola Njeßwaczidła, k ſawoſtajeńſtwu njeho Hańże ženjeneje Hanſpachoweje, ßłuſchazawobſtejaza ſ kheże ſe ſahrodu ſol. 25 a ſ jeneje, hnydom pſchileżazeje, 107 kwadratnych prutow wulkeje parzelle pola, ſol. 30 gruntſkich a hypotheſkich knihi ſa Nowu Wjeß, kotrejż ſtej 5. t. m. prěńſcha na 250 tl., poßleńſcha pak na 100 tl. wjeßnogrychtſzy taxirowanej, dobrowolnje na ßamej żiwnoſczi na pſcheßadżowanje pſchedawacź, a maja ßo teho dla płaczenjakmani na kupjenje ßmyßleni na tutym dnju

dopołdnja w 10 hodżinach

we wobydlenju wjeßneho rychtarja Heiuzy w Nowej Wßy nutsnamakacź, ßwoje ßadżenja czinicź a dalſche potom doczakacź.

Wopißanje leżomnoſczow a pſchedawanſke wumĕrjenja ßu tak derje na tudomnym ßudniſtwje, każ pola wjeßneho rychtarja Heinzy w Nowej Wßy ſ wupoißnjeneho wutwĕſchtka nawjedżicź.

W Rakezach, 9. januara 1864.

Kralowſke ßudniſtwo.

Seyfert. Töpfer.

Wot redakcije.

Redaktorej ßu naſtawk póßłali, ſo by jón w Serb. Now. wotcziſchczał. W tutym naſtawku ſteji bjes druhim też, ſo je nĕkajſi Preuſka, kiż hiſchcze pſchezo ſa 1000-lĕtnym kraleſtwom błudźi, hacź runje je hižom 1000 a 863 lĕt po Khryſtußowym narodu ſaſchło, do „Mißionſkeho Poßła", wot k. farara Rychtarja w Kotezach wudawaneho, ſtraſchne wĕſchczenja ſa bliżſchi czaß a hanibne pſchißłodżenja na turnſke towarſtwa, na bale a czeßne hoſczinу, każ też na ſpĕwanſke ßwjedżenje ſtajicź dał. Dale ſteji tam, ſo ludźo tajkim wĕſchczanjam hacź runje ſ nabożnymi ßłowami wupyſchenym, wĕricź njedyrbja, dokelż ßu na błud ſakożene a teho dla błudne, a ſo je ſ Preuſkowych dalſchich, hacź runje ſ Bożim ßłowom wobrubjenych, pſchißłodżenjow ſjawnje ſpóſnacź, ſo Preuſka żanu wyſchu ſdźĕłanoſcź (Bildung) njeſnaje, ale ßebi żada, ſo bychu ſdźĕłani Serbja ſ tym ſpokojni byli, hdyż ßmĕdża k holzam na pſchaſu khodźicź abo ßo na nĕkajkej rejwanſkej łubji ſ nimi wokoło tolź, a hdyż chzedża ßo ſawjeßelicź, ſo ßmĕdża ßebi ſa kroſchik cziſteho kupicź a nĕkajki nĕmſki ſpĕw, jako „O Straßburg, o Straßburg, du wunderſchöner Stadt" abo teho runja ſpĕwacź.

My póßłarjej tuteho naſtawka wotmolwjamy, ſo by wón ßwój dalſchi naſtawk, dokelż tam na nabożinu ſpomina a my nabożniſkim ſwadam do Serb. Nowinow njedawamy, tola w „Mißionſtim Poßle" wotcziſchczecź dał, hdyż je ßo ta wĕż ſapſchadka. Hewak ſnajemy dyje też jeneho Preuſku, kiż pak po naſchim ſdaczu żadyn tajki tawſyntßaperlotar njeje, ani pſchißłodnik, ale dobry kſcheſczijan, kiż żaneho pohorſchka njedawa. Duż by nam żel było, hdy bychmy ßo tak we nim molili, a to czim bóle, dokelż budże najſkerje dla pſchißłodżenjow pſchecziwo turnſkim towarſtwam ſ k. redaktorom M. Poßła pſched ßud dyrbjecź, jeli ßo nam prjedy njeradżi, tu wĕż nĕkak wurunacź.

Redakcia.

Nĕhdże 300 kloſtrow ßucheho kuczłaneho pjenkoweho drjewa ſteji hiſchcze na tudomnych drjewniſchczach na pſchedań.

W Bĕłym Khołmzu, w januara 1864.

A. Felſſel, wyſchi hajnik.

Drjewowa aukcia połoßach.

Schtwórtk 28. januara t. l. rano w 9 hodżinach budże ßo w ſcheſchowſkim burſkim lĕßu wulka parcella khójnoweho ſtejaceho drjewa po loßach na pſcheßadżowanje pſchedawacź.

Shromadżiſna rano ½ 9 hodżinow pſchi ſkakach.

Pſchedawanſke wumĕnjenja ßo pſched aukciju woſſewja.

W Scheſchowje, 20. januara 1864.

Eißler.

Napominanje.

Jeli tón ßamy, kiż je poßleni rakeczanſki hermank pola mje jedyn jenokhĕżny czaßnik (ſeger) mĕſto dwajkhĕżneho (zweigehäuſig) doſtał, tón prawy faßo njepſchinjeße, dha budu nuſowany, ßudniſtwo k pomozy wſacź.

C. G. Ulbrich,
czaßnikaŕ w Rakezach.

Photographije

po 15 nßł. a drózſcho dźĕła

Robert Möchel pſchi theatru.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je doſtacź:

Kharta Schleswig-Holſteina, 7½ nßł.
Illuſtrirter Familien-Kalender, ſa 5 nßł.
Ameiſen-Kalender, ſa 5 nßł.

Powschitkomna aßekuranza w Trieschze.

Wobsankujenje sliczbowanja na lěto 1862 dopokasuje, so powschitkomna aßekuranza s **rukowazym kapitalom wot 20 millionow schéßnakow** skutkuje. To wobsteji w

schéßnakach 4,200,000 sakładneho kapitala,
" 1,800,000 czischze wěstych wupożczenych reservow,
" 7,400,000 mobilnych reservow,
" 6,600,000 lětnje dokhodżazeje prämijoweje a kapitaloweje danje.

Schéßnakow 20,000,000.

Pschi dokhodze prämijow wot 5 millionow 293 tyßaz 389 schéßnakow a 87 krajzarjow bu w lěcze 1862 10360 schkodowanjow se suamjenitej summu wot 3 millionow 625 tyßaz 158 schéßnatow a 96 krajzarjow sarunanych. Pschi kóżdym agentu léżi czischczany sapiß tajkich schkodowanjow k nawjedżenju.

Powschitkomna aßekuranza sawjeschczuje:

a) twory, mobilije, żně a wscho hibite wobßedżenstwo;
b) kubła pschi puczowanju pschez transportnu schkodu;
c) wona poskicza sawěschczenja na żiwjenje czlowjeka na najwschelakschе waschnje sa najtunischе twjerde prämije a wudawa policy we pruskim kouranczu.

K wschemu wukasowanju je rad hotowy

Julius Altmann,
hkowny agent sa Budyschin a wokolnosch.

Wotznokrajne wohenjsawěschczaze towarstwo w Elberfeldze

sakożene s kapitalom wot

dwoju millionow tolerjow,

porucza so pschez podpißaneho k sawěschczenju hibiteho wobßedżenstwa jako

mobiliow, tworow, żnjow, żitow, maschinow at. d.

Prämije ßu tunje a twjerde. Dopłaczowanja żenje żane njejßu.

K wobstaranju sawěschczenjow a k dawanju wscheho dalscheho wukasowanja je kóżdy czaß hotowy

W Maleschezach w januaru 1864.

Jan Wehla,
agent towarstwa.

Pjenkowe drjewo na pschedań.

Na stróżanskim léßowym reviru pola Rakez steji zyle blisko pschi schußeju k wschědnemu wotwoženju 100 kloftrow rjaneho jadrojteho pjenkoweho drjewa na pschedań.

Wenzel, hajnik.

Sa jene materialtworowe, żelesowe a spirituosowe khlamy so sprawny mkody czlowjek wot niż njesamóżitych starschich, kotryż je serbskeje ryczе mózny, pod spodobnymi wuměnjenjemi k jutram jako wuczomnik pyta. C. A. Mickan.

Dickowa koncessionirowana wulzy ßlawna spodziwna żalba,

kotraż wschě tajke bolaze, kiż ludźi najbóle potrjechicz może, jara derje hoji, porucza w żerdkach po 3 ngl. a po 12 np.

hrodowska haptyka w Budyschinje.

Czo. 2, 1864 Serbskich Now. so we wudawarni saso kupuje.

Porjedżenje. Czo. 3 str. 19 r. 22 czitaj: dżerżachu m. spěwachu.

Přirodospytna sekcia M. S. změje dżensa za tydżeń, 30. januara, popołdnju w 1 hodźinje posedźenje.

Fiedler, pismawjedźer.

Za tu mi pola mojeho přesydlenja do Hermanec wopokazanu lubosć praju hermančanskej a wysočanskej gmejnje najlubozniši dźak, a prošu jeno wo to, zo by so mi jeju přećelniwosć tež dale zdźerżała. Přetoż zjawne je, zo přećelna mysl bjez staršimi a wučerjom wjele k temu pomha, zo so šulske dźěło radźi.

Jordan,
wučer.

Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje. Nakładnikaj: Smoler a Pjech.

Čisło 5. ~ 30. januara. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki.
Kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Telegrafiske depesche. Swětne podawki. — Schtwórty **wojerski list ſ Holſteina.** — Ze Serbow: S Wojerez. S Pßowjow. — Wjera a mjera. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Cahi sakskošlezynskeje železnicy atd. — Spiritus płaćeše w Barlinje. — Nawěštnik.

Telegrafiske depesche.

London, 28. januara. Po jendželskich nowinach je 20,000 muži jendželskeho wójska na wójnsku nohu stajenych, so bychu k podpjeranju jendželskich požadanjow w danskich należnosćach ßłužili. (To rěka: Jendželczenc chzedža Danskim pomhacz.)

Swětne podawki.

Sakska. S Holsteina pißaja, so je ßo sakski generalstab do Itzehoe pscheßydlił. (S zyła ßo sda, so ßo sakske wójsko se schleswigskich mjesow bóle do ßrjedźisny Holsteina czehnje.) — W Draždżanach bu wóndanjo k temu wotpohladanju bal wotdžerżany, so bychu ſ jeho wunoschka nusu czerpjaze familije wojakow, kiž ßu do Holsteina hicz dyrbjeli, pjenjeżnu podpjeru dostałe. Wunoschk tuteho bala bě pak psches 1400 tl. — W Lößnitzu je ßo 25. januara tšélerńja wotpaliła. — Po wschej Sakskej mějachu sańdżeny tydżeń czi, kiž pschi wjetschich rěkach bydła, strach psched wulkej wodu, dokelž sańdżenu ßobotu ßylnje tacz pocza. Ale dokelž je potom saßo kóżdu nóz trochu pomjerśnyło, dha je ßo nastawaza wulka woda bórsy saßo ſhubiła. Na něktrych rěkach je lód, kiž bě khětro tołsty, bjes wscheje schkody wotpłował, na druhich pak hischcze steji, hacz runje jara rospukany.

Prußy. Pruski ßejm bu sańdżenu pónd̄żelu po kralowej poručnosczi wot ministerpschedßydy Bismarka wobsanknjeny. We wobsankazym pißmje, kotrež wón w kralowym mjenje czitasche, bě bjes druhim prajene, so ßo njeje radżiło njejednotu bjes ministerstwom a druhej komoru sahnacz, ale so je druha komora wjele wjazy zyły rynk wobsanknjenjow sczińiła, kotrež ßu tajku njejednotu pschisporjałe, a so wona skoro niczo sa dobre spósnała njeje, schtož je ßebi ministerstwo žadało a so je tež etat krajnych dokhodow a wudawkow pak saczißła, pak do wuradżowanja njebrała, pschiswolenje požczonki sa wobßadżenje Schleswiga sarjekła a t. d., a t. d. a so je ßo teho dla kralowskemu knjeżerstwu sa najlěpsche sdało, ßejm wobsanknycz, a so ßo kral nadżija, so w dobrym, pschezo bóle pschibjerazym smyßlenju wobydlerjow potrjebnu pomoz namaka. — Druha komora bě krótko psched wobsanknjenjom hischcze wuradżiła, so ßejm żanu pożczonku, bjes jeje pschiswolenja sczinjenu, pschipósnacz njemóże a so kraj teho dla, hdyž by něchtón ministerstwu bjes pschiswolenja druheje komory pjenjesy pożcził, tajki dołh saplaczicz njetrjeba. — Druha komora budże drje posdżischo saßo hischcze rospuschczena, dokelž ßebi ministerstwo myßli, so móhło ßnadź pschi nowych wólbach tójschto lěpschich sapoßłanzow dostacz. — Kral je dźělbu jeneho rakuskeho regimenta, jako wona psches Barlin dżěsche, wobhladał a něktre pscheczelniwe ßłowa k rakuskim wojakam rjekł. — Te dźělby pruskeho wójska, kiž maja ßo na schleswigske mjesy podacz, ßu tam ſ dźěla hižom pschijěte abo tam w tychle dnjach pschijědu. — Rakuskich (khěžorskich) wojakow ßu we Wróthsławju a w Barlinje tamnischi wobydlerjo dosć pscheczelniwje witali, dokelž ßu bórsy spósnali, so ßu to pěkni ludźo a wo żanej hordosczu niczo njewjedża. — S Kiela pißaja, so je avantgarda (prědne wójsko) poručnosć k marschirowanju dostała a so budże w tychle dnjach zyłe wójsko hacz do tak mjenowaneho Eiderkanala abo hacz do ßameje rěki Eidery pokraczowacz. — „Staats-Anzeiger" wosjewjuje, so dyrbja ßo stare pruske banknoty po 10 tl. a 25 tl. tak bórsy hacz mózno pschi kralowskich abo druhich k temu postajenych kaßach wotedacz a wuměnicz, woßebje dokelž je ßo w nowischim czaßu wjele tajkich wopaczných pokasało. — S Kopenhagena ßu powjesćze pschischłe, so je danske ministerstwo ſwolniwe, nowu dansku konstituciju w nastupanju Schleswig-Holsteina wróczo wsacz, ale so danski lud to pschiswolicz nochze, a teho dla ſ revolnciju hrosy. — Do oldenburgskeho městaschka Schwartawa njejßu pruskemu wójsku nuts dacz chzyli a jemu kwartiry sapowjedżeli. Duž je ßebi je wójsko ſ mozu wsało. W Eutinje je ßo to ßamo stało. — Marschal Wrangel je ßo se ßwojim zyłym generalstabom ſ Hamburga do Kiela podał.

Schleswig-Holstein. Khwilu rěkasche jeno Holstein, dokelž so jenož wo tutón kraj jednasche, ale nětko rěka sasso Schleswig-Holstein, dokelž chcedza němske wójska w bližschim czasu tež w Schleswigu skutkowacz. Mjenujszy pruske (bramborske) a rakuske (khěžorske) knježerstwo stej pschecziwo woli němskeho bundestaga wobsankнykoj, Schleswig wobšadzicz, dokelž danski kral nowu dansku konstituziju sa Schleswig-Holstein wróczo wsacz nochze, a jón tak dołho wobšadzeny džerzecz, hacz danski kral spomnjenu konstituciju naspjet wosmje. A po tajkim wobsankнjenju stej wobej knježerstwje swojim wojakam marschirowacz dałoj a smějetej jich hacz do 6. februara něhdze 80,000 muži na holsteinskim brjohu rěki Eidery shromadzenych. Na tutym dnju budzetej danskeho krala hischcze jedyn ras napominacz, so by Schleswig-Holsteinej jeho stare prawa wrócził, a jeli wón to njeschcini, dha potom zyke wulke prusko-rakuske wójsko Eideru pschekroczi a do Schleswiga sakroczi. Mózno je, so budza jemu Danszy to wobaracz (pschetož zyke danske wójsko w Schleswigu stoji), a jeli woni teho dla psched sjenoczenymi Prußami a Rakuschanami njezosaja, dha móże so stacz, so so něhdze 7. februara wójna sapočnje. So Danszy w tajkej wójnje wjele dobycz njemóża, dokelž je jich móz skaba, tp móże sebi jedyn lohko doscz myslicz, ale dokelž maja woni w Schleswigu sylne wobtwjerdzenja a su sami dobri wojazy, dha by snadz tola tójschto jich njepschecželow kónz wjacz dyrbjało, prjedy hacz bychu Schleswig wopuschczili. — Snadz pak hischcze k wójnje njepschindže a danski kral požadanja rakuskopruskeho knježerstwja dopjelni; hdy by pak tež k wójnje pschischło, dha tale tola sakske wójsko njeby niczo nastupaka, dokelž ma to jenož w Holsteinje bycz a so wo Schleswig staracz njetrjeba. Nó, sa tydzeń budzemy drje wěscze wjedzecz, hacz wójna w Schleswigu sapočatk wosmje abo niz. — Bjes tym pak so w tu chwilu pruszy a rakuszy wojazy w Holsteinje na schleswigskich mjesach shromadzuja a je wójnski ropot na želesnizy, kiž z Rakuskeje psches Schlesynsku do Barlina a wot tam psches Hamburg do Holsteina wjedże, dokelž po njej zyły tydzeń kózdu druhu hodzinu czah jědże, kiž něhdze 1000 wojakow wjese.

Woboje wójsko, pruske a rakuske, budże pod wyschim kommandom pruskeho marschala Wrangela stejecz a je tón teho dla hižom 25. januara do Hamburga pschijěł. Pruske wójsko pod nim prynz Bjedrich Korla kommandiruje a je tón swoju kwartiru w Kielu wsak, s wotkal su teho dla Sakśojo prjecz wucżahnyli. S zyka czahnu so Sakśojo se schleswigskich mjesow nětko najskerje bóle do srjedzisny Holsteina; pschetož woni su wot bundestaga jenož na exekuciju do Holsteina póssłani a nimaja so teho dla wo Schleswig staracz, kotryż chzetej pruske a rakuske knježerstwo se swojeje mozy pschecziwo woli bundestaga wobšadzicz a snadz psches to wójnu s danskim kralom sakožicz, ale pak tež, każ tydzenja prajachmy, pódla wuskutkowacz, so by danski kral potom Schleswig-Holstein wobkhował a prynz Bjedrich augustenburgski s prósnymaj rukomaj woteńcz dyrbjał.

To sebi tež Holsteinszy myšla, pschetož, tak horliwje, każ woni Saksow witachu, tak symnje nětko na Prußow a Rakuschanow hladaja, a je teho dla hižom bundestagowy kommißar k. s Koeneritz napominanje na Holsteinskich wosjewił, so bychu pruskich a rakuskich wojakow tola se wschej pschecželnosczu horjebrali.

Ale tuczi jenož w Holsteinje tež za tym njeczinja, so bychu sebi tam wulku luboscz a pschecželniwoscz dobyli. Jako do Kiela pschicżahnychu, bě prěnje, schtož žadachu, so dyrbjesche němska khorhoj se žerdże psched hlownej straži dele. A dokelž w Kielu prynz Bjedrich augustenburgski bydli, kotrehoż Holsteinszy sa swojeho pschichodneho knježerja džerża, dha kielszy měschczenjo psched jeho wobydlenjom na czełnej straži steja. To su jim Pruszy tež sakasali. To stej po prawym dwě doscz njewažnej wěży, ale wonej mózetej ludži bóle rosmjersacz, dyžli najwažnischa należnoscz.

S Danskeje je skyschczecz, so so tam se wschěmi mozami na wójnu pschihotuja a je danski kral pjecza se schwedskim wujednał, so smějo tón wulku džělbu schwedskeho wójska tak dołho do Danskeje poßłacz, hacz budże danske wójsko w Schleswigu. So bychu pak Jendželczenjo Danskim pomhacz chzyli, wo tym nowiny nětko tež bole powjedacz počinaja.

Rakuszy (Khěžorska). Minister wójny žadasche sebi wot krajneje rady, so by jemu 10 millionow schěßnakow k temu pschiswolika, dokelž ma wójsko do Schleswiga poßłacz. Krajna rada so s tym jara njespokojna pokasa, prajizy, so w požadanjach němskeho luda njeleži, so by so Schleswig wobšadzik, a so so jej tež s zyka njelubi, so je rakuske knježerstwo bundestagej njepoßłuschne a pschecziwo jeho woli wojakow do Schleswiga sczele. Skónczuje wona pak tola 5 millionow pschiswoli.

Franzowska. S Mexika su w nowischim czasu powjesczе pschischłe, so tam lud pschezo bóle Franzowsam pschipaduje a so po jich woli složuje. Duž je pjecza hižom tak derje każ wěste, so budże rakuski arzywójwoda Max po Napoleonowym požadanju sa mexikanskeho khěžora wuswoleny a so wón teho dla w blišschim czasu do Mexika wotjědże, hdyž džělba franzowskeho wójska k jeho sakitanju hischcze 10 lět wostanje, a w tutych lětach dyrbja wot Mexikanskeje tež wschě khósty saplaczene bycz, kotrež je sebi Franzowska jeje dla naczinika — Czi Italszy, kotrymž winu dawaja, so su khěžora Napoleona skónzowacz chzyli, pschindu srjedz februara psched sjawny sud,

a ſda ßo w tu khwilu, ſo tajke ſtraſchne wotpohladanje měli ujeißu, kaž ßebi ludźo myßla.

Rußowſka a Pólſka. Khěźor Alexander II. je ſakoń wudał, po kotrymž maju ßo ſaſtupjerjo wokrjeßow a gubernijow ſ cźaßami ſhromadźowacź a njepolitiſke naležnoſcźe ßwojich wokrjeßow a gubernijow wuradźowacź. — To je prěnja krocźel a temu, ſo ßmě w Ruſkej lud do krajnych naležnoſcźow ryczecź, a ma khěźor Alexander pjecźa to wotpohladanje, ſo chze poſdźiſcho, hdyž je lud kraine naležnoſcźe ßam lěpje ſeſnał a wuradźowanje nawuknył, ſ wokrjeßnych a gubernſkich ſhromadźiſnow ſapóßłanzow wuſwolicź dacź, kiž bychu ßo ſ zykeho ruſkeho kraja w Moſkwje ſhromadźili a tam potom naležnoſcźe zykeje Ruſkeje wuradźowali. — W Pólſkej knjeźi hiſchcźe dotalne waſchnje.

Amerika. Separatiſtojo chzedźa 50,000 muži do Texaſa poßłacź, ſo bychu tam unioniſtam ßylnje napſcheczźiwo ſtupili. Nawjedowarjo separatiſtow dźerža mjenujźy Texas ſa durje, ſ kotrymiž bychu do Mexikanſkeje cźekuncź móhli, hdy bychu ßnadź doma wſcho pſchěhrali, a duž nochzedźa ßebi tute durje wot unioniſtow ſaracźicź dacź. Ale unioniſtojo ßu tam, kaž ßo ſda, hižom tak mózni, ſo ſeparatiſtam wjazy mózno njebudźe, jich wotcźiſchcźecź.

Schtwórty

wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot K. Mětnka ſ Dźiwocźiz.)

(Skónčenje.)

Wobydlerjo Rendsburga pſchezo na to łakaja, hacź ſkoro wójna njewudyri. Jako my ßem pſchińdźechmy, měnjachu woni, ſo ßo bórſy ſa nich ſabicź damy. Nětko jim ta wěź hižom pſchedołho traje a maja naß ßytych. Hewak njeißu na wßach tak ſa prynza Bjedricha, kaž w měſtach; dawki wjele wjetſche njeißu, hacź w Sakſkej, a w Lauenburgſkej běchu jara danſzy ſmyßleni, jako pſches tutón kraj marſchirowachmy. W kwartirje, hdźež 24. decembra běchmy, njeda nam hoſpodař žaneho drjewa, dokelž bě danſzy ſmyßleny, prajizy, ſo žaneho nima, a ßmy teho dla palili, ſchtož nam pſched ruku pſchińdźe; pſchetož my běchmy zyły dźeń marſchirowali a dyrbjachmy ßebi hakle pſched wjecźorom wobjed waricź. W Holſteinje běſche potom lěpje.

Tudy na wßach domy žanych wuhnjow nimaja a domſke a brózeń je jene twarjenje; ßměſchne je też, ſo nihdźe žaneho „hajſła“ nimaja.

So ßo knjes farař Imiſch, kaž mi piſchecźe, też ſa naß ßobu modli, to je naß jara ſwjeßeliło. Hacź budu jeho junu ſaßo prědowacź ßłyſchecź, to Bóh wě; kóždu njedźelu ſpominam na Waß, ſo ſcźe w zyrkwi, hdźež ßo w lubej ßerbſkej ryczi Boża ßkužba dźerži, a w tajkej je ſa Sserba tola hnydom tawſnut krócź rjeńſcho.

W Rendsburgu, 17. januara. Ja Wam dźenſa ſaßo někotre ryncźki pißam a mózu hnydom prajicź, ſo ßo nam ſaßo lě je dże, pſchetož my njetrjebamy ßebi wjazy ßami waricź, ale doſtawamy jědź pola hoſpodarjow, ſchtož je ſa naß wulka dobrota. S dotalneje kwartiry pola ſchewza Serenſena ßym też prjecź a ßym podla njeho w ßußodnym domje, hdźež je lěpje. My naſchim wyſchim rjelnychmy, ſo pola Serenſena k wutracźu njeje a duž ßu naß pſchepokožili. W komorje, kotruž pola teho ſchewza mějachmy, dujeſche wětr ſ jenej ſtronu nuts a ſ druhej won, a dyrbjachmy wulku ſymu cźerpicź. S kóždym dnjom bu hórje a dokelž žane poßleſchcźa ujedoſtachmy, ale jenož někajke ſtare wodźecze, dha ßmy w nozy ſkoro ſmjerſli a njemózachmy teho dla po poknozach ſpacź. A dokelž dyrbjachmy ßebi ßami waricź, dha mózecze ßebi myßlicź, kak je to druhdy wupanyło; pak bě wſcho pſchewarjene, pak doſez njedowarjene, a huſto doſez ßo nam hornyk też roswari. Nětko mamy ſaßo dobru kwartiru, ſtwa je duſchna a w khachlach ßo zyły dźeń tepi. Jědź je dobra a njetrjebamy ßo wo warjenje ßami ſtaracź. — Pſchi nětcźiſchej ſymje ſkoro wutracź njeje, to ßo jenemu druhdy, móhł rjez, dych ſaſtaji. Pjatk 15. januara běch na ſtraži a bě tak ſyma, ſo jedyn huba rosdajicź njeßmjedźiſche, ſo by njeſamjerſła. Na ſtraži trjeba kóždy muž jenož 1 hodźinu ſtejecź a doſtanje bunzle a horny mantl.

Hacź dotal je tójſchto danſkich wojakow, mjenujźy rodźeni Holſteinſzy, ſ danſkeho wójſka deſertirowało. Wěrno njeje, ſo jich my njepſchepuſcźamy, my jich wjele wjaz pſcheczelniwje horjebjerjemy. Dokelž je rěka Eidera ſamjerſła, dha móża wſchudze pſches lód a móhła najeczźſcha kanona pſches njón jěcź. Deſerteurojo powjedaja, ſo je pola Danſkich hubjenje doſez a ßu tam hižom wojazy ſmjerſli, dokelž je tam wſcho pſchepjelnjene a dyrbja w brózńjach leżecź.

Wcźera rěkaſche, ſo chcedźa Danſzy tudy jedyn móſt roſtſělicź a buchmy teho dla allarmirowani, ale niczo njebu. — Kóždy woßmy dźeń pſchińdźemy na ſtraž, kóždy druhi dźeń dyrbimy patroullirowacź, horje a dele po Eiderje, a to kóždy ras 3 hodźiny. Patroulle ſtajnje khodźa. Něſchto cźinicź mamy wſchědnje, pak exercirowacź, pak ßo roswucźowacź atd.

Wcźera popołdnju ßym „Serbſke Nowiny“ doſtał, ſchtož je mje jara ſwjeßeliło, dokelž rad ßerbſki cźitam; po napißmje ßudźu ja, ſo ßu wot k. redaktora Ssmolerja póßłane. Dźenßa ßym je druhim tudomnym Sserbam dał, kotrychž znaju; a woni mějachu też wulku radoſcź, ſo něſchto ßerbſke cźitacź doſtachu. Tudy je

wjele Sserbow a by to pěknje byko, hdyž bychmy Serbske Nowiny dale dostawali.*)

Khorych mamy mało a ßu najbóle maliczkoscze, jako wobczischczane nohi atd., na czoż ßu khori. — Schanzy, kotrež twarimy, ßu nimale hotowe, dokelž ßylnje dżěłamy. Ja ßym tež 4 dny ßobu dżěłał. — Wysche Saksow ßu jow tež hannoverszy a rakuszy (khěžorszy) pionnirojo, kiž schanzy tež ßobu twaricz pomhaja. Hewak je tu tež něschto hannoverskeho traina.

Kraj w Lauenburgskej a Holsteinskej je tajki, so tu kavallerija a artillerija niczo hódne czinicz njemóże; pschetoż skoro wscha krajina je s pschěrowami pschecżehnjena, dokelž je tu jara mokro a kóżdy wokoło swojeho pola hrjebju czehnje, so by woda trochu wotběżała. Hewak je hischcze wjele pusteho kraja widżecz. Lěßy ßu tu a tam hodziny wulke, druhdże saßo jara małe; drjewo je twjerde, najbóle hraby. Kraj je s wjetscha runina a njejßu żane wulke hory a doły. Wßy tak huste njejßu, kaž wokoło Budyschina, sa to ßu pak najbóle wjetsche, a je wot jeneje k druhej wjele hodzinow pucża. W nich bydla jenoż wulzy burja, kiž ßu bohaczi, a je tu mało khudych ludzi. — Khěże ßu jenoż wot zyhlow a njejßym skoro żane kamjeńtne twarjenje widżał. Tsěchi ßu jenoż ßłomjane. Jako tepjenje trjeba ßo jenoż torf a wjele stow wosow jón wschědnje do Rendsburga pschiwożuja.

Běrnow ßo tu jara wjele jě, k wschitkemu ßu běrny a to kóżdy ras zyłe, hinak warjene je hischcze żenje wuhladał njejßym. Hewak je wscho jara drohe w Rendsburgu; palenz je dobry, ale drohi, schklenczka po $7\frac{1}{2}$ np. — Wot 18 listow, kotrež feldwebel dżenża rosdawa, běchu 8 s pjenjesami, dokelž bě ßebi někotryżkuliż pjenjesy póßłacz dał, so by pschi tudomnej drohoczе někak pschelěšł. Ale to je nětko tež lěpje, kaž hižom horka spomnich, dokelž jědż saßo pola hospodarjow dostawamy a mózemy nětko naschej 2 ßl. na wschelake maliczkoscze, jako na potrjebu k czischczenju atd. nałożicz. Bróń dyrbi ßo stajnje najrjeńscho błyschczicz a wschě paßy dyrbja dobry napohlad měcz; na to ßo krucże hlada.

Nad tudomnym khlébom dyrbi ßo jedyn sdobnje dżiwacz, tón je jenoż schrótowany a zyle czorny a hruby. Wón ßo wot wschitkich jě, tež wot woßebnych. Zaktam rěkaja běły khlěb. K khojesej dawa ßo jena pokojczka khléba a jena zakty, kiž ßo jena na druhu pokożitej. Żane khojesowe schalki tu njejßu, jenoż tajke někajke schkliczki.

Strowy ßym ja hacz do kaschela a schnypy, ale tej ma nětko kóżdy.

Wjele dobreho atd. Wasch ßwěrny ßyn K. Mětnk.

*) To ßo stanje. Red.

Ze Serbow.

S Wojerez (H. W.) Dżeń 14. januara wjeczor posdże wjeseschtaj dwaj Sahrodnikez bratraj s wojerowskeho Haja na puczu s Czisska kóżdy na jenych ruczných ßankach drjewo domoj. Młódschi, něhdże 25lětny, bratr wostanje se ßwojimi ßankami sady a poßynje ßo nimale schtwórthodżiny wot města, so by wotpocznył, starschi pak spokojnje domoj jědże. Jako młódschi bratr njepschińdże, dże starschi sa nim hladacz a namaka jeho pschi ßankach we hłubokim spanju, wostaji jeho teho dla leżo a wujědże s jeho ßankami domoj, maczeŕ s tym směrowajzy, so bratr spi a wotpocżuje, a so drje bórzy domoj pschińdże. Dokelž pak wón tola njepschińdże, dżetaj macz (wudowa) a ßyn na dróhu won a namakataj jeho tam prosczе smjersnjeneho, wosmjetaj jeho teho dla domoj a pokożitaj jeho sa khachle, so byschtaj jeho tam rostałoj. So na tajke waschnje saßo wożiwił njeje, to móże ßebi kóżdy myßlicz.

K samolwjenju tajkeho błasneho skutkowanja hodzi ßo jenoż to prajicz, so je spomnjena familija po duchu jara ßłaba.

S Pßowjow.' Tudy wotpalichu ßo schwórtk wjeczor, 28. januara, twarjenja żiwnoscżerja Mjertynka.

Wjera a mjera.

W bukeczanskich stronach nětko podpiski sa peticiju shromadżuja, w kotrejž budże pjecża redaktor Mißionskeho Poßła napominany, so by w ßwojim měßaczniku jenoż stary njeporjedżeny ßerbski prawopiß nałożał, a ministerstwo budże proschene, so by wuczenje tajkeho prawopißa pschikasało. Hacz runje tajka peticija, każ ßo powjeda, wot ludzi wukhadża, kiž ßami ani stary ßerbski prawopiß njerosymja a we nim pißacz njemóża, dha namaka tola tale peticija pjecża doscz pschipada, dokelž czi, kiž ju rosnoschuja, falschnje wudawaja, so je stary njeporjedżeny prawopiß schkit sa wěru. Jedyn móże teho dla prajicz, so ludżo wo prawdże njewjedża, schto czinja, a to dopokasuje ßlědowazy podawk. Wóndanjo pschińdże jedyn kolporteur, kotryż ßerbske nabóżne, w starym prawopißu czischczane, knihi na pschedań wokoło noßy, do jeneho domu a poskicza tam ßwoje knihi. Hospoza pohlada tež do jenych, ale da je bórzy wscha rosskłobjena kolporteurej saßy, a jako ßo tón prascha, schto pschecżiwo tajkim woßebje prawowěrnym kniham ma, rjekńje wona, so żane knihi njekupuje, kiž ßu s nowym prawopißom czischczane, dokelž nowy prawopiß ważne a czeßne ßerbske ßłowa na żadławe waschnje pschewobrocża, so smeja to czi nowotarjo tola něhdy pscheđ Bohow samolwjecz, a so wona teho dla kóżdeho napomina, so by tola peticiju sa wobkhowanje stareho prawopißa podpißał.

Kolporteurej je, każ by runje s mróczelow panył, dokelž tola wě, so je jej knihi, w starym prawopißu

pišane podać, a žada ßebi teho dla, ſo by jemu tola tajke pſchewobroczene ßłowa pokaſała. Wona pokaže na ßłowje: wjera a mjera, jej „wjára a mjára" cžitajo, a praſcha ßo, hacž wona prawje nima, ſo nowy prawopiß cžeßne ßerbſke ßłowa kaſy. Jako jej kolporteur praji, ſo dže je to runje ſtary prawopiß, kiž „wjera a mjera" měſto „wéra a méra" piſche, nochze wona to ſ wopředka wěricz, hacj dyrbi ſkónczńje tola kolporteurej dacj prawje měcz.

A tajzy ludžo chzedža prawopiß rosßudžicz! Hdy bychu ßo tola ſa to ſtarali, ſchtoż ßebi jich powołanje žada, a wucžene wězy wucženym ludžom ſawoſtajili.

Scholta.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Schto jenož to réka, ſo w někotrych wßach hoſpodarjo nětko tak poſdže domoj chodža?

Mots Tunka. To ja njewěm; tola w jenej wßy bych pſchezo winu wjedžił.

H. D. Kajku winu dha tam k dołhoßydanju maja?

M. T. Hlaj, tam ßu też někotſi, kiž rad dołho ßydaja a plazaja, a hdyž ßo potom žony praſcheja, ſchto ßu tola tak dołho byli, dha wurycza ßo na ſegeŕ na tórmje, ſo tón bił njeje.

M. T. Hm, to ßu cži prawi. Woni ßu drje ſ teje ßameje wßy, hdžeż bě jedyn dołhoßydak pſchi ſaßwěczenej latarni do wody panył a dyrbjachu jeho won cžahacz.

H. D. To móže pſchezo bycz.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michałska cyrkej: Korla Auguſt Schežépan, kubleŕ w Konjezach, ſ Marju Auguſtu Ponichez ſ Bórku.

Křćenaj:

Michałska cyrkej: Hana Marja, Jurja Auguſta Kſchidla, wobydlerja na Židowje, dž. — Ernſt Bohuwěr, Jana Halki, žiwnoſczerja w Hrubocžizach, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 14. januara: Hana Hańža rodż. Zybliz, njebo Korle Wetzlicha, hoſczeńzarja k ſchwonej na Židowje, ſawoſtajena wudowa, 82 l. 7 m. — 15., Hana Khryſtiana, njebo Handrija Henniga, wobydlerja na Židowje, ſowoſtajena dż., 23 l. — 16. Jan Lukas, měſchczan a rěſnik, 42 l. — 19., Hana Khryſtiana, njebo Michała Oty, khěžkarja w Korſymju, ſawoſtajena wudowa, 69 l.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

14 tl. 15 nßl. a 14 tl. 10 nßl.

pſcheńza 50—57 tl., rožka 35—37 tl.,

(to je: ſa 25 pruſſich korzow.)

rěpikowy wolij (njecziſczeny) 11 tl. 5 nßl.

(Cžiſczeny, kaž ßo w Budyſchinje pſchedawa, je ſtajnje něhdże 1¼ tl. drožſchi.)

Čahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórniša.

Do Draždžan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pſchipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecžor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; wecžor 6 h. 52 m.*; wecžor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

*) Pſchiſankujenje do a ſe Žitawy a Liberza (Reichenberg.)

†) Pſchiſankujenje do Žitawy.

Pjenježna płaćizna:

W Lipſku, 30. decembra. 1 Louisd'or 5 toler 15 nßl. — np.; 1 połnowažazy cžerweny ſtoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. 4 np.; winſke bankowki 82¼.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje 23. januara 1863.

Dowoz: 6745 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša. tl.	nßl	np	niža. tl.	nßl	np.	srjedžna tl.	nßl	np.	na bursy, najwyšša tl.	nßl	np	najniža tl.	nß.	np.
Pſcheńza	4	12	5	4	—	—	4	7	5	4	17	5	4	10	—
Rožka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	3	8	3	—	—
Jecžmjeń	2	12	5	2	5	—	2	10	—	2	15	—	2	12	5
Wowß	1	22	5	1	15	—	1	20	—	1	25	—	1	20	—
Hróch	4	15	—	—	—	—	4	10	—	4	15	—	4	10	—
Woka	3	10	—	—	—	—	3	5	—	3	10	—	3	5	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	25	—	—	—	—
Jahły	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	4	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	16	—	—	14	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	3	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna	1	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Nawěštnik.

Džiwadło w Budyschinje.

Njedželu, 31. januara: Mikławſch, drjeworěſbaŕ. Cžinohra w 5 aktach.

Pónjelu, 1. februara: Pißaŕ-kuczikaŕ. Wjeßelohra w 3 wotdžělenjach.

Saß ſ mojim theatrowym towaŕſtwom do Budyſchina pſchiſchedſchi, budu ßebi wſchu próżu dawacz a najlěpſchu ſabawu podawacz, proſchu pak też teho dla wo pilne wopytanje.

A. Thiema, th. direktaŕ.

Drjewowa aukcija.

Pónjelu 8. februara budże ßo na lubochowſkim a cžichonjanſkim lěßowym revěrje 60 ſtejazych drjewowych loßow, bjes nimi też jena lipa, na pſcheßadžowanje pſchedawacz. Sapocžatk rano w 9 hodžinach pſchi Kſchiwej Borſchczi, hdžeż budża wumënjenja woſſjewjene.

Němski Phönix,

woheń sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Skład schpihelow, słoczanych kromkow a kulojtych **fotografijowych** wobłukow.

Schkleńzowy porzelanwy a steingutotworowy skład **Rudolpha Wilhelma** na ßerbskej haßy, najpołnischo srjadowany, to wschitko po najtunischich płaczisnach najpodwolnischo porucza.

Skład blidowych, khofejowych a myjenskich **ßudobjow.**

Psches ßwoje snamjenite skutkowanje doscz po wschém ßwécze snaty

G. A. W. Mayerowy běły brostsyrop

(½ blesche 1 tl. ¼ blesche 15 nßl.)

je jenož psches ßwojehojaze wutki, kotrež žadyn druhi bróstsyrop we ßebi nima, najwěsczischi ßrědk psche kóždy sastarjeny kaschel, psche dybawoscz, jachlokaschel, sažwanje, bróstowe czerpjenje a schijowe wobczeznoscze. W tudomnej wokolnosczi pschedawaja jón jeniczzy:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

NB. Dokelž Mayerowy fabrikat tež falschuja, dha chzył kóždy dobrocziwje zyle ßwéru na sygel a etiquettu hladacz.

Sjawne pschipósnacze Mayerowcho bróstsyropa.

Hižom lěto czerpjach na satraschne sažwanje, na kaschel a krótki dych, so móžach ßwoje dźěło lědom hdy wobstaracz. Wschitke ßrědki běchu podarmo, jenož G. A. W. Mayerowy brostsyrop, kotryž moja žona sa mnje pola Carta Albanusa w Braunez hotelu w Draždžanach kupi, je mje saßo zyle wustrowił, czehož dla to tudy wosjewjuju.

W Gohlisn pola Draždžan, 7. haperleje 1862.

Christ. Gotth. Naumann.

Wotznokrajne wohenſawěſczaze towarſtwo w Elberfeldze

akożene ſ kapitalom wot

dweju millionow tolerjow,

porucza ßo pſches podpißaneho k ſawěſczenju hibiteho wobßedzenſtwa jako

mobiliow, tworow, žnjow, žitow, maſchinow at. d.

Prämije ßu tunje a twjerde. Doplaczowanja zenje zane njejßu.

K wobſtaranju ſawěſczenjow a k dawanju wſcheho dalſcheho wukaſowanja je kóždy czaß hotowy

W Maleſchezach w januaru 1864.

Jan Wehla,
agent towarſtwa.

Dokelž je nětko **ſolarwolij** a **fotogen** najtuniſche ßwěczenje, dha jej kóždemu poruczam kaž tež pſchißłuſchne lampy.

Snata ſtwinſka lampa ſe 7linijojtym ßulžohom trjeba ſa 1 np. w hodzinje, mała lampa ſ 5 linijojtym ßulžohom trjeba ſa 1 np. w 2 hodzinomaj, nózna lampa w 9 hodzinach ſa 1 np., wjetſche, woßebje do kola ßwěczace, trjebaja wjacy.

Solarne lampy, fotogenowe lampy

we wſchitkich wulkoſczach a druzinach we wulkim wubjerku, kaž tež ſolarwolij a fotogen porucza najtuniſcho

Herrmann Rachlitz,

klemptnarſki miſchtr w Budyſchinje na zitnej haßy w domje k. pſchekupza Bergera.

Něhdze 300 kloſtrow ßuchego kuczlaneho pjeńkoweho drjewa ſteji hiſcheze na tudomnych drjewniſchczach na pſchedań.

W Běłym Kołmzu, w januara 1864.

A. Felſſel, wyſchi hajnik.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je dostacz:

Kharta Schleswig-Holſteina 7½ nßl.
Illuſtrirter Familien-Kalender, ſa 5 nßl.
Amtſen-Kalender, ſa 5 nßl.

Pjeńkowe drjewo na pſchedań.

Na ſtróżanſkim lěßowym reviru pola Rakez ſteji zyle bliſko pſchi ſchußeju k wſchědnemu wotwoženju 100 kloſtrow rjaneho jadrojteho pjeńkoweho drjewa na pſchedań.

Wenzel, hajnik.

Sa jene materialtworowe, żeleſowe a ſpirituoſowe khlamy ßo ſprawny młody człowjek wot niz njeſamózitych ſtarſchich, kotryž je ßerbſkeje ryczе mózny, pod ſpodobnymi wuměnjenjemi k jutram jako wuczomnik pyta. C. A. Mickan.

Bjes Krakezami a Delnej Hórzy bu wóndanjo jena radehaka namakana a móże ßo ſa ſarunanje wukóžkow ſaßo dostacz w Porſchizach czo. 43.

Jedyn běło- a żoltoblakaty poß je ßo pſchiwdał a móże ßo po ſarunanju wudawkow ſaßo dostacz pola kublerja Weißbacha w Komorowje pola Rakez.

Drjewowa aukcia po loßach.

Na póßnizy, wutoru 9. februara, budze ßo na burſkich leżomnoſczach w Sřeſchinje ſtejaze wolſchowe a brěſowe drjewo po loßach na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Sapoczatk rano w 9 hodzinach a budze ſhromadzijſna pſchede wßu wyſche ßupſcha.

J. Schibak.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, je ſtarodawnych czaßow dopokaſany, ſ najlěpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łżizomaj wſchědnje krumom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pſchiſporja wobżernoſcz, płodzi wjele mloka a ſadżěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Großowe

broſtkaramellje

najljepſchi ßrjedk k wotſtronenju kaſchela a k połóżenju dychanja, kaž tež k ſwarnowanju pſche dybawoſcz pſchi ſaſymnenju w ſymnym czaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſcz w hrodowſkej haptyzy knesa M. Jäßinga kóždy czaß na pſchedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Barlinſke wohenſawěſczaze towarſtwo

Sałożene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj toleŕ.

Tuto hižom 51 lět wobſtejace towarſtwo bjerje ſawěſczenja pſche wohnjowu ſchkodu horje po niſkich, ale twjerdych prämijach, hdjež ſawěſczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěſczenja wobſtarataj a wſchě wukożowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawaŕ Serb. Now.,
G. Fasska w Ebersbachu,
agentaj barlinſkeho wohenſawěſczazeho towarſtwa.

W Budyſchinje.

Moje wſchudże ſnate, wubjernje ßylne, ſtajnje zyle czerſtwe **ßuche drożdże**, poruczam wſchitkim hoſpoſam k pjeczenju najlěpje. — Pjekarjam a ſaßopſchedawarjam dawam pſchi wjetſchim wotbjerku hódny rabatt.

W Budyſchinje, na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Kamjentowuhlowu mas, gyps, cement atd. pſchedawa a koſcze kupuje, w Budyſchinje na ßerbſkej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Czerſtwe mórſke ryby, tſchěſkowz (Stockfiſch) ßuchi a namoczany, porucza ſa póſtny czaß

J. G. F. Nieckſch.

Wino, zyle tunje, běle wot 5 nßl. a czerwjene wot 8 nßl. ſa bleſchu, w czwizach hiſchcze wjele tuniſcho, ma na pſchedań, w Budyſchinje na ßerbſkej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Dobre próſne winowe bleſche kupuje, w Budyſchinje na ßerbſkej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Hoſdże wſchelakeje wulkoſcze wupſchedawa

J. G. F. Nieckſch.

Jara ſtare zigarry, wjelelětnje wotležane, kurjenſki tobak w rolkach, rězany a w paketach pſchedawa, w Budyſchinje na ßerbſkej haßy

J. G. F. Nieckſch.

K ſpokojenju tych, kotrychž dla w jenym czißle Serb. Now. w ſańdzenym lěcze Hanß Depla a Mots Tunka wo jenych liſchczißnach ryczeſchtaj, ſ tutym woſjewjam, ſo ßym te naſtate khośty na ßo wſak a ſapłaczik.

J. E. Smoler, redaktor.

„Pſchi ptaczim kwaßu."

Žohnowanje ty ßej žadaſch,
Pſcheczelo, kaž ßłyſchu ja,
Na dżeń pak ßo njedohladaſch,
Kotryž žohnowanje ma.
Ssobota je žohnowana.
Kaž tež Sara ßmějka ßo,
Dżěczko poſkha wſchak na nana.
Schtož Bóh ſczini, dobre jo.

Drjewowa aukcia po loßach.

Pſchichodnu ßrjedu 3. februara budże ßo pſches 50 loßow ſtejazeho brěſoweho a druheho twjerdeho drjewa, bjes kotrymž je tež něſchto wužitkoweho a tolſcheho palneho drjewa, na burſkich leżomnoſczach w Kſchiwej Borſchczi na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Sapoczatk rano w 9 hodżinach a ſhromadżiſna bliſko pſchede wßu w tak mjenowanym Wotrowje. — Wuměnjenja budża pſched aukciju woſjewjene.

P. Kobanja.

Drjewowa aukcia.

Ssrjedu 3. februara dopołdnja w 10 hodżinach budże ßo něhdże 60 loßow brěſoweho drjewa w dołhich hromadach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Shromadżiſna w korczmje w Dubrawzy pola Barta.

Drjewowa aukcia.

Dżeń 5. februara t. l. budże ßo na leżomnoſczach, k Schpótkej kuble w Lětonju ßłuſchazych, 50 wolſchowych dołhich hromadow, kaž tež 20 wolſchowych ßylnych wužitkowych klozow pſchi napłaczenju tſeczinu kupnych pjenjes na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

---

7. februara 1864

bal w hoſczeńzu w Poxſchizach, k czemuž najpodwolniſcho pſcheproſchuje **Teutſcher.**

Shubiła

je ßo 23. januara na puczu ſ Lomſka do Měrkowa ßlěborna czaßnikowa ſchkorpawa (Uhrgehäuſe). Sprawny namakaŕ chzył ju ſa myto pola hoſczeńzarja Jurenza w Haju wotedacz.

Swinjoręſanſka hoſczina

njedżelu 31. januara, k czemuž najpodwolniſcho pſcheproſchuje

Žofka, korczmaŕ w Němßezach.

K e d ż b u !

Njedżelu 31. januara karpjaza hoſczina a bal w hoſczeńzu k ſchwonej w Koperzach, k czemuž najpodwolniſcho pſcheproſchuje

Schpenka, hoſczeńzaŕ.

☞ Pſcheproſcheńſke khartki ßo njepſchipoſczelu.

Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje. Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech.

Čisło 6. ~ 6. februara. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Telegrafiske depesche. Swětne podawki. — Pjaty a schesty **wojerski list s Holsteina.** — Ze Serbow: S Budyschina. S Wutołcziz. S Kopschina. S Bukez. S Pžowjow. — Spěwy. — Cyrkwinske powjesće. — Cahi sakskošlezynskeje železnicy atd. — Spiritus płaćeše w Barlinje. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche.

Kiel, 1. februara, rano. Pruske wójsko je dźenża rano w 7 hodźinach schleswigske mjesy pschekroczilo.

Rendsburg, 1. februara, rano. Runje nětko su so prěni rakuszy wojazy tak mjenowanemu kronwerkej pschiblizili, kotryż je hischcze wot Danskich wobsadzeny. Jedyn rakuski korps dźenża rěku Eideru pschekrocži.

Rendsburg, 1. februara, rano. Dźenża rano ½7 hodźinow czehnjeschtaj dwaj rakuskaj regimentaj psches żelesniczny móst na kronwerk. Danszy czěkachu, jako běchu dwójzy wutsělili; rakuszy tsělzy też tsělichu; na žanej stronje njeběchu žani ranjeni. — Marschal Wrangel a pruszy prynzojo su hižom dale Rendsburga.

Hamburg, 1. februara. Danszy su, kaž s Kiela piszaja, jenu prusku pschedstraž (Vorposten) satsělili, jena danska patrouilla bu sajata.

Kiel, 1. februara, wjeczor. Dźenża pschipołdnju wojowasche psched Eckernfördu pruska artilleria s dwěmaj danskimaj wójnskimaj kódźomaj. Wonej dostaschtej dźewjecz kulow a czěkaschtej spěschnje. Pruszy dobuchu město Eckernfördu po krótkim wojowanju. Wjeczor stejachu hižom tamnu stronu města na hórkach.

Rendsburg, 2. februara, popołdnju. Pruski krónprynz, prynz Albrecht a marschal Wrangel su so s zyłym generalstabom do Kroppa podali. Dźenża prěnich danskich sajatych, 4 tragunarjow a 5 pěschkow sem pschiwjedźechu.

Kiel, 2. februara, dopołdnja. Pruszy su wčera Danskim 100 wosow, Schleswigskim wsatych, saso wotehnali a pschi tym 10 tragunorjow, bjes nimi 5 ranjenych, sajachu.

Kiel, 2. februara. Dźenża bě bjes Coselom a Missundu tsihodźinska wótra bitwa. Danszy buchu wot Pruskich s najwjetschej wutrobitosczu do wobtwjerdźeneho mosta sahnaczi.

S pruskeje hłowneje kwartiry, 3. februara. Prynz Bjedrich Korla je wczera se 74 kanonow na Missundu tsělecz dał a pschi tym nawjedźił, so su so Danszy stajili. Něhdże 100 morwych a ranjenych. Wojazy wubjernje wojuja. Avantgarda a 11. infanteriebrigada bě we wóhnju. Missunda so pali.

Kiel, 3. februara. Pruske wójsko je swój nadpad na Missundu pod sylnym kanonirowanjom dźenża wobnowiło. Regimenty, kiž wczera wojowachu, mějachu dźenża wotpoczink. Pruszy maja hacz dotal 2—300 norwych a czežkoranjenych, bjes nimi wjele wyschich.

Rendsburg, 3. februara, wjeczor. Dźenża běsche zyły dźeń kanonowe tsělenje zkyscheez. Je to pjecza wot bitwy było, kotraž je so pola Jagela, jeneho wobtwjerdźenja Danewirka, měła.

Rendsburg, 4. februara. Wczera je rakuske wójsko Jagel a Königsberg schtórmowało a dobyło, a dźěsche potom dale hacz psched Danewirk. Danszy sylnje na nich tsělachu. Rakuske wójsko shubi 500 muži, doby pak jenu czehnjenu kanonu a je wjele Danskich sajało. — Danski kral je s krónprynzom k swojemu wójsku pschijeł.

Najnowsche.

Kiel, schtwórtk, 4. februara. Rakuske wójsko je swonkomne schanzy psched Bustorfom dobyło. 4 wyschi a něhdże 100 muži morwych. Hischcze jena schanza hacz do Danewirka.

Sakska. Na kralowskim hrodze bu 27. januara lětuschi druhi dwórski bal wotdžerżany a běsche tam na 600 hosczi, po kralowej poručnosczi pscheproschenych. — W Niedersteinje žu žo 26. januara Schäferez herbske grychty wotpalike. — W tutych dnjach je Jcho majestoscz kral Jan bjes druhimi tež jeneho fouriera a jeneho koprolu jako leutnantow pomjenowak. — Pola jendželskeho póžłanza w Draždžanach běsche 1. februara woželbny bal, kotryž tež kral Jan, krónprynz Albert a krónprynzežyna Karola, kaž tež prynz Jurij a prynzežyna Jurjowa wopytachu. — Khěžeŕ a cžažnikaŕ Wenzel we Wjeleczinje je sa 31. distrikt jako wohnjopolizajski kommižar postajeny. — Wóndanjo bě žo se Schleswig-Holsteina deputacia do Frankfurta podała, so by tam wo to prožyła, so by žo prynz Bjedrich augustenburgski wot němskeho bundestaga skerje lěpje sa praweho schleswig-holsteinskeho knježerja pschipósnak. Na žwojim dompuczu pschijědže tuta deputacia tež do Draždžan, so by tam kralej Janej a ministrej Beustej žwój džak sa jeju pscheczelniwe skutkowanje sa schleswigholsteinsku naležnosez wuprajiłoj. Wona bu wot wobeju mikosczíwje pschijata a dosta hewak w Draždžanach wschelake poczeschczowanja. — Sakske wójsko nětko, kaž žo sda, tež dale w tej žamej žylnosczi w Rendsburgu wostanje, kaž to dotal běsche, haj wone bu tam w poželeńschich dnjach trochu pschisporjene.

Pruža. Prynz Bjedrich Korla je na žwój armeekorps žlědowazy wójnski roskas s Kiela wudak: „Hdyž wy na puczu hacž žem do zusnych městow a wžow sastupischcze, žu žo wobydlerjo, kiž waž njesnajachu, psched wami bojeli, ale wascha poniżnosez a pscheczelniwosez pomhasche wam niz jenož k dobrej zyrobje, ale wy džěschcze wot tam jako dobri pscheczeljo, hdyž běschcze runje jako njewitani hosczo pschischli; to je waschnje, s kajkimž jedyn pruskemu mjenu czesez czini. Sadžerżcze žo stajnje a tež w tym kraju tak, kotryž woželwobodžiez džecze. Pruska wojerska czesez — dajcze žebi prajene byez — wobsteji w tym, so pschewinjecze — ale pschewinjenemu, jako bratrej, wodacze. — To je kschesczijanszy, a dobry kschesczijan njemóže žadyn hubjeny wojak byez. Pruske mjeno ma pola Danskich hižom dobry synk. Pěknje je, hdyž naschi njepscheczeljo naž czesecza. Wojazy! w někotrych dnjach žo pokaže, hacž budže wójna, hacž měr. Jeli žo druha danska wójna sapocznje, dha na wobhrodženja, na schěroke wodowe abo lodowe płóniny trjechimy. Ale czim krażnischo žo wascha njestrachoczíwosez a horliwosez pokasa. My budżemy kóždy sadžěwk pschewinyez wjedżecz a žadyn naž dlěhe njesadżerži, hacž je trjeba. Tamne sadžěwki, njekhowaja wone teho žameho njepscheczela, kiž je swuczeny, psched naschimi regimentami czěkacz. Duž dha! pytajmy tuteho njepscheczela! rosproschmy jeho rynki! Potom njedajeze jemu wodychnyez a honcze bjes pschestacza sa nim, so byschcze jeho saniczili, prjedy hacz na žwoje kupy czeknje. Wy smějecze teho dla někotre žylne pucze sczinicz, ale potom smějecze derjesażłużeny pokoj a dobre kwartiry, czesez a myta a dobre žwědomnje dopjelnjeneje pschižłuschnosczc. Po 50 lětach prěni ras budża Rakuschenjo nam k stronje wojowacz. Wobnowmy s nimi stare wojerske bratrstwo! a. t. d.

W Holsteinje, hdjež s wopředka khětro jara s kschiwym wóczkom na pruske a rakuske wójsko hladachu, dokelž žo bojachu, so je wone teho dla pschischko, so by jich sażo pod danske knjejstwo nusowako, žu w poželeńschich dnjach lěpsche pscheżwědczenje dobyli. Duž tež Pruskich a Rakuskich nětko wschudże pěknje witaja a jim k czesczi khorhoje wutykuja. — Stary marschal Wrangel je pjecza w jenym holsteinskim měsczc prajił: „Njebojcze žo, džěczatka, tón ras budże derje sa waž!“ — A so chze pruske knježerstwa se wschej mozu pscheczíwo Danskim skutkowacz, to žo skoro pschepósnacz njeda; pschetoż hewak njeby kral tola na jedyn ras schtyrjoch pruskich prynzow pscheczíwo Danskim poštak. Mjenujzy wosche prynza Bjedricha Korle žu žo tež kronprynz a prynzaj Albrechtaj k wójsku w Schleswigu podali. — Jenož to moli hischcze w tej zykej wěży, so jedyn njewě, czoho dla stej žo pruske a rakuske knježerstwo tak na jene dobo žamej do Danskich dakoj a žane druhe němske wójska, kotrež bychu tola lubjerad žobu czinike, žobu měcz nochzytej. To je tón punkt, czohoż dla žebi ludżo hlowu łamaja a sprawnosczi pruskeho a rakuskeho knježerstwa hischcze tak prawje njewěrja. Woni měnja teho dla, so žnadż žebi Pruska sa žwoju pomoz pschistaw (Hafen) w Kielu wobkhowa, s czimž bychu skónczníe wschě Němzy tež derje s pokojom byli, a so je rakuski khě or najskerje s tym psches jene, dokelž ma lohko dosez pruskU pomoz žlubjenu, jeli by žnadż bjes Rakuskej a Italskej wójna wudyrika. Tak by žo ta wěz žłyschecz daka a tak bychu Schleswig-Holsteinszy danske knjejstwo wotbyli a pschezo žylneho sakitowarja w Kielu po boku měli.

Schleswig-Holstein. Marschal Wrangel je 30. januara jeneho woschka k wyschemu roskasowarjej danskeho wójska, generalej Meza, s pižmom póžłak, w kotrymž žebi žada, so by danske wójsko Schleswig wopuschczilo, dokelž chze wón tutón kraj tak dołho wobžadżicz, hacž danski kral žwoju pschižłuschnosez pscheczíwo Schleswig-Holsteinej njedopjelni. General Meza je 31. januara wotmolwił, so wón Schleswig se žwojim wójskom njewopuschczi, a so je wjele wjazy hotowy, wschemu gwaltej s bronju napscheczíwo stupicz. Duž je marschal Wrangel 1. februara sjenoczenemu pruško-rakuskemu wójsku pschikasak, schleswigske mjesy pschekroczicz. To je žo stako.

Danſzy ßu pak khětry kruch zofuyli, hacž ßu ßo pſchi wobtwjerdženjach, Danewirk mjenowanych, a pſchi rězy, Schlej (Schley) mjenowanej ſtajili. (Kak je ßo to wſcho ſtako, to je w telegrafiſkich depeſchach powjedane)

Tudy chzemy pſchiſpomnicz, ſo ßu ßebi Danſzy prěki pſches zyły Schleswig dobre wobtwjerdženje ſ wodu a ſe ſchanzami pſchihotowali. Sſrjedza tu ſtronu měſta Schleswiga ßu wyßoke, tſi mile dołhe a ſ kanonami wobßadžane ſchanzy Danewirk a wot tam k wjeczoru hodži ßo wſchón kraj hacž k ßywjernemu morju (Nordſee) tak powodzicz, ſo ßo tam žane wójſko pſchedobycz njemóže. K ranju wot Danewirka je pak ſchěroka, ſ tymeſchczami wobdata woda Schlej, kotraž (ſchěſcz mil) hacž k naranſchemu morju (k makemu Beltej) daßaha a zuſemu wójſku tež pſchekhod wobara. Ale dokelž je nětko wſcho ſamjerſko, tak ſo ßo niczo powodzicz njehodži a móže njepſcheczel tež ſ kanonami wſcho pſchekroczicz, dha ßu Danſkim ßnadž tež jich najlěpſche wobtwjerdženja ſmjerſke a budze njepſcheczel Danewirk wobjencz móz a wot tam Danſkich wottehnacz a to bjes wſcheho ſchtórmowanja, dokelž jim tamnu ſtronu Danewirka ßnadž do khcibjeta panje. Radži ßo to pruſkorakuſkemu wójſku, dha ßu Danſzy pſchěhrali, dokelž ßo potom nihdze wjazy w Schleswigu dżerżecz njemóža. To ßo najſkerje w bliſchich dnjach pokaže.

Pjaty

wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot K. Młónka ſ Dżiwocziz.)

W Rendsburgu, 24. januara 1864. — My běchmy hužom nječkotre dny ſtajnje hotowi na wuczehnjenje ſ Rendsburga, ale kaž nětko ſaßo rěka, dha tu woſtanjemy, dokelž Pruſzy (Bramborſzy) a Rakuſzy (khěžorſzy) jenoz pſches naſche měſto pſcheczahnu. We wokolnoſczi Rendsburgu leži w tu khwilu wſcho połne pruſkich a rakuſkich wojakow, kiž hiſchcze dżenß abo tola jutſje k nam pſchiždu a jow pſcheczahnu. Kwartiry ſa nich ßu dżenßa ſkaſane. Dokelž Danſzy „Kronwerk (kaž ſchleſwigſki kruch rendsburgſkeje twjerdžiſny rěka)“ hiſchcze wurumowali njejßu, dha ßnadž w bliſchich dnjach k bitwje pſchiždże, dokelž chzedża Pruſzy a Rakuſzy runy pucz de Schleswiga. Ale nětkotſi měnja, ſo ſ bitwu niczo njebudże, dokelž je pola Danſkich wobſankjene, pſched njepſcheczelemi zoſacz.

Kaž nětko rěka, dha my Sakſzy Holſtein wobßadženy wobkhowamy. Tudomni wobydlerjo ßu na Pruſkich jara hnětwni a praja, ſo budża wot nich ſaßo tak pſchedaczi, kaž poßleni krócz pſchi tamnej wójnje, a bě teho dla wot tudomneho ſchleswigholſteinſkeho towarſtwa twjerdże ſakaſane, pſchi nutsczehnjenju Pruſkich a Rakuſkich něhdże khorhoje wutyknycz abo jim nějakſku czeſcz wopokaſacz.

Tudomne kwartiry ßo nětkotrym wjazy jara njeſpodobaja a ßu tež ſ dźěła poczake hubjene bycz, dokelž ludżom poczina dołho warnowacz, a ßo boja, ſo ſaßo pod danſke knjejſtwo pſchiždu. Ale hdy by ßo to ſtako, dha bychu czile ludżo jara k wobżarowanju byli. — Serbſke Nowiny, kiž ßym ja doſtawak, tójſchto mi ſnatych Sſerbow ßobu czita, a ßmy kóždy czaß wjeßeli, nješchto ſe Sſerbow ſhonicz, ſchtoż ßo hewak w liſtach njepiſa.

Hewak ßo niczo ważneho ſtako njeje. Khorych my ſ zyła wjele nimamy; tola je jich w nowſchim czaſu nješchto wjaz, na czimž je woßebje wjedro wina. — Jedyn puczowař kiž dżenßa na żeleſnizy wot Hamburga pſchijědże, powjedaſche, ſo po zyłym puczu wot Hamburga hacž ßem wſcho połne pruſkich a rakuſkich wojakow leži, ſo je Neumünſter a wokolnoſcz połna wot wojakow a ſo nětko wſchitzy k nam a dale na Schleswig czahnu. — My wotczakujemy nětko, ſchto ſ nami budże a powjeda ßo, ſo w pſchichodnych dnjach prjecz poczehnjemy do wokolnoſcze Hamburga a Altony; ale ſ wěrnoſczu ßo hiſchcze niczo prajicz njehodži. Jeli ßo nješchto ważneho ſtanje, budu bórſy piſacz.

Wjele dobreho a t. d. — Waſch ßwěrny ßyn K. Młónk.

Scheſty

wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Nětkotre ſpomnjeńki ſ liſta J. Schaky ſ Minakaka)

S Heiligenſtedta, 30. januara 1864. S Neumünſtera ßmy ßo nětko do Heiligenſtedta podali bliſko Itzehoe, ſchtoż je jara pěkne měſto a běži tam njedaloko rěka Lobjo nimo, kiž je tudy jara ſchěroka, dokelž bórſy do morja pada. — Domy na wßach ßo nam tudy njelubja, dokelž njejßu tak duſchnje twarjene, kaž pola naß doma. Je to najbóle na kóždym dworje jenoż jene twarjenje, kotrež je khětro ſchěroke. Sſrjedž njeho je huno, wyſche kotrehoż žito a ſkótna piza leži, ſ jeneho boka huna pak ſteja krumy a ſ druheho konje a piza ßo jim ſ huna doſtawa. Bórſy w prědku maja ludżo nějakſku ſtwu a pódla komoru; bjes tej a hunom je wóhniſchczo, hdżež ßo wſcho w kótle wari. Najdźiwniſche je pak to, ſo tam žadyn wuheń njeje, ale ſo kur po zyłym twarjenju wokoło czaha, hacž ſkónczńje ſ wrotami won trjechi, a je po tajkim wſcho ſakurjene; a t. d.

(Přichodnje dale.)

Ze Serbow.

S Budyſchina. Dżenßa pſched tydżenjom, dżeń 30. januara, měješche tudy pſchirodoſpytny wotrjad Maczizy Sſerbſkeje poßedżenje. W tym ßamym czita-

sche najprjódzy k. wucžeŕ Pohonczˇ s Luska nastawk: „Pschiroda najlěpschi lěkaŕ a woda najlěpsche lěkaŕstwo.“ Na to poda k. wucžeŕ Rostok s Drjeczina wudžěłk: „Pschiroda a jeje wliw na czlowsku wutrobu“, a skónczˇnje hischcze k. seminaŕski wucžeŕ Fiedleŕ wo barometru ryczesche. —č.

S Wutołczˇiz. Hdyž su husto wot boka hospodarjow na czeledz wschelake skórzby k słyschenju, so wjaz tajka njeje kaž prjedy něhdy, so so husto pschecza-huje a teho runja; dha to njeje pschezo wina czeledze, ale druhdy tež hospodarjowa, pschetoz pola duschneho hospodarja wostanje czeledz tež dołho w służbje. A so je to temu tak, wot teho dawa tež nasche ryczeŕkubło sjawne swědczenje; pschetoz sandżene nowo lěto tudy tež ani jedyn czeladnik prjecz czahnył njeje, sa czoz je so tež knjeni na pschihódne waschnje dżakna wopokasała, wosebje pak, a czohoz dla na tule wěz spominamy, je tam knjejski pohoncz Jurij Jazka s Delneje Stróże, kiz hižom 20 lět se wschej swěrnosczu swojemu knjejstwu słuži. A so jo knjejstwo tež tajku swěrnosc spósnało, to je knjeni swudowjena Dr. Hermanka psches to wopokasała, so je spomnjenemu pohonczej sa tajku jeho swěrnosc a wutrajnosc na swjedżeńske waschnje w pschitomnosczi zykeje czeledze 20 toleŕ myta dariła.

Tež drusy, jako sahrodnik, strażnik, srěnk atd. tu hižom dołhe lěta w służbje steja.

Duž, schtóz chze dobre mjeno měcz, czin teho runja.

S Kopschina, 29. januara. Dżenz bě nascha zyła wjeś na kmótsenje jenemu dżěczatku w Jazońzy pscheproschena.

S Bukez. — Dobrotu czinicz a wudżěs lecz njesapomńcze! — Na tuto napominanje je wóndanjo tež bukiczanska gmejna spomnika a khwalobnje po nim skutkowała; pschetoz bjes jeje hospodarjemi sebra so wubjerk czesnych muzow, kiz prajachu: „My mamy tudy dobru hospodu a wodżecze, ale czi, kiz nasch kraj w Holsteinje sastupuja, dyrbja symu mrěcz a jim to a druhe pobrachuje. Ducz chzemy tym, kiz tam s nascheje gmejny su, pjenjeznu podpjeru s dobreje wutroby póskacz.“ A dokelz su jidnaczo s bukiczanskeje gmejny w Holsteinje, dha wobsanknychu, sa nich scherjepatki sběracz, a hlaj! jich prjódkwsatcze bě tak zohnowane, so na 20 toleŕ nasběrachu, a su tute pjenjesy do Holsteina na sakskich wojakow bukiczanskeje gmejny póskali.

My to rad wosjewjamy w nadziji, so je to dobry sapoczatk, po kotrymz móhła snadz hischcze nětkotrazkuliz gmejna czinicz.

Jedyn Serb, kiz je to w Bukezach nawjedził.

S Pswowjow. Woheń, kiz tudy 28. januara wjeczor wuńdże, je s twarjenjow, k khěznjskej zimnosczi Hany zenjeneje Sendoweje słuschazych, domske a krumjazu hródz, brózeń, swinjazy khlěw a kólnju do procha a popjeła pschewobrocził a je jenoz pczolniza ktejo wostała.

S Budyschina. Sserjedu, 3. februara, rano w 4. hodzinje wudyri w tudomnych wulkich młynach, k. Mörbitzej słuschazych, satraschny woheń, kotryz niz jeno suknjowu fabriku a młyn do procha a popjeła pschewobroczi, ale tež pschi sylnym pokodnischim wětru 10 pod hrodom leżazych a se słomu krytych wobsedżeństwow do czista sahubi. Wotpalili su so tam mjenujzy wobsedżerjo 1) Pětr Hundrak, 2) Michał Hansti, 3) August Dähner, 4) Korla Tänzer, 5) Charlotta Saloma Muzikowa, 6) Jan Měrsch, 7) Bohuwěr Fritschler, 8) Jan Säuberlich, 9) Bohuwěr Hilbenz a 10) Hana swudowjena Handrikowa. Hewak je so pola nich 12 podrozninskich familijow wotpaliło.

Spěwy.

Nasch dmopucz.

Kak radu chzu ja domoj hicz
A swětej wschitko wostajicz,
Schtoz swětni lubo maja;
Kak so moj duch k tym wjeselí,
Kiz prjedy mje su domoj schli
Do njebjeskeho raja
K tym, kiz tež tudy na semi
Pucz wusti prjedy mje su schli.
Haj, kak so domoj wjeselu,
Hdzez zanu staroscz njesměju
Hdzez próza, nusa njeje,
Hdzez moja dusch wschitko ma,
Schtoz je sej tudy zadała,
Tež njebjo budze jeje.
Duz khwatam domoj s wjeselom,
Tracz njeb'dze dołho, dha sym dom.
Ja widzu huzom nasdala
Mój wěczny dom, te njebesa,
Kiz Boh mi dawa s hnady.
Kaz jene dżěczo poskuschne
Rad' domoj k swojim starschim dze,
Je pola nich tež rady,
Tak so ja tež dom wjeselu
Hdzez moji lubi starschi su.
Tu njej' zadn' dzeń bjes hrěschenja,
Tu staroscz, srudżba pschewodza
Naz na wschěch pucach wschudze;
Hdyz sym kaz drastu wusklekk so,
Schtoz nade mnu bě hrěschneho,
Kak mi to derje budze.
Kak bych ja tola rady chzył
So huzom bych tam doma był.
Hdyz mam tež hischcze psched sobu
Tu czěmnu smjertnu hłubinu,
O! psched tej strach mi njeje;
Tež psched rowom so njeboju,
Row durje k wěcznom' domoj su,
Hdzez wuńdu s nusy wschecze,
Hdyz pschi sebi mam Sbóznika,
Mi row njej' jama strašchniwa.

Schtóž pak chze dom ßo wjeßelicz,
Tón dyrbi po tym puczu hicz,
Kiž wuski mjenujemy.
Po schěrokim wschak sawěsče,
Hdyž runje rjany, slóschtny je,
My dom pschińcz njemóžemy:
Pucz schěroki bjes pokuty
Je dompucz jara straschniwy.
Haj běda sa toh' hrěschnika,
Hdyž row a hela wotewrja
Sso predy njeho tudy
A njebjo wysche njeho je
Schcze sa njoh' twjerdze sanknjene:
O wbohi człowecze khudy!
Duž wopomń to a do ßo dzi,
Ta ßmjerecz ßo ſ khwatom pschibliżi.
Bóh daj, hdyž domoj wroczu ßo,
So mam to rjane wopißmo,
S krwju Khrysta napißane:
„Tón wotroczk, hdyž tež khudy je,
Mi ſ Boha ßwěrnje ßłużesche."
A ſ pjeczom ſyglowane,
Kiž w woponje kschiż Khrysta ma.
O! dompucz pokny wjeßela!

Pětr Młónk.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Pětrowska cyrkej: Korla August Ernst Zischang, měschczan, khěžeŕ a rěsniſki mischtr w Budyschinje, ſ Hanu Augustu Urbigez.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Hana Ernestina, Michała Rostoka, wulkosahrodnika w Jenkezach, dż. — Hana Helena, Matheja Ssymanka, měscherja w Ratarjezach a wobydlerja na Židowje, dż. — Marja, Michała Hurbana, wobydlerja na Židowje, dż.

Podjanska cyrkej: Hana Hilżbjeta, Jana Bandy, fourierа w 16. infanteriebataillonje, dż.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

14 tl. 15 nßl. a 14 tl. 10 nßl.

pschenża 48—56 tl., rożka 34—35 tl.,

(to je: ſa 25 pruſkich kórzow.)

rěpikowy wolij (njecziſczeny) 11 tl. 5 nßl.

(Cziſczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa ſtajnje něhdże 1¼ tl. drożſchi.)

Cahi sakskošlezyuskeje żeleznicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. weczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; weczor 6 h. 52 m.*; weczor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

*) Pschiſanknjenje do a ſe Zitawy a Liberza (Reichenberg.)

†) Pschiſanknjenje do Zitawy.

Płaćizna żitow a produktow w Budyšinje
30. januara 1863.

Dowoz: 6344 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša. tl.	nßl	np	niżša. tl.	nßl	np.	srjedżna tl.	nßl	np.	na bursy, najwyšša tl.	nßl	np	najniżša tl.	nß.	np.
Pschenża	4	10	—	4	—	—	4	5	—	4	12	5	4	10	—
Rożka	3	—	—	2	15	—	2	25	—	3	—	—	2	25	—
Jeczmjeń	2	12	5	2	5	—	2	10	—	2	15	—	2	12	5
Wowß	1	22	5	1	15	—	1	20	—	1	25	—	1	20	—
Hróch	4	15	—	—	—	—	4	5	—	4	10	—	4	5	—
Woka	3	10	—	—	—	—	3	5	—	3	10	—	3	5	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	15	—	—	—	—
Jahły	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	16	—	—	14	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	3	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Khěža na pschedań.

Jena khěža w najlěpschim położenju města, zyle maßiwna, ſ wubjernymi pinzami, ſa kóżdu żiwnosez kmana, ma ßo ſ dżeßatkom piwowarneje prawiſny, na njej wotpoczowazym, abo bjes njeho pod jara spodobnymi wuměnjenjemi pschedaez a chżyli ßo kupzy dobroczżiwje na podpißaneho wobroczicz, kiž ma k temu poruczność.

W Budyschinje na horncżerſkej haßy.

H. Meisel, ök. inspektaŕ.

Wuczżomnik pytany.

Hólczez, kiž chze filkirubaŕſtwo (Feilenhauer) nawuknyez móże pola padpißaneho do ßłużby ſtupicz.

E. Riedel na rěsniſkej haßy.

Sa jene materialtworowe, żeleſowe a ſpirituoſowe khlamy ßo ſprawny młody człowiek wot niż njeſamożitych ſtarſchich, kotryż je ßerbſkeje ryczże mózny, pod ſpodobnymi wuměnjenjemi k jutram jako wuczżomnik pyta.

C. A. Mickan w Budyschinje.

Jehnjazy

ßo k 1. julija t. l. na kralowſke ryczerkubko Meuſegaſt pola Pirny pyta. Wſcho dalſche je pola ökonomſkeho inſpektarja Hempela w Burkhardswaldże pola Weeſenſteina naſhonicz.

Dżiwadło w Budyschinje.

Njedżelu, 7. februara: Swońk ſ Notredamy. Czinohra w 5 aktach.

Pónđżelu, 8. februara, na wjeleſtronſke požadanje: Alexander wulki abo podawki Diogenesa.

A. Thiema, direktaŕ.

Małowjelkowſke ratarſke towarſtwo
ſmjeje wutoru 9. februara ſhromadżiſnu.

Pschedßydſtwo.

Pſches ßwoje ſnamjenite ſkutkowanje doſcz po wſchém ßwécze ſnaty

G. A. W. Mayerowy bĕły broſtſyrop

(½ bleſche 1 tl. ¼ bleſche 15 nßl.)

je jenoz pſches ßwojehojaze wutki, kotrez zadyn druhi bróſtſyrop we ßebi nima, najwéſcziſchi ßrédk pſche kózdy ſaſtarjeny kaſchel, pſche dybawoſcz, jachlokaſchel, ſazwanje, bróſtowe czerpjenje a ſchijowe wobczeznoſcze. W tudomnej wokolnoſczi pſchedawaja jón jenicžzy:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schĕrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

NB. Dokelz Mayerowy fabrikat tez falſchuja, dha chzył kózdy dobroczinwje zyle ßwéru na ſygel a etiquettu hladacz.

Poruczenje Mayeroweho broſtſyropa.

Hizom dléſchi czaß czerpjach na jara krótki dych, na bolenje na bróſcze a na ſazwanje, tak ſo dyrbjach tu ſymu we kožu leżecz. Na radu mojich ſnatych kupich ßebi pola knjeſa Curta Albannſa w Braunez hotelu nĕkotre bleſche teho wubjerneho bĕtehо bróſtſyropa G. A. W. Mayera we Wrótßławju a ßym nĕtko pſches tutón hojazy ßrédk wot mojich ſakraſchnych boloſczow woßwobodzeny, ſchtoz ſ tutym radlubje ſjawnje wobßwédczam.

W Draždzanach, 8. haperleje 1862. Pohonez **Jan Bohußlaw Mucha** w Friedrichſtadtu.

Skład ſchpihelow, ſtoczannych kromkow a kulojtych **fotografijowych** wobłukow.

Schkleńzowy porzelanowy a ſteingutotworowy ſkład **Rudolpha Wilhelma**

na ßerbſkej haßy, najpolniſcho ſrjadowany, to wſchitko po najtuniſchich płaczinach najpodwolniſcho poruczа.

Skład blidowych, khofejowych a mnjenſkich **ßudobjow.**

Dokelz je nĕtko **ſolarwolij** a **fotogen** najtuniſche ßwĕczenje, dha jej kózdemu poruczam kaz tez pſchißłuſchne lampy.

Snata ſtwinſka lampa ſe 7linijojtym ßulzohom trjeba ſa 1 np. w hodzinje, mała lampa ſ 5 linijojtym ßulzohom trjeba ſa 1 np. w 2 hodzinomaj, nózna lampa w 9 hodzinach ſa 1 np., wjetſche, woßebje do koła ßwĕczace, trjebaja wjacy.

Solarne lampy, fotogenowe lampy

we wſchitkich wulkoſczach a druzinach we wulkim wubjerku, kaz tez ſolarwolij a fotogen poruczа najtuniſcho

Herrmann Rachlitz,

klemptnarſki miſchtr w Budyſchinje na zitnej haßy w domje k. pſchekupza Bergera.

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Barlinske wohensawěsczaze towarstwo

Sałożene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj toleř.

Tuto hižom 51 lět wobstejace towařstwo bjerje sawěsczenja psche wóhnjowu schkodu horje po niskich, ale twjerdych prämijach, hdźež sawěsczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěsczenja wobstarataj a wschě wułożowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawař Serb. Now.,
G. Fasska w Ebersbachu,
agentaj barlinskeho woheńsawěsczazeho towařstwa.

W Budyschinje.

Moje wschudźe snate, wubjernje ßylne, stajnje zyle czerstwe ßuche drożdże, poruczam wschitkim hosposam k pjeczenju najlěpje. — Pjekarjam a saßopschedawarjam dawam pschi wjetschim wotbjerku hódny rabatt.

W Budyschinje, na ßerbskej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Czerstwe mórske ryby, tschěskowz (Stockfisch) ßuchi a namoczany, porucza sa póstny czaß

J. G. F. Nieckſch.

Dobre prósne winowe blesche kupuje, w Budyschinje na ßerbskej haßy

J. G. F. Nieckſch.

---

7. februara 1864

bal w hosczeńzu w Porschizach, k czemuž najpodwolnischo pscheproschuje **Teutscher.**

Něhdźe 300 kloftrow ßucheho łuczlaneho pjeńkoweho drjewa steji hischcze na tudomnych drjewnischczach na pschedań.

W Běłym Kołmzu, w januara 1864.

A. Felſſel, wyschi hajnik.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je dostacz:

Kharta Schleswig-Holsteina 7½ nßl.
Illustrirter Familien-Kalender, sa 5 nßl.
Ameisen-Kalender, sa 5 nßl.

Pjeńkowe drjewo na pschedań.

Na stróżanskim lěßowym reviru pola Rakez steji zyle blisko pschi schußeju k wschědnemu wotwoženju 100 kloftrow rjaneho jadrojteho pjeńkoweho drjewa na pschedań.

Wenzel, hajnik.

Wutrobny dżak!

My cznjemy ßo nuczenych, knjesej Kubje, wobßedżerjej kowarnje a rychtarjej w Klukschu, s dobom s jeho familiju sa pscheczelniwe a lubosczіwe horjebranje, kotrež ßo nam pschi woženjenju jeho najmłódscheje dżowki dosta, ßwój najnaležnischi dżak s tutym sjawnje wuprajicz. Tute dny, kotrež pola Waß pschebychmy, ßo wěscze ženje s nascheho pomjatka njeminu.

Skónczńje pschiwołamy hischcze wschitkim, kotsiž tute wjeßełe hodżinki s nami hromadże běchu, wutrobne bożemje, s tej próstwu, so bychu naß pschezo w dobrym wopomnjenju wobkhowali.

Wschitzy kwaßni hosczo
s Ebersbacha a Oberfriedersdorfa.

Wosjewjenje.

Na ryczeřkuble Wukranczizach je hischcze něhdźe 250,000 tórfa na pschedań; sa 1000 płaczi ßo ßobu sa wotliczenje wscho do hromady 1 tl. 2½ nßl.

We Wukranczizach, 30. januara 1864.

A. Preißler, hajnik.

Psches powschitkomny **ßłužbu dopokasowazy bureau H. Meisela** na hornczeřskej haßy w Budyschinje ßo czeladnikam, s dobrymi wopißmami sastaranym, ßłužba tak derje w tudomnych, kaž tež nimale we wschěch druhich stronach kraja dopokaże.

Woßebje ßo na Jana wowczerjo, kiž ßwoju wěz rosymja, sa dobru sdu jako wowczi inspektarjo do Wuherskeje a Rußowskeje pytaja.

Teho runja dostanu knježi ßłužobnizy, sahrodnizy, hetmanjo, wajchtarjo, konjazy a drusy wotroczzy, kuchinske, hródżne a domowne dżowki, kaž tež młózkarske familije hischcze města a móża hnydom sastupież.

Möblowy magazin

na bohatej haßy cžo 73/14 winowej kiczi ſ napſchecza w 1. poſkhodze

poruča ßwój doſpołnje ſrjadowany ſkład najmodernſchich a derje džěłanych wěžow jako: pißanſke ſekretary, pißanſke bureauy, khamory ſa ßlěbornu nadobu ſ nadſtawkom w ſchkleńžy a w ſchpihelu, ſchkleńžane khamory ſ komodami, pißanſke blida ſ nadſtawkom ſa knjenje, kulojte blida ſe ſtołpom, wučahowanſke blida, ſofablida, blida k hraču, ſchtyrirózkate blida, myjenſke blida, blidka k ſchiču a ſa nippes, komody, etagery, draſtkhamory, draſtſekretary, koža, kſchinje ſa ſchaty, toiletſke ſchpihele, zyle wulke ſchpihle w ſtotych kromach, ſcžinowe ſtołzy we wſchelakich družinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtuniſcheje płaczišny k dobroczinjwemu wobkedžbowanju.

W Budyſchinje.

Aug. Jannaſch, tyſcherſki miſchtr.

Drjewowa aukcia
na wjeßelanſkim reviru.

Pjatk 12. februara t. l. w poličach

30 kloſtrow khójnoweho ſchčžěpjaneho drjewa,
36 „ „ pjeńkoweho drjewa a
62 kop khójnowych walczkow.

Wutoru 16. februara t. l. něhdže 90 loßow ſtejazeho khójnoweho palneho drjewa w paličach, kaž tež něhdže 70 loßow ſtejazeho brěſoweho wužitkoweho a palneho drjewa pſchi wowčzim wuhonje.

Wuměnjenja ßo na dnju aukcije wojſjewja,

W Hatku, 1. februara 1864.

Mauka.

Drjewowa aukcija.

Pónježelu 8. februara budže ßo na lubochowſkim a čžichonjanſkim lěßowym revěrje 60 ſtejazych drjewowych loßow, bjes nimi tež jena lipa, na pſcheßadžowanje pſchedawacz. Sapočzatk rano w 9 hodžinach pſchi Kſchiwej Borſchčži, hdžež budža wuměnjenja wojſjewjene.

Drjewowa aukcia.

Ssrjedu 10. februara t. l. budže ßo na lichańſkim reviru brěſowe a khójnowe wuléßowane drjewo w dołhich hromadach, pod wuměnjenjemi prjedy wojſjewjomnymi, na pſcheßadžowanje pſchedawacz.

Shromadžišna rano w 9 hodžinach w tak mjenowanych boroſchčzach.

Schöna.

Dobre ßyno

je w Plußnikezach cžo. 21 na pſchedań.

Jedyn nakedžbowař (zimmerling abo ſteigař) a 4 — 6 porjadnych džěłaczerjow namaka pola naß džěło.

Brunizowe podkopki w Hornym Měrkowje.

Müller a Großmann.

Jene wobydlenje (wumjeńk) ſ polom abo bjes pola je hnydom k pſchenajeczu. Wſcho dalſche je ſhonicz pola wobßedžerja Hänſela na Kocžizy pola Huſki.

Měſchczanſke rjane a dobre załty ßu pola mje ſtajnje k doſtaczu.

M. Kulman we Wulkich Sdjarach.

Młody cžłowjek, kiž chce knihiwjaſarſtwó (buchbindarſtwo) nawuknycz, może pſches wudawarnju Serb. Nowinow dobreho miſchtra pſchipokaſaneho doſtacz.

Do knihownje Maćicy Serbskeje dari:

1) K. ſcholaſtikuß Buk w Budyſchinje: a) „Catalogus cleri etc. 1864". b) „Robinson mlajši". c) „Zwei Reden über die Erhebung der niedern Volksklaſſen". — 2) K. knihicžiſchcžer Donnerhak w Budyſchinje: a) „Najſwjecziſcha wutroba Jězuſowa." b) „Khuda ßyrotka". c) „Dobra rada". — 3) K. farař Jenež w Palowje a podpißany: „Drei Hinrichtungs-Geſchichten". — 4) K. wučer Kulman we Wojerezach: a) „Cžorny kóž a drózna. 3 ſběr". b) Mißionſki póßok na lěcze: 1862—63. — 5) K. Dr. Lotza w Lipſku: a) „Kleine ſlavoniſche Mythologie". b) „Grammatik der polniſchen Sprache von Vater". c) „Pjnc głownech wóddzałov ev. Katechizmu". — 6) K. knihikupc Pjech w Budyſchinje: „Wendiſche Grammatica von Georgio Matthäi. 1721." — 7) K. farař Seiler we Kaſu: Někotre kwaßne ſpěwy. — 8) K. redaktor Smoler w Budyſchinje: a) Serbske Nowiny na lěto: 1863. b) Kužičan na lěto 1863. — 9) K. farař Stanga w Cžornym Khołmzu: „Erinnerungen 1—3. Zwei Predigt-Skizzen und eine Gedächtniß-Predigt vom Pfarrer Stange in Schwarz-Collm." — 10) Towarſtwo SS. Cyrilla a Methoda: a) „Sněhowka". b) „Katholſki poſoł na lěto 1863." — 11) Khocžebuſki gymnaſij: „Programm des Friedrich-Wilhelms-Gymnaſiums zu Cottbus. Schuljahr 1862—63." — 12) Towarſtwo Lumir: Jedyn dipkom. — 13) Podpißany. „Die hundertjährige Jubelfeier der Brüdergemeine zu Niſky den 8. und 9. Auguſt 1842." —

K. A. Fiedler, knihownik M. S.

Jena khěža ſe 4 ſtwami a ſ pinzu, ſe ſahrodu a dworom je na pſchedań. Hdže? to je ſhonicz pola pjekarſkeho miſchtra Krah sen. w Budyſchinje.

Hólczez wot ſprawnych ſtarſchich, kiž chce ſchewſtwo nawuknycz, może do wučby ſtupicz pola ſchewſkeho miſchtra Zſcharnaka na jerjowej haßy cžo. 100.

Hólczez wot ſprawnych ſtarſchich, kiž chce tyſcherſtwo nawuknycz, może jutry pola mje do ßłužby ſtupicz.

August Jannaſch, tyſcherſki miſchtr.

Za kołbaſy, nam zańdženu ſobotu z Njebjelczic pſchipoſłane, praja z tutym swój najwutrobniſchi džak

khróſczanſke ſyndaki.

Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje. Nakładnikaj: Smoler a Pjech.

Čisło 7. ~ 13. februara. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtletna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Telegrafiske depesche. Swětne podawki. — Ssedmy a wošmy **wojerski list ſ Holſteina.** — Ze Serbow: S Mitkez. Se Schekez. S Maleſchez. — Dodawki k wójnſkim powjeſćam. — Cyrkwinske powjesće. — Ćahi sakskošlezynskeje železnicy atd. — Spiritus płaćeše w Barlinje. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche.

Hamburg, 5. februara. Danske nowiny powjedaja, ſo je danſke wójſko pola Mißundy něhdže 200 morwych a ranjenych mělo.

Berlin, 6. februara. Prynz Bjedrich Korla je w nozy pola Arnisa móſt natwaricz dał a Schlej pſchekrocził. Schtyri kanony dobyte. Žane ſchkodowanje.

Rendsburg, 6. februara. Danſke wójſko je Danewirk wopuſchczíko a cžéka. Sjenoczene wójſko ſa nim honi. Něhdže 100 kanonow dobytych.

Barlin, 7. februara. Kaž ßo ſda, budże nimale zyke pruſke wójſko pod bróń powołane.

Win, 7. februara. Rakuſke wójſko je Danſkich pola Frörupa a Oeverſeea doſczahnyła. Tam ſběže ßo kruta bitwa. Danſzy ßo ſe ſaßakkoſczu wobarachu, ſhubichu pak 6 kanonow, 200 jatych a wſchelaku wójnſku nadobu. Oberſt prynz Württembergſki a oberſtleutnant Jleſchicz buſchtaj cžežko ranjenaj; hewak bě 17 wyſchkow a 500 muži morwych a ranjenych. — Danſzy ßu w Friedrichſtadtu a Tönningenſu 11 kanonow ſtejo woſtajili.

Kopenhagen, 7. februara. Tudy je wulka njeſpokojnoſcz ſ cžékanjom danſkeho wójſka ſ Danewirka.

Hamburg, 8. februara. We wſchěch měſtach, kotrež ßu Danſzy wopuſchczili, ßu ſchleswigſzy wobydlerjo prynza Bjedricha auguſtenburgſkeho ſa ßwojeho knjeżerja wuwołali.

Schleswig, 8. februara. W Gottorfje bu 600 Danſtich ſajatych. Danſzy ſaſtojnizy ßu město Schleswig a druhe měſta wopuſchczili.

Kopenhagen, 8. februara. W dżeńßniſchim poßedżenju krajneje rady woſſewi miniſter Monrad, ſo kral wopuſchczenje Danewirka pſchikaſał njeje a ſo ßo ſkutkowanje wyſcheho roskaſowarja, generala Meza, wukožicz njehodzi. Wón je teho dla wot krala wotßadżeny a general Lüttichau na jeho město poſtajeny.

Prěni danſki infanteriereginent je pola Oeverſeea ſ bajonetom na 16 pruſtich kanonow ſchoł a pſchi tym nimale wſchitkich ludzi ſhubił, tola pak k temu pomhał, ſo je danſke wójſko bjes tym do düppelſkich ſchanzow a na kupu Alſen cžeknycz mohło. — Kral je w Sonderburgu.

Hamburg, 9. februara. Danſke miniſterſtwo je blokada němſkich pſchiſtawow pſchikaſało. Někotre němſke łódże ßu hižom ſajate.

Altona, 9. februara. Sjenoczene wójſko je w flensburgſkim pſchiſtawje 12 danſkich transportnych łódżow ſajało.

Schleswig, 9. februara. Pſches 600 jatych Danſkich a něhdże 500, pola Oeverſeea ranjenych Rakuſkich a Danſkich ßu ßem pſchiwjeſli. — Pruſka hlowna kwartira je w Flensburgu, rakuſka w Frörupu. — S württembergſkim prynzom Wylemom ßo polěpſchuje. Khěžor je jeho ſa generala, Jleſchicza pak ſa oberſta pomjenował.

Hamburg, 10. februara. Jenoż jena dżělba danſkeho wójſka je do Düppela cžekła, druha, a to woßebje kavaleria, po pucza do Jütlanda (kiž je hižom danſki) ſpěſchnje cžéka.

Altona, 10. februara. Ssylne wotdżělenje pruſkeho wójſka je pola Hornisa flensburgſku föhrdu na cžołmach pſchekrocžiło a wulkemu dżělej danſkeho wójſka cžékanje do Düppela a na Alſen ſkaſyło. Danſzy ßu ßo teho dla ſaßo k wjeczoru a k połnozy wobrocžicz a pſchi tym ſ Rakuſchanami (khěžorſkimi) krucze wojowacz dyrbjeli a wjele ludzi ſhubili.

Kopenhagen, 10. februara. Patruoille němſkeho wójſka, kiž je ſ měrom, khodża hacz k Nübelej pſched Düppelom.

Altona, 12. febr. Wrangel chce Altonu (w Holſteinje) wobßadżicz. Němſkaj kommißaraj chzetaj temu pjecza ſ wójſkom wobaracz.

Saksa. Sandźenu wutoru běsche na kralowskim dworje saźo pyschny bal a bě po kralowej poruczności něhdże 500 hosczi na njón pscheproschenych. — Budyska krajska direkcia napomina wjeßne grychty, so dyrbja, hdyž ßu wo wßy jětra wudyrike, to hnydom wyschnosczi wosjewicz. Jeli ßo to w prawym czaßu njestanje, budże s 5 tl. schtrafy khostane. — W hornokužiskich wßach nětko khětro jara sa wojakow pjenjesy hromadża, kiž ßu w tej abo druhej tajkej wßy rodżeni a w tu khwilu w Holsteinje steja. — Na schußeju, kiž do Wiesenburga wjedże, běchu paduschi, jako póstski wós pomalu na horu horje jědżesche, tutón skradżu sady wotewrili a listy a wězy, kiž tam běchu, na jene bliske polo donjeßli, hdżež běchu s nich jenož jedyn list se 100 tl. wsali a něschto bukskina, so zyła schkoda jenož něhdże 200 tl. wuczini. Wscho druhe a bjes tym tež listy, hdżež bě wjazy dyžli 1000 tl., běchu ležo wostajili.

Schleswig-Holstein. Tudy je wójna nimale hižom skónczena. My běchmy tydżenja pißali, so bě sjenoczene pruskorakuske wójsko 1. februara schleswigske mjesy pschekroczilo a so běchu Rakuschenjo (khěžorszy) na wulke danske wobtwjerdżenje, Danewirk abo Danewerk pomjenowane, schli a psched tym hižom dwě schanzy dobyli, a so ßo hotowachu, tsecżu tež dobywacz, a ßo potom do ßameho Danewerka dacz. My běchmy tydżenja dale pißali, so bě ßo pruske (bramborske) wójsko s boka Danewerka bóle k ranju k wobtwjerdżenemu mostej w Missundże podało a na njón nadpad sczinilo, jako by chżyło tam pśches wodu Schlej hicz a Danskich pola Danewerka wobjeńcz a jim do khribjeta panycz. Tak wězy tydżenja stejachu a Danszy běchu wsche ßwoje wójsko sady Danewerka a Missundy postajili, nadpad njepschecżelow wotczakowajo. Tuczi tež tak czinjachu jako bychu ßo tak derje na Danewerk, kaž na Mißundu puschczicz chżyli, ale spósnachu bórsy, so by to, hdy bychu Danewerk abo Mißundu na runym puczu dobycz chżyli, dołho trało a jara wjele ludźi khoschtowało, dokelž stej wobej poměnowanej městnosczi jara ßylnje wobtwjerdżenaj. Duž bu wobsanknjene, so dyrbi ßo hladacz, hacz wójsko tola njeby nětak Schlej pschenecz a tak Mißundu a Danewerk wobjencz móhło, a poda ßo prynz Bjedrich Korla po zyłym Schleju hacz k Arnisej a Kappelnej dele, so by sa tym hladał. Wón pschinjeße powjesecz, so budże ßo hodżicz, Schlej pola Arnisa pschenecz. Wyschi roskasowar Wrangel teho dla poruczi, so dyrbi dżělba pruskeho wójska dale na Mißundu tsělecz, rakuske wójsko a pruska gardeinfanteria pak ßo hacz do 6. februara psched Danewerkom hromadu sczahnyncz. To měiesche ßo woßebje teho dla stacz, so bychu Danszy s Danewerka a Mißundy zanych wojakow prjecz pósłacz njemóhli, a pruszy wojazy po tajkim pola Arnisa bjes wulkich sadżěwkow skutkowacz móhli. Pruska dżělba teho dla na Mißundu dale tsělesche a Rakuszy a pruska pěscha garda běchu 5. februara něschto schanzow natwarili, s kotrychž chżychu 6. februara rano na Danewerk poczecz tsělecz. Prynz Bjedrich Korla khwatasche bjes tym se ßwojim wójskom, schtož móżesche, hacz k Arnisej, hdżež 5. februara psched wjeczorom pschinidże. Wón bě pśches 1000 czołmow na wosach ßobu pschiwjesł a dokelž bě tamny brjóh wot Danskich jenož ßkabje wobßadżeny, dha móżesche ßo bórsy tak wjele pruskeho wójsko pschewjesecz, so dyrbjachu Danszy czěkacz. Pruszy hnydom móst pśches Schlej natwarichu, kiž bě wjeczor w 9 hodżinach hotowy, tak so prynz Bjedrich Korla, prynz Albrecht, meklenburgski wójwoda a wscho wójsko po nim na druhi brjóh seńdże. Tuto dosta poruczność, so by na tu stronu k Flensburgej marschirowało a tak Danskim, w Mißundże a w Danewerku stejazym do khribjeta pschischko. Ale nasajtra 6. februara dopołnja w 10 hodżinach pschidże wot marschala Wrangela powjesecz, so je njepsch czel Danewerk a město Schleswig w nozy wopuschcził a so se wschěm khwatkom k Flensburgej czěka. Prynz Bjedrich Korla pschikasa teho dla ßwojemu wójsku, so by tež se wschěm khwatkom sa nimi honiło.

Najskerje je ßo s Arnisa do Mißundy a wot tam do města Schleswiga 5. februara telegrafirowało, so Pruszy pśches Schlej du, pschetož Danszy ßu poczeli 5. februara wjeczor we 8 hodżinach s Danewerka a se Schleswiga zofacz a běchu něhdże wokoło 1 hodżiny wschitzy prjecz. Rakuske pschedstraże to hakle nasajtra rano w 4 hodżinach pytnychu. Rakuszy ßo teho dla hnydom sa nimi na pucz podachu a běchu w 5 hodżinach hižom w měsczu Schleswigu. Pruska gardeinfanteria, kotrejż bu ta wěz tež bórsy k wjedżenju data, puschczi ßo tež na měsczu sa nimi. Marschal Wrangel, jako wyschi roskasowar, dosta tu dobru powjesecz rano w 8 hodżinach we hłownej kwartirje w Dahmesdorfje a poda ßo bórsy s krónprynzom a se ßwojim zyłym generalschtabom do města Schleswiga, jako bě s adjutantami na wobej korpsaj, kaž tež na gardeinfanterie-diwisiju pschikasnju pósłał, so bychu se wschej spěschnosczu sa njepschecżelemi na dróhach k Flensburgu honiłe. Hacz runje sjenoczene wójsko sa Danskimi khwatasche, schtož móżesche, dha jich rakuska brigade Rostitz tola hakle pola Deversea dosczeże. Tam ßo Danszy krucze wobarachu, buchu pak tola s wulkim schkodowanjom hacz k Flensburgej sahnaczi. Sjenoczene pruskorakuske wójsko bě prjedy hižom 3 dny a 3 nozy pod hokym njebjom biwouakirowało a pschi tym marschirowało a wojowało a pucze běchu tak hładke, so mózachu jězni lědom jěchacz; po tajkim żadyn dziw njeje, so Danskich bórsy doscżahnycz njemózachu.

Dobytk sa sjenoczene wójsko je hacz dotal, so maja. Danewerk w ßwojej ruzy. Něhdże 100 kanonow s muni-

zíju ßu tam Danſzy ſtejo woſtajili, teho runja też łódżny móſt pola Mißundy, dokelż też wot tam ſpěſchnje cźěkachu. Wjele ſtow Danſkich je ſajatych.

To by byko, ſchtoż bychmy hacż do dobycza Danewerka powjedacż měli a kak ßu jón Danſzy wopuſchcźili a ßo na cźěkanje podali. Dalſche nowſche powjeſcze ßmy na prěnjej ſtronje woſjewili.

S danſkich nowinow je widżecż, ſo danſke wójſko myßleſche, ſo budże ßobotu 6. februara ſe wſchěch ſtronow nadpanjene a ſo je ßo, dokelż ßo ßłabe cźujeſche, prjedy na cźěkanje podako. Kral bě wójſko pjatk wopuſchcźił a ßo do ßwojeho hłowneho měſta Kopenhagena podał, hdżež je nětko wſcho jara poražene. Tola je miniſter wójny pſchikaſał, ſo maja ßo wſchitke němſke pſcheſupſke łódże wſchudże ſajecż, hdżež je mózno. Duż ßu hižom tſi ſajate, ale ſa to je też hižom jena danſka łódż w Schcźecźinje wot Pruſkich ſajata. S zyła njebudże drje tajke ſajecze nikomu wjele ſchkodźicż, dokelż ma Pruſka danſkemu knjeżerſtwu ſa wotwjaſanje ſundſkeho zła nětkotre milliony toleŕ płacźicż a móże teho dla ſ tutych pjenjes wotcźahnycż, ſchtoż je trjeba.

Jendżelſka. Jendżelſke miniſterſtwo je jara njeſpokojne, ſo je pruſke a rakuſke knjeżerſtwo ßwoje wójſko na Danſkich póßłako, ale pſchi tajkej njeſpokojnoſcźi je też woſtako. Wo tym, ſo bychu Jendżelcźenjo Danſkim ſe ſkutkom pomhacż chzyli, niczo ßłyſchecż njeje, a to nětko cźim mjenje, hdyż ßu Danſzy hižom zyle ſbicźi. — Nětkotre jendżelſke nowiny chzedża wjedżecż, ſo chzetej Pruſka a Rakuſka nětko, hdyż ſtaj wójnſzy pſcheczíwo Danſkej wuſtupicż dyrbjałej, wot londonſkeho protokolla wotſtupicż a ſchleswigholſteinſku należnoſcż nowemu kongreßu k wuradżowanju dacż.

Rußowſka a Pólſka. S Warſchawy pißaja, ſo ßu tam pola wěſteho Bogußławſkeho abo Tawſkeho wſchitke te papjery namakali, kotreż pokaſaja, kak je potajny wubjerk ſrjadowany, ſchtó k njemu ßłuſcha, hdże ma ßwojich ſaſtojnikow a pomoznikow a t. d. Duż je knjeżerſtwo w nětkotrych dnjach na 100 woßobow ßadżicż dało, kiż ßu wſchitke do teje wěży ſ tajnym wubjerkom ſapleczene.

Ssedmy

wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot E. Duczmana ſe Żidowa.)

W Rendsburgu, 1. februara 1864. Wczera je ſjenoczene pruſkorakuſke wójſko hacż pſched Rendsburg pſchicźahnyło a je dżenża rano wot 4 hodżinow w njepſcheſtawazym czahu pſches měſto czahnyło. Rendsburg ßo wot wojakow mjerwi. Też pſchicźeże wczera 3. ſakſki infanteriebataillon a 8. pěſcha batteria ßem. Schanzy, wot naß natwarjene, buchu wot ſjenoczeneho wójſka hnydom wobßadżene a tam nětkotre rakuſke kanony poſtajene, dokelż danſke pſchedſtraże hiſcheze zoſake njeběchu. Ale wone ßebi dołho pſchemyßlicż njemózachu, pſchetoż Rakuſzy jich bórſy wucźiſchcźachu a dżěchu, każ mózachmy ſ naßypow widżecż, we wulkich rynkach do Schleswigſkeje. Jako pſches Rendsburg cźehnjechu, bě ropot, kotryż kanony cźinjachu, wo prawdże ſatraſchny, a haßy leżachu połne papjery, mězow a tobakowych móſchnjow, kotreż běchu Rakuſzy prjecż mjetali. Wſchón Rendsburg bě w njepokoju a je tu, każ praja, pſches 20,000 Rakuſkich pſcheſchło. — Naſche kwartiry ßu hacż dotal dobre a też zyroba je ſpokojaza, a cźi, kiż pſchemarſchirowachu, ßu też ßobużelniwe wutroby namakali, pſchetoż woni běchu ßmjercźmucźni. Ja ßym jich ßam praſchał, kak dołho ßu marſchirowali, a wotmolwichu mi, wot dopołnja 31. januara zyły dżeń a zyłu nóż a njewjedżachu 1. februara pſchipołnju, kak daloko hiſchcze poňdże. S teho je widżecż, ſo wojerſtwo żana kraßnoſcż njeje, a kóżdy ſprawny ſakſki wojak mějeſche ßobużelnoſcż ſ Rakuſchanami, hdyż widżeſche, kak woni mucźni tu a tam leżachu, hdżež jenoż ßo trochu hodżeſche. Danſzy ßu ßo hacż k danewerkſkim ſchanzam, 4 hodżiny wot Rendsburga ſcźahnyli, a tam najſkerje k ßurowemu wojowanju pſchiňdże.

My woſtanjemy najſkerje w Holſteinje a ßo na wójnſkim dżěle njewobdżělimy. Bóh tón Knjes njech lubu Sakſku pſched tajkim wójnſkim ropotom hnadnje ſwarnuj. — Wjele dobreho a t. d. — Waſch najpodwolniſchi E. Duczman.

Woßmy

wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot K. Mrońka ſ Dźiwocźiz.)

W Rendsburgu, 5. februara 1864. Tudy nětko ſrudnje wonhlada, pſchetoż jedyn wós po druhim pſchijědże ſ khorymi a ranjenymi. Ja ßym wczera popołnju tójſchto hodżinow pomhał ranjenych ſ wosa do ſchpitala noßycż. To bě ſrudnje hladacż, pſchetoż bjes nimi běchu wſchelazy cźeżzy ranjeni a na wosach nimale pſchemrěcźi, a ßym jich pomhał ßlěkacż a ſawobalecż. Woni ßu pſches to dołhe wjeſenje a dokelż prjedy dołhe cźaßy na bitwiſchcźu leżachu, hižom na poł morwi, prjedy hacż do ſchpitala pſchiňdn, a ßmy też tſjoch ſ wosa wſali, kiż běchu hižom na pucźu wumrjeli. Tudomni wobydlerjo ßu ſa ranjenych jara ſtaroſcźiwi a ſteja, hdyż wosy ſ nimi pſchijědu, ſ czopłym picźom hotowi, wbohich khorych napowacż. A woni bjeru jich też do ßwojich wobydlenjow, dokelż je ſchpital nimale połny a ranjeni pſchezo pſchibjeraja. — Wczera jeneho rakuſkeho huſara a dweju danſkeju wojakow pſchiwjeſechu. Cźi běchu pſcheczíwo ßebi wojowali a leża nětko tudy

w hromadze, a tón husar, kotrehoż ßym pomhak ſ wosa bracz, bě cżežko ranjeny; wón bě dwaj krócż tſělený a měješche hiſchcże wot teßaka pſches hkowu ranu, a leži nětko, na ßwoje ßamßne żadanje, ßrjedża ßwojeju nje-pſchecżelow. Jenoho Danſkeho je wón pſches hkowu rubnyk a druheho pſches nóß a jemu hiſchcże kulku pſches ruku tſělik: a nětko leži po ßwojim żadanju bjes nimaj.

Wecżera pſchipoknju pſchiwjedżechu 160 danſkich jatych a popoknju ſaßo 400. Wecżera bě zyły dżeń wucże kanonow ßlyſchecż a ßu Rakuſzy nětotre ſchanzy pſched Danewerkom dobyli.

Jako woni w Rendsburgu pſches Eideru dżěchu, njechachu jich Danſzy najprjódży do Kronwerka puſchczicż. A dokelż tehdy póndżelu runje na eiderſkim moſcze na ſtraži ſtejach, dyrbjach ſ druhimi ſ naſcheje hkowneje ſtraże do ſchanzow a ßmy tam tak dołho byli, hacż běchu Danſzy pſches tſělenje Rakuſkich nuſowani, Kronwerk wopuſchczicż. Danſzy też tſělachu a nam kulki wyſche hkowy hwiſdachu, ale po krótkim tſělenju dżěchu ßwój pucż. Woni mějachu tſjoch ranjenych, kotrychż pak ßobu wſachu, dwaj ranjenaj danſkaj konjej ßmy potom prjecż dowjeſli.

Njedżelu 31. januara wjecżor pſchijědże pruſki general Wrangel ſe ßwojim ſchtabom a je w Pahlez hotelu nozował, a nješchto poſdżiſcho pſchijědże pruſki krónprynz. — Dżeń 1., 2. a 3. februara je tudy pſches Rendsburg bjes pſchestacja rakuſke a pruſke wójſko marſchirowało a je tu, kaž ßo powjeda, nětdże 40,000 muži ſcheczahnyło. Nětotre nozy běchu kwartiry tak pſchepjelnjene, ſo běchmy wjeßeli, hdyż mózachmy tola wo jſtwje ßedżecż, a dyrbjeſche, ſchtoż ßo nětak hodżeſche, wſcho do twarjenjow, njemożeſche ßo pak dotwungowacż a dyrbjeſche jich hiſchcże nětdże 20,000 wonka pod hokym njebjom biwouakirowacż, a wjedro běſche hroſne.

Sakſke wójſko je nětko nimale zyke w Rendsburgu a je měſto teho dla tak pſchepjelnjene, ſo je hoſpodař, kiż měješche prjedy 10 mużow, jich nětko runje tak wjele pſchikrydnyk. — Wot wutory je Rendsburg ſaßo połny khorhojow, dokelż ßebi myßla, ſo rakuſke a pruſke knjeżerſtwo je Schleswig-Holſteinom tola ſprawnje měni. — Wjedro je njeſtajne.

Pſches Rendsburg ßo dżeń wote dnja wulke cżrjódy howjadow ſa wójſko w Schleswigu cżěri. Wecżera na żeleſnizy cżah 46 woſow dołhi pſchijědże, na kotrychż běchu lute howjada. Wot 1. hacż do 5. februara ßo na żeleſnizy dale niczo woſyło njeje, haż wójſko a ßu liſty teho dla poſdżiſcho pſchiſchłe. — Na exerciro-waniſchczu pſched Rendsburgom je wulki magazin ſakoż-eny, hdżeż je jědż ſa wojakow a piza ſa ſkót nawożena. S njeho ju wſchědnje wjele ſtow woſow k wójſku do Schleswigſkeje wotwożuje, a ßu k temu burja ſe wßow ſkaſani, kiż maja fóry cżinicż: k wójſku woni żyrobu woża a ſ wójſka pſchiwożuja ranjenych ßem. — Serbſke Nowiny ßym kóżdy tydżeń doſtał, a ßo kóżdy krócż ſ mojimi ſnatymi wjeßelimy, hdyż je doſtanjemy. — Pſchiſpomnicż chzu, ſo nětotſi Czeſchi a Wuherſzy nimale zyle derje ßerbſzy ryczachu a ßmy ßebi roſymili, ſchtoż je mje jara ſwjeßeliło. — Hewak pak dyrbjał jedyn Boha na kolenach proßycż, ſo by jeneho pſched tajkim ranjenjom ſwarnował, każ ßym wecżera wjele krócż wn-hladał. Bóh ßmil ßo nad tymi wbohimi cżłowjekami! — Wjele dobreho a t. d. Waſch ßwěrny ßyn k. Monk.

Ze Serbow.

S Mitkez. Póndżelu 8. februara bu na tu-domnym knjeżim dworje ſ jen ho wódneho kótlika nowo-narodżena dżěcżatko (hólcżk), kotremuż bě tócżnikowy ka-mjeń pſchiwjaſany, morwe ſ wody wucżehnjene. — Ssud-niſtwo je najeńkowu domjazu dżówku, jeho mandżelſku a dotalneho ſchoßarja do jaſtwa wotwjeſcż dało, dokelż ßo ßylnje na to tuka, ſo ßu w tutcj należnoſczi wino-wacji.

Sc Schekez, 12. februara. W gmejnach Sche-kezy, Brěſowje a Kubſchizach je ßo dobrowol-nje 10 tl. nahromadżiło a ßu ßo tute pjenjeſy jako dar kſcheſcżijanſkeje luboſcże na wojaka Handrija Zyża ſ Brěſowa a na wojaka Auguſta Rychtarja ſ Kubſchiz do Holſteina poßłake.

My to ſ wutrobnej wjeßołoſczu woſjewjamy a na-dżijamy ßo, ſo ßnadż ßo pſchi tym nětotrażkuliż gmejna dopomni, ſo ma ßynow a ſnatych w Holſteinje, kiż ju tam ſaſtapuja, a ſo by tym tola wulke wjeßele było, hdy by ßo jim nękajki dar poßłał, woßebje, hdyż ßu to hižom wſchelake gmejny tak cżinili.

S Maleſchez. Tudy ßu ßo też pjenjeſy ſa wo-jakow ſ naſcheje wßy, kotſiż w Holſteinje ſteja, ſhroma-dżowali, njejßmy pak ſhonicż móhli, kak wjele je ſo naw-dało.

Dodawki k wójnſkim powjeſczam.

Düppelſke ſchanzy ßu pjecża wot Danſkich jara ßylnje wobtwjerdżene a ßu pſched mórſkej, nětdże 3—600 krocżel ſchěrokej, wotnohu, Alſund pomjenowanej, natwa-rjene. Wone wobſteja ſe ßydom wobtwjerdżenjow, kiż maja wjaz dyżli 100 kanonow, a ßu Alſundej tak bliſ-ko, ſo móża ſ njeho wójnſke łódże jim k pomozy na njepſchecżelow tſělecż. S düppelſkich ſchanzow wjedżetaj dwaj, ßylnje wobtwjerdżenaj, moſtaj na kupu Alſen. — Alſen ßłuſcha hiſchcże k Schleswigej.

Pruſzy a Rakuſzy ſtejachu 8. februara bes Bau-om a Kollundom. — Wjele cżeżkich kanonow je na pucżu k düppelſkim ſchanzam.

Rakuſzy mějachu 6. februara pola Deverſeea 653 morwych a ranjenych, bjes nimi 27 wyſchich. Panyk je tam tež wyſchi leutnant Pfleger, bratr cžeſkeho ſpißowarja Pflegera.

Sa pruſkeho zivelneho kommißara w Schleswigu je prjedawſchi barlinſki polizajſki pſchedßyda Zedlitz pomjenowane. Wón je pſchikaſak, ſo ma ßo tam nětko wot ſaſtojnſtwow jenož němſka rycž nakožecž, němſke khorhoje je pak pjecža ſakaſak.

Friedrichsſtadt nad Eideru, hdjež je wobtwjerdženy móſt, je dźělba pruſkeho wójſka wobßadźika.

Někotre nawiny piſaja, ſo chzedja Danſzy, jeli Schleswig-Holſtein ſhubja, ßwojeho krala wotßadźicz a ßo ſe ſchwedſkim kraleſtwom ſjenoczicz.

S Londona piſaja, ſo je miniſter wójny pjecža ſchtyrjom regimentam pſchikaſak, ſo bychu hotowe byli, kóždy cžaß do łódžow ſtupicz a do Danſkeje wotjěcz.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michałska cyrkej: Korla Adolf Wagner, fabrikſki dźěłacžer na Židowje, ſ Hanu Madlenu rodž. Dudźiz ſwudowjenej Lubſchowej tam.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Korla Hendrich, Hany Khryſtiany Miežej ſ Dobruſche n. ß. — Pětr Pawoł, Handrija Hanſka, korcžmarja-najeńka w Bórku, ß. — Hana Marja, Jana Gabriela Anderſa, wobydlerja na Židowje, dž. — Marja Madlena, Marje Madleny Jakubez w Nowych Cžichońzach, n. dž. — Korla Ernſt, Marje Günzelez na Židowje n. ß. — Ernſt Wylem, Korle Auguſta Kießlicha, wobydlerja w Torońzach, ß. — Auguſt Jurij, Hany Karoliny Jurſchez ſe Židowa n. ß. — Jan Ernſt, Marja Amalije Zenkarjez w Bórku, n. ß.

Podjanska cyrkej: Hana Haŭža, Pětra Luſecžanſkeho, najeńka katownje w Budyſchinje, dž.

Zemrjeći:

Dźeń 28. januara: C. G. Wolf, cžeßliſki na Židowje, 65 l. — Marja rodž. Jurkez, Jana Khětana, žiwnoſcžerja a murjerja w Sſtonej Borſchczi, mandželſka, 38 l. 6 m. — 29., Hana Marja, Michała Wobſta, žiwnoſcžarja w Sſtonej Borſchczi, dž., 9 m.

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórniśća.

Do Draždžan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pſchipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecžor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; wecžor 6 h. 52 m.*; wecžor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

*) Pſchiſankńenje do a ſe Žitawy a Liberza (Reichenber g.

†) Pſchiſankńenje do Žitawy.

Pjenježna płaćizna:

W Lipſku, 30. decembra. 1 Louisd'or 5 toler 15 ngl. — np.; 1 połnowažazy cžerwjeny ſkoty abo dukat 3 tol. 5 ngl. 4 np.; winſke bankowki 83¼.

Nawěšťnik.

Cžeſcženym a lubym Sserbam poruczam najpodwolniſcho ßwój ſkład cžaßnikow wſchitkich druzinow. Wſchitke porjedženja ßo najwěſcžiſcho a najſprawniſcho wuwjedu pod rukowanjom nanajtuniſcheje płacžiſny.

Tež pſchiſponinam, ſo ßym ßerbſkeje rycže tak derje mózny, kaž němſkeje.

J. Schneider.

Firma: **Protza a Schneider,** cžaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuſchiz domje.

Cžehnjenje 3. klaßy 65. k. ſ. krajneje lotterije ſměje ßo póndželu 15. februara. Hłowne dobytki ßu:

1	po	15,000 tl.	1	po	8000 tl.
1	po	4,000 =	1	po	2000 =
2	po	1,000 =	15	po	400 =
45	po	200 =	135	po	100 =

2799 po 50 tl.

S loßami na pſchedań poruczа ßo lotterijowa kollekcia

Carl Emil Jäger jun.,
ma ſwonknej lawſkej haßy
ſ napſchecza hoſcženza k połnněßazej.

Džiwocžanſke ßerbſke ev. luth. miſſionſke towarſtwo ſmčje jutſje (njedželu) popołdnju ſhromadźiſnu.

Pětr Młónk, piſmawjedžeŕ.

Hólcžej ſprawnych ſtarſchich, kiž chze ſchewſtwo nawuknyčz, móže pola mje do ßłužby ſtupicz.

Schewſki miſchtr F. Claus
pſched bohatymi wrotami.

Kałowe, runkliżowe a druhe pólne a ſahrodne ßymjo ma ſaßo na pſchedań.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Kedžbu!

Dźeń 21. februara 1864

hłowna ſhromadźiſna

wojerſkeho towarſtwa w Hodźiju; a ßo na to kedźbne cžini, ſo budže ßo zyły dirktorium ſ nowa wuſwolecz, cžohoż dla njech ßo wſchitke ßobuſtawy wěſcže popołnju w 2 hodźinomaj nutsnamakaja.

W Spytezach, 11 februara 1864.

Siegismund Oehma,
ſałožeŕ a pſchedßyda towarſtwa.

Dobrowólna ſubhaſtacia.

Wot podpißaneho ßudniſkeho hamta budże ßo

24. februara 1864

kheżniſka żiwnoſcź sub cat. no. 15 w Nowej Wßy pola Njeßwaczidła, k ſawoſtajeńſtwu njebo Hańże ženjeneje Hanſpachoweje, ßkuſchazawobſtejaza ſ kheże ſe ſahrodu kol. 25 a ſ jeneje, hnydom pſchileżazeje, 107 kwadratnych prutow wulkeje parzelle pola, kol. 30 gruntſkich a hypothekſkich knihi ſa Nowu Wieß, kotrejż ſtej 5. t. m. prěńſcha na 250 tl., poßleńſcha pak na 100 tl. wießnogrychtży taxirowanej, dobrowolnje na ßamej żiwnoſczi na pſcheßadżowanje pſchedawacź, a maja ßo teho dla płaczenjakmani na kupjenje ßmyßleni na tutym dnju

dopołdnja w 10 hodźinach

we wobydlenju wießneho rychtarja Heinzy w Nowej Wßy nutsnamakacź, ßwoje ßadżenja czinicź a dalſche potom doczakacź.

Wopißanje leżomnoſczow a pſchedawanſke wumĕrjenja ßu tak derje na tudomnym ßudniſtwje, każ pola wießneho rychtarja Heinzy w Nowej Wßy ſ wupoißnjeneho wuwĕſchtka nawjedźicź.

W Rakezach, 9. januara 1864.

Kralowſke ßudniſtwo.

Seyfert. Töpfer.

Skład
ſchpihelow,
ſtoczanych kromkow
a
kuloſtych
fotografijowych
oblukow.

Schkleńzowy
porzelanowy a ſteingutotworowy
ſkład
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy,
najpolniſcho ſrjadowany, to wſchitko po najtuniſchich płaczisnach najpodwolniſcho porucza.

Skład
blidowych,
khofejowych
a
myjenſkich
ßudobjow.

Němski Phönix,

wohen ſawĕſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchĕßnakow.

Wſchitke ſawĕſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je dóſtacź:

Kharta Schleswig-Holſteina 7½ nßl.
Illuſtrirter Familien-Kalender, ſa 5 nßl.
Amiſen-Kalender, ſa 5 nßl.

Moje wſchudże ſnate, wubjernje ßyłne, ſtajnje żyłe czerſtwe ßuche droźdże, poruczam wſchitkim hoſpoſam k pjeczenju najlĕpje. — Pjekarjam a ſaßopſchedawarjam dawam pſchi wjetſchim wotbjerku hódny rabatt.

W Budyſchinje, na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Czerſtwe mórſke rybły, tſchĕſkowz (Stockfiſch) ßuchi a namoczany, poruczą ſa póſtny czaß

J. G. F. Nieckſch.

Młody człowjek, kiż chze knihiwjaſarſtwó (buchbindarſtwo) nawuknycź, móże pſches wudawarnju Serb. Nowinow dobreho miſchtra pſchipokaſaneho dóſtacź.

Jedyn nakedźbowar (zimmerling abo ſteigar) a 4—6 porjadnych dźĕłaczerjow namaka pola naß dźĕło.

Brunizowe podkopki w Hornym Mĕrkowje.

Müller a Großmann.

Krajnoſtawſki bank.

So ßu krajne ſtawy kral. ſakſk hornołużiſkeho markhrabinſtwa ſliczbowanje, wo ſarjadowanju krajnoſtawſkeho banka ſa lěto 1862 wotpokożene, ſa dobre ſpóſnali, ßo ſ tuthym k ſjawnemu nawjedżenju dawa.

W Budyſchinje, 28. januara 1864.

Poſtajeny krajny ſtarſchi kral. ſakſk. hornołużiſkeho markhrabinſtwa.

ſ Thielau.

S dowolenjom kralowſkeho k. kommiſſara ßo po §. 6 ſtatutow krajnoſtawſkeho banka kral. ſakſk. markhrabinſtwa Hornych Łużizow wot 16. junia/31. auguſta 1857 wobſankaza bilanza ſpomnjeneho banka na lěto 1863, ſ wumĕnjenjom juſtifikacije ſliczbowanja, na blizſchim provincialnym ßejmje wukonczujomneje, tudy woſjewja.

Bilanza.

Ultimo december 1863.

Activa.	toler.	ſl.	np.	**Passiva.**	toler.	ſl.	np.
Hypothekſke konto (kapital)				Per **fundazijſki kapital-konto.**			
Saldo ult. decbr. 1862 .. 3,572,020tl.				Sa ſakładny kapital banka	550,000	—	—
K temu pſchiňdże w lěcze 1863 313,505=							
3,885,525tl.				Per **ſaſtaw. liſtow kreazijſke konto,**			
Na to bu wotpłacjene:				Wunoſchk tych hacz ult. dec.			
dobrowólnje . 156,290tl.				1862 kourſirowazych ſa-			
wot banka wupo-				ſtaw. liſtaw Ser.L.—IV. 1,814,310tl.			
wjedżene . . . . 24,195=				Sanieżenych bu w lěcze			
po ſkorżbach a				1863 . . . . . 184,680=	1,629,630	—	—
konkurſach . . . 1,900=							
182,385tl.				Per **banknotow kreazijſke konto B.**			
Hypothekſke żadanki ult. decembra 1862	3,703,140	—	—				
				Kourſirowaze bankowki II. emi-			
Hypothekſke konto (daň).				ßije Lit. G. Ser. VII. á. 5 tl.	500,000	—	—
per mĕßaz december 1863 ſliczbowajomna,							
ult. meje 1864 płacjomna daň a reſty .	19,457	16	3	Per **banknotow kreazijſkekonto C.**			
Swonkne hypoth. konto (kapital)				Kourſirowace bankowki III. emißije Lit.			
Pſchenoſchk wot kapital-debitirow-konto .	195,450	—	—	H. S. VIII. a IX. w appoints á 10 tl.	500,000	—	—
Konto ſaſtawſkich liſtow.				Per **kapital-kreditorſke konto.**			
Wobſtatk ſaſtawſkich liſtow							
ult. december 1862 . . 17,950tl.				Saldo ult. decbr. 1862 166358tl. —.9.			
Pſchibytk w lěcze 1863 . 178,180=				Pſchibytk w lěcze 1863 54,604= 18.4.			
196,130tl.				220,962tl. 19.3.			
Wotbytk = = = . . 196,130tl.	—	—	—	Wotbytk = = = 4,006= 10.6.	216,956	8	7
Konto effektow.				Per **konto kaucion.**			
Wobſtatk papjerow au							
porteur ult. dec. 1862 1,287,004tl. 24.5.				Sa kaucije w hotowych penjesach . .	13,430	—	—
Pſchibytk w lěcze 1863 . 81,878= 14.9.							
1,368,883tl. 9.4.				Per **konto nalutowarnje.**			
Wotbytk = = = 200,108= 24.-	1,163,774	15	4	Składki ult. dez. 1862 2,810,518tl. 26.4.			
Konto kapital-debitorow				Teho runja w l. 1863 647,474 = 15.9.			
Wuſtatki ult. dec. 1862 528,003tl. 18.7.				Daň, ke kapitalej dyrjena 64,308 = 15.8.			
Pſchikhod w l. 1863 . 15,278= 8.-				3,552,301tl. 28.1.			
543,281tl. 26.7.				Na to bu wupłacjene 503,745 = 13.3.			
Wotkhod w					3,048,556	14	8
l. 1863. 53,071.5.3.				Per **Conto à Nuova.**			
Pſchenjeß. na							
ſw. hyp.=				Dajomna pſchichodna			
konto . 195,450.-.-.				daň . . . . . 25,000tl. —.-.			
248,521tl. 5.3.				Taßama k doſtacju . 6670 = 26.7.			
	294,760	21	4		18,329	3	3
Konto-korentne-konto.				Per **ſaſtawnych liſtow danwukupne konto.**			
Saldo ult. decbr. 1862 161,061tl. 16.1.							
Pſchibytk w lěżi 1863 1,189,613= 6.5.				Sa njeſpłacjene koupony wot:			
1,350,674tl. 22.6.				17. l. ſliczb. 1861 149 tlr. 170tl. —.1.			
Wotbytk = = = 1,190,044tl. —.4.				18. = 1862 300 = 357= 1.2.			
	160,630	22	2	19. = 1863 8568 = 25,863= 10.-.			
					26,390	11	3
Transport .	5,542,213	15	3	Transport .	6,503,292	8	1

Powschitkomna aßekuranza w Trieſcze.

Powſchitkomna aßekuranza ſawjeſcžuje pſchi rukowanſkim fondsu wot 20 millionow ſchèßnakow:

a) twory, mobilije, žně a wſcho hibite wobßedženſtwo;
b) kubła pſchi puczowanju pſche transportnu ſchkodu;
c) wona poſkicza ſawèſczenja na žiwjenje czlowjeka na najwſchelakſche waſchnje ſa najtuniſche twjerde prämije a wudawa policy we pruſkim kourancže.

Schkodowanja ßo pſches generalnuj agenturu w Lipſku po ſnatym liberalnym waſchnju reguliruja a w pruſkich tolerjach hnydom wupłacža.

K wſchemu wukaſowanju je rad hotowy

Julius Altmann,
hłowny agent ſa Budyſchin a wokolnoſcž.

C. A. Fuchs

fotograf na hrodowſkej baßy cžo. 298 ma ßwój atelier wſchèdnje wot 9 do 3 hodžinow wotewrjeny.

Topołowe kłozy

ſ najmjeńſcha 11 zolow w pſcherèßku abo tołſche a 6½—7 łohczi dołhe chze nèchtón kupicz a móża pſchedawarjo wſcho dalſche ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Dżak.

Wſchitkim tym ßamym, kiž w Maleſchezach ſa naſchich ßynow, w Holſteinje jako wojazy ſtejazych, luboſcziwje pjenježne dary ſkadowachu, prajimy ſ tutym ßwój najwutrobniſchi dżak.

Starſchi ſakſkich wojakow ſ Maleſchez, w Holſteinje ſtejazych.

Drjewowa aukcia
na maleſchanſkim reviru.

Wutoru 16. februara t. l. budža ßo drjewa lètuſchich niſkolèßowych puſchczenjow w rudłach, w hucžinjanſkim hajku a na kopalni, a to:

17 dołhich hromadow brèſoweho, wolſchoweho a hraboweho gratoweho drjewa,
214 dołhich hromadow tajkeje waležiny,
50 dżèlbow ßłabych a tołſchich ſtejazych dubow ſa gratowe drjewo rano wot ½9 hodžinow w rudłach, a
ßrjedu 17. februara t. l. rano wot 10 hodžinow nèhdże 20 kop brèſowych walczkow na hlinjanſkej holt

na pſcheßadżowanje, pod nèkotrymi, pſchi ſapoczatku licitacije woſjewjomnymi, wumènjenjemi pſchedawacz.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke revirowe ſarjadniſtwo.

W Maleſchezach, 10. februara 1864.

Sachſa, wyſchi hajnik.

Dotalne mukupſchedawanje w tudomnych wulkich młynach ſmèje ßo tež ſtajnje dale a namaka ßo w podlanſkim fabrikſkim domje.

L. G. E. Mörbitz.

Sa wowczerjow.

K ſaſtupjenju k bliſchemu ßwjedženju ßw. Jana ßo ſa jara dobru ſdu 2 wowczerjej jako wyſchej inſpektarjej wulkich wowczernjow w Rußowſkej a Wuherſkej pytataj.

Jenož na tajkich, kiž maja dobre wopißma abo poruczenja, móže ßo dżiwacz a njech ßo pola podpißaneho prjódkſtaja.

W Budyſchinje, na hornczerſkej haßy.

H. Meiſel, oek. inſpektar.

Jedyn woženjeny muj pyta ßłużbu jako wajchtar. Wſcho daliche je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Jene wubydlenje je w Bolborzach cžo. 4 na pſchenajecze a móże ßo wſcho dalſche tam ſhonicz.

Reſtkubło cžo. 16 w Mortkowje pola Laſa, ſ 33 jutrami (morgenami) areala je hnydom na pſchedań a ßu bliżſche kupne wumènjenja pola wumjeńkarja Wukaſcha tam ſhonicz.

Sawoſtajena wudowa njebo cžaßnikarja A. Mehnerta ſ tutym woſjewja, ſo maja ßo cžaßniki (ſegerje), k porjedženju pſchepodate, wot 10. — 20. t. m. pola njeje wotewſacz.

W Njeßwaczidle, 6. februara 1864.

Starym w nètčisim sobustawam serbskeho gymnas.

tow. w Budyšinje!

Přichodneho 25. małeho rózka budże serbske gymnasijalne towarſtwo w Budyšinje runje 25 lět stare, přetoż 1. zhromadźizna teho sameho bu po dnjownika serbskeho towarstwa 25. februara 1839 na Imišewej jstwě na zwonkownej lawskej hasy wotdźeržana. Chcedźa stare a nètčiše sobustawy tamneho, za Serbowstwo tak ważneho towarſtwa, tutemu dnjej tak bjez swjedżenskeho wobeńdżenja dać nimo hić, abo chcemy jón přez zeńdżenje wšitkich starych a nètčišich sobustawow nèkak swjećić? Jeli dyrbjało so to njehodźić, dha móhł so snano 24. dżeń haperleje jako dżeń założenja swjećić, dokelž bu na tutym dnju towarſtwo wot njebo rektarja Siebelisa wobtwjerdżene a móżeše tak na zjawnosć wustupić. Sobustawy chcyłe k. Smolerjej a k. Mrózej, kiž snadno drje dališe z pomocu měšćanskich starych a nètčišich sobutowarſow wobstaratai, wozjewić, kak a hdy a hdże chcemy 25lètny jubileum swjećić.

J...č, nèhduši starši Slavije.

Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje. Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech.

Čisło 8. — 20. februara. — 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Telegrafiske depesche. Swětne podawki. — Dźewjaty a dźeßaty **wojerski list s Holsteina.** — Ze Serbow: S Budyschina. S Wulkodažina. S Porschiz. S Kósłow. S Boschez. S Budestez. S Delneje Hórki. S Khorez. Se Židowa. Se Židowa. S Wotrowa. Se wßow. — Hans Depla a Mots Tunka. — Cyrkwinske powjesće. — Čahi sakskošlezynskeje železnicy atd. — Spiritus płaćeśe w Barlinje. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Ważnische depesche wot zyłeho tydźenja.

Altona, 11. februara. Wot danskeho wójska je 14 bataillonow na kupu Alsen, 8 pak do Jütlanda czekło.

Altona, 12. februara. Dźenßa je jedyn pruski bataillon ßem pschiczahnył, hacž runje běschtaj kommißaraj protestirowałoj.

Frankfurt, 13. februara. Rakuski a pruski póßłanz staj bundestagej wosjewiłoj, so je k lěpschemu sjenoczeneho rakuskopruskeho wójska w Schleswigu trjeba, so wone někotre města pschi želesnizy w Holsteinje wobßadźi.

Hamburg, 13. febr. S Kopenhagena pißaja: Minister Monrad je ßejmej wosjewił, so budźe danske wójsko sa düppelske schanzy a kupu Alsen nanajkruczischo wojowacz. Danske ministerstwo je tam wójnsku, zyle se želesom wobbitu, łódź póßłało.

Flensburg, 14. febr. Jutsje budźe rakuska hłowna kwartira do Apenrady pschepołożena. — Pruska a Rakuska chzetej jenož tehdy pschiměr sczinicz, hdyž danske wójsko tež Alsen wopuschczi, danski kral pak wo tom niczo ßłyschecz nochze, ale chze ßo tam czim bóle wobaracz.

Hamburg, 15. febr. Rakuski zivilny kommißar sa Schleswig, hrabja Revertera, je do Flensburga pschijěł.

Flensburg, 15. febr. Wczera tsělesche jena danska wójnska łódź pola Husbya na jenu prusku batteriju, kiž tam twarjachu, ale Pruszy poczachu se 6 dwanaczepuntarjemi na nju tak derje tsělecz, so dyrbjesche wona bórsy czěkacz.

Hamburg, 16. febr. Se Schleswiga je ßo deputazia k pruskemu kralej podała. Wón je ju pscheczelniwje pschijał, ale sda ßo, so dyrbi Schleswig dale pschi Danskej wostacz.

Schleswig, 16. febr. Tež do Wina je ßo jena schleswigska deputazia podała a chze tam khěžora proßycz, so by wón Schleswigsku wot Danskeje wottorhnycz pomhał.

Hamburg, 16. febr. Skoro wschědnje mjeńsche abo wjetsche wotdźělenja pruskich wojakow ßem pschijědu, kiž potom dale do Schleswigskeje wotjědu.

Flensburg, 16. febr. Psched düppelskimi schanzami ßu hacž dotal jenož małe ßnadne bitwiczki byłe.

Hamburg, 17. febr. S Kopenhagena pißaja: Tudy je ßo wětr zyle wobrocził a wschitzy sa dobre spósnaja, so je danske wójsko Danewerk wopuschcziło. Teho dla tež dźenßa, hdźež wotßadźeny general Meza ßem pschijědźe, jemu nichtón ani najmjeńschu njelubosnoscz wopokasał njeje. — Tu mału czrjodźiczku němskich sajatych wojakow, kotruž Danszy maja, ßu na stare wójnske łódźe pokasali. — Danske wójnske łódźe, kiž směja němske pschistawy woblehnycz a němske pschekupske łódźe łojicz, w bližschich dnjach s Danskeje wotjědu.

Flensburg, 18. febr. Pruska pěscha gardydivisia ßo pola Christiansfelda hromadu czehnje; rakuske wójsko czehnje k Haderslebenej dale, pruskemu armeekorpsej woblehnjenje a dobywanje düppelskich schanzow a kupy Alsena sawostajschi.

Barlin, 18. februara. Tež dwaj regimentaj 2. armeekorpsa budźetaj mobilisirowanaj a ßo pjecza na mórski brjoh postajitaj. — W Holsteinje steji wot pruskeho wójska 1 bataillon w Altonje, 1 w Barmstedtu, 1 w Neumünsteru, 1 w Kielu, 1 we Willenscharenu a 1 w rendsburgskim kronwerku, hdźež je tež schtab.

Hamburg, 18. febr. Wjeß Düppel je wot tamnischich burow wopuschczena, dokelž budźe wot Danow wotpalena, tak bórsy hacž ßo pruske wójsko düppelskim schanzam bliži.

Barlin, 18. februara. Se schleswigskeho wójnischcza dźenßa žane ważne powjescze pschischłe njejßu. Wójsko ßo na düppelske schanzy hotuje.

Sakska. Prynz Jurij a prynzeßyna Jurjowa staj ßo na hród Benrath pola Düßeldorfa podakoj. — Sakski ßejm nětko najbóle wo krajny budget (dokhody a wudawki) jedna a je ßo pschi tym pokasako, so je sakske knjeżerstwo wot lěta 1858—1860 psches 6 millionow wusbytkowako. Druha komora teho dla knjeżerstwu ßwoju spokojnosćz wupraji. — Krónprynz Albert jako protektor wojerskich towarstwow je jim pißmo wosjewił, w kotrymż napomina, so bychu sakoženje „sastaranki sa invalidow" se wschej mozu podpjerake. — Budyske póstske sastojnstwo, kotreż ßo hižom hewak se wschej pilnosczu sa to stara, so bychu wobydlerjo tudomneje krajiny w póstiskich naležnosczach wschu polóżnosćz měli, je jim saßo nowu polóżnosćz spożczilo, mjenujzy tu, so na wßach kóżdemu, kiż chze frankomarki abo frankokouverty měcz, listynoscheŕ tajke marki ßobu pschinjeße a niczo sa tajke pschinjeßenje njedostanje, tak so maja ßo jenoż marki sapłaczicz. Schtóż chze teho dla tajke marki abo kouverty měcz, tón trjeba to jenoż na zedliju napißacz a ju potom wotewrjenu do listoweho kaschczika tyknycz a pschinjeße je listynoscheŕ na tajke skasanje. — Budyske hamtske hetmanstwo wosjewjuje, so dyrbi pschi schtrafje wot 1—5 tl. stajnje pschi sadnim kruchu wosa abo ßanjow jedyn muż (wieczor s latarnju) hicz, hdyż ßo na wosu abo ßanjach dołhe drjewo (schtomy, czeßanki a t. d.) wjesu. — Jeho majestosćz kral Jan je postillonej Janej Simonej w Žitawje w pschipósnaczu jeho 50lětneje ßwěrneje służby słeborny, k albrechtskemu rjadej ßłuschazu, medaillu spożcził. — Sandżenu wutoru pschijędże pruski general Manteuffel do Draždżan a mějesche hnydom audienzu pola krala a potom dlěsche rosryczowanje s ministrom Beustom. Wo czo je ßo jednako, nicje snate, najskerje je pak drje wobßadżenje holsteinskich městow wot pruskeho wójska k ryczam pschischko. — Minister Beust je ßo do Würzburga podak, hdżeż chzysche pjecza s ministrami mjenschich němskich wjerchow to wuradżicz, kak maja ßo napschecziwo pruskemu a rakuskemu knjeżerstwu sadżerżecz, kiż stej němskemu bundestagej njepoßłuschnej a w Němzach a s Němzami czinitej, schtoż chzetej. — Psches Lipsk a Draždżany wjesesche ßo w tychle dnjach 500 ranjenych Rakuschanow (khežorskich). Někotsi, kiż běchu czežo ranjeni, wostachu w lipczanskich a draždżanskich wojerskich schpitalach, najczeżscho ranjeni běchu pak w Schleswigu a Holsteinje leżo wostacz dyrbjeli.

Prußy. Każ pruske nowiny powjedaja, dha je minister wójny pschikasak, so ma ßo 6. armeekorps mobilisirowacz a ßwoje kwartiry w pruskich Hornych Łużizach wsacz. — S teho, dokelż ßo po tajkim pruske wójsko na sakske mjesy pcstaji, chcedza někotsi ludzo ßudżicz, so je to każ kiwnjenje na sakske knjeżerstwo, so dyrbi pěknje tak czinicz, każ ßebi pruske ministerstwo żada, hewak móhło Saksam ßnadż pruske wójsko do kraja pschiiicz. Druhy pak měnja, so ßo spomnjeny armeekorps w spomnjenej krajinje teho dla postaji, dokelż je wot tam wscho wójsko bóle do ßrjedżneje Pruskeje wuczahnyło. Najskerje je też pruski general Manteuffel sakskemu ministerstwu wscho nusne wukoženje w tutym nastupanju dak. — Schlesynske nowiny powjedaja, so budże też 5. armeekorps mobilisirowany, ale w barlinskich nowinach hischcze niczo wo tym cźitali njeßmy.

Schleswig-Holstein. Sandżeny tydżeń budźische skoro wójna bjes sakskim a pruskim wójskom w Holsteinje wudyrika. Snate mjenujzy je, so ma sakske a hannoverske wójsko exekuciju w Holsteinje wobstaracz a so ma tam we wojerskich naležnosczach saksi general Hake, w zivilnych pak saksi kommißar s Könneritz a hannoverski kommißar Nieper roskasowacz. Hižom tehdy, jako pruski general Wrangel s pruskim wójskom psches Holstein do Schleswiga czehnjesche, njeje ßo wón lubosnje pschecziwo sakskemu kommandeurej wopokasak, ale żałoßnje hordże s nim wobkhadżak, a sandżeny tydżeń chzysche ßo też poczecz do holsteinskich naležnosczow měschecz. Mjenujzy sandżeny tydżeń dosta kommißar s Könneritz powjesc, so chze general Wrangel holsteinske město Altonu s 5000 mużemi wobßadżicz dacz. Wón to teho dla na měsce bundestagej, każ też sakskemu generalej Hakej k wjedżenju da. Tutón sapokoži pola Wrangela hnydom protest a wosjewi jemu, so gwaltej s mozu napschecziwo stupi, a wón pschikasa teho dla bórzy w nozy k 12. februara, so by ßo wokolue wójsko do Altony podako. A też hižom rano sahe pschijędże bataillon hannoverskich gardytsélzow a wobczahny kwartiry. Bjes tym bě też jedyn bataillon pruskeho 52. infanterieregimenta pschijěł a ßo pscheð radnej khežu postajił, żadajo, so by ßo jemu hłowna straż (Hanptwache) pschepodała a kwartiry pschipokasake. Ale hannoverske wójsko wotmolwi, so jemu hłowna straż ßłuscha, a s radneje khěże jim prajachu, so żane kwartiry sa nich nimaja a so móża teho dla Boże mje dale marschirowacz. To ßo kommandantej pruskeho bataillona tola njechasche a bě dołhe tam a ßem ryczenje, tak so dyrbjesche pruski bataillon połne schtyri hodziny na torhoschczu stejecz, hacz bě jich na poßledku tola měschczanam żel a jich do kwartiry wsachu. — W Frankfurcze je bundestag potom teje wězy dla jednał a staj prusti a rakusti póßłanz prajikoj, so jeju knjeżerstwje na żane waschnje do sarjadowanja Holsteina pschimacz nochzetej, so dyrbitej pak ßwojeho schleswigskeho wójska dla w Altonje, Neumünsteru a Kielu někajku dżělbu pruskich abo rakuskich wojakow dżerżecz. Na to bu jimaj wotmolwjene, so wschak to ßmětej, ale so to niendże, hdy by Wrangel bjes wscheho praschenja to abo wono w Holsteinje czinicz chzył. A ßu ßo tak pak saßo jedyn ras někak sjednali, to réka, dwaj wulkaj němskaj

knjesaj staj dostakoj, schtož staj měcz chzykoj, a czi mjeńschi ßu jimaj to dali, dokelž byschtaj ßebi je hewak s mozu wsakoj.

Se schleswigskeho wójnischcza (Kriegsschauplatze) runje jara wjele ważneho powjedacz nimamy. Danske wójsko je s wjetscha na kupa Alsen czekko, jenož jena dźělba je ßo do Jütlanda podała, tak so w Schleswigu nihdże wjazy žane danske wójsko njesteji, hacz na Alsenje. Tuta kupa ßkuscha pak hischcze k Schleswigej a je jenož psches mórsku wotnohu, Alsund pomjenowanu a 300—600 krocżel schěroku, wot ßameho Schleswiga dźělena. Psched Alsundom, kiž je tak hłuboki, so móża wójnske łódże po nim jěsdźicz, leża düppelske, ßylnje wobtwjerdżene schanzy, a s tych wjedżetaj dwaj wobtwjerdżenaj mostaj psches Alsund na Alsen. Pod tajkimi wobstejenjemi to žana lohka wěz njebudże, Alsen dobywacz a duž budże ßo sjenocżene pruskorakuske wójsko derje pschihotowacz a wołebje na cżežke kanony cżakacz dyrbjecz, prjedy hacz budże žadyn nadpad scżinicz móz. Sjenocżene wójsko je ßo teho dla düppelskim schanzam někotre rasy w mjeńschich dźělbach bliżiło, ale Danszy ßu se ßwojich wobtwjerdżenjow kóždy ras tak ßylnje tsělecz počeli, so ßu tute mjeńsche dźělby zofacz dyrbjałe.

Hacz dotal ßu wołebje Rakuschenjo s Danami wojowali a ßebi se ßwojej khrobłoscżu a wutrobitoscżu wulku khwalbu dobyli. Jich wyschi roskasowar, baron Gabelenz je po prawym se sakskich Hornych Łužiz. Wón je ßo mjenujzy 1814 we Wujeri narodził, bě w ßwojim cżaßu wyschi w sakskim wójska a pschestupi potom do rakuskeho wójsku, hdżež bu w italskej wójnje sa generała powyschony.

Dźewjaty

wojerski list se Schleswigskeje.

(Wot J. Schustera s Klětnoho.)

W Flensburgu, njedźelu 7. februara 1864, wjecżor we 8 hodźinach. — Dokelž móżu dźenßa ßaßo wo jstwje pschebywacz, dha chzu Wam to a druhe ßobudźělicz. — My marschirowachmy 3. februara popołnju s Rendsburga, dokelž ßo bliżschi dźeń bitwa wotcżakowasche. Wjecżor w 9 hodźinach pschińdźechmy do Heidebouka. Wot spanja žana rycz njebě, dokelž bě husto tsělenje ßkyschecz, tež njemějachmy k temu žaneje składnoscże, dokelž tuta wjeß jenož se schtyrjoch burow wobsteji, kiž 110 koni a 350 muži do kwartiry dostachu. Duž nichtón njespasche. Nasajtra 4. februara rano w 6 hodźinach sapocża ßo krute wojowanje. Dokelž pschi tym artillerija pobrachowasche, dha dźěsche jena twjerdźinska dźělba (Festungs-Abtheilung) do prědka, kotrejž bu nascha kompagnia jako sakitanje pschiwdata. Wojowanje trajesche bjes pschestacza hacz do wjecżora a widżach ja někotrehožkuliž towarscha panyecz. Tež 5. februara ßo bijachmy. Ale nasajtra 6. februara rano schonichmy, so Danszy cżěkaja. My ßo teho dla rano w 9 hodźinach sa nimi puschczichmy a marschirowachmy hacz do 2 hodźinow popołnju, hdżež běchu ßo Danszy saßo (pola Frörupa a Oeverseea) stajili a ßo ßurowje wobarachu a bě tam tak kruta bitwa, kajkuž hacz dotal měli njecjßmy. Wona trajesche hacz do wjecżora; tola dyrbjachu njepschecżelio skónczńje zofacz, jako běchu wjele morwych, ranjenych a jatych shubili.

Dżenßa wo dnjo pschi ßwětle widżi jedyn hakle, schto je ludźi spadako. Kak to srudnje wonhlada, to ßebi nichtón myßlicz njemóże. Wjele panjenych je hižom skoro zyle se ßněhom sawětych; někotryžkuliž je ßo w bědżenju se ßmjercżu hischcze wußlekł; wscho koło wokoło je cżerwjene wot krwje. Morwi wojazy a morwe konje leża wschudżom a semja je s brónju kaž poßyta. Wjele wojakow s naschcje strony a to najbóle rakuskich (khěžorskich) je panyło. Hdyž jedyn takle po bitwje bitwischczo widźi, dha móhło ßo jenemu seznycz, ale pschi wojowanju ßamym jedyn niczo njecżuje.

Dżenßa popołnju w 4 hodźinach pschińdźechmy do Flensburga. Njepschecżel je ßo dale Flensburga (w düppelskich schanzach) saßo stajił. Hdy tam na njeho póńdźemy, to hischcze njewěmy.

Takle je to, hdyž je hrósbna wójna: zyły tydzeń žadyn pokoj ani wo dnjo ani w nozy, mokry wot horka hacz do delka, syma a husto doscz hłód, dołhe a sprózniwe pucze. Wczera rano mějach horncžk khofeja k ßnědanju, ale wobjed žadyn njebě; dżenßa njemějach pak niczo ßnědacz a hakle popołnju w 4 hodźinach dostach kusk jědże. Na wßach je wscho prózne a njeje sa najwjetschi pjenjes niczo k jědźi a k piczu dostacz. Ale sa to chzu ßebi dżenßa, hdżež drje tola khwilku w měscże wostanjemy, dobrotu popschecz. —

Dżenßa zyły dżeń satraschnje ßněh dźěsche a bě ßylna wějenza, a my dyrbjachmy wot ½ 4 hodźinow rano hacz do 4 hodźinow pschipołnju na nohomaj bycz. Pschi tym běchmy zyle pschemoknjeni a schtórnje ßu kaž hadrjeschczo.

Boża pomoz je mje hacz dotal pschede wschitkim njesbožom swarnowała; tola njewě žadyn, kak bórsy jeho kulka trjechi.

Dżenßa na bitwischczu pomyßlich ßebi, Wy macże doma njedźelu a ja dyrbju kóżde wokomiknjenje wotcżakowacz, so mje kulka trjechi. Ach, kak wjele jich tu morwych leji, kotrychž familije ßnadź dżenßa wjeßeku njedźelu ßwjecza, dokelž hischcze njewjedża, so je jich luby ßyn abo bratr panył!

Kowarjez Ernst je tež strowy a mózach dżenßa s

nim̃ nĕkotre ßłówczka poryczecz. — Na schußeju je zakoßnje hkadke, dokelž ßnĕh bjes pschestacza dże a po nim jena dźĕlba wójska po druhej marschirnje. — Danszy maja satraschnje wulke kule s wótrym kónczkom. Jeli mje žana kulka njetrjechi, budu bórsy saßo pißacz.

Czaßy ßu tu jara czężke, my psched symu, njepokojom a spróznoszu žadyn staw wjazy njeczujemy; ale tola ßmy wschitzy połni wutrobitoszcze sa krala a wótzny kraj.

„Schtóž ßwoju ßmjercz we bitwje nadeńdże,
Tez w zusbje kaž we wótznym kraju wotpoczńje."

My pak chzemy Boha proßyez, so bychu tajke czaßy skoro kónz mĕle; pschetož sa naß a ja tudomnych wobydlerjow je hubjenje. Nichtón njemože dźĕlacz a wjele kónz wosmje. Jedyn bur dyrbi husto sa 80 muži ßkomu, drjewo a wschelaku druhu potrjebu dacz.

Wjele dobreho a t. d. — Wasch ßwĕrny ßyn a bratr J. Schuster, podwyschk w 4. kompagnije kral. pruskeho *) 3. gardyregimenta.

Dźeßaty
wojerski list s Holsteina.

(Wot A. Hohlfelda s Porschiz.)

S Rendsburga, 9. februara 1864. — Mĕsto Kiel, hdźez bĕchmy ßebi wscho tak pĕknje srjadowali a hdźez ßo nam tez tak derje spodobasche, dyrbjachmy 21. januara njejapzy wopuschczicz; schtož bĕ nam njelubo a wobydlerjam pak srudnje ßłyschecz, dokelž rĕkasche, so sa nami Prußzy a Rakuszy pschiúdu. Jako pak to kielszy wobydlerjo ßłyschachu, spadże jim wutroba, dokelž k nim žaneho dowĕrjenja njemĕjachu.

S Kiela marschirowachmy pschi deschczu a žakoßnje hubjenym wjedrje dwaj dnjaj, setkachmy duzy Rakuskich, a pschiúdżechmy do Graula, jeneje wßy blisko Hohenwesstedta. Tam leżachmy zyły tydzeń w kwartirach a mĕjachmy ßo derje, ale dokelž tez do Graula Rakuszy pschiúdżechu, dyrbjachmy dwĕ hodźinje dale do Remmelsa, hdźez bĕ 40 muži na jenym kuble a ßo nam jara njespodobasche. Tudy pschezo rĕkasche, s budźemy bórsy do Hamburga a potom domoj marschirowacz a 31. januara pschiúdże pschikasuja k wotmarschirowanju, ale na zyle druhu stronu; pschetož my podachmy ßo na pucz do Rendsburga. My njewjedżachmy, schto ma to na ßebi. A jako bliże pschiúdżechmy, ßłyschachmy dale bóle hrimot kanonow a widżachmy dym wot polvera horje stupacz. To naß trochu spłóschi, ale czim wutrobiczischo do prĕdka dźĕchmy. Jako do Rendsburga pschiczeżechmy, mjerwjesche ßo tam wscho s wójskom. Wjele Pruskich a Rakuskich bĕ hižom do Schleswigskeje pschekrocziło a tsi ßlĕdowaze dny njesasta pschemarschirowanje wojakow a pschichod wjele 1000 wosow s muniziju, zyrobu a t. d.

Jako my do kwartiry pschiúdżechmy, mjenujzy 10 mužow do jeneho maleho doma, bĕ tam hižom 80 Rakuskich, kotsiž hižom we wschich kutach leżachu, pod hckym njebjom warjachu a jĕdżachu, a jenoż městaschko k spanju žadachu. Woni rano sahe do bitwy czehnjechu.

Prĕnje dny ßłyschachmy pschezo kanony rucz a bórsy pschijĕdżechu wosy s ranjenymi. A tak bĕ to potom kóżdy dzeń a wożachu jich tez po żelesnizy dale. — Hdyž jedyn tajke straschnoscze widzi, dha žadyn dziw njeje, so ßo jedyn druhdy postróži.

Hacz a kak dołho tudy wostanjemy, to njewĕm; ja w tu khwilu dale niczo czinicz njemóżu, hacz se sczerpliwoszcu wotczakowacz, schto Bóh poscżele.

Wjele dobreho a t. d. Twój ßwĕrny bratr A. Hohlfeld, wojak w 1. bat., 3. komp. krónprynzoweje brygady. (Dalsche listy sa tydzeń.)

*) Redakcia proßy lubych pruskich Sserbow, kotrychž ßynoso abo bratsja se Schleswiga domoj pißaja, so bychu jich listy w Serb. Nowynach wosjewjecz dali a proßymy, so bychu ßo nam tajke listy po póscże pschezo njefrankirowane póßłake; hdyž bórsy dobra skkadnosez do Budyschina njeje.

Redakcia.

Ze Serbow.

S Budyschina. W běhu sańdzeneho tydzenja wotpołożichu na tudomnym krajnostawskim seminaru pruhowanje wólbokmanoscze: K. Schołta, pomozny wucżeŕ we Wopakej; k. Helm, pomozny wucżeŕ pschi měschczańskej wucżeŕni w Budyschinje (Sserb); k. Weber, schulski vikar w Steinbornje pola Kinspórka; k. Förstak, pomozny wucżeŕ w Žitawje; k. Knobloch, schulski vikar w Großhennersdórfje a k. Däweritz, schulski vikar w Kinspórku. F.

S Wulkodażina. To je sdobne a khwalobne, hdyž ßo w gmejnach naschej lubeje Łużizy sa wojakow, w Holsteinje pschebywazych, nĕschto pjenjes shromadzi a jim póscżele, dokelž je tam wschitko jara drohe. S naschego schulskeho wokrjeża ßu tam scheszczo młodżenzoju: 5 s Wulkodażina a 1 s Njechanja; s Njesnarowa, Jawornika a se Stwjeschina tam nikoho nimamy. W tajkim nastupanju bu sańdżeny tydzeń w naschej gmejnje sa spomnjenych pjeczoch hromadżene a 21 tl. 19 ngl. 5 np. nasbĕrane a ßo jim tute pjenjesy pósłachu.

S Porschiz. W naschej gmejnje je ßo w tych dnjach 10 tl. nahromadźiło a je k. farař Trautmann tak dobry był a tute pjenjesy k wojakomaj Hohlfeldej a Brodże do Holsteina wobstarał.

S Kóśkow s Małej Khójniczku. Tudy ßmy 9 tl. sa tsjoch, s naschej gmejny w Holsteinje stejazych, wojakow nahromadzili a jim poßłali.

S Družkez. Tez pola naß ßmy 12 tl. nahro-

madżili a naſchim pjeczom, w Holſteinje ſtejazym, wojakam poßłali.

S Boſchez ſ Zyßezami. Sa wojakow ſ naſcheje gmejny, w Holſteinje ſtejazych (jich je ſchtyri) ßmy 10 tl. 20 nßl. najbĕrali a jim pósłali.

S Budeſtez. S naſcheje gmejny ßu tſjo wojazy w Holſteinje a ßmy 11 tl. 22 nßl. ſa nich nahromadżili a jim poßłali.

S Delneje Hórki. Naſcha gmejna a ryczerſkubko ſtej ſa tſjoch, ſ naſcheje gmejny w Holſteinje ſtejazych, wojakow 14 tl. nawdakej a jim tele pjenjesy póßłakej.

S Khorez. Wjeczor 15. fabrnara we 8 hodżinach wndyri tudy w Gruhlez wolenzy woheń a je ßo ta ßama zyle wotpalika. Hródż a brózeń woſta ſtejo. Gruhl, kotryż ſawĕſczene njemĕjeſche, ſchkoduje pſches to nĕhdże 10,000 tl.

Se Zidowa. W tudomnym papjerniku ßu ſa wojakow, kiż ſ naſcheje gmejny w Holſteinje ſteja, 10 tl. nahromadżili a jim tam poßłali.

S Budyſchina. Dokelż w tu khwilu w Draždżanach mnoſy katholikojo pſchebywaju, kotſiż nĕmſkeje ryczе mózni njejßu, tola pak jara derje franzowſki móża, n. pſch. woßebje Polazy, dha k. profeſſor Buk tam (naſch luby ßerbſki krajan) w nĕtcziſchim póſtnym czaßu kóżdu ßrjedu popołdnja w 4 hodżinach w dwórſkej zyrkwi póſtne prĕdowanje w franzowſkej ryczi ſa nich dżerżi.

Se Zidowa. Pſchi czehnjenju 3. klaßy ſakſkeje lotterije je wot wulkeho dobytka, 15,000 tl. wopſchijazeho, tcż dżĕlba do kollekzije tudomneho kollekteura Henniga panyka.

S Wotrowa. Po pſchikładze druhich gmejnow ſo tudy za dweju, z naſcheje wſy w Holſteinje ſtejaceju, wojakow pjenjezy hromadżachu a bu za njeju 8 tl. 15 nſl. nahromadżenych a hnydom póſłanych. Pſchi tym je woſebje naſch gmejnſki prjódſtejiczeŕ k. Pĕtr Smoła njemały wopor pſchinjeſł.

Se wßow. Pola naß bĕ tón tydżeń wulke wjeßele pſchetoż jedyn tudomny bĕ powjeſcz doſtał, ſo je pſchi czehnjenju 3. klaßy kral. ſakſ. lotterije wot wulkeho dobytka, 15,000 tl. wopſchijazeho, hódnu dżĕlbu dobył. Wón bĕ ßebi ßwój lóß pola kollekteura Jägera sen. na ſwonkownej lawſkej haßy w Budyſchinje kupił a je ſ teho ſpósnacz, ſo k. Jäger sen. pſchezo hiſchcze ſe ßwojim ſtarym ſbożom hraje.

Hans Depla a Mots Tunka.

Mots Tunka: Hale, Hanßo, te wbohe holcy, hdyż wójna naſtanje!

Hanß Depla. Hale, Motſo, te wbohe holcy, hdyż wójna njenaſtanje!

M. T. Dha ßu wone te poßlenje póßnicy wuzywałe.

H. D. Niczo wo to, kołbaßniſtwo je pjecza hewak ſakaſane.

Cyrkwinske powjeſće.

Wĕrowani:

Michałska cyrkej: F. W. Güroth, wobydleŕ w Cutritzſchu, ſ Marju Madlenu Beyerez ſe Zidowa. — Pĕtr Auguſt Halma, wobydleŕ pod hrodom, ſ Hańżu Wicjaſez ſe Zidowa.

Krĕceni:

Michałska cyrkej: Marja Thereſia, Bohuwĕra Kubżele żiwnoſczerja w Nowych Czichónzach, dż. — Bohuwĕr Wylem, Jana Auguſta Ryczerja, khĕżkarja w Dobruſchi, ß. — Jan Hendrich, Michała Juranza, wobßedżerja ſelenodołſkeje korczmy pola Wjelkowa, ß. — Marja Thereſia, Jana Libuſche, poſłenka w Nabozach, dż. — Amalia Bertha, J. L. Maultzſcha, ſchewza pod hrodom, dż. — Ernſt Bohuwĕr, C. F. W. Grellmanna. ſchewza na Zidowje, ß. — Marja Hańża, Jana Bohuwĕra Mehle, khĕżerja na Zidowje, dż.

Podjanska cyrkej: Auguſt, Jana Sykſcha, pohonczja w papjerniku, ß.

Wulku dżĕlbu

wuſrjadowanych zigarrow, 25 ſa 6 nßl. a 6½ nßl. (ambalema ſ kubaſtimi a braſilſkimi) ma ſaßo na pſchedań **Guſtav Schellhammer**

na bohatej haßy cżo. 93/31.

Na pſchedań.

Sahrodniſka lĕżomnoſcz na nowych hrjebjach cżo. 715/340 je na pſchedań.

Kałowe, runklizowe a druhe pólne a ſahrodne ßymjo ma ſaßo na pſchedań.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Swój wulki ſkład

murjerſkich a tſĕſchnych zyhlow

poruczataj

W Hornym Mĕrkowje

G. L. Müller a Grohmann.

K blinzowej hoſezinje

njedżelu 21. februara najpodwolniſcho pſcheproſchuje

Domaſchka w Czelchowje.

Wuczomnik pyramy.

Sa moje materialtworowe a zigarrowe khlamy ßo k jutram t. l. ßyn ſprawnych ſtarſchich, kiż ma, jeli mózno, ßerbſkeje ryczе mózny byczz, pod ſpodobnymi wumĕnjenjemi jako wuczomnik pyta.

A. B. Pannach.

Drjewowa aukcia

na delnohórczanſkim revíru.

Schtwórtk 25. februara t. l. rano wot ½9 hodżinow budża ßo pola Wulkeje Dubrawy khójnowe wuléßowane żerdże, kotrez ßo ſa ſchtomowe koły, khmelowe a bobowe żerdże hodża, w hromadach na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Wumĕnjenja ßo pſched terminju woſjewja a maja ßo kupzy na knjezim dworje tudy nutsnamakaez.

We Wulkej Dubrawje, 17. februara 1864.

Schönig, hajnik.

Skład
schpihelow,
ſtoczanych kromkow
a
kulojtych
fotografijowych
obłukow.

Schleńzowy
porzelanowy a ſteingutotworowy
ſkład
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy,
najpołniſcho ſrjadowany, to wſchitko po najtuniſchich płaczijnach najpodwolniſcho porucza.

Skład
blidowych,
khofejowych
a
myjenſkich
ßudobjow.

Němski Phönix,

wohen ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Cžeſczenym a lubym Serbam poruczam najpodwolniſcho ßwój ſkład cžaßnikow wſchitkich druzinow. Wſchitke porjedzenja ßo najwěſczijſcho a najſprawniſcho wuwjedu pod rukowanjom nanajtuniſcheje płaczijny.

Tež pſchiſponinam, ſo ßym ßerbſkeje rycže tak derje mózny, kaž němſkeje.

J. Schneider.

Firma: **Protza a Schneider,** cžaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuſchiz domje.

C. A. Fuchs

fotograf na hrodowſkej haßy cžo. 298 ma ßwój atelier wſchědnje wot 9 do 3 hodzinow wotewrjeny.

Topołowe klozy

ſ najmjeńſcha 11 zolow w pſcherěſku abo tołſche a 6½—7 kohczi dołhe chze něchtón kupicz a móza pſchedawarjo wſcho dalſche ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Dotalne mukupſchedawanje w tudomnych wulkich młynach ſměje ßo tež ſtajnje dale a namaka ßo w podlanſkim fabrikſkm domje.

L. G. E. Mörbitz.

Sa wowcžerjow.

K ſaſtupjenju k bliſchemu ßwjedzenju ßw. Jana ßo ſa jara dobru ſdu 2 wowcžerjej jako wyſchej inſpektarjej wulkich wowcžernjow w Rußowſkej a Wuherſkej pytataj.

Jenoż na tajkich, kiž maja dobre wopißma abo poruczenja, móże ßo dźiwacz a njech ßo pola podpißaneho prjódkſtaja.

W Budyſchinje, na horncžerſkej haßy.

H. Meiſel, oek. inſpektar.

Reſtkubło cžo. 16 w Mortkowje pola Laſa, ſ 33 jutrami (morgenami) areala je hnydom na pſchedań a ßu bliżſche kupne wumènjenja pola wumjeńkarja Wukaſcha tam ſhonicz.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je doſtacz:

Kharta Schleswig-Holſteina 7½ a 4 nßl.
Illuſtrirter Familien-Kalender, ſa 5 nßl.
Amoiſen-Kalender, ſa 5 nßl.

Moje wſchudże ſnate, wubjernje ßyłne, ſtajnje zyłe cžerſtwe ßuche droždże, poruczam wſchitkim hoſpoſam k pjeczenju najlèpje. — Pjekarjam a ſaßopſchedawarjam dawam pſchi wjetſchim wotbjerku hódny rabatt.

W Budyſchinje, na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Młody cžłowjek, kiž chze knihiwjaſarſtwo (buchbinderſtwo) nawuknycz, móże pſches wudawarnju Serb. Nowinow dobreho miſchtra pſchipokaſaneho doſtacz.

Krajnostawski bank.

Bilanza.

Activa. **Ultimo december 1863.** **Passiva.**

Activa		toler.	sl.	np.
Transport		5,542,213	15	3
Konto pojczernje.				
Saldo ult. decbr. 1862	323,598tl.—.-.			
Pschibytk w lěcze 1863	397,204 = —.-			
	720,802tl.—.-.			
Wotbytk = = =	266,941 = —.-.	453,861	—	—
Lejomnostne konto.				
Wunoschk ult. dec. 1862 sa 1 ležomnoscž . .	2500tl.—.-.			
Kupjenje ryczeř-kubła Pomorez .	100,000tl.—.-.	102,500	—	—
Konto depositnych licitalnich penes.				
Wunoschk ult dec. 1862	8247tl.21.3.			
Wotkhód w lěcze 1863 .	1026 =.26.5.	7220	24	8
Kassa-Konto.				
Hotowe penesy ult. decembra 1862 . .	638,769tl.24.3.			
Pschikhod w lěcze 1863	2,477908 =.29.3.			
	3,116,678tl.23.6.			
Wukhod . . .	2,570,393 =. 9.2.	546,285	14	4
		6,652,080	24	5

Passiva		toler.	sl.	np.
Transport		6,503,292	8	1
Per **reserve-fondske-konto.**				
Wunoschk ult. december 1862	123,788tl.16.4.			
Dobytkowa dźělba wot 1863	25,000 =.—.-.	148,788	16	4
		6,652,080	24	5

Dobytkowe a schkodowaze konto.

Dźewjatnate zličbowanske lěto wot 1. januara hač do ult. decembra 1863.

Debet.	toler.	sl.	np.
Sa dań sa składki w nalutowařni .	99,867	10	6
Sa teho runja na wudate sastawne listy	68,119	8	8
Sa sarjadowanje w 19. sliczb. lěcze . .	12,964	27	8
Cžisty, w prjódstejazej bilanzy hižom repartirowany dobytk	61,539	15	6
	242,491	2	8

Credit.		toler.	sl.	np.
Sa dań wot hypothekskich žadankow .		150,017	3	8
Sa nju wot wobstatkow sast. listow w banku		453	19	1
Sa nju wot effectow		65,165	21	2
Sa myto sapißanja a wukonjenja . .		755	19	3
Sa provisiu		1326	7	7
Sa salětnjene koupony sast. listow . .		23	26	9
Sa dań wot wustatkow	39,586tl.24.9.			
Sa dań pschi požczeřni	15,682 =. 3.2.			
	55,268tl.28.1.			
Wot teho sa dań sakładneho kapitala, kauziow a kapital-kreditorow . .	30,520tl. 3.3.	24,748	24	8
		242,491	2	8

W Budyschinje, 26. januara 1864.

Direktorium krajnostawskeho banka kral. saksk. hornołužiskeho markhrabinstwa.

s Thielau. **s Loeben.** **J. Schilling.** **Ehrig.**

Dr. Whithowa wodźiczka sa wocźi

wot **Tr. Ehrhardta** w **Altenfeldzi** w **Thüringskej**, s wjazorymi privilegiami wyßokich weřchow poczeszena wopokasuje ßo be wschitkmi dotalnymi wocźi hojazymi ßrjedkami psches ßwoje sbožomne skutkowanje wschjednje jako najłahodnischa a najljepscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móže ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrjeda a jako

wjesta pomoz sa ludźi na wocźomaj bjednych

kóždemu poruczecź. Wona hoji wjeszje a ruczje a be wschitkich schkódnych szjewkow, woßebje pschi sahorjenju, szetpnenju, ßuchocźi, ßylsowanju a bježenju wocźow, kaž tež pschi ßłaboszi po bjelmi a płaczi bleschka s wułožowanjom jenož 10 nßl., a dźjeła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldźi w Thüringskej.

Skład sa Budyschin w hrodowskej haptyzy.

Möblowy Magazin
Augusta Jannascha

na bohatej haßy cžo. 73/14 po 1 skhodze s napschecza hotela k winowej kiczi

porucza swój bohaty skład derje a po módze dźěłanych wěžow, sa najtunischu płaczisnu; jako: pißanske sekretary, pißanske bureauy, khamory sa ßlěbornu nadobu s nadstawkom w schklenży a w schpihelu, schklenżane khamory s komodami, pißanske blida s nadstawkom sa knjenje, kulojte blida se stolpom, wuczahowanske blida, sofablida, blida k hraczu, schtyrirózkate blida, mnjenske blida, blidka k schiczu a sa nippes, komody, etagery, draftkhamory, draftsekretary, koža, kschinje sa schaty, toiletske schpihele, zyle wulke schpihle w skotnych kromach, sczinowe stolzy we wschelakich druzinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtunischeje płaczisny k dobroczinwemu wobkedzbowanju.

W Budyschinje. **Aug. Jannasch,** tyscherski mischtr.

Jara rjany wubjerk

ßerbskich spěwarskich knihi

do ßomota a koże najkraßnischo swjasanych, porucza po tunich płaczisnach

Korla Forner, knihiwjasar na bohatej haßy blisko plumpy, ßobotu w budże pched khlamami kk. Kocha a Preua.

Drjewowa aukcia.

Pjatk 26. februara t. l. budże ßo na hermanczanskim reviru dźělba brěsowych a wolschowych dołhich hromadow, kaž tež dźělba khojnoweho stejazeho drjewa po łoßach na pschedawanje pschedawacz.

Sapoczatk na spomnjenym dnju dopołdnja w 9 hodzinach.

Shromadzisna w hermanczanskej korczmje.

Pschedawanske wumĕnjenja ßo psched aukciju wosjewja.

Pětr Sauer.

Drjewowa aukcia.

Schtwórtk 25. februara t. l. rano w 9 hodzinach budże ßo na lěsczanskim lěßowym reviru blisko budysko-mużakowskeho schußeja na sakskich mjesach 100 wolschowych a khójnowych dołhich hromadow, 20 łoßow ßkanja a 55 kop ßuchich khojnowych walczkow na pschedawanje pschedawacz.

Hajnisce sarjadnistwo w Manjowje.

Drjewowa aukcija.

Wutoru 23. februara budże ßo na lubtobczanskim reviru dźělba ßyluych brěsowych dołhich hromadow pschi napłaczenju na pschedawanje pschedawacz.

Shromadzisna rano w 9 hodzinach w knjezej zyhelnicži Měrkowje.

Pötschka, hajnik.

Pschedawanje drjewa.

Pondźelu 29. februara t. l. rano w 9 hodzinach budże ßo na lěßowym reviru w Schczeńzy pola Rakez dźělba brěsow a wolschow w dołhich hromadach sa hotowe pjenjesy pschi wulkim hacze na pschedawanje pschedawacz. **Lehmann,** hajnik.

Jedyn wójnarski

może w Njechornju pola Wosporka hnydom město dostacz.

Na ryczerkuble Delnej Kinje budże ßo pondźelu 22. februara 1864 popołnju w 2 hodzinomaj, pschi tak mjenowanej kralowej łuzy, dźělba brěsowych żerdzow, wobstejaza s něhdże 30 łoßow, na pschedawanje pschedawacz.

Na porukowanje, mi w cz. 5 Serb. Now. czinjene, Miß. Poßol. cz. 3 wotmołwjenje pschinjeße.

Preußka.

Młody człowjek, ßyn sprawnych starschich, kiż chze schewstwo wuknycz, może pola podpißaneho do wuczby stupicz.

E. Libscha, na rěsniskej haßy.

Sserbska holczka, totraz ßo rad kózdemu domjazemu dźěłu podwoli a ma luboscz k dźěczom, namaka k 1. haperleje t. l. město. Hdże? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Ssobotu 6. februara je ßo jena listownja (brieftasche) se wschelakimi papjerami na puczu wot Budyschina do Turjoho shubiła a proßy ßo sprawny namakar, so by ju sa dobre mzto we wudawarni Serb. Now. wotedacz.

Stare ßerbske knihi po najdrózschej płaczisnje knjiharnja **Smolerja** a **Pjecha** kupuje.

Hólczez, kiż chze schewstwo nawuknycz, może pola podpißaneho město dostacz.

Schewski mischtr Pötschka na bohatej haßy.

Łużičan čo. 2 je wušoł.

Zandźenu njedźelu wječor w 10 hodzinach zwjeseli naju Bóh luby knjez přez narod stroweho a čerstweho synka.

Klětno, 16. februara 1864.

H. Jurk, kantor, a mandźelska.

Ćišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje. Nakładnikaj: Smoler a Pjech.

Čisło 9. ~ 27. februara. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Telegrafiske depesche. Swětne podawki. — Jidnaty **wojerski list ſ Holſteina.** — Ze Serbow: S Budyſchina. S Lubja. S Porſchiz a Krakez. S Džiwoczicz. S Ratarjez. S Wulkeho Žieženja. S Wósporka. S Nadžanez. Se Scheſchowa. Se Semiz. S Mjeſchiz. S Dobraſchez. S Ketliz. S Bukojny. S Čzornych Noßliz. S Wujezka. S Bóſchiz. S Korſymja. S Klukſcha. S Huſki. — Nawěstnik.

Swětne podawki.

Wažniſche depeſche wot zyłeho tydženja.

Kopenhagen, 19. februara. Němſzy wojazy ßu ſe Schleswiga do Jütlanda pſchiſchli.

Flensburg, 19. febr. Tudy wudyri w lazarecze čzo. 5 wohenj, bu pak hnydom ſaßo poduſcheny.

Flensburg, 20. febr. Civilnaj kommißaraj ſtaj pſchikaſakoj, ſo ma ßo w Schleswigu wſchudžom němſka rycz nałožecz, ſ wuwſacjom tych ſtronow, hdžež je lud danſki.

Kopenhagen, 21. febr. Wot 25. februara budža wſchitke pſchiſtawy ranſcheho brjoha Holſteinſkeje a Schleswigſkeje blokirowane. Wuwſaty je jenož Neuſtadt. Wczera běſche mała bitwiczka w Sundewittu.

Kopenhagen, 22. febr. Dzenża rano czinjachu Prußy ßylne rekognoſcirowanje. Nadpad ſta ßo na zyłu liniju. Jedyn regiment dyrbjeſche zoſacz, ale jedyn druhi jemu k pomozy pſchińdże. Batterije ſe ſchanzow tſělachu. Pſchipołnju ßo Pruſzy ſaßo wróczichu.

Altona, 23. febr. Civilnaj kommißaraj ſtaj pſchikaſakoj, ſo ßo w Schleswig-Holſteinje žane danſke papjerjane pjenjeſy wjaz bracz njeßmjedža.

Barlin, 24. febr. Tudy ßo powjeda, ſo je Jendželſka ſ pſchihłoßowanjom Franzowſkeje a Rußowſkeje tón namjet ſtajła, ſo by ßo ſchleswigholſteinſka należnoſcz na jenej konferenzy dowuczinika. Pruſka a Rakuſka ſtaj pjecza ſ tym pſches jene, nochzetaj pak žadyn pſchimér (Waffenſtillſtand) ſ Danſtimi ſczinicz, ale dale wojowacz, hdyž tež ßo hižom na konferenzy jedna.

Flensburg, 24. februar. Pruſke wójſko je pola Sandackera (k połnju wot Rinkenis'a) nowu ßylnu batteriju ſakoziło, ſ kotrejž budże tamniſchi pſchiſtaw derje wobknježicz móz.

Hadersleben, 24. febr. Bjes danſkimi pſchedſtražemi a pruſkej gardu, jim pola Gudſoe napſchecziwo ſtejazej, maja ßo ſtajnje małe bitwiczki. — Danſka twjerdžiſna Fridericia je wot 6000 Danſkich wobßadżena a je bjes nimi wjele Schleswigſkich. Kommandant je general Steinmann.

Rendsburg, 24. febr. Wczera buchu bjes tymi rakuſkimi wojakami, kiž běchu najlěpje wojowali, w Haderslebenje medaille wudželene. Pruſki prynz Albrecht je wojakam ßam pſchipojſcheſche. Mecklenburgſki wójwoda je ſa tych, kiž ßu ßo w bitwje pola Oeverſeea wuſnamjenili, dwazyczi rjadow póßłak.

Kopenhagen, 23. febr. Knježerſtwo woſjewjuje, ſo je dwanacze rakuſkich wójnſkich łódžow wupóßłanych, kiž maja ſa danſkimi łódžemi paſcz.

Wien, 24. febr. Jendželſke miniſterſtwo je 20. febr. we Winje a Barlinje tón namjet ſtajiło, ſo by ßo danſkeje wójny dla konferenza wotdžerżała. To bu w principu pſchijate a jedna ßo nětko wo podłožk, na kotrymž ma ßo wuradżowacz. Na wójniſchczu woſtanje wſcho, kajkeż je

Win, 24. febr. Pruſka a Rakuſka ſtej ſwolniwej, ßwoje požadanja na měrnym puczu wujednacz dacz; tola dyrbi němſki bundestag ßobu wuradżowacz. Jendželſka a Franzowſka ſtej ßo nětko na Danſku wobroczikej, ſo byſchtej ihonikej, ſchto ta k tej wězy měni.

London, 24. febr. Rakuſka a Pruſka ſtej jendželſki namjet, ſo by ßo ſwada ſ Danſkej na kongreßu wujednała, ſa dobry ſpósnakej. Do Jütlanda dale žane němſke wójſko njepoczehnje.

Spolſkich mjeſow. Wóndano w nozy ßu ſběžkarjo pola Wlozkawa jedyn czah ſ tworami ſkaſyli, dokelž běchu pólver pod koliju ſapalili a bu 16 woſow ſkażenych. Naſajtra je bliſko Laſow ſaßo jedyn czah k njeſbožu pſchiſchoł a buchu někotſi człowjekojo wobſchkodżeni, dokelž běchu ſběžkarjo ſchěny wuſběhnyli. W Czerſku ßu woni kaßu wſali a ßół, wyſchnoſczi ßłuſchazu, ſa tuni pjenjes roſpſchedali.

Sz Hamburga, 25. febr. S někotrych ſtronow ßo piſche, ſo je danſki kral tež hižom kongreßej pſchiſtupił.

Sakska. Budyska krajska direkcia wosjewjuje, so budże lětża sa protestantskich Sserbow w Draždżanach a wokolnosczi w draždżanskej kschižnej zyrkwi žerbska Boża žkužba se spowjedżu a Božim wotkasanjom schtyri krócz wotdżerżana a to njedżelu Lätare 6. měrza, 4. njedżelu po žw. trojizy 19. junija, 17. njedżelu po žw. trojizy 18. septembra a 2. njedżelu adventa 4. decembra. — Budyski žudniski hamt pschikasuje, so ma kóżdy hospodař, w kotrehoż domje nĕchtón na jĕtra skhorje, to hnydom wjeżnemu rychtarjej a tutón pak wokrjeżnemu lĕkarjej wosjewicz. — Tachantski konsistorium wosjewuje, so je s Dr. Mahroweho wotkasanja jedyn stipendium lĕtnje wot 50 tl. sa žerbskeho mkodżeńża s Mahrez pschecżelstwa wotewreny, kiż chze na wucżerskim seminaru, na realnej schuli abo na nĕkajkej akademii studowacz, a potom tež hischcże jene lĕtnje wot 30 tl., kiż chze nĕkajke rjemjeżko wuknycz. — Jeho majestosez kral Jan je pschiswolił, so žmĕ kowarski mischtr August Schimank w Minakale powschitkomne czeżne snamjo, jemu wot pruskeho krala spożczene, pschijecz a nożycz. — Jeli budża lĕtża spodobne czaży, dha budże w mĕżazu juliju abo augustu w Budyschinje powschitkomny hornołużiski turnski žwjedżeń wotdżerżany. — Saksti póżłanz na khĕżorskim franzowskim dworje, baron Seebach, je do Draždżan pschijeł.

Pruży. General Manteuffel, kiż bĕ wóndanjo w Draždżanach, je žo w tychle dnjach do Wina podał. Każ žo sda, dha je žo ta njelubosnosez, kotraż bĕ bjes pruskim a rakuskim knjeżerstwom s jeneje strony a bjes mjeńschimi němskimi wjerchami s druheje strony holsteinskeje nalężnosczе dla nastała, nimale sażo zyle wuhkadkowała. Duż njetrjebamy žo w tu khwilu bojecz, so by bjes němskimi wjerchami wójna wudyrika. — Wschitke pruske wójnske łódże žu poruczнosez dostałe, so dyrbja w krótkim czażu k wojowanju hotowe bycz. — Sajeczi danszy wyschi, kiż žu do Magdeburga póżłani, žmĕdża tam žwobodnje po mĕsczе khodżicz; tež žmĕdża danszy podwyschzy pod pschewodom jeneho wojaka s twjerdżisny do mĕsta hicz. — Do Wittenberga je 400 jatych Danskich pschischko, wot kotrychż połojza w tamnischich wobtwjerdżenjach, połojza pak w hrodowskej khapalni bydli. — We Wrótžławju (Breslau) bu wóndanjo inspektař hornoschlesynskeho dwórnischcza, s mjenom Göbler, wot polizije sajaty a do Barlina póżłany, dokelż je pjecza s pólskim sbĕżkarstwom w swjasku stejał a bróń do Pólskeje wobstaracz pomhał. — Se wschĕch pruskich stronow žo ja ranjenych wojakow wschelake wĕzy jim potrjebne do Schleswiga sczeku a je žo tam tež tójschto diakonižow a druhich žónskich podało, so bychu jich hladali. Lóżo ranjeni žo do Pruskeje sczeku.

Rakuży. Winska krajna rada je wobsanknjena a žu nĕtko žejmy jenotliwych rakuskich krajow wupiżane, so bychu žo w mĕrzu nĕkotrych wuradżowanjow dla shromadżili. Jenoż galizyski žejm powołany njeje, dokelż je tam pólskeje revoluzije dla hischcze wjele njeměra; a hdy budże wuherski žejm powołany, to tež njeje prajene. — Arzywójwoda Max a jeho mandżelska staj žo do Brüżela podałoj, hdżeż wona tak dołho wostanje, hacż wón w Parisu pobudże, so by tam s Napoleonom mexikanskeho throna dla hischcze to a wono wotryczał. Pschetoż nětko je wĕste, so chze arzywójwoda Max s mexikanskim kralom bycz. — General Gablenz je s tych kanonow, kotrez je rakuske wójsko w Schleswigu dobyko, nĕkotre do Wina póżłał a s nimi tež tych wojakow, kotsiż žu najwutrobicziwscho wojowali a teho dla wot khĕżora rjady a medaille dostali. Jako woni do Wina pschiňdżechu, buchu wot shromadżeneho luda s wulkim žławuwołanjom witani a mĕjachu potom pola khĕżora audienzu. Najwjetscha kanona, kotruż bĕchu žobu pschiwjesli, bĕ jedyn 84 puntař, do kotrehoż bĕ wożom koni sapschehnjenych.

Schleswig-Holstein. Sańdżeny tydżeń žo w Schleswigu niczo ważne stało njeje, dokelż pruske wójsko hischcze s pschihotowanjemi k woblehnjenju düppelskich schanzow zyle hotow njebĕ. Pschetoż czeżke kanony, kotrez žu k temu trjeba, njehodża žo tak khĕtsje daloko dowjesez a wożebje w Schleswigu niz, hdżeż žu pucże bórsy jara hubjene, hdyż jenoż nĕkak mokre wjedro sastupi a pišaja wot tam, so kanony na tamnischich dróhach pschezo hacż do wóski do błóta sapaduja. Ale pschi wschĕm pschihotowanju žu žo skoro wschĕdnje w bliskosczi düppelskich schanzow make bitwiczki stałe. — Pruske wójsko je pola Rinkenis'a psches mórsku wotnohu móst k Eckernsundej natwariko, so by žo tak lĕpje k düppelskim schanzam pschibliżecz móhko. To bĕchu Danszy do Kopenhagena k wjedżenju dali a duż pschijĕdże 18. februara łódź „Rolf Krake", kotraż je zyle s tołstym żelesom wobbita. Jako nimo Holnis'a jĕdżesche, tsĕlachu tamne pruske batterije se wschej mozu na tu łódź, ale ta jĕdżesche dale, każ niczo wo to, dokelż kule wot żelesa wotlĕtowachu, a pocza potom na spomnjeny móst tsĕlecz. Ale skoro wschitke kulki psches njón pschelerżachu a dokelż batterije s Rinkenis'a žylnje do njeje tsĕlachu, dha žo jej ta wĕż skónczнje wostudzi a wona wotjĕdże. Rapport jeje kapitana je w danskich nowinach wotczischczany a wón powjeda, so je Rolf Krake psches 100 kulow s pruskich batterijow dostał, ale so ma wscho hischcze w dobrym rjedże. — Pruske wójsko poda žo 22. februara hacż nimale k düppelskim schanzam, so bychu pruszy wójskowodżerjo uasnonili, kak po prawym s tutymi schanzami steji. Marschall Wrangel a krónprynz, każ tež prynz Bjedrich Korla bĕchu tež pódla. S wobeju stronow žo žylnje wojowasche a hischcze žylnischo tsĕlesche. Kak wjele ludzi je njepschecżel shubił, njeje snate, tola žu Pruszy njehdże 200 Danskich a nĕkotre

danske khorhoje ſajeli. Pruſzy mějachu 5 morwych a 20 ranjenych.

Rakuſke wójſko je dale k jütlandſkim mjeſam cžahnyło a ſ nim tež jene wotdžělenje pruſkeho wójſka, tak mjenowana gardydiviſia. Tuta je w ßwojej horliwoſczi, jako 18. februara ſa Danſkimi cžěrjeſche, jütlandſke mjeſy pſcheſkrocžiła a tak do ßamßneje Danſkeje ſaſtupiła. Jena patrouilla gardyhuſarow bě mjenujzy hacž do Koldinga (w Jütlandze) pſchijěchała a ßo hiſchcže dale tuteho měſta podała, hdjež na wotdžělenje danſkeho wójſka trjechi a potom tak dołho cžakaſche, hacž jej 1. a 3. ſchwadrona gardyhuſarow pod kommandom majora Somnitza k pomozy pſchindže. Tutón Danſkich nadpadže a jich hacž do Norre-Bjert honjeſche, hdjež pak bě tejko danſkeho wojſka, ſo ßo wón ſaßo do Koldinga wróczi. Danſzy ſhubichu 5 morwych a 5 jatych, wot pruſkich huſarow bě 5 ranjenych a 2 konjej morwaj.

Wukrajne nowiny hroža teho dla, dokelž je ſjenoczene wójſko ſe Schleswig-Holſteina do ßameje Danſkeje ſaſtupiło, ſo budže ßo wukraj nětko tež do teje wójny měſchecz dyrbjecz. Duž je ſ Barlina pjecza pſchikaſnja pſchiſchła, ſo wójſko dale Koldinga hicz njeßmje. Kolding (hacž runje danſki) dyrbi pak w ruzy wobkhowacz, dokelž je tak najlěpje danſkemu wójſku, w twjerdžiſnje Fridericia ſtejazemu, pucz ſaracženy, hdy by wone wójſku w düppelſkich ſchanzach k pomozu pſchińcz chzyło. — Zyke danewirkſke ſchanzy budža ſemi ſrunane a džěła hižom wſchědnje pſches 600 ludži na tym. Sa měßaz budže to džěło hotowe.

Zidnaty

liſt ſ Holſteina.

(Wot K. Młónka ſ Dživocžiz.)

S twjerdžiſny Rendsburga, 14. februara. — Ja ßym hiſchcze w Rendsburgu a my tu najſkerje woſtanjemy. Rendsburg ßo dżeń wote dnja bóle ſ wojakami pjelni; najprjódzy běchmy tu jenoż dwaj batailonaj infanterije a jena batteria artillerije, w nowſchim czaßu pak hiſchcze 2 bataillonaj ßem pſchińdżeſchtaj a tež 1 batteria, tak ſo ma pſches to kóżdy měſchczan, kiž mějeſche prjedy 10 muži, nětko jich 20. A k temu pſchińdže, ſo ma kóżdy hiſchcze tójſchto lohko ranjenych, dokelž w ſchpitalach ruma pobrachuje. Dżeń wote dnja ranjenych pſchiwożuja. So je jich tudy tež tójſchto tajkich khorych, kiž žane rany nimaja, ale ßu na wſchělake khoroſcze khori, to ßo tež roſymi. Sańdżeny tydżeń je ßo do Rendsburga jara wjele Danſkich jako jatych pſchiwjeſło a běchu tu najbóle jenoż jenu nóz, naſajtra buchu pak dale do Pruſkeje wotwjeſeni. W jenym wulkim twarjenju tudomneho kronwerka je jich tež hižom wjele ſtow, a ſa nich ßo tudy ſtaraja a doſtawaja dobru jědz. Tuczi jeczi po wulkim džěle žaneho wojerſkeho wobleczenja nimaja, ale du, kaž ßu doma wobleczeni khodzili, dokelž wojerſke wobleczenje, kaž praja, njeje doßahnyło, a ma najbóle kóżdy jenoż pak mězu pak mantel. A jich hubjene tornifiry wißachu jim niże khribjeta. Někotſi ßu w drjejanzach. Wczera tydżenja buchu 4 rakuſzy wyſchi, kiž běchu na rany wumrjeli, tudy ſ wulkej cžeſczu khowani a někotre dny poſdżiſcho ſaßo dwaj; teho runja nimale wſchědnje ranjenych, kiž ßu tudy w ſchpitalu wumrjeli, k rowu njeßu.

Kóżdy dżeń ßu někotre ſakſke kompagnije do lazarethow kommandirowane, kiž dyrbja khorych hladacz, jim pomozni bycz, jich rany ſawobalecz a, hdjež ßo hodži, jim k ßkużbje ſtacz.

Tudomni wobydlerjo ſa ranjenych w ſchpitalach jara wjele cžinja, a jim dawaja, hacž runje maja hižom ßwoje domy ſ wojakami pſchepjelnjene.

Kronwerk je wot Pruſkich wobßadżeny a ßym ßebi jón wóndanjo wobhladak. Tam ßu wſchelake fabriki na żeleſo a twarjachu ßo tam tež někotre wulke kóżje.

Sańdżeny tydżeń ſaßo nješchto ſchtrympow, rukajzow a ſchawlow bjes naſchim wójſkom rosdawachu, kiž běchu ſe Sakſkeje ßem pósłane. Někotſi wojazy ßu tež pjenjeſy doſtali, kotrez běchu w jich gmejnach ſa nich hromadżili, ſchtož je tudy wulke wjeßele nahotowało. S Draždżan poßłachu tež 1000 zigarrow ſa kóżdy bataillon.

Jako pjatk tydżenja jeneho ſchpiona, prjedawſcheho danſkeho ſaſtojnika Blauenfelda, ßem pſchiwjedżechu, bě tu lud tak na njeho roſſkobjeny, ſo jeho dwaj rajtarjej, bjes kotrymajž dżěſche, ſkoro wjaz ſakitacz njemóżeſchtaj. Wón je ſchědżiwz a ßedzi nětko w kronwerku.

Wczera a dżenża ßu ſaßo nějhdże 200 khorych a ranjenych ßem pſchiwjeſli a my mamy ſaßo tſjoch w kwartirje, dokelž wſchitzy do lazaretha pſchińcz njemóżachu. Tajki czah ranjenych wojakow ma ſrudny napohlad. To ßu jěſdni a pěſchzy, Pruſzy, Rakuſzy a Danſzy wſchitzy w hromadże: nětkrý je khromy, druhi ma ruku ſawjaſanu, tſeczi je na hkowje ranjeny a t. d. — Serbſtich Nowinow ßym wſchě cžißka doſtawak. — Moje pißmo je dżenża hubjene, dokelž je ſtwa pokna wojakow a njemożu ſkoro pißacz, dokelž měſta pobrachuje a ſtajnje do blida ſtorkaja. So ßu póßnizy nimo, ßym hakle ſ Waſcheho liſta nawjedżił, dokelž tudy hiſchcze żanu protyku widżił njeißym. Dokelž dnjownik (Tagebuch) wjedu, dha datum pſchezo wěm a druſy ßo mje tež pſchezo praſcheja, hdyž chzedża wjedżecz, kajki je dżeń w protyzy.

Wjele dobreho a t. d. Waſch ßwěrny ßyn K. Młónk.

Pſchiſpomnjenje redaktora. Wot jeneho

němſkeho wojaka, kiž je ßo „Ernſt Müller" podpißał a w Rendsburgu ſteji, ßym ja liſt doſtał, kiž ma ßo bjes druhim takle: „Kaž Wam najſkerje ſnate budże, je wjele ſtow Sserbow jako wojakow exekucionſkeho wójſka do Holſteina cżahnyło a tam hiſchcże pſchebywaja. Schleswig-Holſtein je nětko ſ wojakami pſchepjelnjeny a je wſchitko jara drohe, ſo wojerſka ſda nihdże njedoßaha. Duž je to wſcheje khwalby hódne, ſo ßu wſchelake gmejny ſa wojakow ſe ßwojich wßow pjenjeſy hromadżake a jim ßem póßłake; ale to běchu hacž dotal wſcho němſke gmejny. (Tutón liſt je ßrjedž februara pißany. Red.) — Hdyž tež nětko ſchleswigholſteinſka wěz żana narodnoßerbſka wěz njeje, dha ßu tola ßynojo ßerbſkeho kraja ſa ſchleswigholſteinſku ßwobodu wucżahnyli a dyrbja pſchi tym wjele parowacż. Ja ſnaju njekotrehożkuliž ßerbſkeho wojaka, kiž dyrbi ßebi cżeżży pſchepomhacż, dokelž doma nikoho nima, na kotrehož by wo pjenjeſy pißacż mohł. Duž proſchu, ſo byſchże Wy tutu należnoſcż w Serbſkich Nowinach k ryczam pſchinjeßli, a tak ßerbſzy wojazy w pſchirunanju k němſtim ßo dale jako wopuſchczenych ciucż njetrjebali. Naß wſchitkich by to wutrobnje ſwjeßelilo, hdy bychu tež tudomni Sserbja někajki dar ſ wótzneho kraja doſtali. Waſch najpodwolniſchi E. M. —

☞ Naſchich lubych ßerbſkich krajanow, kiž w Rendsburgu ſteja a tam Serbſke Nowiny doſtawaja, proſchu ja, ſo bychu najprjódzy ßwojemu němſkemu ßobutowarſchej E Müllerej mój najwutrobniſchi dżak prajili, ſo wón tak dobroczinje ſa ßerbſkich wojakow ryczi. Pódla proſchu jich pak tež, ſo bychu jemu prajili, ſo je ßo bjes tym, jako je wón ßwój liſt wotpóßłał, wjele pjenjes w Sserbach nahromadżiło a ßerbſkim wojakam do Holſteina poßłało, kaž to tuto cżißło Serbſkich Nowinow a wſchelake prjedawſche cżißła wopokaſuja.

☞☞ Skónczńie proſchu pak tež te ßerbſke gmejny, kiž hiſchcże ſa ßwojich, w Holſteinje ſtejazych, ßynow ſkkadowali njeißu, ſo bychu ßo dobroczinje na nich dopomnicż, ſa nich pjenjeſy ſhromadżowacż a jim tute bórſy póßłacż chżyłe. Tak ſměja tu ßamu khwalbu we wukraju, kaž němſke gmejny, kiž ßu ſ dżěła thětro wjele pjenjes ßwojim ßynam do Holſteina póßłake.

J. E. Smoleŕ.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Saňdżeny tydżeń wobſtachu na tudomnym evangelſkim ſeminaru pruhowanje wólbokmanoſcże: K. Seiler, pomozny wucżeŕ w Seifhennersdorfu; k. Jeremias, pomozny wucżeŕ we Wjeleczinje (Sserb); k. Hilbrig, ſchulſki vikar w Kamenzu (Sserb); k. Lüttich, domjazy wucżeŕ w Hornej Hórzy a k. Wagner, pomozny wucżeŕ w Dittelsdorfu (Sserb). W tutym tydżenju wotpokożichu tajki examen: K. Leßka, pomozny wucżeŕ w Halſchtrowje; k. Krümmer, pomozny wucżeŕ w Barcże (Sserb); k. Schönfelder, pomozny wucżeŕ w Biſkopizach; k. Mjerwa, pomozny wucżeŕ w Połcżniży (Sserb); k. Flügel, pomozny wucżeŕ w Bretnigu a k. Jawrich, vikar w Friedersdorfu pola Połcżniży (Sserb). F.

S Lubja. W běhu teho a ſaňdżeneho tydżenja je ßo w Starym Lubju wot gmejnſkeho prjódkſtejerja Wendlerja ſa tſjoch w Holſteinje ſtejazych wojakow 10 tl., a w Njechanju wot ſtarſkeho muża Rutniczańſkeho ſa wojaka Auguſta Tkalza 6 tl. 6 nßl. naſběrako a do Holſteina póßłako.

S Porſchiż a Krakez. Tež my ßmy na ßwojich lubych, kotſiž jako wojazy w Holſteinje ſteja, pſchecżelniwje ſpomnili. Porſchiży ßu 10 tl. 4 nßl. a Krakezy, hdżež ßo tež knjes Menzner a jeho dom dobroczinje wobdżěli, 12 tl. nahromadżiłe. Wyſche teho doſtachmy wot lubych Kumſchiczanow, kotſiž ßu, hacž runje nikoho w Holſteinje nimaja, tola ſkkadowali ſ dobroczinweje wutroby 4 tl., ſa cżoż jim w mjenje naſchich ßynow ßwój najwutrobniſchi dżak prajimy. Tute 26 tl. 4 nßl. je knjes farař Trautmann hnydom na knjeſa oberſta ł Boxberg we Rendsburgu ſ tej próſtwu wotpóßłał, ſo by wón tele pjenjeſy bjes Porſchiczanami a Krakecżanami, jemu w liſcże pomjenowanymi a pſchi jeho brigadże ſtejazymi, dobroczinje rosdżělił.

S Dżiwocżiż. Tež w naſchej gmejnje, kotraż ſ Makeje Borſchcże (hdżež ßo tež hnadne knejſtwo wobdżěli), Dżiwocżiż a Praſkowa wobſteji, ßu ſa ßwojich ſchtyrjoch, w Holſteinje ſtejazych wojakow, mjenujzy ſa Korlu Hendricha Młónka ſ Dżiwocżiż, ſa Korlu Auguſta Duczmana, Auguſta Běrku a Jana Klingſta ſ Makeje Borſchcze 8 tl. 12 nßl. nahromadżili. K tutym pjenjeſam je tež Horna Borſchcż 1 tl. 7 nßl. dariła, dokelž ma horka pomjenowany Klingſt ßwojich najbliżſchich pſchecżelow tam. Tute dary luboſcże ßu w tychle dnjach na pomjenowanych wojakow kóżdemu po 2 tl. 3 nßl. wotpóßłane.

S Ratarjez. Tež w naſchej gmejnje ſ ryczeŕkubłom ßmy ſa jeneho wojaka ſ naſcheje wßy, w Holſteinje ſtejazeho, 5 tl. 20 nßl. nahromadżili a tam póßłali.

S Wulkeho Żiczenja. S naſcheje wßy je ßo dwěmaj, w Holſteinje ſtejazymaj wojakomaj 7 tl. póßłako.

S Wóſporka. Sa 11 wojakow, do Wóſporka ßluſchazych a w Holſteinje ſtejazych, je ßo tudy 22 tl. 26 nßl. nahromadżiło a jim pſchipóßłako.

S Nadżanez. Tež naſcha wjeß a ryczeŕkubło je ſa ßwojich tſjoch, w Holſteinje ſtejazych, wojakow 10 tl. 3 nßl. nahromadżiła a jim póßłaka. Tež běchu ßo wſchelazy cżeladniży na ſkkadowanju wobdżělili.

Se Scheschowa. S nascheje wßy steji 6 wojakow, w Holsteinje, sa kotrychž ßmy tu 8 tl. 18 nßl. nahromadžili a jim pósßkali.

Se Semiz. Sa tsjoch, s nascheje wßy w Holsteinje stejazych, wojakow ßu tudy 11 tl. 12 nßl. nahromadjili a jim pósßkali.

S Mjeschiz. Sa wojakow s nascheje wßy, w Holsteinje stejazych, bu tudy 5 tl. nahromadzenych a jim posßkanych.

S Dobraschez pola Delneje Hórki. S nascheje wßy staj dwaj wojakaj w Holsteinje, sa kotrejuž ßmy tudy 8 tl. nahromadzili a jimaj pósßkali.

S Ketliz. Sa 8 wajakow, s nascheje wßy w Holsteinje stejazych, ßmy tudy 24 tl. nahromadžili a jim pósßkali.

S Bukojny pola Barta. Tež nascha wjeß je sa tsjoch tudomnych a nětko w Holsteinje stejazych wojakow 6 tl. 21 nßl. nahromadžiła a jim pósßkała.

S Čzornych Noßliz. My ßmy tudy sa tsjoch, s nascheje wßy w Holsteinje stejazych, wojakow 9 tl. nahromadzili a jim pósßkali.

S Wuješka pola Bukez. Tudomna gmejna je sa ßwojich tsjoch, w Holsteinje stejazych, wojakow 12 tl. 26 nßl. dobrowolnje nawdała a jim pósßkała.

S Bóschiz. Hdyž nam Serb. Now. s wjazorych wßów powjescze pschinjeßechu, so ßu tam sa ßwojich ßynow, w Holsteinje stejazych, ßmilne dary składowali, dha dowalamy ßebi tež my tudy pschispomnicz, so je tež nascha gmejna w tutym nastupanju khwalobnje skutkowała a ßwojim tsjóm ßynam, w exekucionskim wójsku stejazym, 9 toleŕ nahromadziła.

Składowali pak ßu: rycžerkubleŕ k. Voigt 3 tol., k. wucžeŕ Bär, knježna Stefanka, gmejna a tež cželedž, a budža teho dla wěscze naschi ßynojo sa tajku jim wopokasanu luboscz, jeli ßo saßo s dalokeho kraja czili a strowi domoj wrócza, ßo džakomni wopokasacz.

S Korsymja. Tež w tudomnej gmejnje je ßo sa tsjoch, w Holsteinje stejazych, wojakow 15 tl. nahromadziło a jim pósßkało.

S Klukscha. Tudy je ßo ßrjedu 24. febr. popołdnju 5 lět stary hólczk Handrij Schczěpan, ßyn tudomneho žiwnoscerja Schczěpana nize nascheje wßy na rězy na lodze pschepanyk a dokelž jemu pomoz sahe doscz pschischła njeje, satepił.

S Huski. Tudy ßłyschimy, so je nascha wožada sandženu ßrjedu w termiji, kotraž je ßo teho dla tudy měła, wobsanknyła, nowu zyrkej twaricz a s tajkim twarom najposdžischo w lěcze 1866 sapoczecz. Pschihoty k temu, jako pschiwožowanje twarneho materiala a t. d. dyrbja ßo hužom w lěcze 1865 stacz. Tež ma nowa zyrkej potom tež nowe byrgle dostacz.

Dobrowolna subhastacia.

Khěžniska žiwnosez cžo. 1. w Hajnizach, k sawostajenstwu njebo Michała Janascha ßkuschaza, na domskich a hospodarskich twarjenjach, na sahrodze, polach a łukach 5 akrow 111 prutow wopschijaza a se 119,12 dawskimi jenosczemi napokožena, ma ßo herbstwodžělenja dla

schtwórtk, 3. měrza 1864

w pomjenowanej žiwnosczi dopołnja wot 9 hodžinow dobrowolnje na pscheßadžowanje pschedawacz, schtož ßo s tutym k sjawnemu nawjedženju dawa. **Herbjo.**

Schkleńzu w tasłach

porucza knjesam tyscherjam na wßach po poniżenej płaczisnje, kaž tež dejmanty k schkleńzurěsanju najpodwolnischo

Aug. Wilhelm II., schkleńczerski mischtr

na bohatej haßy s napschecza winoweje kicze.

Jena dobra schatowe róla je pola pjekarja Wendschuha na Židowje cžo. 254 na pschedań.

Jedyn czěmnobruny, brachow ßwobodny, 1¼ wyßoki kóń steji, dokelž je wysche, na kuble cžo. 6 w Lětonju pola Budyschina na pschedań.

Jedyn commis, kiž je ßerbskeje ryczje mózny, ßo sa jene materialtworowe khlamy w Budyschinje pyta a je wscho dalsche we wudawarni Serb. Nowinow dostacz.

Maćica serbska.

Časopis 1863, zešiwk I. je wušoł a móža jón sobustawy pola k. Jakuba dostać.

Hórnik, sekr.

Dotalne mukupschedawanje w tudomnych wulkich młynach smeje ßo tež stajnje dale a namaka ßo w podlanskim fabrikskim domje.

L. G. E. Mörbitz.

Swój wulki skład

murjerskich a tschschnych zyhlow

poruczataj

W Hornym Měrkowje

G. L. Müller a Grohmann.

Stare ßerbske knihi po najdróžschej płaczisnje kuiharnja

Smolerja a Piecha kupuje.

Pschedawanje drjewa.

Pondželu 29. februara t. l. rano w 9 hodžinach budze ßo na lěßowym reviru w Schczěnzy pola Rakez džělba brěsow a wolschow w dokhich hromadach sa hotowe pjenjesy pschi wulkim hacze na pscheßadžowanje pschedawacz. **Lehmann,** hajnik.

Moje wschudze snate, wubjernje ßylne, stajnje zyle czerstwe ßuche droždże, poruczam wschitkim hospodam k pjeczenju najlèpje. — Pjekarjam a saßopschedawarjam dawam pschi wjetschim wotbjerku hódny rabatt.

W Budyschinje, na ßerbskej haßy.

J. G. F. Nieckisch.

Pschehlad

hypothekſkich wupożczonkow, wot krajnoſtawſkeho banka ſakſkeho hornołużiſkeho markhrabinſtwo ſpożczenych.

	Horne Łużicy.		Herbſke kraje.		Summa.	
	Liczba hypothekſkich kontow.	Wunoſchk wupożczonkow Toler	Liczba hypothekſkich kontow.	Wunoſchk wupożczonkow. Toler.	hypothekſkich kontow.	wupożczonkow. Toler.
Wobſtatk ult. dec. 1862 . .	1731	1,520670 — —	808	2,051350 — —	2539	3,572020 — —
Pſchiſchedſche w. l. 1863 . .	20	166105 — —	42	147400 — —	62	313505 — —
	1751	1,686775 — —	850	2,198750 — —	2601	3,885523 — —
Naſpjetpłaczene w. l. 1863 . .	75	68655 — —	34	113830 — —	109	182385 — —
Wobſtatk ult. dec. 1863 . . .	1676	1,618120 — —	816	2,085020 — —	2492	3,703140 — —
Po pſchiliczenju naſpetpłaczenjow, w lětach 1846—1863 ſczinjenych .	—	— — —	—	— — —	1404	2,128635 — —
Totalny wunoſchk ſczinjenych wupożczonkow.	—	— — —	—	— — —	3896	5,831775 — —

Wot 313,505 tolerjow, w l. 1863 wupożczenych, rosdżěli ßo 142985 toler na horka pſchiſtajene 62 nowe hypothekſke konti a 170520 toler na 68 tajke hižom wobſtejaze,
a je ßo po tajkim w lěcze 1863 wſcho do hromady
130 wupożczonkow
wobſanknyke.

Krajnoſtawſki bank.

Po wuſtawkach krajnoſtawſkeho banka kralowſkeho ſakſkeho hornołużiſkeho markhrabinſtwa ßo ſ tutym k ſjawnemu nawjedżenju dawa, ſo nětko

direktorium banka

knjes krajny ſtarſchi **Heinrich Erdmann Auguſt ſ Thielau** nad Hornym Kemnitzom, pſchedßyda,
knjes krajny ſyndikus **Kurt Ferdinand Julius ſ Loeben**, ſyndikus banka,
knjes **Julius Schilling**, prěni knihiwjedżer banka,
knjes krajny ſyndikus **Otto Julius Ehrig**, ſyndikus banka
wuczinja, jako

pſchedßyda ſorjadowanſkeje rady

knjes krajny poſtajenz, prjedawſchi knježerſki radżiczel **Franz Guido Hempel** nad Ohornom

a jako jeho naměſtnik

knjes komornik **Egon Heinrich Guſtav** ßwobodny knjes ſe **Schönberg-Bibran** a **Modlau** nad Kuhom ꝛc.
ſkutkuje, jako

direktař lombardſtwa

knjes **Auguſt Robert Duckart**
ſaſtawne liſty pſchi tym ßam wukonjecz ma, a ſo ma

kontraſignaturu nalutowarnſkich knižkow

knjes **Guſtav Adolph Kaiſer**, kontrolleur banka
wot bankoweho direktorija poruczenu.

W Budyſchinje, 27. januara 1864.

Direktorium krajnoſtawſkeho banka kral. ſakſk. hornołużiſkeho markhrabinſtwa.
ſ Thielau.

Němski Phönix,

wohen ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Möblowy Magazin
Auguſta Jannaſcha

na bohatej haßy cžo. 73/14 po 1 ſkhodze ſ napſchecža hotela k winowej kiczi

porucža ßwój bohaty ſkład derje a po módže dżĕłanych wĕzow, ſa najtuniſchu płaczišnu; jako: pißanſke ſekretary, pißanſke bureauy, khamory ſa ßlĕbornu nadobu ſ nadſtawkom w ſchkleńzy a w ſchpihelu, ſchkleńczane khamory ſ komodami, pißanſke blida ſ nadſtawkom ſa knjenje, kulojte blida ſe ſtołpom, wuczahowanſke blida, ſofablida, blida k hraczu, ſchtyrirózkate blida, myjenſke blida, blidka k ſchiczu a ſa nippes, komody, etagery, draſtkhamory, draſtſekretary, koža, kſchinje ſa ſchaty, toiletſke ſchpihele, zyle wulke ſchpihle w ſłotych kromach, ſczinowe ſtołzy we wſchelakich druzinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtuniſcheje płaczišny k dobroczìwemu wobkedżbowanju.

W Budyſchinje. **Aug. Jannaſch,** tyſcherſki miſchtr.

Jara rjany wubjerk

ßerbſkich ſpĕwarſkich knihi

do ßomota a koże najkraßniſcho ſwjaſanych, porucža po tunich płaczišnach

Korla Forner, knihiwjaſař na bohatej haßy bliſko plumpy, ßobotu w budże pſched khlamami kk. Kocha a Preua.

Skład ſchpihelow, ſtoczany kromkow a kulojtych **fotografijowych** obłukow.

Schkleńzowy porzelanowy a ſteingutotworowy ſkład
Rudolpha Wilhelma

na ßerbſkej haßy, **najpołniſcho ſrjadowany, to wſchitko po najtuniſchich płaczišnach najpodwolniſcho porucža.**

Skład blidowych, khofejowych a myjenſkich **ßudobjow.**

Czeſczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolniſcho ßwój ſkład czaßnikow wſchitkich druzinow. Wſchitke porjedżenja ßo najwĕſczišcho a najſprawniſcho wuwjedu pod rukowanjom najtuniſcheje płaczišny.

Też pſchiſponinam, ſo ßym ßerbſkeje ryczе tak derje mózny, kaž němſkeje.

J. Schneider.

Firma: **Protza** a **Schneider,** czaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuſchiz domje.

Wulku dżĕlbu

wuſrjadowanych zigarrow, 25 ſa 6 nßl. a 6½ nßl. (ambalema ſ kubaſkimi a braſilſkimi) ma ſaßo na pſchedań **Guſtav Schellhammer** na bohatej haßy cžo. 93/31.

Wuczomnik pytany.

Sa moje materialtworowe a zigarrowe khlamy ßo k jutram t. l. ßyn ſprawnych ſtarſchich, kiż ma, jeli mózno, ßerbſkeje ryczе mózny byczь, pod ſpodobnymi wumĕnjenjemi jako wuczomnik pyta.

A. B. Pannach.

Reſtkubło cžo. 16 w Mortkowje pola Laſa, ſ 33 jutrami (morgenami) areala je hnydom na pſchedań a ßu bliżſche kupne wumĕnjenja pola wumjeńkarja Wukaſcha tam ſhonicz.

Kałowe, runklizowe a druhe półne a ſahronde ßymjo ma ſaßo na pſchedań.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Wupschedań.

Pondzelu', 29. februara, wutoru 1. a ßrjedu 2. měrza, budže ßo pola mje wulka dzělba wusrjadowanych tworow po jara tunich, ale twjerdych płaczisnach pschedawacz.

Jan Jurij Pahn.

Krajnostawski bank.

K wobkedzbowanju ßo s tutym wosjewja, so ßo pschi tudomnej **krajnostawskej nalutowarni** dla wobliczenja danje w czaßu

wot 14. hacz ßobu 31. měrza t. l.

njeskutkuje

W Budyschinje, 23. februara 1864.

Krajnostawski bank.

Aukcia palneho drjewa.

S lětuscheho puschczaneho drjewa budza ßo ßlědowaze palne drjewa a to:

I. w bartskim reviru

5 kloftrow lipoweho schczěpjaneho a pjeńkoweho drjewa
58 „ khójnoweho schczěpjaneho a pjenkoweho „
147 kop brěsowych walczkow
18¾ kop khójnowych walczkow

wutoru 8. měrza t. l. dopołnja w 9 hodzinach,

II. w nowschanskim reviru

nehdže 50 brěsowych a wolschowych dołhich hromadow,
„ 50 kop brěsowych walczkow

ßrjedu 9 měrza t. l. dopołnja w 9 hodzinach na pscheßadzowanje sa hotowe pjenjesy pod wuměnjenjom naßadzenja sjawnje pschedawacz.

Na kupjenje ßmyßleni chzyli ßo 8. měrza t. l. w fasaneriji pola Barta, a 9. měrza na fórbarku w Nowej Wjeszy nutsnamakacz.

W Barcze, 23. februara 1864.

Hrabinske Lipske hajniske sarjadnistwo.

Wiedemann.

Pschedawanje wuzitkoweho drjewa.

Na hermanczanskim lěßowym revěru ßu w drjewnischczu pola Njeradka pschi budyskej drósy twarske driewo a deskowe klozy na pschedań. Kupowarjo chzyli ßo na nakedzbowarja Englera tam abo na C. A. Wehlu w Budyschinje, na mjaßowym torhoschczu czo. 40, wobroczicz.

Drjewowa aukcia.

Wutoru jako 1. měrza t. l. budže ßo na drozdzijskim reviru něhdže 100 kop dołhich twjerdych walczkow a 30 loßow stejazeho drjewa pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadzowanje pschedawacz.

Sapoczatk rano w 9 hodzinach pschi tak mjenowanym pschiwczanskim puczu.

W Drozdiju, 27. februara 1864.

Rentschka, hajnik.

Dzak.

Najwutrobnischi dzak prajimy tudy shromadnje wschitkim, kiž ßu so naschich ßynow, w Holsteinje stejacych, ßmilne dary składowali a tak jich nusu polóžicz pomhali. Bóh chcyk kóždemu bohaty sapłaczer bycz.

W Bóschizach, 16. februara 1864.

Starschi.

Najwutrobnischi dzak.

Wot tsjoch, tudy podpißanych a nětko w Holsteinje stejazych, wojakow s Drozdzija ßo s tutym czeßnej drozdzijskej gmejnje sa jeje pjenježny dar tak ßylna ßława wunoscha, jako by jedyn sajaty danski 84puntař sahrimotał.

S dzakownosczu poruczeja ßo

Korla Janasch,
Handrij Mikanja,
Handrij Schneider.

Naležny dzak.

Podpißani tsjo wojazy s Czornych Noßliz w tu khwilu w Holsteinje stejazy, praja czesczenej czornonoßliskej gmejnje sa pjenježny dar, jim dobroczíwje pößłany, ßwój najwutrobnischi dzak.

Jan Jokuscha,
August Duda,
Jan Scholta.

W knihařni Smolerja a Pjecha je časopis 1863, zešiwk I. za 7½ nsl. na předań.

Dzeń 21. februara dopołnja w 10 hodzinach wumrje po dwěnjedzelskim khorym łožu na jětra nascha lubowana mandzelska a macz **Madlena Schusterowa** rodz. **Lindnarjez** w starobje 37 lět a 10 měßazow, schtož my pschecżelam a snatym s tutym najpodwolnischo k nawjedzenju dawamy.

Srudni sawostajeni
w Raschowje.

Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje. Nakładnikaj: Smoleř a Pjech.

Čisło 10. ~ 5. měrca. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. Najnowsche. — **Wojerski list ſ Jütlanda.** — ZeSerbow: S Njeßkaczidła. S Hucjiny. S Wujezka. S Jiłoz. S Rodcz. S Khróſcziz. S Panczíz. S Jatſjobja. S Kupoje. S Woleſchnizy. S Njechanja. S Dżéżnikez. S Kaſchez. S Zympla. S Kamjeneje. S Radworja. S Raboz. S Holzy. S Horneje Hórki. S Pſchiwczíz. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěſtnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydżenja.

Frankfurt nad Majnom, 26. februara. Pruske a rakuske knježerſtwo ſtej pola bundeſtaga tón namjet ſtajiłoj, ſo by ßo najwyſche roskaſowanje nad exekncionſtim wójſkom, w Holſteinje ſtejazym, pruſkemu knježerſtwu pſchepodało. Bundestag wobſaukny, ſo ma ßo ſa tydżeń tuteho namjeta dla jednacz.

London, 27. februara. W poßedżenju druheje komory rjekny miniſter Palmerſton, ſo budże ßo w kongreßu, danſkeje wójny dla powołanym, na podkožku londonſkeho protokolla jednacz. Danſki kral hiſchcze praji njeje, hacz chze k kongreßej pſchiſtupicz.

Stuttgart, 27. febr. W poßedżenju druheje komory praji miniſter Hügel, ſo wójna hiſchcze bórſy kónz njeſmëje, dokelž je danſki kral wobſankuył, wſchitke požadanja Rakuſkeje, Pruſkeje a bundeſtaga wotpokaſacz.

Kopenhagen, 27. febr. Danſka krajna rada praji w ßwojej adreßy, kralej pſchepodatej, bjes druhim tole: „My nadżijamy ßo, ſo budże wójna ſe wſchej mozu dale wjedżena.

Kopenhagen, 27. febr. Měſto Kolding, wot pruſkeho wójſka wobßadżene, dyrbi wſchëdnje 1000 tl. kontribuzije dacz. Pruſzy wojazy ßo hacz dotal k wobydlerjam pſcheczelniwje ſadżerja. Woni ßu Kolding po mózhoſczi wobtwjerdżili.

Kopenhagen, 27. febr. Kral je na adreßu wotmolwił, ſo chze na ſjenoczeńſtwu Schleswiga ſ Danſkej wobſtacz.

Hamburg, 29. febr. Danſzy ßu kupu Fehmarn, ſ napſchecza Holſteina leżazu, ſ wójſkom wobßadżili.

Flensburg, 29. febr. Pruſki prynz Korla je k marſchalej Wrangelej pſchijeł a budże nětko poſtajene, hacz wójſko dale do Jütlanda póndże.

Wrótßław, 29. febr. Rakuſke knježerſtwo je Galicyju do wobleżenoſcze dało.

Barlin, 1. měrza. Pruſke wójſko je poruczhoſcz doſtało, ſo dale Koldinga do Jütlanda hicz njeßmě.

Kopenhagen, 1. měrza. Genoral de Meza je wotßadżeny. Najwyſche kommando nad danſkim wójſkom je generalej Gerlachej pſchepodate.

Schleswig, 2. měrza. Wczera ßu Danſzy wſchelake domy a dwory, pſched düppelſkimi ſchanzami ſtejaze, wotpalili. Dżenża ßo pruſke wójſko k Düppelej bliżeſche.

Korfu. 2. měrza. Rakuſka wójnſka łódż „Velebicz" je jenu danſku pſchekupſku łódż ſajała.

London, 2. měrza. Po powjeſczach ſ Kopenhagena ßu njedaloko Fridericije danſzy tragunarjo a pruſzy huſarojo na ßo trjechili. Danſzy, kiž mějachu 9 ranjenych, ßu pjecza 28 huſarow ſajeli, bjes kotrymiž je tež jedyn wyſchk a jedyn lěkař.

Najnowſche.

Rendsburg, 2. měrza. Danſka fregatta „Niels Juel" je pſchijeła, ſo by Lobjo blokirowała.

Frankfurt, 3. měrza. Namjet pruſkeho a rakuſkeho knježerſtwa, ſo by ßo tež Holſtein pruſkemu najwyſchemu roskaſowanju poddał, bu dżenża wot wjetſchiny bundestaga wotpokaſany.

Paris, 3. měrza. S kongreßa dla danſkeje wójny drje niczo njebudże. — S Italije ßu ſnjepokojaze powjeſcze pſchiſchłe.

Sakſka. Druha komora je w tychle dnjach někotre pſcheměnjenja a pſchiſtawki hońtſkeho ſakonja wuradźiła. — Lód na Łobju, kotryž běſche ßo na někotrych městach we wulkich hromadach ſtajił a teho dla bliſkim wobydlerjam ſ wulkej wodu hrożeſche, je nětko bjes wſcheje ſchkody wotpłował. — Lětßa mějeſche ßo hłowna ſhromadźiſna němſtich ratarjow a hajnikow w Draždźanach wotdźerżeć, ale pſchedßydſtwo je dla nětčźiſchich njewěſtnych a njepokojnych čaßow wobſankнуło, ſo ßo tajka ſhromadźiſna lětßa wotdźerżeć nima. — Druha komora je pſchi ſkładnoſćži, jako mějeſche wudawki, němſtich naležnoſćow dla poſtajene, pſchiſwolić, ßwoju ſpokojnoſć ſe ſkutkowanjom ſakſkeho zivilneho kommißara ſ Koenneritz a generala Hala w Holſteinje ſjawnje wuprajiła.

Prußy. Prynz Korla, kiž je najwyſchi roskaſował nad artilleriju, je ßo na wojowniſchežo podał a do hłowneje kwartiry marſchala Wrangela pſchijěł. Wrangel je pjecza wot krala poruk doſtał, dokłž je pruſkemu wójſku danſke mjeſy pſchekročić dał, a wón je tajki poruk, kaž ßo powjeda, khětro ſa ſko wſał, tak ſo je nětko prynz Korla k njemu pſchiſchoł, ſo by jeho ſaßo ſměrował. — S Barlina je w tychle dnjach 40 cježkich kanonow do Schleswiga pósłanych, dokelž je Wrangel pißał, ſo pſcheczíwo düppelſkim ſchanzam bjes cježkich kanonow niczo kmane ſapočeć njemóże. — Někotſi franzowſzy wyſchi ßu ßo ſ pſchiſwolenjom krala k pruſkemu wójſku do Schleswiga podali. — Pſched 50 lětami je ßebi Jeho majeſtoſć kral Wylem w bitwje pola Bar ſur Aube rjad (orden) żeleſneho kſchiża ſaßłużił. K dopomnjenju na to běchu ſe wſchelakich ſtronow wojerſke deputacije pſchiſchke, ſo bychu jemu ſboże pſcheli, a bjes nimi bě tež jena ruſka. — Dokelž je ßo ſwada bjes wójnuwjedźazymaj wjerchomaj a mjeńſchimi němſkimi wjerchami ſaßo nimale zyle ſlehnyła, dha 6. mobiliſirowany armeekorps ßwoje kwartiry w pruſkich Hornych Łužizach njewoſmje, ale woſtanje we Wrótßławju (Breslau) a wokolnoſćži ſtejo. S zyła ßo ſda, ſo wón njej němſkich naležnoſćow dla mobiliſirowany, ale wjele wjazy dla pólſkeje wěży; pſchetoż Polazy ßu ßebi, kaž je ßo w tychle dnjach pokaſało, wotmyßlili, w Galicyji (kotraž ſ Pruſkej mjeſuje) haru ſapočeć. — Miniſterſtwo wójny je chzyło něſchto wójſka ſ pruſkeje Pólſkeje wotwołacz, ale po wuradźowanjach, kotrež ßo w tychle dnjach mějachu, je ßo poſtajiło, ſo dyrbi tam wójſko w dotalnej ßylnoſći ſtejo woſtacz, dokelž tam měr pſchezo hiſcheze wěſty njeje.

Rakuſzy. Khěžor je wyſchemu Ederej, kotremuž bu pſched Danewirkom kóń ſatſčeleny a kiž bě ßo hewak ſe ßwojej wutrobitoſću pſcheczíwo Danſkim wuſnamjenjał a teho dla wot generala Gablenza do Wina poßłany, konja ſe ßwojeho konjemza darił. Generaladjutant hrabja Crenneville wjedźeſche Edera do khěžoroweho konjemza a móżeſche ßebi tam tón konja wubracz, kajkehož chzyſche. — W Galicyji, kotraž je po wulkim dźěle wot Polakow wobydlena, běſche, kaž rakuſke nowiny pißaja, dźeń wote dnja dale bóle widżecz, ſo tam Polazy někajki ropot pſchihotuja. Rakuſke knjeżerſtwo ma pjecza tež hižom dopokaſma w ruzy, ſo potajny pólſki wubjerk ſa Galicyju wobſteji, kiž ma ßwojich nižſchich a wyſchich ſaſtojnikow po zyłej Galicyji roſpóßłanych. Duž je rakuſke knjeżerſtwo w tychle dnjach zyłu Galicyju do wobleżenoſcze (Belagrungszuſtand) dako, tak ſo je tam nětko wſchitko wojerſkej mozy podczißnjene a ßudniſtwo wojerſkim ßudam pſchepodate. Dale dyrbi kóždy bróń, kiž w ßwojim domje ma, pſchi wyſchnoſći wotedacz a wſchitky zuſniży maja pſched poliziju pſchińcz, kotraž potom roſßudźi, hacž ßmědża dlěhe w kraju woſtacz abo niz. — Tych ranjenych rakuſkich wojakow, kotrychž ßu wóndanjo ſe Schleswiga do Wina pſchiwjeſli, ſtaj tam khěžor a khěžorka hnydom wopytałoj a wobdarikoj. Wěſty baron Henikſtein je kóždemu ranjenemu jedyn dukat (czerwjeny ſłoty) darił. — Kaž ßo ſda, dha nocze rakuſke knjeżerſtwo, ſo by ßo wójna ſe Schleswiga do Jütlanda pſchenjeßła, a ſ teho je najſkerje woßebje pſchiſchło, ſo tam ſjenoczene wójſko nětko dale njeńdże.

Schleswig-Holſtein. We wójnſkim naſtupanju ßo tež ſandżeny tydżeń niczo woßebje ważne w Schleswigu podako njeje. Schleswig je wot Danſkich tyle wopuſchczeny, jenoż kupu Alſen ſ düppelſkimi ſchanzami ßu woni w ßwojej ruzy wobkhowali a móże dołho tracz, prjedy hacž budża jich tam Pruſzy wotehnacz móż. Mjenujzy pruſkemu wójſku je ſawoſtajene, düppelſke ſchanzy a Alſen dobywacz, rakuſke je ßo ſ pruſkej pěſchej gardedivifiu k danſkim mjeſam ſczahnyło, ſo bychu Danſzy ſ Jütlanda tym do khribjeta pſchińcz njemóhli, kiž ßu Alſen woblehnyli. Spomnjena pěſcha gardydivifia ſteji hižom na danſkej ſemi a woßebje w jütlandſkim měſcze Koldingu. Marſchal Wrangel budźiſche Danſkich najradſcho hacž do jütlandſkeje twjerdźiſny Fridericije ſahnał a tu potom woblehnyć, ale, dokelž franzowſke a jendźelſke knjeżerſtwo ſ tym ſ pokojom bycz nochzeſche, dha njeßmjedźiſche po poručnoſći pruſkeho krala wójſku dale Koldinga hicz dacz. Pruſke a rakuſke knjeżerſtwo ſtej mjenujzy pſchi ſapočatku wójny woſjewiłoj, ſo chzetej jenoż Schleswig wobßadźicz, a ßu wukrajni wjerchojo na tajke woſjewjenje prajili, ſo ßo do teje wójny měſchecz nochzedża, jeli wona na Schleswig wobmjeſowana woſtanje. Nětko pak, jako bě pruſka gardydivifia danſke mjeſy pſchekročiła, dha ſdaſche ßo, jako by ßo Jendźelſka a Franzowſka do teje wěży měſchecz chzyła a duž bu Wrangelej prajene, ſo wón wójſku njeßmje dale do Jütlanda hicz dacz.

Jendźelſka ßo pak hewak na to waſchnje jara do

tcje wězy měscha, dokelž ßebi wschu prózu dawa, so by Danſku a ſjenoczenej knjeżerſtwje (pruſke a rakuſke) k měrczinjenju nawabika. Tydżenja też tak wonhladaſche, jako by dobry ſapoczatk k temu ſczinjeny był; pſchetoż pruſke a rakuſke knjeżerſtwo běſchtej ßlubiłej, ſo chzetej kongreßej, teho dla ſakoženemu, pſchiſtupicz a tam ßobu jednacz, kak by ßo ſ danſkim kralom měr ſczinicz móhł. Też rěkaſche, ſo chze danſki kral kongreßej pſchiſtupicz, ale hacz dotal hiſcheże żana wěſtoſcz pſchiſchka njeje, ſo chze to wo prawdże ſczinicz. Wjele wjazy ßo ſda, ſo chze wón wójnu nětko hakle tak prawje ſapoczecz, k czemuż jomu to, ſo je jeho wójſko na kupje Alſenje, najlěpſchu ſkładnoſcz dawa. Danſki kral ma mjenujzy wójnſke łódże, kotrez móża wójſko w düppelſtich ſchanzach a na Alſenje jara podpjeracz; ſjenoczenej knjeżerſtwje pak tam hacz dotal ſ zyła żane wójnſke łódże nimatej.

My ßmy horka ſpomnili, ſo je khětra liczba czeżkich kanonow ſ Barlina do Schleswigſkeje pósłana. Sa tute ßo nětko ſe wſchej pilnoſczu batterije pſched düppelſkimi ſchanzami twarja a je lohko móżno, ſo ßo tam w bliżſchich dnjach ſaßo krucżiſche wojowanje ſapocżnje a budżemy po tajkim ſa tydżeń ſaßo wjaz wo wójnſtich ſetkanjach pißacz móz; pſchetoż ſchtoż je ßo ſandżeny tydżeń ſtało, to ryczi hódne njeje.

Pruſke a rakuſke knjeżerſtwo ſtej pola bundestaga tón namjet ſtajiłej, ſo by ßo jimaj też Holſtein k ſarjadowanju dał. Tutón jeju namjet ma ßo w tychle dnjach w Frankfurcze wujednacz a jeli budże ſa dobry ſpóſnaty, dha hinak bycz njemóże, hacz ſo ßo ſakſke a hannoverſke exekucionſke wójſko ſ Holſteina domoj wróczitej a ſakſki a hannoverſki zivilny kommißar Holſtein wopuſchczitaj.

Wojerſki liſt

ſ Jütlanda w Danſkej.

(Wot J. Schuſtera ſ Woleſchnizy pola Klětneho.)

Kolding w Jütlandże, 19. februara 1864, w nozy w 2 hodżinomaj. — Moji lubi! Dokelž ßmy dżenßa danſke mjeſy pſchekrocżili a prěnje měſto Kolding wobßadżili, dha chzu Wam to ſ tutym k nawjedżenju dacz. — Prjedy běſche nam prajene, ſo jenoż hacz k danſkim mjeſam póńdżemy a ſo te wobßadżimy, hdyż je njepſcheczel wotczahnył; ale nětko je to hinak a njewěmy, kajki do kónz wosmje. Twjerdżiſna Friederica, tſi mile wot jow leżaza, budże drje wjele krwje żadacz, prjedy hacz ju do ruki doſtanjemy. My běchmy wjeßeli, ſo ßo wójna ßwojemu kónzej pſchibliżuje, dokelž ßmy Schleswig a Holſtein wobßadżili, ale nětko, hdyż ßmy danſke mjeſy pſchekrocżili, nimamy wjaz żadyn dobry wuhlad do pſchichoda. Tudy ryczja jenoż danſzy a njemózemy ßo ſ wobydlerjemi roſymicz.

Hižom pſches tydżeń ßym ſe ßwojim wotdżělenjom pſchi avantgardże (pſchi najpředniſchim wójſku) a njejßym zyły tutón czaß ſpał abo ßym tola jenoż druhdy wocżi khwilku ſańdżelicz móhł. Tudy w Koldingu ßmy ſaßo wo jſtwje, měſto teho, ſo dyrbjachmy poßlenjej dwě njedżeli ſkoro ſtajnje w brózńjach abo na polu leżecz a ßebi też wonka na polu w ßněży kuſk jędże ſwaricz.

Każ ßo powjeda, dha dyrbimy ßo tudy ſhromadżowacz a potom na twjerdżiſnu Fridericiu czahnycz. Dżenßa je 5000 muży ßem pſchiſchło a wjaz jich hiſcheże najſterje pſchińdże. Kolding je nětdże tak wulki każ Rosbork (Rothenburg) a kak huſcze tu leżimy, możecze ßebi po tajkim myßlicz: kuchnja, khlamy, ſtwa, komora, dwór a kólnja — wſcho połne wojakow. Tola ja dyrbju ßwój liſt ſkónczicz: proſchcze Boha, ſo to dobry kónz wosmje; pſchetoż my dyrbimy żałoßne pſchětracz: wókna ßu wobmjerſke, k temu ßněh dże a pſchi tym dyrbi jedyn na polu leżecz. Kowarjez Ernſt je też tudy a je ſtrowy, jenoż mózna ſyma ßo jemu też ſpodobacz nochze. Jütland je rjany kraj, tak daloko hacz ßym jón widżił. Jako my pſches mjeſy czehnjechmy, ſpěwachu wojazy:

Schleswig-Holſtein iſt ein ſchöner Staat,
Darinnen liegt begraben ſó manicher Soldat.

Poſtrowcze wſchitkich pſcheczelow a ſnatych, każ też k. duchownemu Nowaka. — J. Schuſter podwyſchk w 4. kompagniji regimenta kraloweje Hiłżbjety, 3. mobilny korps.

Wojerſki liſt

wot jeneho pruſkeho bubnarja.

Schleswig-Holſtein, 10. februara. Moji lubi! Schto ßym ja hižom wſcho naſhonił! Wjele ſtow mojich towarſchow je panyko, ale ja ßym ſtrowy. Bitwa je była, w kotrejż ßu Rakuſzy 200 muży ſhubili; tſi raſy woni nadpad ſczinichu, ale podarmo, tola ſchtwórty ras dobychu, tola bě wot 500 muży jenoż 28 njeranjenych. My ßmy jedyn dżeń 7 a druhi 6 mil marſchirowali, dha padże na 50 muży wot mojeje kompagnije na jedyn krócz; mi też pocża żołte a ſelene pſched wocżomaj bycz, ja pak hrabnych horſchcz ßněha a ſjědżech jón a dha bu mi ſaßo lěpje. Dwaj dnjej njemějachmy żaneje czopkeje jędże, lědom ßuchi khléb a tón nam ßtodżeſche, każ zokor. My pſchińdżechmy do wßow, kiż maja 60—70 khěżow, ale ludżi tam njenadeńdżechmy, a bě wſcho wurubjene. Też pſchińdżechmy k ludżom, kiż nam niczo dacz nochzychu, dokelž ßmy tudy njepſcheczeljo, ale dha teßak wuczehnjemy a ludżom hro-

jymy, a potom dadża poßlenje, schtoż maja. Ale mi je tych ludźi żel; woni počinaja hižom płakacź, hdyż ßo khěźi pschibližujemy. Jedyn ras ßym ßobu byk po zyrobu a běchmy tśjo mužojo. My pschińdźechmy psched jenu khěźku, hdźeż jena rjana mkoda holczka ßedźeschе ſ jenym dźěśćom a płakasche hłodu dla; ja prajach: „Lube dźěczo, schto płakasch? wona wotmolwi: „hłód", to mózach ſrosymicź, dale niczo, dokelż tudy dansży ryncza, schtoż żane ßwinjo dorosymicź njemóże. Ja mějach hischcze kruch khlěba a dach jej pokojzu. Duż wona postany a koschesche mje. Wojazy ludźom mjaßo ſ wuhnja bjeru a du dale bjes pjenjes a dobrych ßlowow, ale mi njeje mózno tych wbohich ludźi wurubicź. Ach, moji lubi, ja budźach Wam hižom dawno pißak, ale ja njemózach nihdże żaneje papjery dostacź. Nasche pjenjesy ßo tudy njchodża, tudy ßu zyle hinasche, kotreż my zyle njesnajemy. Wy pißaschcze mi, so chzecze mi pakczik wězow póßłacź: to njeczińcze, pschetoż my prjecź mjetamy, schtoż ßo jenoż prjecź czißnycź hodźi. Wschudźom namakamy khołowy a schtrympy wot njepschecźelow, ale my je njebjerjemy, dokelż je nam hižom to cźeźke doscź, schtoż hewak njescź dyrbimy; dwaj poraj schtrympow mam a spódny kabat, wjazy nochżu měcź. Wjele stow mil ßym wot Waß, ja ßam njewěm, hdże ßmy. Sněh je kohcź wyßoki, tak so morwi wojazy pod ßněhom leża, a pytamy jich ſ pßami, a kóżdy dźeń khodża wojazy na polo, so bychu morwych hrjebali. Dźeń 4. februara bě prěnja bitwa; něhdże 500 Danskich ßmy sajeli; schtóż ßo wobarasche, temu bu hłowa wotrubnjena. Ach to bě satraschnje, kanony w nozy błyskachu a kule wokoło lětachu, każ kastojczki, a wschu jenemu hłowu a trjechichu druheho do żiwota, so bě żałoscźenja a stonanja, hdźeż ßo jedyn wobroczi. Ja pak ßym ſ Božej pomozu bjes schkody wostał, a, moji lubi, módlcze ßo tola kóżdy wjecźor sa mnje, so by mje Bóh ſwarnował; pschetoż ja drje 10 ras počinam wótzjenasch spěwacź, ale skónczicź jón żenje njemóżu, dokelż mje stajnje něschto sadźěwa. Hdy bych jenoż saßo skoro doma byk. Njepschecźel je ßo psches mjesy scźahnył, Schleswig-Holstein je ßwobodny, a jeli dale niczo k temu pjepschińdże, dha ßmy bórsy saßo w Pruskej doma. Dźenża pißam Wam, Bóh wě, hdy budu Wam saßo pißacź móz. My ßebi dawno hižom myßlachmy, so je ßmjercź pola naß, a prajachmy ßebi teho dla wschitzy božemje; ale hacź dotal ßmy derje woteschli. Tón dźeń, kotryż saßo k Wam pschińdu, chzu ja zohnowacź. — Duż cźitajcze tutón list a ja praju Wam božemje na krótki cźaß; jenoż dobreje wutroby! Bóh żancho pruskeho bubnarja njewopuschcźi; duż njekakajcze dla mojeje maliczkoscźe. Budźcze božemje atd.

Ze Serbow.

S Njeßwaczidła. Ssrjedu popołdnju 24. februara mějachmy tudy żadny pohrjeb, mjenujzy hrabja Thodorſ Riesch, pschirodnobratrowy ßyn tudomneho hrabje ſ Riesch, běsche 13. februara 44 lět stary we Winje wumrjeł a bu na żelesnizy wot tam hacź do Budyschina a potom na cźěkowym wosu hacź do Njeßwaczidła pschiwjesény a tudy ſ pschewodźenjom posaunistow do hrabinskeho pohrjebnischcza khowany.

S Huczíny. Nascha woßada budże tudy w tym lěcze nowu schulksku khěźu twaricź. Sandźenu póndźelu je ßo tónle zyły twar twarzej (murjerskemu mischtrej) Indingarjej ſ Wósporka k wuwjedźenju do akkorda dał. Zyły twar ma 15. septembra hotowy bycź a ßo nam pschepodacź. Sa to dostanje twarz wuměnjenu akkordnu ſummu: 3475 toleŕ.

S Wujeźka pola Bukez. Tudomna gmejna je ſa 3 wojakow 12 tl. 16 nßl. nahromadźika a jim do Holsteina póßłała.

S Jikoz. Tudomneho hólnika Michała Wicźaſa běsche budyske wokrjeßne ßudnistwo, dokelż běsche wón jeneho cźlowjeka tak tśelik, so bě tón wumrjeł, k woßomlětnej khostarni wotßudźiło. Na dalsche saryczowanje budyskeho ryczníka k. Rychtarja je kral. wysche appellazionske ßudnistwo w Draždźanach jeho schtrafu do 4lětneje dźěłaczerńje pscheměniło a pomjeńschiło.

S Rodez. Sa wojakow Augusta Sahrodnika a Handrija Hermanna, kiż po prawym tudy ßwoju domowinu nimataj, je ßo wot někotrych tudomnych dobrych pschecźelow a cźeladnikow 8 tl. 15 nßl. nahromadźiło a jimaj do Holsteina póßłało.

S Khróscźiz. Sa 7 wojakow, kiż ſ naschеje wßy w Holsteinje steja, je ßo pola naß 22 tl. 10 nßl. nahromadźiło a jim póßłało.

S Panczizy. Panczizy ſ Kukowom a Marinej Hwězdu ßu sa 7 wojakow, w Holsteinje stejazych, 31 tl. 15 nßl. nahromadźike a jim póßłałe.

S Jatsjobja. Tudy je ßo sa 3, w Holsteinje stejazych wojakow, 10 tl. 5½ nßl. nahromadźiło a jim póßłało.

S Kupoje. Wunoschk sběrki sa 1 wojaka, ſ naschеje wßy w Holsteinje stejazeho, bě 4 tl. 2 nßl. a ßmy jemu tute pjenjesy póßłali.

S Woleschnizy pola Lubija. Tudomna gmejna je sa 4 wojakow w Holsteinje 18 tl. nahromadźika a jim poßłała.

S Njechanja. Sa 1 wojaka ſ tudomneje wßy ßmy 6 tl. 6 nßl. nahromadźili a jemu do Holsteina póßłali.

S Dźěźnikez. Sa dweju wojakow je ßo tudy wot gmejny a mkodziny 9 tl. nahromadźiło a jimaj póßłało.

S Kaschez. Tudy ßu ſa dweju, w Holſteinje ſtejazeju, wojakow 4 tl. 28 nßl. nahromadzili a jimaj pósßkali.

S Zympla. Blisko tudomneho hrodu běchu wóndanjo wulke buki poczeli puschczecz a bě tam 10 mużow, kiż to dżěko cżinjachu. Jako běchu tamnu wutoru saßo jedyn buk tak daloko wobdżěkali, so bychu jón powalili, poczahachu ſa njón, ale dokelż hischcze twjerdże ſtejesche, wostajichu jón a dżěchu ßwaczicz. Po ßwaczinje wostachu pjeczo hichcze ßedżo, ale pjeczo dżěchu bliże k ſpomnjenemu bukej, kiż pak ßo njejapzy ßam powali a to tak njesbożomuje, so na tutych pjeczoch padże. Nowak ſ Klětneho, kotremuż bě hłowa rosrażena, wosta na měſcze morwy; Henſel ſ Woleschinki kotremuż bě rjap ſłamany a wobej nosy, wumrje ſa 2 hodżinje; Bjarſchej je iena noha ſłamana, Schusterej bu hłowa wobschkodżena a Pjetrikej khribet ranjeny.

S Kamjeneje pola Radworja. Tudy ßu ſa dweju, w Holſteinje ſtejazeju, wojakow 5 tl. 10 nßl. nahromadżili a jimaj pósßkali.

S Radworja. Sa 11, ſ naſcheje wßy w Holſteinje ſtejazych, wojakow je tudomua gmejna ſ ryczerkubkom 24 tl. 6 nßl. nawdaka a jim pósßkała.

S Raboz. Naſcha a torończanſka gmejna ſtej ſa wojaka Bohuwěra Brühla ſ Raboz 5 tl. 5 np. nahromadżiłej a jemu do Holſteina pósßkałej.

S Holzy. S tudomneje gmejny ßu wojakej E. Schilderej w Holſteinje 4 tl. poßkali.

S Horneje Hórki. Tudomna mkodżina je ia wojaka B. Pětku ſ Dżěżnikez pjenjesy nahromadżiła a jemu do Holſteina pósßkała.

S Pſchiwcżiz. Tez tudomna gmejna ſ ryczerkubkom je ſa 3 wojakow ſ naſcheje wßy dobrowolnje ſhromadżowała a jim 7 tl., k kotrymż je k. duchowny Haubold w Budyſchinku 1tl. ßobu dał, do Holſteina poßkała.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Aw jaw jaw tola.

Mots Tunka. Schto dha tola maſch, Hanßo?

H. D. Ach, hdyż na Wulke Schpary pomnju, dha tez mje brjuch ſaboli. Ja tam runje do hoſczeńza pſchińdżech, jako bě tam jedyn gmejnje dwě tuni piwa k pſchepiczu pósßkał. My pijachmy a pijachmy; ale dokho njetrajesche, dha wot horka a wot delka dżěſche, ſo hoſczo a herzy roscżěkachu. A ſchtoż je najhórſche, nětko nichtón łubju mycz nochze.

M. T. Aw jaw jaw!

Nawěſtnik.

Drjewowa aukcia

Sſrjedu 16. měrza budża ßo na njechornſkim, worzynſkim a běłohórſkim reviru wulka liczba twjerdych dokhich hromadow a ſtejazych ſ wjetſcha brěſowych loßow, każ tez twjerde ſchczěpjane kloſtry na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Shromadżiſna kupowarjow w Njechorni pola Schützy dopołnja ½9 hodżinow. Pſchedawanſke wuměnjenja budża prjedy woſjewjene.

Na Běłej Horje, 5. měrza 1864.

G. Wudowenz.

Cżehnjenje 4. klaßy kral. ſakſk. lotterije ſtanje ßo pondżelu 14. měrza t. l. Hłowne dobytki ßu:

1 po **20,000** tl. 1 po **10,000** tl.
1 po **5000** tl. 1 po **2000** tl. 2 po **1000** tl.

S wulkim wubjerkom loßow na pſchedań ßo poruczejo a mojich wotebjerarjow wo prawoczaßne ſapłaczenje loßow 4 kl. proſcho ßym najpodwolniſchi lotterijowy kollekteur

Carl Emil Jäger jun.
na ſwonknej lawſkej haßy cżo. 748.

Holczez kſcheſczijanſkich ſtarſchich, kiż chze ßedłarſtwo nawuknycz, móże měſto dostacz pola Wilhelma Mißlaka, ßedłarſkeho miſchtra na hornczerſkej haßy pódla měſta Lipſka.

Dwě abo tſi dżełaczerſke ßwójby dostanu na ryczerkuble w Nadżanezach wot 1. haperleje wobydlenje a ſtajne dżěko.

Dwaj hólzaj ſe wßow, kiż chzetaj w Budyſchinje ſchuln wopytowacz, móżetaj pola mje wobydlenje dostacz.

Müßiggangowa, na kotołſkej haßy cżo. 110 delka.

Młody cżłowjek, kiż chze bětnarſtwo nawuknycz, móże pola podpißaneho měſto dostacz.

H. Scholza, bětnarſki miſchtr na kotołſkej haßy.

Młody cżłowjek, kiż chze ſchewſtwo nawuknycz, móże měſto dostacz pola ſchewſkeho miſchtra Alwina Kunzy pſched ſchulerſkimi wrotami cżo. 439/81 w Budyſchinje.

Wot Bukez do měſta abo w měſcze bu wondanjo dwěſchkorpawojty dybſacżny cżaßnik (2 gehäufige Taſchenuhr) ſe żołtym rjeczaſkom ſhubjena. Sprawny namakar chzył jón ſa pſchihódne myto we wudawarni Serb. Now. abo pola k. cżaßnikarja Mittaga w Bukezach wotedacz.

Nowe brunepiwowe drożdże

ßu na pſchedań na kotołſkej haßy cżo. 111 w prjedawſchej aukcionſkej khěži.

Murjerſzy a kamjenjerubarjo moża pola murjerſkeho miſchtra P. Wendlerja dżěko dostacz.

Němski Phönix,

wohen ſawěſczace towarſtwo w Frankfurezje nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Möblowy Magazin

Auguſta Jannaſcha

na bohatej haßy cžo. 73/14. po 1 ſkhodze ſ napſchecza hotela k winowej kiczi

porucza ßwój bohaty ſklad derje a po módze dźěłanych wězow, ſa najtuniſchu płaczišnu; jako: pißanſke ſekretary, pißanſke bureauy, khamory ſa ßlěbornu nadobu ſ nadſtawkom w ſchkleńzy a w ſchpihelu, ſchkleńczane khamory ſ komodami, pißanſke blida ſ nadſtawkom ſa knjenje, kulojte blida ſe ſtolpom, wuczahowanſke blida, ſofablida, blida k hraczu, ſchtyrirózkate blida, myjenſke blida, blidka k ſchiczu a ſa nippes, komody, etagery, draſtkhamory, draſtſekretary, koža, kſchinje ſa ſchaty, toiletſke ſchpihele, zyle wulke ſchpihle w ſkotych kromach, ſczinowe ſtolzy we wſchelakich druzinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtuniſcheje płaczišny k dobroczinemu wobkedzbowanju.

W Budyſchinje. **Aug. Jannaſch,** tyſcherſti miſchtr.

Jara rjany wubjerk

ßerbſkich ſpěwarſkich knihi

do ßomota a koże najkraßniſcho ſwjaſanych, porucza po tunich płaczišnach

Korla Forner, knihiwjaſar na bohatej haßy bliſko plumpy, ßobotu w budże pſched khlamami kk. Kocha a Preua.

Sklad ſchpihelow, ſtoczany kromkow a kulojtych **fotografijowych** obłukow.

Schkleńzowy **porzelanowy a ſteingutotworowy** ſklad **Rudolpha Wilhelma** na ßerbſkej haßy, najpołniſcho ſrjadowany, to wſchitko po najtuniſchich płaczišnach najpodwolniſcho porucza.

Sklad blidowych, khofejowych a myjenſkich **ßudobjow.**

Krajnoſtawſki bank.

K wobkedzbowanju ßo ſ tutym woſjewja, ſo ßo pſchi tudomnej **krajnoſtawſkej nalutowarni** dla wobliczenja danje w czaßu

wot 14. hacz ßobu 31. měrza t. l.

njeſkutkuje

W Budyſchinje, 23. februara 1864. **Krajnoſtawſki bank.**

Pſches ßwoje ſnamjenite ſkutkowanje doſcz po wſchém ßwécze ſnaty

G. A. W. Mayerowy bĕły broſtſyrop

(½ bleſche 1 tl. ¼ bleſche 15 nßl.)

je jenoz pſches ßwojehojaze wutki, kotrez zadyn druhi bróſtſyrop we ßebi nima, najwéſcziſchi ßrédk pſche kózdy ſaſtarjeny kaſchel, pſche dybawoſcz, jachlokaſchel, ſazwanje, bróſtowe czerpjenje a ſchijowe wobczeznoſcze. W tudomnej wokolnoſczi pſchedawaja jón jenicžzy:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schĕrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Nakezach.

NB. Dokelz Mayerowy fabrikat tez falſchuja, dha chzył kózdy dobroczziwje zyle ßwéru na ſygel a etiquettu hladacz.

Poruczenje Mayeroweho broſtſyropa.

Dołhi czaß běch na dybowoſez a ſaßakły kaſchel khory a wſchitke nakożene ßrédki niczo njepomhachu, Jako pak běch na poruczenje pſchecželow někotre bleſche Mayeroweho bĕteho bróſtſyropa wot knjeſa Korle Schrötera tudy wutrjebał, je ßo moja khorowatoſcz do cziſta ſhubiła.

W Eiſenbergu pola Moritzburga, 17. juniza 1862.

Joh. Gottfried Krayßer, ſahrodnik.

Sa ßuchich, blĕdych, krwjekhudych.

Roberta Freyganga

żeleſoliqueur a żeleſojty żołdkohorki

(Eiſenliqueur und Eiſen-Magenbitter)

poruczeny wot profeßora Dr. Bocka, w bleſchach po 15, 10, 8, 6 nßl. ma w Budyſchinje jenicžzy na pſchedań

Heinr. Jul. Lincka.

Aukcia palneho drjewa.

S lĕtuſcheho puſchczaneho drjewa budza ßo ßlĕdowaze palne drjewa a to:

I. w bartſkim reviru

5 kloſtrow lipoweho ſchczĕpjaneho a pjeńkoweho drjewa
58 = khójnoweho ſchczĕpjaneho a pjenkoweho =
147 kop brĕſowych walczkow
18¾ kop khójnowych walczkow

wutoru 8. měrza t. l. dopołnja w 9 hodzinach,

II. w nowſchanſkim reviru

nehdze 50 brĕſowych a wolſchowych dołhich hromadow,
= 50 kop brĕſowych walczkow

ßrjedu 9. měrza t. l. dopołnja w 9 hodzinach

na pſcheßadzowanje ſa hotowe pjenjeſy pod wuměnjenjom naßadzenja ſjawnje pſchedawacz.

Na kupjenje ßmyßleni chzyli ßo 8. měrza t. l. w ſaſaneriji pola Barta, a 9. měrza na forbarku w Nowej Wjeſzy nutsnamakacz.

W Barcze, 23. februara 1864.

Hrabinſke Lipſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Wiedemann.

Moje wſchudze ſnate, wubjernje ßylne, ſtajnje zyle czerſtwe ßuche drożdże, poruczam wſchitkim hoſpoſam k pjeczenju najlepje. — Pjekarjam a ſaßopſchedawarjam dawam pſchi wjetſchim wotbjerku hódny rabatt.

W Budyſchinje, na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Wulku dżĕlbu

wuſrjadowanych zigarrow, 25 ſa 6 nßl. a 6½ nßl. (ambalema ſ kubaſkimi a braſilſkimi) ma ſaßo na pſchedań **Guſtav Schellhammer**

na bohatej haßy czo. 93/31.

Kałowe, runklizowe a druhe pólne a ſahronde ßymjo ma ſaßo na pſchedań.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

C. A. Fuchs

fotograf na hrodowſkej haßy czo. 298 ma ßwój atelier wſchĕdnje wot 9 do 3 hodzinow wotewrjeny.

Pschedawanje mojeho wuwołaneho

běłeho bróšťsyropa

ßym kujeſej Auguſtej Pötſchzy w Budyſchinje pſchepodał.

C. A. Crahmer w Drażdżanach.

Kalk na pſchedań.

W mojich kalkpaleńjach w Cunnersdorfje a Ober-Neundorfje pola Shorjelza je nětko ſaßo wſchědnje nowopaleny kalk we wjetſchich a mjeńſchich dźělbach dostacz. Najlěpſchu tworu, najtuńiſchu płaczińu a najſpěſchniſche wobſtaranje lubio, pſchiſpominam ſ dobom, ſo je też w mojich kalkowych ſkładach w Lubiju, Pomorezach, Budyſchinje a Biſkopizach kóżdy czaß kalk po jenotliwym, każ też po zyłych lowryjach k dostaczu.

J. Lorenz w Pomorezach.

Jedyn wuczonnik

ßo ſa jene żiwe materialtworowe khlamy pod ſpodobnymi wumjenjenjemi pyta. Snajomnoſcz ßerbſkeje ryczе ßo żada. Dalſchu rosprawu da

August Wötſchka w Budyſchinje.

Drjewowa aukcia.

Wutoru 8. měrza t. l. budze ßo w Sřěſchinje brěſowe a wolſchowe drjewo po loßach na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Shromadżiſna depoſtnja w 9 hodżinach pſchede wßu wyſche tak mjenowaneho Soupſcha.

J. Schibak w Sřěſchinje.

Drjewowa aukcija.

Pjatk 11. měrza teho lěta budże ßo na wyßoczańſkim revěru, w tak mjenowanym jěſoru pola Jeńſchez, 100 kop dołhich khójnowych walczkow, każ też 80 twarſkich ſchtomow rano wot 9 hodżinow na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Müller.

Pſchenajeczе młyna.

Wódny młyn, bjes Něczinom a Rodezami leżazy a G. Halzy ſkuſchazy, ſ pſchißłuſchazymi polemi, łukami a ſahrodu, ma ßo wot 1. meje 1864 ſaßo pſchenajecz a je ßo k temu dźeń 15. měrza t.l. jako pſchenajeńſka termija poſtajiła. Na wotnajecze ſmyßleni chżyli ßo teho dla na ſpomnjenym dnju w młyńſkich domjſkich tam nutſnamakacz.

G. H Halka.

S potměßaza w Budyſchina hacz na żitne wiki bu ſańdżenu ßobotu liſtownja (briefkaſche) ſhubjena, w kotrejż bě jedyn wukrajny 10tolerſki pjenjes a bjes druhimi papjerami też kwittonka ſa zyhle. Sprawny namakař chżył wſchо ſa 1 tl. myta we wudawarni Serb. Now. wotedacz.

Jedyn lohki dwajpſchežny wos, hiſchcze zyle nowy, ſ kloſterſkimi a żitnymi rěblemi, je pſchemjenjenja dla pola Jana Schołty w Raſchowje na pſchedań.

Wutrobny dżak

praja ſo tutym cżeſcżenej delnohórczańſkej gmejnje ſa jeje luboſcziwy a dobroczinny dar czi tſjo ſakſzy wojazy ſ Delneje Hórki, kotſiż w tu khwilu w Holſteinje ſteja.

Sjawny dżak.

Wſchitkim ßwojim lubym towarſcham w Hornej Hórzy, kiż ßu na mnje ſpomnili a mi tajki pěkny dar poßłali, praju ſa to ßwój najwutrobniſchi dżak.

Bohuwěr Pětka, wojak pſchi kral. ſakſk. wójſku w Holſteinje.

Należny dżak.

Cżeſcżenej kubſchicżańſkej a ſchekecżańſkej gmejnje praju ſa pjenjeżny dar, mi dobroczinje do Holſteina poßłany, ßwój najnależniſchi dżak, woßebje dżakuju ßo pak kujeſej kublerjej Bohuwěrej Wehli w Schekezach, kiż je ſběrku ſakłożił a pjenjeſy pſchipoßłał.

August Rychař ſ Kubſchiz, kr. ſakſki wojak w Holſteinje.

Wutrobny dżak.

Wſchitkim tym ßamym na Holzy pola Huſki, kiż ßu ſ dobroczinweje wutroby ſa mnje pjenjeſy ſhromadźowali a je mi poßłali, praju ſa to ßwój najwutrobniſchi dżak.

E. Schilder, kr. ſakſki wojak w Holſteinje.

Najwutrobniſchi dżak.

Wſchitkim tym ßamym, kiż ßu w Fiſcherez papjerniku w Budyſchinje ſa naß, w tu khwilu w Holſteinje ſtejazych kralowſkich ſakſkich wojakow, pjenjeſy ſkładowali, prajimy ſ tutym ßwój najwutrobniſchi dżak.

W Rendsburgu, 28. februara 1864.

Ernſt Dutſchman. Auguſt Mättig. Ernſt Müßiggang. Ernſt Libuſcha. Jan Rumrich. Jan Kobanja.

Sjawny dżak.

Kujeni Gadegaſtowej rodż. Roßbergez, prjedy w Małym Budyſchinku nětko w Grödelu pola Nieſy, praji ßo ſ tutym ſa runje tak pſchiſprawny każ rjany dar, kotryż wona lětża małobudyſchinſkej zyrkwi ſ cżornoßukjanym rubom na wołtař, klětku a dupu darjeſche, najpowolniſchi dżak.

Cżeſcżena kujeni, Wy ſeje ßebi w naſchej woßadże a w naſchej wutrobje wopomnik ſtajili, kiż ßo kóżdy kroez, hdyż do naſcheho Bożeho domu ſtupimy a tam Waſch tak drohi dar luboſcże, ßwjate měſto tak pěknje pyſchazy, wuhladamy, ſaßo wobnowi a dale bóle wobtwjerdżi, ſo by też Waſchu khwalbu wobnowił a wobtwjerdźił. Wy ſeje Bożi tempel pyſchili a naß wulzy jara ſwjeßelili; to ſarunaj Wam Bóh bohacze a daj Wam ſaßo wjeßele. To ſ tutym prajitaj:

Mały Budyſchink a Pſchiwczižy, 1. měrza 1864.

w mjenje wobeju tudomneju gmejnow
P. M. G. Petſchka, gmejnſki prjódkſtejeř,
R. Mörba, gmejnſki prjódkſtejeř.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 11. ~ 12. měrca. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. Najnowsche. — Jenaschěschdjeßata ßerbska Boża ßłužba a t. d. — **Wojerski list ſ Holſteina.** — Ze Serbow: S Budyschina. S Wulkeho Wjelkowa. S Němßez. S Jeńkez. S Libochowa. S Jaßońzy. S Lahowa. S Komorowa. S Demjan. S Tšelan. S Bónjez. S Rodez. S Roswodez. Se Žornoßykow. Se Schczenzy. S Lejna. S Lubija. — Maćica serbska. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydzenja.

Hamburg, 4. měrza. Danski kral je wschitkich, w danskim wójsku w Kopenhagenje ßłużazych, Holsteinskich ſ wójska puschcził a damoj póßłał.

Stockholm, 6. měrza. Schwedski lud poczina ßo w shromadzisnach sa to wuprajecz, so by schwedske knjeżerstwo danskemu kralej pomhało.

Hamburg, 6. měrza. S Flensburga je powjesć pschischła, so ma 16,000 muži rakuskeho wójska do Jütlanda marschirowacz.

Barlin, 7. měrza. W tychle dnjach je saßo wulka dźělba pruskeho wójska do Schleswiga póßłana.

Kiel, 8. měrza. Tudy ßo powjedasche, so je wczera bitwa pola Düppela była. Ale po posdźischich powjesczach njebě to wěrno. Jenoż lěkarjam běchu tam pschiněz dali.

Kolding, 8. měrza. Pruska gardydiwisia je dzenßa ſ krónprynzom a ſ generalom Wrangelom dale marschirowała. Danszy buchu pola Sönderskoogela do Fridericije naspjet sahnaczi a 180 muži bu jim sajatych. Pruszy maja 20 ranjenych a 2 morweju. Rakuszy marschirowachu k Veili.

Win, 9. měrza. S Veile ßo wosjewjuje: Rakuszy pschekrocichu dzenßa Kolding-Au, wobstachu bitwu ſ jěsnymi, nusowachu tſi regimonty pěschkow, dwaj regimentaj jěsnych a tſi batterije k temu, so dyrbjachu ſ twjerdcho postajenja zosacz a pokraczowachu k Horsens'ej. Njepschecželjo ßu wjele schkodowali, woßebje na jatych. Schkodowanje Rakuskich njeje hischcze snate. Gablenz ma hkownu kwartiru w Veili.

Munchow (München), 9. měrza. Kral bajerski je dzenßa popołnju skhorjeł. W 4 hodźinach bu wosjewjene: Kral je na rózu khory, kotraž je na lěwym boku wudyrika. Wón je straschnje khory. W měsczе je teho dla wscho we wulkim strachu.

Munchow, 10. měrza, dopołdnja. Kral, ſ kotrymž ßo połěpschiło njeje, dósta dzenßa rano w 5 hodźinach ßwjate ßmjertne sakramenty. Wón je jara ßłaby, róża je ßo dale wupschěstrjela.

Munchow, 10. měrza, popołdnju. Kral je dzenßa pschipołdnju wumrjeł.

Stuttgart, 9. měrza. Kral (württembergski) je straschnje skhorjeł a ßu teho dla jeho dźowku, hollandsku kralowu, ßem powołali.

Win, 9. měrza. Depesscha ſ Veile (něhdże 3 hacz 4 mile k połnozy wot Koldinga) wot wczerawscheho dnja wosjewja: Dzeń 8. měrza rano w 6 hodźinach pschekrocži rakuski armeekorps rěčku Koldingau. 1¼ mile k połonju wot Veil trjechi avantgarda na dansku kavalleriju a pocza ßo ſ njej bicz, pschi czimž bu kapitan pschi generalstabje hrabja Uxküll lohko ranjeny a wyschi leutnant pschi tragunarjach czežko ranjeny njepscheczelam do ruki pany. Wysche teho shubichu Rakuszy někotrych tragunarjow wot windischgrätzoweho regimenta. Jako bě njepscheczel hacz do Veile zosał, postaji ßo tam, 3 infanteriregimenty, 2 kavallerieregimentaj a 3 batterije ßylny, na połnóznym bŕjohu Veilean'a, bu pak wot nostitzskeje brigady a wot dźělby gondrecourtskeje brigady pod wjedźenjom marschala Gablenza ſe ßwojeho twjerdeho postajenja wuczischczany a k Horsens'ej wnhnaty. Schkodowanje rakuskeho wójska na morwych a lohkoranjenych njeje hischcze snate; czežkoranjenych je hacz dotal 60 snatych. Danszy ßu wjele shubili, woßebje khětru liczbu jatych.

Kopenhagen, 8. měrza. Njepscheczel (Pruszy) steji nětko w Eritsö'u a Staunstrupje psched Fridericiju.

Munchow, 10. měrza. Krónprynz je pod mjenom „Ludwig II." bajerski thrón nastupił. (Wón je ßo 1845 nahrodźił).

Win, 10. měrza. Schesty armeekorps je ßo wokolo Veile shromadźił. Brigada Dormus a pruska kavalleriebrigada stejitej pala Hedensteda.

Saksa. Kralowske hamtske hetmanstwo pschikasuje knjejstwam a gmejnam, so maja hnydom pucze porjedżecz a do rjadu stajicz, dokelż hewak wojersku exekuciju pschipóßłanu dóstanu. — W Żitawje ßu paduschi wóndanjo pschekupzej Pfeifferej sa 1600 tl. żidżanych tworow kranyli. — Dokelż je lód na Łobju wotpłował, dha tam nětko saßo s łódżemi a parnikami jězdża. — Kralej Augustej ßylnemu, kotryż postoczany w Draždżanach na mjedżowym konju ßedzi, je wóndanjo mjecz wupanył. Psched dwěmaj lětomaj wotpadże pólskemu woponej na draždżanskim moscze pólska króna a wěschczachu teho dla to a wono sa pólski kraj, a dla wupanjeneho mjecza chzedża nětko tez na něschto na Pólsku pokasowaze hudacz, dokelż je August ßylny tez pólski kral był.

Prußy. Generaladjutant Manteuffel je ßo s Wina wrócził. Wón bě tam póßłany, so by rakuskeho kněżora pschestwědcził, so hinak njeńdże, hacz so dyrbi ßo wójna tez do ßameje Danskeje, do Jütlanda pschenjesc. Po dlěżschim wuradżowanju je tez kněżor do teho swolił a duż je ßo wójna, kotraż hacz dotal khwilu wotpoczowasche, s nowa sapoczała. W Jütlandże je jenicżka twjerdżisna Fridericia, hdżez móża ßo Danszy dżerżecz. Duż budża tam najskerje wot sjenoczeneho wójska woblehnjena.

Rakuska. Ssejmy jenotliwych rakuskich krajow ßu 2. měrza ßwoje wuradżowanja sapoczeli. — Rakuske knjeżerstwo je pjecza teho dla Galicyju do wobleżenosce dało, dokelż bě shoniło, so ßu pólszy sběżkarjo s njespokojnymi Wuherskimi do swjaska stupili a ßebi prjódkwsali, s dobom w Galicyji a Wuherskej haru sapoczecz.

Franzowska. Rakuski arzywójwoda Max je do Parisa pschijěł a kněżorej Napoleonej wosjewił, so chze mexikanski thrón nastupicz. Wón je s Napoleonom wscho nusne wujednał a je bjes druhim wuczinjene, so dyrbi w Mexikanskej 6000 muži franzowskeho wójska 9 lět stejo wostacz. — W napohladanju na dansku wójnu ßo Napoleon hischcze pschezo zyle s czicha sadżerži a njehodży ßo teho dla prajicz, na kajku stronu skónczńje stupi.

Jendżelska. Jendżelske ministerstwo je njemało njespokojne, so ßo s danskej wójnu dale pokraczuje, a so je sjenoczene prusko-rakuske wójsko do ßameje Danskeje pschekrocziło; ale jeho njespokojnosc je nětko jenoż w ßłowach a prascha ßo hischcze jara, hacz ßo do skutka pschewobrocži, to rěka, hacz budże Jendżelska Danskej s wójnskej mozu pomhacz.

Rußowska a Pólska. Ruski kněżor je w tychle dnjach roboczanstwo w Pólskej skónczicz dał. Burjo ßu psches to te leżomnosce, kotrez hacz dotal wobdżěłachu, jako wobßedżenstwo dostali a maja sa to wěstu rentu płaczicz, kotruż semjenjo jako sarunanje dostanu.

Schleswig-Holstein a Danska. Każ tydżenja wěschczachmy, tak je ßo tez stało. Wójna je ßo tón tydżeń s nowej mozu sapoczała. Mjenujzy to wotdżělenje sjenoczeneho wójska, kotrez s rakuskeho wójska a s kombinirowaneje pruskeje gardydiwisije wobsteji, je w Jütlandże dale do danskeho kraja marschirowało a ßo tam hacz dotal dwójzy s njepschecżelemi biło. Mjenujzy wutoru 8. měrza pruska gardydiwisija pod wjedżenjom krónprynza a generala Wrangela do Sönderskoogla njedaloko twjerdżisny Fridericije pschicżeże. Tam drje ßo ji Danszy napschecżiwo stajichu, dyrbjachu pak bórsy do Fridericije zofacz, jako běchu 180 jatych shubili. Kak wjele morwych a ranjenych ßu měli, to snate njeje. Pruszy mějachu 20 ranjenych a 2 morwych. — Bjes tym hacz Pruszy pola Sönderskoogla wojowachu, czehnjechu Rakuszy dale a pschińdżechu do blischosce města, kotrez Veile rěka. Tam pak trjechichu na danske wójsko. Stejachu tam mjenujzy tsi regimenty infanterije, dwaj regimentaj jězdnych a tsi batterije a jich postajenje bě jara krute a twjerde. Ale Rakuszy njedachu ßo sadżerżecz a praßnychu na njepschecżelow, so dyrbjachu czi skónczńje zofacz, jako běchu wjele schkodowali a woßebje wjele jatych shubili. So mějachu Rakuszy tez tójschto morwych a ranjenych, to móże ßebi kóżdy myßlicz. Rakuski general Gablenz pschepokoży potom ßwoju hkownu kwartiru do Veile, jeho avantgarda je pak hiżom do blischosce města Horsens'a pschischła. — Wjele ryczow czini to, so ßu Danszy tamón tydżeń sady Koldinga 28 pruskich gardyhusarow sajeli. Někotsi mużojo pschińdżechu mjenujzy k leutnantej, kiż wotdżělenje spomnjenych husarow kommandirowasche, a prajichu jemu, so njedaloko w jenym hajku maka dżělba Danskich steji, kotruż móhł wón sajecz. Tón leutnant ßo tam teho dla se ßwojimi ludźimi poda a nadeńdże tez tu maku dżělbu Danskich, kiż hnydom czěkachu. Wón se ßwojimi ludźimi sa njej, ale hdyż s hajka won pschińdże, dyrja Danszy s dweju stronow s wulkej pschemozu na njeho. Pruszy husarojo ßo wobaraja, schtoż mózu, ale jich móz je psches měru maka. Tola ßo wschitzy pschebija, hacz do 28 mużow s leutnantom a lěkarjom, kotsiż dyrbja ßo, dokelż ßu wschě mjenje bóle ranjeni, skónczńje Danskim poddacz.

Psched düppelskimi schanzamy ßo drje w tychle dnjach tez krawne wojowanje sapoczńje, dokelż je tam wjele lěkarjow skasanych a hewak wschitko k wojowanju nimale hotowe.

Jenaschěsczdżeßata ßerbska Boża ßłużba we kschižnej cyrkwi w Dreżdżanach.

Runjež deschczikojty czaż ßnadż teho abo tamneho wotdżerżowasche, běsche njedżelu Lätare (6. měrza) tola

rjana ßyka ßerbſkich kemſcherjow kſchižnu ßwjatnizu w Dreždžanach derje napjelnika; bjes nimi widžachmy tež wſchelakich wojerſkich mkodženzow ßerbſkeho naroda; někotři hólcy a holcy běchu pſchi wſchěm hrosnym wjedrje 2 abo 3 hodziny daloko ſe wßow do Dreždžan na ßerbſke kemſchenje pſchiſchli.

Prědowanje ßłyſchachmy wot knjeſa diakona Lahody ſ Lubija, kotryž nam po pſchedpokoženym texcze to ßkowo pſched wocži ſtaji: „Tßiadwazety pſalm naſch puczowarſki ſpěw pſches tu ſemſku zuſbu. Hdyž po nim ſ tym Knjeſom dzemy, dha je 1) ſpočatk teho pucza ſbožomny; 2) naſche dalehicze ſpokojne; a 3) jeho kónz rjany, dokelž naß do njebjeſkeho wótzneho doma dom dowjedže.“ — Spowjednym ludžom, kotrychž ßo 334 naliczi, dzerżeſche knjes rycżeŕ farař Möhn ſ Bukez trójcy ſpowjednu rycž.

Jako ßerbſki ſpěwař bě ßo knjes kantor Pjekař ſ Budyſchina ßem podak. — Khěrluſche běchu, kaž hewak, ſe „ſpěwarſkich“ wožebje wotczišchczane, ſpěwachu pak ßo: do epiſtole cž. 76, do prědowanja 38, pſchi prědowanju 75 ſchtuczka 8, pſchi Božej wjeczeri 79 a 182.

Druhe ßerbſke kemſchenje teho lěta budže, da-li Bóh, ſchtwórtu njedželu po ßwjatej Trojicy, 19. dżeń junija 1864, dżerżane.

„Tón Knjes je mój paſtyŕ: na niczim ja nuſu njeſmčju. Wón paße mje na ſelenej łucy, a wjedże mje k czerſtwej wodże. Wón wokſchewi moju duſchu a wjedże mje po prawym puczu, ßwojeho mjena dla.“

Wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot Bohuwěra Brühla ſ Raboz.)

Rendsburg, 29. februara. —*) S wojowniſchcża mózu Wam jenoż mało pißacz, dokelž my Saſſojo, kaž je Wam ſnate, ßobu njewojujemy. Danſzy ßu ſe Schleswigu wotehnaczi, wjetſchi dżěl je pak w düppelskich ſchanzach, a te dobycz, budże wulke wopory khoſchtowacz a budże teho dla někotryżkuliž wojak ßwój row daloko wot ßwojeho wótzneho kraja namakacz.

Wothladanje khorych a ranjenych w rendsburgſkich lazaretach pſches tudomne žónſke towarſtwo je wſcheje khwalby hódne, a widži jedyn ſ teho, ſo tudy ludžo tola ſpósnaja, ſo ßo zuſy wojazy ſa nich bija. My Saſſojo tež po rjadu w lazaretach khorych a ranjenych hladamy, ſchtož my rad czinimy. Bjes nimi ßu najbóle Rakuſzy (khěžorſzy), kiž maja njewurjekujenu luboſcz k nam Saſſam a koſcha nam ruzy, hdyž ſaßo wot nich prjecz dzemy. Wóndanjo běch ja tež w lazarecze a mějach tam w jenej ſtwě tež jeneho rakuſkeho wojaka ſ Wuherſkeje, kiž chzyſche rad ßwojimaj ſtarſchimaj pißacz, njemějeſche pak ani papjery, ani pjenjes, ſo by ßebi ju kupił. Mi to jara żel czinjeſche a duż jemu tintu, pjero a papjeru pſchinjeßech a dach jemu tež hiſchcże pjecz ſchillingow pjenjes. To bě drje mało, ale wón tež to nochzyſche bracz, a rjekny, dokelž němſki njemóżeſche, po ßwojej ßerbſkej ryczi, ſo wſchak ja tola tež pjenjeſy wyſche nimam. Ale kak ßo wón dżiwaſche, jako jemu ja ſaßo ßerbſzy wotmolwich, ſo dyrbi jenoż mój dar wſacz. Wón mi wokoło ſchije pany a płakaſche kaž mako dżěczo, jako wot njeho dżěch.

Skónczinje hiſchcze jedyn ras mój najhorzyſchi dżak raboczanſkej a toroñczanſkej gmejnje. Wjele dobreho a t. d. — B. Brühl, kral. ſakſki wojak w Rendsburgu.

*) Dlěſche dżakpraienje raboczanſkej a toroñczanſkej gmejnie njejßmy wotczišchczeli, dokelž je jimaj to najſkerje hižom pſches ßamón liſt ſnate. Red.

Wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot K. Mkónka ſ Dżiwocziz.)

Rendsburg, 2. měrca 1864. Wot naß Saſſonſkich ßu hacž dotal tſjo tudy wumrjeli a buchu nimale wote wſchitkich tudomnych wojakow k rowje pſche wodżani a ſ wulkej czeſczu na tudomnym wojerſkim kerchowje pohrjebani.

Sandżeny ſchtwórtk wjeczor wulka ßyka Schleswigſkich, něhdże 400 muži, na żeleſnizy ßem pſchijědże, kiž naſajtra do Kiela jědżechu, ſo bychu tam wójwodzu Bjedrichej hołdowali. Jim k czeſczi bě měſto pokne khorhojow a bě wjele ſtow ludži wuſchło, ſo by jich na dwórniſchczu tamneho boka Eidery leżazym witali. Ale dokelž maja Pruſzy kronwerk wobßadżeny, dha kommandant pruſkeho wójſka tajke witanje na tamniſchim dwórniſchczu ſakaſa a dokelž ludžo hnydom prjecz njendżechu, dha pſchicżežechu pruſzy wojazy a chzychu ſ mozu k poßłuſchnoſczi nuſowacz. Schleswigſzy buchu potom na dwórniſchczu ſ teho boka Eidry, hdżež je holſteinſki dżěl Rendsburga, pyſchnje witani a czehnjechu potom w czahu, pok hodziny dorhim, do měſta ſ hudżbu a ßylnym ßławuwołanjom pſchewodżeni. Pſches tutón podawk je tudomny lud ſaßo hiſchcze bóle na Pruſkich rosmjerſany. My Saſſonzy ßmy ſ Rakuſkimi (khěžorſkimi) jara dobri pſcheczelio, ale ſ Pruſkimi njeje nihdże żane picheczelſtwo widżecz, ale wjele bole hidżenje, a je tudy hižom wjele krócz k pukam bjes Saſſkimi a Pruſkimi pſchiſchło, hdżež nam Rakuſzy kóżdy ras pomhachu.

Bjes rakuſkimi wojakami je wjele ranjenych ſ Italſkich, Wuherſkich a tež Polakow, kiž ryczż tudomnych lěkarjow a wothladowarjow njeroſymja. Woni njemóża ßo teho dla ſ lěkarjemi ſryczecz, ale my Serbja móżemy ßo ſ nimi ſryczecz, kaž ſ Pólſkimi, Wuherſkimi a Czechami, (Italſkim pak njemóżemy roſymicz), a ßyu

ßo dźiwak, so to ſ naſchej lubej ßerbſkej ryczu ꝛſches jene trjechi. Jako to lěkarjo nawjedźichu, buchu kóždy króć něktoſi Sserbja jako tołmačerjo ßobu wſaczi, hdyž lěkarjo khorych wopytowachu, a dyrbjachu lěkarjam naležnoſcze khorych rospowjedźicz, a ja ßym też tójſchto króć ßobu hicz dyrbjak, ſchtož kóždy ras rady czinjach.

Danewerkſke wobtwjerdźenja ßym ßebi pokutny pjatk wobhladak, a je wot Rendsburga połne 3 hodźiny, hdźež ßo prěnje wobtwjerdźenja ſapoczinaja. Nětko kóždy dźeń wjele ſtow wojakow dźěła, ſo bychu w krótkim czaßu tutón wuwokany a ſ wulkej prózu natwarjeny Danewerk k ſemi ſrunali. — Pokutny pjatk tudy žadyn njemějachu, ale my ßmy kemſch měli. Dźenża 2. měrza je pak po złym Schleswig-Holſteinje wulki pokutny a modleńſki dźeń nětcziſcheho ſrudneho a wójnſkeho czaßa dla a zyrkwje běchu połne kemſcherjow. Też my mějachmy kemſch a naſch pólny prědar prědowaſche po prjódlpißanym texcze: Pſ. 146

Se Sserbow je w poßleńſchim czaßu jara wjele pjenjes, dobrowolnje nawdatych, ſa ßerbſkich wojakow ßem pſchiſchło, ſchtož je naß wſchitkich jara ſwjeßeliło; pſchetož wojakam ßu tajke pjenjeſy wulka pomoz, dokelž je tu wſchitko jara drohe.

Wot ſańdźeneho tydźenja ßem ßo ſa žany paket abo kaſchczik, ſa ſakſlich wojakow do Holſteina poßłany a liž pſches 5 puntow njewaži, žadyn porto na póſcze płaczicz njetrjeba, a doſtanjemy jón darmo. Hacz dotal běchu jenož liſty hacz do 4 lutow darmo. Ale hdyž chze jedyn wot jow něſchto domoj póßłaczi, dha dyrbi ßo połne porto ſapłaczicz. — Sa liſty, hdźež ßu pjenjeſy, chzedza hiſchcze pſchezo połne ſapłaczene měcz, a hdy by też druhdy wjele w nich njebyło.

Wjele dobreho a t. d. — K. Mkónk, wojak 13. bat. 4. komp.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Na tudomnym gymnaſiju ßu ſańdźeny tydźeń pjatk maturitatne pruhowanje wotpokoźili a khwalobnje wobſtali: k. Oſkar Grohmann ſ Budyſchina, k. Hermann Wiczas ſ Wojerez (Sserb), k. Theodor Wiczas ſ Wjeleczina, k. G. Bienert ſ Běleje pola Kamjenża, k. hrabja ſ Einſiedel ſ Minakała a k. St. Hoffmann ſ Budyſchina. Wot nich chzedza prěni tſjo bohowuczenoſcz, ſchtórty lěkarſtwo a poßlenjej dwaj prawa na lipſczanſkej univerſicze ſtudowacz.

S Wulkeho Wjelkowa. Sa pjecz wojakow ſ naſcheje wßy w Holſteinje ſtejazych, je ßo wot tudomneje gmejny 7 tl. 16 nßl., wot knjejſtwa 2 tl., wot k. wnczerja 1 tl., wot k. ſchoßarja 1 tl. a ſ Makeho Wjelkowa 1 tl. nawdało a jim póßłało.

S Němßez. Tudomna gmejna je ſa dweju wojakow, ſ naſcheje wßy w Holſteinje ſtejazeju, 6 tl. nahromadźiła a jimaj póßłała.

S Jeńkez. Tudy je ßo ſa dweju wojakow ſ naſcheje gmejny, kotrajż w tu khwilu w Holſteinje ſtejitaj, 6 tl. nahromadźiło a jimaj póßłało.

S Libochowa. Sa jeneho wojaka ſ naſcheje wßy, w Holſteinje ſtejazeho, je ßo w naſchej gmejnje 2½ tl., na knjeźim dworje (wot hetmana a 3 dźowkow) pak 25 nßl. nahromadźiło a jemu póßłało.

S Jaßońzy. Tudy je ßo ſa 6 wojakow w Holſteinje 16 tl. nahromadźiło a knjeża cżeledź je ſa kanonira Rabitza 4 tl. nawdała, ſchtož ßmy wſcho do Holſteina póßłali.

S Lahowa. Naſcha gmejna je hižom pſched 4 njedźelemi ßwojim wojakam w Holſteinje pjenjeżnu podpjeru póßłała.

S Komorowa. Sa 5 wojakow w Holſteinje ßmy 7 tl. 25 nßl. nawdali a jim póßłali.

S Demjan. Sa 2 wojakow w Holſteinje je ßo tudy 9 tl. 27 nßl. nahromadźiło a jimaj póßłało.

S Tſélan. Sa 2, prjedy tudy ßkužazeju, wojakow w Holſteinje je ßo jow 6 tl. 20 nßl. nawdało a jimaj póßłało.

S Bónjez Tudy buchu też ſa naſchich, w Holſteinje ſtejazych, wojakow a to ſa tſjoch bratrow: Pětra, Handrija a Michała Wiczaſa, pſchi ſpoczatku ſańdźeneho měßaza dobrowolne pſchinoſchki ſhromadźowane a jim póßłane, ſa czoż ßu ßo woni liſtnje wutrobnje podźakowali.

S Rodez. Po waſchnje wjele druhich wßow bu też tudy ſa wojakow, ſ naſcheje wßy w Holſteinje ſtejazych, hromadźene a to pod wjedźenjom tudomneho ryczerſkublerja a kralowſkeho ſmerza k. ſ Rex-Thielau ſa tſjoch, tudy rodźenych, a pſches miſchtra K. ſa dweju, jenož tudy w dźěle ſtejazeju (pſchir. cżo. 10. S Rodez), a bu ſa prěnſchich 14 tl. 13 nßl. 2 np. a ſa poßlěnſcheju 8 tl. 15 nßl. nahromadźene, po tajkim wſcho do hromady 22 tl. 8 nßl. 2 np. Pſchi ſhromadźenju ſa prěnſchich je ßo też knjejſtwo wobdźěliło, tudomna cżeledź pak woboj króćz.

S Roswodez ſe Sonbarkom. Tudy ßmy ſa jeneho, w Holſteinje ſtejazeho, wojaka 5 tl. ſhromadźili a jemu poßłali.

Se Žornoßykow. Sa tſjoch, ſ naſcheje wßy w Holſteinje ſtejazych, wojakow je naſcha gmejna ſ knjejſtwom 15 tl. nawdała a jim póßłało.

Se Schczeńzy w Prußach. Też pola naß wubrachu ßo ſchtyrjo młodźenzy a něktre mile ßwójby a nawdachu 1 tl. 15 nßl. ſa wojaka ſ naſcheje wßy, w Schleswigu wojowazeho, a ßu jemu tele pjenjeſy póßłali.

S Lejna pola Wojerez. Tudy wudyri 1. měr-

za wjeczor w 9 hodźinach woheń w brózni k. wuczerja Pilopa, ſ czimż ßo tuta a wſchitke twarjenja khěžnikow Pawlika a Wěrika wotpalichu. (H. W.)

S Lubija. Nasch luby ßerbſki krajan, k. ryczńik Mosig-Kłoßopolſki tudy, je ßo ſańdżenu wutoru na daloki puczj do Palästiny a Egyptowſkeje podał, ſo by ras tutaj krajej a tam woßebje měſto Jeruſalem, wot tam měſto Kairo, dale měſto Alexandria wopytał a tež rěku Nil, Suczſki kanal a t. d. wohladał. Wón je ßwoje puczowanje pſches Win a Trieſt wſał. — Jeho ryczniſke dżěła njeſmějeja pak mjes tym żaneho pſchetorhnjenja ani ſakomdżenja, dokelž je ßo ſa nje ſa hodnych ſaſtupnikow poſtarał. — W prjedawſchich lětach běſche wón někotre 6 raſy w Italiji a Schwajzarſkej, 3 raſy w Franzowſkej a Pariſu a druhi ras ſaßo w Turkowſkej a w Konſtantinopole. — Bóh daj, ſo by ßo ſtrowy ſaßo domoj wrócził! W.

Mačica serbska.

Do pokładnicy M.S. zapłaćichu: k. kapłan Dučman z Radworja 2 tl. 20 nsl.; k. gymnasiast Žur z Prahi 1 tl. 10 nsl.; k. stud. lěkarſtwa Dučman z Prahi 1 tl. 10 nsl.; k. senior Pjech z Budyšina 1 tl. 10 nsl.; k. šolastik Buk 1 tl. 10 nsl.; k. kanonik a farař Wornač z Wotrowa 1 tl. 10 nsl.; k. Buk ze Zyjic 25 nsl; k. farař Imiš z Hodźija 1 tl. 10 nsl.; k. farař Bergan z Wulkich Zdźar 1 tl. 10 nsl.; k. farař Wjelan ze Slepoho 1 tl. 10 nsl.; k. wučeř Pohonč z Łuska 1 tl. 10 nsl.; k. farař Marčka z Wósporka 1 tl. 10 nsl.; k. wučeř Rostok z Drječina 1 tl. 10 nsl.; k. professor Dr. Pful z Draždżan 2 tl. 20 nsl.; k. farař Seileř z Łaza 1 tl. 10 nsl.; k. aktuar Wjela z Budyšina 1 tl. 10 nsl.; k. pregymnasialny direktor Buk z Draždżan 1 tl. 10 nsl.; k. wučeř Garbař 1 tl. 10 nsl.; k. hrabja Tołstoj 1 tl. 10 nsl.

Budyska bjesada zmeje lětsa swój założeński swjedźeń 30. měrca.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, je ſtarodawnych czaßow dopokaſany, ſ najlěpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łžizomaj wſchědnje krumom abo womzam na prěnju pizu naßypany, pſchiſporja wobżernoſcz, płodźi wjele mloka a ſadźěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Großowe

broſtkaramellje

najlepſchi ßrjedk k wotſtronenju kaſchela a k połóżenju dychanja, każ tež k ſwarnowanju pſche dybawoſcz pſchi ſaſymnenju w ſymnym czaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſcz w hrodowſkej haptyzy knesa M. Jäßinga kóżdy czaß na pſchedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

K wobkedżbowanju.

Czeſczenym Sserbam ſ tutym najpodwolniſcho woſjewjam, ſo budu po ſaßo doſtatej ſtrowoſczi wot nětk ſ nowa zakty, pfennigbrod a khlěb pjez a tajke pjeczwa pſchedawacz, każ ßo to po nětcziſchich żitnych płaczińach hodźi.

S dobom ja k nawjedżenju dawam, ſo budu ja kóżdu ßobotu a tež kóżdy hermank poprjanzy, tykanzy a teho runja pſchi bohatych wrotach pódla żitnych wikow pſchedawacz.

W Budyſchinje, 12. měrza 1864.

C. Guſtav Giebner,

pjekarſki a poprjanzarſki miſchtr, ſ napſchecza kaſerny.

Drjewowa aukcia

Sſrjedu 16. měrza budża ßo na njechornſkim, worzynſkim a běłohórſkim reviru wulka liczba twjerdych dołhich hromadow a ſtejazych ſ wjetſcha brěſowych łoßow, każ tež twjerde ſchczěpjane kłoſtry na pſcheßadżowanje pſchedawacz

Shromadżiſna kupowarjow w Njechorni pola Schütży dopołnja ½9 hodźinow. Pſchedawanſke wuměnjenja budża prjedy woſjewjene.

Na Běłej Horje, 5. měrza 1864.

G. Wudowenz.

Woſjewjenje.

Dokelž ßym ßo tudy jako krawz ſaßydlił, ßo czeſczenym wobydlerjam Rakez a wokolnoſcze pod lubjenjom ſpěſchneho a najtuniſcheho dżěła ſ tutym najpodwolniſcho porucżam.

W Rakezach, 1. měrza 1864.

Handrij Matteck, krawz.

Młody ßylny człowjek, kiž chce tyſcherſtwo nawuknyc, może měſto doſtacz pola tyſcherſkeho miſchtra Hübnera sen. w hoſczeńzu k ſłotemu lawej w Budyſchinje.

Pěkny młody człowjek ſprawnych ſtarſchich, kiž je dżěławy, może pod ſdobnymi wuměnjenjemi hnydom pola mje do wuczby ſtupicz.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

E. Lehmann, poprjanzar a konditar.

Młody człowjek ſprawnych ſtarſchich, kiž chce gratdżěłanje (Zeugarbeiter) nawuknyc, może po jutrach do wuczby ſtupicz pola Auguſta Voigta, gratdżěłarja (Zeugarbeiter) na żitnych wikach w Budyſchinje.

Někotre fory dobreho brunizoweho popjeła ßu na pſchedań na bohatej haßy czo. 55/23.

Dwě ſprawnej dżěłaczerſkej ßwójbje doſtanjetej wot prěnjeho haperleje t. l. wobydlenje a trajaze dżěło na knježim dworje w Hornym Hbjelſku.

Někotre fory dobreho popjeła ma na pſchedań Kubaſch, draſtupſchedawar na garbarſkej haßy.

Jena mała brożeń, w drjewje hiſchcze dobra, je pſcheměnjenja dla k wotnoſchenju na pſchedań czo. 8 w Leſchowje pola Hodźija.

Dżiwoczanſke ev. luth. miſſionſke towarſtwo ſmeje jutſje (njedżelu) popołnju w 2 hodźinomaj ſhromadżiſnu.

Pětr Młónk, piſmawjedżeř.

Sa ßuchich, blědych, krwjekhudych.

Roberta Freyganga

želesoliqueur a želesojty žołdkohorki

(Eisenliqueur und Eisen-Magenbitter)

poručeny wot profeßora Dr. Bocka, w bleschach po 15, 10, 8, 6 nßl. ma w Budyschinje jenicžzy na pschedań

Heinr. Jul. Lincka.

Pßches ßwoje ſnamjenite ſkutkowanje doſcž po wſchém ßwěcže ſnayti

G. A. W. Mayerowy běły broſtſyrop

(½ blesche 1 tl. ¼ blesche 15 nßl.)

je jenož pßches ßwojehojaze wutki, kotrež žadyn druhi bróſtſyrop we ßebi nima, najwě ſcžiſchi ßrědk pßche kóždy ſaſtarjeny kaſchel, pßche dybawoſcž, jachlokaſchel, ſaźwanje, bróſtowe cžerpjenje a ſchijowe wobcžežnoſcže. W tudomnej wokolnoſczi pschedawaja jón jenicžzy:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **B. R. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

NB. Dokelž Mayerowy fabrikat tež falſchuja, dha chzył kóždy dobroczíwje zyle ßwěru na ſygel a etiquettu hladacž.

Poručenje Mayeroweho broſtſyropa.

So bu moje dźěcže, kotrež bě dołhi cžaß na ſatraſchny kaſchel khore, pßches běły bróſtſyrop knjeſa G. A. W. Mayera we Wrótßławju, mi poručeny a wote mnje we hłownym ſkładze knjeſa Curta Albanus'a w Braunez hotelu tudy kupjeny, w krótkim cžaßu wot njeho woßwobodzene, wobßwědcžam ſ tutym džakomnje a poručam tutón hojazy ßrědk w podobnych padach.

W Draždžanach, w lěcze 1862. **Robert Engelmann,** ſaukarſki miſchtr.

Jara rjany wubjerk

ßerbſkich ſpěwarſkich knihi

do ßomota a kože najkraßniſcho ſwjaſanych, poruča po tunich płacžiſnach knihiwjaſar na bohatej haßy bliſko plumpy, ßobotu w budže pßched khlamami kk. Kocha a Preua.

Korla Forner,

Möblowy Magazin

Auguſta Jannaſcha

na bohatej haßy cžo. 73/14 po 1 ſchodže ſ napſchecza hotela k winowej kieži

poruča ßwój bohaty ſkład derje a po módze dźěłanych wězow, ſa najtuniſchu płacžiſnu; jako: pißanſke ſekretary, pißanſke bureauy, khamory ſa ßlěbornu nadobu ſ nadſtawkom w ſchkleńzy a w ſchpihelu, ſchkleńcžane khamory ſ komodami, pißanſke blida ſ nadſtawkom ſa knjenje, kulojte blida ſe ſtołpom, wucžahowanſke blida, ſofablida, blida k hraczu, ſchtyrirózkate blida, mnjenſke blida, blidka k ſchiežu a ſa nippes, komody, etagery, draſtkhamory, draſtſekretary, koža, kſchinje ſa ſchaty, toiletſke ſchpihele, zyle wulke ſchpihle w ſłotych kromach, ſcžinowe ſtołzy we wſchelakich druźinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtuniſcheje płacžiſny k dobroczíwemu wobkedźbowanju.

W Budyſchinje. **Aug. Jannaſch,** tyſcherſki miſchtr.

Skład
schpihelow,
ſtoczany kromkow
a
kulojtych
fotografijowych
oblukow.

Schkleńzowy
porzelanowy a ſteingutotworowy
ſkład
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy,
najpolniſcho ſrjadowany, to wſchitko po najtuniſchich płaczijnach najpodwolniſcho porucza.

Skład
blidowych,
khofejowych
a
mnjenſkich
ßudobjow.

Němski Phönix,

wohen ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Pſchedawanje mojeho wuwolaneho

běłeho bróſtſyropa

ßym knjeſej Auguſtej Pötſchzy w Budyſchinje pſchepodał.

C. A. Crahmer w Draždžanach.

Kalk na pſchedań.

W mojich kalkpalerńjach w Cunnersdorfje a Ober-Neundorfje pola Shorjelza je nětko ſaßo wſchědnje nowopaleny kalk we wjetſchich a mjeńſchich dźělbach dostacz. Najlěpſchu tworu, najtuniſchu płaczijnu a najſpěſchniſche wobſtaranje lubjo, pſchiſpominam ſ dobom, ſo je tež w mojich kalkowych ſkładach w Lubiju, Pomorezach, Budyſchinje a Biſkopizach kóždy czaß kalk po jenotliwym, kaž tež po zyłych lowryjach k dostaczu.

J. Lorenz w Pomorezach.

Wulku dźělbu

wuſrjadowanych zigarrow, 25 ſa 6 nßl. a 6½ nßl. (ambalema ſ kubaſkimi a braſilſkimi) ma ſaßo na pſchedań

Guſtav Schellhammer
na bohatej haßy czo. 93/31.

Dwě abo tſi dźełaczerſke ßwójby dostanu na ryczerkuble w Nadźanezach wot 1. haperleje wobydlenje a ſtajne dźěło.

Czeſczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolniſcho ßwój ſkład czaßnikow wſchitkich druźinow. Wſchitke porjedźenja ßo najwěſczíſcho a najſprawniſcho wuwjedu pod rukowanjom na najtuniſcheje płaczijny.

Tež pſchiſponinam, ſo ßym ßerbſkeje ryczc tak derje mózny, kaž němſkeje.

J. Schneider,
Firma: **Protza a Schneider,** czaßnikarjej
na bohatej haßy w Liebuſchiz domje.

Moje wſchudze ſnate, wubjernje ßylne, ſtajnje zyle czerſtwe ßuche droždże, poruczam wſchitkim hoſpoſam k pjeczenju najlěpje. — Pjekarjam a ſaßopſchedawarjam dawam pſchi wjetſchim wotbjerku hódny rabatt.

W Budyſchinje, na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Murjerſzy a kamjenjerubarjo moža pola murjerſkeho miſchtra P. Wendlerja dźěko dostacz.

K. K. priv. prěnje rakuſke ſawěſczeńſke towarſtwo we Winje

ſawěſczenja na mobilar, žně, twory, maſchiny a t. d. po tunich a twjerdych prämijach bjes wſchitkeho dopłaczowanja horjebjerje. Towarſtwo ſaruna wyſche ſchkodowanja, pſches woheń abo błyſk naſtate, tež tu ſchkodu, kotraž ßo pſches wurumowanje ſtanje, kaž tež wſchitke pſchihódne khóſty, kiž buchu wurumowanja dla ſczinjene.

Wſchitke dalſche wukaſowanje, kaž tež proſpekty a fórmulary k ſawěſczenju podawataj gratis

Berger & Handrick,
agentaj ſa Budyſchin a wokolnoſcz.

Pſchenczňu parnu muku

ſnateje dobroſcze porucza

David Berger.

Sałſowy polver ſa koni, kruwjazy polver a ßwinjazy polver

w pakczikach ſ wukaſanjom nałoženja po 5 a 4 nßl. pſchedawa

David Berger.

Pſcheńczna muka

we wſchěch družinach je ſtajnje doſtacz w młynje w Scheſchowje.

Woſjewjenje:

30 topołowych klozow 15—24 zolow w pſcherěſku, někotre lipowe, wolſchowe a brěſowe klozy, kaž tež wſchitke družiny lěßoſchtomowych ßadzeńkow ßu na knježim dworje w Manjowje na pſchedań.

Kmetſch, hajnik.

Murjerjo

doſtanu dźěło na knežim dworje we Luſczu pola Jaßońzy.

W Budyſchinje, w měrzu 1864.

Ad. Seydler.

Ležomnoſcz na pſchedań.

Domſka ležomnoſcz, w Budyſchinje pod Cat. No. 612 na žitnych wikach ležaza a w najlěpſchim rjedze ßo namakaza, na kotrejž realna prawiſna korczmarjenja a khlěbpjeczenja wotpoczuje a w kotrejž ßo derje wopytana reſtaurazia namaka, ma ßo ſ połnym inventarom dla ſtaroby nětczjiſcheho wobßedzerja pſchi małym napłaczenju bórſy pſchedacz. Bližſchu rosprawu dawa

ryczník **Bräuer** w Budyſchinji.

Ratarſke towarſtwo

w Małym Wjelkowje

ſměje wutoru 15. měrza ſhromadźiſnu.

Dobre rukajzy wſchitkich družinow, kaž tež ſa tych, kiž prěni krócz k ſpowjedźi du, po 7½nßl., — pſchedawa **K. Vogel**, rukajzar pſchi lawſkim tórmje.

Sjawny dźak.

Wſchitkim tym ßamym, kiž ßu w Fiſcherez papjerniku ſa naß, nětko w Holſteinje ſtejazych kralowſkich ſakſkich wojakow, pjenjeſy ſkładowali, prajimy ſ tutym ßwój najwutrobniſchi dźak.

Bohuwěr Bartuſch. Auguſt Leſchawa. Auguſt Voigt.

Dźak.

Mój najwutrobniſchi dźak praju ſ tutym wſchitkim tym dobroczelam mojeje lubeje domjazeje gmejny, jeje knjejſtwu a ßłužownym, kaž tež tym lubym pſcheczelam w Hornej Borſchczi ſa dar luboſcze, mi k podpjeranju do Holſteina pſchipoßłany. Wón je mje jara ſwjeßelił. Bóh luby knjes chzył Waß wſchitkich ſa tón ßamy bohacze žohnowacz a Waß a naſch zyły luby wótzny kraj pſched tajkim czežkim a ſrudnym wójnſkim czaßom, kaž tudy je, hnadnje ſwarnowacz. — A jeli pola Boha wobſanknjene, ſo je to ta poßlenja luboſcz była, dha chzu, — hdyž jo tudy njemóžu —, Wam tamnu ſtronu rowa wjeßele ßwoju dźakownu ruku ſkiczicz.

W Rendsburgu, 5. měrza 1864.

Korla Hendrich Młónk, wojak.

Sa wſchu, naſchemu lubemu nanej, Pětrej Subje w Lětonju, w jeho dołhej khoroſczi wopokaſanu luboſcz praja někotrym pſcheczelym, woßebje pak knjeſej duchownemu Trautmanej w Porſchizach ſ tutym ßwój najwutrobniſchi dźak

ſrudni ſawoſtajeni
w Lětonju.

Sslub naju dźowki Marje ſ pſchekupzom knjeſom Auguſtom Pötſchku dowolamoj ßebi ſ tutym woſjewjecz.

W Budyſchinje, 6. měrza 1864.

J. T. Wehla a mandźelſka.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 12. — 19. měrca. — 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. Najnowsche. — **Wojerski list s Jütlanda.** — Ze Serbow: S Njechornja S. Błózan. S Wukrancžiz. S Nižeje Wšy. S Brěmjenja. S Barta. S Rodez. S Bojšwez. S Rakez. S Miłkez s. S Dzěchorez. S Wulkichza Małych Debšez. S Nowych Bobolz. Se Sderja. S Njebjelcžiz. — Maćica serbska. — Nawěštnik.

Cži šami cžesčeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedža sa nje na druhe schtwórtlěto 1864 do prědka płacžicž, njech nětko 66 np. we wudawarni Serbskich Nowinow wotedadža. Cži, kotsiž šebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescž dawaja, njech tola niesapomnja, šebi je tam sa 7½ nšl. skasacž. — W Prušach šo sa Serbske Nowiny žadyn schtempel wjazy płacžicž njetrjeba.

Redakzia.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydženja.

Veile, 10. měrza. Horsens je wot Danskich wopuschcženy a wot rakuskeje brigady wobšadženy.

Kopenhagen, 11. měrza. Danska garda je k wójsku wotmarschirowała.

Hamburg, 12. měrza. Dokelž w Veili měschcženjo rakuskich wojakow nadpaduja, šu po poručnosczi marschala Gablenza dyrbjeli wschu bróń wotedacž.

Hamburg, 14. měrza. W Veili buchu schtyrjo měschcženjo wobwišnjeni, dokelž běchu na wojakow tsěleli. — Rakuske wójsko je w bitwje pola Veile wscho do hromady 108 muži shubiło. — Rakuszy šu do Aarhusa pschicžahnyli.

Barlin, 14. měrza. Brigada generala Roedera je Nübel s lohkej prózu, Rackebüll pak po cžežkim wojowanju dobyła. — Wot njedžele wjeczor je šo na düppelske schanzy tsělecž počžało.

Barlin, 14. měrza. W zyłej dotalnej wójnje šu Danszy 38 pruskich a 13 rakuskich wojakow sajeli.

Hamburg, 14. měrza. Schwedski kral je poručžił, so ma šo w krajinje Schonen 12,000 muži wójska hromadu sczahnycž; wón je tež poručžił, so maja šo wójnske łódže do rjadu stajicž.

Hamburg, 16. měrza. Dženša rano je šo dzělba pruskeho wójska na kupu Fehmarn pschewjescž dała a ju wobšadžiła. Pruszy šu psches 100 danskich wojakow, tam stejazych, a kommandeura jeneje danskeje wójnskeje łódže sajeli.

Win, 16. měrza. Danska chze pjecža pschiměr (Waffenstillstand) sčžinicž pod wuměnjenjemi, wot Rakuskeje a Pruskeje stajenymi.

Mnichow, 16. měrza. Pruski prynz Adalbert, kotryž běsche na tudomny kralowski dwór na wopytanje pschijěł, je telegrafiszy do Barlina domoj powołany, so by jako admiral (najwyschi roskasowař nad wójnskimi łódžemi) skutkował.

Hamburg, 17. měrza. S Christianije (schwedskeho hłowneho města) pišaja: Kral rjekny pschi wotewrjenju schwedskeho šejma, so bychu jemu sapóšłanzy 800,000 tl. species k temu pschiswolili, so by wón wójsko a wójnske łódže do rjadu stajicž a potom, jeli budže to trjeba, danskemu kralej pomhacž móhł.

Bergen na kupje Rügenje, 17. měrza. Dženša popołdnju bě wot jow widžecž, so pruske a danske wójnske łódže šylnje na šo tsělachu. Schto je šo wuskutkowało, njeje hischcže snate.

Barlin, 17. měrza. Na kupje Fehmarnje (blisko holsteinskeho brjoha) stejitej nětko dwě pruskej kompagniji. — Hacž Danska do kongreša swoli, njeje hischcže wěste.

Saksa. Wóndanjo wotjědże se želesnizu wot krónprynzoweje infanteriebrigady 1., 2. a 3 bataillona 15 muži a 1 koprala a wot 14. infanteriebataillona leibrigady 10 muži do Holsteina k sarunanju tych mužstwow, kiž so wóndanjo wot tam do Draždžan wróćichu. — Do Draždžan je w tychle dnjach wjele Polakow pschijěło, kotsiž su s Galicyje wupokasani. — W Niederebersbachu (bjes Radeburgom a Moritzburgom) je so 9. měrza wjeczor 12 wulkich burskich kublow wotpaliło. — S Plauena piszaja: W jenym tudomnym hosczeńzu nozowasche njedželu jedyn zusnik, kranу rano poßleschczowu zychu, bu w 10 hodzinach pschi czěkanju doßahnjeny, w 11 hodzinach na sudnistwo wotwjedżeny, hdżež jeho w 12 hodzinach wobwißujencho namakachu. — Na kralowskim dworje je dla wotemrjecza bajerskeho krala Maximiliana II. tsinjedželske želenje pschikasane. — W Draždžanach, hdżež so loni 200 nowych wulkich domow twarjesche, je w tajkim nastupanju wójnski strach jara czucz; pschetoż lětża so tam jenoż 9 khěžow twarі. — Psches Draždžany je w tutych dnjach tójschto ranjenych rakuskich wojakow na dompuczu pschejěło. — Wjeczor 14. měrza je so zyła wjeß Albertizy pola Lomatzscha hacz do 1 khěže wotpaliła. — Pschi sakskim wójsku bě w lěcze 1863 summa wojerskich sastupnych pjenjes na 284,164 tl. narostła. Wot tych dostachu 522 schěsczlětnych sastupjerjow (po 300 tl.) 156,600 tl. a 176 tsilětnych sastupjerjow (po 150 tl.) 26,400 tl. a reservefond dosta 4314 tl., tak so hischcze 96, 850 tl. sa dalschich wojerskich sastupjerjow wysche wostanje.

Prußy. Jeho majestosez kral Wylem je marschalej Wrangelej, generalej prynzej Korli a rakuskemu marschalej Gablenzej wyßoke rjady (ordeny) spożežik. — S Barlina piszaja, so je danska wójna pruskemu knjeżerstwu hižom psches 9 millionow toleŕ khoschtowała, so pak su pjenjesy k jeje wjedżenju doßahale a so budża też dale doßahacz. — W pruskej Pólskej buschtej wóndanjo dwaj wosaj se wschelakej brónju a wójnskej potrjebu wot wojakow sajataj. Wscho hromadże bě něhdże 8000 tl. hódne.

Rakuß. Pólski wjerch Sapieha w Galicyji, kiž bě teho dla, dokelž bě někak do pólskeho sběžkarstwa saměschany, do jastwa ßadżeny, je do Bukaresta czeknył. — Rakuske knjeżerstwo je někotrym wójnskich kódżam poruczność dało, so bychu so do morja blisko Danskeje podałe a tam w sjenoczeństwje s pruskimi wójnskimi kódżemi pschecziwo danskim skutkowałe. — Ssejmy jenotliwych rakuskich krajow w tu khwilu pilnje to wuradżuja, schtoż je jim k wuradżowanju pschepodate. — So je Galicyja do wobleżenosczе data, to je sběžkarstwu w pólskim kraleństwje jara njelubo; pschetoż psches Galicyju dostowasche wone hischcze pschezo wjele pomozy a podpjery. Psches krute knjejstwo pak, kotrež je wobleżenosczі so bobu pschinjeßka, su nětko wschitke puczе sahaczene, po kotrychž so pomoz do Pólskeje sczeleschе.

Franzowska. Rakuski arzywójwoda Max je so s Parisa do Londona na wopytanje podał a wróczi so wot tam w tychle dnjach domoj, so by potom po krótkim czaßu na jenej franzowskej kódżi do Mexika wotjěł a tam swój nowy thrón nastupił. — S franzowskich nowinow hischcze pschezo na žane waschnje spósnacz njeje, kajke wotmyßlenje ma khěžor Napoleon w nastupanju danskeje wójny a hewak njepiknje wón też žane słowo, s kotrehoż by jedyn sudżicz móhł, schto po prawym k tej zykej mězy měni.

Jendželska. W Londonje bu wóndanjo krónprynzowy syn kschcżeny a dosta mjeno Albert Viktor. — Na jendželskim sejmje swarjachu pak w tychle dnjach faßo jara na Prusku a Rakusku, dokelž s Danskej wójnu wjedżetej; ale dokelž jendželski lud nochże, so by so Jendželska też wójnszy do teje naležnosczе měschała, dha drje s jendželskeje strony hacz na dalschе hischcze pschi swarjenju wostanje.

Schleswig-Holstein a Danska. Wojowanje psched düppelskimi schanzami so pomału sapoczina, hacz runje jedyn hischcze pschezo prajicz njemóże, so so tam s tajkej mozu a sylnosczu skutkuje, kaž je to trjeba. Pruszy tam, kaž so sda, hischcze dosez czeżkich kanonow nimaja, dżěkaja pak hižom jara pilnje, ryja pschěrowy, pschihotuja faschiny a pschihotuja městna sa batterije. Wysche teho wotdżerżuja skoro wschědnje wjetsche abo mjeńsche recognoscirowanja, to rěka, woni khodża njepschecżelej tak blisko, so pěknje shonja, hdże wón steji a schto wón czini. Druhdy so pschi tajkim rekognoscirowanju bitwa sběhnje, tola njetraje skoro żenje dołho, dokelž wotpohladanje njeje, so bicz, ale jenoż nashonicz a widżecz. Druhdy pak so nadpadny na njepschecżela czinja a stanje so to s wjetscha w nozy a jenoż s małej dżělbu wójska. Tajki nadpad sta so w nozy 13. měrza a bu po poruczności generala Goebena wot 2. bataillona 15. regimenta a wot füselierbataillona 55. regimenta wuwjedżeny. Njepschecżelske pschedstraże stejachu w Lillemöllu, Stavegaardże a Rackebüllu a bě pschikasanc, je mjeleżo nadpanycz a pschi tym żanu tsělbu njewutsělicz, a na měsczе zofacz, hdyż njepschecżel tsělecz poczina. Tajka pschikasuja bu też derje wuwjedżena. Pruszy wojazy pschesłapnychu najprjódzy pschedstraż w Lillemöllu a sajachu tam 12 muži, druhi czeknychu a też leutnant, kotryż pak bě swój teßak ležo wostajił. W tym samym czaßu nadpadże leutnant Müller se swojimi ludźimi Stavegaard, hdżež 14 Danskich saja, tola bu pschi tym jedyn mnż wot 7. kompagnije sakkóty. Pola Rackebülla bu 10 Danskich sajatych, tak so pruszy wojazy, jako so na ranje

wróczichu, 36 jatych ßobu pschiwjedżechu. — Nasajtra dosta pak brigada, kotruż general Röder kommandiruje, pschikasnju, so by Rübel a Rackebüll dobycz pytała. Duż wona do prědka dżěsche a doby Rübel ſ lohkej prózu, ale Rackebüll hakle po krutym wojowanju. Morwi běchu leutnant Troschel wot 24. regimenta a 3 mużojo, ranjeni: hauptmann Ballhorn a 10 mużow. — Njedżelu wjeczor je ßo prěni krócz ſ czeżkich kanonow na düppelske schanzy tſělecz počzało a to se strony Wenningbunda.*)

Bjes tym kombinirowana gardybrigada a rakuski 6. armeekorps też lenjej bykej njejstej, ale stej Danskich dale do Jütlanda honilej. Jeju kommandant marschal Gablenz chzyschе tam Danske wójsko rad sajecz, ale wone tak spěschnje czěkasche, so to mózno njebě a je danska infanterija w Aarhusu do kódżow stupiła a ßo do Fridericije a na kupu Alsen wotwjesła, so by tamnische danske wójsko poßylniła. Po tajkim je nětko zyke danske wójsko na Alsenje (ſ düppelskimi schanzami psched ßobu) a w Fridericije shromadżene, jenoż kavelleria je ſ Aarhusa dale do Viborga w Jütlandże czekła.

W Jütlandże ßu wobydlerjo horliwje danszy smyßleni a nadpaduja pruskich a rakuskich wojakow, hdżeż móża. To je ßo też nětkotre rasy sa ßobu w Veili stako a je teho dla marschal Gablenz schtyrjoch tamnischich měschczanow, kotrychż běchu pschi nadpanjenju doßahnyli, wobwißnycz dak. Hewak dyrbja wobydlerjo Jütlanda zusym wójskam kóżdy tydżeń wulku kontribuciju w pjenjesach a zyrobje wotedacz.

Wo kongreßu, kiż měješche ßo danskeje wójny dla wotdżerżecz, niczo wjazy ßłyschecz njeje.

Wojerski list ſ Jütlanda.

(Wot podwyschka Schustera ſ Woleschnizy pola Klětnoho.)

Tulow (abo Taulow) psched danskej twjerdżisnu Fridericiu, 10. měrza 1864. — Dokelż mam dżenża na straži (na wasche) tejko khwile, Wam nětotre ryncżki napißacz, dha chzu Wam k nawjedżenju dacz, kak ßo so mnu ma. — My mamy jara mało khwile a wot sańdżeneje njedżele ßym mało spak abo ſ zyka bjes wotpoczinka byk. W nozy wot njedżele k póndżeli pschińdże nascha a 1. kompagnia na pólnu straż, zyky dżeń a zyku nóz oeschcz dżěsche a my dyrbjachmy pod hotym njebjom leżecz a bě błóto, so schkórnje we nim tężaze wostawachu. Póndżelu wjeczor pschipowjedżechu mi moje dale postajene straże, so dżělba jěsnych njepscheczelow k polnozy marschiruje. My běchmy teho dla wschitzy k bitwje hotowi, ale njepscheczel njepschińdże; tola bě widżecz, so by ßebi wóhnje sadżěkał. W 2 hodżinomaj na ranje dostach pschikasnju, moje straże a patrouille hromadu sczahnycz a ßo k wójsku wróczicz. Tam ½ 3 hodżinow pschischedschi marschirowachmy najprjódzy na veilski schußej, hdżeż 4. pěschi gardyregiment, 4 garderegiment kral. Aug., jena 6 puntowska batteria gardyartillerije, jena tajka wot 3. artilleribrigady, regiment gardyhusarow a westfalski gardykürażierregiment czo. 8 ſ nami dale marschirowachu. Nasch regiment a jena schwadrona gardyhusarow běchu w prědku. Schußej, do Fridericeje wjedżazy, wosta wobßadżeny, też dachmy ßo strażnym wóhnjam (Wachfeuer) prawje jaßnje palicz, so by ßebi njepscheczel na żadyn napad njemyßlik. My marschirowachmy něhdże poltscza mile na veilskim schußeju, potom wobroczichmy ßo k prawizy, so bychmy njepscheczelske pschedstraże pschepanyli. Jako běchmy něhdże 2 mili prěki psches pola schli, wutsěli ßo njejapzy ſ jeneho dworu a kulka trjechi konja jeneho husara. Nětk sapocza ßo hontwa, tsělenje kanonow nam roskasowasche a regimentowe hrónczko rěkasche: „Do prědka, dżěczi, do prědka, kulka njemori, ale Bóh ßmjercz sczele!" Hacz do pschipoldnja běchmy 4 wyschich a něhdże 150 muži danskeho wójska sajeli. Kak wjele morwych a ranjenych my mějachmy, to njewěm; tola ßym nětkotrych ranjenych wyschkow widżik. Popoldnju wokoło 4 hodżinow dostachmy pschikasnju k wróczenju, jako běchmy 13 hodżindw zyle pschemoknjeni wokoło hanjeli. Na nasche město pschińdże 3. pěschi gardyregiment a trajesche wojowanje hacz do nozy a dyrbjesche njepscheczel do twjerdżisny Fridericije zofacz. Nasajtra bě wscho ſ měrom a my twjerdżisnu woblehnychmy. My czakamy na czeżke kanony (72 puntarje), kotreż pak hischcze pschischke njejßu. Druhdy ßo jenoż tam abo tu ſ flintu tsěli. Po pschikhodże czeżkeje artillerije ßo woblehnjenje hakle ſ mozu sapocznje a jeli my pschi prědku wostanjemy, dha drje jich wjele wot naß domoj njepschińdże. Twjerdżisna Fridericia je ſ wodu wobdata a wißy jenoż ſ wuskim kruchom semje ſ twjerdym krajom w hromadże.

Postrowcze wschitkich pscheczelow a snatych wote mnje; my mamy hischcze czeżki kruch psched nami. Hacz dotal je Bóh pomhał, wón budże też dale pomhacz. Jeli pak hinak wobsanknjene a rów tudy sa mnje wotewrjeny, dha dyrbju a chzu ßo do teho poddacz.

Wasch ßwěrny ßyn a bratr J. Schuſter, podwyschk w pruskim kraloweje Hilżbjety pěschim gardyregimencze, 4. komp.

*) W kniharni Smolerja a Pjecha je sa 3nßl. nowa kharta na pschedań, hdżeż ßu düppelske schanzy a jich wokolnosc we wulkej poměrje widżecz.

Wot Sserbow — ſa Sserbow — do Sserbow!

Tónle tydzeń pißachu też w „Dresdner Nachrichten“ a w druhich němſkich nowińach po liſtach, ſ Rendsburga doſtatich, ſo tam ſakſzy wojazy niz jeno pſches wothladowanje a pytanje ranjenych a khorych rakuſkich (khéjarſkich) wojakow ſ Czech, Morawy, Wuherſkeje a Galizyje, ale też pſches to tymle ßwojim ßłowjanſkim braram (kotſiż dyrbja tam ſa jim zuſu, **němſku** wěz ßwoju krej woprowacz) wulku dobrotu a ßłużbu wopokaſuja, ſo jim a jich tamniſchim, ßłowjanſkeje ryczje njewědomnym lékarjam ſ pomozu ßwojeje **ßerbſkeje** ryczje jako tołmaczerjo a ßrědnikojo rady ßłuża. — S teho ſjawnje widzimy, ſo naſcha luba ßerbſka rycz tola tak hubjena a ſazpijomna, tak ßnadna a mała nieje, ſo by jeno na łużiſke mjeſy wobmjeſowana była a żaneho praktiſkeho wużitka njeměła, każ někotſi njebolakojo a njewědomnizy druhdy bledzicz chzedża!! Jeje wulki wużitk by ßo tamnym ßerbſkim wojakam abo, ſo jich tu prawje pomjenuju, lékarſkim pomoznikam w Rendsburgu hakle tak prawje wupokaſał, hdy bychu woni prjedy w młodych ſchulſkich létach tudy doma w ſchuli lépſche powuczenje we ßerbſkej ryczi, hacz ßo to najbóle ſtawa, doſtali a te najważniſche małe rosdżélki, kotrez w ßłowjanſkich naryczach (jaſykach) — pſchetoż w hłownych ßłowach abo ßłownych korjenjach ßu wone wſchitke pſches jene — wobſteja, ſeſnali byli. By ßo to ſtało, kak wjele lóżo bychu ßebi potom w kożdej druhej ßłowjanſkej naryczi dale pomhacz móhli! — Bóh ſapłacz jim jich luboſcz, kotruż tam lubym, wbohim, thorym a bědnym ßłowjanſtim bratram wopokaſuja, bohacze ſe ßwojim hnadnym żohnowanjom na cżele a na duſchi! — My pak chzemy ßebi ſ teho ſ nowa to napominanje k wutrobje wſacz: ſo bychmy ßebi ßwoju maczernu ßerbſku ryczi ſtajnje prawje wyßoko a drohu ważili ani ju nihdy a nihdże njeſakomdżili! W.

Doſtatkne wuſnacze a dżak.

Do archäologiſkeje (ſtarożitnoſtneje) a do numiſmatiſkeje (pjenjeżneje) ſběrki **Maczizy ſserbſkeje** ßu dale dobrocziwje dariłi 1., knjeżna **Ludmila Borchmanez** w Kamjenzu 1 knihu: „Müntz Cabinet“ abgeformet von Johann Matthäus Höfer **Anno 1745**; 2) k. **Michał Pful** w Dreżdżanach 1 piſchczel; 3) k. kowarſki miſchtr **Müller** w Budyſchinje 1 żeleſnu abo worzelowu ſtamu ſ léta 1650 (we woponje: dżiwi muż każ na hollandiſkich ſtotych, ſ wopißmom „**concordia res parva crescit**“; 4) k. knihi pſchekupſki **Roeſiger** w Budyſchinje 1 ßłébornu brakteatu; 5) k. kubleŕ **Brühl** w **Miłoczizach** 1 ßłéborny wjetſchi pjenjes. Aktuar **Wjela**, dokhowaŕ.

Ze Serbow.

S **Njechornja**. Naſcha gmejna je ſo 4 wojakow, w Holſteinje ſtejazych, 8 tł. 8 ßł. (2 tł. běſchtej wot k. najeńka **Schröbera**) nahromadżiła a jim póßłała.

S **Błózan**. S naſcheje gmejny je ßo dwěmaj wojakomaj, ſ naſcheje wßy w Holſteinje ſtejazymaj, 6 tł. poßłało.

S **Wukranczizu** w Prußach. Sa wojaka **Hendricha Hofmanna** ſ naſcheje wßy, nětko pſchecziwo Danam wojowazeho, je ßo tudy 3 tł. 22 nßł. nahromadżiło a jemu póßłało.

S **Nizeje Wßy**. Tudy ßu jenemu wojakej, ſ naſcheje wßy w Holſteinje ſtejazemu, 2 tł. 6 nßł. nahromadżili a póßłali

S **Brěmjenja**. Naſcha wjeß je ſa 4 wojakow w Holſteinje 6 tł. 12 nßł. nawdała a jim póßłała.

S **Barta**. Sa 4 wojakow w Holſteinje ßu tudy 14 tł. 6 nßł. nawdali a jim poßłali. K. hrabja Lippe a kn. hrabinka Berta běſchtaj ßo też wobdżélikoj.

S **Rodez**. W Serb. Now. cżo. 11 je wojſewjene, ſo je ßo tudy ſa 3, w Holſteinje ſtejazych a tu rodżenych, wojakow hromadżiło. Ale temu njeje tak: tu je ßo ſa 4 hromadżiło, potom je ßo pak pokaſało, ſo ßu tam jenoż tſjo, a wot tych ſtaj też jeno dwaj tudy rodżenaj. — Żadyn miſchtr K. njeje tu żanu pjenjeżnu ſběrku ſcżinił, ale je ßo to wot miſchtra H. ſtało ſa 2 wojakow, kiż ſ Rodez njeběſchtaj, a je ßo ſa njeju 8 tł. nawdało, każ je to w cż. 10. prawje wojſewjene. Tuta ſběrka njeßłuſcha pak do teje, kotraż je ßo w gmejnje nahromadżiła, ſchtoż k lépſchemu doroſymjenju k nawjedżenju dawa

pomjenowany miſchtr K.

S **Boißwez**. Sa dweju wojakow w Holſteinje je ßo tudy 4 tł. nahromadżiło a je ßo na tym woßebje też **Lorenzez, Ryczerjez a Pjetſchkez** cżeledż wobdżélika.

S **Rakez**. W nozy wot 13. do 14. měrza ßu padnſchi po wußadżenju wokna do khapałki w zyrkwi pſchiſchli a tam ſ jeneho khamora dwaj wulkaj zynowaj ßwěczniłaj a něſchto koprowych pjenjes, kiż niczo njepłacza, ßobu wſali. Podnożki wobeju ßwěczniłow ßu ludżo w jenym pſchetoku pſchi hacze namakali.

S **Mitkez** ſ **Pſchesdrěnju**. Sa ſchtyrjoch wojakow w Holſteinje je ßo tudy 8 tł. nawdało (2 tł. wot k. ryczerſkubleŕſkeho najeńka Kretzſchmara) a jim póßłało Knjeża cżeledż je ßo też wobdżélika.

S **Dżěchorez**. Sa 2 wojakow ſ naſcheje gmejny, w Holſteinje ſtejazeju, je ßo 10 tł. nawdało a jimaj poßłało.

S **Wulkich a Małych Debßez**. Sa 2 wojakow w Holſteinje je ßo tudy 4 tł. nahromadżiło a jimaj póßłało.

S Nowych Bobolz. Sa 1 wojaka, s nascheje wßy w Holsteinje stejazeho, je ßo tudy 3 tl. nawdało a jemu póßłało.

Se Sderja. Tudy ßu sa 3 wojakow w Holsteinje 7 tl. 22 nßl. 5 np. nawdali a jim póßłali.

S Njebjelcžiz. Dotalny prěni kapłan w Khróscžizach, k. Smoła, je wot patronatstwa nascheje cyrkwje sa fararja k nam powołany a ßo pjecža na nowy měßaz ßem pscheßydli.

Nawěštnik.

Si necesse est, ut praeceptum divinum tertium aeque ac cetera novem observemus, nos non diem solis, sed diem saturni sacrum habere debemus. Praeceptum enim non quemlibet septimum, sed certum eumque septimum sacrare jubet. Lingua hebraica enim et omnes semiticae, quae Mosis tempore eadem fuit, quae hodie est, dies hebdomadis numero distinguit, ita ut dies primus, secundus etc. septimus hodie idem dies sit hebdomadis, qui Messiae, Mosis, Adami tempore primus, secundus, septimus dies fuit.

At deus non primum per Mosen hanc legem, neque solum Judaeis dedit, sed jam tempore constitutionis mundi per verbum suum declaravit, diem septimum sacrum et benedictum esse.

Inde sequitur, quum per transgressum praecepti divini deum colere nequeamus, diem saturni per totum mundum, uti praescriptum est, celebrandum esse per cultum dei et abstinentiam a laboribus, quae dei vera voluntas est et fiat.

Deus diem certum, Messias coenam in suam memoriam voluit."

M. Lehmann

mydłař na bohatej haßy pódla pósta porucža ßwój skład najlěpschich, ßuchich

myjeńskich mydłow,

toiletskich mydłow, wolijow sa włoßy, pomadow po poniženych tunich płaczisnach.

Wulke wupschedawanje

najrjeńschich bantow wschitkich družinow po spodžiwnje tunich płaczisnach w domje knjesa rěsniskeho mischtra Protzy s napschecza hłowneje straže.

Jedyn mantel wot seleneho kotuna s moltunom podschity, bu saňdženu njedželu na schußeju shubjeny a chzył jón sprawny namakař sa dobre myto we wudawařni Serb. Now. wotedacž.

Maćica serbska.

Srjedu po jutrach 30. měrca popołdnju budźe w hosćeńcu k złotej krónje w Budyšinje hłowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje. Na dźeńskim porjedźe je tež nowa wolba wubjerka. Wšitke sobustawy na tutu zhromadźiznu najpodwolnišo přeprošuje wubjerk.

Pschedawanje dubow

na delnohórcžanskim revěru.

Srjedu 30. měrza t. l. rano w 9 hodžinach budže ßo w dubinje pola Dobraschez 70 stejazych dubow wot 12 hacž 36 zolow w pscherěsku pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadžowanie pschedawacž.

We Wulkej Dubrawje 13. měrza 1864.

Schönig, hajnik.

Stearinowe a parafinowe ßwěžy

jara jaßnje ßwěcžaze, pakcžik wot 7 nßl. do 15 nßl., a pschi 10 pakcžikach hischeže tunischo porucža

M. Lehmann na bohatej haßy.

ff. halsku pscheńcžnu schterku a sodu

ma najtunischo na pschedań M. Lehmann na bohatej haßy.

Wulka dźělba ßucheje s o ł y (Aescher) sa ratarjow, kaž tež jedyn wulki podołhojty w o l i j o w y ß u d leži pola podpißaneho na pschedań.

M Lehmann na bohatej haßy.

Podpißany ma porucznoscž, jenu žiwnoscž w Smjecžkezach, kotraž je s 52,82 dawskimi jenoscžemi napołožena, pschedacž. P. Kral, rychtař w Ssmjecžkezach.

S tutym najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so budže ßo wot pschichodneje ßrjedy 23. měrza pola mje mjaßo pschedawacž. Hoscženžař Bräuer w Hodžijn.

Mineralne wody

lětuscheho pjelnjenja porucža

W Schěrachowje. Jos. Löbmann.

2 holzy abo 2 hólzaj, kiž schulu abo hodžiny wopytujetaj, móžetaj wot jutrow wobydlenje bjes jědže abo s jědžu pola kopornikarja Weltza s napschecža měschcžanskeje schule dostacž.

Najlěpschi belgiski kolmas

porucža Herm. Danckhoff.

Ssuche drožďže

snateje dobroscže ma stajnje cžerstwe na pschedań

Herm. Danckhoff.

Jedyn holcžez može jutry do wucžby stupicž pola schewskeho mischtra Neumanna na swonkomnej lawskej haßy.

Drjewowa aukcija.

Pschichodnu wutoru jako 22. měrza budža ßo w Torońzy dopołnja w 9 hodžinach wolschowe a brěsowe dołhe hromady, bjes kotrymiž je tež dźělba ßylnych brěsowych ßymjenzow, na pscheßadžowanje pschedawacž.

Kupowarjo chzyli ßo w Torońzy cžo. 2 shromadžicž.

J. A. Schołta.

Na reviru w Dubom sapocžina ßo pschedawanje brěsowych walcžkow s lětuscheho sbiteho drjewa póndželu 21. měrza t. l.; kopa płacži 2 tl. 17 nßl. 5 np.

W Barcže, 16. měrza 1864.

Hrabinske Lippske hajniske sarjadnistwo.

Wiedemann.

Jara rjany wubjerk

ßerbſkich ſpěwarſkich knihi

do ßomota a koże najkraßniſcho ſwjaſanych, porucza po tunich płaczijſnach

Korla Forner, knihiwjaſar na bohatej haßy bliſko plumpy, ßobotu w budże pſched khlamami kk. Kocha a Preua.

Möblowy Magazin

Auguſta Jannaſcha

na bohatej haßy czo. 73/14 po 1 ſkhodze ſ napſchecza hotela k winowej kiczi

porucza ßwój bohaty ſkład derje a po módze dźěłanych wězow, ſa najtuniſchu płaczijſnu; jako: pißanſke ſekretary, pißanſke bureany, khamory ſa ßlěbornu nadobu ſ nadſtawkom w ſchkleńzy a w ſchpihelu, ſchkleńzane khamory ſ komodami, pißanſke blida ſ nadſtawkom ſa knjenje, kulojte blida ſe ſtołpom, wuczahowanſke blida, ſofablida, blida k hraczu, ſchtyrirózkate blida, myjenſke blida, blidka k ſchiczu a ſa nippes, komody, etagery, draſtkhamory, draſtſekretary, koża, kſchinje ſa ſchaty, toiletſke ſchpihele, zyle wulke ſchpihle w ſtotych kromach, ſcinowe ſtołzy we wſchelakich družinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtuniſcheje płaczijſny k dobroczinemu wobkedźbowanju.

W Budyſchinje. **Aug. Jannaſch,** tyſcherſki miſchtr.

Schkleńzowy porzelanowy a ſteingutotworowy ſkład

Rudolpha Wilhelma

na ßerbſkej haßy,

najpołniſcho ſrjadowany, to wſchitko po najtuniſchich płaczijſnach najpodwolniſcho porucza.

Skład ſchpihelow, ſtoczany kromkow a kulojtych **fotografijowych** oblukow.

Skład blidowych, khofejowych a myjenſkich **ßudobjow.**

Němski Phönix,

wohen ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Wulku dźělbu

wuſrjadowanych zigarrow, 25 ſa 6 nßl. a 6½ nßl. (ambalema ſ kubaſkimi a braſilſkimi) ma ſaßo na pſchedań **Guſtav Schellhammer**

na bohatej haßy czo. 83/31.

Moje wſchudże ſnate, wubjernje ßylne, ſtajnje zyle czerſtwe ßuche drožďże, poruczam wſchitkim hoſpoſam k pjeczenju najlěpje. — Pjekarjam a ſaßopſchedawarjam dawam pſchi wjetſchim wotbjerku hódny rabatt.

W Budyſchinje, na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

K. K. priv. prěnje rakuſke ſawěſczeńſke towarſtwo we Winje

ſawěſczenja na mobiliar, žně, twory, maſchiny a t. d. po tunich a twjerdych prämijach bjes wſchitkeho dopłaczowanja horjebjerje. Towarſtwo ſaruna wyſche ſchkodowanja, pſches woheń abo błyſk naſtate, tež tu ſchkodu, kotraž ßo pſches wurumowanje ſtanje, kaž tež wſchitke pſchihódne khóſty, kiž buchu wurumowanja dla ſczinjene.

Wſchitke dalſche wukaſowanje, kaž tež proſpekty a fórmulary k ſawěſczenju podawataj gratis

Berger & Handrick,
agentaj ſa Budyſchin a wokolnoſcz.

Pſchenczżnu parnu muku

ſtateje dobroſcze poruczża **David Berger.**

Salſowy polver ſa koni, krowjazy polver a ßwinjazy polver

w pakczikach ſ wukaſanjom nałożenja po 5 a 4 nßl. pſchedawa

David Berger.

Dr. Whithowa wodjiczka ſa woczi

wot **Dr. Ehrhardta** w **Altenfeldzi** w **Thüringſkej**, ſ wjazorymi privilegiami wyßokich werchow poczeſzena wopokaſuje ßo be wſchitkmi dotalnymi woczi hojazymi ßrjedkami pſches ßwoje ſbožomne ſtutkowanje wſchjednje jako najkahodniſcha a najljepſcha wodjiczka w tajkim naſtupanju, a może ßo jako dopołaſany hojazy a poßylnjazy ßrjedo a jako

wjeſta pomoz ſa ludzi na woczomaj bjednych

kóždemu poruczecz. Wona hoji wjeſzje a ruczje a be wſchitkich ſchkódnych ſzjewkow, woßebje pſchi ſahorjenju, ſzekpuenju, ßuchoczi, ßylſowanju a bjeżenju woczow, kaž tež pſchi ßłaboſzi po bjelmi a płaczi bleſchka ſ wukožowanjom jenož 10 nßl., a dzjeła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringſkej.

Skład ſa Budyſchin w hrodowſkej haptyzy.

Czeſczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolniſcho ßwój ſklad czaßnikow wſchitkich druzinow. Wſchitke porjedzenja ßo najwěſ cziſcho a najſprawniſcho wuwjedu pod rukowanjom na najtuniſcheje płacziſny.

Też pſchiſpominam, ſo ßym ßerbſkeje ryczże tak derje mózny, kaž němſkeje.

J. Schneider,
Firma: **Protza a Schneider,** czaßnikarjej
na bohatej haßy w Liebuſchiz domje.

Murjerſzy a kamjenjerubarjo moża pola murjerſkeho miſchtra P. Wendlerja dźěło dóſtacz.

Dotalne mukupſchedawanje w tudomnych wulkich młynach ſměje ſo też ſtajnje dale a namaka ßo w podlanſkim fabrikſkim domje.

L. G. E. Mörbitz.

K wobkedzbowanju.

Czeſczenym Sserbam ſ tutym najpodwolniſcho woſjewjam, ſo budu po ſaßo dóſtatej ſtrowoſczi wot nětk ſ nowa załty, pfennigbrod a khlěb pjez a tajke pjeczżwa pſchedawacz, kaž ßo to po nětcziſchich žitnych płacziſnach hodzi.

S dobom ja k nawjedzenju dawam, ſo budu ja kóždu ßobotu a też kóżdy hermank poprjanzy, tykanzy a teho runja pſchi bohatych wrotach pódla žitnych wikow pſchedawacz.

W Budyſchinje, 12. měrza 1864.

C. Guſtav Giebner,
pjekarſki a poprjanzarſki miſchtr, ſ napſchecza kaſerny.

Pěkny mkody człowjek ſprawnych ſtarſchich, kiž je dźěkawy, może pod ſdobnymi wuměnjenjemi hnydom pola mje do wuczby ſtupicz.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

E. Lehmann, poprjanzar a konditar.

Dobre rukajzy wſchitkich druzinow, kaz tež ſa tych, kiž prěni krócz k ſpowjedzi du, po 7½nßl., — pſchedawa **K. Vogel,** rukajzar pſchi lawſkim tormje.

Dobrowolna ſubhaſtacia.

Immobilije, k ſawoſtajeńſtwu ſrěnjoſahrodnika Jana Rjeka w Bukojnje ſkuſchaze, jako: ſrěnjoſahrodniſka žiwnoſcj cat. no. 13/10 a fol. 10 gruntſkich a hypothekſkich knihi ſa Bukojnu, cžo. 20a, 20b, 66, 170, 211 leżomnoſtnych knihi ſa Bukojnu, a walzowata parcella cžo. 287a leżomnoſtnych knihi a fol. 52 gruntſkich a hypothekſkich knihi ſa Dubrawku, na kotrejž a to na prěnſchej 8 tl. 24 nßl. 4 np. a na poßleńſchej —= 13 nßl. 6 np. wotwjaſowanſkeje renty wotpocžuje, a kotrež ßu ſ dźiwanjom dawkow, na nich wotpocžowazych, wjeßnogrychtſzy hromadże na 2318 tl. 10nßl. —= taxirowane, budża ßo na namjet herbow

ßredu 6. haperleje 1864

pſchipołdnju w 12 hodźinach

w ſpomnjenej ſrěnjoſahrodniſkej žiwnoſczi w Bukojnje, pod wumĕnjenjom wubranja bjes licitantami, ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacž, ſchtož ßo ſ pokaſowanjom na patent, na ßudniſkim měſcze a w bukojnjanſkej korczmje wupojßnjeny, kotremuž je tež drobniſche wopiſanje pſchedajomnych leżomnoſczow a inventarowych kruchow, kaž tež pſchedawanſke wumĕnjenja pſchiwdate, ſ tutym k nawjedźenju dawa.

We Wosporku, 9. měrza 1864.

Kralowſki ßudniſki hamt.
Käuffer.

A. Schołta (Schulze), cžaßnikař na žitnych wikach, porucja cžeſcženym Sserbam ßwój derje ſrjadowany wubjerk cžaßnikow, jako ankrowe, cylinderowe, wrjecženowe, blidowe a ſcžĕnowe cžaßniki wſchitkich druźinow, nowe cylinderowe cžaßniki po 6 tl., reguliſowane a kiž derje du, a t. d. — Tež ßo ſtare cžaßniki po najwyſchej płacžiſnje pſchi ſamĕnjenju ſ nowymi bjeru, a porjedźenja ſtanu ßo nanajtuniſcho.

Ja pytam nĕſchto khoſchcžowjaſarſkich towariſchow a tež tajkich hólzow, kiž chzedźa khoſchcžowjaſanje nawuknyc̆.

J. Pětrik, khoſchcžowjaſarſki miſchtr w Kryngelezach.

Jena ſtwa ſ komoru je w Małßezach na pſchenajecze a je wſcho dalſche ſhoniež pola rychtarja Krala tam.

Najwutrobniſchi dźak praju cžeſcženej jeńkicžanſkej gmejnje ſa pjenježny dar, mojemu ßynej dobrocžiwje do Holſteina pośłany.

Handrij Hofmann.

Wſchitkim tym, kiž ßo na pjenježnym daru, mi do Holſteina pośłanym, wobdźĕlichu, woßebje pak knjeni ſwudowjenej Spannowej w Budyſchinje, C. T. Wakerej w Bórku a M. Mużikej w Cžichońzach, praju ſ tutym ßwój najnaležniſchi a najwutrobniſchi dźak.

Kral. ſakſk. wojak Jan Auguſt Weſer, rodź. w Bórku.

Najwutrobniſchi dźak praju ſ tutym cžeßnym hoſpodarjam a cželadnym w Rakojdach, kotſiž mi dobrocžiwje pjenježny dar do Holſteina pośłachu. Bóh njech to wſchitkim požohnuj!

Pětr Eichler, kr. ſakſk. wojak.

Tym ßamym ſ cžeſcženeje porſchiſkeje gmejny, kiž ßu ſa naß wojakow w Holſteinje pjenjeſy ſkładowali, woßebje k. ſararjej Trautmannej a k. gmejnſkemu pŕjódſtejerjej Domaſchzy praji ßwój najwutrobniſchi dźak

August Hohlfeld, kr. ſakſki wojak.

Cžeſcženej brĕmjencžanſkej gmejnje prajimy w mjenje wojakow, ſ Brĕmjenja w Holſteinje ſtejazych, ſa pjenježny dar, jim pſchecželniwje pośłany, ßwój najluboſniſchi dźak.

Dźakowni ſtarſchi ſpomnjenych wojakow.

Tym ßamym hoſpodarjam a młodym towarſcham w Dźĕžnikezach a wokolnoſczi, kaž tež dźĕžnicžanſkej gmejnje prajimoj ſ tutym ßwój najwutrobniſchi dźak ſa tón pſchecželny pjenježny dar, kiž ßu namaj do Holſteina pośłali.

Bohuwĕr Pětka a August Schütza, kr. ſakſk. wojakaj.

Kalk na pſchedań.

W kalkpalernjach podpiſaneho w Niſkej a Cunnersdorfje ßo nětko ſaßo pokuje dźĕła a może ßo wot 15. měrza ſaßo ſtajnje doſcž kalka dostacž.

W Niſkej, 11. měrza 1864.

H. W. Siebörger.

W Ssemichowje je jena žiwnoſcž ſ 5 korzami pola, ſe ſkotom a gratom, bjes wumjeńka na pſchedań a je wſcho dalſche pola Jana Kmocha cžo. 6 tam ſhoniež.

Hólcžez, kiž chze tyſcherſtwo nawuknyc̆, może do wucžby ſtupicž pola tyſcherſkeho miſchtra Möchela na hrodowſkej haßy w Budyſchinje.

Najwutrobniſchi dźak praji ßo ſ tutym lubemu wujej Janej Mitaſchej a jeho manjelſkej ſe Srĕſchina ſa 6 tl., kaž tež Janej Schneiderej a jeho manjelſkej w Hornej Hórzy ſa 2 tl. pjenjes, kotrež ßu naſchim tſjom ßynam a bratram k ſelenemu ſchtwórtkej do Holſteina pośłali.

Handrij Wicžas, nan, a Bohuwĕr Wicžas, bratr, w Bónjezach.

Sjawny dźak prajimy ſ tutym naſchej lubowanej pſchiwcžanſkej gmejnje, hnadnemu knjeſtwu a k. duchomnemu Hauboldej ſa tón pjenježny dar, kotryž nam tſjom wojakam do Holſteina pośłachu.

W Rendsburgu, 15. měrza 1864.

Korla Pjerach. Aug. Howla. Jan Trodlef.

Wutrobny dźak praji ßo ſ tutym gmejnje, knjeſtwu a młodym towarſcham w Dobraſchezach ſa 8 tl. pjenjes, kotrež ßu dwĕmaj w Holſteinje ſtejazymaj wojakomaj pośłali. Sa to jim Boże žohnowanje pſchejetaj

August Flak a Handrij Marczink.

Wutrobny dźak praji podpiſany minakaſkej gmejnje, kaž tež wucžerjam a ſeminariſtam w Budyſchinje ſa pjenježny dar, mi do Holſteina pośłany.

Jan Schala, kral. ſakſk. wojak.

Dźak. Gmejnje w Klukſchu a Sakhowje, kaž tež k. ryczerſkubleriſkemu najeńkej Möbius'ej a k. Dr. Vogelej praja w mjenje ſwojich ſynow a bratrow, ſ wobeju gmejnow w Holſteinje ſtejazych, ſa pjenježny dar najwutrobniſchi dźak

jich ſtarſchi, bratſja a ßetry.

Nakładnikaj: Smoler a Pjech. Ćišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 13. ~ 26. měrca. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — **Wojerski list ſ Jütlanda a Holſteina.** — Ze Serbow: S Minakała. Se Scherachowa. S Horneho Hbjelſka. S Kuha. S Kuſka. S Běłych Noßliz. S Cjichónz. Se Splóſka atd. S Hrubjelczicz. S Horneho Hunjowa. — Hans Depla a Mots Tunka. — Maćica serbska. — Do knihownje Maćicy Serbskeje dari: — Nawěštnik.

Cji ßami czeſczeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiž chzedja ſa nje na druhe ſchtwórtlěto 1864 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. we wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadja. Cji, kotſiž ßebi Serbſke Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam ſa 7½ nßl. ſkaſacz. — W Prußach ßo ſa Serbſke Nowiny žadyn ſchtempel wjazy płaczicz njetrjeba.

Redakzia.

Swětne podawki.

Telegrafiſke depeſche wot zyłeho tydzenja.

Rendsburg, 15. měrza. So by ßo tudomnym hoſpodarjam wójnſka wobczeżnocz połóżiła, budze jutſje 2. infanteriebataillon krónprynzoweje brigady na wßy pódła kielſkeho ſchußeja, a wojſko, w Hohenweſtedtu ſtejaze do Lunden a wokolnoſcze, kaž tež do Glückſtadta a wokolnoſcze pſchepokoženе.

Stockholm (ſchwedſke hłowne město) 17. měrza. Tudy czinjeſche lud 15. měrza ſaßo haru, dakelž miniſterſtwo Danſkim pomhacz nochze. Polizajſkemu pſchedßydze wokna rosbichu.

Flensburg, 19. měrza. Pruſki leibgrenadierregiment a 18. (poſenſki) regiment czehnje dzenßa wot jow k Düppelej.

Barlin, 20. měrza. Wczera ſta ßo pſched Fridericiu wulke rekognoſcirowanje. Danſke pſchedſtraże hacz do wobtwjerdzenjow ſahnate, měſta ſa batterije wuſwolene. Dwaj wyſchkaj a 10 muži ranjeni, 2 mužej morwaj.

Lübeck, 20. měrza. Jena danſka wójnſka łódź je pſchekupſku łódź „Emiliu“ ſajała.

Kopenhagen, 20. měrza. Sjenoczene wójſko je dzenßa rano ½5 hodźinow Fridericiju bombardirowacz počało. Teho runja Pruſzy w bombardirowanju düppelſkich ſchanzow pokraczuja.

Win, 21. měrza. Wczera je ßo zyły dzeń na Fridericiju tſělało. W twjerdzińſnje ßo na někotrych měſtach ßylnje paleſche. Wobydlerjo na łódźach czěkaja. Danſke kanony ßłabje tſělaja.

Barlin, 21. měrza. Jako ſjenoczene wójſko w nozy wot 19. k 20. měrza batterije twarjeſche, ſczinichu Danſzy wupad ſ Fridericije, buchu pak bórſy ſaßo do twjerdzińſny ſahnaczi. Pſchi tym leutnant Schaper a 1 wojak wot 3. gardyregimenta, kaž tež jedyn Rakuſki morwy. Město ßo paleſche.

Hamburg, 21. měrza. Něhdże 40 danſkich, ale w Schleswigu rodźenych wojakow, kiž na kupje Fanö ſtejachu, ßu wot tam na ezołmach do Schleswiga czekli.

Kolding, 21. měrza wjeczor. Tſělenje na Fridericiju je w nozy a zyły dzenßniſchi dzeń trało a je ßo tam pſchezo ſ nowa paliło. Po powjeſczach deſerteurow mějachu Danſzy 200 morwych a ranjenych. W ſjenoczenym wójſku buſchtaj wczera dwaj mužej ranjenaj. Njepſcheczel jara ßłabje tſěła.

Swinemünde, 21. měrza. Jendźelſka łódź Renown bu njedaloko Rügena wot danſkeje wójnſkeje łódźe „Skjold“, kotraž bě pſched něktorymi dnjami ſ pruſkimi łódźemi ßobu wojowała, wuwopraſchowana a ſhoni, ſo bě Skjold tehdy 20 morwych ſhubił. Dwě pruſkej granacze běſchtej kapitanowu kajutu rosraſyłej.

S Kölna, 21. měrza. Pruſzy ßu 15. měrza něhdże 10 bombow do Sonderburga tſělili. Wot nich bu jena tſěcha zyle wotražena, jedyn měſchczan ranjeny, w hrodze buchu tſjo wojazy ranjeni a jena khěża počza ßo palicz. Wjele wobydlerjow czěka.

Kopenhagen, 22. měrza. Kral a miniſter wójny ſtaj ßo k wójſku podałoj.

London, 22. měrza. Danſke miniſterſtwo je jendźelſkemu k wjedzenju dało, ſo wone pod wuměnjenjemi, jemu ſtajenymi, měr czinicz njemóže.

Sakſka. Na namjet miniſterſtwa je druha komora pſchiſwolilo, ſo by ßo ſakſke wójſko nĕhdże wo 2000 muži pſchiſporiło. — Lipſkodraždżanſka żeleſniza je ſandżene lĕto 2,096,033 tl. dokhodow a 860,309 tl. wudawkow mĕła, tak ſo ma 1,235,724 tl. ſbytka. Wot teho ma ßo nĕhdże 385,000 tl. na wſchelake naležnoſcże wotczahnycz, wyſche woſtawaze pjenjeſy pak ßo bjes akciomarow tuteje żeleſnizy rosdżĕla. — Druha komora je tež pſchiſwolika, ſo maja ſakſzy leutnantojo pſchichodnje mĕßaczńje 3 tl. ſdy wjazy dostacz, hacž dotal. — Sańdżeny tydżeń bĕ Jeho kralowſka wyßokoſcz krónprynz Albert do Budyſchina pſchijĕł, ſo by nawjedżił, ſchto ßu tudomni rekruczi nawukli. Wón je ſ nimi pjecza jara ſpokojny był.

Prußy. Pruſki krónprynz, kiž w tu khwilu pſchi wójſku pſchebywa, je 1000 tl. k podpjeranju khudych wudowow a ßyrotow tajkich wojakow darił, kotſiž ßu w nĕtcziſchej wójnje panyli abo hiſcheze panu. Marſchal Wrangel je w tajkim napohladanju tež hižom wjele ſtow toleŕ nahromadżił. — Schtož prĕnje mórſke wojowanje pruſkich wójnſkich kódżow naſtupa, dha je ßo to tak mĕko. Kapitan Jachmann, kiž bĕſche ſ kódżemi „Arkona, Nymfa a Lorcley“ w bliſkoſczi Divenowa, wuhlada tam ſ daloka 7 danſkich wójnſkich kódżow a wobſankny, na nich jĕcz a do nich tſĕlecz. W 2 hodżinomaj poczachu pruſke kódże tſĕlecz a trajeſche wojowanje hacž do 5 hodżinow. Dokelž pak bĕ wulka pſchemóz na ſtronje Danſkich, dha pruſke kódże pſchezo pomaku zofachu, ale bjes tym twjerdże na danſke tſĕlachu, ſo te ſkónczńje wotjĕdżechu. Pruſke kódże mĕjachu 5 morwych a 8 ranjenych a Danſzy ßu najſkerje hiſcheze wjaz ſchkodowali. Pruſzy tak derje tſĕlachu, ſo ßo na danſkich kódżach nĕkotre raſy ſa ßobu poczа palicz. Tež bu do jeneje danſkeje kódże wulka dżĕra wutſĕlena. Kral je kapitana Jachmanna, kiž pruſke kódże kommandirowaſche, dla jeho khwalobneho wojowanja ſa kontreadmirala powyſchił.

Rakußy. Knjeżerſtwo je we Wuherſkej tójſchto ludźi ßadżicz dako, dokelž ßo jim winu dawa, ſo chzedża nĕkajku revoluciju ſapoczecz. (Kak daloko ßu pſchihoty w tajtim naſtupanju hižom ſczinjene byłe, njeje hiſcheze ſjawnje ſnate; tola ſda ßo wĕſte bycz, ſo ßu wuherſzy, w Italiji żiwi czĕkanzy a ſbĕżkarſzy Polazy w Galicyji nĕkajku haru ſapſchaſcz chzyli. Jeli budżiſche ßo to radżiło, dha budżiſche rakuſke knjeżerſtwo do njemakych wuſkoſczow pſchiſchko, pſchetož Galicyja a Wuherſka w hromadze mjeſujetej a budżichu ßebi po tajkim ſbĕżkarjo wobeju krajow lohko pomhacz móhli). — Sa tych wojakow, kotſiž buchu w danſkej wójnje ranjeni, je ßo we Winje hacž dotal 170,600 ſchĕßnakow nahromadżiło.

Danſka wójna. S mĕra hiſcheze niczo njebudże ani ſ kongreßa, kiž by pſchihoty k wobſankjenju mĕra czinił. Danſki kral je mjenujzy na praſchenje jendżelſkeho miniſterſtwa, hacž njeby ſ Prußami a Rakuſchanami pſchimĕr (Waffenſtillſtand) ſczinił, wotmolwił, ſo ſ nimi pod wumĕnjenjemi, jemu wot nich ſtajenymi, żadyn pſchimĕr ſczinicz njemóże, dokelž bychu jeho Danſzy hewak ſ kraja wuhnali. Pruſki miniſter Bismark je teho dla pjecza prajił, ſo budże po tajkim mĕr hakle w Kopenhagenje (we hłownym danſkim mĕſcze) wobſankjeny. Tajke ßłowa pokaſuja na to, ſo chze Pruſka wójnu ſe wſchej krutoſczu wjeſcz a Danam hacž do Kopenhagena na ſchiju hicz.

Teho dla ßo tež nĕtko tak derje pſched düppelſkimi ſchanzami, kaž tež pſched twjerdżiznu Fridericiju ßylnje wojuje. Pſched düppelſkimi ſchanzami ßu nĕtko Prußy ßwoje cżeżke kanony poſtajili a tſĕleja ſe wſchej mozu do nich. Danſzy drje jim wotmolwjeja, ale dokelž danſke ſchanzy niżo leża hacž pruſke batterije, dha jich kule Prußam mało ſchkody czinja. Pruſzy tſĕleja pak ſ granatami, kiž ßu 64 puntow cżeżke. Te ßo, hdyž do danſkich ſchanzow trjechja, tam hłuboko ſaryja a potom roslecza, wſcho wokoło ßo rosmjetajo a morjo. Tež tſĕleja Pruſzy ſe ſapalazymi kulemi a ßu ſ nimi baraki ſpalili, w kotrychż Danſzy pſchi ſchanzach bydlachu. Pola Wemningbunda je pjecz batterijow natwarjenych a ſ cżehnjenymi kanonami wobßadżenych. Najbliżſcha danſka ſchanza je wot nich nĕhdże 5000 krocżel ſdalena a mĕſto Sonderburg leži pſches hodżinu wot nich. To je khĕtry kruch, ale hdy budżichu Pruſzy chzyli, dha by Sonderburg hižom ſpaleny a rostſĕlany był; pſchetož jich granaty tež hacž tam lĕtaja a ßu tam bórſy nĕkotre raſy ſapalili. Prynz Bjedrich Korla je pak nĕtko ſakaſał, do Sondersburga tſĕlecz, dokelž maja tam Danſzy ßwoje lazarethy a by zyle bjes wužitka było, hdy by ßo wbohim Sonderburgſkim jich mĕſto ſpaliło. Sonderburg leži mjenujzy hižom na kupje Alſen a wjedże tam jedyn wjetſchi a jedyn mjeńſchi móſt ſ düppelſkich ſchanzow. Do tuteju moſtow ßu Pruſzy tež nĕkotre kule póßłali, k dopokaſanu, ſo bychu jej rostſĕlecz móhli, hdyž bychu chzyli. Ale dokelž móża jej ßnadž po dobyczu düppelſkich ſchanzow ßami trjebacz, dha jej najſkerje ſtejo woſtaja.

Danſzy ſczinichu 17. mĕrza ſe ßwojich ſchanzow pſchipołdnju wupad a pſchicżeżechu ſ nĕkotrymi bataillonami na Rackebüll. Ale Pruſzy jich wotraſychu a wojowanje trajeſche hacž do wjeczora, hdżež po krutej bitwje Weſter- a Oſter-Düppel dobychu a ßo tam ſaßydlichu, tak ſo potom pruſke pſchedſtraże jenož nĕkotre ſta krocżel wot düppelſkich ſchanzow ſtejachu. Danſzy ßo jara mużnje bijachu a ßu wjele ſchkodowali a ßu jim Pruſzy pſches 300 mużow ſajeli, bjes nimi tež nĕkotrych wyſchkow. Pruſzy ßu nĕhdże 100 muži morwych a ranjenych ſhubili. Bjes ranjenymi namakaja ßo ßedmjo

wyschi a leutnant Hölscher je morwy. — Nětko ßo wot Prußow wschědnje na düppelske schanzy tšěla a jeli je Danšzy tajkeho tšělenja dla ßami njewopuschcza, dha budza je Prušzy najskerje schtórmowacz.

Pšched twjerdžišnu Fridericiju sta ßo 19. měrza w pschitomnoschži pruskeho krónprynza, prynza Albrechta (nana) a hohenzollernskeho wjerćha wjetsche rekognoscirowanje. Danske pschedstraže buchu hacz do wohtwjerdženjow sahnate a hacz runje Danšzy ßylnje tšělachu, dha buchu tola města sa batterije wubrane a te w nozy natwarjene a s kanonami wobßadzene. Danšzy chzychu sjenoczene wójsko*) pschi tym sadžěwacz, buchu pak wotraženi a kanony sjenoczeneho wójska poczachu hižom rano ½ 5 hodžinow na Fridericiju hrimacz, tak so ßo ta bórsy tu a tam palesche. Wobydlerjo na kódžach s twjerdžišny na kupu Fühnen czěkachu. Danskim, kiž se ßwojimi tšělbami niczo wuskutkowacz njemózachu, bu tójschto kanonow skaženych. Sjenoczene wójsko je pschi tym jenoz nětkotrych ludži shubiko. Danšzy mějachu pak, kaz sajeczi powjedachu, něhdže 200 morwych a ranjenych. Tez 21. měrza je ßo bjes pschestacza bombardirowako a ßu njepschecželjo jara mako tšěleli. W pruskorakuskim wójsku buschtaj dwaj mužej ranjenaj.

Rußowska a Pólska. Pólski tajny wubjerk drje wjazy njewobsteji, kaz ßo sda; pschetoz wón hižom zyku khwilu žane snamjo wjaz wot ßo dak njeje. Po pólskim kraju poczina tez měrnischo bycz a wo sbězkarskich czrjódach je mako wjaz ßłyschecz.

Wojerski list s Jütlanda.

(Wot Bohuwěra Zieglera, prjedy w Hornym Hbjelsku.)

Na pschedstraži psched twjerdžišnu Fridericiju, 13. měrza 1864. — My wuczahnychmy 8. měrza rano w 2 hodžinomaj pod wulkim ßněhwěczom s Koldinga a běchmy w avantgardze (to je: najprědnischi). S naschim kraloweje Hilžbjetowym gardyregimentom běchu hischcze někotre gardyregimenty, 2 regimentaj kavallerije a 2 batteriji artillerije; na druhim kschidle czehnjesche pak 6000 Rakuskich. My we wschej czichosczi marschirowachmy a njeßmjedžische nichtón ryczecz. Jako běchmy něhdže hacz do 9 hodžinow do prědka schli, pschijěcha jedyn husar a powje, so ßu njepschecželjo wo wßy psched nami. Nascha kompagnia dosta poruczności, tu wjeß pschepytacz. Jako běchmy zyle bliško k njej pschischli, wutšěliżo někotry ras a tsjo husarojo pschijěchachu kaz njemdri. Jedyn wot nich bě do brósta tšěleny a padże psched nami s konja. Nascha patrouilla s avantgardu džěsche dale a wuhladachmy njepschecželsku straž, kotraž pak czěkasche, ale my pschezo sa njej. Jako do wßy pschindžechmy, tšělichu na naß a kulki sleczachu psched naschej poboczнej patrouillu do semje, so pěsk wokoło wuschow lětasche. Ale to bě jenoz danska pólna straž a ta bě zofnyła. Nětko ßwój pucz runje na twjerdžišnu Fridericiju nastajichmy a jako k regimentej pschindžechmy, běchu naschi füselierojo spomnjenu straž jatu pschiwjedli. Něhdže ¼ hodžiny psched twjerdžišnu trjechichmy na njepschecželа, kotryž s měrom na nasch napad wotczakowasche. Infanteria, artilleria a kavallcria tam běsche. Wojowanje ßo huydom sapocza; danske kanonowe kule hwisdachu wysche naschich hłowow, ale dokelž pschewyßoko měrjene, nam mako schkodžachu My mějachmy jenoz 4 kanony, s kotrymiž pak ßo jara spěschnje sa ßobu tšělecz hodżesche, dokelž ßo kanony wot sady natykuja. Wone póßłachu někotre kartecze do danskich jěsnych a czi dale njeczakachu, ale spěschnje czěkachu. Danskemu generalej bu kóń satšělany.. Wbosy danšzy pěschzy padachu kaz muchi, ale stejachu twjerdże, hacz my s bajonetom na nich džěchmy; potom pak czěkachu. Něhdže dwě hodžinje bě trako a njepschecžel běsche ßo saßo do twjerdžišny wróczik a my ßo jako dobyczerjo wróczichmy.

My mějachmy do hromady 5 morwych, dwaj wyschkaj a wjazy wojakow bě ranjenych. Njepschecžel mějesche pschcs 40 morwych, wjele ranjenych a běsche 180 mužo jako jatych shubik a tez dwě khorhoji. Na druhim kschidle hrimachu Rakuschenjo (khěžorszy) hacz do wjeczora, so semja rjesche. Tez woni běchu njepschecžela sbili a wschelake schanzy dobyli. Woni mějachu na 70 morwych, Danšzy pak pschcs 200 a běchu wysche teho zyku kompaguiju wojakow jako jatych a dwě kanonje shubili. Marschal Wrangel nam sbožo pschejesche, so je nasch regiment ßwoju wóhnjowu kschczeżu tak khwalobnje wobstak. Nasche nowe khorhoje běchu zyle rostšělane.

Mje je Bóh luby kujes hnadnje swarnowak, hacz runje kule wokoło mje lětachu, kaz ßněhowe mjetle.

Hewak praju ßwój najlubosnischi džak wschitkim, kiž ßu sa mnje składowali a mi tajki pěkny dar póßłali a t. d. — Wasch Bohuwěr Ziegler, kral. pruski wojak.

*) Fridericia je mjenujzy wot rakuskeho korpsa a wot pruskeje kombinirowaneje gardybrigady wobkhnjena.

Wojerski list s Holsteina.

(Wot Jana Schaky s Minakała.)

Hohenaspe, 16 měrza 1864. Dokelž dżenßa runje wjacy khwile mam, chcu Wam lubi ßerbscy bratsja we Łužicy někotre spomnjecza hódne wězki ßobu džělicz. Ja ßym džakowano Bohu saßo strowy s lazaretha s Itzehoe puschczeny a dyrbju teho dla czasto khorych wothla-

dowacz. Tudy mamy hubjene wjedro, pak deschcz a pak ßněh, a teho dla jara ſapraßkane pucze, kotrez ßu hižom hewak hubjeńſche hacz we Sakſonſkej. Tudomne pucze runaja ßo tym we delnej Łužicy, ßu jara pěſkojte. — My leżimy hižom pſches měßac we tutej wßy. Tu pak ßo nam wjacy njelubi, dokelz kóżdy dżeń mjenje jěże doſtawamy; mjenujzy burjo nimaja ßami niczo wjazy, hacz khléb, kotryż je jara czorny, dokelz je żito jenoż ſchrotowane. — Tak dołho hacz ßym ſ Minakała prjecz, ßym jenoż 2 raſaj we łożu ſpał, a to běſche we Lauenburgu a Nordorfe, hewak pſchezo na ßkomje wo iſtwje czaſto też na hunach a we kólnjach.

Wy ßwjeczicze we někotrych dnjach jutrowny ßwjedżeń, my pak wot njeho drje wjele, haj niczo njeſhonimy; wjeßeli chcemy bycz, hdyż ſtrowi Waß ſaßo wuhladamy. Wjele dobreho wſchitkim wot Jana Schały, kralowſk. ſakſkeho wojaka.

Ze Serbow.

S Minakała. Też we naſchej wßy ßmy ſa 3 wojakow, we Holſteinje ſtejazych, pjenjesy hromadu ſkładowali, a je Adolfej Mitſchey, Janej Schake a Handrijej Vogtej ſandżeny tydżeń poßłali. Zyke dar wuczinjeſche pſches 14 tlr., tak ſo kóżdy ſkoro pjecz toleŕ doſtacz możeſche. Liſty, we kotrymż ßo gmejnje dżakuja, ßmy hižom doſtali.

Se Schěrachowa. Naſch hamtman Hajnk je powołanje ſa hamtmana ſ pomjenom „dwórſkeho radziczela" do hamta w Dreżdżanach doſtał a ma ßo tam k 1. haperleje pſcheßydlicz.

S Horneho Hbjelſka. Někotſi ſnaczi prjedawſcheho tudomneho makeho wowczerja, Bohuwěra Zieglera, nětko pſched Fridericiju wojowazeho, ßu ſa njeho 6 tl. nawdali a jemu póßłali.

S Łuha. Sa naſchich 6, w Holſteinje ſtejazych wojakow je ßo 20 tl. 9 nßl. nawdako (wot knjeſa barona 5 tl.) a jim póßłało.

S Łuſka. Tudy ßu ßo 18. měrza domſke khěżkarja Schołty wotpaliłe. Jena podrożniza bě len ßuſchiła, tón bě ßo ſapalił a tak woheń naſtał. Wona a jeje 6lětny hólz ſtaj ßo khětro wopaliłoj.

S Běłych Noßliz. Sa 1 wojaka ſ naſcheje wßy w Holſteinje je ßo tu 6 tl. nawdako a jemu póßłało.

S Czichońz. Naſcha gmejna je ſa 2 wojakow w Holſteinje 6 tl. 21 nßl. nawdała a jimaj poßłała.

Se Splóſká ſ Wulkej Khójnizu. My ßmy ſa naſchich 4 wojakow w Holſteinje 6 tl. 20 nßl. nawdali a tam póßłali.

S Hrubjeleżiz. Sa 1 wojaka w Holſteinje ßmy tu 5 tl. nahromadżili a jemu poßłali.

S Horneho Hunjowa. Też naſcha wjeß je ſa dweju tudomneju, w Holſteinje ſtejazeju wojakow 5 tl. 5 nßl. dobrowolnje nawdała a jimaj pſchipoßła-ła. Pſchi tajkim daru je ßo też bur Jan Schüża ſ Delneho Hunjowa wobdżělił.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Wulka próca a maka warba: to je tola woprawdże mjerſaza wěz.

Mots Tunka. Ale ſchto dha pak je było?

H. D. Hlaj, we W—ach hotowachu ßo w pyſchnej noblſkej pſchaſy na wulke pſchaſuſakanje, a lube pilne pſchelczje běchu ßebi teho dla też ßwojich dobrych ſnatych pſchelczjakow pſcheproſyte a ßo k temu bohacze ſ dobrym khofejom, cokerom a caktami a pódla też ſ dobrym ſchczipakom wobſtarake. Ale, ſchtoż bě pſchi tym najdżiwniſche: ani jedyn njepſchińdże.

M. T. Pßej ſkobanczy, to bě tola jara wopaki.

H. D. Haj, a to tym wbohim mkodym towarſchkam, pachołow a woßebje pak ßwětłokneſlatych a ſchnórbrodatych tak jara lubowazym, tak k wutrobje dżěſche, ſo jim jenoż tak wutroba czikotaſche.

M. T. Mój jejdraſchko tola, te wbohe holcy.

H. D. A duż ßo woni bórſy ſaßo ſ pokhmurjenymi wobleczjami domoj wróczichu.

M. T. Aw jaw tola na tajke pſchaſuſakanje!

Maćica serbska.

K. wjerch Gagarin 1 tl. 10 nsl.; k. farař Bróska z Budestec 1 tl. 10 nsl.; k. farař Wićaz z Rychwałda 1 tl. 10 nsl.; k. farař Kućank z Budyšina 4 tl.; k. kand. duchownstwa Imiš z Annaberga 2 tl. 20 nsl.; k. podwyšk Schmidt z Draždžan, kr. zastojnik při železnicy w Draždžanach 1 tl. 10 nsl.; k. wučeř Mučink ze Zemic 1 tl. 10 nsl.; k. blidařski mištr Młynk ze Zaréča 1 tl. 10.; k. wučeř Kirschnar z Bukec 2 tl. 20 nsl.; k. farař Mróz z Grunawy 1 tl. 10 nsl., k. wučeř Kulman z Wojerec 1 tl. 10 nsl.; k. překupski Mikel z Budyšina 1 tl 10.; k. póstmištr Wawrik-Jězorka w Krimmitzschawje 2 tl. 20 nsl.; k. ryčnik Mosig von Aehrenfeld 2 tl. 20 nsl.; k. hamtman Seifert z Rakec 4 tl.; k. wučeř Libša z Budestec 2 tl. 20 nsl.; k. seminarist Bjarnat z Budyšina 1 tl. 10 nsl.; k. kapłan Nowak z Njebjelčic 1 tl. 10.; k. knihikupc Pjech z Budyšina 1 tl. 10 nsl.; k. wučeř Krečmař z Budyšina 1 tl. 10 nsl.; k. překupc Jakub z Budyšina 1 tl. 10 nsl.; k. vikar Hórnik z Budyšina 1 tl. 10. nsl.; k. kapłan Smoła z Khróśćic t tl. 10 nsl.; k. gymnasiast Mättig z Budyšina 1 tl. 10 nsl.; k. farař ryćeř Möhn z Bukec 4 tl., k. farař Räda w Mužakowje 1 tl. 10 nsl.; k. professor Kouba w Prazy 1 tl. 10 nsl.; k. hrabja Eustachij Tyszkiewicz 1 tl. 10 nsl.; k. farař Tešnař w Niedże

1 tl. 10 nsl.; k. kubleŕ Ponich z Mješic 1 tl. 10 nsl.; k. wučeŕ Hicka z Ralbic 1 tl. 10 nsl,, k. lěkaŕ Błažik z Rakec 1 tl. 10 nsl.; k. kubleŕ Bjar z Brězy 1 tl. 10nsl.; k. hajnik Wjeńka z Wysokeje 1 tl. 10 nsl.; k. wučeŕ Wagner z Dittelsdorfa 1 tl. 10 nsl., k. kubleŕ Keŕk z Rodec 1 tl. 20 nsl.; k. faraŕ Jenč z Palowa 1 tl. 10nsl.; k. faraŕ Sykora ze Smilneje 1 tl. 10 nsl., k. wučeŕ Kral z Ketlic 1 tl. 10 nsl.; k. stud. duchownstwa Jakub z Lipska 1 tl. 10 nsl.; k. póstski sekretaŕ Zeman z Pardubic 1 tl. 1 nsl.; k. póstski sekretaŕ Kučera z Pardubic 1 tl. 10 nsl.; k. lěkaŕnik Lernet z Pardubic 1 tl. 10nsl.; k. wučeŕ Kopf z Lutola 1 tl. 10 nsl.; k. ryčnik Rychtaŕ z Budyšina 1 tl. 10 nsl.; k. kubleŕ Hawš z Noweje Wšy 1 tl. 10 nsl.; k. kubleŕ Matica z Lubuša 1 tl. 10 nsl.; k. faraŕ. emer. Guda z Budyšina 1 tl. 10nsl.; k. kubleŕ Probst z Brězy 1 tl. 10 nsl.; k. krajskodirekcijiny pokładnik Henč z Budyšina 1 tl. 10 nsl.; k. kubleŕ Rabowski z Pomoree 1 tl. 10 nsl.; k. wučeŕ Kral z Klukša 1 tl. 10 nsl.

W Budyšinje, 1. januara 1864.

Wylem Jakub, pokładnik M. S.

Do knihownje Maćicy Serbskeje dari:

1) K. ſcholaſtikuß Buk w Budyſchinje: a. Jedyn ſkładnoſtny ſpěw; b. Schtyri němſke paſtyrſke liſty. — 2) K. knihiczijſchczeŕ Donnerhak w Budyſchinje: Dwaj diplomaj. — 3) K. Hórnik, kapłan na tachantſtwje w Budyſchinje: a. Slobody rostlinictvi.“ b. Jedyn ſerbſki paſtyrſki liſt. 4) Kk. knihikupzaj Smoleŕ a Pjech w Budyſchinje: „Čitanka ze serbskoněmskim słownikom.“ — 5) K. aktuar Wjela w Budyſchinje: Lětuſchi programm tudomneho gymnaſija a jedyn diplom. — 6) Budyſke tachantſtwo: Swětlikowy vokabularium. — 7) Petersburgſka akademia: Tjewecz exemplarow ruſkich knihi. — 8) Staroźitnoſtne towaŕſtwo w Schczeczinje: „Baltiſche Studien, 19. Jahrgang, 2. Heft“. — 9) Towaŕſtwo wědomnoſczjow w Póſnanju: „Roczniki, Tom I.“—10) Towaŕſtwo „Dedictvi Maličkých“ w Kralowej Hradzy: a) „Prostonárodni obrázky z dějin národu československého“; b) „Invalida, puvodni povidka“. 11) Archäologiſke towaŕſtwo w Freibergu: „Mittheilungen des Freiberger Alterthumsvereins 1. u. 2. Heft.“

K. A. Fiedleŕ, knihownik M. S.

Naweštnik.

W knihaŕni Smolerja a Pjecha je ſa 7½ nßl. doſtacz:

Kajka je wučba athanasianskeho symbola wo třećej wosobje w Bójstwje a kak suju serbscy bohosłowcy ryčnje zapřijeli? Stawizniskoryčespytne rozebranje, wysokodostojnemu serbskemu duchownstwu najpokornišo poswjećene wot **J. E. Smolerja.** Prjedy je date rozpomnjenje wo zawjedženju křesćijanstwa w Serbach a wo serbskej ryči a orthografiji.

Pomjatnik Maćicy S. je přichodnu wutoru a srjedu pola kk. Smolerja a Pjecha k dobroćiwemu zapisowanju za sobustawy wupołożeny.

Quod in scripto tuo, vir doctissime, de celebrando die hebdomadis septimo proponis, propter hoc nolo tibi probrum inferre, habeas tua desideria pia; sed cui bono, quaero, procudis rem, quae multa per saecula satis nota, a doctis percogitata et tamen immutata adhuc mansit et manebit? Nemo nempe exstitit, qui celebrationem diei septimi in integrum restituere potuisset, inde noluit, nisi qui secessionem facere voluerunt, quod a te, quia Sorabo, alienum esse puto.

Praeterea si haec restitutio in pristinum omnino necessaria esset et si Deus O. M. propter hanc piam immutationem primum diem hebdomadis christianae ulla benedictione sua privare vel exheredem facere vellet, aut alicubi minatus esset, crede vir amplissime, hoc quod urgis, jam dudum redintegratum fuisset ante te et me natum!

Budyska bjesada změje lětsa swój załoženski swjedźeń 30. měrca. Hosćo su witani.

Čeſczenej krakeczańſkej gmejnje a k. ryczerkublerjej Menznerej a jeho domej, kaž tež kumſchczańſkim a porſchiſkim dobroczelam dźakuja ßo najwutrobniſcho

krakeczańſzy 4 wojazy w Holſteinje.

Čeſczenej gmejnje w Sderju a woßebje wyßokodoſtojnemu knjeſej ſeniorej Pjechej w Budyſchinje a k. najeńkej Bayernej, kotſiž tſjom wojakam ſe Sderja, w Holſteinje ſtejazym, pjenjeżnu podpjeru pósłachu, praja najwutrobniſchi dźak

ſtarſchi tutych wojakow.

Bliſko bórkiczańſkeje ſchußejoweje kněže na polu bjes ſchußejom a boſanczańſkim puczom je ſtejazy dźeczeł po woßrjedkach na pſchedań a je wſcho dalſche ſhonicz pola A. Nowaka w hoſczeńzu k ſkotemu lawej.

Dobre a ßamßnje plahowane runklizowe ßymjo ma na pſchedań G. Knöfel w Bukezach.

Najrjeńſche wopomniki na rowy wot wſchelakeho marmora, granita, pěſkowza a t. d. ſtejaze a leżaze wobſtara kóżdy cżaß po najtunniſchej płaczijſnje

J. Pötſchka, rěſbaŕ na taſchbargu.

Murjerjo, kamjenjerubarjo (Steinmetzger) **a kamjenjelamarjo**

mója hnydom pola podpißaneho do dźěła ſtupicz.

P. Wendler, murjerſki miſchtr w Budyſchinje.

Kałowe, runklizowe a druhe pólne a ſahronde ßymjo ma ſaßo na pſchedań.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

C. A. Fuchs

fotograf na hrodowſkej haßy cżo. 298 ma ßwój atelier wſchědnje wot 9 do 3 hodźinow wotewrjeny.

Němski Phönix,

wohen ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

K. K. priv. prěnje rakuſke ſawěſczeńſke towarſtwo we Winje

ſawěſczenja na mobiliar, žně, twory, maſchiny a t. d. po tunich a twjerdych prämijach bjes wſchitkeho dopłaczowanja horjebjerje. Towarſtwo ſaruna wyſche ſchkodowanja, pſches woheń abo błyſk naſtate, też tu ſchkodu, kotraž ßo pſches wurumowanje ſtanje, kaž też wſchitke pſchihódne khóſty, kiž buchu wurumowanja dla ſczinjene.

Wſchitke dalſche wukaſowanje, kaž też proſpekty a fórmulary k ſawěſczenju podawataj gratis

Berger & Handrick,

agentaj ſa Budyſchin a wokolnoſcz.

Möblowy Magazin

Auguſta Jannaſcha

na bohatej haßy cžo. 73/14 po 1 ſkhodze ſ napſchecza hotela k winowej kiczi

porucza ßwój bohaty ſkład derje a po módze dźěłanych wězow, ſa najtuniſchu płaczisnu; jako: pißanſke ſekretary, pißanſke bureany, khamory ſa ßlěbornu nadobu ſ nadſtawkom w ſchkleńzy a w ſchpihelu, ſchkleńczane khamory ſ komodami, pißanſke blida ſ nadſtawkom ſa kujenje, kulojte blida ſe ſtołpom, wuczahowanſke blida, ſofablida, blida k hraczu, ſchtyrirózkate blida, myjenſke blida, blidka k ſchiczu a ſa nippes, komody, etagery, draſtkhamory, draſtſekretary, łoża, kſchinje ſa ſchaty, toiletſke ſchpihele, zyle wulke ſchpihle w ſkotych kromach, ſczinowe ſtolzy we wſchelakich družinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtuniſcheje płaczisny k dobroczinemu wobkedzbowanju.

W Budyſchinje. **Aug. Jannaſch,** tyſcherſki miſchtr.

Skład ſchpihelow, ſtoczany kromkow a kulojtych fotografijowych obłukow.

Schkleńzowy porzelanowy a ſteingutotworowy ſkład **Rudolpha Wilhelma** na ßerbſkej haßy, najpołniſcho ſrjadowany, to wſchitko po najtuniſchich płaczisnach najpodwolniſcho porucza.

Skład blidowych, khofejowych a myjenſkich ßudobjow.

Wotznokrajne wohenſawěſczaze towarſtwo
w Elberfeldže

ſakoženе ſ kapitalom wot

dweju millionow toleŕ,

porucža ſo pſches podpiſaneho k ſawěſczenju hibiteho wobſedženſtwa jako

mobiliow, tworow, žnjow, žitow, maſchinow at.d.

Prämije ſu tunje a twjerde. Dopłaczowanja ženje žane njeju.

K wobſtaranju ſawěſczenjow a k dawanju wſcheho dalſcheho wukaſowanja je kóždy czaſ hotowy

W Maleſchezach w januaru 1864.

Jan Wehla,
agent towarſtwa.

Barlinſke wohenſawěſczaze towarſtwo

Sakożene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj toleŕ.

Tuto hižom 51 lět wobſtejace towarſtwo bjerje ſawěſczenja pſche wóhnjowu ſchkodu horje po niſkich, ale twjerdych prämijach, hdeż ſawěſczeny ženje niczo dopłaczowacź njetrjeba.

Sawěſczenja wobſtarataj a wſchě wukożowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawaŕ Serb. Now.,
G. Faſska w Ebersbachu,
agentaj barlinſkeho wohenſawěſczazeho towarſtwa.

W Budyſchinje.

Saſſowy polver ſa koni, kruwjazy polver a ſwinjazy polver

w pakczikach ſ wukaſanjom nałożenja po 5 a 4 nßl. pſchedawa

David Berger.

Pſchedawanje dubow

na delnohórczanſkim revěru.

Srjedu 30. měrza t. l. rano w 9 hodžinach budže ſo w dubinje pola Dobraſchez 70 ſtejazych dubow wot 12 hacź 36 zolow w pſcheréſku pod wumenjenjemi, w termiji woſjewjomnymi, na pſcheßadžowanje pſchedawacź.

We Wulkej Dubrawje 13. měrza 1864.

Schönig, hajnik.

K wobkedžbowanju.

Czeſczenym Sserbam ſ tutym najpodwolniſcho woſjewjam, ſo budu po ſaßo doſtatej ſtrowoſczi wot nětk ſ nowa zakty, pfennigbrod a khléb pjez a tajke pjeczwa pſchedawacź, kaž ſo to po nětczijſchich žitnych płaczisnach hodži.

S dobom ja k nawjedjenju dawam, ſo budu ja kóždu ſobotu a tež kóždy hermank poprjanzy, tykanzy a teho runja pſchi bohatych wrotach pódla žitnych wikow pſchedawacź.

W Budyſchinje, 12. měrza 1864.

C. Guſtav Giebner,
pjekarſki a poprjanzarſki miſchtr, ſ napſchecza kaſerny.

Czeſczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolniſcho ſwój ſkład czaßnikow wſchitkich druzinow. Wſchitke porjedjenja ſo najwěſczijſcho a najſprawniſcho wuwjedu pod rukowanjom nanajtuniſcheje płaczisny.

Tež pſchiſpominam, ſo ßym ßerbſkeje rycže tak derje mózny, kaž němſkeje.

J. Schneider,
Firma: **Proża a Schneider,** czaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuſchiz domje.

Murjerſzy a kamjenjerubarjo moža pola murjerſkeho miſchtra P. Wendlerja dźěło doſtacź.

Dotalne mukupſchedawanje w tudomnych wulkich mlynach ſmeje ſo tež ſtajnje dale a namaka ſo w podlanſkim fabrikſkim domje.

L. G. E. Mörbitz.

Wobstarajcze ßebi želeso do krwje!

Wjele ludzi nětczischeho czaßa czerpi na khoroscz želesoweje khudoby: na ßłaboscz nervow a žołdka.

Želesojte liqueury Roberta Freyganga w Lipsku ßo wot knjesow profeßora Dr. Bocka, medicinalskeho raddziczela a wokrjeßneho fysika Dr. Bohlena blědawym (želesokhudym), ßuchim, na muskulach a nervach ßłabym, kaž tež sa polěpschenje žołdka poruczeja.

Želesoliqueur (Eisenliqeur) blescha po 15. nßl ½ bl. 8 nßl.

Želesožołdkohórki (Eisenmagenbitter) bl. po 10 nßl. ½ bl. 6 nßl.

W Budyschinje pschedawa jón jenož **Heinr. Jul. Lincka.**

Holsteinski ßymjeńtny jeczmjeń

s tuny prěni ras ßyty je na pschedań pola J. Ponicha w Bórku.

Czěßliske tschěski,

něhdže 40 klostrow, budza ßo wutoru 29. měrza t. l. popołnju wot 2 hodzinow na drjewnischczu ryczerkubła Lichanja sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacz.

Schöna.

Ssłoma na pschedań.

Dzělba woklepjow a wałow je na ßwobodnym kuble Jeschizach pola Delneje Hórki na pschedań.

A. Schołta (Schulze), czaßnikař na žitnych wikach, porucza czesczenym Sserbam ßwój derje srjadowany wubjerk czaßnikow, jako ankrowe, cylinderowe, wrjeczenowe, blidowe a sczěnowe czaßniki wschitkich družinow, nowe cylinderowe czaßniki po 6 tl., regulirowane a kiž derje du, a t. d. — Tež ßo stare czaßniki po najwyschej płaczisnje pschi saměnjenju s nowymi bjeru, a porjedzenja stanu ßo nanajtunischo.

Pczolarske towarstwo w delnym dole Sprewje směje ßwoju lětuschu prěnju shromadzisnu wutoru 29. měrza popołnju w 3 hodzinach w Barcze. Pschedßydstwo.

So ja wot dzenßnischeho dnja w Budestezach bydlu, to s tutym k nawjedzenju dawam:

M. Broda, ranylěkař.

W Njesdaschezach je khěža czo. 17 na pschedań a móže ßo wscho dalsche tam shonicz.

We Wyßokej pola Rakez je jena khěža se ßadowej sahrodu se ßwobodneje ruki na pschedań a wscho dalsche je shonicz pola J. Kławki tam.

Młody czlowjek, kiž chze lakirarstwo nawuknycz, móže psches wudawařnju Serb. Nowinow město pschipokasane dostacz.

Schtwórtk 31. měrza t. l. dopołnja wot 9 hodzinow budze ßo na reviru w Barcze a Nowej Wjeszy 57 brěsowych a khójnowych dołhich hromadow sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacz. Na kupjenje smyßleni chzyli ßo pschi prjedawschim fórbarku Praschiwizy seńcz.

W Barcze, 22. měrza 1864.

Hrabinske Lipske hajniske sarjadnistwo.

Wiedemann.

Moje wschudze snate, wubjernje ßylne, stajnje zyle czerstwe ßuche droždže, poruczam wschitkim hosposam k pjeczenju najlěpje. — Pjekarjam a saßopschedawarjam dawam pschi wjetschim wotbjerku hódny rabatt.

W Budyschinje, na ßerbskej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Jene hischcze mało trjebane hornczeřske kachle ßu tunjo na pschedań w korezmje w Něwßezach.

Czesczenej gmejnje a knjejstwu w Barcze praja podpißani kral. sakszy, w Holsteinje stejazy wojazy, ßwój najlubosnischi dzak sa dobroczjwje póßłany pjenježny dar.

M. Thiema. J. Hobraczk. J. Mjertynez. J. Rotha.

Wot redakcije. Wojerske listy, nam dobroczjwje pschipóßłane, ale dla pobrachowanja městna w tutym 13.. cz. Serb. Nowin hischcze njewotczischczane, budza w pschichodnym czißle wotczischczane.

Wschitkim tym ßamym, kiž ßu nam s Wulkeho a Małeho Wjelkowa do Holsteina pjenježny dar poßłali, prajimy s tutym ßwój najwutrobnischi dzak.

Aug. Rubel, Aug. Brühl, Bohuwěr Förstař, Jan Wagner, Jan Michałk, kral. sakszy wojazy.

Tym ßamym s czesczeneje jeńkeczanskeje gmejny, kotsiž ßu mje tak dobroczjwje s pjenježnym darom ßwjeßelili, praju s tutym ßwój najwutrobnischi dzak.

Pětr Njek, kral. saksk wojak w Rendsburgu.

Nakladnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 14. — 2. haperleje. — 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — **Wojerski list se Schleswiga, Jütlanda a Holsteina.** — Ze Serbow: Se Semiz. S Małeho Wjelkowa. S Kobjelnja. S Hodžija. Se Schekez. S Budyschina. Se Schunowa. S Wichow. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

Cži ßami cžesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedža sa nje na druhe schtwórtlěto 1864 do prědka płaczicž, njech nětko 66 np. we wudawarni Serbskich Nowinow wotedadža. Cži, kotsiž ßebi Serbske Nwiny psches póst pschinjescž dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacž. — W Prußach ßo sa Serbske Nowiny žadyn schtempel wjazy płaczicž njetrjeba.

Redakzia.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydženja.

Kopenhagen, 25. měrza. Sjenoczene wójsko je ßwoje postajenje s bliskoscže Fridericeje trochu dale do sad pschepołožiło. Tsělenje na Fridericiju je nimale woczichło.

Frankfurt, 26. měrza. Němskemu bundestagej je wosjewjene, so chzedža Jendželska, Rakuska, Pruska a Danska 12. haperleje w Londonje konferenzu dla danskeje naležnoscže wotewricž.

Bundestag ßmě ßo wobdžělicž, jeli to chze.

Hamburg, 28. měrza. Danski kral je 25. měrza wjeczor do Fridericije pschijěł.

Paris, 28. měrza. Bamž Pius IX. je po powjesczach wschelakich nowinow pschezo bóle khory.

London, 28. měrza. S Newyorka je powjescž pschischła, so je Lincoln, pschedßyda amerikanskeje unije, generala Granta sa wyscheho wójnskeho roskasowarja pomjenował. Wón žada tež, so by ßo wójsko hacž do 15. haperleje wo 200,000 muži pschisporiło. — General Grant chze na separatistiske hłowne město Richmond cžahnycž.

Barlin, 29. měrza. Psched düppelskimi schanzami sběže ßo wczera horze wojowanje. Jako bě mjenujzy brigada generala Ravena prjedy danske pschedstraže do schanzow sahnała a ßo potom něhdže 400 kroczel wot tutych nimale do semje saryła, poczachu Danszy se wschitkich schanzow ßylnje s karteczemi a granatami tsělecž, pschi cžimž jich želesna łódž „Rolf Krake" po móžnosczi podpjerasche. Se schanzow pak sczinichu Danszy wupad, ale buchu wot pruskich wojakow s bajonetom do schanzow sahnaczi a pschindžechu Pruszy khwilu hacž k ßamym schanzam, hdžež běchu se želesnym tołstym grotom wobdate. Oster-Düppel ßo palesche. — Rolf Krake bu tež psches tsělenje s kanonow bórsy wotehnaty a Pruszy sajachu 53 Danskich. — Leibregiment mějesche 14 morwych, 25 cžežkoranjenych a 28 lohkoranjenych. Oberstleutnant Greiffenberg, leutnantojo Döming, Seckendorf, Eckardstein, Bescherer cžežko ranjeni, leutnant Jasmund lohko ranjeny; 18. regiment: Hauptmann Schulz, leutnant Wolf a Rasper lohko ranjeni. Kak wjele wojakow je ranjenych, njeje hischcže snate. W reservje stejesche 35. regiment a njeje tutón niczo schkodował.

Najnowsche.

Hamburg, 31. měrza. Danskej wójnskej łódži „Niels Juel" a „Danebrog" stej do ßywjerneho morja (Nordsee) wotjěłej, so byschtej tam pschecziwo rakuskim wójnskim łódžam skutkowałej, hdyž te pschijědu.

Hamburg, 31. měrza. Jena dželba kombinirowaneje pruskeje gardydivisije (w tu khwilu w Jütlandže) ßo pjecza psched Fridericiju wroczi, druha pak je psched düppelske schanzy powołana. — Prynz Korla je 18. (posenski) regiment jeho dobreho wojowanja dla woßebje pokhwalił.

Sakſka. W Draždžanach je 23. měrza hrabja Alban Schönburg-Wechſelburg wumrjeł. — Wot wokrjeßneho ßudniſtwa w Mittweidze bu wóndanjo jena wohenſakožerka ſ Königshaina k 24lětnej khoſtarni wotßudżena. Wona běſche w krótkim cżaßu tſi krócż ſa ßobu w domje ßwojeho hoſpodarja woheń ſakożiła, dokelż chżyſche ſe ßwojim lubym, kiż hižom we waldheimſkej khoſtarni ßedżeſche, ſjenoczena bycż. — Sandżenu njedżelu dżerżachu ßo po wſchej Sakſkej a też w druhich krajach ludowe ſhromadżiſny ſa ſchleswig-holſteinſku należnoſcż. W Budyſchinje bě też tajka ſhromadżiſna a běſche jeje ꝑſchedßyda k. Dr. Broſka. Wſche namjety, kiż ßo wot-wubjerka ſtajichu, buchu jenohłóßnje ꝑſchijate. Wjele luda běſche ßo ſeſchko a bě ßo wot njeho 22 tl. 5 nßl. ſa Schleswig-Holſtein nawdało. — Wot 1. haperleje wotjědże póſt ſ Kamjeńza do Budyſchina wſchědnje rano ½ 4 hodżinow. — W nozy wot pjatka k ßoboczje je ßo w Großenhajnje ſtary póſt wotpalił a ſpali ßo tam wjele wowßa, ßkomy a ßyna, ſchtož wſchitko wójſku ßkuſcheſche.

Prußy. W pruſkej Pólſkej běchu ßo w poßleńſchim cżaßu ſaßo tſi wobronjene cżrjódy ſkradżu ſhromadżiłe, kiż chżychu ſběżkarjam w pólſkim kraleſtwje na pomoz cżahnyc̣. To je ßo jim też we wěſtym naſtupanju radżiło, ale k jich wulkemu njeſbožu; ꝑſchetož jako běſche prěnja a najßylniſcha cżrjóda ꝑſcheſchka, Rußojo na nju ꝑſchiǔdżechu a ju tak ſbichu, ſo běſche něhdże 50 morwych a runje tejko ſajatych a ſbytk do Pruſkeje cżekny, hdżeż bu wot pruſkich wojakow doßahnjeny a do jaſtwa poßłany. Tymaj druhimaj mjeńſchimaj cżrjódomaj ßo nimale też tak dżěſche, tola ſ tym wuměnjenjom, ſo bu wjetſchi dżěl jeju ludżi hižom na pruſkej ſemi popanjenych, tak ſo tola ſ wjetſcha ꝑſchi żiwjenju woſtachu. — Jendżelſke miniſterſtwo ßebi hiſchcze ꝑſchezo wulku prózu dawa, ſo by danſkeje wójny dla někajku konferenzu ſakożiło, w kotrejż by ßo ſa měr ryc̣ało. A ſo by ßo to cżim ſkerje ſtało, dha je wone pruſkemu a rakuſkemu knjeżerſtwu ſawoſtajiło, ſo by ſchtej tutej ſakkad, na kotrymž by ßo jednanje ſapocżeż móhło, ßamej poſtajiłej. Wonej ſtej ßo nětko pjecża w tym ſjednakej, ſo by ßo měr ſcżinicż hodżił: 1) hdy by ßo Schleswig-Holſtein wot Danſkeje drje wottorhnył, ale jako woßebny ßamoſtejazy kraj tola pod danſkim kralom woſtajił a 2) hdy by ßo prawo auguſtenburgſkeho wjerćha ſa njepkacżaze wuprajiło. — Jeli by ßo měr pod tajkimi wuměnjenjemi ſcżinicż dyrbjał, dha bychu Němzy ſ tym mało ſpokojni byli; ꝑſchetož woni myßla ßebi, ſo ma ßo Schleswig-Holſtein zyle wot Danſkeje wottorhnyc̣ a zyle k Němzam ꝑſchidżělicż.

Rakußy. We Wuherſkej ßu ſaßo tójſchto ludżi ßadżili, kotrymž ßo wina dawa, ſo ßu chżyli něhajku revoluciju ſakożicż. — W Galicyji njeje hinak, a móhł rjeż, hiſchcze hórje; ꝑſchetož tam niż jenož mużſkich ßadżeja, ale też woßebne knjenje. Tak ꝑſchiǔdżechu wóndanjo polizajo do down hrabinki Oſtrowſkeje, ꝑſchepytachu tam wſcho a wotwjedżechu ju do jaſtwa, dokelż běchu w jeje wobydlenju wſchelake papjery namakali, ſ kotrychż bě widżecż, ſo je wona pólſke ſběżkarſtwo ßylnje podpjeraka. To w tutych papjerach też w naſtupanju hrabinki Sofije Wodzicżkoweje naſhonichu a duż też tule bórſy ßadżichu. S zyła je ſběżkarſtwo w pólſkim kraleſtwje ſ tym wulka ſchkoda ſcżinjena, ſo je ßuſodna Galicyja do wobleżenoſcże data, dokelż ßo w tutej nětko żane ſběżkarſke ꝑſchihoty cżinicż njehodża. — Arzywójwoda Max, kotryż je wuſwolenje ſa mexikanſkeho khěżora ꝑſchijał, wotjědże w tutych dnjach na rakuſkej łódži „Novara“ do Mexika. Dwě franzowſkej wójnſkej łódži budżetej jeho tam ꝑſchewodżecż.

Danſka wójna. Pruſka gardydiviſia, kotraż bě w ſjenoczeńſtwje ſ rakuſkim armeekorpſom twjerdżiſnu Fridericiju woblehnyła, je wot tam wotwołana a je ßo pjecża do połnozneho Jütlanda podała, ſo by Horſens a wokolnoſcż wobßadżiła. Mjenujzy to rakuſke wójſko, kiż je tam hacż dotal ſtejało, je Horſens wopuſchcżiło, a je ßo też k Friderichji podało, tak ſo budże Fridericia nětko jenož wot Rakuſkich woblehnjena. Woni ßu w poßleńſchich dnjach jenož ßkabje na Fridericiju tſěleli. — Na narodnym dnju (22. měrza) pruſkeho krala pruſke wójſko też ꝑſched düppelſkimi ſchanzami ſ měrom leżeſche, ale naſajtra pocżachu Pruſzy ſaßo ſe wſchej mozu na nje bombardirowacż. Danſka ſchanza cżo. 1 je hižom tak rostſělana, ſo Danſzy wjazy ſ njeje tſělecż njemóża, ſchanza cżo. 2 pak hiſchcze derje wotmolwja a ſda ßo, ſo cżi danſzy kanonirjo, kiż we njej ßu, ßwoju wěż derje doſcż roſymja. Ale to jim ſkónczńje wſcho niczo njepomha, ꝑſchetož wulka ꝑſchemóz a lěpſche kanony ßu na pruſkej ſtronje. Wóndanjo bě ſaßo nějchto pruſkich bombow do Sondersburga ſleczało a tole měſtaſchko na někotrych měſtach ſapaliło. Danſki kommandant da ßo teho dla pola pruſkeho praſchecż, hacż chże wón Sonderburg wotpalicż, na cżoż jemu tón wotmolwi, ſo to jeho wola njeje, ale ſo wón ſa to njemóże, hdyż druhdy jena bomba hacż do Sonderburga ſleczi. Duż ßu tam danſzy wobydlerjo, kiż chżychu hewak to měſto wopuſchcżicż, hiſchcze dlěhe woſtali. — Konferenza dla ſkónczenja danſkeje wójny budże pjecża 12. haperleje w Londonje wotewrjena. — Danſki kral je 25. měrza do Fridericije ꝑſchijěł. — Danſke ꝑſchedſtraże, kotreż ꝑſched düppelſtimi ſchanzami ſteja, buchu ſandżenu póndżelu na jich lěwym kſchidle wot pruſkeho wójſka do ſchanzow ßamych ſahnaczi. Pruſzy podachu ßo hacż 400 kroczel ꝑſched ſchanzy a ßo tam bórſy do ſemje ſarychu. Wojowanje bě krótke, ale njepſcherzeljo ßylnje ſ karteczemi

tšélachu. Pruſzy mějachu něhdže 20 ranjenych, běchu pak 30 Danſkich ſajeli.

Ruſſowſka a Pólſka. W jużnych (połodniſchich) krajach Ruſſowſkeje ſu bohate petroleowe žórła namakali: wěſcze niż njemały pſchiſpork ruſkeho narodoweho ſamóženja tamnych krajow. (Petroleum rěka: ſkalny wolij, dokelž ſo ſe ſemje, ſe ſkały žórli. Wón je jara tuczny, ſapopaduje jara lóhko a dawa jara jaſne ſwětło. Tajke petroleowe žórła mějachu hacž dotal jeno w Amerizy, ſ wotkal jara wjele petroleja k nam pſchikhodża.) — W Pólſkej drje ſo hiſchcze tu a tam make cźrjodźiczki ſběžkarjow pokaſuja, ale te nimaja žaneje ważnoſcze wjaz, tak ſo je w pólſkim kraleſtwje ſe ſběžkarſtwom, móhł rjez, zyle kónz.

Wojerſki liſt ſe Schleswiga.

(Wot H. Hofmanna ſ Wukranczíž.)

Na wójniſchczu w Schleswigu, 17. měrza. Lubaj ſtarſchej! Waju liſt a t. d. ſym ſ najwjetſchim wjeſelom doſtał a ſ dobom ſpóſnał, ſo ſcze ſtrowi. To mózu też wo mni prajicz, tola dyrbju hnydom pſchiſtajicz, ſo bórſy do wulkeho ſtracha pſchiňdu, pſchetož my budźemy jutſje rano k Düppelej marſchirowacz. Hacž pſchi nadpadże, kotryž tam na Danſkich ſcźinimy, ſe žiwjenjom woteňdu, to njewěm, ale to ja wěm, ſo móže mje wſchehomózny Bóh pſchede wſchěm njeſbožom ſwarnowacz, jeli jeho wola. Luby nano, mje je jara ſwjeſeliło, ſo ſcze mi tajke ſtroſchtny liſt pißali a mi ſwoje požohnowanje dali. Bóh daj, ſo by ſo Waſcha próſtwa dopjelniła, a ja proſchu Waß, luba macze, ſo njebyſcheze ſo tak jara wo mnje bojała a ſtarała; pſchetož kóžda kulka wſchak njetriechi, ale jich najwjazy nimo leczi.

Hdyž jedyn wſchědnje morwych a ranjenych widżi, dha tajkemu hubjenſtwu napoßledku pſchiwuknje. — Düppelſke ſchanzy ſu jara twjerdże natwarjene, ſo ſo njehodża rucze dobycz a budże prjedy wjele ludźi žiwjenje ſhubicz dyrbjecz. Ale ſ Božej pomozu chcemy je dobycz. — Ja Wam też ſwój wobras (bildu) ſcźeku, ſo byſchcze dopomnjenje na mnje měli, jeli we wójnje pann; tola pak chcemy ſo nadźijecz, ſo ja ſam ſaßo k Wam pſchiňdu. Wjele dobreho a t. d. — H. Hofmann, kral. pruſki wojak w 1. poſenſkim infanteriereſimencze No. 18.

Wojerſki liſt ſ Jütlanda.

(Wot Handrija Janka ſ Muczowa.)

Na pſchedſtraži pſched Fridericiju, 17. měrza 1864. Knjeſej rychtarjej ..... w Muczowje. — Pſches mojej ſtarſchej je ſo mi 5 tl. doſtało, kotreż je cźeſczena muczowſka gmejna ſa mnje nahromadźiła. Ja ſo Wam a zykej gmejnje ſa tajki dar dodźakowacz njemóžu, ſměm pak prajicz, ſo je mje tajke wopokaſmo luboſcze hłuboko hnuło a ja to nihdy njeſapomnju. Ja ſym ſ teho ważnoſcz bratrſkeje luboſcze tak prawje ſpóſnał, teje luboſcze, kotraż woßebje Serbow wuſnamjenja a bjes ſobu ſjednocza. Bóh luby knjes njech ſa to kóždeho dawacżerja bohacze žohnuj!

K wopokaſmu mojeje dźakomnoſcze chzu Wam tudy moje podawki wopißacz a proſchu Waß, ſo byſchcze tónle liſt też mojemu lubemu nanej pſcheczitacz dali. — Dżeń 1. februara rano w 6 hodźinach pſchiwjeſechmy ſo do Hamburga, hdżež 6 hodźinow woſtachmy, ſo bychmy pojędli a lubjachu ſo mi tam woßebje wulke mórſki kódże, kotreż w pſchiſtawje (Hafen) běchu. Popołdnju w 1 hodźinje marſchirowachmy pſches Altonu, hdżež bě kóždy dom ſ khorhojemi pyſcheny a rjane holczki na naß wěnzy a wonjeſchka mjetachu. Wjeßele tutych ludźi, kotrychž běchu Danſzy tejko lět jich narodnoſcze dla tak podczińſchczowali, dźěſche nam tak k wutrobje, ſo chzyſche kóždy lubjerad ſa nich wojowacz. S Altony wjeſechmy ſo hacž pſched Rendsburg, pſched kotrymž żeleſnizu wopuſchczichmy a do nozy dale marſchirowachmy, ſněh a deſchcz naß maczeſche a ſylny ſněh nam napſchecźiwo wějeſche. Po wjazyhodźinſkim puczu wuhladachmy prěnje wójnſke ſaniczenje, kamjeňtny móſt pſches rěku bě rostſělany, dróha ſ dźěła ſkażena a ſchanzy też ſkónzowane. Naſcha avantgarda bě hižom nowy móſt natwariła, pſches kotryž bjes dlicza cźehnjechmy. Pſchipołdnju rěkaſche, ſo ſměmy 3 hodźiny wotpocźnycz a ſebi wobjed ſwaricz. Mój rajß poczinaſche runje ſawarjecz, jako njejavzy wſchě bubony ſawrjeſkotachu a trompety ſaſchkrjebotachu a my dyrbjachmy dale hicz. Po małej khwili poczachu na prawym kſchidle, hdżež prynz Korla kommandirowaſche, kanony ſatraſchnje hrimacz (mjenujzy pola Mißundy a t. d.) a na měſcze, każ na pſchikaſnju, naſche ſpěwanje ſaſta a kóždy w ſwojich myßlach ſ měrom dale marſchirowaſche, pſchetož naß wotczakowaſche naſajtra horza bitwa pſched Danewerkom, każ ſebi myßlachmy. Dokelž 3 dny a 4 nozy žane wocźko ſaň dźeleli njeběchmy, běchmy ſmjerczmucźni a ſakwartirowaſchtaj ſo naſchej dwaj bataillonaj do 4 twarjenjow. Bjes tym doſtachu Rakuſzy (khěžorſzy) poruczność, ſo bychu Jagel ſchtórmowali, hdżež też po 6hodźinſkim wojowanju dobychu, my pak doſtachmy pſchikaſnju, ſo bychmy danſke lěwo kſchidło ſchtórmowali. Bjes bojoſcze, ale tola ſ pukotazej wutrobu my na njepſcheczela dźěchmy, ale tón bě nam kruch jara krawneho dźěła ſalutował, dokelž bě cźeknył. Něhdże ½ mile pſched Flensburgom Rakuſzy Danſkich doſcźahnychu a ſ nimi ſurowu bitwu bijachu. My běchmy něhdże połdra mile k

lěwizy wot nich; dokelž pak bjes pschestacza tšělecz ßłyschachmy, dha myßlachmy ßebi bórsy, so je bitwa, a khwatachmy jim k pomozy. Ale my pschińdżechmy tola posdże; Danszy běchu w poknym cžékanju do Flensburga, so bychu na kupu Alsen a do düppelskich schanzow wucžekli, schtož ßo jim tež radżi. Dokelž dyrbjachu ßo Rakuszy saßo shromadżowacz, prjedy hacz mózachu dale cžahnycz, dha dyrbjachmy my do prědka. My cžehnjechmy psches bitwischczo. Tudy leżachu zyke rynki morwych a ranjenych a my dyrbjachmy jich wjele s pucza snoßycz, so bychmy dróhu k marschirowanju měli. To bě żałoßny napohlad a hněwa połni khwatachmy sa Danskimi, kotrymž tež wschelake magaziny a wjele łódżow wsachmy. W Flensburgu mějachmy 2 dnjaj pokoja, potom dżěsche dale do Aberawa a Tonderna. Kwartiry běchu kraßne a witanje woßebne. Potom pschińdżechmy na pschedstraże, něhdże 400 kroczel wot Danskich sdaleni; nasajtra bě saßo kusk wojowanja, hdżež buchu 3 husarojo ranjeni, Danszy běchu pak wjele ludżi shubili. S klinczatej a synczatej hudżbu pschekroczichmy Königsau — mjesu bjes Schleswigom a Jütlandom — a pschińdżechmy do danskeho města Koldinga, hdżež mějachmy cżeżku ßłużbu, mjenujzy 24 hodżinow na pólnej straži, 24 hodżinow w allarmskej khěži a potom hakle jenu nóz k wotpoczinkej. — Dżeń 8. měrza rano ½4 hodżinow wopuschczichmy Kolding a marschirowachmy psches Taarup hacz nimale psched twjerdżisnu Fridericiju. Bitwa běsche horza, kanonn hrimotachu, so semja rżesche; nasch regiment bě prědku a mějachmy 2 wyschkaj a něhdże 50 wojakow ranjenych a někotrych morwych. Kartecze wysche naß lětachu a ßu nam naschu rjanu nowu khorhoj rostorhake. Hacz do 9. měrza na ranje bivouakirowachmy psched twjerdżisnu, wróczichmy ßo pak potom saßo 1½ mile naspjet, dokelž hischcze postajene njebě, Fridericiju schtórmowacz. To budże drje hischcze cżeżke dżěło, ale dobycz ju dyrbimy, njech tež wjele ludżi khoschtuje.

Spominajcze teho dla na mnje! Ssnadź je to mój poßleni list. Wjele dobreho a t. d. — Handrij Jank, grenadier 5. kompagnije, 3. kraloweje Hilżbjety gardyregimenta.

Wojerski list s Holsteina.

Twjerdżisna Rendsburg, 8. februara 1864. — Cżesczena gmejna Jatsjob a Kupoj! W mjenje mojich towarschow ßym ßo ßynyk, so bych Wam kwitonku a nasch najpodwolnischi dżak pißak. Tón Knjes praji: „Cżerpi jedyn staw, dha cżerpja wschitke stawy ßobu.“ To ßmy my nashonili, kotsiž ßmy s Waschcje ßrjedżby tudy w zusym kraju, w blischosczi njepschecżela, kiž mózesche tež naß do stracha sawjesczc. Ale tón Knjes hischcze tón ras njechasche, so bychmy my Sakszy tutón ras s Danskimi nješchto cżinicz měli a dyrbimy ßami ßebi wulki wopor pschinjesczc, so njemózachmy tutón króczc nasche mozy s Bożej pomozu na nich stożicz a tak cżesczc naschich starych ßerbskich wótzow a jich brónjow powyschicz. Dyrbjak pak tón cżaß pschińcz, hdżež naß tón Knjes njepschecżelej napschecżiwo powjedże, dha chzemy my ßynojo dobrych starschich tež cżinicz, schtož mózno budże a chzemy ßo bicz hacz na poßlenju kapku krwje, so dyrbi njepschecżel tež shonicz, so je Bóh s nami. Teho dla proschcze tež Wy sa naß, lubi Sserbja, so by tón Knjes tehdy s nami, s tej makej cżrjódku, byk; — njech je naß tak mako, każ chze, jeno so je wón s nami, dha my dobywamy.

Nětko hischcze nasch najlubosnischi dżak; tón Knjes Wam żohnuj dwójzy to, schtož scze nad nami cżinili. My wostanjemy Waschi Wam dżakowni Sserbja: Handrij Lehmann, koprola; Matej Mihan; Jan Pjesa; Jurij Schuster.

Ze Serbow.

Se Semiz 21. měrza. We nozy wot 17. hacz 18. měrza je ßo we naschej bliskosczi we jenej granitowej skale pschi kloschtrskej horje (na bolborczjanskich leżomnosczach) wulke njesboże stako a jedyn cżlowjek, 36 lět stary kamjenjer Eckelt se Staubitz abo Noweje Ssmilneje, je ßo pod hołym njebjom spalik. Jako dżěkacżerjo wjecżor 17. měrza skaku wopuschczichu, wosta wón wonkach, każ bě to hižom druhe rasy cżinik, haj ßamo we skale pschenozowak. Nasajtra rano namakachu jeho satraschnje wopaleneho we skale morweho leżo. Drasta běsche zyle spalena, jenoż wokolo schije hischcze někajke srudne rospadanki drasty wißachu. Kak pak je ßo tutón srudny podawk stak? To ßo s wěstosczu prajicz njeda, tola móże tole wěrnosczi na blize stacz. Kamjenjerjo běchu ßebi wonka woheń sadżěkali a ßwoje palenzowe ßudobje we skali wostajili. Najskerscho je E. hischcze żadanje po kapzy palenza měk, — (pschetoż wón hewak żałoßnje pijesche a bě njehorny cżlowek) je ßnadź tež ßo napik a potom pschi wohenju ßo ßynyk, wußnyk a ßo sapalik. Jako je wotuczik, je ßo ßnadź hižom tak palik, so njeje płomjo podußycz móhk. So je żałoßnu bolosez pschětracz měk, prjedy hacz je duschn spuschczik, to pokasuja te traschne rany na jeho cżěle, kotrež běchu na někotrych městnach każ pražene a pjeczene. Wczera dopołdnja pohrjebachu jeho na ßmilnjanski kerchow.

Wczera dżerżesche nasch k. duchowny Sykora prěni króczc konfirmaciju: 25 dżěczi bu konfirmirowanych a to 13 hólzow a 12 holzow. S naschcje schule bě jich 9 pódla, 5 holzow, bes nimi jedyn Sserb, a 4 holzy, bes kotrymiž jena Sserbowka. Zyrkej běsche zylje pokna a dżerżesche k. duchowny tak kraßnu a hnujazu rycz, na-

pominanje a t. d., so ßo wschitke cžucžiwe wutroby sradowachu. — Po jutrach budžeja sapocžecž staru faru w Ssmilnej porjedžecž a ponowjecž. Płacžisna tuteho pschetwarjenja je pjecža na 600 tolerjow słožena.

S Małeho Wjelkowa. Sańdženu póndželu je tudy nasch swonylijeř Gruhl, 41 lět stary, wot Božeje ruczki na płuzach sajaty, nahle wumrjeł. Kaž hužom jeho njebohi nan, běsche tež wón po zyłych Serbach a hěschcže dale jako wustojny swonylijer, kiž je někotružkuli woßadu s dobrymi a rjanymi swonami sastarał, derje snaty a wuwołany.

S Kobjelnja. Sa pjecž, w Holsteinje stejazych wojakow je ßo tudy 8 tl. 20 nßl. nahromadžiło a jim póßłało.

S Hodžija. Tudy ßmy sa tsjoch wojakow s nascheje gmejny, w Holsteinje stejazych, 21 tl. nahromadžili a jim póßłali.

Se Schekez. Tudomny kubleř Böhmař je sa 16. krajny wólbny wokrjeß jako sapóßłanz sa sakski hornołužiski ßejm wuswoleny.

S Budyschina. Towařstwo Maczizy ßerbskeje mějesche sańdženu ßrjeda 30. měrza ßwoju lětuschu hłownu shromadžisnu. Drobnischu rosprawu sa tydžeń podamy.

Se Schunowa. Sa tsjoch, s nascheje wßy w Holsteinje stejazych wojakow je ßo tudy 7 tl. 16nßl. nahromadžiło a jim póßłało.

S Wichow. Tudy je ßo sa tsjoch, s nascheje gmejny w Holsteinje stejazych wojakow 8 tl. nahromadžiło a jim póßłało.

S Budyschina. Na tudomnym katholskim seminaru běchu w poslednischich dnjach pruhowanja. Kandidatne pruhowanje wobstachu k. Adolf Bräuer z Budyschina (Serb), k. Mikławsch Hanski z Budyschina (Serb), k. Fünfstück z Budyschina a k. Mensel ze Žitawy; wólbokhmanostne pak k. Hermann Jurk z Łaska (Serb), k. Goldberg z Neuleutersdorfa a k. Stoy se Schěrachowa. Serbja buchu tež wo ßerbskej ryczi pruhowani a dostawaju s tutoho potrjebneho pschedmjeta tež censuru.

S Myschez. Tudy ßu wóndanjo w rězy jene morwe nowonarodžeńe džěczo namakali.

Hans Depla a Mots Tunka.

Haß Depla. S pschasami je drje nětko na khwilu kónz.

Mots Tunka. Haj, sańdženy tydžeń ßu ju najbóle wschudžom sakałali.

H. D. Tajke pschasu kałanje je druhdy prawje duschne.

M. T. Haj, hdyž je jedyn pódla; hewak móže tež doscž mjersaze bycž.

H. D. Je dha ßo komu tak seschło?

M. T. Najskerje drje; pschetož jako wóndanjo w K. pschasu kałachu, pschińdžeschtej dwě holczžy, psches wokno hladacž, a dokelž tam blescha stejesche, pocžeschtej jara schiju naczahowacž. Ale jako něchtón won pschińdže, dyrbjeschtej cžěkacž a ßunyschtej ßo do J—cz dwora.

H. D. To bě mjersaze. Ale cžomu ßo tež wo wězy staratej, kiž jej niczo njenastupaja.

Nawěštnik.

Drjewowa aukcia.

Pschichodny schtwórtk 7. haperleje t. l. budža ßo wjazore wjetsche, tudomnej zyrkwi ßłuschaze parzelle lisczowcho drjewa sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacž. Na tutych parzellach namaka ßo tež 40 ßylnischich a ßłabschich dubow, kaž tež ßylne wolschowe drjewo.

Shromadžisna w małym hajku pschi młynje dopołnja w 9 hodžinach.

W Minakale 31. měrza 1864.

Grunert.

Aukcia dubow.

Pschichodnu póndželu jako 4. haperleje t. l. budže ßo na minakałskim a łupjanskim reviru něhdže 40 tołschich a cžeńschich dubow pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjownymi na pscheßadžowanje pschedawacž.

Hromadu seńdženje dopołdnja w 9 hodžinach pschi wobydlenju hajnika w Bukowzy.

W Minakale, 31. měrza 1764. Grunert.

S tutym dowolam ßebi, cžesczenym Sserbam najpodwolnischo k nawjedženju dacž, so ßym ja prjedawsche Nowakez korczmarstwo na žitnych wikach kupił a poruczam to ßamo najpodwolnischo.

Tež mam w mojim domje hischcže jedyn ßuchi rumny wjelb k pschenajeczu.

W Budyschinje 1. haperleje 1864.

A. Lieschen.

Njedželu 3. haperleje

reje

w hosczeńzu w Sderju, k cžemuž najpodwolnischo pscheproschuje **August Häusel.**

Woklepje, wały, rapßowe truki, mjerwu a pluwy ßu na pschedań pola rěsniskeho mischtra Korle Zieschanga pschi židowcžanskim moscže.

Łužičan čo. 3 je tydźenja wušoł.

Wobstarajcze ßebi želeso do krwje!

Wjele ludzi nětčzischeho czaßa czerpi na khoroscz želesoweje khudoby: na ßłaboscz nervow a žołdka.

Želesojte liqueury Roberta Freyganga w Lipsku ßo wot knjesow profeßora Dr. Bocka, medicinalskeho raddziczela a wokrjeßneho fysika Dr. Bohlena blědawym (želesokhudym), ßuchim, na muskulach a nervach ßłabym, kaž tež sa polěpschenje žołdka poruczeja.

Želesoliqueur (Eisenliqeur) blescha po 15. nßl ½ bl. 8 nßl.

Želesozołdkohórki (Eisenmagenbitter) bl. po 10 nßl. ½ bl. 6 nßl.

W Budyschinje pschedawa jón jenož **Heinr. Jul. Lincka.**

Barlinske woheńsawěsczaze towarstwo

Sałožene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj toleŕ.

Tuto hižom 51 lět wobstejace towaŕstwo bjerje sawěsczenja psche wóhnjowu schkodu horje po niskich, ale twjerdych prämijach, hdźež sawěsczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěsczenja wobstarataj a wschě wułožowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawaŕ Serb. Now.,

G. Fasska w Ebersbachu,

W Budyschinje. agentaj barlinskeho woheńsawěsczazeho towaŕstwa.

Skład schpihelow, słoczanych kromkow a kulojtych **fotografijowych** wobłukow.

Schkleńzowy porzelanwy a steingutotworowy skład **Rudolpha Wilhelma** na ßerbskej haßy, najpołnischo srjadowany, to wschitko po najtunischich płaczisnach najpodwolnischo porucza.

Skład blidowych, khofejowych a myjenskich **ßudobjow.**

Möblowy Magazin
Augusta Jannascha

na bohatej haßy czo. 73/14 po 1 skhodze s napschecza hotela k winowej kiczi

porucza ßwój bohaty skład derje a po módze dźěłanych wězow, sa najtunischu płaczisnu; jako: pißanske sekretary, pißanske bureauy, khamory sa ßlěbornu nadobu s nadstawkom w schkleńzy a w schpihelu, schkleńczane khamory s komodami, pißanske blida s nadstawkom sa knjenje, kulojte blida se stołpom, wuczahowanske blida, sofablida, blida k hraczu, schtyriróżkate blida, myjenske blida, blidka k schiczu a sa nippes, komody, etagery, drastkhamory, drastsekretary, łoža, kschinje sa schaty, toiletske schpihele, zyle wulke schpihle w słotych kromach, sczinowe stolzy we wschelakich družinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtunischeje płaczisny k dobrocziwemu wobkedzbowanju.

W Budyschinje. **Aug. Jannasch,** tyscherski mischtr.

Dobrowolna ſubhaſtacia.

Immobilije, k ſawoſtajeńſtwu ſrĕnjoſahrodnika Jana Rjeka w Bukojnje ſkuſchaze, jako: ſrĕnjoſahrodniſka žiwnoſcź cat. no. 13/10 a fol. 10 gruntſkich a hypothekſkich knihi ſa Bukojnu, cžo. 20a, 20b, 66, 170, 211 leżomnoſtnych knihi ſa Bukojnu, a walzowata parcella cžo. 287a leżomnoſtnych knihi a fol. 52 gruntſkich a hypothekſkich knihi ſa Dubrawku, na kotrejž a to na prĕnſchej 8 tl. 24 nßl. 4 np. a na poßleńſchej —= 13 nßl. 6 np. wotwjaſowanſkeje renty wotpocžuje, a kotrež ßu ſ dźiwanjom dawkow, na nich wotpocžowazych, wjeßnogrychtſzy hromadźe na 2318 tl. 10nßl. —= taxirowane, budźa ßo na namjet herbow

ßrjedu 6. haperleje 1864

pſchipołdnju w 12 hodźinach

w ſpomnjenej ſrĕnjoſahrodniſkej žiwnoſczi w Bukojnje, pod wumĕnjenjom wubranja bjes licitantami, ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź, ſchtož ßo ſ pokaſowanjom na patent, na ßudniſkim měſcze a w bukojnjanſkej korczmje wupoßßnjeny, kotremuž je tež drobniſche wopiſanje pſchedajomnych leżomnoſczow a inventarowych kruchow, kaž tež pſchedawanſke wumĕnjenja pſchiwdate, ſ tutym k nawjedźenju dawa.

Kralowſki ßudniſki hamt.

We Wośporku, 9. měrza 1864.

Käuffer.

Němski Phönix,

woheń ſawĕſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchĕßnakow.

Wſchitke ſawĕſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Pſches ßwoje ſnamjenite ſkutkowanje doſcź po wſchĕm ßwĕcze ſnaty

G. A. W. Mayerowy bĕły broſtſyrop.

(½ bleſche 1 tl. ¼ bleſche 15 nßl.)

je jenoż pſches ßwoje hojaze wutki, kotrež žadyn druhi bróſtſyrop we ßebi nima, najwĕſcziſchi ßrĕdk pſche kóždy ſaſtarjeny kaſchel, pſche dybawoſcź, jachlokaſchel, ſaźwanje, bróſtowe czerpjenje a ſchijowe wobczeżnoſcze. W tudomnej wokolnoſczi pſchedawaja jón jenicžzy:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schĕrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

NB. Dokelž Mayerowy fabrikat tež falſchuja, dha chzył kóždy dobroczinwje zyle ßwĕru na ſygel a etiquettu hladacź.

Pſchipoſnacze Mayeroweho broſtſyropa.

Wjele lĕt běch ſ czežkim kaſchelom a boloſczu wokoło wutroby wobczeżeny, wot czehoż je mje jenoż Mayerowy broſtſyrop wußwobodźił, czohoż dla to tudy wdźjewjam.

W Lotzdorfu pola Draždźan.

Khryſtiana Königowa.

Dotalne mukupſchedawanje w tudomnych wutkich młynach ſmĕje ſo tež ſtajnje dale a namaka ßo w podlanſkim fabrikſkim domje.

L. G. E. Mörbitz.

Młody człowjek, kiž chze lakirarſtwo nawuknycź, może pſches wudawarnju Serb. Nowinow měſto pſchipokaſane doſtacź.

Murjerjo, kamjenjernbarjo (Steinmetzger) **a kamjenjetamarjo**

móža hnydom pola podpißaneho do dźeła ſtupicź.

P. Wendler, murjerſki miſchtr w Budyſchinje.

Kałowe, runklizowe a druhe pólne a ſahronde ßymjo ma ſaßo na pſchedań.

W Budyſchinje na ſerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Powschitkomna aßekuranza w Triescze.

Powschitkomna aßekuranza sawjesczuje pschi rukowanskim fondsu wot 20 millionow schěßnakow:

a) twory, mobilije, žně a wscho hibite wobßedženstwo;
b) kubła pschi puczowanju psche transportnu schkodu;
c) wona poskicza sawěsczenja na žiwjenje czlowjeka na najwschelaksche waschnje sa najtunische twjerde prämije a wudawa policy we pruskim kourancze.

Schkodowanja ßo psches generalnu agenturu w Lipsku po snatym liberalnym waschnju reguliruja a w pruskich tolerjach hnydom wupłacza.

K wschemu wukasowanju je rad hotowy

Julius Altmann,
hłowny agent sa Budyschin a wokolnoscz. tař.

Najrjeńsche wopomniki na rowy wot wschelakeho marmora, granita, pěskowza a t. d. stejaze a ležaze wobstara kôždy czaß po najtunischej płaczisnje

J. Pötschka, rěsbař na taschbargu.

Jedyn po sdaczu hońtski poß, czorna schaka s dołhej wopuschu a s paßom wokoło schije, je ßo pschiwdał a móže ßo po sarunanju wudawkow saßo dostacz pola J. Grula w Czornjowje pola Pomorez.

Schklenzu, porzelan (tež schalkise ßerbskimi napißmami), steingut, khofejowe młynczki, blachowe twory, wschelake druhe artikle, a wot nětk tež želesne warjeńske a pjeežne ßudobje s trajazej emaillu a bjes emaille porucza najtunischo

E. Pilz w Hodžiju.

Czehnjenje 5. klaßy 65. kr. saksk. lotterije wot 11. haež do 27. haperleje 1864.

Dobytki:			Dobytki:		
1	po	150,000 tl.	15	po	5000 tl.
1	=	100,000 =	20	=	2000 =
1	=	80,000 =	300	=	1000 =
1	=	50,000 =	400	=	400 =
1	=	40,000 =	500	=	200 =
1	=	30,000 =	1500	=	100 =
1	=	20,000 =	25246	=	65 =
2	=	10,000 =			

To je 28,000 dobytkow do hromady 2,975,990 tl.

S wulkim wubjerkom loßow na pschedań porucza ßo lotterijowy kollekteur

Carl Emil Jäger, jun.
na swonknej lawskej haßy czo. 748 na rózku haski

Serbska holczka, kotrejž ßo kuchinstwo spodoba a kotraž něschto wo warjenju rosymi, móže na jenym ryczeřkuble njedaloko Budyschina hnydom do ßłužby stupicz. Hdže? to je shonicz we we wudawařni Serb. Nowinow.

Mukowe a klěbowe khlamy

hajniczanskeho amerikanskeho młyna ßu ßo dženßa wotewriłe a namakaja ßo w mojim domje tudy. Nutskhôd je s jerjoweje haßy.

W Budyschinje, 31. měrza 1864.

Emil Grützner.

Dwaj wowczerskaj ßo na Jana t. l. na ryczeřkubło w Jasońzy pytataj.

Dźak.

Wschitkim tym ßamym, kiž w Starych Bobolzach sa mnje pjenježne dary do Holsteina póßłachu, praju ja ßwój najwutrobnischi dźak. Bóh wschehomózny njech jim to bohacze saruna.

Ernst Eduard Wernař s Nowych Bobolz,
kral. sakski wojak w Holsteinje.

Wutrobny dźak

prajimoj tym ßamym w czesczenej gmejnej w Něczinje, kiž ßu sa naju, w Holsteinje stejazeju wojakow lubosczíwe dary składowali, woßebje tež k. ryczeřkublerjej Wehli a jeho czeledzi. Bóh tón Knjes chzył wschitkim bohaty sarunař bycz.

Jan Kurjo a Jan Döring.

Czesczenej gmejnje w Roswodezach a Sónbargu praju w mjenje mojeho, w Holsteinje stejazeho ßyna ßwój najwutrobnischi dźak sa pjenježny dar, jemu dobroczíwje póßłany. Teho runja dźakuju ßo tyscherjej Janej Michałkej w Sónbargu najlubosnischo sa 2 tl., kiž je mojemu ßynej jako wuj a kmotr póßłał.

Jurij Michałk w Sonbargu.

Czesczenej gmejnje w Libochowje a druhim tam, kiž ßo dobroczíwje na mnje dopomnichu, praju sa pjenježny dar, mi póßłany, ßwój najwutrobnischi dźak.

Handrij Pjetasch,
kral. sakski wojak w Holsteinje.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 15. ~ 9. haperleje. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ ngl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — Wojerski list s Holsteina. — Z Serbow: S Budyschina. S Khósta. S Nuknicy. Se Ssokolzy. S Kasa. S Jitka. S Khwaczicz. S Njedaschez. S Czornych Noßliz. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydzenja.

Hannover, 2. haperleje. Tudy je wosjewjene, so budza rakuske wójnske łódze, hdyž do zywjerneho morja (Nordsee) pschijědu, tam też němske pschekupske łódze sakitowacz.

Triest, 2. haperleje. Rakuska wójnska łódź „Juan d' Austria", kiž je zyle se zelesom wobbita, je do zywjerneho morja wotjěła.

Gravenstein, 3. haperleje. Wczera sapocza so tsělenje na düppelske schanzy rano w 2 hodzinomaj a trajesche hacz do 7 hodzin. Pola Danskich so něschto palesche.

Kopenhagen, 3. haperleje. W Fridericiji je so pschi bombardirowanju, kiž so tamny tydzeń měješche, 24 domow wotpaliło.

London, 4. haperleje. Garibaldi je wczera do Southamptona pschijěł a bu se zylnym zkawuwokanjom witany.

London, 4. haperleje. Danski kral je skónczinje też wosjewił, so chze swojeho sastupjerja na konferenzu pósłacz, hdyž też so bjes tym wójna dale wjedze.

Barlin, 4. haperleje. Pruske batterije wczera zyły dzeń na düppelske schanzy tsělachu. W Sonderburgu pocza so tsi krócz palicz, tola bu woheń borzy sazo hascheny. Nasche schkodowanje: 1 wyschi a 8 wojakow ranjeni, 2 wojakaj morwaj. Danszy zylnje tsělachu.

Christiania (hłowne norwegske město, k Schwedsteji złuschaze). Tudy bu zejm 1. haperleje wobsanknjeny. Schwedske wójsko ma so mobilisirowacz.

Barlin, 4. haperleje. Psched düppelskimi schanzami buschtaj 3. haperleje artillericleutnantaj Braune a Druffel ranjenaj, 1 wojak 3. gardygrenadierregimenta (kraloweje Hilzbjety) morwy, 2 wojakaj tuteho regimenta a 5 kanonirojo su ranjeni.

Veile, 4. haperleje. Na jenej wsy w tudomnej bliskosczi su Danszy 22 pruskich husarow, kiž tam w jenym dworje w kwartirje ležachu, skradzu sajeli. Prjedy hacz pomoz pschińdze, běchu s nimi na czołmach czekli.

Hamburg, 5. haperleje. Danski minister wójny je w danskich nowinach wosjewił, so je bombardirowanje 3. haperleje też zyke popołdnje trało, ale mjenuje ludzi raniło, hacz prjedawsche dny. Woheń w Sonderburgu bě khětro wulki. Psched Fridericiju niczo nowe. Danski krónprynz je w Jütlandze.

Hamburg, 6. haperleje. Se Sonderburga pisaja wot 3. haperleje, so je so tsecźi dźěl Sonderburga s radnej khěžu wotpalił a so je tam hewak wjele domow wot granatow wobschkodzenych.

London, 6. haperleje. W Sonderburgu, kotryž bu wot Pruskich 48 hodzinow sa sobu bombardirowany, je so něhdże 50 domow wotpaliło. Něhdże 80 wobydlerjow, bjes nimi žony a dźěczi, bu wot pruskich kulow morjenych a ranjenych. Město je wopuschczene. Pódzelu kanonada sasta, ale sapocza so posdźischo sazo. Düppelske schanzy su hischcze twjerde.

Gravenstein, 6. haperleje. Sandzenu nóz su wojazy schtwórteho gardyregimenta danske, psched s anzami stejaze pschedstraże dale do sad sahnałe a so 250 kroczel psched prěnjej parallelu (hrjebju) saryli. 10 pěschkow a 2 pionnieraj ranjeni, žadyn morwy. 28 Danskich sajatych.

Najnowsche.

Hamburg, 7 haperleje. Danske nowiny praja, so so düppelske schanzy a kupa Alsen njebudza wjazy dołho dzerzecz móz.

Lübeck, 7. haperleje. Danski minister Quaade a radzicźel Krieger stej sem pschijěloj, so byschtaj so do Londona na konferenzu podałoj, kiž smeje so tam Danskeje wójny dla wotdzerzecz.

Saksa. Salske wójsko w Holsteinje je tam nětko takle rospoloženo: Armeebrigadestab, jězdna batteria a ambulanza 2. pólneho hospitala w Oldenburgu (k polodnju wot Heiligenhafen); infanteriebrigadestab, 2. a 13. infanteriebataillon a 6puntowska cžehnjena pěscha batteria w Heiligenhafenu a wokolnoscži; 1. infanteriebataillon w Rendsburgu; 3. infanteriebataillon w Lütjenburgu; 1. bataillon tšělzow w Plönu; 4. bataillon tšělzow w Neustadtu a wokolnoscži; jězdny regimentski stab w Preetzu; 1. a 2. schwadrona 1. regimenta jězdnych w Lütjenburgu hacž do Heiligenstadta; 4. a 5. schwadrona 1. regimenta jězdnych w Preetzu a wokolnoscži; 2. a 5. schwadrona 3. regimenta jězdnych wot Heiligenhafenu hacž do Neustadta; 12puntowska pěscha batteria w Neustadtu; munizionska kolonna w Bomhövedu; pionierdetachement w Glückstadtu a Collmaru; prěni pólny hospital w Altonje; druhi w Itzehoe'u; proviantkolonna w Sipsdorfu. (Po tajkim steja pomjenowane dželby wójska, s wuwsaczom poßleńschich, s wjetscha w tym rózku Holsteina, hdzež wón k naranschemu morju (Ostsee) storka a budza tam po tajkim naschi wojazy morjo a mórske łódze blize widzecz móz. — W Sakskej ßu wschelake towarstwa, kiž ßu dla sakoženja fabrikow, želesnizow, podkopkow a t. d. hacž dotal sa wjaz dyžli 57 millionow toler akciow wudake. — S Holsteina pschiwjese ßo 1. haperleje 21 khorych sakskich wojakow do Draždžan, wot kotrychž mózesche pak hischczi kózdy s dwórnischcza hacž do hospitala ßam hicž. Bjes nimi bě jedyn obersignalist, kiž bě na wobej wocži woßlepik. — W Sakskej je w tu khwilu 179 towarstwow czeßnje wußkuženych wojakow a wone maja wschě do hromady něhdže 21,000 ßobustawow. — W shromadzisnje, kotraž towarstwo tak mjenowaneje „Margarethenhütty" wóndanjo dzerzesche, bu wobsanknjene, so dyrbi ßo ta wěz dale wjesc a dosta wubjerk poknomóz, dla lepschcho skutkowanja 10,000 tl. pschipožczicz. — Na albertskej želesnizy je nětko tež schtwórta klaßa sakožena. Města tuteje klaßy ßu tunische a płaczi město wot Draždžan hacž do Tharanda jenož 3 nßl.

Prußy. Minister hrabja Eulenburg běsche w tychle dnjach w pruskej Pólskej, so by tam s wyschnoscżemi radu składował, hacž ma ßo pruska Pólska, woßebje pak Pósnanska (Posen) do wobleženoscże (Belagerungszustand) dacz, a to teho dla, dokelž je ßo wot tam w nowischim czaßu wjele ludzi do pólskeho kralestwa k podpjeranju sběžkarstwa podako a ßu tam bórsy hubjeny kónz wsali. Mjenujzy Rußojo ßu jich s wjetscha sabili a sajeli a schtož je jich psched Rußami psches pruske mjesy czekko, czi buchu wot pruskich wojakow sajeczi a do jastwa wotwjedzeni. Minister je skónczuje wuradził, so nětko hischcze trjeba njeje, Pósnansku do wobleženoscje dacz. — Na město k. hrabje s Loeben, dotalneho krajneho starscheho pruskich Hornych Łužizow bu landrath se Seydewitz nad Rychbachom wuswoliny.

Rakußy. Arzywójwodka Hildegarda, ßotra njebo bajerskeho krala, je wumrjeła. Wona je po tajkim jenož nětotre njedzele dlěhe žiwa była, dyžli jeje bratr, a běsche tež jenož nětotre dny khora. — Rakuske ministerstwo je jara k temu swólniwe, so by ßo s danskim kralom měr sczinił a pyta teho dla na wsche waschnje, so by tež pruske knjezerstwo k temu nawabiło, ale tuto njecha jemu tak prawje k woli byc. — Arzywójwoda Max, nowowuswoleny mexikanski khežor, pjecza w tychle dnjach do Mexika wotjědze.

Jendželska. Wóndanjo je Garibaldi do Jendželskeje pschijěł a ßu jeho tam s wulkim poczesczowanjom pschijeli. Nětotre nowiny wudawaja, so chze tam se ßwojimi pschesczelemi se wschelakich narodow wuradżowacz, kak by ßo Venedig rakuskemu khežorej a Rom bamžej Piusej IX. najlepje sa italskeho krala dobycz hodził.

Danska wójna. Dokelž je ßo wot kruteho wobleženja twjerdżisny Fridericije puschcziło, dha rěkasche najprjedy, so je ßo to teho dla stało, dokelž staj ßo tam pruski a rakuski wójnski nawjedowar swadżikoj. Ale temu tak njeje, wjele wjazy ma ßo ta wěz takle. Dokelž Fridericia swonka Schleswig-Holsteina w Jütlandże leži a ßo w ßamej Danskej namaka, dha sta ßo hnydom, jako bě ßo woblehnjenje sapoczało, wot franzowskeho khežora a tež wot jendželskeho ministerstwa napominanje na Prusku a Rakusku, so byschtej wójnu tola jenož na Schleswig wobmjesowakej, kaž tež stej to prjedy czinicz ßlubiłej. A dokelž je tajke napominanje najskerje khětro ßylne byko a ßnadź tež tójschto hroženja we ßebi wopschijako, dha je pruske a rakuske knjezerstwo do teho swoliko, so chze wójnu po prawym jenož w Schleswigu wjesc. Ale dokelž by ßo lohko stacz móhko, so bychu Danszy s Fridericije pruskemu wójsku do khribjeta pschischli abo hewak danske wójsko s Jütlanda na Prustich pschiczahnyko, dha stej ßebi wuměnikej, so Fridericia wot rakuskeho wójska s daloka woblehnjena wostanje a so ßmě dželba pruskeho wójska Jütland wobßadżeny dzerzecz. Duž je francowskojendželska politika Frideriziju wot dobycza wumohło, pschetož po tym, kaž bě woblehnjenje sapoczate, by Fridericia nětko najskerje hižom w ruzy sjenoczeneho wójska była. — Pod tajkimi wobstejenjemi je wjetscha dželba pruskeje kombinirowaneje gardydiwisije (woßebje pěschzy) ßobu psched düppelske schanzy kommandirowana a tam tež hižom pschiczahnyła.

W nastupanju düppelskich schanzow ßo hacž do schtwórtka, hdzež to pißamy, pschezo hischcze niczo woßebje ważne stako njeje. Pruske wójsko je drje ßo jim hacž na 1000 krocżel a mjenje pschibliżiko a ßo psched

nimi twjerdże saßydliko, tak so Dauszy wjazy se schanzow won njemóża, ale schanzy ßame njeißu hischże tak ostsélane, so bychu ßo schtórmowacz hodźike. Najskerje jak dołho wjazy tracz njebudże, so k temu pschindże. Hewak ßo wschédnje s pruskich batterijow na spomnjene schanzy tséla a druhdy tez granaty hacz do Sonderburga slecza, hdzez wóndanjo sapalichu a wjele domow wotpalichu. — Psched düppelskimi schanzami je nétko tez wjele Sserbow; pschetoz 18. (posenski) regiment s wjetscha s Polakow a Sserbow wobsteji a w kraloweje Hilzbjety gardyregimencze a w druhich gardyregimentach, kiz tam ßu, je tez tóischto Sserbow. Po tajkim dyrbja Polazy a Serbja schleswigholsteinskim Némzam jich narodnu ßwobodu dobycz pomhacz.

Hacz ßo konferenza hizom 12. haperleje sapoczńje, njeje hischże zyle wéste. Napoleon chze na njej sa to skutkowacz, so by ßo schleswig-holsteinskemu ludej poruczilo, ßebi wuswolicz, kajkehoz wjerscha chze mécz. Jeli druhi wjerchojo do teho swola, dha budze wésce augustenburgski wjerch wuswoleny.

Wojerski list s Holsteina.

(Wot Jana Schaty s Minakała.)

W Heiligenstadtu 29. méreca 1864. — Ssym hizom nékotre dny we tutym méstaczku, teho dla chcu Wamaj, lubaj starschej, néschto ßobudźélicz. Sawéseze bésche we Hohenaspe tak hubjenje, njemejachmy wjacy tam jédze dosez; hdzez pak nétk ßym, je lépje, ßym we horkach pomjenowanym méscze. Hdzez mam kwartiru, (ßym pola jeneho ratarja) ßo mi lubi, sda ßo mi pak, so je wón se ßwojim dźékom jara sady; pschetoz myßlicze ßebi, wón dźéka hakle k wowßej, wón wora se schtyrjomi abo s pjeczimi konjemi, na poßlednim podßobnim ßedźi wón a wjedze tamne, druhi dzerzi pak pluh, kotryz, kaj je widzecz, jara czézko dze, dokelz tak wjele koni je trjeba. Semja tudy je jara hlinojta. Do bróny pschaha wón 2 konjow; tuta je pak 6 łóhczi dołha a 4 łóhcze schéroka. Jena tajka bróna wobsteji s 5 bróninschczow, kotrez kózde saßo 12 hosdźow ma. Tez hischże jich dźéko, pschecziwo naschemu, je jara njedokonjane.

Kózdy dzeń ßo mi bóle dli, dokelz niczo hodne sa dźéko ninam. Czasto du tez ßo pschekhodźowacz, tola kaz na pschekhodze móda je, ßo do korczmy podacz, njepschihodźi ßo tu, pschetoz my płaczimy sa pół khany piwa 15 np. abo 2 schillingaj. Mamy reje we korczhubjenje, dzemy na huno a rejwamy tam, tola dze pak hubjenje, tak, so mi to zaneho praweho lóschta njedawa, hacz runje rady rejwam.

Łobjo je tu 2 hodźinje schéroke. Rady chcyk nétko pschi morju bycz, so bych móhł parokódze widzecz. Łóbjowy brjóh je tudy 25 łóhczi wyßoki a hischże kust schérschi. S drjewa, s pjerschcze a s kamjenjow je wón natwarjeny a drje teho dla, so by ßo réka na kraj njewulała a tam schkody njenaczinika.

Wot wójny njemóżu Wam niczo noweho powjedacz, njewémy ßami niczo cyke; powjeda pak ßo, so tez my Sakśojo napoßledk budźemy do wójny dyrbjecz. Njech pak ßo dze, kaz chce, Bóh naß njewopuschczi, teho dla njespuschczimy nadźiju. Na saßowidźenje!

Koschenje a strowjenje wot Waschego ßyna

Jana Schaty, kral. sakśk. wojaka.

Ze Serbow.

S Budyschina. Do präparandskeho wustawa tudomneho krajnostawskeho seminara bu po wobstatym pruhowanju 24 mkodźenzow pschijatych. Bjes nimi ßu czile Sserbjo: Lischka s Hodźija, Miczka s Maleschez, Rychtar s Wuriz, Wyrgacz s Jatśjobja a Runar s Barta. A czile Némzy: Zenker s Nowoje Wopakeje, Seidler s Budyschina, Döring s Weigsdorfa, Böhma s Wehrsdorfa, Leubner s Mittel-Weigsdorfa, Zumpa s Hołbina, Zimmermann se Zitawy, Hermann s Weigsdorfa, Kessel s Kinspórka, Eckstein s Budyschina, Eisert s Wehrsdorfa, Seifert s Dornhennersdorfa, Schäfer s Jasonzy, May s Gersdorfa, Stanga s Harthawy, Wagner s Wopakej, Münch s Wittgendorfa, Richter s Wehrsdorfa a Steglich s Pótzkow. — Do seminara buchu s präparandy 18 pscheßadzeny. Bjes nimi czile Sserbjo: Bjensch s Jenkez, Rjek s Rakojdow, Mérczin s Rodez a Kubiza s Wukranczicz. A tuczi Némzy: Kern s Ebersdorfa, Dietrich s Biskopiz, Schäfer s Ebersbacha, Sieber s Bernstadta, Thomas s Welecźina, Neuman s Ebersbacha, Söhnel s Pózkow, Auer s Budyschina, Moser s Großhennersdorfa, Wolf se Schandawy, Lehmann s Jasonzy, Semmer s Podritzy, Stoß s Biskopiza a Schmidt s Wehrsdorfa. — Seminar wopuschczichu po wobstatym kandidatskim pruhowanju 21. mkodźenzojo. Bjes nimi béchu czile Sserbjo: K. Vogel s Bukez, k. Müller s Budyschina, k. Hatnik s Huczinu, k. Duczman se Zidowa, k. Sarjeuk s Jitra, k. Klem s Barta a k. Makacz s Drobow. A tuczile Némzy: K. Kießling I. s Wopakej, k. Kießling II. s Brunowa, k. Zimmer s Noweho Lubija, k. Pollack s Bischheima, k. Richter s Jasońzy, k. Stöcker s Obercunnersdorfa, k. Pilz s Reichenawa pola Zitawy, k. Jähnig se Schönbacha, k. Prassa s Gießmannsdorfa, k. Knobloch s Wittgendorfa, k. Schubert s Kamjenza, k. Loschka s Hołbina, k. Bendel s Noweho Mésta a k. Schrödter s Bernstadta. Dwazyczo tutych mkodych kandidatow wuczerstwa dźékaja hizom w Kajserowej winizy, jenoz

dwaj — jedyn Sserb a jedyn Němz — staj hacź na dalsche jako wokrjeßnaj vikaraj postajenaj. W nastupanju Sserbow jenoź naspomnju, hdźe buchu jako wuczerjo pósłani. K. Vögel je sa pomozneho wuczerja do Dürrhennersdorfa, k. Müller sa pomozneho wuczerja do Berthelsdorfa, k. Hatnik sa schulskeho vikara na Židow, k. Duczman sa pomozneho wuczerja pschi tudomnej michalskej schuli, k Sarjenk sa schulskeho vikara do Běkeje pola Kamjenza a k. Makacź sa pomozneho wuczerja do Klukscha pschischoł. K. Klem je pschedběźnje s wokrjeßnym vikarom. — Tón Knjes pak, do kotrehoź ßkużby ßu czile mkodźenźojo nětko sastupili, spoźcź jich wußywam dobre sroscźenje, tak so bychu teź wone bohate płody pschinjeßke k nječźnemu źiwjenju! — F.

S Khrósta pola Minakała. Teź we naschej wßy ßmy sa jeneho, we Holsteinje stejaceho, wojaka i naschoje wßy, pjenjesy składowali, a te ßame (běsche jich psches 2 tlr.) jemu poßkali. Djakownyj list wot Lennerta (tak rěka wón) ßmy hiźom dostali.

S Nuknicy, 4. haperleje. Dźenźa dopołdnja ½11 hodźinow poźa ßo tu fajma palicź. We njej bě něhdźe 30 kop ßkomy. Wohoń je wot słósnneje ruki sakoźeny.

Z Budyschina. Srjedu po jutrach běsche w sali „złoteje krony" hłowna zhromadźizna towarstwa Maczicy Serbskeje. Dokelź bě knjez pschedsyda ryczník Rychtař khory, wjedźesche ju městopschedsyda k. knihikupc Smoleř. Najprjedy czitasche k. vikar Hórnik lětnu rozprawu wo skutkowanju Maczicy a wubjerka w zaźdźenym lěcze. Towarstwo je zasy po wschěch Serbach khwalobnje znatu protyku Pschedźenak wudało a zeschiwk swojeho „Časopisa," w kotrymź je wustojny pschełoźk Körnerowcho „nócneho straźnika" wot k. Bartka a ważne ryczespytne pschepytowanje „Pomniki Połobjan Słowjanscheźiny" wot k. professora Dr. Pfula. Druhi zeschiwk Časopisa a słónczenje Słownika so czischczi, teho runja wozjewjeny „Napoleon I. a jeho wójny" wot k. Pohoncza. Towarstwa a wustawy, kotrez z Maczicu knihi wuměnjeja, su dotal: Matice Česká w Prazy, oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften w Zhorjelcu, druźtvo serbske slovesnosti w Belgradze, Gesellschaft für pommersche Geschichte und Alterthümer w Stettinje, thěźorska ruska akademia, archäologiske a teź geografiske towarstwo we Petersburgu, redakcia Biblioteki Warszawskeje, zakład hrabjow Ossolińskich we Lwowje, Serbska Matica w Peschcze (wot nětka w Nowym Sadze), Freiberger Alterthumsverein a thěźorska zjawna knihownja w Petersburgu. Maczica je hiźom daloko znata! Jako sobustawy su wob lěto pschistupili: kk. fund. lěkarstwa P. Ducźman w Prazy, hrabja Alekśij Tołstoj z Ruskeje, wjerch Aleksandr Gagarin z Ruskeje, hrabja Eustachij Tyszkiewicź z Wilna, knihikupc J. K. B. Pjech w Budyschinje, póstski sekretar Józef Zeman z Pardubic, póstski sekretar Jaroslaw Kuczera z Pardubic, kubleŕ J. Hawsch z Noweje Wsy a kapłan Nowak w Njebjelczicach. Wumrjeł je jako sobustaw towarstwa k. kubleŕ Ponich w Mjeschicach. Po sekretarjowej rozprawje pschedpołoźi pokładnik k. pschekupc Jakub pschehlad dokhodow a wudawkow; prěnischich běsche 520 tolerjow 28 nsl. 3 p., poslednischich pak 317 tol. 26 nßl. 3 p., tak sa zo je zbytka: 203 tol. 2 nsl. a wuczinja nětko maczicźne zamoźenje 546 tol. Za tajke wubjerne hospodarjenje a pilne zarjadowanje bu knjezej Jakubej zasłużena djakna sława wunjesena. Z rozprawy k. wuczerja Fiedlerja zhonichmy, zo je knihownja teź w tutym lěcze wosebje pschez wschelake dary (103 czisłow,) so pschisporika. Wón je ju z nałoźenjom wulkeje prócy nimale cyku z nowa zrjadował. Dokhowaŕ staroźitninow k. aktuar Wjela rozpraji, kajke dary su do archäologiskeje zběrki doschłe a k. wuczeŕ Kral z Radworja, kajke kruchi do pjenjezownje. Potom podawachu hischcze powjesce wo swojich posedźenjach a dźełach wotrjady: ryczespytny, staroźitnosny, pschirodospytny a belletristiski. — Dokelź běchu so tři lěta zastojnstwa dotalneho wubjerka minyłe, bu z nowa wuzwolane. Tola su we wubjerku z wuwzaczom jeneho zaso czi sami knjezojo, mjenujcy: pschedsyda k. ryczník Rychtař městopschedsyda k. knihikupc Smoleř, prěni sekretar k. tachantski vikar Hórnik, druhi sekretaŕ k. aktuar Wjela, pokładnik a knihoskładnik k. pschekupc Jakub, knihownik k. seminarski wuczeŕ Fiedleŕ, redaktor Časopisa k. progymnasialny direktor Buk w Dreźdźanach; dale jako měschczanscy wubjerkownicy k. scholastik Buk, k. faraŕ emer. Guda, k. tachantski vikar Herrmann a k. knihikupc Pjech; jako wonkowscy wubjerkownicy pak k. faraŕ Imisch w Hodźiju, k. faraŕ Jencź w Palowje k. professor Dr. Pful w Dreźdźanach a k. faraŕ Seileŕ we Łazu. Pschi rozpominanju wudawkow a wudajomnych wěcow bu wozjewjene, zo so „Słownik" z "Dodawkom" (za kotryź so wo pschiposkanje dodal njeznatych słowow prosy) a spis „Napoleon I. a jeho wójny" po możnosci bórzy doczischczi; dale pak bu postajene, zo ma teź lětsa protyka „Pschedźenak" wuńcź, do kotrejeź lětsa teź kermuschna tabella pschińdźe. Dale ma historiskostatistiski pschehlad Łużizow, wot k. fararja Jencza z pomocu wschelakich knjezow zestajany, wudaty byc a najskerje teź powjedańczko wot k. wuczerja Bartka z Nosaczic. Ze wscheho teho je widźecź, zo je Maczica Serbska podpjeranja ze strony Serbow jara hódna. Znate je, zo smě kóźdy pschestupicź, kiź jako sobustaw I. rjadownje 1 toleŕ a 10 nsl. a jako sobustaw II. rjadownje 25 nsl. kóźde lěto do pokładnicy (pola k. Jakuba) zapłaczi. Duź so nadźijamy, zo pschichodnje pschecy wjacy Serbow do nascheje lubeje Maczicy zastupi.

M. H.

Se Ssokolzy 31. meje. Dżenża bě wożebje ża naschn schulsku mkodżinu wjeżely dżeń, kiż budże hischczen dołho w pomjatku załhowany, pschetoż k nam pschiczahny nowy wuczeŕ k. M. A. Kral, hacż dotal we Klukschu. Wokolo 4. hodziny pschiczeżechu schulske dżěczi, nawjedowane wot k. wuczerja Robla, hacż sady Wuriż napscheczimo. Teho runja běchu żo wysche druhich hosczi wschitcy gmejnscy a schulscy prjodkstejerjo k powitanju noweho wuczerja seschli. Na wuriczańskich mjesach wustupi k. wuczer Kral s wosa a dżěczi powitachu jeho je spěwom, wot k. Robla kmanje sestajanym. Radostny wroczi żo nětko czah sażo psches Wuriży na Ssokolzu a sasta psched krażnje wudebjenej wuczerńju. Po wuspěwanju nětotrych schtuczkow, powita najpródży k. wuczer Robel noweho wuczerja na Sokolzy. Wón spomni teżna to, kakje tu k. Henna wele lět roshladnje we knjesowym dżěle stał a so je wón nětko nehdże 4 měżacy pódla żwojich dżěczi tež tudomne stadleschko wobstarał. Na to powitachu k. Krala knjeża prjódkstejerjo tež na Sokelzy. Potom sawjedżechu żo dżeczi do schulskeje stwy, hdże k. Kral dlějschu rycz k dżěczom a mnohosczi shromadżenych dżerżesche. Wón dżakowasche żo sa poczesczowazy pschewod a dar, a wupraji nadżiju, so budże tón njebeski Knjes wěsczje s rjanymi płodami jeho dżěło żohnowacz, hdyż budża jeho starschi a dżeczi podpjeracz. Na wschitkich wobleczach bě hnucze a radosczż widżecz, a powyschi żo poślenscha hischcze psches to, so buchu dżěczom załty a piwo k wokschewjenju date, pschi czimż wone wjeżeke hłoży spěwachu. Bjes tym żo dżeń miny, a mkodosczż so domoj poda, so by tež doma wschitke rjane nashonjenża powjedała.

Skónczńje běchu kk. prjódkstejerjo, wuczerjaj a druży pschecżeljo někotre wjeżeke hodziny we domje k. Nowaka shromadżeni. — Pjatk 1. haperleje dopołnja shromadżichu żo dżěczi sażo w schuli, k temu tež schulszy prjódkstejerjo, a k. Kral bu wot k. fararja Wjazki s Budyschina do żwojeho sastojnstwa żwjatocżnje sapokasany. Bóh daj nowemu wuczerjej požohnowane dżěło.

S Łasa. Pjatk 1. haperleje je żo nasch nowy kantor k. Jurk żem pschesydlił a bu jara żwjedżeńszy powitany. Dlěschu rosprawu móżemy hakle sa tydżeń pschinjesczż.

S Jitka. Sa jeneho wojaka w Holsteinje żu żo tudy 3 tl. 18½ nżl. nahromadżike a jemu pożłake.

S Khwaczżiż. Nascha gmejna je sa 5, w Holsteinje stejazych wojakow 10 tl. nahromadżiła a jim pózłała.

S Njesdaschez. Tudy je żo sa 2, w Holsteinje stejazeju wojakow 5 tl. 24 nżl. nahromadżiło a jimaj pózłało.

S Czornych Nożliż. Ssobotu 5. měrza wjeczor ¾8 mich je tudomny kněżeŕ a skakaŕ Handrij Möhn khětro pjany s Dżěżnikeczan mkyna woteschoł, so by żo domoj podał. Ale dokelż je mało stróżby był a też czma była, dha je do rěki Sprewje panył a żo satepił. Hacż runje żwěru sa nim żlědżachu, bu jeho czěło hakle jutrowniczku, 27. měrca, namakane. Wón je żonu a 1 dżěczo sawostajił.

Płaćizna żitow a produktow w Budyšinje 2. haperleje 1864.

Dowoz: 6344 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša. tl.	nżl.	np.	niżša. tl.	nżl.	np.	srjedźna tl.	nżl.	np.	na bursy, najwyšša tl.	nżl.	np.	najniżša. tl.	nż.	np.
Pschenża	4	10	—	4	—	—	4	5	—	4	12	5	4	10	—
Rożka	2	25	—	2	15	—	2	25	—	3	—	—	2	25	—
Jecimjeń	2	12	5	2	5	—	2	10	—	2	15	—	2	12	5
Wowż	1	22	5		15	—	1	20	—	1	25	—	1	20	—
Hróch	4	15	—	—	—	—	4	5	—	4	10	—	4	5	—
Woka	3	10	—	—	—	—	3	5	—	3	10	—	3	5	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	15	—	—	—	—
Jahły	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—
Hejduschka	4	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	15	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopażkomy	3	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. żyna	1	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Laue żymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjeżna płaćizna:

W Lipsku, 30. decembra. 1 Louisd'or 5 toler 15 nżl. — np.; 1 połnoważazy czerweny złoty abo dukat 3 tol 5 nżl. 4 np.; winske bankowki 86¼.

Nawěštnik.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czażow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kżizomaj wschědnje krumom abo wowzam na prěnju pizu nażypany, pschisporja wobżernosczż, płodży wjele mloka a sadżěwa jeho wokiżnjenje. Pakżik płaczi 4 nżl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Grożowe

broztkaramellje

najljepschi żrjedk k wotstronenju kaschela a k położenju dychanja, każ też k swarnowanju psche dybawosczż pschi sasymnenju w symnym czażu.

Sa Budyschin a wokolnosczż w hrodowskej haptyzy knesa M. Jäżinga kóżdy czaż na pschedań.

Eduard Groż w Wrótżławju.

Möblowy Magazin
Augusta Jannascha

na bohatej haßy cžo. 73/14 po 1 skhodže s napschecza hotela k winowej kiczi porucza ßwój bohaty skład derje a po módže dzěłanych wězow, sa najtunischu płaczisnu; jako: pißanske sekretary, pißanske bureauy, khamory sa ßlěbornu nadobu s nadstawkom w schkleńzy a w schpihelu, schkleńczane khamory s komodami, pißanske blida s nadstawkom sa knjenje, kulojte blida se stołpom, wuczahowanske blida, sofablida, blida k hraczu, schtyriróžkate blida, myjenske blida, blidka k schiczu a sa nippes, komody, etagery, drastkhamory, drastsekretary, łoža, kschinje sa schaty, toiletske schpihele, zyle wulke schpihle w słotych kromach, sczinowe stolzy we wschelakich družinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtunischeje płaczisny k dobrocziwemu wobkedzbowanju.

W Budyschinje. **Aug. Jannasch,** tyscherski mischtr.

Skład schpihelow, słoczanych kromkow a kulojtych **fotografijowych** wobłukow.

Schkleńzowy porzelanwy a steingutotworowy skład **Rudolpha Wilhelma** na ßerbskej haßy, najpołnischo srjadowany, to wschitko po najtunischich płaczisnach najpodwolnischo porucza.

Skład blidowych, khofejowych a myjenskich **ßudobjow.**

Barlinske woheńsawěsczaze towarstwo

Sałožene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj toleŕ.

Tuto hižom 51 lět wobstejace towaŕstwo bjerje sawěsczenja psche wóhnjowu schkodu horje po niskich, ale twjerdych prämijach, hdžež sawěsczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěsczenja wobstarataj a wschě wułožowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawaŕ Serb. Now.,
G. Fasska w Ebersbachu,
agentaj barlinskeho woheńsawěsczazeho towaŕstwa.

W Budyschinje.

Wobstarajcze ßebi želeso do krwje!

Wjele ludzi nětczischeho czaßa czerpi na khoroscz želesoweje khudoby: na ßłaboscz nervow a žołdka.

Želesojte liqueury Roberta Freyganga w Lipsku ßo wot knjesow profeßora Dr. Bocka medicinalskeho raddziczela a wokrjeßneho fysika Dr. Bohlena blědawym (želesokhudym), ßuchim, na muskulach a nervach ßłabym, kaž tež sa polépschenje žołdka poruczeja.

Želesoliqueur (Eisenliqeur) blescha po 15. nßl ½ bl. 8 nßl.
Želesožołdkohórki (Eisenmagenbitter) bl. po 10 nßl. ½ bl. 6 nßl.

W Budyschinje pschedawa jón jenož **Heinr. Jul. Lincka.**

Mukowe a khlěbowe khlamy

hajniczańskeho amerikańskeho młyna ßu ßo dźeńßa wotewrite a namakaja ßo w mojim domje tudy. Nutskhód je ſ jerjoweje haßy.

W Budyſchinje, 31. měrza 1864.

Emil Grützner.

Němski Phönix,

wohen ſawěſćzace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſćenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Pſches ßwoje ſnamjenite ſkutkowanje doſcź po wſchěm ßwěcze ſnaty

G. A. W. Mayerowy běły broſtſyrop.

(½ bleſche 1 tl. ¼ bleſche 15 nßl.)

je jenoź pſches ßwoje hojaze wutki, kotreź žadyn druhi bróſtſyrop we ßebi nima, najwěſćiſchi ßrědk pſche kóždy ſaſtarjeny kaſchel, pſche dybawoſcź, jachlokaſchel, ſaźwanje, bróſtowe cźerpjenje a ſchijowe wobcźeźnoſcze. W tudomnej wokolnoſcźi pſchedawaja jón jenicźźy:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Schokta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Pauliſch** w Rakezach.

NB. Dokelź Mayerowy fabrikat teź falſchuja, dha chzył kóždy dobrocźiwje zyle ßwěru na ſygel a etiquettu hladacź.

So by wěrnoſcźi cześcź dał,

wobßwědcźuju ſ tuthym, ſo je mje jenoź H. A. Mayerowy bróſtſyrop ſ Wrotßławja wot jara wobeźeźneho kaſcheka a katharra zyle a rucze wußwobodźił, cźohoź dla kóždemu tak khoremu H. A. W. Mayerowy broſtſyrop ſ Wrótßławja poruczam.

W Draždźanach, 29. februar 1864. **N. Reiß,** pſchekupz.

Dotalne mukupſchedawanje w tudomnych wutkich młynach ſměje ſo teź ſtajnje dale a namaka ßo w podlanſkim fabrikſkim domje.

L. G. E. Mörbitz.

Schklenzu, porzelan (teź ſchalkiſe ßerbſkimi napißmami), ſteingut, khofejowe młynczki, blachowe twory, wſchelake druhe artikle, a wot nětk teź żeleſne warjeńſke a pjecźne ßudobje ſ trajazej emaillu a bjes emaille poruczja najtuniſcho

E. Pilz w Hodźiju.

Murjerjo, kamjenjerubarjo (Steinmetzger) **a kamjenjekamarjo**

móźa hnydom pola podpißaneho do dźěła ſtupicź.

P. Wendler, murjerſki miſchtr w Budyſchinje.

Nowe würzburgſke (bajeerſke) rumklizowe ßymjo, kulrěpowe, kałowe, morchwjowe, zyblowe a t. d. ßymjo ſ Erfurta pſchedawa tunjo w Budyſchinje na ßerbſkej haßy w khlamach, pſched kotrymiž ſelene ſchtomiki ſteja,

J. G. F. Nieckſch.

Jedyn njeźenjeny hetman ſ dobrymi wopißmami ßo pyta. Hdźe? to je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowinow.

Dospołne wupschedawanje

dla sastacza mojeho wikowania s pschedeschcznikami po tunich, ale twjerdych płaczisnach wot dzenßa 9. hacz do ßrjedy 13. haperleje 1864.

Eduard Günther na žitnej haßy czo. 50.

Diem pentecostes jam sanctum fuissi tempore, quo spiritus sanctus apostolis tribuebatur, legimus 3. Mose, cap. 23, 21.

Idem innotuit de die resurrectionis Messiae. Illi et nonnulli alii dies sancti fluerunt praeter diem quietis creatoris etiam sine pietate hominum, profanatio autem eorum sub judice est. Danda enim sunt deo, quae dei sunt, diesque non eligunt, qui diem a deo ipso electum celebrant.

Mirum ergo mihi visum est, salva venia, et errorem subesse putavi, quum animadverterem, custodes legis regiae, quae similis legi divinae diem sabbathi (non diem solis), celebrandum esse praescribit, loco veri diei quietis creatoris in praxi diem solis ponere.

Magister imitandus, qui domum patris coelestis profanari noluit, diem transponi, cum simul eo praeceptum divinum tertium auferatur, certo non probaret.

His et inde rem, ut videbatur, ignotam in aprico posui, et musas aestumatissimas adii, ne silentio nostro videremur probare, quae a vero aliena sunt.

Woprawdźite jendźelske, kaž tež półjendźelske proßata ma na pschedań

W Hornym Měrkowje. **G. L. Müller.**

Nowe würzburgske (bajerske) runklizowe ßymjo, kulrěpowe, kałowe, morchwjowe,, zyblowe a t. d. ßymjo s Erfurta pschedawa tunjo w Budyschinje na ßerbskej haßy w khlamach, psched kotrymiž selene schtomiki steja,

J. G. F. Nieckſch.

Cžesczenym Sserbam dawam s tutym najpodwolnischo k nawjedźenju, so ßym pößyłku dybsacznych cžaßnikow (Taschenuhren) dostał, kiž maja na schkorpawje (Gehäuse) napohlad Budyschina, kasarny, noweho seminara a t. d. gravirowany, a hodźa ßo tute jara pjeknje sa dary a dopomnjecza.

J. Schneider, cžaßnikar.

Jedyn mahagoniflügel je tunjo na pschedań na žitnej haßy cžo. 50.

Sańdźeny budyski hermank je ½ tuzenta pjecznych blachow w budźe pjekařskeho mischtra Giebnera psched bohatymi wrotami stejo wostał.

Katholski Posoł, cž. 3, je wuschoł a je tajkoho wopschijecza: Kschestniczka. L. L. Jochomec a khapałka w Sulschecach. J. H. Jakubec a kulowski schpital. Z Łužicy a Sakskeja. Cyrkwinske nowinki a powjescze. Cyły lětnik płaczi 10 nsl. a móže so tež po póscze dostacz.

Shubjeny

bu póndźelu 4. haperleje psched wjeczorom s Wosporka do Barta ßlěborny cylindrowy cžaßnik (Uhr) bjes rjeczaska. Sprawny namakař ßo proßy, so by jón w hoscženzu w Barcze sa dobre myto wotedał.

Dźiwoczanske ßerbske ev. luth. mißionske towařstwo směje jutsje sa tydźeń po nyschporje popołduju w tsjoch shromadźisnu.

Pětr Młonk.

Sahrodniska žiwnoscz cž. 47 w Scheschowje, 17 akrow 60 prutow ležomnosczow wopschijaza, jako 9 akrow 24 prutow pola, 5 akrow 195 prutow rjaneje hole a 2 akraj łuki, s dobrymi twarjenjemi a s rjanjej sahrodu, wschitko w dobrym rjedźe ßo namakaze a se 184,28 dawskimi jenosczemi napołožena, je pschemĕnjenja dla huydom se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja tam shonicz.

Najwutrobnischi dźak

prajimy s tutym k. wuczerjej Roblej w Boschezach sa to, so je schtyri měßazy w naschej schuli na Ssokolzy se wschej pilnosczu a ßwěrnosczu wucził a teho runja dźakujemy ßo najlubosnischo sa tu rjanu rycz, kotruž ju pschi powitanju nascheho noweho k. wuczerja dźeržał.

Schulszy prjódkstejerjo.

Tym ßamym s cžesczeneje cžichonjanskeje gmejny, kiž ßu ßo s lubosczu na mnje dopomnili a mi pjenježny dar do Holsteina póßłali, praju s tutym ßwój najwutrobnischi dźak. Bóh njech to wschitkim bohacze saruna.

Jan Kudźela, kral. sakski wojak.

Knjesej baronej Mangoldtej nad Hownjowom, kiž mi 1 tl., a žiwnosczerjej Jährigej tam, kiž mi 15 nßl. do Holsteina poßła, praju s tutym ßwój najwutrobnischi dźak.

Jan Bohuwěr Janasch,
kral. sakski wojak w Rendsburgu.

Wschitkim tym, kotsiž mje pschi mojim pscheßydlenjom na Ssokolzu tak lubosczjwje powitachu a mje s tajkimi rjanymi darami swjeßelichu, praju s tutym ßwój najlubosnischi a najwutrobnischi dźak.

M. A. Kral, wuczeř na Ssokolzy.

Póudźelu 4. haperleje rano w třoch hodźinach wobradźi namaj Bóh luby knjez stroweho a čerstweho synka.

K. A. Marčka, farař.
Klara, rodź. Sattlerjec.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 16. — 16. haperleje. — 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — **Wojerski list s Holsteina a se Schleswiga.** — Ze Serbow: S Njebjeleźiz. S Hrodźischcza. S Njeßwaczidła. S Budyschina. S Jělzy. S Lubija. S Łasa. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydźenja.

Gravenstein, 8. haperleje. Druha parallela psched düppelskimi schanzami je zyle hotowa. Wot 35. regimenta buschtaj 2 mužej ranjenaj, wot gardy pak 7.

Gravenstein, 8. haperleje. Sańdźenu nóz pruske a danske batterije tsělachu. Wot gardygrenadierregimenta (kraloweje Hilžbjety) buchu 1 podwyschk a 2 mužej morjeni, 3 mužojo cžežko ranjeni, 1 wyschk (leutnant Trotta), 1 podwyschk a 3 mužojo lohko ranjeni.

Kopenhagen, 8. haperleje. Dźenßa rano bě bombardirowanje na Sonderburg a na lěwe kschidło schanzow ßylnische, dyžli prjedy; Pruszy ßu hischcze 1500 kroczel wot nich sdaleni.

Gravenstein, 11. haperleje. Sańdźenu nóz bu tsecza parallela (hrjebja) psched schanzami wuryta. Danszy sczinichu wupad, buchu pak wotraženi. 1 morwy, 2 ranjenaj. — Kompagnije schtwórteho gardyregimenta ßu schanzy rekognoszirowali a 9 Danskich sajeli. Schkodowanje: 4 ranjeni. — Na lěwym kschidle je brigada Göben pschedstraže dale do prědka stajiła; 3 Danszy sajeczi; žane schkodowanje.

Flensburg, 11. haperleje. Danske wójsko w düppelskich schanzach a na kupje Alsenje je něhdźe 25 bataillonow ßylne.

Hamburg, 12. haperleje. Danske schanzy wczera jara ßłabje tsělachu, tsi běchu zyle womjelknyłe. Danszy ßo pjecza na to hotuja, schanzy wopuschczicz. (?)

Barlin, 12. haperleje. W nozy k 11. haperleje bu poßlenja parallela, 500 kroczel wot schanzow, wuryta.

Flensburg, 12 haperleje. Danszy ßu wczera w nozy blisko Apenrade dźělbu pruskich hulanow pschepanyli a jich něhdźe dwazyczi sajeli.

London, 12. haperleje. S Ameriki pißaja: Separatistojo ßu město Union-City a Paducah blisko rěki Ohio spalili.

Heiligenhafen, 12. haperleje. Dźenßa popołdnju pschijědźe jena danska łódź do bliskoscze neustädtskeho pschistawa. Na warnowanske tsělenje sakskeje dwanaczepuntowskeje batterije wotmolwi łódź se ßedmimi wótrymi wutsělemi, ale njeje niczo wobschkodźiła. Jako bě sakska batterija schtyrikrócz wutsěliła, wróczi ßo danska łódź a wotjědźe prjecz.

Win, 13. haperleje. Tudy powjedachu dźenßa, so ßu Danszy düppelske schanzy wopuschczili.

London, 13. haperleje. Wojwoda Argyll a ministrjo Rußell, Clarendon, Granville a Gladstone wczera s Garibaldijom ßnědachu. — Garibaldi pojědźe w bližschim czaßu do Brüßela.

Frankfurt nad Majnom, 14. haperleje. S 13 hłoßami pschecziwo 3 bu dźenßa sakski minister s Beust sa sastupjerja němskeho swjaska na prjódkstejazej konferenzy w Londonje wuswoleny.

Najnowsche.

Gravenstein, 14. haperleje. Tsi kompagnije wot 1. bataillona 60. infanterieregimenta a jena wot 2. bataillona sahnachu sańdźenu nóz danske pschedstraže do schanzow a sarychu ßo něhdźe 100 kroczel psched nimi. Ssylne tsělenje s flintow, s granatami a karteczemi. Major Jena ranjeny, leutnant Seydlitz morwy. Infanteria shubi něhdźe 20 muži, 2. brandenburgska pionnierkompagnia 8 muži. Psches 100 Danskich bu sajatych.

Sakska. Druha komora bě na namjet ministerstwa pschisporjenje sakskeho wójska wo 2000 muži pschisswolika, Jeho majestosez kral Jan je pak w sandżenych dnjach druhej komorje wosjewik, so wón wo tajke pschisporjenje njerodżi, ale so ßebi jenoż pschisswolenje 59 wyschich żada, kiż po prawym hischcze k nětczischemu wójsku ßkuscheja a bychu jara pobrachowali, hdy by ßo zyke wójsko mobilisirowacz dyrbjako. — S tym, so je kral pschisswolenych 2000 wojakow spuschczik, je wón krajej wjele pjenjes salutowak a wjele dżěkawych mozow sdżerżak: sa czoż pak tez Jeho nětko po zykej Sakskej sdobnje khwala.

Prußy. Do Schleswiga pschezo wjazy pruskeho wójska czehnje a ßu ßo tam sandżeny tydżeń saßo nékotre dżělby na pucz podake. — Konferenza, kotraż ma ßo danskeje wójny a Schleswig-Holsteina dla w Londonje hakle 20. haperleje sapoczecz, budże tez najskerje wot němskeho bundestaga wobpoßłana a budże jón tam najskerje sakski minister Beust sastupowacz. — Pruske wójsko ßo pjecza nadżija, so budża düppelske schanzy hacz do 20. haperleje wot njeho dobyte.

Rakußy. Nowy mexikanski thežor, rakuski arzywójwoda Max, hakle w tychle dnjach do ßwojeho thežorstwa wotjèdże, dokelż je jeho khorowatosez nékotre dny sadżerżaka.

Jendżelska. Garibaldija w Jendżelskej jara czesczja a k jeho poczesczowanju pyschne hosczinу hotuja. Tak derje wyßoke semjanstwo, każ tez męschczenjo a lud maja jeho wschudżom s czesczu sańcz.

Danska wójna. S kóżdym dnjom ßo pruske wójsko bóle k düppelskim schanzam bliżi a s kóżdym dnjom pruske kanony bóle do nich tsélеja, tak so ßebi ludżo poczinaja na jich dobycze myßlicz. Prußy mjenujzy nětko skoro bjes pschestacza na spomnjene schanzy tsélеja, tak so Danszy naczinjenu schkodu a wutsélane dżěry wjazy tak derje wuporjedżecz njemóża, każ je ßo to hacz dotal stako. S tym pak sczinja ßo schanzy dale bóle k dobyczu kmane a je teho dla lohko mózno, so budża je Prußy w tychle dnjach schtórmowacz, jeli Danszy prjedy ßami prjecz njewuczahnu.

S Gravensteina pißaja wot 10. haperleje: Dżenßa w nozy buchu batterije sa mörsarje dotwarjene a s nimi wobßadżene. Jako ßo ßwětlicz pocza, wotewrichu tute a te druhe, s czehnjenymi kanonami wobßadżene batterije ßwoje tsélenje na schanzy. Danske kanony, kotrež w ranschich hodżinach hischcze wotmolwjachu, womjelknychu bórsy, wjazore kanony buchu jim rostsélane a schanzy 1, 2, 3, 4, 5 a 6 ßylnje wobschkodżene. Düppelski maßiwny wětrnik, hdżež mějesche njepscheczel pólver lezo a s kotrehoż ßo po pruskim wójsku roshladowasche, bu tez tak rostsélany, so ßo saßypny.

Wobczeżnosecze, kotrež wojazy w poßleńschim czaßu mějachu, běchu jara wulke, dokelż bésche wjedro saßo jara hubjene a wojerske dżěło dosez straschne; pschetoż kóżdy dżeń bu pschezo 12 hacz 15 pruskich wojakow wot danskich kulow ranjenych abo morjenych. Bjes tymi ßu najbóle Polazy a westfalischy Němzy a njeißmy hischcze żaneho Sserba bjes morwymi namakali, hacz runje dosez Sserbow w tych regimentach ßkuži, kotrež mějachu hacz dotal najbliże s Danskimi wojowacz. Bóh daj, so bychu dale swarnowani byli a ßo żiwi a strowi domoj wróczili.

W Jütlandże steji wot pruskich wojakow jenoż füselierbataillon 3. gardygrenadierregimenta (kraloweje Hilżbjety) a regiment gardyhusarow. Tuczi wojazy ßu wóndanjo Danskich po krótkim wojowanju s Horsens'a wuczischczeli a jich hacz dale Handstädta wuhnali.

Schleswigsku, blisko holsteinskeho brjoha njedaloko Heiligenhafena leżazu a psched nékotrym czaßom Danskim wot pruskeho wójska wotdobytu kupu Femahrn abo Femern bychu Danszy rad saßo dobyli a tam teho dla stajnje danske wójnske łódże wokoło jésdża. So pak bychu Danszy pschi tutej składnosczi na blisti holsteinski brjoh wustupicz njemóhli, dha je tón, każ hižom tydżenja pißachmy, ßylnje wot sakskeho wójska wobßadżeny. Danszy sdadża ßo na to jara njemdri bycz, pschetoż wutoru 12. haperleje pschijèdże jena danska wójnska łódź a wutsélі ßydom krócz s wulkimi kulemi na sakssku batteriju, wujèdże pak khětsje prjecz, jako bě jej ta se schtyrjomi wutsélemi wotmolwika. — Danska, kotraż hacz dotal jenoż s Pruskej a Rakuskej wójnu wjedżesche, je na tajke waschnje nětko tez s zykym němskim bundom wójnu sapoczała a njehodżi ßo prajicz, kajke saschmatanja móża s teho saßo nastacz.

Wojerski list s Holsteina.

(Wot K. Mkonka s Dziwocziz.)

Heiligenhafen pschi naranschim morju, 6. haperleje 1864. Dżenßa ßym saßo prěni krócz w kwartirje, dokelż ßmy něhdżen tydżeń marschirowali. My dyrbjachmy Rendsburg 30. měrza njejapzy wopuschczicz, jako běchmy 3. dżeń jutrow popołdnju pschikasnju dostali, so dyrbimy ßo nasajtra rano k naranschemu morju (Ostsee) na pucz podacz. My ßmy dyrbjeli koschle a druhe schaty mokre ßobu wsacz, dokelż běchmy je runje k płokarniczi dali, a ßmy je zyły tydżeń w torniſtrach mokre noßyli. My marschirowachmy 30. měrza najprjódzy hacz do Westensee'a, hdżež wobjedowachmy, a bě wjele a wulkich hatow widżecz a pschindżechmy popołdnju ½5 hodżinow do města Kiela, pśches kotryż czehnjechmy; pschetoż my dyrbjachmy hischcze pśches hodżinu dale marschirowacz do wßy, hdżež chżychmy no-

zowacz, mjenujzy do Elmshagena, hdzež wjeczor 3/4 6 hodzinow pschindzechmy. Za zym tam ſ 15 muzemi pola tamneho k. duchownehо nozowal, kiž naß jara luboſczinje pschija. W Holſteinje dyrbja duchowni a wuczerjo tež wojakow do kwartiry bracz, a tudomny wuczeŕ mejeſche jich tež 8 w kwartirje. Hacz runje běch pſches měru muczny a ſprózniwy, chzych zebi tola rad měſto Kiel lěpje wobhladacz a zmy zo nětkotſi tam wjeſli a zym zebi Kiel a kielſki pſchiſtaw (Hafen) zwěru wobhladak a zo hakle wjeczor w 10 hodzinach wróczich. Tutón dzeń zmy najwjetſchi marſch hacz dotal ſczinili, mjenujzy 5 mil, a bě jich wjele, kiž běchu wokhromili. Naſajtra 31. měrza czehnjechmy hacz do Seelenta, hdzež wobjedowachmy. Tam je wulki jězor, pſches hodzinu ſchěroki a něhdze poltſecza hodziny dołhi. Po dołhim puczu pſchiczechmy wjeczor do Lütjenburga, kiž bě rjenje wupyſchenn a połny khorhojow a zym ſe 6 muzemi pola tamniſcheho haptykarja w kwartirje byk, hdzež bě jara kraßnje. Naſajtra 1. haperleje czehnjechmy dale, hacz runje zo deſchcz pſches měru dzeſche, a pſchindzechmy do Weſterbröcka, hdzež po dwěmaj moſtomaj pſches wodu dzěchmy, pſchetoz tam zo oldenburgſki jězor do morja wuliwa, a dróha wjedzeſche naß nětko czijſcze na mórſkim brjoſy. Tudy prěni krócz morjo wuhladachmy a bě wjele mil do morja widzecz. Jako morjo wuhladachmy, ſběze zo wulke hurawołanje, a zym khětro zobu wołak, dokelz bě to hizom dawno moja zadoſcz, morjo wohladacz. Tudy poczinachu nětko wßy bóle rědke bycz a njeběchu hodziny daloko zane kheže widzecz. Za pſchindzech ſe 86 muzemi popoldnju do Kremza k jenemu wulkemu burej do kwartiry a jemu bě ſtrach, tejko ludzi ſ jědzu a ſ lěhwom wobſtaracz. Naſajtra 2. haperleje bě wotpoczinſti dzeń a zmy zo zuſchili, kaž tež naſche ſchaty, kiž dyrbjachmy hacz dotal mokre zobu nozycz. Njedzelu 3. haperleje popoldnja zmy hacz do Tatzendorfa doczahnyli, hdzež běchu jara wulzy burja, czehoz dla běchmy ſaßo pſches měru wjele w jenym dworje. Pónđzelu 4. haperleje zmy hacz do měſta Heiligenhafena doczahnyli. Wutoru 5. haperleje doſtachmy pſchikaſnju, ſo dyrbimy hacz k femahrnſkemu ſundej wotmarſchirowacz a tam ſ boka wßy Groß-Broda bivouakirowacz. Tam, na poßlenim kónczku holſteinſkeje ſemje, na mórſkim brjoſy zmy hacz do dzenßniſcheho pſchipołnja (6. haperleje) bivouakirowali, hdzež druhe kompagnije na naſche měſto pſchindzechu, a zmy zo potom dzenßa popoldnju ſaßo do Heiligenhafena ſczahnyli. Za zym zebi tuto měſtaſchko a tudomny pſchiſtaw wobhladak. W tudomnej wokolnoſczi ludzo wjele rybow a jerejow koja, a to zu tajke, kajkez tež w Serbach jěmy. W Heiligenhafenje je wjele rybakow, kiž zo jenoz ſ tym ziwja.

Te lube Serbſke Nowiny zym hacz dotal kózdy tydzeń doſtawak a je mje kózdy krócz wutrobnje zwjeſelko, něſchto ſ lubych Serbow nawjedzicz a něſchto zerbſki czitacz. Pſches to, ſo zym ſ Rendsburga prjecz, njebudze je nékotryzkuliz luby zerbſki wojak wjaz czitacz móz, pſchetoz poßleni czaß kózdy tydzeń něhdze 40 zerbſkich wojakow ke mni Nowiny czitacz khodzeſche.

Nětko dzeń wote dnja něhdze 300 wojakow pola fehmarnſkeho ſunda bivouakiruje a wſchědnje ſtupja druſy na jich měſto, ſo je tam pſchezo wójſko hotowe, kiž móze do bitwy hicz, jeli Danſzy tudy na kraj wuſtupja. Fehmarnſki ſund je mórſka wuſczina zwes Holſteinom a kupu Femahrn abo Femern. Wón je něhdze 1/4 hodziny ſchěroki a móze jedyn ſ holſteinſkeho brjoha ſpomnjenu kupu, nětko wot Pruſkich wobßadzenu, nimale zyle pſchewidzecz a je na njej jene měſtaſchko a 42 wßow.

Naſche patrouille ſtajnje pſchi mórſkim brjohu khodza a pſchi morju wſchudzom ſtraże ſteja, a czakamy na danſke wójnſke kódze, hdy te na naß pſchindu. Pſchi kózdym boku fehmarnſkeho ſunda leži jena danſka wójnſka kódz, ale tak daloko wot kraja, ſo ju ani my ani Pruſzy ſ czehnjenymi kanonami doßahnycz njemózemy. Pónđzelu dopołnja we wjetſchej dalokoſczi nékotre wulke wójnſke kódze nimo jědzechu, ale nam nicžo njeczinjachu, a popołnju bě wulke wucze kanonow ſ daloka zkyſchecz, a njeißmy zenje wěſczi, ſo Danſzy ſ wójnſkimi kódzemi na naß pſchindu.

Pola Heiligenhafena zu nětko: 2. infanteriebataillon króneprynzowеje brigady a 13. bataillon leibbrigady, 8. batteria czehnjenych kanonow, dzěl ambulanzy a khorowoſow, kaž tež 2 ſchwadronje 1. regimenta jězdnych. Sſkużby mamy wjele a dyrbimy woßebje w nozy hiſchcze doſcz ſymy mrěcz.

K. Mtónk, wojak 13. bat. 4. kompagnije.

Wojerſki liſt ſe Schleswiga.

(Wot podwyſchka J. Schuſtera ſ Woleſchnizy.)

Düppel, 3. haperleje 1864. Kaž hizom wěſcze, dha zmy nětko pſched düppelſkimi ſchanzami, a chzu Wam něſchto drobniſche wo nich pißacz, dokelz dzenßa w bróżni leżu a mam ſkerje trochu ſkładnoſcze k temu, hacz ſandzene 5 dny, hdzež ſtajnje w polu ſtejachmy. Dzeń 30. měrza pſchindzechmy na najprědniſchi kónz pſched-ſtražow (Vorpoſten,) něhdze 250 hacz 300 krocžel pſched njepſcheczelſkimi ſtražemi. So bychmy pſched njepſcheczelemi po móżnoſczi ſkhowani woſtali, zmy zebi jamy wuryli, w kotrychz leżachmy. Dokelz bě w tych jara mokre a my żaneje zkomy njemějachmy, běſche tam ſatraſchnje ſyma; pſchetoz ani wo dujo ani w nozy njeßmjedzachmy woheń ſadzěwacz, dokelz njepſcheczel hnydom ſ granatami a ſhrapnelami ſtřelaſche. Kak zo nam nóz dlijeſche, njemózu Wam wopißacz, k temu żałoßne haperlejſke wjedro a njepſcheczelſke kule bliſko naß hwiſdajo.

Druhu nóz mózachmy w ßkomjanych khěžkach, wot naß natwarjenych, spacz, tseczu nóz pak twarjachmy schanzy sa naschu artilleriju. Tajki twar bu wczera w nozy dokonjany, tak so ßo bombardirowanje wczera pschipołdnju ßylnje sapocza a bjes pscheſtacza hischcze dzenßa traje. Semja pscheđ nami je ſ khłubokimi hrjebjemi pscheryta, tak so móże ßo ſ kanonami w nich jěſdzicz a wot infanterije marſchirowacz. Tute hrjebje rěkaja němſki „laufgräben" a dyrbjachmy je prjedy wuryez, hacz mózachmy schto kmane pschecziwo njepscheczelej sapoczecz. Schtwórtu nóz ſtejachmy w deſchczu a ßnéſy pod brónju a njeßmjedzichmy žane ßkowczko wótſje ryczecz.

Njepscheczelſke schanzy ßu na hórkach pscheđ nami. My kózdu hodzinu na to czakamy, ſo budze pschikaſnja k ſchtórmowanju data, dokelz ßu kanony wot wczerawſcheho pschipoknja jara wjele tſéleli. Jenoz 12 koni mózachu tajku kanonu wuczahnycz, dokelz je ſemja jara mjehka. — Schtoz mje naſtupa, dha ßym hischcze tak někak ſtrowy, ale kaſchlaty a ſchnypaty a mam khowubolenje, dokelz dyrbju wjele ſymy ſnjeſcz a mokre nohi měcz a nimam ſkoro žaneho wotpoczinka.

Düppel, 8. haperleje, rano ½2 hodzinow. Luby nano a t. d.! Dokelz je mje Bóh luby knjes dzenßa tak hnadnje ſwarnowak, dha ßebi njemózu ſapowjedzicz, Wam to k nawjedzenju dacz. Dzakujcze ßo wſchitzy temu Knjeſej a proſchcze jeho, ſo by mje tez pschichodnje ſwarnowak. Kaz wěſcze, dha ßmy wſchelake khódy a khłuboke hrjebje wuryli, po kotrychz mózemy do bliſkoſcze njepſcheczela pschincz. Tajke dzěko ßo najbóle w nozy ale tez wo dnjo czini. Sandzenu nóz dzěchmy tez na tuto dzěko a pschindzechmy khětro bliſko k njepſcheczelam. W nozy tſéleſche njepſcheczel ſe ßwěczazymi kulemi, ſo by wußlědził, hdze my ßmy; potom tſéleſche ſ granatami, njemózeſche pak tola tak prawje ſa tym pschincz, hdze my dzěkamy. Jako pak ßo dzeń pschibliži, pschilecza jena bomba po druhej, a porasy někotrych towarſchow w mojej bliſkoſczi. Dwěmaj granaty khowu wottorhnychu, ſo žana wjaz widzecz njebě, jenemu dzěſche kula pſches delni žiwot, ſo bě po někotrych minutach morwy. Wjazori ßu czežzy ranjeni a budza tez wumrjecz dyrbjecz. S mojeho kopralſtwa ſtaj dwaj czežzy ranjenaj. Luby bratſje! ja ſtejach podla njeju, ale Bóh luby knjes je mje tola hacz dotal ſwarnowak. Kanony hrimaja wo dnjo a w nozy bjes pscheſtacza. — My ßmy nětko dwanaty dzeń na najſwonkomniſchej liniji a ßmy w tutym czaßu wjele wutracz dyrbjeli a ſ dzěla pod hołym njebjom ſ dzěla w barakach byli. Ssnadz tola nětko na nělotre dny do druheje linije pschindzemy. — Wjele dobreho a t. d. — Waſch ßyn a bratr Jan Schuſter, podwyſchk w 4 kompagniji 3. kraloweje Hilzbjety gardygrenadierregimenta.

Ze Serbow.

S Njebjelczicz, 11. haperleje. Wczera jako druhu njedzelu po jutrach je naſch nowy k. farar k nam pschiczahnył. Wyßokodoſtojne patronatſke knjeiſtwo w klóſchtrje Marincje Hwězdy běſche mjenujzy k. Mikławſcha Smołu (rodz. 7. meje 1818 we Wotrowje), prjedawſcheho kapłana w Kalbizach a potom wyſcheho kapłana w Khróſczizach, jako naſcheho noweho fararja deſignirowało a wyßokodoſtojny konſiſtorium w Budyſchinje běſche jeho tez hnydom wobtwjerdził. Jako běſche wón 31. měrza pscheđ konſiſtorijom profeſſo fidei pa tridentſkim koncilu wotpołożił, kaz tez pschißahu ßwěry ßwojej duchownej a ßwětnej wyſchnoſczi pschißahał, wopuſchczi wón wczera Khróſczizy, hdzez jeho ſe ßylſami wot ßo puſchczichu, ſo by pola naß ßwoje nowe doſtojnſtwo naſtupił. K jeho poczeſczowanju běchu w prěnjej wßy naſcheje woßady rjane czeßne wrota natwarjene a hižom ſ czaßom bě ßo wjele jěſdnych na pucz podało, ſo bychu noweho k. fararja na mjeſach woßady pſcheczelniwje poſtrowili a k nam pschiwjedli. Tez dzěchu jemu k. farſki adminiſtrator kapłan Nowak, dwaj kk. wuczerjej a ſchulſke dzěczi pod pſchednjeßenjom cyrkwinych khorhojow napſchecziwo. Jako ßo k njemu pschiblížichu, kotryz bě w pschewodze k. kan. kap. ſeniora J. Pjecha ſ Budyſchina a k. J. Schołty, direktarja tachantſkeje ſchule, (kotrajz běſchtaj do Khróſczizy po njeho pschijěłoj) ßem pschijěł, wuſtupichu wſchitzy tſjo knjeza ſ woſa a poda ßo czah w proceßiji pod ſpěwanjom ßerbſkich khěrluſchow hnydom do cyrkwje, hdzez bu najprjódcy „Veni sancte spiritus" ſanjeßene, oracije modlene a ſapokaſanje po ritualu wotdzerzane. Potom mějeſche k. ſenior Pjech dlěſchu ryczˇ k jara bohacze ſhromadzenym woßadnym, kaz tez k nowemu k. fararjej, kotremuz k ſnamjenju jeho fararſtwa cyrkwine klucze pſchepoda. Potom ſtupi nowy knjes farar na klětku a dzerzeſche wubjerne naſtupne prědowanje, kotrez wjele poßłucharjow hacz k ßylſam hnu. Na to wotdzerza wón Bozu mſchu, kotraz bu ſ „Te deum laudamus" ſkónczena.

Se ſtrony kollatorſtwa bě tez wyßokodoſtojny k. propſt Eiſelt a klóſchtrſki ſyndikus Spann pſchitomny. Pſchi wobjedze, na kotrymz ßo wyſche knjeſow, hižom pomjenowanych, tez k. hamtman Derkel a k. měſczanoſta Eichler ſ Kamjenza, kaz tez kk. wuczerjej Nowak a Pjech ſ Njebjelczicz a Schpitala wobdzělichu, buchu wſchelake pěkne ßławy wunjeßene a ſ tym ſapokaſanſki ßwjedzeń wobſanknjeny.

Bóh luby knjes ſpožcz naſchemu nowemu k. fararjej ſtrowoſcz a czerſtwoſcz, ſo by pola naß dołhe lěta ſe žohnowanjom ſkutkowacz móhł.

S Hrodzišczca. Naſcha gmejna je ſa ßwojich 5, w Holſteinje ſtejazych wojakow 14 tl. 15½ nßl. nahromadzika a jim póßłała.

S Njeßwaczidła. Na khoßlowſkim puczu bu 9. haperleje rano 70lětny Schiman ſe Ssulſchez ſmjerſnjeny namakany.

S Budyſchina. Tudy ßwjeczeſche 8. haperleje naſch ſchulſki direktaŕ k. Seeliger w domjazej cžichoſczi ßwój 25lětny wuczeŕſki jubeläum.

S Jĕlzy. Na puczu ſ Horneho Wujeſda do Bukowza wopraſcha ßo 4. haperleje jedyn zuſnik tudomneho ſahrodnika Kaplerja, w kotrych cžaßach je? a jako tón cžaßnik wuczahny, hrabny jemu jón tón zuſnik ſ ruki a czekny. Ale jako chžyſche jón naſajtra pola cžaßnikarja Kapki we Wujeſdże pſchedacz, bu tón cžaßnik wot tuteho ſpósnaty a rubjeżnik wot gensdarma do jaſtwa wotwjedżeny.

S Lubija. Knjes Moſig Kłoßopólſki je na ßwojim puczowanju, kaž najprjedy ſ Trieſta, tak nětko druhi ras pod 24. měrzom ſ egiptowſkeho měſta Kaira domoj piſſak. Po ßwojim, 6. haperleje ßem pſchiſchedſchim liſcze je ßo wón 12. měrza na parokłódži ſ Trieſta wotwjeſł, je 13. měrza na maku khwilu kupu Korfu, hdżež hużom je wſcho w połnym, ßo ſelenjazym naleczu było, wopytał a je 17. měrza wjeczor do měſta Alexandrije na egiptowſkich pſchimórſkich brjohach pſchijĕwſchi na kraj wuſtupił. Morjo je wſchĕ 6 dny cžiche a bjes wichorow byko. W Alexandriji żadnoſcze wobhladowawſchi je ßo na to do Kaira podał a wot tam dżeń wote dnja wujĕſdżował, wſchĕ tamniſche hódnoſcze wobhladanja wobhladowajo. Wón piſche, ſo je tam kaž w nowym ßwĕcze: tam njeje naléczo, ale połne léczo. Horzota je kaž pola naß w pßowich dnjach; ſchtomy a kjerki wſchĕ ſelene, pſchenża a jeczmeń w kłoßach a kżenju; roſtliny a ſchtomy zyle hinaſche hacž pola naß, n. pſch. palmy, naranſche jĕdle, ſykomory, cžernjowniki (akazije) wyßoke a tołſte, kaž pola naß najßylniſche duby; róże w połnym kżĕwje. Merwjenza wſchelakich afrikanſkich ludow w ſtotorych draſtach a hołk a hara, kotruż cžinja, je jara wulka. Horzota mĕjeſche ras wo dnjo 26 gradow w khłódku, ßuchi a horzy wětr Chamſin dujeſche a powětr bĕſche wſchón ſ prochom napjelnjeny, tak ſo lĕdym na ſta krocžel ſchto widżeſche. Dżeń 22. měrza je k. puczowaŕ, ſahe rano ſe ßwojim najatym woßlicžerjom na teho wóßle ßo na pucz podawſchi, ßławne pyramidy, 4 hodżiny wot Kaira ſdolene, wopytał a na nich pobył. S nim tam ßobu bĕſche też jedyn ruſki kapitan, kotrehoż bĕ duzy pſchi pſchiwjeſenju pſches rĕku Nil nadeſchoł. Sa pſchewodżerjow mĕjeſchtaj Beduinow ßobu, kotſiż ßu potom na wjerſchku pyramidy pſchi datej ſkładnoſczi mózhże „ßławu" wołali. Dżeń 26. měrza je ßo k. Moſig Kłoßopólſki do měſta Jaffa pſchewjeſcz a wot tam do měſta Jeruſalema podacz chžył, ſ wotkal je ſ nowa piſſacz pſchilubił. Strowy je hacž dotal (24. měrza) był.

S Budyſchina. Tudy ßo powjeda, ſo dotalny rakeczanſki ßudniſki hamtman k. Seyfert jako tajki do Schĕrachowa a na jeho měſto k. aßeßor Möhn (ſ Bukez) pſchindże.

S Laſa. Sandżeny 1. dżeń haperleje bĕſche ſa kaſowſku woßadu a woßebje ſa kaſowſki ſchulſki wokreß ważny a ßwjedżeńſki dżeń; pſchetoż na tym ßamym pſchicžeże k nam naſch nowy powołany knjes kantor a ſchulſki wuczeŕ, knjes kantor Handrij Jurk ſ Klětnoho. Pſches kaſowſke pomjeſy a pſches mjeſy bližſcheje wßy Radſki czehnjeſche jemu w pſchipołniſchej hodżinje ſchulſka młodoſcz prĕnjeju 2 rjadomnjow we kemſchażej pyſche a wjedżena wot 3 wuczerjow ſpĕwajo napſchecżiwo. Schulſku młodoſcz pſchewodżachu k. duchowny Seiler, ſchulſki prjódkſtejeŕ k. Säuberlich, we mjenje knjeſa kollatora k. rentmiſchtr Wodark a pjecżo rychtarjo, jako ſaſtupjerjo ſchulſkeho wokreßa a wulka ßyła woßadnych ludzi. Jako ßo ſ k. Jurkom ſetkachu, bu wón a jeho ßwójba ſ wutrobnej ryczu wot k. duchowneho we wſchitkich mjenje powitany, ſchulſka młodoſcz ſpĕwaſche powitanſki ſpĕw a wunjeße hrimotazu ßławu a a na to bu k. Jurk też wot pſchitomnych wotpóßłanych a wjele wjele maczerjow ſ wulkim hnuczom ſtrowjeny a witany. Knjes Jurk wotmolwi wſchitkim ſ wulży ſpokojazej ryczu. Czah wróczi ßo nětk pod ſpĕwanjom pak ßerbſkich pak nĕmſkich ſpĕwow do Laſa, hdżež rumnoſcz pſched wucżernju ſ bĕłym pĕſkom poßypana, cżeßne wrota ſ napißami pſched khĕżnej khłódnizu natwarjene, ſchulſka a bydleńſka ſtwa pſchihódnje wudebjena a wſchitke druhe wokhĕżne rumnoſcze hewak doſtojnje pſchihotowane bĕchu. We półkole wobſtupi ſchulſka młodoſcz a ſady njeje wulka mróczel luda pſchedkhĕżne měſtno a ſpĕwachu ßo ßerbſke a nĕmſke powitanja. Na to witaſche k. Jurka k. duchomny ſ nowej ryczu ſ podłożkom ſchprucha Jeſ. 45, ſcht. 11. a pſchepoda jemu zyrkwiny klucz, ſ pſchihódnymi ßkowami też k. Wodark khĕżny klucz, a ſchulſki prjódkſtejeŕ a druſy wotpóßłani druhe klucże ſchulſkeho wobydlenja. Knjes Jurk dżerżeſche też tudy jara hnujazu ryczu a bu na to ſe ßwojej ßwójbu do noweho wobydlenja wjedżeny. Schulſke dżĕczi wuſpĕwachu wonka hiſchcże khĕŕluſch a ſaſtupichu potom do delneje ſchulſkeje ſtwy, hdżež buchu ſ zaktami a ſ piwom wot k. Jurka wobdżĕlene a po tym ſ pſchecżelnymi ßkowami noweho wuczerja domoj ſpuſchczene. Sslĕdowazu njedżelu 3. haperleje ſta ßo zyrkwinſke ſapokaſanje k. kantora Jurka pſched ſhromadżenej woßadu a wón bu też wot k. kollatora barona Löbenſteina tón dżeń k wjecżeri pſcheproſcheny.

Pſchiſpomnjenje redaktora. Dokelż dżenża měſtna pobrachuje, budża ſpomnjene powitanſke khĕŕluſche druhi ras wotcżiſchczane.

Mukowe a khlěbowe khlamy

hajniczanskeho amerikanskeho mlyna ßu ßo dzenßa wotewrite a namakaja ßo w mojim domje tudy. Nutskhód je ſ jerjoweje haßy.

W Budyſchinje, 31. měrza 1864.

Emil Grützner.

Skład ſchpihelow, ſtoczanych kromkow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Schkleńzowy porzelanowy a ſteingutotworowy ſkład **Rudolpha Wilhelma** na ßerbſkej haßy, najpolniſcho frjadowany, to wſchitko po najtuniſchich płaczijnach najpodwolniſcho porucza.

Skład blidowych, khofejowych a myjenſkich ßudobjow.

Möblowy Magazin

Auguſta Jannaſcha

na bohatej haßy czo. 73/14 po 1 ſkhodze ſ napſchecza hotela k winowej kiczi

porucza ßwój bohaty ſkład derje a po módze dźěkanych wězow, ſa najtuniſchu płaczijnu; jako: pißanſke ſekretary, pißanſke bureauy, khamory ſa ßlěbornu nadobu ſ nadſtawkom w ſchkleńzy a w ſchpihelu, ſchkleńzane khamory ſ komodami, pißanſke blida ſ nadſtawkom ſa knjenje, kulojte blida ſe ſtołpom, wuczahowanſke blida, ſofablida, blida k hraczu, ſchtyrirózkate blida, myjenſke blida, blidka k ſchiczu a ſa nippes, komody, etagery, draſtkhamory, draſtſekretary, koza, kſchinje ſa ſchaty, toiletſke ſchpihele, zyle wulke ſchpihle w ſtotych kromach, ſczinowe ſtołzy we wſchelakich druźinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtuniſcheje płaczijny k dobroczinemu wobledźbowanju.

W Budyſchinje. **Aug. Jannaſch,** tyſcherſki miſchtr.

Němski Phönix,

wohenſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Nowe wirzburgſke (bajeerſke) runklizowe ßymjo, kulrěpowe, kałowe, morchwjowe, zyblowe a t. d. ßymjo ſ Erfurta pſchedawa tunjo w Budyſchinje na ßerbſkej haßy w khlamach, pſched kotrymiž ſelene ſchtomiki ſteja,

J. G. F. Nieckſch.

Woprawdźite jendźelſke, kaž tež półjendźelſke proßata ma na pſchedań

W Hornym Měrkowje. **G. L. Müller.**

Krajnostawski bank.

Hornołužiske, hižom wupowjedzene 4 a 4½ % wotschtemplowane sastawne listy nastupajo.

Pod dźiwanjom na nasche, pod 18. julija wudate wotsewjenje, ßo s tutym wobßedźerjo teho s

Ser. III. Lit. A. No. 833

posnamjenjeneho hornołužiskeho 4 % wotschtemplowaneho sastawneho lista à 1000 tl., kiž mějesche ßo hižom

31. decembra 1862

wupłaczicz, a tych s

Ser. III. Lit. A. à 1000 tl. No. 110, 140 a
Ser. III. Lit. C. à 100 tl. No. 3118, 3119, 3125, 3126

posnamjenjenych hornołužiskich sastawnych listow teje ßameje družiny, kaž tež hornołužiskich 4½ % sastawnych listow sub

Ser. IV. Lit. B. à 200 tl. No. 22 hacž ßobu 30 a
Ser. IV. Lit. C. à 100 tl. No. 6, 7, 40, 58, 59, 65 hacž ßobu 69, 92, 99, 131, 135, 143, 144, 148 hacž ßobn 157, 197, 249 hacž ßobu 252, 305, 342,

kotrež ßu k wukupjenju

per 31. decembra 1863

wosjewjene, s nowa k pschinjeßenju napominaja a s dobom pschi tym jich wužitka dla wospjet na to kedźbnych cźinja, so ßu wot horka spomnjenych termijow žana dań wjazy njepłaczi.

W Budyschinje, 12. haperleje 1864.

Direktorium krajnostawskeho banka kral. sakskeho hornołužiskeho markhrabinstwa.

J. Schilling. Ehrig.

Union,

powschitkomne němske krupysawěsczaze towarstwo.

Sakładny kapital 3 milliony toleŕ,

s kotrychž ßu . . . . tl. 2,509,500 w akcijach wudate.
Reservy ult. 1863 „ 251,268
tl. 2,760,768.

Tuto towarstwo sawěsczuje pólne płody wschitkich družinow psche krupobicze po twjerdych prämijach bjes dopłaczowanja.

Kóžde wukasanje dawa a sawěsczenje wobstara podpißany agent, kotryž je s dobom tež agent aachenskeho a münchenskeho woheńsawěsczazeho towarstwa, kiž s uniju w najbližschim swjasku steji.

M. A. Flanderka
w Budyschinje.

Jena dwajschoßowa khěža s hródźu a bróžnju, kaž tež s 1 akrom 93 kwadratnymi prutami pola a sahrody, se 27,26 dawkskimi jenosczemi napołožena, je w Małej Suberniczzy na pschedań a je wscho dalsche pola rychtarja J. Schkody tam shonicz.

Nowodejaze kruwy, pod kotrymiž hischcze czelata steja, kupuja ßo na ßwobodnym kuble w Jeschizach pola Delneje Hórki.

Khěža na pschedań.

Khěža kat. no. 4 w Dubrawzy pola Barta je s 2 kórzomaj 111 kwadratnymi prutami pola, łuki a sahrody wokoło njeje leżazych, se ßwobodneje ruki na pschedań.

Jena sahrodniska žiwnoscz, 1 hodźinu wot Budyschina sdalena, 19½ kórza polow, łukow a sahrody wopschijaza, bjes wumjenka a s maßivnymi twarjenjemi je se ßwobodneje ruki na pschedań. Hdźe? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Protza & Schneider.

Cžesczenym Sserbam dawam s tutym najpodwolnischo k nawjedźenju, so ßym póßyłku dybsacznych cžaßnikow (Taschenuhren) dostał, kiž maja na schkorpawje (Gehäuse) napohlad Budyschina, kasarny, noweho seminara a t. d. gravirowany, a hodźa ßo tute jara pjeknje sa dary a dopomnjecza.

J. Schneider, cžaßnikar.

Ssuknowe, buckskinowe
płatowe, blidoschatowe a manufakturowe
khlamy

w Budyschinje **EDUARDA HARTMANNA** na lawskej haßy

poruczeja ßwoje runje dostate maßowe nowoscze k dobrocziwemu wobkedzbowanju:

Wulki skład schatow sa knjesow jako: koschle, khornarje, manschety, pschedkoschliki a t. d.
(Wschelake koschle sa knjesow ßo po měrje pod rukowanjom prawe seschija.)

Jara wulki wubjerk ßuknow a buckskinow, najnowsche mustry, 10/4 schěroke, łohcz po 1tl. sapoczejo.

Mohairy, lustry, poil de chêvres, Napolitainy, Paramatty, drelle atd. atd.

Nowe franz. podßuknje s zankami; bordura.

Rubischcza w kotunje, płatu, wołmje a židze, bjes nimi jara rjane a zyle nowe barêgeowe rubischcza na hłowu 16/4 a 8/4, se židzanymi kromami.

Wôskoßukno, płat sa plony pißany a czorny, amerikanske kožoßukno, wôskobarchent 6/4, 7/4, 8/4, 9/4 a 10/4 schěroki.

Woknowa gaze'a, pißane rouleauxy, nakładki na blida, khôdniki wot wołmy a płatu atd., atd.

☞ **Tunje a pscheczelniwe poßłuženje w ßerbskej a němskej ryczi.** ☜

We Łupej je jena sahrodniska žiwnoscz s 8 kórzami ležomnosczow, bjes wumjeńka a kotrejž je 79 dawkskich jenosczow napołoženych, se ßwobodneje ruki na pschedań a je wscho dalsche pola wobßedzerja Jakuba Mulanskeho tam shonicz.

Do jenych tudomnych ßylnje wopytanych materialtworowych khlamow ßo jedyn wuczomnik hnydom pod spodobnymi wuměnjenjemi pyta. Czi, kiž wo to rodza, chzyli ßwoju adreßu pod snamjenjom A. No. 12 we wudawařni Serb. Nowinow wotedacz.

Czesczenym Sserbam dowolam ßebi s tutym wosjewicz, so ßym pschedawanje mojich wołmjanych a bawmjanych tworow do mojeje noweje khěže na hrodowskej haßy s napschecza krajnostawskeho banka pschepołožił a proschu, so by ßo mi dowěra, hacz dotal tak bohacze wopakasana, tež w mojim nowym wobydlenju dale spožczila.

Schtrympař **E. Kießling,**
prjedy na rěsniskej nětko na hrodowskej haßy s napschecza krajnostawskeho banka.

Schewsku konopjej,
czornu ßmołu

poruczam k dobrocziwemu wobkedzbowanju po najtunischich płaczisnach.

J. T. Schulza,
na snutsknej lawskej haßy.

Žołty wósk,
punt po 16 nßl. kupuje
C. A. Martschinck,
mydłařski mischtr na snutsknej lawskej haßy.

---

300 tl. leža k wupožczenju. Wscho dalsche je shonież pola Jana Wjeńka w Trjebjenzy.

Jedyn kowařski móže w kowařni w Dobrnschi hnydom do dźěła stupicz. Tež móže tam jedyn wuczomnik město dostacz.

Jena měza wot bibroweje kože bu sandženu ßobotu na krajnostawskim banku saměnjena. Saměnjeř chzył ju tam se ßwojej wuměnicz.

Jedyn nježenjeny hetman s dobrymi wopißmami ßo pyta. Hdže? to je shonicz we wudawařni Serb. Nowinow.

---

4 wolazy pschi 28 hacz 35 tl. sdy, kaž tež 2 dzowzy móža psches pschistajeřsku žonu Pöthigowu w Budyschinje ßłužbu dostacz.

Tym ßamym s czesczeneje czichonjanskeje gmejny, kiž ßu ßo s luboscju na mnje dopomnili a mi pjenježny dar do Holsteina póßłali, praju s tutym ßwój najwutrobnischi dzak. Njech jim to Bóh bohacze saruna.

Heinrich Herzog, kral. sakski wojak.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 17. — 23. haperleje. — 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — Wojerski list s Schleswiga — Ze Serbow: S Bohowa. S Tucžiz. S Kortnizy. S Budyschina. S Wutołcžiz. S Wulkodažina. Se Splóska. Do Rakez. Saßłane. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydženja.

Hamburg, 15. haperleje. S Kopenhagena pißaja, so ßu tam wo düppelske schanzy w strachu, so pak je knježeŕstwo wobsanknyło, je wot wójska dzeržecž dacž, tak daloko hacž budže jenož móžno.

Barlin, 18. haperleje. Dženßa dopołdnja buchu düppelske schanzy schtórmowane. Schanza 1 hacž 6 je dobyta a dalsche wobtwjerdženja k morju tež dobyte. Schkodowanje 150 muži. 2000 danskich wojakow a 11 wyschich je sajatych.

Kopenhagen, 16. haperleje. Pruszy ßu se ßwojich, blisko Alsunda natwarjenych batteriow někotre dwory a twarjenja na kupje Alsenje sapalili.

Draždžany, 18. haperleje. Minister s Beust je dženßa wotjěł. Wón poda ßo najprjódzy do Gothy k wójwodže Ernstej a wot tam do Frankfurta nad Majnom, hdžež dwaj dnjaj wostanje, so by wot bundestaga poručženja sa londonsku konferenzu dostał.

Barlin, 18. haperleje. Kral je ßlědowazu depeschu wotpóßłał: Prynzej Bjedrichej Korli na Spitzbergu pola Gravensteina. Božej pomozy a mojemu kraßnemu wójsku kaž tež Twojemu nawjedowanju mam ßo dzakowacž sa khwalobne dobycze dženßnischeho dnja. Wupraj wojakam Moje najwysche pschipósnacze a Mój kralowski dzak sa jich skutkowanje. Wilhelm."

Barlin, 18. haperleje. Major Jena, 14. haperleje psched düppelskimi schanzami ranjeny, je wumrjeł.

Spitzberg pola Gravenstein (psched düppelskimi schanzami), 18. haperleje, w 10 hodžinow 51 minutow. Schanzy 1 hacž 6 ßu se schtórmowanjom dobyte. Twjerde wojowanje. S wjazorych schanzow tsělenje s kanonow. 11 hodž. 3 m. Nowe wobtwjerdženja tež dobyte. Teho runja městnoscze bjes mostom a schanzami. Danszy počžinaja psches móst cžěkacž. Wjele sajatych Danskich. Wójnska łódž „Rolf Krake" tsěla na schanzy. 11 hodž. 12 min. Schanza 7 je dobyta. 11 hodž. 53 min. Rolf Krake je wotehnaty. 12 hodž. Hacž dotal 11 danskich wyschich a něhdže 2000 muži sajatych. Pschezo wjaz jatych ßo pschiwjeduje. 2 hodž. 24 min. Brigada Raven (1. posenski regiment No. 18), kiž bě schanzu 7 dobyła, je tež schanzu 8 a 9 dobyła. 2 hodž. 29 min. Brigada Raven je tež schanzu 10 dobyła. Twjerde wojowanje wo wobtwjerdženja psched mostom. 2 hodž. 38 min. Mostowe wobtwerdženja dobyte, móst wotłamany, 40 sajatych danskich wyschich.

Hamburg, 20. haperleje. Dženßa dopołdnja wot 10 hacž do 6 hodžinow wjeczor pschiměr. Danskim je napominanje poßłane, so bychu Sonderburg wopuschcžili, hewak budže tuto město bombardirowane. Pola Alsena je 22 danskich wójnskich łódžow shromadženych.

S Kopenhagena pißaja: Schanzy ßu nam wotdobyte. General du Plat, cžežko ranjeny (morwy), major Schon a major Rosen padžechu Pruskim do ruki. Wjetschi džěl 2. a 22. (danskeho) regimenta shubjeny, tež połojza 9. a 20. regimenta. Prawe kschidło je sbožomnje na kupu Alsen zofnyło. Něhdže 100 morwych a 800 ranjenych na Alsen ßobu pschiwjesenych.

Barlin, 21. haperleje. Kral je ßo s ministrom wójny a s generalom Manteufflom do Düppela podał.

Najnowsche.

Barlin, 21. haperleje. Schkodowanje Danskich w düppelskich schanzach: sajeczi 44 wyschich, 3145 podwyschkow a wojakow; morwi: 22 wyschich, 480 podwyschkow a wojakow; ranjeni w pruskich lazarethach: 21 wyschich, 580 podwyschkow a wojakow; summa: 87 wyschich, 4205 podwyschkow a wojakow. Wjele Danskich je ßo w Alsundže tepiło.

Flensburg, 21. haperleje. Kral Wylem je pschipołnju ßem pschijěł. Kral ßo wojakam dzakowasche a wotjědže potom do schanzow.

Saſſka. Miniſter ſ Beuſt je ßo do Londona podał, ſo by na konferenzy, tam Schleswig-Holſteina a danſkeje wójny dla poſtajenej, jako ſaſtupjeŕ němſkeho ſwjaſka ßobu jednał. Prjedy hač wón wotjědže, měješche ſchleswigholſteinſka deputacia, kiž bě do Draždžan pſchijěła, ſ nim wuradžowanje. Sa czaß jeho njepſchitomnoſcze ſměje miniſter ſ Rabenhorſt pſchedßydſtwo w ſakſkim miniſterſtwje. — Pjatk 15. haperleje ſta ßo pola Fiſchbacha na želeſnizy to njeſbože, ſo jedyn kubloczah, ſe 60 woſow wobſtejazy, do jeneho kubłowoſa ſtorczi, na kotrymž bě žito. Pod ſatraſchnym wrjeſkotanjom, kotrež bě pſches hodžinu daloko ßłyſchecz, ſjědže něhdže 20 woſow pſchezo jedyn na druhi a roſtołkowaſche jedyn druhi, ſo bě na poßledku hromada roſpadankow a kruchow wyßoka kaž khěža. Pſchi tym poczža ßo tam palicz, tola bu woheń bórſy haſcheny. Kruchi woſow a wězy, kiž běchu na nich byłe, lězachu w žałoßnej měſcheńzy w hromadze a móżeſche jedyn widžecz, kak je žito, muka, pſchedženo, ßukno, marmor, wſchelaka pſchekupſka twora ſměſchana a k temu wjetſche a mjeńſche kruchi woſow. Schěny běchu tež roſtorhane. Schkoda něhdže 50—100,000 tl. wuczini. Schtyrjo želeſnizarjo ßu lohko ranjeni, ſchafnak Nierich pak cżežko, pſchetoż jemu je ruka a noha ſlamana a tež jene rjebło. Wón dyrbjeſche pſches hodžinu pod tymi roſpadankami tczecz, ale měješche pódła tola hiſchcze tejko roſpomnjenja, ſo móżeſche tym, kiž jeho won hrjebachu, pſchiwołacz, kak ma ßo to najlěpje cżinicz. Jedyn ſchafnak bu pſchi hromadupraßnjenju woſow pſches telegrafowy grot na jenu kopizu pěſka cżißnjeny a njeje jemu to niczo ſeſchkodźiło. Po někotrych dnjach bě kolija tak wurumowana a ſ nowa natwarjena, ſo mózachu cżahi ſaßo porjadnje jěſdzicz. — W Polenzu pola Miſchna je ßo 18. haperleje 5 żiwnoſczow wotpaliło a ſda ßo, ſo je tež jedyn hólczez żiwjenje we wohnju ſhubił. —

Prußy. W Barlinje bě 18. haperleje wulke hnucze ſpóſnacz, jako bě tam powjeſcz wo dobyczu düppelſkich ſchanzow pſchiſchła. Kral běſche runje pſched měſtom dželbu wójſka inſpicirował, jako jeho na dompuczu póßok trjechi, kiž jemu tu ſwjeßelazu depeſchu pſchepoda. Jako bě ju nawjedźił, wobdari póßła ſ 5 friedrichsdorami (ſkotymi) a wróczi ßo hnydom k wojakam, kotrymž tu powjeſcz woſſjewi. Cżi ßylnje hura wołachu a hewak ßwoju radoſcz widžecz dachu. W Barlinje ßamym bě wjele wobydlerjow domy ſ khorhojemi pyſchiło a jako tſélenje ſ kanonow ludžom powjedaſche, ſo je pruſke wójſko ważnu bitwu dobyło, ſhromadži ßo jara wjele luda pſched kralowſkim hrodom a ſpěwaſche pruſku narodnu hymnu, kral a kralowa ſtupiſchtaj pak na balkon a podżakowaſchtaj ßo. Jako bě lud ßkawu na wójſko wunjeßł, roſeńdże ßo po domoj. — Na dwórniſchczu w Shorjelzu ßu ſandženu ßobotu 18 kiſtow, něhdže 100 centnarjow cżežkich, ſajeli, w kotrychž běchu flinty. Tute flinty běchu do Pósnanja (Poſen) w pruſkej Pólſkej adreßirowane a bě napißane, ſo ßu ſ zokorom napjelnjene.

Rakuß y. Nowy mexikanſki khěžor, prjedawſchi rakuſki arzywójwoda Max, je wándanjo do Mexika wotjěł. Wón je ßwój pucz pſches Rom wſał a tam tež hižom ſandženu wutoru pſchijěł.

Jendželſka. Wotpoßłanzy, kiž maja ſchleswigholſteinſkeje naležnoſcze a danſkeje wójny dla radu ſkadowacz, ßu hižom wſchitzy w Londonje ſhromadżeni, hač dotal pak drje hiſchcze wjele wuradźili njeißu, dokelž ßo konferenza njeje 20. haperleje ſapoczecz hodźiła, kaž běſche najprjedy poſtajene.

Danſka wójna. Düppelſke ſchanzy ßu wot pruſkeho wójſka dobyte, kaž ßu to naſchi cżitarjo hžiom w prědku ſ telegrafiſkich depeſchow nawjedźili. Jako běſche jich ſchtórmowanje poſtajene, bu tym wojakam, kiž mějachu ſchtórmowacz, Boża ßłużba wotdžerżana a jim Boże wotkaſanje wudźělene, ſo bychu na tajke żiwjenja ſtraſchne dźěło tež duchownje poßylnjeni hiż móhli. Jako bě ßo to ſtało, wſachu ßwoju bróń a cżehnjechu na Danſkich. Tuczi ßo twjerdże wobarachu, woßebje w ſchanzy cżißko 4, ale wſ o wobaranje niczo njepomhaſche, pſchetoż hač do 10 hodžinow bě hižom ſchěſcz ſchanzow dobytych. Želeſna kódż „Rolf Krake" tež ßylnje na pruſkich wojakow tſéleſche, ale cżi njedachu ßo molicz a w 11 hodžinach běſche tež ßedma ſchanza w jich ruzy. Bjes tym běchu ßo artilleriſtojo ſ kanonami do ſpomnjeneje želeſneje kódże dali a poßypachu ju tak jara ſ kulemi, ſo dyrbjeſche wona krótko pſched 12 hodžinami cżékacz. Hač do tuteho cżaßa bě pruſke wójſko něhdže 2000 wojakow a 11 danſkich wyſchich ſajako. Po dwěmaj hodžinomaj běſchtej tež ſchanzy 8 a 9 dobytej a na pół tſjom hodžinam padże ſchtórmowazym Pruſkim dżeßata (poßlenja) ſchanza do ruki. Bjes tym bě jena dželba pruſkeho wójſka na wobtwjerdżenja ſchła, kotrež móſt na kupu Alſen wjedżazy, ſakituja. Tam ſběże ßo krute wojowanje, ale Danſzy buchu wubiczi a Pruſzy wobßadżichu wobtwjerdżenja, pſchi cżimž wjele danſkeho wójſka a něhdže 30 danſkich wyſchich ſajachu. Druſy běchu bjes tym na kupu Alſen cżekli a móſt ſady ßo wotkamali, ſo Pruſzy ſa nimi njemózachu. — Pruſzy mějachu něhdže 600 morwych a ranjenych. Bjes nimi je 56 ranjenych a 7 worwych wyſchkow. General Manſtein a Raven ſtaj lohko ranjenaj; morwy je major Beeren wot 4. gardygrenadierregimenta. Pruſzy ßu w düppelſkich ſchanzach 83 kanonow dobyli a hewak wjele danſkich wojerſkich khorhojow. — Danſzy ßu něhdže 100 wyſchkow jako morwych a ranjenych ſhubili a hewak něhdže 4000 wojakow. General du Plat a dwaj oberſtaj ßu morwi.

Hacž a hdy Pruſzy na kupu Alſen pſcheńdu, hdjež ßu Danſzy cžekli, to hiſchcze dženßa, hdjež to pißamy, prajicž njemóžemy. So pak tam pſcheńdu, to ſda ßo nam wěſte bycž, ale prjedy budža dyrbjecž móſt pſches mórſku wuſcžinu Alſund twaricž abo ßebi k pſchewjeſenju doſcž cžołmow a łódžow wobſtaracž, dokelž ßu Danſzy móſt ſady ßebje wotkamali. So chcedža Pruſzy na Alſen pſcheńcž, je ſ teho ſpósnacž, dokelž chzedža ſ düppelſkich ſchanzow do Sonderburga tſělecž a pſches to Danſkich ſ tuteho měſta wuhnacž. Sonderburg leži mjenujzy düppelſkim ſchanzam ſ napſchecža tamnu ſtronu mórſkeje wuſcžiny a je ßylnje ſ danſkim wójſkom a ſ danſkimi kanonami wobßadženy. Danſzy bychu pak to měſto hnydom wopuſchcžicž dyrbjeli, hdy bychu Pruſzy do njeho tſělecž počželi. Ale pſches tajke tſělenje by ßo najſkerje zyły Sonderburg wutupił a duž ßu Pruſzy ßrjedu na jedyn džeń pſchiměr (Waffenſtillſtand) ſcžinili, ſ tym poručenjom, ſo bychu Danſzy w tutym cžaßu Sonderburg wopuſchcžili. Jeli woni pak to njeſcžinja, dha budža Pruſzy po wuměnjenym cžaßu hnydom bombardirowacž počžecž. — Hewak ßu Danſzy brjoh kupy Alſena ſ napſchecža düppelſkich ſchanzow ßylnje ſ kanonami a wojakami wobßadžili a ßu tam wſchitke ßwoje wójnſke łódže ſhromadžili, ſo bychu ſe wſchej ßylnoſcžu na Pruſkich tſěleli, hdyž budža cži na Alſen pſcheńcž chzycž. So budže to ſtraſchna wěc ſa Pruſkich, to je drje wěſte, dokelž dyrbja pſches hłuboku mórſku, něhdže 600—1000 krocžel ſchěroku wuſcžinu; ale Pruſzy maja lěpſche a dale tſělaze kanony, dyžli Danſzy, a duž žane praſchenje njeje, ſo ßo jim dobycže kupy Alſena tež radži. A jeli ßo to ſtanje, dha njech jenož danſke wójſko khětſje na ßwoje łódže cžeka; pſchetož hewak móhło Pruſkim zyło do ruki panycž.

W poßleńſchim cžaßu ßu Danſzy na morju wjele pruſkich a druhich němſkich pſchekupiſkich łódžow ſajeli a ſ tym Němzam wjele ſchkody nacžinili. Sa to chze nětko Pruſka a Rakuſka danſku provinzu Jütland w ruzy wobkhowacž a wot tamniſchich wobydlerjow pſches kontribucije tejko pjenjes ſehnacž, kaž Danſzy na němſkich łódžach ſchkody nacžinja. Duž móže tež k temu pſchińcž, ſo budže twjerdžiſna Fridericia wot ſjenocženeho rakuſkopruſkeho wójſka dobywana, tak bórſy hacž ſměja Pruſzy Alſen dobyty.

Rußowſka a Pólſka. Ruſke knježeŕſtwo je požcžonku wot 42 millionow toleŕ wupißało a dyrbja ßo tute pjenjeſy k ſapłacženju ſtaryh dołhow a k pſchiſporjenju ßłěbornyh pjenjes w krajnych kaßach nakožicž.

Ruſke knježeŕſtwo je warſchawſkemu arzybiſkopej Felińſkemu, kotremuž je Moſkwu ſa ßydleſchcžo pſchipokaſało, pjecža wſcho ſarjadowanje jeho arzybiſkopſtwa ſakaſako. Tež chze wonc, kaž ßo wudawa, katholſke klóſchtry w Pólſkej ſahnacž. — Bliſko Łowicža ßu Rußojo wěſteho Antona Grabowſkeho ſajeli. Tutón je pjecža jedyn wot tych, kotſiž ſběžkaŕſtwo w polſkim kraleſtwje wodžeſche a rjadowaſche.

Wo ſběžkaŕſtwu w pólſkim kraleſtwje je hewak mało ßłyſchecž, hacž runje je tam w poßleńſchim cžaßu tójſchto ludži ſ pruſkeje Pólſkeje pſcheſtupiło. Je to něhdže na 1000 muži było, ale cži wboſy cžłowjekojo buchu najbóle bórſy wot Rußow ſabicži a ſajecži, jako běchu pólſke mjeſy pſchekrocžili. Najlěpje běſche hiſchcze ſa tych, kiž mózachu ſaßo do Pruſkeje cžeknycž, hacž runje ßu jich tam tež ſ wjetſcha do jaſtwow ſtykali.

Amerika. Tudy ßo wójna pſchezo pomału dale plecže, tola njeje ßo ſe žaneje ſtrony w poßlenim cžaßu niczo ważneho ſtało.

Wojerſki liſt ſe Schleswiga.

(Wot H. Hoffmana ſ Wukrancžiz.)

Rinkenis bliſko Düppela, 31. měrza 1864. Lubaj ſtarſchej! Tutón liſt budže Wamaj wěſcže k wulkemu wjeßelu, dokelž ſ njeho widžitaj, ſo ßym hiſchcze žiwy, hacž runje tu nětko na žiwjenje a ßmjercž wojujemy. Njewſmicže mi ſa ſko, ſo tak dołho pißał njeßym, ale pſchi ſtajnym marſchirowanju to móžno njebě a hacž do 29. měrza ſtejachmy jako pſchedſtraže pſched düppelſkimi ſchanzami. Jako druhi krócž na pſchedſtražach ſtejachmy, mějachmy njeſbože; pſchetož runje pſchipołnju bu mój dobry towaŕſch ſatſělany. My ßo wſchitzy poſtróžichmy, ale nam je ßo ſdało, ſo běſche jemu wot Boha tak poſtajene. My ležachmy mjenujzy dwazyczo w jeho bliſkoſcži, jedyn bě ßo na jeho ramjo ſeprjeł, druhi běſche ßwojej noſy pſches jeho noſy połožił a feldwebel ßedžeſche k jeho nohomaj, jako njejapzy jena bomba pſchileczа, wyſche naß roſlecža a kruch wot njeje jeho žiwot pſcheraſy. — W nozy k pondželi w 2 hodžinomaj cžehnjechmy ſaßo k ſchanzam a počžachmy tam wojowacž. Wo prědka derje džěſche, tak ſo nimale do ßamych ſchanzow pſchińdžechmy, ale potom buchmy pſches tſělenje ſ danſkich kanonow, woßebje pak pſches tſělenje želeſneje danſkeje łódže „Rolf Krake“ ſaßo wucžiſchcženk a ſhubichmy něhdže 200 ludži. — Moji lubi, njerudžcže ßo moje dla, ale dowěrcže ßo Bohu, pſchetož w Božej wſchehomozy wſchitko ſteji. My chzemy ßo k Bohu modlicž a wón naſchu próſtwu wußłyſchi, ſo mje pſchede wſchitkim ſtrachom wukhowa a mi ſpožeži, ſo mózu ſaßo, lubaj ſtarſchej, k Wamaj ſbožomnje pſchińcž a potom ſa Waju džękacž kóždy džeń a kóždu hodžinu. Pſchetož, lubaj ſtarſchej, Wój mózetaj mi wěrież, ſo jedyn pſchi tajkich wobſtejenjach nawuknje, ſtarſcheju prawje cžeſcžicž. Ja bych chzył nětko ſa Waju wo dnjo a w nozy džękacž, ale Bohu žel! ja ßym daloko wot Waju a njemóžu niczo ſa Waju cžinicž. Ale ja ſtajam ßwoju nadžiju na Boha a mam dowě-

enje, so budu so s jeho pomozu strowy a czerstwy k Wamaj wróczicz móz. — Wjele dobreho a t. d.

Rinkenis, 4. haperleje. Hacz dotal njeißym wjazy do bitwy a tak tez niz do stracha pschischoł, nadzijam so teho dla k Bohu, so mje tez dale njewopuschczi. — Luba maczé, njerudzcze so psches méru wo mnje; wschak sym tez tudy w Bozej ruzy a Bóh luby knjes budze mje swarnowacz. — Ja Waß wschitkich a tez lubu sotru a lubeho bratra tyßacz krócz postrowjam, teho runja praju tez wjele dobreho W. Niesnerej a Dutschmanez Ernstej, a t. d. — H. Hoffmann, musketier 3. kompagnije 1. posenskeho infanterieregimenta No. 18.

Ze Serbow.

S Bohowa. Tudy su sa 3 wojakow s naschese wßy, w Holsteinje stejazych, 6 tl. nahromadzili a jim poßtali.

S Tuczíz. Tudy je 7. haperleje 43létna njezenjena J. Rosina Lebeltowa do hata panyła a so tam satepiła.

S Kortnizy. My sym tudy sa naschich, w Holsteinje stejazych wojakow 3 tl. nahromadzili a jim poßtali.

S Noweje Wßy pola Krjebje. Tudomna mlodzina je 1 tl. 10ngl. nahromadzika a je Augustej Walterej, wojakej w gardygrenadierregimencze kraloweje Hilzbjety do Düppela poßłała.

S Budyschina. Tudy so nétko powjeda, so aßeßor Hofmann s Oschatza jako sudniski hamtman do Rakez pschindze.

S Wutołczíz. Nascha a banczanska gmejna hromadze je sa swojich wojakow, w Holsteinje stejozych, 17 toleŕ nahromadzika, bjes kotrymiz 6 toleŕ wot injenje Dr. Hermanki a jim póßłała. Dzakne listy sa lubosez jim wopokasanu sym hizom dostali.

S Wulkodazina, 18. haperleje. My sym w naschej wßy wot mjeßaca januara wschelake khorosze méli. Wot prjenjeho februara hacz do dzenßnischo dnja su 16 wumrjeli, kiz béchu s wjecza wobstarni a dzéczi. Jenoz dwé mlódschej zonje wumrjeschtej, wot kotrejuz jena 7 a ta druha 5 syrotow sawostaji. Hizom na mjeßaz dolho su so tez jétra pokasałe, to pak s wjecza tak menowane variolidy. Jenoz czi, kiz je schczépjene nimaja, dostanjeja te prawe jétra. Woboje su s czezkimi khorosczami swjasane. Wumrjeł pak nichtón na nje njeje. Bóh njech nam dale pomha.

Se Splósła. Na naschich a kóslanskich mjesach bésche so 27. méra popołdnju psches to poczako w léßu palicz, so bé tam néchtón njekasanszy tsélik a buchu psches wohen pjeczlétne schmrjóczki s brésami a wolschemi na kórzu wußyeza zyle skazene.

Do Rakez pschindze sa sudniskeho hamtmana k. asseßor Hofmann s Oschatza. Wón bésche prjedy aktuar w Lubiju.

Hans Depła a Mots Tunka.

Hanß Depła. Nékotsi ludzo tola wokoło khodza, kaz bychu desku psched woczomaj wißajo méli.

Mots Tunka. Schto dha pak ty méniisch, Hanßo?

H. D. Hlaj, w sakskich wßach su tola listowe kaschcziki wupojßnjene, do kotrychz so listy tykaja. Wone su tez wulke dosez, so móze je kózdy derje widzecz. Ale nétkotremu mkodzenzej njesdadza so tola wulke dosez bycz, dokelz njewé, hdze listowy kaschczik wo wßy je, a méni, so je w Sch—ez brózni.

M. T. To je tola dziwne!

H. D. Duz by tajkemu k radzenju byko, sa njeby wjaz s potajnymi dzérami listy nuts tykał, hewak móhł sebi ruzy franicz.

M. T. Haj, to je wérno.

H. D. A hewak so tajki k temu napomina, so by hischcze léto do schule khodził a nawuknył, swoje mjeno pißacz, so njeby zonjaze mjena podpißował.

M. T. A—hm!

(Saßłane.)

S Lubja, 5. haperleje. W naschim mésczе so niz jenoz pschekupske, ale tez industrielske ziwjenje posbéhuje. My mamy tudy w tu khwilu tsi fabriki sa ratarske maschiny, wot kotrychz je ta wot Behrisch a Comp. ta najwjetscha, pschetoz wona ma na 60 dzélaczerjow a czinja so tam mkóczenske, sykanjerésanske, syjerske, schrótowanske, répuwobrésowanske atd. maschiny, kotrez su s wjetscha po nowowunamakanej konstrukciji twarjene, so s tym wusnamjenjeja, so su derje wudzélane, lohko hromadu sestajane a so maja lózke a secherne hicze a, kaz sym so to sami derje pscheswédczili, dowaja praktiski wuzitk. So bychu pak te wschelke maschinowe dzéle pschezo tajke byke, kaz po prawym bycz dyrbja, dha je w nowischich czaßach tez zelesolijérnja s tej fabriku sjenoczena a w najnowischim czaßu hischcze desklrésak, wot pary czér eny. A dokelz pschi wschém tym néhdze méstnosczе pobrachuja, dha budza so létßa tez hischcze wschelake pschitwary twaricz.

Protza & Schneider.

Czesczenym Serbam dawam s tuthym najpodwolnischo k nawjedzenju, so sym poßłuku dybsaczných czaßnikow (Taschenuhren) dostał, kiz maja na schkorpawje (Gehäuse) napohlad Budyschina, kasarny, noweho seminara a t. d. gravirowany, a hodza so tute jara pjetnje sa dary a dopomnjecza.

J. Schneider, czaßnikar.

Na row

njebo

Jana Kobanje

ſ maleho Žiczeńka

† 10. haperleje 1864.

Tak je twój běh žno dokonjeny
Nasch wěry bratſje Kobanja
A ty žno ßy nětk pohrjebany
Tam na kerchow do Hodžija,
Hdžeż ßrjedu pſched tydženjom my
Cze k rowu pſchewodżeli ßmy.

Ta duſcha ta pak k njebju dżěſche
Tam k twojom' lubom' Sbóżnikej,
Hdżeż ty, tak dołho hacż tu běſche,
Ssy pſchezo horzo żadak ßej;
Nětk twoja duſcha wſchitko ma,
Schtoż je ßej tudy żadała.

Bóh bě czi ſjewił ßwoje ſbože
We ßwojim ßynu Khryſtußu,
A wot tebje ßo prajicz może
Bjes hołej khwalby ſ wěſtoſczu:
So ßy to ſboże horjewſak
A w prawej wěrje wobkhowak.

Te punty, kiž Bóh dał czi běſche,
Ty żenje njejßy ſahrjebał;
Hlaj, wſchudżom hdżeż ty bě a dżěſche,
Ssy pſchezo rady powjedał
Wot teho luboh' Sbóżnika,
Kiž ſa naſch hrěch ßo moricz da.

A tak je cze tón Sbóżnik wołał:
„Pój, pój nětk domoj do njebja"
A ty, ty bě ßo pſchihotował
Na pucz, hdyż Bóh cze ſawoła:
Duż dżěſche rad a wjeßyły,
Dokelż bě k temu hotowy.

My pſchińdżemy wſchak też ſa tobu
Naſch czaß pak hiſchcze wuſchoł njej
Hdżeż junu ſjednoczeni ſ tobu
Pſches Khryſta ßmjercz a ßwjatu krej
Tu ſbóżnoſcz chzemy wużiwacz,
Kiž budże do wěcżnoſcze tracz.

Tam chzemy ſaßo ſtowarſcheni,
Kaž běchmy tudy na ßwěcze
Pſched Bożim thronom ſpěwacz rjeni
Cżeſcz khwalbu Bohu wjeßele,
So nam pſches naſchoh' Sbóżnika
Tu wěcżnu ſbóżnoſcz ſ hnady da.

Tak ſpi nětk derje w twojim rowje,
Moj luby bratſje Kobanja,
Hacż junu cze po ßwojim ßłowje,
Kaž piſche ßwjata biblija,
Naſch Sbóżnik ſ njeho wobudżi
A wſchitkich ſaßo ſjednoczi.

Pětr Mětk.

Dokelż ſ pſchedeſchczńkarſtwom zyle ſaſtanu, dha proſchu tych ßamych, kiž ßu mi pſchedeſchczniki k porjedżenju dali, ſo bychu w běhu pſchichodneho tydżenja po nje kemni pſchińcz chzyli.

W Budyſchinje, 20. haperleje 1864.

Eduard Günther
na żitnej haßy.

Ja mam 38 kop rianych katow ſa zyhlowu tſěchu na pſchedań, dżělba ſteji w Schczeńzy, bjes Schczeńzu a Kamjenej, druha dżělba pak w Rachlowje. Na kupjenje ſmyßleni chzyli ßo na mnje wobroczicz.

Heinza
we Wulkich Sdżarach.

K wſchelakim pólnym a ſahrodnym ßymjenjam ßu nětko też kwětkowe ßymjeſchka, kiž ßo do rózowych horncow ſyja, pſchiſchke a pſchedawa je tunjo

J. G. F. Nieckſch.

Młody cżłowjek, kiž chze młynſtwo nawuknycz, może hnydom do wucżby ſtupicz. Hdże? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Nětkotre fóry dobreho hnoja, też jena fóra popjeła je na pſchedań pola draſtupſchedawarja Kubaſcha na garbarſkej haßy.

Pſcheměnjenja dla je jedyn hoſcjeńz, kiž pſchi jenej dróſy leži, hdżeż ßo jara wjele jěſdżi a formani, ſ polemi a łukami, każ też ſe żiwym a morwym inventarom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a może ßo wſcho dalſche we wudawarni Serb. Nowinow ſhonicz.

Sa moje pſchekupſke khlamy pytam ja pod ſpodobnymi wuměnjenjemi młodeho cżłowjeka ſa wucżomnika. Wón dyrbi ßerbſkeje ryczе mózny byc a potrjebne ſchulſke wědomnoſcze wobßedżecz.

Pſchekupz **Friedr. Braun,**
na bohatej haßy w Budyſchinje.

We Luſy je jena ſahrodniſka żiwnoſcz ſ 8 korzami leżomnoſczow, bjes wumjeńka a kotrejż je 97 dawkſkich jenoſczow napokożenych, ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a je wſcho dalſche pola wobßedżerja Jakuba Mulanſkeho tam ſhonicz.

W Hownjowje je ſahrodniſka żiwnoſcz cżo. 13/10 ſ 10½ korzami polow a łukow ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a może ßo wſcho dalſche pola wobßedżerja tam ſhonicz.

W Cżelchowje je żiwnoſcz cżo. 18, na kotrejż ßo nětko khlamari, ſ 5 korzami leżomnoſczow, ſ wobßytymi polemi, ſe żiwym a morwym inventarom, ſ nowymi maßiwnymi twarjenjemi a bjes wumjeńka ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a je wſcho dalſche tam ſhonicz.

Wot teho kraßneho italſkeho wina mam hiſchcze wjele na pſchedań a pſchedawam je, każ też wſchitke druhe druzyny běłeho a cżerwjeneho wina po zyle tunich płaczińnach. W Budyſchinje na ſerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Möblowy Magazin
Auguſta Jannaſcha

na bohatej haßy cžo. 73/14 po 1 ſkhodže ſ napſchecža hotela k winowej kiczi poruča ßwój bohaty ſkład derje a po módže dżěkanych wězow, ſa najtuniſchu płaczišnu; jako: pißanſke ſekretary, pißanſke bureauy, khamory ſa ßlěbornu nadobu ſ nadſtawkom w ſchkleńzy a w ſchpihelu, ſchkleńžane khamory ſ komodami, pißanſke blida ſ nadſtawkom ſa knjenje, kulojte blida ſe ſtołpom, wuczahowanſke blida, ſofablida, blida k hraczu, ſchtyrirózkate blida, myjenſke blida, blidka k ſchiczu a ſa nippes, komody, etagery, draſtkhamory, draſtſekretary, koża, kſchinje ſa ſchaty, toiletſke ſchpihele, zyle wulke ſchpihle w ſkotych kromach, ſczinowe ſtolzy we wſchelakich druzinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtuniſcheje płaczišny k dobroczinemu wobkedżbowanju.

W Budyſchinje. **Aug. Jannaſch,** tyſcherſki miſchtr.

Dr. Whithowa wodżiczka ſa woczi

wot **Dr. Ehrhardta** w **Altenfeldzi** w **Thüringſkej**, ſ wjazorymi privilegiami wyßokich werchow poczeſczena wopokaſuje ßo be wſchitkmi dotalnymi woczi hojazymi ßrjedkami pſches ßwoje ſbożomne ſkutkowanje wſchjednje jako najkahodniſcha a najljepſcha wodżiczka w tajkim naſtupanju, a móże ßo jako dopołaſany hojazy a poßylnjazy ßrjeda a jako **wjeſta pomoz ſa ludzi na woczomaj bjednych**

kóždemu poruczecz. Wona hoji wjeſże a ruczże a be wſchitkich ſchkódnych ſzjewkow, woßebje pſchi ſahorjenju, ſzerpuenju, ßuchoczi, ßylſowanju a bjeżenju woczow, kaž tež pſchi ßkaboſzi po bjelmi a płaczi bleſchka ſ wukożowanjom jenoż 10 nßl., a dżjeka ju jenoż woprawdżitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringſkej.

Skład ſa Budyſchin w hrodowſkej haptyzy.

Schewſku konopſej, cžornu ßmołu

poruczam k dobroczinemu wobkedżbowanju po najtuniſchich płaczišnach.

J. T. Schulza,
na ſnutsknej lawſkej haßy.

Maſchinowe a twarſke hoſdże, kaž tež tajke ſchtyfty, wolij a ßuche barby, firnißy, laki, terpentinowe wolije we wſchěch druzinach poruča po najtuniſchich płaczišnach

J. T. Schulza,
na ſnutsknej lawſkej haßy.

Jena dwajſchoßowa khěża ſ hródżu a bróżnju, kaž tež ſ 1 akrom 93 kwadratnymi prutami pola a ſahrody, ſe 27,26 dawſkimi jenoſczemi napokożena, je w Makej Suberniczży na pſchedań a je wſcho dalſche pola rychtarja J. Schkody tam ſhonicz.

Khěża, jedyn ſchóß wyßoka, ſ zyhelemi kryta a ſ rjanej, k ßkónzu leżazej ſahrodku je w tunich pjenjeſach w Njechoruju pola Wósporka na pſchedań a je wſcho dalſche pola Jana Ssymanka tam ſhonicz.

Jena ſahrodniſka żiwnoſcz, 1 hodżinu wot Budyſchina ſdalena, 19½ kórza polow, łukow a ſahrody wopſchijaza, bjes wumjenka a ſ maßiwnymi twarjenjemi je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Hdże? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Nowe würzburgſke (bajerſke) runklizowe ßymjo, kulrèpowe, kakowe, morchwjowe, zyblowe a t. d. ßymjo ſ Erfurta pſchedawa tunjo w Budyſchinje na ßerbſkej haßy w khlamach, pſched kotrymiž ſelene ſchtomiki ſteja,

J. G. F. Nieckſch.

Dokelž mje a moju żonu dléſchi cżaß wobcżežny kaſchel cżwilowaſche, nałożach khwilu **Mayerowy broſtſyrop** a mój dostachmy pſches njón pomjeńſchenje kaſchela, hacž ßo na poßledku zyle ſhubi. Ja teho dla nětko wobkruczam, ſo je tutón ſyrop kmany, kóždy wobcżežny kaſchel pomjeńſchicz a wotſtronicz.

W Miſchnu, 17. juli 1863.

Jährig, ranylěkař a babjeńz,
wobßedżer cżeßneho kſchiża k albrechtſkemu rjadej.

Jenoż woprawdżity maja Mayerowy běły bróſtſyrop, ½ bleſche 1 tl., ¼ bleſche 15 nßl., na pſchedan knjeża

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje.
Joſ. Löbmann w Schěrachowje.
B. Hilbenz we Wósporku.
C. Meißner w Biſkopizach.
B. U. Scholta we Wotrowje.
J. A. Panliſch w Rakezach.
G. Faßka w Ebersbachu.

Pſchedawanje dżeczela.

Lětuſche dżeczelowe wužicże na 8 kórzach měſchczanſkeho pola, bórticżanſkej ſchußejowej thěži ſ napſchecza leżazeho, budże ßo pſchichodnu póndżelu 25. haperleje popołnju w 4 hodżinach w cylym abo tež po woßrjedkach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Förſtar.

Ssuknowe, buckskinowe
płatowe, blidoschatowe a manufakturowe
khlamy

w Budyschinje **Eduarda Hartmanna** na lawskej haßy

poruczeja ßwoje runje dostate maßowe nowoscze k dobrocziwemu wobkedzbowanju:

Wulki skład schatow sa knjesow jako: koschle, khornarje, manschety, pschedkoschliki a t. d.
(Wschelake koschle sa knjesow ßo po měrje pod rukowanjom prawe seschija.)

Jara wulki wubjerk ßuknow a buckskinow, najnowsche mustry, 10/4 schěroke, łohcz po 1tl. sapoczejo.

Mohairy, lustry, poil de chêvres, Napolitainy, Paramatty, drelle atd. atd.

Nowe franz. podßuknje s zankami; bordura.

Rubischcza w kotunje, płatu, wołmje a židze, bjes nimi jara rjane a zyle nowe barêgeowe rubischcza na hłowu 16/4 a 8/4, se židzanymi kromami.

Wôskoßukno, płat sa plony pißany a czorny, amerikanske kožoßukno, wôskobarchent 6/4, 7/4, 8/4, 9/4 a 10/4 schěroki.

Woknowa gaze'a, pißane rouleauxy, nakładki na blida, khôdniki wot wołmy a płatu atd., atd.

Tunje a pscheczelniwe poßłuženje w ßerbskej a němskej ryczi.

Nèmski Phönix,

woheń sawèsczace towarstwo w Frankfurcze ńad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Skład schpihelow, słoczanych kromkow a kulojtych **fotografijowych** wobłukow.

Schkleńzowy porzelanwy a steingutotworwy skład **Rudolpha Wilhelma** na ßerbskej haßy, najpołnischo srjadowany, to wschitko po najtunischich płaczisnach najpodwolnischo porucza.

Skład blidowych, khofejowych a myjenskich **ßudobjow.**

We Lusy je jena sahrodniska žiwnoscz s 8 kórzami ležomnosczow, bjes wumjeńka a kotrejž je 97 dawkskich jenosczow napołoženych, se ßwobodneje ruki na pschedań a je wscho dalsche pola wobßedzerja Jakub a Mulanskeho tam shonież.

Žołty wósk, punt po 16 nßl. kupuje

C. A. Martschinck,
mydłařski mischtr na snutsknej lawskej haßy.

Magdeburgske krupy sawěsczaze towarstwo,

sakładny kapital: tśi milliony tolěr,

w 6000 akcijach, s kotrychž ßu hacz dotal 3001 wudate,

sawěsczuje'pólne płody wschitkich druzinow psche krupowe schkodowanje po twjerdych prämijach. Dopłaczowanja zane njejßu. Sarunanske pjenjesy ßo najposdzischo měßaz po jich postajenju połnje wupłaczja; sa ßwěrne dopjelnjenje tychle pschißłuschnosczow rukuje wobschěrne skutkowanje a sakładny kapital towarstwa.

Sa ßwoje dżeßaczłětne wobstacze je towarstwo 321,459 sawěsczenjow wobsanknyło a 3,447,459 tl. sarunanja wupłaczilo. Sawěsczeńska summa w lěcze 1863 wunjeße 42,610,991 tl., w lěcze 1862 pak 38,987,169 tl.

Podpißani agentojo sawěsczenja wobstaraja, a chcedza kózde dalsche wukasanje lubjerad dacz.

W Budyschinje: **Heinrich Meisel;** w Panczizach: **Bernh. Berger;**
w Biskopizach: **Eduard Parthe;** w Schěrachowje: **Ferd. Pech;**
w Lubiju: **Eduard Kohlmann.**

K położenju sa kk. ratarjow budu ja kózdu ßobotu sa czaß sawěsczowanja wot 8—11 hodzinow dopołdnja w stwě czo. 2. hosczeńza k stotej hwězdze na zitnych wikach skutkowacz.

Dickowa konceßionirowana daloko wuwołana spodziwnje hojaza żakba,

kotraż je ßo najbóle kózdy ras jako dobra wopokasała, porucza ßa w żerdkach po 3 nßl. a po 12 np. k pschedawanju

wot **hrodowskeje haptyki**
w Budyschinje.

Ratarske towarstwo

w Małym Wjelkowje

smeje wutoru 26. haperleje popołdnju w 5 hodzinach shromadzisnu.

Nowodejaze krowy,

pod kotrymiz czelata steja, ßo na ßwobodnym kuble w Jeschizach kupuja.

Na knjezim dworje w Delnej Kinje steja proßata jendzelskeho splaha na pschedań.

Zyłej czesczenej gmejnje we Łuzy, kaz tez knjesej baronej se Schönberg-Bibran prajimy my podpißani, w Holsteinje stejazy wojazy ßwój najwutrobnischi a najnaleznischi dżak sa to, so je ßo nam wot wobeju tajki bohaty pjenjezny dar dobroczinje dostał. Tez dżakujemy ßo najlubosnischo knjesej rychtarjej Zimmermannej, kiz je tu zyłu nalezność tak derje wobstarał, a proßymy Boha, so by wón tajku lubosc wschitkim s czaßnymi a wěczznymi kubłami hnadnje sarunacz chcył.

Korla Walther. Handrij Khězor.
Korla Handrik. August Mótk.
Handrij Nowak. Wilhelm Wünscha.

Sjawny dżak.

Rycerkublerjej knjesej Schäferej nad Njesdaschezami s Makej Prahu, rychtarjej knjesej Schokcze, kaz tez wschitkim druhim, kotsiz w tudomnej gmejnje s Makej Prahu na naju dweju wojakow tez w dalokim Holsteinje tak dobroczinje spomnichu a naju w sandzenym měßazu s tajkim bohatym darom tak njenadżnjzy wobdarichu, prajimoj ßwój najwutrobnischi dżak a pschejemoj, so by Boh wschitkich dobroczinych dawarjow sa to bohacze żohnował.

August Sommer, koprola.
August Ziegenbalg, wojak.

Czesczenej gmejnje w Kißlizy praja czi schtyrjo, w Holsteinje stejazy wojazy, na kotrychž je wona s luboscu spomnika a jim dobroczinje pjenjezny dar poßłała, ßwój najwutrobnischi dżak. Boh njech jeje ßobustawam to bohacze sarunu.

Łużičan čo. 4. příchodnu wutoru wuńdźe.

Dżensa wječor wumrje naju lubowany synk a naš luby bratřik **Cyrill Jarosław,** 1 lěto 1 měsac 11 dnjow stary.

W Budyšinje a na Židowje, 21. haperleje 1864.

J. E. Smoleŕ, knihikupc, } starśej.
Amalia Smolerjowa, }
Ludmila, }
Wladimir, }
Olga, } bratŕa a sotŕe.
Marko. }
Stanisław, }

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciśé L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 18. — 30. haperleje. — 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — **Wojerski list s Schleswiga.** — Ze Serbow: S Budyschina. S Lubiju. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydženja.

Gravenstein, 22. haperleje. Jeho majestoscz kral pruski je wczera ßem pschijěł a ßo po krótkim pschebywanju do Atzbülla podał, hdžež ¾4 hodžinow pschijědže. Wón postrowi te mužstwa, kiž běchu ßo na schtórmowanju wobdžěliłe, pokhwali jenotliwych a wupraji jim wschitkim ßwój dzak.

Win, 22. haperleje. Wuherski dwórski kanzleŕ Forgach je wot khěžora se ßłužby puschczeny a na jeho město hrabja Herrmann Zichy postajeny.

Kopenhagen, 22 haperleje. Pruszy tsěleja bomby na Alsen, ale bjes wužitka. Woni ßu na schanzy czo. 10, kaž tež pola Surlücka batterije natwarili.

Barlin, 24. haperleje. Kral je ßo dzenßa rano w 5 hodžinach ßem wrócził.

Win, 24. haperleje. Khěžor je marschala Wrangela, prynza Bjedricha Korlu a krónprynza Bjedricha Wylema sa kommandeurow a ryczerjow wojerskeho marino-theresiskeho rjadu pomjenował.

Barlin, 25. haperleje. Se Stralsunda pißaja, so je w tamnej bliskosczi pruska łódź „Grille" s danskej wójnskej łódžu „Tordenskjold," 34 kanonow mějazej, wojowała. Tordenskjold wutsěli něhdže 160 ras, njesczini pak Grilli žanu schkodu; Grilla tsěli 26 ras a trjechi 3 rasy a tež jedyn ras na Tordenskjoldu sapali, tola bu tam woheń saßo hascheny a Tordenskjold potom wotjědže.

Kiel, 25. haperleje. Marschal Wrangel je ßo dzenßa na kupu Fehmarn podał.

Paris, 25. haperleje. W Tunis'u je revolucija wudyriła a chzedza tamnischi Turkojo a Arabiszy ßwojeho nětczischeho wjeŕcha wotßadžicz.

Hamburg, 25. haperleje. Danszy ßu na napominanje, so bychu Alsen wopuschczili, wotmolwjenje dali, so to czinicz njebudza. Duž ßo Pruszy na dobywanje tuteje kupy pschihotuja. — Pruski generalstab je ßo do Koldinga na pucz podał a dže dale do Jütlanda.

Win, 26. haperleje. Landonska konferenza je ßo wczera shromadziła a bu namjet stajeny, w tu khwilu hacz k wobsanknjenju pschiměra s wojowanjom na kraju a na morju fastacz, blokadu pruskich pschistawow pak w mozy wostajicz." Wotpóßłanzy wójnuwjedzazych wjeŕchow ßu powjescz wo tym ßwojim knježeŕstwam póßłali, so bychu jich wolu w tutym nastupanju shonili.

Kiel, 26. haperleje. Marschal Wrangel je ßo dzenßa s Fehmarna ßem wrócził, lazarethy a tudomne wójsko wobhladał a ßo potom po parołódzi do Fridrichsorta podał, swotkal ßo do hłowneje kwartiry w Veile (w Jütlandže) powjese.

Kopenhagen, 26. haperleje. Dzělba Pruskich a Rakuskich bě 23. haperleje blisko Aarhusa (w Jütlandže) widzecz.

Win, 27. haperleje. Prěnja dzělba rakuskich wójnskich łódzow, kotrymž ßu ßo w Brescze někotre pruske wójnske łódže pschiwdałe, je do ßywjerneho morja (Nordsee) pschijěła.

London, 27. haperleje. Garibaldi je ßo na kupu Kapreru wrócził.

Win, 28. haperleje. Pruska a Rakuska njejstej namjet, na londonskej konferenzy pschiměra dla stajeny, sa dobry spósnałej.

Najnowsche.

Barlin, 28. haperleje. Wyschi roskasowaŕ danskeho wójska w Jütlandže, general Hegermann-Lindenkrone je se ßwojimi wojakami psched pruskim generalom psches Limfjord zofał. (Limfjord je mórska wusczina, kotraž połnozny Jütland wot połodnischeho dzěli).

Flensburg, 28. haperleje. Rakuski marschal Gablenz ma nětk ßwoju hłownu kwartiru blisko Fridericije. Psched tutu twjerdzisnu ßu w tychle dnjach někotre pruske batterije zyle nowych czehnjenych 12- a 24 puntarjow pschiwjesli.

Sakska. W Voigtsbergu wotpalichu ßo 23. haperleje 3 kubła, 1 hoscżeńz, 1 kaserna a 4 druhe domske. — W Lipsku ßwjeczesche wóndanje jedyn wajchtař, kiž tam pschi maßy budy wachuje, ßwój 50lětny wajchtarski jubileum a dosta pschi tutej składnoscżi wschelake dary. — W Jasonzy bu wóndanjo czěko wumjeńkarki Hultschoweje s knjeżeho hata morwe wuczehnjene. —

Prußy. Dotalna wójna je pokasała, so pruske wójsko, hacż runje je 50 lět měr měło, wojowanje derje rosymi, so je derje wobronjene a derje srjadowane a so pruszy wojazy swólniwje, haj s wulkej horliwoscżu wojuja. Tak wschelake sakske nowiny pißaja a nam ßo sda, so maja na tym jara prawje. — Jeho majestoscż kral Wylem je ßo se Schleswiga do Barlina wrócził; teho runja też minister Bismark a druzy knjeża, kiž běchu pschijěli, dobyte düppelske schanzy wobhladacż. Kral je wobydlerjam Schleswiga a Holsteina ßwój dżak sa to wosjewicż dał, so ßu jeho tak pschiczelniwje witali. — Prynz Korla a wobaj Albrechtaj (starschi a młódschi) ßu s wojowniscżeja do Barlina pschijěli, krónprynz pak pschi wójsku wostanje a dże s nim do Jütlanda. — Do wschěch pruskich twjerdzisnow ßu sańdżeny tydżeń wjele jatych Danskich pschiwjesli. Danski leutnant Ancker, kotryż je bjes wschitkimi schanzami se ßwojeje schanzy (czo. 2) najlěpje tsělał a ßo stajnje twjerdże wobaral, je też jaty do Mindena pósłany. Dokelż je ßo wón jako jara dobry wojak wopokasał, dha ßmě też w sajeczu s teßakom khodżicż. — S Wesela wotjědże 22. haperleje jedyn extraczah wot 45 wosow, na kotrychż běsche pólver sa pruske wójsko w Schleswigu. — Pruski kral je wot sakskeho krala, rakuskeho, ruskeho a franzowskeho khěżora listy dostał, s kotrymiż ßo jemu wot tutych woßebnych knjeżich k düppelskemu dobyczu wutrobnje sboże pscheje.

Danska wójna. Po dobyczu düppelskich schanzow je ßo dżělba pruskeho wójska na pucż do Jütlanda*) podała, so by tamnischu dansku twjerdzisnu Fridericiju woblehnyła. Też je tam wjele czeżkich, sa woblehnjenje twjerdzisny potrjebnych kanonow posłanych a je najskerje hižom wscho do tamnischeje bliskoscże pschischło. Druha dżělba pruskeho wójska je w düppelskich schanzach a na brjohu mórskeje wusczinu Alsunda, kupu Alsen wot schleswigskeho twjerdeho kraja dżělazeho, stejo wostała. Wona e düppelske schanzy s pruskimi kanonami wobßadźiła, teho runja też alsundowy brjóh, a hotuje ßo na to, na danske wójsko tsělecz, kotreż je, każ je znate, na Alsen czekko, a ßnadż też pschihoty k temu czinicz, so bychu Pruszy psches Alsund pschenczż a tule kupu dobycz móhli. Najprjódzy budża woni drje na Sonderburg tsělecz, so bychu Danskich, kiž ßu ßo tam wobtwjerdzili, wot tam truhnali, a je do prědka widżecz, so budże psches to tole město najskerje zyle wutupjene. Wobydlerjo ßu hižom wschitzy s njeho roscżěkali. A dokelż budże danski kral wulku dżělbu ßwojeho wójska s Alsena do Fridericije k pomozy póßłacz dyrbjecz, dha budże danske wójsko na Alsenje lohko doscz bórzy tak pomjeńschene, so budża Pruszy czim skerje psches Alsund pschenczż móz. Najwjetscha pschecziwnoscz sa nich budża drje danske wójnske łódże, pschetoż tych je tam něhdże 22 shromadżenych.

Schkodowanje pruskeho wójska pschi schtórmowanju düppelskich schanzow woblicża ßo po pósdnischich rosprawach něhdże na 1100 muži, tola bě bjes nimi jenoż něschto psches 100 morwych. W sapißach morwych a ranjenych, tak daloko hacż ßu wosjewjene, njejßmy hacż dotal żaneho Serba ani morweho ani ranjeneho namakali; tola powjedachu nam sańdżenu ßobotu někotsi, so je serbski wojak Hala s Wyßokeje pola Rakez ranjeny. Hacż pak je to wo prawdże wěrno, to my hischcze prajicz njemóżemy.

Londonska konferenza je jendżelskeho ministra Rußella sa pschedßydu wuswolika a 25. haperleje prěnje poßedżenje měła. W tutym poßedżenju bu namjet stajeny, so by ßo wojowanje na khwilu hacż k wobsanknjenju pschimëra sastajiło, so by pak woblehnjenje pruskich pschistawow (Häfen) pódla w mozy wostało. Pruski a rakuski wotpóßłanz staj powjesc wo tajkim namjecze na ßwoje knjeżerstwo poßłakoj a wotczakujetaj nětko, schto pruske a rakuske ministerstwo w tajkim nastupanju wobsanknjetej. Tutej njebudżetej drje najskerje do teho swolicz chcyncz; pschetoż tajki namjet by jimaj jenoż k schkodże był, dokelż ma jeju wójsko na kraju pschemóz, bjes tym so ßu Danszy na morjo knjeża. Duż budże lěpschi namjet pschinicz dyrbjecz, predy hacż Pruska a Rakuska do pschimëra swolitej.

Rußowska a Pólska. W tychle dnjach bě wulka deputacia pólskich burow k khěżorej do Petersburga pschijěła, kotsiż ßo jemu sa to dżakowachu, so je jich s robotnych burow do wobßedżerjow pscheměnił.

*) W kniharni Smolerja a Pjecha pschi bohatych wrotach je wulka kharta Jütlanda sa 10 ngl. dostaez. Wona je też teho dla sa czitarjow Nowinow jara kmana, dokelż je k njej woßebje hischcze pohlad na Fridericiju a jeje wokolnoscz pschiwdaty, tak so je tam kżda wjeß w jeje bliskosczi pomjenowana a kżdy pucz a puczik wotsnamjenjeny a tak składnoscz data, pola prjodstejazeho wójnskeho skutkowanja wscho s lohka pschewidżeez. Red.

Wojerski list se Schleswiga.

(Wot Bohuwěra Zieglera s Horneho Hbjelska.)

S düppelskich schanzow, 19. haperleje 1864.

Luby Jazka! S radoscżu haj s wutrobnej radoscżu sapschijam pjero, dokelż je mi hischcze żiwjenje spożczene,

pschetož ßmjercz je mi jara bliſko pobyła. Moja kompagnia bě mjenujzy 18. haperleje poruczność k ſchtórmowanju ſchanzow dostała; pschetož ſ kóždeje diviſije běchu něktre kompagnije k temu postajene a wyſche teho dźělby pionnierow, ſo bychu ſadźěwki pſched nami wotſtronili, a něſchto kompagniow ſ měchami, ſ dźěłom napjelnjenymi, ſo bychu je do tak mjenowanych wjelczich jamow a na deſki ſ pſchebitymi hoſdźemi, kaž tež na powróczene bróny ſmjetali, tak ſo bychmy bóle bjes ſadźěwkow ſchtórmowacz móhli. Ale woni njetrjebachu ſ wjetſcha na tajke waſchnje ſkutkowacz, dokelž bě naſcha artilleria najbóle wſche ſadźěwki rostſělała, tak ſo ßo Danſzy ſkoro dale dźerżeczy njemóżachu; pschetož něhdże dwě njedźeli ſa ßobu bě wona ſatraſchnje na nich tſělała, ſo woni wo dnjo ſkoro wjazy tſělecz njemóżachu, ale jenož w nozy trochu wotmolwjachu. Dźeń 16. haperleje dźěchmy dale do prědka a 17. haperleje, hdźež bě mój narodny dźeń, pomyßlich ßebi, hacz tón tola mój ßmjertny dźeń njebudże. Ale tutón dźeń hiſchcze niczo njebu; tola naſajtra (18.) rano w 1 hodźinje dostachmy pſchikaſnju, ſo budże ſchtórmowane. Tornistry ßobu njebjerjechmy, pschetož k ſchtórmowanju dyrbjachmy lohzy bycz, ſo bychmy na ſchanzy czim ſkerje horje móhli, a ſtykachmy teho dla patrony do dybſakow. Tež dosta kóždy muż woklep ßobu, ſo by ju do hrjebjow (Laufgräben) ßobu njeßł, tak ſo bychu ßo tam potom ranjeni na ßkomu kłaſcz móhli. Tute hrjebje, pſched danſkimi ſchanzami wot naß wuryte, běchu něhdże 1 milu dołhe, 5 łohczow ſchěroke a 4 łohcze hłuboke, ſo mózachmy njewidźeni po nich khodźicz. Na jene dobo pſchińdże pſchikaſnja, ſo ma ßo ſchtórmowanje punkt 10 hodźinow ſapoczecz, prjedy pak wot ſaźneho ranja artilleria ſe 16 batterijow ſatraſchnje na danſke ſchanzy tſěleſche. W 10 hodźinach pak wſchitke kanony womjelknychua; wojazy, k ſchtórmowanju postajeni, ſkoczichu ſe wſchej ſpěſchnoſczu ſ hrjebjow won a běžachu na ſchanzy. Dwě ſchanzy na naß wutſěliſchtej, ſo nam kulki wokoło hkowy hwiſdachu, kaž woßy, ale my běžachmy, ſchtož mózachmy na ſchanzy; žadyn ßo njewohladowaſche, ale kóždy cžěrjeſche ſ hurawołanjom do prědka. Naſch hauptmann, na kotrehož běchmy wſcho dowěrjenje ſtajili, ſo naß derje powjedże, běžeſche pſched nami. Tak běchmy něhdże 1000 kroczel pſcheběżeli, prjedy hacz běchmy pſchi ſchanzach. Pionierojo běchu pſched nami wſcho worumowali, ſo mózachmy runy pucz na ſchanzy horje, hdźež Danſkim flinty a druhu bróń ſ rukow bijachmy a ſchtóż ju njepuſchczi, tón bu ſatſěleny abo ſakłóty. Wjele Danſkich bu ſajatych a je jich naſche wójſko něhdże 4000 ſajako, druſy pak běžachu, ſo bychu na kupu Alſen cżekli. W ſchanzach żałoßnje wonhladaſche a wſchudźom leżachu morwi a ranjeni a bě żałoſczenje a ſkiwlenje, ſo to wopiſacz njemóżu. Jak běchmy ſchanzy dobyli, dyrbjachmy ßo tež hiſchcze wobaracz, dokelž Danſzy ſ granatami na naß tſělachu, a żeleſna wójnſka łódź „Rolf Krake“ pſchi jědże a pytaſche nam ſchkodźicz, na naß tſělajo, ſo nam błóto wokoło wuſchow lětaſche. Ale jako běchu naſche cżehnjene kanony pſchijěłe a na njeho tſělecz poczachu, dyrbjachu Rolf Krake a druhe danſke wójnſke łódże ſ hanibu cżeknycz. Naſcha kompagnia je ſchanzu cżo. 1 dobyła a ßmy jara ſbożomni wotejchli, dokelž mějachmy jenož ſchtyrjoch ranjenych. Ale hewak je wjele naſchich wojakow panyło a bě koło wokoło lute ſtonanje a żałoſczenje.

Nětko ßmy pſchikaſnju dóſtali, ſo dyrbimy do Jütlanda marſchirowacz a tam twjerdźiſnu Friderichju woblehnycz. — Jutſje ſmějemy paradu pſched kralom, kiž chze te kompagnije widźeż a ſ nimi poryczecz, kotrež ßu ſchtórmowali.

B. Ziegler, kral. pruſki wojak.

Wojerſki liſt ſe Schleswiga.

(Wot J. Schuſtera ſ Woleſchnizy.)

Apenrade, 21. haperleje 1864. Wyßokodoſtojny knjes duchowny! Hižom ſa wczerawſchim a wczera chzych Wam wo ſbożomnym dnju 18. haperleje k nawjedżenju dacz, ale to mózno njebě. Düppelſke ſchanzy ßu, kaž to hižom wěſcze, na tutym dnju dobyte. Bóh wſchehomózny bě ſ nami, jako běchmy jeho prjedy 15. haperleje pſchi Bożej ßłużbje pod hołym njebjom ſ nowa wo jeho hnadne ſakitanje a ſwarnowanje proßyli. Wón je naß wußłyſchał a bě ſ nami na bitwiſchczu a tak mějachmy błyſchczate dobycze. Düppelſke ſchanzy, po wſchěm ßwěcze ſnate, njemyßleſche ßebi nichtón ſ tajkim małym ſchkodowanjom dobycz. Bróń a municia bu njepſcheczelej wſata, jatych je na 4000, a ranjenych a morwych Danſkich je tſi krócz wjaz, hacz na naſchej pruſkej ſtronje. Naſch bataillon ma morwych: 2 wyſchkow a 6 grenadierow; ranjenych: 2 wyſchkow a 56 grenadierow. Druhe bataillony ßu wjele wjaz ſchkodowali. W nozy wot 16. k 17. haperleje ßmy te dźěła, kotrež běchu k prjódſtejazemu ſkutkej trjeba, dokonjeli. Dźěło trajeſche wjeczor wot 7 hacz rano do 4 hodźinow a buchmy żałoßnje jara wot njepſcheczelſkich bombow a karteczow pſcheſczehani. My marſchirowachmy po dokonjanym dźěle 3 mile na ſad. Wjeczor w 11 hodźinach doſtachmy njewotczakowanu pſchikaſnju, ſaßo k düppelſkim ſchanzam ßo podacz; kóždy bě muczny, ale marſchirowaſche czim ruczišcho na ßwoje měſto. My doſtachmy ßwoje poſtajenje w druhej liniji. Schanzy běchu hacz do 11 hodźinow dopołdnja ſkoro wſchě dobyte. Kak bě mi wokoło wutroby, to njemóżu wopiſacz; wocži běſchtej na njepſcheczela ſkłożenej, ale myßle běchu w tamnym ßwěcze.

My wobßadźichmy ſchanzu cżo. 7 a naſajtra rano, jako poczа ßwitacz, morwych hromadu ſnoßychmy. Woni bu-

chu na bitwischczu pod synkami wojerskeje hudźby hrjebani. Bjes schanzomaj 5 a 6 jich wjele leži, teho runja też pódla schußeja, kiž psches schanzy dże.

Po kralowskej pschikasni marschirujemy nětko do Jütlanda na twjerdźisnu Fridericiju a ßmy ßo wczera na pucz podali. Wójnske žiwjenje je husto dosez cżežke žiwjenje, ale hdyž ßo wótzny kraj k nam luboscżiwy wopokaże, dha jedyn wjele lózscho do bitwy dże. Wy a woßada pomhacze ßobu wojowacz, pschetož s myßlemi scże pola naß a modlicze ßo sa naß; kaž nasch polny prědar prajesche: My ßmy dwójzy wobarnowani, hdyž luby wótzny kraj sa naß proßy.

Swój list skónczo praju hischcze Wam, kujes duchowny, ja pschipósßkanje 1 tl. ßwój najwutrobnischi dżak, kaž też zykej klětnjanskej woßadże, wot kotrejež wczera 3 tl. 10 nßl. dostach. Ja mam nětko dale do zusscho kraja marschirowacz. Kóżdy s dobroczinych dawaczerjow chzyk sa muje modlitwu k wschehomóznemu póßkacz, so by mje wón něhdy saßo stroweho a czerstweho domoj pschiwjedł. — W Boże mje, jutsje rano ßo do Haderslebena na pucz podamy. — J. Schuster, podwyschk 4. kompagnije 3. kraloweje Hilzbjety gardygrenadierregimenta.

S lista wot 13. haperleje. Luby bratsje! Ty ßy hižom nětotre moje listy w Serb. Nowinach wotczischczecz dał, ale ja ßym hakle jene czißło dostał. Budź teho dla tak dobry a staraj ßo sa to, so wschitke czißła dostanu. Tu jenicżku Nowinu, kiž je mi pschipośßkana, ßym wschudźom ßobu noßył a ju wjazy, hacz 100 krócz pschecżitał. Jan Schuster a t. d.

Pschispomnjenje redakcije. My nětk kóżde czißło póscżelemy a proßymy, so by je k.S psches ßwojeho k.bratra pola naß reklamirowacz dał, jeli je w prawym czaßu dostał njeje. — Listy s Holsteina, kotrež tón tydżeń dostachmy, budźa w pschichodnym czißle wotczischczane.

Ze Serbow.

S Budyschina. Kandidat wucżerstwa, k. Klem s Barta, dotal s wokrjeßnym vikarom, je pomozne wucżerstwo w Jasońzy pola Biskopiz nastupił. F.

S Lubiju. Wot k. ryczńika Mosiga Kloßopólskcho ßmy dalischi list wo pokracżowanju jeho pucżowanja dostali. Wón pische we nim tak: „S Alessandrije ßym dwaj dnjaj na syriskim morju do Jaffy — bibliskeje Joppy — schoł (ßo wjesk) a s tuteho města prěni dżeń psches Saronsku runinu, derje dżěłanu a s pschenżu a jecżmjenjom wobßytu, hacz do kloschtyra Ramlih a druhi dżeń psches Judaiske hory hacz do Jerusalema na konju ßo podał. Namleh je stara Arimathia. Judaiske hory, wokoło 3000 stopow wyßoke, ßu dźiwje a kamjenjate, pucz hubjensha nězeli pucze na Alpach. Na puczu leži Abu-Gosch (něhduschi Kiriath-Jearim) a Kulonich, hdżež David Goliatha pschewiny. Pucz stajnje s hory do doliny a s doliny na horu wjedże. Na konzu pschińdżesch na polhodźinsku runinu a s dobom widźisch Jerusalem psched ßobu, wyßoke murje, kuple (kulotwary)[1]) a minarety,[2]) sady města tsiwjerchatu horu: „wolijowu horu.“ Pěschi dżerżach ßwój nutskhod w ßwjatym měsce, hdżež w „pruskim hospizu“ (hosczenzu) dobre wobydlenje namakach. Po tym ßym „zyrkej Božeho rowa,“ moscheju[3]) Sakharu, kotraż na měsce stareho Salomonoweho templa steji, moscheju Aksu, staru zyrkej kschižnikow, horu Zion, hdżež nowa protestantska zyrkej leži, rjanu sahrodu Gethsemane, wolijowu horu, Bethfagu a Bethaniju wopytał. Tsi dny ßym na konju a s beduinskej[4]) eskortu[5]) Jericho, Jordan, morwe (abo ßkone) morjo a kloschtyr Mar-Saba wopytał a horzoty dla a po waschnju wschěch pilgrimow (pucżowarjow do Jerusalema) w Jordanu a morwym morju ßo kupał. Poßleni dżeń ßwojeho Jerusalemskeho pschebycża ßym do Betlehema dwě hodźinje pucża wot Jerusalema dalokeho ßo podał: po mojim sdaczu najkraßnische město w zyłym ßwjatym kraju po ßwojim wyßokim położenju a s kraßnej starej, wot ßwjateje Heleny[6]) natwarjenej basiliku,[7]) w kotrejž ßo hródź namaka, hdżež nasch sbożnik Khrystus ßo narodźi. S daloka widża ßo hory Moabske a morwe morjo, w dolinje „polo pastyrjow,“ s kotrehož do Betlehema pschińdżechu. Po woßmich dnjach pschebywanja wróczich ßo do Jaffy a Alexandrije a po woßmich dnjach pucżowanja po morju běch w Triescze. — Ja ßym w prjedawschich lětach w Romje a Athenach nutsczahnył; nutskhod do Jerusalema je zyle hinajki, duschu pschimazy skutk! — Ja bjech jenicżki protestant s Němzow, podjanskich tam wokoło 20 nadeńdżech, Rußow a Grichow tam wokoło 8000 zusych liczachu.“

Tak daloko k. Kloßopolsti, kiž je bjes tym strowy a sbożownje jaßo domoj ßo wróczik a nadźijamy ßo, so nam w blizschim hěschcze nětkotre drobnosczе a naschonjenja ßwojeho sajimaweho pucżowanja — wo czož jeho pschecżelnje proßycz ßebi dowolamy — ßobudźěli. Też dowolamy ßebi hěschcze to pschispomnicz, so ma też wón, nasch ßlawny serbski pucżowawschi krajan, po waschnju wschitkich pucżowarjow, kotsiž ßu Boži row w Jerusalemje wopytali, nětk na ßwojim czěle to snamjo abo wopon Božeho rowa, kotryž kóżdemu pschi Božim rowje,

---

[1]) Kupla abo kulotwar je kulojty wjerschny kryw, kajkiž jón zyrkwje w ranschich krajach najbóle maju.

[2]) Minareta je wěża (tórm) pschi turkowskich zyrkwjach, w kotrychž ßo Boża ßłużba wotbywa.

[3]) Mosczeja rěkaju muhamedanskim (turkowskim) zyrkwjam.

[4]) Beduinojo ßu Arabojo (Turkojo).

[5]) Eskorta je czrjoda wobrónjenych pschewodnikow.

[6]) Helena běsche grichiska khěžorka w 4. lětstotetku po Khr. n.

[7]) Basilika je hłowna, wot khěžorki khěžorszy twarjena zyrkej.

jón wopytazemu, na cžaß žiwjenja twjerdže ſaſchczěpja, na ruzy ſaſchczěpjeny, jako ſjawne dopokaſmo a ſnamjo, ſo je jedyn ſ tych, kotſiž ßu pola Božeho rowa pobyli.

W.

Nawěštnik.

Murjerjo

dostanu trajaze a derje płaczene dźěło pola murjerſkeho miſchtra **A. Kuby** w Budyſchinje na taſchenbarku cžo. 441.

Wulka liczba wſchědnu ſdu wot **murjerjow** dostanje ſa 18nßl. 2np., na dźěłanſki cžaß rano wot 5 hacž wjeczor do 8 hodzinow, trajaze dźěło pola murjerſkeho miſchtra **P. Wendlera** w Budyſchinje.

Jedyn rólny pohonc̄ móže ſa 40 tl. lětneje ſdy ſ jědžu hnydom do dźěła ſtupicz̄. Hdże? to je ſhonicz̄ we wudawarni Serb. Nowinow.

Jedyn krawſki móže hnydom do dźěła ſtupicz̄ cžo. 6 pſchi židowcžanſkim moſcze.

Njedźelu 1. meje

kehelekulenje a reje,

k cžemuž najpodwólniſcho pſcheproſchuje

Zofka, korcžmař w Němßezach.

Žołty wóſk,

punt po 16 nſl. kupuje **C. A. Martſchinck,**

mydłarſki miſchtr na ſnutskej lawſkej haßy.

Němdże 15 kop łatow ſa zyhlowane tſěchi, kaž tež dźělba hraboweho drjewa je pola mje na pſchedań.

Jurij Buhl we Wulkich Sdzarach.

Swojim lubym ßerbſkim pſcheczelam dawam ſ tutym k nawjedzenju, ſo ßym ſaßo wulku poßyłku jara woßebneho wąſungſkeho ßłabeho, połtoſteho praßowaneho a rólowaneho tobaka doſtał, kotryž po móžnoſczi tunjo pſchedawam. Tutón tobak ßo jara ſlutniwje kuri a wonja jara derje. S zyła to pſchezo wěrno woſtanje, ſo je tobak, ſ trubki kurjeny, wjele ſtrowſchi, pſchi dźěle wjele kmaniſchi a woežomaj wjele mjenje ſchkódny, dyžli kurjenje zigarrow. Duž pſchiňdźeze a wobhladajeze ßebi tón rjany tobak a kupujeze w Budyſchinje na ßerbſkej haßy pola Wam dawno znateho **Nieckſcha.**

Měza wot bibroweje koże,

kotraž bu ßobotu 9. t. m. na krajnoſtawſkim banku w Budyſchinje ſamėnjena, namaka ßo pola podpiſaneho cžo. 2. w Nowoßlizach pola Rakez, a proſchu, wobßedźeŕ mojeje mězy chzył ju ſaßo pola mje wumėnicz̄.

W Nowoßlizach, 24. haperleje 1864.

Jurij Kößleŕ.

Drjewowa aukcija.

Wutoru 3. meje t. l. budze ßo w druzkecžanſkim a w huſcžanſkim knježim lěßu w lěßowych měſtnoſcžach: druzkecžanſki lěß, wowcžeŕńſkahola, kocžicžanſki haj, jěſor a pſchi ſkale

½ kloſtra ¾ kohcžowſkich twjerdych ſchczěpow,
11½ „ „ „ „ kuleczkow,
7½ „ „ „ mjehkich kuleczkow,
45 kop „ „ twjerdych walczkow,
6½ „ „ „ mjehkich walczkow,
2 dołhej hromadze twjerdeho wuléßowaneho drjewa,
27 „ „ mjehkeho „ „
žerdze wſchelakeje tołſtoſcze wopſchijazeho,

pod wumėnjenjom naßadzenja płaczišny a ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadzowanje pſchedawacz̄.

Aukcia ſapocžnje ßo dopołdnja w 10 hodzinach w drjewniſchczu pola Nowych Druzkez.

W Huſzy, 26. haperleje 1864.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke revěrſke ſarjadowanje.

Hugo Opelt.

Drjewowa aukcia.

Na tudomnych knježich revirach budza ßo lětuſche ſbite twjerde a mjehke palne drjewa na ſlědowazych dnjach a lěßowych měſtnoſcžach na pſcheßadzowanje pſchedawacz̄.

Pondźelu 9. mcje na jeńſcheczanſkim revíru rano wot 9. hodzinow w ruczizy:

18 kloſtrow ¾ brěſowoho a wolſchoweho ſchczěpjaneho drjewa,
100 kop ¾ brěſowych a wolſchowych walczkow,
49 „ ¼ khójnowych walczkow;

popołnju wot 1 hodziny pſchi pßowjanſkim puczu:

48 ½ kloſtra ¼ khójnoweho ſchczěpjaneho drjewa,
65 kop ¼ khójnowych walczkow.

Wutoru 10 meje na khoßlowſkim revíru rano wot 9 hodzinow pſchi ſteindammhacze:

117 kop ¾ brěſowych a wolſchowych walczkow;

popołnju wot 1 hodziny pſchi ſtarej dróſy:

50 kloſtrow ¼ khójnoweho ſchczěpjaneho drjewa,
58 kop ¼ khójnowych walczkow.

Seńdźenje w drjewniſchczach.

W Rakezach, 28. haperleje 1864.

R. Pelz, wyſchi hajnik.

Słoma je na pſchedań pola Jana Rabowſkeho w Pomorezach.

Lahr, 21. haperleje 1864.

W pſchitomnoſczi podpißanych buchu dźenßa na požadanje nakładnika protyki „der Lahrer hinkende Bote" te czißla wuloßowane, na kotrez mějachu dobytki ſa lěto 1864 wot 150 ſchěßnakow, 40 ſ., 30 ſ., 20 ſ. a 16 ſ. pſchiňcz̄, a je ßo wuloßował na cžo. 203,956 dobytk wot 150 ſchěßnakow, na cžo. 219,413 dobytk wot 40 ſ., na cžo. 165,145 dobytk wot 30 ſ., na cžo. 56,733 dobytk wot 20 ſ. a na cžo. 9,685 dobytk wot 16 ſ. — Bittmann, měſchczanoſta. Aug. Eberlin, hoſcžeńzaŕ k ßłónzu. H. J. Krämer, fabrikant.

Němski Phönix,

wohen ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Skład
ſchpihelow,
ſtoczanych kromkow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Schleńzowy
porzelanowy a ſteingutotworwy
ſkład
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy,
najpołniſcho ſrjadowany, to wſchitko
po najtuniſchich płaczisnach najpodwol-
niſcho porucza.

Skład
blidowych,
khofejowych
a
mnjenſkich
ßudobjow.

Ssuknowe, buckskinowe
płatowe, blidoſchatowe a manufakturowe
khlamy

w Budyſchinje **Eduarda Hartmanna** na lawſkej haßy

poručeja ßwoje runje doſtáte maßowe nowoſcze k dobroczinjenu wobkedzbowanju:

Wulki ſkład ſchatow ſa knjeſow jako: koſchle, khornarje, manſchety, pſchedkoſchliki at. d.
(Wſchelake koſchle ſa knjeſow ßo po měrje pod rukowanjom prawe ſeſchija.)

Jara wulki wubjerk ßuknow a buckskinow, najnowſche muſtry, 10/4 ſchěroke, łoheż po 1tl. ſapoczejo.

Mohairy, luſtry, poil de chêvres, Napolitainy, Paramatty, drelle atd. atd.

Nowe franz. podßukuje ſ zankami; bordura.

Rubiſchcza w kotunje, płatu, wolmje a zidze, bjes nimi jara rjane a zyle nowe barêgeowe rubiſchcza na hłowu 16/4 a 8/4, ſe zkdzanymi kromami.

Wôſkoßukno, płat ſa płony pißany a czorny, amerikanſke kożoßukno, wôſkobarchent 6/4, 7/4, 8/4, 9/4 a 10/4 ſchěroki.

Woknowa gaze'a, pißane rouleauxy, nakładki na blida, khôdniki wot wolmy a płatu atd., atd.

☞ Tunje a pſchecjeluiwe poßłużenje w ßerbſkej a němſkej ryczi. ☜

Pſcheměnjenja dla je jedyn hoſczeńz, kiž pſchi jenej dróſy leži, hdjež ßo jara wjele jěſdzi a fórmani, ſ polemi a łukami, kaž też ſe żiwym a morwym inventarom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a móże ßo wſcho dalſche we wudawarni Serb. Nowinow ſhonicz.

Wčelchowje je żiwnoſcz cżo. 18, na kotrejż ßo nětko khlamari, ſ 5 kórzami leżomnoſczow, ſ wobßytnymi polemi, ſe żiwym a morwym inventarom, ſ nowymi maßiwnymi kwarjenjemi a bjes wumjeńka ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a je wſcho dalſche tam ſhonicz.

Möblowy Magazin
Auguſta Jannaſcha

na bohatej haßy cžo. 73/14 po 1 ſkhodže ſ napſchecža hotela k winowej kiczi porucža ßwój bohaty ſkład derje a po módže dżěłanych wězow, ſa najtuniſchu płaczišnu; jako: pißanſke ſekretary, pißanſke bureauy, khamory ſa ßlěbornu nadobu ſ nadſtawkom w ſchkleńzy a w ſchpihelu, ſchkleńczane khamory ſ komodami, pißanſke blida ſ nadſtawkom ſa knjenje, kulojte blida ſe ſtołpom, wuczahowanſke blida, ſofablida, blida k hraczu, ſchtyrirózkate blida, myjenſke blida, blidka k ſchiczu a ſa nippes, komody, etagery, draſtkhamory, draſtſekretary, koža, kſchinje ſa ſchaty, toiletſke ſchpihele, zyle wulke ſchpihle w ſkotych kromach, ſczinowe ſtolzy we wſchelakich druzinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtuniſcheje płaczišny k dobroczinwemu wobkedzbowanju.

W Budyſchinje. **Aug. Jannaſch,** tyſcherſki miſchtr.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, je ſtarodawnych cžaßow dopokaſany, ſ najlěpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kžizomaj wſchědnje krowom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pſchiſporja wobžernoſcž, płodži wjele mloka a ſadžěwa jcho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k doſtaczu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Großowe

broſtkaramelle

najlěpſchi ßrědk k wotſtronenju kaſchela a k połóženju dychanja, kaž tež k ſwarnowanju pſche dybawoſcž pſchi ſaſymnjenju w ſymnym cžaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſcž w hrodowſkej haptyzy knjeſa M. Jäßinga kóždy cžaß na pſchedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

K wſchelakim pólnym a ſahrodnym ßymjenjam ßu nětko tež kwětkowe ßymjeſchka, kiž ßo do rózowych horncow ßyja, pſchiſchłe a pſchedawa je tunjo

J. G. F. Nieckſch.

Maſchinowe a twarſke hoſdže, kaž tež tajke ſchtyfty, wolij a ßuche barby, firnißy, laki, terpentinowe wolije we wſchěch druzinach porucža po najtuniſchich płaczišnach **J. T. Schulza,**
na ſnutſknej lawſkej haßy.

Na knježim dworje w Delnej Kinje ſteja proßata jendżelſkeho ſplaha na pſchedań.

Woſſewjenje.

Dżiwoczanſke ßerbſke ev. luth. mißionſke towarſtwo ſměje na ßwjedżeń Khryſtußoweho k njebju ſtpicža (5. meje) w ſchuli w Hnaſchezach mißionſku hodżinu. Teho dla ßo ſ tutym wſchitzy pſcheczelżo mißionſtwa, woßebje pak wſchitke ßobuſtawy naſcheho towarſtwa lubje proſcha, ßo tam popołdnju w tſjoch nutſnamakacž.

Pětr Mtonk.

Pſches ſaſymnjenje běch ßebi ßylny katarrh w gyrgawje a dychawje naczahnył a buch teho dla, dokelž kaſchlowanja dla ſkoro 4 njedżele ſa ßobu žanu nóz ſpacž njemóžach, tak ßłaby, ſo niczo wjazy dżěłacž njemóžach. Dokelž žadyn ßrědk, kotryž nałożich, niczo njepomhaſche, dha bu mi nałożenje běłeho bróſtſyropa ſ fabriki G. A. W. Mayera we Wrótßławju radżene a ßym ja nětko po wužiwanju 2 potbleſchow tuteho ſyropa ſkora zyle wot mojeho kaſchela wußwobodżeny.

W Lipſku, 15. oktobra 1853.

Ad. Meißner, regiſtrator.

Jenož wopravdżity maja Mayerowy běły bróſtſyrop, ½ bleſche 1 tl., ¼ bleſche 15 nßl., na pſchedan knjeża

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje.
Joſ. Löbmann w Schěrachowje.
B. Hilbenz we Wósporku.
C. Meißner w Biſkopizach.
B. N. Schotta we Wotrowje.
J. Pauliſch w Rakezach.
G. Faßka w Ebersbachu.

Schklenzu, porzelan (tež ſchalkiſe ßerbſkimi napißmami), ſteingut, khoſejowe młynczki, blachowe twory, wſchelake druhe artikle, a wot nětk tež żeleſne warjeńſke a pjeczne ßudobje ſ trajazej emaillu a bjes emaille porucža najtuniſcho

C. Pilz w Hodżiju.

Wotznokrajne krupy-sawěsczaze towarstwo
w Elberfeldze,
sałożene s kapitalom wot jeneho milliona toleř,

sawěsczuje po tunich a twjerdych prämijach, hdžež ženje žane dopłaczowanje njeje, pôlne płody, woknowe schkleňzy a tsěschne zyhle psche krupowe schkodowanje.

Podpißany agent je rad hotowy, bližsche wukasanja dawacz a pschi sawěsczenju pomozny bycz.

W **Maleschezach**, 28. haperleje 1864. **Jan Wehla.**

Wotznokrajne krupy-sawěsczaze towarstwo
w Elberfeldze,
sałożene s kapitalom wot jeneho milliona toleř,

sawěsczuje po tunich a twjerdych prämijach, hdžež ženje žane dopłaczowanje njeje, pôlne płody, woknowe schkleňzy a tsěschne zyhle psche krupowe schkodowanje.

Podpißany agent je rad hotowy, bližsche wukasanja dawacz a pschi sawěsczenju pomozny bycz.

W **Budyschinje**, w haperleji 1864. **A. Hauptmann.**

Strowotne piwo se ßłodoweho extrakta
dworskeho lieferanta
Jana Hoffa w Barlinje,

blescha po 7½ nßl., 6 bl. po 6 nßl.

ma w Budyschinje jeniczzy na pschedaň

Heinr. Jul. Linke.

Schönlanke.

Wasch ßłodowy extrakt, kotryž wot 1. januara po wukasanju nałožnju, je mi psche moje sastarjene hämorrhoidalne a žołdkowe czeřpjenje tak woßebje pomhał, so ßebi nowu pößyłku wot 25 bleschow wuproscham, ale khětsje rucze, tak so ßo lěkowanje njepschetorhnje a t. d.

Wiedemann, wokrjeßnoßudniski radziczel.

Czesczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolnischo ßwój skład czaßnikow wschitkich drużinow. Wschitke porjedzenja ßo najwěsczischo a najsprawnischo wuwjedu pod rukowanjom najtunischeje placzisny.

Tež pschispominam, so ßym ßerbskeje rycze tak derje mózny, kaž němskeje.

J. Schneider,

Firma: **Protza** a **Schneider**, czaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuschiz domje.

We Rakezach na drósy je jena maßiwna khěža se sahrodu se ßwobodneje ruki na pschedaň a je wscho dalsche shonicz pola J. Helaßa w Nižej Wßy shonicz.

Jene restkubło w Bukojnje pola Wulkich Sdzar, se 6 jutrami (morgenami) pola a s rjanymi łukami, kaž tež s dobrymi twarjenjemi ma se ßwobodneje ruki na pschedaň

Jurij Buhl we Wulkich Sdzarach.

Dżak.

Czesczenej wutołczanskej a banczanskej gmejnje, woßebje pak knjeni Dr. Hermanzy, Dr. Lehmanej, k. inspektarjej a wschitkim druhim, kiž ßu sa mojeho pschirodneho bratra Jana Wjeňka, wojaka w holsteinskim wójsku stejazeho, tak bohacze składowali, praju tudy mój najwutrobnischi dżak.

W Banezach, 27. haperleje 1864. **Handrij Wjeňk.**

Ja praju s tutym temu dobrocziwemu dawaczerjej Heinrichej Ssworje we Wyßokej, kiž je ßo na mnje, w Holsteinje pschebywazeho, s lubosczu dopomnił a mi k mojemu narodnemu dnju 1 toleř darił, ßwój najwutrobnischi dżak, a nochzu sabycz, hdyž ßo wróczu, ßwój dżak se skutkom wopokasacz. A ja proschu Boha, wón chzył jemu to tyßazkrócz sarunacz a jeho pschede wschitkej schkodu dusche a czěła hnadnje swarnowacz.

M. Krenz, s Wyßokeje, kral. sakski wojak w Holsteinje.

Wutrobny dżak

prajn s tutym czesczenej gmejnje w Ssmochczizach a k. kublerjej Pětrej Pjetaschej w Delnym Hunjowje sa pjenježny dar, kiž staj mi do Holsteina pößłałoj. So ßu w lubym wótznym kraju tak lubosczíwe wutroby, kiž ßo na mnje dopomnichu, je mje jara hnuło a swjeßeliło, a to czim bole, dokelž tola pola Waß s domom njejßym. Bóh luby knjes njech to wschitkim bohacze saruna.

W Plönn, 23. haperleje 1864. **August Schotta**, kral. sakski wojak.

Nakladnikaj: Smoleř a Pjech. Cišé L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 19. ~ 7. meje. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — Wojerski list ſ Schleswiga. — Ze Serbow: S Delneho Wujesda. S Wulkeho Dažina. S Přěčez. S Rodez. S Ralbiz. Se Ssmjerdžazeje. S Lubija. Se Schěrachowa. S Rakez. S Rudeje. S Kotez. S pola. S Budyschina. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyleho tydzenja.

Beile, 29. haperleje, popołdnju 3 hodzinow 5 minutow. Danszy ßu Fridericiju se sawostajenjom wulkeje liczby kanonow wopuschczili a ßo na bliſku kupu Fünen sezahnyli. Jako marschal Gablenz dopołnja ½2 hodzinow do Bredstrupa pschijědze, běsche hrabja Neipperg twjerdzisnu ſ dzělbu pěschkow a jězdnych wobßadzik. Brigada Nostitz w tym ßamym czaßu do Fridericije czehnjesche. Pruski krónprynz a pólny marschal Wrangel jutsje se ßwojim wójſkom do Fridericije pschiňdzetaj.

Hamburg, 29. haperleje. Czěło generala Ravena bu dzenßa dale do Barlina wjesene.

Win, 30. haperleje. Rakuſkemu wójſku je w Fridericiji 197 kanonow do ruki panyło.

Hamburg, 30. haperleje. Ruſki wulkoknjas Mikławſch pschijědze w tychle dnjach do Kopenhagena. Wón chze ßo pjecza ſ danſkej prynzeßynu Dagmaru ßlubicz.

Paris, 30. haperleje. S Tunisa ßu powjesce pschiſchle, ſo revolucia wotebjera, dokelž je tamniſchi wjerch (bey) ßlubił, ſo chze dawki wo połozu pomjenſchicz.

London, 30. haperleje. S New-Yorka je powjesc pschiſchła, ſo ßu ſeparatiſtojo wójſko unioniſtſkeho generala Banksa bliſko Pleasant-Hilla w Louiſianje 20. haperleje ſbili.

Paris, 1. meje. Nowiny „moniteur" wosjewjuja, ſo khěžorej niczo ſnate njeje, jako by jendželſke miniſterſtwo wójnſke łódze do naranſcheho morja pósłacz chzyło.

Paris, 3. meje. Na wotmolwjenje rakuſkeho knjezerſtwa, ſo wone w myßlach nima, wójnſke łódze do naranſcheho morja pósłacz, je tez Jendzelſka wot teho puſchczika, ßwojim wójnſkim łódzam tam jěcz dacz. — Rakuſka a Pruſka zadatej wot Danſkeje skónczenje blokady. Jeli Danſka wot njeje puſchczi, dha chze Pruſka ſe ßwojim wójſkom Jütland wopuſchczicz a kontribuciju, tutemu krajej napołożenu, ſpuſchczicz. Hewak zada Pruſka, ſo bychu Danszy Alſen wopuſchczili a ſajate łódze naſpjet dali.

London, 3. meje. Wojnſke łódze ßu k wotjědzenju do naranſcheho morja hotowe, ale po nowſchim ſrjadowanju to trjeba njebudze.

Hamburg, 3. meje. Wrangel zada ßebi wot Jütlanda 650,000 tl. kontribucije a ma k tej město Beila ßamo 50,000 tl dacz.

Flensburg, 4. meje. Wrangel je radnych knjesow jütlandſkeho města Horſens'a ßadzicz dał, dokelž pjenjesy k kontribuciji dacz nochzedza.

Curhaven, 4. meje. S kupy „Neuwerk" je ſignaliſirowane, ſo ßu rakuſke wójnſke łódze do Łobja pschijěłe.

Najnowſche.

Hamburg, 4. meje. S Flensburga pißaja, ſo budza wobtwjerdzenja twjerdziſny Fridericije podtorhane a rostſełane a to po poruczenju rakuſkeho pólneho marſchala Gablenza.

Hamburg, 4. meje, wjeczor. Do Curhavena ſtej dwe rakuſkej fregacze pſchijěłej, teho runja tez tſi pruſke kanonſke łódze.

London, 4. meje. W ßejmje jendzelſki miniſter woſjewi, ſo jendzelſke wójnſke łódze tez to naranſcheho morja pojědu, jeli tam rakuſke knjezerſtwo ßwoje wójnſke łódze póſczele.

Win, 5. meje. Londonſka konferenza njeje w ßwojim wczerawſchim poßedzenju pſchimér wobſankncz móhła, dokelž Danſka wot blokady pruſkich pſchiſtawow puſchczicz nochzyſche.

Sakſka. Sakſke wójſko je holſteinſku twjerdźiſnu Rendsburg ſańdżeny tydźeń zyle wopuſchczíko, pſchetoż poßlenja dźělba ſakſkich wojakow je ßo wot tam do bliſkoſcze naranſcheho morja pſcheßydlika. Na měſto Sakſow ßu nětko hannoverſzy wojazy do Rendsburga pſchiſchli. — W Budyſchinje bu 26. haperleje wěſty Michał Schmidt ſ Hórkow kranjenja dla wot ſjawneho ßuda k tſilětnej thoſtarni wotßudźeny. Wón běſche bjes druhim wěſtemu Kaplerjej ſ Horncho Wujeſda na puczu wonka cżaßnik ſ ruki wudrěł a ſ nim czeknył. — W Seitendorfje je ßo 30. haperleje Guttez kubło wotpaliło a je ßo pſchi tym Guttowa ſtara macż ßobu ſpaliła. Tež ßu nětkotre kruwy, tſi konje, wjazore ßwinje a rjeczaſnik w płomjenjach kónz wſake. — W Elſteru je ßo 14. haperleje młynk Frenzel wotpalił a je ßo jemu pſchi tym pſches 400 kórzow żita ſpaliło. Woheń je jeho ßkużobna dźowka ſakoźiła. — W Budyſchinje je k. C. F. Mörbitz ſa měſchczańſkeho twarſkeho direktarja pomjenowany. — W Draždźanach je 3. meje pruſki pósßłanz hrabja Ranzau wumrjeł. — Se wſchěch ſtronow Sakſkeje wobczežuja ßo ßylnje na měßaz Meju, dokelž je wona ßněh a tu a tam tež mjerſnjenje pſchinjeßka.

Prußy. Pruſke wójnſke łódże, kotrež hižom dlěſchi cżaß w Breſcze leżachu a na rakuſke cżakachu, ſo bychu ßo k nim pſchiwdałe, ßu ßo ſańdżenu njedźelu wjeczor ſ nimi bliſko Texela ſjenoczile a ſ rakuſkimi łódźemi ßywjerne morjo (Nordſee) wobßadża. Danſke wójnſke łódże ßu teho dla tuto morjo wopuſchczíle. — Wyſchzy infanteriebataillona cżo. 18 ßu podjanſkemu wojerſkemu duchownemu Simonej teho dla, dokelž bě ßo pſchi ſchtórmowanju düppelſkich ſchanzow jara khwalobnje ſadżerżał, dobyty drohi mjecz jenoho danſkeho generala darili. — Do Barlina ßu w tychle dnjach kanony, na düppelſkich ſchanzach dobyta, na tſjoch extrahach pſchiwjeſli. Jich je 118. Pſchewodżane běchu wot wojakow, kiž běchu ßo pſchi ſchtórmowanju woßebje wuſnamjenili. Tuczi mějachu tež wſchelake dobyte danſke khorhoje ßobu a běchu ßami ſ wěnzami, kanony pak ſ pletwami wudebjeni. — Jendźelſki prynz Alfred je do Barlina na kralowſki dwór na wopytanje pſchijeł. —

Rakußy. Rakuſke wójnſke łodże, kiž ßu ſ tymi pruſkimi wójnſkimi łódźemi, kiž ßo k nim pſchiwdachu, do ßywjerneho morja pſchijěłe, budża jenoż w tutym morju pſcheczíwo danſkim wójnſkim łódźam ſkutkowacz a ßu tak ßylne, ſo wěſcze żana danſka łódź do ßywjerneho morja njepſchiňdże. Dokelž je po tajkim tuto morjo wot danſkeho wobleżenja wußwobodżene, dha móża nětko pſchekupſke łódże ſ Hamburga bjes ſtracha dale jěſdźecz. A ſo by to tym pruſkim pſchimórſkim měſtam, kotrež dla woblehnjenja naranſcheho morja wikowacz njemoża, k lěpſchemu pſchiſchło, dha je pruſke knjeżerſtwo poſtajiło, ſo trjeba ßo na krajnych żeleſnizach jenoż jara mało ſa pſchewjeſenje żita płaczicz. S pomjenowanych měſtow ßo mjenujzy jara ßylne wikowanje ſe żitom do Jendźelſkeje, Frauzowſkeje a t. d. cżěri a móże to cyle ſrjadowanje ßnadź k temu pomhacz, ſo ßo płaczíſna żita ſaßo trochu ſběhnje. — Ssejmy wſchelakich rakuſkich krajow ßu hižom ßwoje dźěła ſkónczile, cżěſki ßejm pak hiſchcze wuradźuje.

Franzowſka. W Algierſkej, kotraż je wot lěta 1830 franzowſkemu knjejſtwu podcżiſnjena a hdżež ſ wjetſcha wuſnawarjo muhamedańſkeje wěry bydla, je wóndanjo khětro ßylna revolucia wudyrika. Někotre franzowſke wojerſke dźělby buchu wot ſběžkarjow njejapzy nadpanjene a ſ wjetſcha ſabite, tak ſo je tójſchto Franzowſow wo żiwjenje pſchiſchło. Ale Franzowſojo ßu ßo bórſy ſaßo ſhrabali a je ßylne wójſko na ſběžkarjow wucżahnyło. So jich wone ſbije, to je wěſte.

Jendźelſka. S konferenzu, kotraż je ßo ſchleswigholſteinſkej należnoſcze dla w Londonje ſhromadźika, khětro jara klaza; pſchetoż hacż dotal wona hiſchcze niczo wucżinika njeje. Wona chze, ſo by ßo najprjódzy pſchimér bjes pruſkorakuſkim a danſkim knjeżerſtwom ſcżinił, ale pruſke a rakuſke knjeżerſtwo nochzetej prjedy do teho ſwolicz, hacż ßu Danſzy kupu Alſen ſe ßwojim wójſkom a naranſche morjo ſe ßwojimi wójnſkimi łódźemi wopuſchczili. To pak ßo ſaßo tutym nochze a duż ta zyła wěz w tu khwilu w njewěſtoſczi wißy.

Danſka wójna. Danſzy ßu 29. haperleje ßwoju twjerdźiſnu Fridericiju ßami wopuſchczili, tam 197 kanonow, wjele polvera a druhich wojerſkich wězow ſawoſtajſchi. Jako běchu mjenujzy düppelſke ſchanzy 18. haperleje dobyte, doſta pruſka gardydiviſia hnydom pſchikaſnju, ſo by ßo do Jütlanda k woblehnjenju Fridericije na puczˇ podała, teho runja běchu tam hižom pruſke cżeżke kanony na puczu. Hižom 25. haperleje běſche garda wokoło Veile ſhromadżena a nětkotre dny poſdźiſcho bě pruſka artilleria do Koldinga pſchijěła. Woblehnjenje Fridericije ßo hižom pſchihotowaſche. Dopołdnja 29. haperleje wotdżerża ßo w Veili ſhromadźiſna pruſkich a rakuſkich wyſchich a bu wſcho poſtajene, kak ma ßo Fridericia dobywacz. Tež rakuſki marſchal Gablenz bě pſchijěł a wopuſchczi pſchipoknju Veilu, ſo by na ßwojim dompuczu do Koldinga rakuſke pſchedſtraże pſchi Randſawje wobhladował. Ale hižom 1/4 hodźinow popołdnju doſta marſchal Wrangel wot njeho ſ Bredſtrupa telegrafiſku depeſchu, ſo ßu Danſzy Fridericiju ſe wſchej ſpěſchnoſczu wopuſchczili a ßo na bliſku kupu Fühnen ſcżahnyli. Marſchal Gablenz tež dale woſjewi, ſo je jedyn regiment rakuſkich pěſchkow a dźělba jěſdnych Fridericiju hižom wobßadźika a ſo jena zyła diviſia runje do tuteje twjerdźiſny cżehnje.

Dźělba pruſkeho wójſka je naſajtra 30. haperleje Fridericiju tež ßobu wobßadźika.

So Danſzy Fridericiju dlěhe dżeržeć njemójachu, dyžli něhdże jedyn tydżeń, to je wěſte; ſnate pak hacž dotal njeje, hacž chzedża ßo na kupje Fühnenje abo woßebje na Alſenje ſtajicž. Na poßleńſchej kupje ſ najmjeńſcha wulke wobtwjerdżenja twarja a budża jich, dokelž wona k Schleswigej ßłuſcha, Pruſzy ſ mozu ſ njeje wuhnacž dyrbjecž. Pruſke wójſko ßo też na to pſchihotuje a je lohko móżno, ſo ßo wot njeho bórſy nadpad na kupu Alſen ſczini.

Wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot K. Młónka ſ Dżiwocżiž.)

Wieß Seekamp blisko měſta Heiligenhafena, 20. haperleje 1864. Lubaj ſtarſchej! Dokelž ßym dżenża na ſtraži (na waſche), dha chzu Wamaj ſaßo pißacž; tudy je tola blido, na kotrymž mózu pißacž. W kwartirach ßo to derje njehodži. Ja ßym pſched nětkotrymi dnjami ſ Heiligenhafena do Seekampa pſcheßadżeny; tuta wieß leži zyle pſchi naranſchim morju a hdyž ſ twarjenja wuſtupimy, ſtejimy hižom na brjohu morja. Ja ßym tudy ſ 22 mużemi pola jeneho kublerja a ßym ſ kwartiru ſ pokojom, hacž runje dyrbimy w brózni bydlicž. Ale żanemu ßo tu lěpje njeńdże, dokelž tudomni burja żane tajke ſtwy a komory nimaja, kaž pola naß doma, ale jenoż jenu ſtwu a komoru, na kotrymajž je ľubja. Hdyž jedyn ſe jſtwy wuſtupi, je wóhniſchczo, hdżež wſcho warja; wſcho we wulkich kótłach, na rjeczaſach wißazych, a wißaja tam pſchezo 4 kótły a wjazy. Kur czehnje ſ wóhniſchcza do brózńje a tam ſkónczńje ſ wrotami won. Tak pojſcheja tudy też wſcho mjaßo, kiž ma ßo ßuſchicž, do brózńje a my mamy pod mjaßom, wyſche naß wißazym, ßwoje bydlenje a leżenje. Brózeń a hródž to je tudy jene a to ßamo. W ßrjedżinje je ſchěroke huno, na jeho woběmaj ſtronomaj ſteja kruwy a konje a żeru ſ huna. Wyſche ſkotu je żito ſworſchtowane, ale w lecze je wón wſchitkón wonka a hacž do naſymy domoj njepſchińdże. Skót doſtawa w tym czaßu ptizu wonka a je tak nawuczeny, ſo ſ woſa żerje; pſchi tym ßo kruwy deja a bur potom ſ mlokom domoj jědże. Tudy burja jara konje plahuja a wotczehnje kóždy bur kóżde lěto něktore ſrěbjate, ſchtož potom wjele pjenjes pſchinjeße. Rola je tu jara dobra a wſcho jara derje roſcze. W tu khwilu jow wjele jeczmjenja ßyja, ale běrny niejßym hiſchcze żane ßadżecž widżak. Na rolu tſipſcheżnje jěſdża a ſchtóž na polo jědże, tón też na konju ßedži a wlóczi też tak. Leżomnoſcze ßo tudy tak kedżbu nimaja, kaž pola naß, a leži nětkotryżkuliž kruch rjaneho kraja puſty.

Sańdżeny tydżeń bě na morju ſaſtraſchny wětr a běchu jara wulke żołmy. To běſche rjany napohlad a ßmy wjele rybow naſběrali, kotrež bě wětr ſe żołmami wumjetak. To běchu ſpodżiwnje wulke ryby a hdy by to tak droho njebyło, dha budżich Wamaj móhł zyku wulku czwizu rybow póßłacž. My mamy tudy huſto ryby k jědżi a ßu jara tunje.

Danſke wójnſke kódże tudy huſto nimo jěſdża a móżemy ſ dalokowidami widżecž, kak wjele kanonow maja. My dyrbimy teho dla jara kedżbliwi bycž, ſo naß Danſzy njepſcheßłapnu, a mamy teho dla jara czeżku ßłużbu. Po brjohu ſtajnje patrouille khodża a ßu ſtraże wuſtajane; naſcha kompagnia ma ßama 3 pólne ſtraże a potom hiſchcze ſtraž pſchi fehmarnſkim ſundże. Kóżdy 4. dżeń pſchindże jena kompagnia na rjad, tak ſo ßmy najbóle 1 dżeń na ſtraži, potom ßmy 1 dżeń ßwobodni, na to dyrbimy na jenym patrouillirowacž a ſchtwórtu nóż mamy bivouakirowacž.

Zyłe ſakſke wójſko je nětko w bliſkoſczi naranſcheho morja. Tudy mamy khětro wjele khorych, na czimž je najſkerje bivouakirowanje w ſymnych nozach a hubjena woda wina. Mórſku wodu ßym też woptak; wona je zyle ßelena.

Wczera czitach w nowinach, kiž w Heiligenhafenu w němſkej ryczi wukhadżeja, ßlědowazy naſtawk: „S oldenburgſkeje krajiny. Wot ſpoczatka tuteho tydżenja mamy tu, jako ßu ßo Pruſzy na kupu Fehmarn podali, nětko ſakſkich wojakow. Tuži nam na dwoje ſ naſchich prjedawſchich czaßow dopomnjuja. Bjes Saksami ßu mjenujzy Podjanſzy, kotſiž ſe ßwojim kaplanom w naſchej zyrkwi, hdżež ßo to pſches 300 lět ſtako njeje, katholſku Bożu ßłużbu dżerża. Dale ßu bjes nimi woprawdżiczi Serbja, kiž pódla němſkeje też ßwoju ſerbſku ryczi ryczа. Kaž je ſnate, wobßedżachu tudy wagriſzy Serbja tak mjenowany wagriſki kraj něhdże wot lěta 400 hacž do 1200 po Khryſtußu, hdżež naſch nětczíſchi lud na jich měſto pſchińdże, a t. d. — Takle bě tam wotczíſchczane. — Wjele dobreho a t. d. Waju ßwěrny ßyn K. Młónk, kral. ſakſki wojak.

Pſchiſpomnjenje redaktora. Ja proſchu k. K. Młonka, w tu khwilu w Seekampje, najpodwolniſcho, ſo by wón tak dobry bycž chzył a Serbſke Nowiny tuteho czißła, jemu woßebje pſchipóßłane, knjeſej redaktorej abo wudawarjej heiligenhafenſkich nowinow ſ mojim najpſcheczelniwſchim poſtrowjenjom pſchepodak a jemu ſerbſki pſchekożk jeho, Sserbow naſtupazeho naſtawka pokaſak a ßnadż też prjódkczitak. Smoleŕ.

Ze Serbow.

S Delneho Wujeſda. Tudy wotpali ßo 13. haperleje rano w 5 hodżinach tak mjenowana wulka khěża, w kotrejž 8 khudych ßwójbow bydleſche. Kak je woheń wuſchoł, njeje ſnate. Ludżo dyrbjachu ſ woknami won ſkakacž, tola njeje ßo nichtón wobſchkodżił, ale ſpaliko je ßo jim wſchitko.

S Wulkeho Dažina. Tamnu póndželu pschipołdnju mějesche połschtwórtalětny ßynk tudomneho khěžnika Handrija Israela to njesboże, so do kuže sady sahrody pany a ßo tepi. Hacž runje lěkarska pomoz na měsce wscho mózne k jeho woživjenju cžinjesche, dha bě k srudobje starscheju wscho podarmo.

S Prěčežez. W nozy 24. haperleje ¼12 hodzinow je tudy w brózni kublerja Jana Schkody woheń wuschoł a tu ßamu se wschěmi druhimi twarjenjami tuteho kubła do procha a popjeła pschewobrocził. Wschitko, schtož we nich běsche, je ßo s wjetscha spaliło, teho runja też jene czelo a jedyn kosoł. Woheń je najskerje sakoženy.

S Rodez. Tudy wotpali ßo tamnu ßobotu 23. haperleje popołdnju w schtyrjoch hodzinach khěža H. Funki a pschedžanaka J. Herzoga. Woheń je psches to wuschoł, so bě Funkowy 7lětny ßyn k ßwojemu cžinjenju něschto dźěła trjebał a ßo po nje se saßwěczenej schpjenu podał, dokelž bě tam khětro czma, hdźež wone běsche, — a tak dźěło někak samischkrił. Woßebje Funka, kaž też Herzog staj w pkomjenjach nimale wschitko shubikoj, tola ma połsleńschi sawěsczene.

S Ralbiz. W naschej gmejnje je ßo hižom w měßazu februaru sa naschich 4, w Holsteinje stejazych wojakow 8 tl. 20 nßl. nahromadźiło a jim tam hnydom póßłako.

Se Ssmjerdžazeje. My ßmy też sa nascheho 1, w Holsteinje stejazeho wojaka w měßazu měrzu něschto pjenjes nahromadźili a jemu póßłali.

S Lubija, 3. meje. Sandženy pjatk namakachu tudy na wjeczornym boku shorjelskeje haßy, hdźež ßu tsi khěže wottorhali, so by ßo haßa rosschěrika, na twarnischczu kupza Renežа blisko pinzy w czerwjenym pěsku człowski kostrowz. Kaž ßmy ßebi tam wot dźekaczerjow prajicz dali, dha ßu teho sahrjebaneho jako kleczazeho a s wobleczom k ranju, s kankami, schalkami a czrjopami saßypaneho namakali.

Połleni dżeń haperleje naß s wulkim wichorom wopruschczi a prěnja meja se symu a ßněhom k nam pschińdże. Kóżdy dżeń ßo ßněh dże a hory ßu hacz do dżenßnischeho dnja wot njeho běłe.

Se schěrachowskeho ßudniskeho wokrjeßa. Nasch nowy ßudniski hamtman, k. Franz Hugo Seyfert, budże 31. meje dopołdnja w 10 hodzinach wot budyskeho hamtmana k. Hartensteina pod aßistenzu k. aktuara Jenežа do ßwojeho sastojnstwa sapokasany.

S Rakez. Tudomny nowy ßudniski hamtman, k. Ernst Otto Robert Hoffmann, prjedy aktuar w Lubiju a dotal aßeßor w Oschatzu, budże 2. junija dopołdnja w 11 hodzinach wot k. hamtmana Hartensteina pod ßobuskutkowanjom budyskeho aktuara k. Jenežа do ßwojeho sastojnstwa sapokasany.

S Rudeje. Póndželu tydżeń 25. haperleje wudyrì w minakalskej holi blisko naß straschny woheń, kotryż mózesche czim bóle wokoło ßo hrabacz, dokelž je lěß něhdże 17lětny a ßu khójny po tajkim hischcze jara wobroscżene. Hacž runje s zykeje wokolnoscże swolniwje k pomozy pschińdżechu, dha je ßo tola khětro wulki kruch lěßa spalił.

S Kotez. Schtwórtk tydżenja je ßo tudy khěžkaŕ Bódleńk wobwěßnył.

S pola. Něschto jara khwalobne a wużitne, na czoż ßu Sserbjo woßebje w poßleńschich lětach jara dżerżecz poczeli, je wěscze też to, so ßami jenotliwi abo zyke gmejny ßadowe schtomy plahuja a ßadżeja a pschi tym pjenjes njelutuja. Pschetoż schtó by njewjedżał, kak rjenje ßu nimali wschitke bóle ważne pucze s rjanymi ßadowymi halejemi wobdate, kotrez w ßněhowym czaßu w nozy a wo dnjo puczowarjej prawy pucz pokaża a tak gmejnskim prjódkstejerjam kißake dźěło puczewottykowanja w symje salutuja. My njespominamy tudy na pjenježny wunoschk, kotryż gmejny wot tajkich halejow smějа, kiž bychu pak też hižom nětk měcz móhłe, hdyż budźische ßo s plahowanjom schtomow tehdy sapoczało, jako ßu to, na pschikład, knjejstwa we Hłuschinje, Maleczizach, Noßaczizach, we Luschu cżiniłe. Ale tehdom Sserbja hischcze na to njemyßlachu a teho dla nětko czim bóle khwataja, to wschitko narunacz. To sjawnje spósnajemy, hdyż na to pohladamy, so ßu pucze, budyskowósporsku a lubijsku dróhu sjenoczaze, n. p. wot Żarkow a Luska psches Czornjow a Wujesd na Njechań, kaž też wot Njechornja psches Rodezy na Bukezy zyle, a pucze wot Porschiz psches Konjezy a Wadezy s dźěła se schtomami wobßadżane. — Ale ßu dha nětk nasche wßy w tutym nastupanju wscho dokonjałe? Sawěscze niz; pschetoż schtó by njewjedżał, kak wjele prósnych městnow ßo hischcze tu a tam namaka a jara husto runje tajkich, kiž ßo sa ßadowe schtomy najlěpje hodża, a byrnje tam nětko czernje rostke.

Kak ma ßo sapoczecz, so bychu ßo ßadowe schtomy też druhdże, hacz pschi puczach plahowałe, to mózemy woßebje w Kołwasy wohladacz. Tuta wjeß je w tutym nastupanju pod wjedżenjom ßwojeho k. gmejnskeho prjódkstejerja jara khwalobny sapoczatk sczinika. Wón je tu wěz też jara pschistojnje wuwjescz wjedżał a mózemy Kołwasu kóżdemu k wohladanju poruczicz, kiž chze naschonicz, kak ma ßo czinicz, hdyż maja ßo na starych czernjowonjach ßadowe plantaże sakożicz. A to je też k radżenju, so ßo schtomy niz jenoż pschi puczach, ale wschudżom, hdżež ßo to hodżi, ßadżeja, każ ßmy to runje w poßleńschej wßy widżeli. Pschetoż schtó by njewjedżał, so ßo wjele ßadu w hromadże stajnje najdróżscho pschenajima a tak najwjetschi wużitk njeße: a to

je tola to wotpohladanje, kotrehoż dla ßo tajke ßadplahowanje ſtanje.

S Budyſchina. Sańdżenu póndżelu wotbywaſche ßo tudy lětuſchi wałporny horno-łużiſki ßejm. Na nim faſtupi tón ras prěni krócz naſch ßerbſki krajam k. ryčnik a ryčerkubler Moſig Kłoßopólſki nad małej Sswóńzu jako nowy ſtaw do njeho.

Z Budyšina. Njedżelu Cantate, jako na dnju 24. haperleje swjećeše tudomne serbske gymnasialne towarſtwo swój pjećadwacety założeński dżeń a to w sali gymnasija. Po pjećich hodżinach mjenujcy zbromadźichu so: k. diakon Mróz, protektaŕ towarſtwa a sobustawy teho sameho. Jako bě so swjedżeń z wuspěwanjom khěrlušoweje štučki wotewrił, wuspěwa k. Mróz mócnu modlitwu za dalše wobstaće towarſtwa. Potom wustupi starši, k. primanaŕ Kalich z Lutyjec, a dźerżeše swjedżeńsku ryč, w kotrejż swojich towaŕšow na to pokaza, što je wotpohlad a wužitk serbskeho towarſtwa, jich napominajo, zo bychu so swěru w swojej maćernej ryči wudokonjeć pytali. Po nim poda podstarši, k. primanaŕ Mrózak z Wulkich Zdżar rozprawu wo wobstaću a skutkowanju towarſtwa a naposledk přednjese k. sekundanaŕ Kruſwica z Dołheje Borſće spěw wo Serbowstwje. Swjedżeń bu z wuspěwanjom prěnjeje štučki khěrluša: „Njech Bohu dźakuje“ skónčeny.

Tola nic jenož w tutym duchownym nastupanju so swjedżeń swjećeše, ale też w materialnym. Běše mjenujcy knjeni mandżelska k. diakona Mróza sobustawam towarſtwa krásnu wječeŕ přihotowała (a praja woni swojej knjeni hospozy za nju swój najwutrobniši dźak), při kotrejż so we wjeselu a radości hišće z někotrymi sławami na towarſtwo spomni.

Pjenjeżna płaćizna:

W Lipſku, 5. meje. 1 Louisd'or 5 toler 15 ngl. — np.; 1 połnowažazy cžerwjeny ſtoty abo dukat 3 tol 5 ngl. 4 np.; winſte bankowki 87¼.

Nawěšťnik.

A. Scholta

(Schulze), cžaßnikar na žitnych wikach, poruczа cžeſcženym Sserbam ßwój derje ſrjadowany wubjerk cžaßnikow, jako ankrowe, cylinderowe, wrjeczenowe, blidowe a ſcženowe cžaßniki wſchitkich družinow, nowe cylinderowe cžaßniki po 6 tl., regulirowane a kiž derje du, a t. d. — Też ßo ſtare cžaßniki po najwyſchej płaczišnje pſchi saměnjenju ſ nowymi bjeru, a porjedżenja ſtanu ßo nanajtuniſcho.

Suche drožđże,

po kotrychž ßo wubjernje hiba, poruczа w ſtajnje cžerſtwej tworje

J. G. Klingſt Nachfolger

na bohatej haßy cžo. 86/24.

Bróſtſyrop knjeſa G. A. W. Mayera we Wrotßławju je pſchi katarrhach dychazych organow (gyrgawy, dychawy a jeje wobnožkow) a pſchi łoſkotazym kaſchelu dobry polózazy ßrědk, kotryż też hiſchcże pſchi faſtarjenych, faßaklych katarrhach dobru ßłužbu cžini. Ale też ludżo, kaž kamjenjorubarjo a réſbarjo, pjekarjo a młynzy, ſtwinſzy molerjo, murjerjo a teho runja wjazy, kotrychž dżełо ßebi żada, ſo dyrbja wſchelake njelubošne, dychawu wobcžeżaze a jej ſchkodżaze próſchki do ßo dychacž, ſ cžehoż jim po krótkim abo dléſchim cžaßu khorowatoſcž naſtanje, też tuczi budża Mayerowy bróſtſyrop, w prawym cžaßu nałożowany, pſchi wobkedżbowanju nuſneho naprawjenja, ſ wužitkom trjebacž móz.

Oſchatz, 2. haperleje 1862.

C. Gerſtäcker,

prakt. lěkaŕ a ßudniſki ranyłěkaŕ.

Jenož woprawdżity maja Mayerowy beły bróſtſyrop, ½ bleſche 1 tl., ¼ bleſche 15 ngl., na pſchedan knjeża

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje.
Joſ. Löbmann w Schěrachowje.
B. Hilbenz we Wósporku.
C. Meißner w Biſkopizach.
B. R. Scholta we Wotrowje.
J. Paulisch w Rakezach.
G. Faßka w Ebersbachu.

Drjewowa aukcia.

Póndżelu 9. meje t. l. budże ßo na huſcžanſkim reviru w drjewniſchcžomaj w žiežeńſkim haja a w družkecžanſkim lěßu, kaž też ſ pſchihotowanych ßuchich drjewow a ſ wětroſlomkow w tych ßamych měſtnoſchcžach

ca. 44 kloſtrow ⅝ mjehkich ſchcžěpow,
„ 80 „ „ „ kuleczkow a
„ 78 „ „ „ walczkow

pod wuměnjenjom naßadżenja a ſa hotowe pjenježy na pſchebadżowanje pſchedawacz.

Aukcia ſapocžnje ßo w drjewniſchczu w žiežeńſkim haju rano ½ 9 hodżinow.

Hrabinſke revirne ſarjadowanje w Huſzy 4. meje 1864.

Hugo Opelt.

Barlinſke wohenſawěſczaze towarſtwo

Sałożene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj toleŕ.

Tuto hižom 51 lět wobſtejace towarſtwo bjerje ſawěſczenja pſche wohnjowu ſchkodu horje po niſkich, ale we jerdych prämijach, hdjež ſawěſczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěſczenja wobſtarataj a wſchě wukładowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawaŕ Serb. Now.,
G. Fasska w Ebersbachu,

W Budyſchinje. agentaj barlinſkeho wohenſawěſczazeho towarſtwa.

Němski Phönix,

wohen-ſawěſczace towarſtwo w Frankfurczje nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Skład
ſchpihelow,
ſtoczanych kromkow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Schkleńzowy
porzelanowy a ſteingutotworwy
ſkład
Rudolpha Wilhelma
na ſerbſkej haßy,
najpołniſcho ſrjadowany, to wſchitko po najtuniſchich płaczišnach najpodwolniſcho porucza.

Skład
blidowych,
khofejowych
a
myjenſkich
ßudobjow.

Möblowy Magazin
Auguſta Jannaſcha

na bohatej haßy cžo. 73/14 po 1 ſchodze ſ napſchecza hotela k winowej kiczi

porucza ßwój bohaty ſkład derje a po módze dźěłanych wěžow, ſa najtuniſchu płaczišnu; jako: pißanſke ſekretary, pißanſke bureauy, khamory ſa ßlěbornu nadobu ſ nadſtawkom w ſchkleńzy a w ſchpihelu, ſchkleńzane khamory ſ komodami, pißanſke blida ſ nadſtawkom ſa knjenje, kulojte blida ſe ſtołpom, wuczahowanſke blida, ſofablida, blida k hraczu, ſchtyrirózkate blida, myjenſke blida, blidka k ſchiczu a ſa nippes, komody, etagery, draſtkhamory, draſtſekretary, łoža, kſchinje ſa ſchaty, toiletſke ſchpihele, zyle wulke ſchpihle w ſłotych kromach, ſczinowe ſtołzy we wſchelakich druzinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtuniſcheje płaczišny k dobroczinemu wobkedźbowanju.

W Budyſchinje. **Aug. Jannaſch,** tyſcherſki miſchtr.

Njeżenjeny hetman ſ dobrymi wopißmami móže na Jana ßłužbu dóſtacz. Hdże? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Něhdże 15 kop łatow ſa zyhlowane tſěchi, kaž tež dźělba hraboweho drjewa je pola mje na pſchedań.

Jurij Buhl we Wulkich Sdzarach.

Powschitkomna aßekuranza w Triescze.

Powschitkomna aßekuranza sawěsczuje pschi rukowanskim fondsu wot 20 millionow schěßnakow:

a) twory, mobilije, žně a wscho hibite wobßedzenstwo;
b) kubła pschi puczowanju psche transportnu schkodu;
c) wona poskicza sawěsczenja na žiwjenje czlowjeka na najwschelaksche waschnje sa najtunische twjerde prämije a wudawa policy we pruskim kourancze.

Schkodowanja ßo psches generalnu agenturu w Lipsku po snatym liberalnym waschnju regulirnja a w pruskich tolerjach hnydom wupłacza.

K wschemu wukasowanju je rad hotowy

Julius Altmann,
hłowny agent sa Budyschin a wokolnoscz. tař.

Žołty wósk,

punt po 16 nsl. kupuje **C. A. Martschinck,**
mydłařski mischtr na snutskej lawskej haßy.

Murjerjo

dostanu trajaze a derje płaczene dzěło pola murjeřskeho mischtra **A. Kuby** w Budyschinje na taschbarku czo. 441.

Drjewowa aukcija.

Na tudomnych knježich revirach budza ßo lětusche sbite twjerde a mjehke palne drjewa na ßlědowazych dnjach a lěßowych městnosczach na pscheßadzowanje pschedawacz.

Pondzelu 9. meje na jeńscheczanskim reviru rano wot 9. hodzinow w ruczizy:

18 kloftrow 6/4 brěsowoho a wolschowehoschczěpjaneho drjewa,
100 kop 6/4 brěsowych a wolschowych walczkow,
49 „ 7/4 khójnowych walczkow;

popołnju wot 1 hodziny pschi pßowjanskim puczu:

48 1/2 kloftra 7/4 khójnoweho schczěpjaneho drjewa,
65 kop 7/4 khójnowych walczkow.

Wutoru 10 meje na khoßlowskim reviru rano wot 9 hodzinow pschi steindammhacze:

117 kop 6/4 brěsowych a wolschowych walczkow;

popołnju wot 1 hodziny pschi starej drösy:

50 kloftrow 7/4 khójnoweho schczěpjaneho drjewa,
58 kop 7/4 khójnowych walczkow.

Seńdzenje w drjewnischczach.

W Rakezach, 28. haperleje 1864.

R. Pelz, wyschi hajnik.

Jene restkubło w Bukojnje pola Wulkich Sdzar, se 6 jutrami (morgenami) pola a s rjanymi łukami, kaž tež s dobrymi twarjenjemi ma se ßwobodneje ruki na pschedań

Jurij Buhl we Wulkich Sdzarach.

W Czelchowje je žiwnoscz czo. 18, na kotrejž ßo nětko khlamari, s 5 kórzami ležomnosczow, s wobßytymi polemi, se žiwym a morwym inventarom, s nowymi maßivnymi twarjenjemi a bjes wumjeńka se ßwobodneje ruki na pschedań a je wscho dalsche tam shonicz.

Aukcia.

Tseczi dzeń ßwjatkow jako 17. meje dopołnja w 9 hodzinach budze ßo sawostajeństwo njebo Handrija Wagnera w Starych Błchaschezach, wobstejaze s poßleschczow a drasty wjeßnogrychtszy na pscheßadzowanje pschedawacz.

Aukcia deskow.

Dzělba twarskich a tyscheřskich deskow budze ßo wutoru jako 17. meje w Delnym Hunowje na burskim kuble czo. 7 na pscheßadzowanje pschedawacz. Sapoczatk popołnju w 2 hodzinomaj.

Czesczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolnischo ßwój skład czaßnikow wschitkich družinow. Wschitke porjedzenja ßo najwěsczischo a najsprawnischo wuwjedu pod rukowanjom najtunischeje placzisny.

Tež pschispominam, so ßym ßerbskeje rycze tak derje mózny, kaž němskeje.

J. Schneider,
Firma: **Protza** a **Schneider,** czaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuschiz domje.

Schklenzu, porzelan (tež schalki se ßerbskimi napißmami), steingut, khofejowe młynczki, blachowe twory, wschelake druhe artikle, a wot nětk tež želesne warjeńske a pjeczne ßudobje s trajazej emaillu a bjes emaille porucza najtunischo

E. Pilz w Hodziju.

Dickowa konceßionirowana daloko wuwołana spodziwnje hojaza žałba,

kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokasała, porucza ßa w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np. k pschedawanju wot **hrodowskeje haptyki** w Budyschinje.

Nachenske a münchenske woheń sawěsczaze towarstwo.

Wobstaw skutkowanja towarstwa je se ßlědowazych resultatow sliczbowanskeho wobsankujenja sa lěto 1863 widzecz.

Sakładny kapital	tl.	3 milliony.	
Prämije a dań sa 1863 (excl. prämije sa pósdnische lěta) .	„	1 million	933,052. 10
Prämijske reservy	„	2 millionaj	805,290. 16
	tl.	7 millionow	738,342. 26
Sawěsczenja w mozy kónz lěta 1863	„	1,003 milliony	057,999. —

W Budyschinje, 1. meje 1864.

M. A. Flanderka,
agent towarstwa.

Czesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscze dowolam ßebi najpodwolnischo wosjewjecz, so ßym tudy kolonialtworowe, tobakowe, barbowe a spirituosowe khlamy pod firmu

C. A. Wehle

wotewrił. Wo pscheczelniwe wopytowanje proscho, lubju stajnje najtunische a sprawne poßłuženje.

W Budyschinje, 6. meje 1864. **Korla August Wehla**
na mjaßowym torhoschczu czo. 40.

Dr. Whithowa wodźiczka sa woczi

wot **Tr. Ehrhardta** w **Altenfeldzi** w **Thüringskej**, s wjazorymi privilegiami wyßokich werchow poczeszena wopokasuje ßo be wschitkmi dotalnymi woczi hojazymi ßrjedkami psches ßwoje sbożomne skutkowanje wschjednje jako najłahodnischa a najljepscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móże ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrjeda a jako **wjesta pomoz sa ludźi na woczomaj bědnych** kóżdemu poruczecz. Wona hoji wjeszje a ruczje a be wschitkich schkódnych szjewkow, woßebje pschi sahorjenju, szerpuenju, ßuchoczi, ßylsowanju a bjeżenju woczow, kaž tež pschi ßłaboszi po bjelmi a płaczi bleschka s wułożowanjom jenož 10 nßl., a dźjeła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldźi w Thüringskej.

Skład sa Budyschin w hrodowskej haptyzy.

---

200 centnarjow dobreje kosczjny (Knochenmehl) ma na pschedań na žitnych wikach czo. 639/269.

J. A. Lorenz, žitokupz.

Wupschedań

hotowych kholowow a lazow sa dźěczi a wotrosczenych pola swudowjeneje **Enders'owcje** na žitnej haßy czo. 54.

Ssuche droždźe, kaž snate tajke, po kotrychž ßo najlěpje hiba, wschědnje czerstwe, pschedawa po lutach a puntach a dawa saßopschedawarjam pschihódny rabat. — W Budyschinje na ßerbskej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Serbske Nowiny czo. 15 ßo we wudawarni saßo kupuja.

Sa wósk a luchczisny

dawa najwyschu płaczisnu

A. Lehmann,
mydłarski mischtr pschi kasernje.

Wschitkim tym ßamym s czesczeneje hornjohunjowskeje gmejny, kaž tež kublerjej Janej Schózy s Delneho Hunjowa prajimoj sa to, so ßu s lubosczu na naju spomnili a namaj pjenježny dar póßłali, najwutrobnischi dźak.

August Schneider, Jan Plunder,
kral. saks. wojakaj w Holsteinje.

Wčěra wječor 3/4 11 hodźinow je mi moja luba mandźelska Minna rodź. Bochmannec drje ćežko, ale z Božej miłosćiwej pemocu tola zbožomnje čerstweho synka porodźiła.

W Rakecach, 5. meje 1864.

H. J. Golč,
farař.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 20. ~ 14. meje. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — **Wojerski list se Schleswiga a ſ Holsteina.** — Ze Serbow: S Budyſchina. Z Rožanta. S Wojerez. S Delneho Wujeſda. Ze Swinjarnje. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydzenja.

Trieſt, 6. meje. Jendželſzy wojazy, kiž běchu na kupje Korfu, 3. meje wot tam wotcžahnu. Citadella a wobtwjerdzenja njebudža podtorhane, ale griechiſkemu wójſku pſchepodate.

Hamburg, 7. meje. Rakuſkopruſke wójnſke łódže ßu wczera wjeczor ſ Cuxhavena do morja wotjěle.

Hamburg, 7. meje. S Kopenhagena pißaja, ſo je do Aalborga 12000 muži pruſkeho wójſka pſchiſchło. Wrangel je kontribuciju města Veile na 85,000 tl. powyſchił. — Wjele kublerjow na danſke kupy czeka. — Rakuſzy ßu kupu Kalö a Ebeltoft wobßadžili.

Hamburg, 8. meje. S Kopenhagena pißaja, ſo njepſcheczelſke wójſko blisko Aalborga ſchanzy twari a ſo je pſches Limfjord na danſkich wojakow tſelało.

Rendsburg, 8. meje. Dženßa bě tudy ſe wſcheho Schleswig-Holſteina něhdže 50,000 muži ſhromadzenych, kiž wobſankuchu, ſo ßebi zadaja: Schleswig-Holſtein wotdzěleny wot Danſkeje a ſtejazy pod ßwojim pſchinarodzenym wójwodu Bjedrichom (auguſtenburgſkim).

Hobro (w Jütlandze), 8. meje. Dženßa je roskaſowar nade wſchitkimi pruſkimi wojakami w Jütlandze, generalleutnant Vogel ſ Falkenſtein do Aalborga pſchijěł.

Helgoland (jendželſka kupa ſ napſchecza Lobjoweho wuliwa), wjeczor 9. meje. Bjes rakuſkopruſkimi łódžemi a tſjomi danſkimi fregattami běſche poldrahodžinſka ßylna mórſka bitwa. Rakuſka łódž: „Schwarzenberg“ ßo paleſche, ſhubi jedyn ſczežor a bugſpriet, wona ma 100 a łódž Radezki 25 morwych a ranjenych. Pruſke łódže žaneje ſchkody njemějachu. Danſke łódže, kiž ßu, kaž ßo ſda, wjele ſchkody wſate, ßu k połnozy wotjěle.

London, 10. meje. Konferenza je dženßa faſtacze wojowanja wobſankła. Wójnuwjedžazy woſtanu w ßwojim dotalnym poſtajenju na kraju a na morju, blokada ßo faſtaji. Pſchimér ſapoczinje ßo ſchtwórtk 12. meje a budze měßaz tracz. Schtwórtk ſmeje konferenza ſaßo poßedzenje.

Hamburg, 10. meje. Němſke wójnſke łódže ßu ßo dženßa rano do Cuxhavena wróczile. Schwarzenberg je ßylnje wobſchkodzeny. Wczerawſcha bitwa mějeſche ßo bjes Helgolandom a Lobjowym wuliwom.

Hamburg, 10. meje. S Cuxhavena pißaja: Wczera popołdnju bě k połodnju wot Helgolanda bjes rakuſkopruſkimi a jendželſkimi wójnſkimi łódžemi dwěhodžinſka mórſka bitwa. Danſzy, k zoſanju nuſowani, jědzechu k połnozy, ale mózachu dokelž bě „Schwarzenbergej“ ſczežor rostſělany a ßo paleſche, w dobrym měrje wotjěcz. Schkodowanje Danſkich je njeſnate. Schwarzenberg ma něhdže 170 morwych a ranjenych, bjes poßleńſchimi wjele czežkoranjenych; na „Radezkim“ bě pjecz ranjenych, na pruſkich łódžach njeběchu pak žani. Mužſtwa wojowachu ſ woßebnej wutrobiteſczu a ſ wulkim ſazpiwanjom ßmjercze. Spěſchnoſcz pruſkich łódžow a wubjernoſcz pruſkich kanonow je ßo khwalobnje dopokaſała.

London, 10. meje. W jendželſkej druhej komorje woſjewi miniſter Grey: Po powjeſczach, ſ Helgolanda doſtatych, ßu rakuſkopruſke łódže (2 fregacze a 3 kanonowe łódže) ſ 2 danſkimaj fregattomaj a 1 danſkej korvetu bitwu měłe, w kotrejž buchu němſke łódže ſbite a dyrbjachu k Helgolandej zofacz.

Genua, 11. meje. Garibaldi je ßo 9. meje na kupu Kapreru wrócził.

London, 11. meje. S Ameriki ßu powjeſcze pſchiſchłe, ſo ßu ſeparatiſtojo ſaßo někotre raſy dobyli a ſo pſchecziwo Grantej, generalej unioniſtow, czahnu. Na tuteho ßo tež Lee, general ſeparatiſtow, ßylnje hotuje.

Sakska. W Kannewitzach je so 1. meje 8 burskich kubkow wotpaliło; teho runja też dwě žiwnosćži. — Wot budyskeho sjawneho suda bu 3. meje Jan Stiller s Mjedžojsa dla cželneho wobschkodženja k 1 lětu 6 měsazow dželacžernje musudženy. Teho runja wusudźi tón samy sud 10. meje domjazu dzowku knježeho najeńka w Mikkezach k 8lětnej khostarni a prjedawscheho schosarju P. tam k smjerći, dokelž běschtaj nawonarodžene dźěćo skónzowakoj. — Druha komora je k nowotwarbje budyskeho gymnasija 20,000 tl. pschiswolika. — Blisko Lubija je so 7. meje schewz Bartsch w rězy Lubacze tepik. — Na želesnizy blisko Macherna bu 6. meje cžěko jěsneho koprole Augusta Kühna s Trebsena namakane a bě sebi wón hkowu wot koleßow lokomotiwy wotjěcž dak. Na nóznach běchu te skowa napißane: „Boże mje pschecželam a njepschecželam.“ — Na sakskich póstach je so w sandženym lěcze 14 millionow 300,208 listow wobstarako; na krajnych želesnizach je so 4 millionY 118,163 cžlowjekow pschewjesko, na póstach pak 587,751. Na krajnych želesnizach je so 68 millionow 003,916 centnarjow tworow a na póstach 209 millionow 946,191 tl. pjenjes wobstarako. — W Seitendorfje je hižom saßo woheń pobył a su so tam 7. meje w nozy twarjenja Purschez sahrodniskeje žiwnosće wotpalike. — Prynz Jurij a prynzessyna Jurjowa staj so 9. meje do Koburga podałoj.

Prußy. W němskich nowinach je nětko wjele powjedanja wo pionieru Klinku, kotryž je so pschi schtórmowanju düppelskich schanzow jara wutrobiże sadźeržał a pschi tym swoje žiwjenje shubił. Jako mjenujzy leutnant Diener se swojimi ludźimi k jenej schanzy pschińdże, widźesche wón, so su jeje palißadowe sćěny (s drjewjanych sochorow) hischcze zyke. To pak bě sa schtórmowazych wulki sadźěwk, dokelž mójachu Danszy tak na Pruskich, psched schanzu stejazych, bjes stracha tsělecž a budźische wjele Pruskich swoje žiwjenje shubiło, hdy by tajka wobstejnosć dlěhe traka. Leutnant Diener chzyische palißady (sochory a stołpy) se sekerami podrubacž dacž, ale to so jara pomału cžinjesche, tak so niczo druhe wysche njewosta, hacž palißady s polwerom rosrasyć. Duž staji pionier Kito měch s polwerom na semju, wopschimny jón s rukomaj a cžißny jón, jako bě Klinka žahu sapalił, cžisće blisko k palißadam. Ale prjedy hacž mózeschtaj so wonaj na semju lehnyć, sapali so pólver, rosrasy nješchto palißadow a cžißny Klinku do hrjebje. Druhy wojazy slěschu bórsy po tej dźerje, kotruž bě pólver sćinił, na schanzu horje a dobuchu ju. Jako bě so to stało, dźěsche leutnant Diener Klinku pytacž a namaka jeho, we wobleczu sylnje wopaleneho a psches ruku a ramjo tsěleneho, hischcze pschi žiwjenju. Wón wumrje pak, jako jeho do lazaretha njeßechu. — Pionier Klinka sawostaji wudowu a tśi syroty w khudobje, ale budże drje sa nje někak starane. Kito dostanje najskerje cžesne snamjo wot krała. Wobaj staj pjecza delnoluzišskaj Sserbaj a je Klinka s Boschojz (Bohsdorf) blisko Lejschczow (Hornow) w hródkowskim wokrjesu. (Pschispomnjenje redakcije. Lubo by nam było, hdy by nam něchtón wo tym bórsy poknu wěstoscž pißacž móhł.)

Kral a kralowa běschtaj w tychle dnjach w Koblenzu, hdyž bu rjany a wulki móst, po kotrymž želesniza psches rěku Rhein dże, jara swjedženšzy wotewrjeny. — W Magdeburgu bu 4. meje dźewjecž cžłowjekow wot policije sajatych. Wone běchu s Draždźan do pruskeje Polskeje póßkane a běchu we nich flinty, město zokora, kaž běsche na listach napißane.

Jendželska. Konferenza, schleswigholsteinskeje naležnosće a danskeje wójny dla w Londonje shromadźena, je sandženu wutoru 10. meje na jedyn měßaz pschimér (Waffenstillstand) a sastacze blokady wobsanknyła. Tajki pschimér je so sandźeny schtwórtk sapoczał a wobkhowa bjes tym kóžda wójnska strona wschitko w swojej ruzy, schtoż je hacž dotal dobyła abo wobßadźiła.

Duž staj mjecž a tśélba na kraju a na morju na cžaß skutkowacž sastałoj a je nadźija, so budże sa cžaß pschimera polny měr wuradźeny. Najcežšcho jenoz budże, to postajicž, komu dyrbi Schleswig-Holstein pschichodnje skuschecž. Augustenburgskemu wójwodże jón Pruska dacž nochze, Pruskej jón Rakuska a snadź też Franzowska a Jendželska njepopscheje, a hdy by jón Danskej saßo dacž chzyli, dha njebudźische ta zyła wójna tola niczo, hacž dźěcžaza hra była a wjele droheje cžłowskeje krwě by podarmo pschelateje a wjele millionow pjenjes podarmo rosmjetanych było. Danski kral jón po tajkim tola skoro wjazy saßy dostacž njemóże, ale komu by Schleswig-Holstein hewak pschipanycž měł, to so prascha a drje londonskej konferenzy dosć hkowukamanja naczini. — Sakski minister Beust pschijědże 5. meje do Osborna, hdyž jendželska kralowa Viktoria w tu khwilu bydli, a bu jej tam wot ministra Granville prjódkstajeny. Wón wosta potom wjeczor hischcze w kralowskej swójbje.

Danska wójna. Nětko je podrobnje snate, kak wulka je s wobeju stronow schkoda pschi schtórmowanju düppelskich schanzow była. I. Morwi abo na rany semrjecži: na pruskej stronje 16 wyschkow, 213 wojakow, na danskej stronje 22 wyschkow, 580 wojakow. II. Ranjeni: na pruskej stronje 54 wyschkow, 866 wojakow (bjes nimi cžežkoranjeni: 14 wyschkow, 428 wojakow), na danskej stronje 21 wyschkow, 1380 wojakow. III. Tajzy, wo kotrychž jedyn njewě, hdje su wostali: na pruskej stronje 39 wojakow (najskerje sajecži). IV. Sajecži: na danskej stronje 44 wyschkow, 3145 wojakow. Po tajkim zyke schkodowanje na pruskej stronje

70 wyſchkow, 1118 wojakow, na danſkej ſtronje 87 wyſchkow, 5105 wojakow. (Po kopenhagenſkich powjeſczach je zyke ſchkodowanje Danſkich nĕhdże 120 wyſchkow a 6000 wojakow).

Hdyž je wójna na kraju trochu kónza dobyła, dha ßu pſched ßamym wobſanknjenjom pſchimĕra rakuſke a pruſke łódże ſ danſkimi krawnu mórſku bitwu mĕke. Nĕkotre rakuſke a pruſke łódże bĕchu, kaž je ſnate, do ßywjerneho morja (Nordſee) pſchijĕke a danſke wójnſke łódże bĕchu pſched nimi wujĕke. Ale wone ßu ßo tola ſaßo nĕkak wróczike, pſchetož póndżelu 9. meje ſbĕże ßo blisko kupy Helgolanda horza mórſka bitwa. Na jenej ſtronje bĕchu rakuſke wójnſke łódże Schwarzenberg a Radezki a tſi mjeńſche pruſke łódże, na druhej ſtronje pak tſi wulke danſke łódże. Wojowanje trajeſche połdra hodżiny. Schwarzenberg ßo ſapali, ale woheń bu haſcheny, tola bu jara wobſchkodżeny a mĕjeſche nĕhdże 150 morwych a ranjenych; Radezki mĕjeſche 20 ranjenych, pruſke łódże pak bĕchu bjes ſchkodowanja. Danſke łódże ßu najſkerje tež wjele ſchkodowake, dokelž ßwoju ſtronu jĕdżichu. Wutoru pſchijĕdżechu rakuſkopruſke łódże, kiž bĕchu pola Helgolanda wojowake, do Cuxhafena a póßłachu popołdnju ßwojich cjeżkoranjenych na jenej pruſkej parołódži do Hamburga.

Wojerſki liſt ſe Schleswiga.

(Wot H. Hoffmana ſ Wukrancziz.)

S düppelſkich ſchanzow, 20. haperleje 1864. Lubaj ſtarſchej! Dżenßa nochzu niczo wjazy pißacz, hacz ſo ßym hiſchcze żiwy. Schanzy ßmy 18. haperleje ſchtórmowali. Dopołdnja w 10 hodżinach my na nje dżĕchmy a trajeſche wojowanje hacz do wjeczora, hdyż ßo we 8 hodżinach ſ tſĕlenjom ſaſta. Moja kompagnia ma 16 morwych a ranjenych. Ja njemóżu dżenßa dale niczo pißacz. Mój Bożo a Knjeże! kajke bĕ to cżłowjekow ſabiwanje; ja ßam ßym 90 kulkow wutſĕlił a naſajtra ßym ßebi na bitwiſchczu ßwój torniſter pytak. Ja ßo Bohu dżakuju, ſo je mje pſchi żiwjenju ſdżerżak, mój bliżſchi towarſch bu ſ kulku do hkowy tſĕleny, ſo bĕ helm połny koſczi. Luby nano, kulki tak lĕtachu, kaž bychu ßo pczoły rojike. Jako bĕchmy ſchanzy hižom dobyli a ſa njepſcheczelemi honjachmy, bu jedyn mojich wyſchich, dobry cżłowjek, kotrehož hiſchcze ſ Poſnanja (Poſen) ſnajach, wot jeneje granaty trjecheny, kotraž jeho na kruchi rostorże. My ßmy njepſcheczela na kupu Alſen ſehnali a je ßebi 3. a 4. kompagnia wulku cżeſcz dobyła. Tónle liſt pißam na kolenomaj; hdyż do kwartiry pſchiñdu, chzu wjazy pißacz, nĕtko jenož tejko, ſo byſchcże wjedżeli, ſo ßym hiſchcże żiwy.

S Noerre-Vilſtruppa (w Jütlandże) 27. haperleje. My ßmy hórſy do Jütlanda marſchirowacz dyrbjeli a ßmy tam ſa pjecz dnjow pſchiſchli. Ale tudy je hubjenje, dokelž je hižom wſcho wujĕdżene, a lud je wſchón danſki a nam njepſcheczelſzy ſmyßleny. Ludżo tudy nĕmſki njeryczeża. — Prajcże wſchitkim wjele dobreho wote mnje a ja dam ßo tym rjenje dżakowacz, kiž ßu mje ſ pjenjeſami podpjerali.

Dżeń 28. haperleje. Dżenßa ßmy hižom ſaßo dale marſchirowali a ßmy bliſko morja. So bychu Danſzy ſ wójnſkich łódżow na kraj wuſtupicz a naß wot ſady napanycz njemóhli, ßmy mórſki brjóh wobßadżili.

Pſchi ſchtórmowanju düppelſkich ſchanzow bu naſch komandirowazy general (Raven) do nohi trjecheny a je potom wumrjeł. Na to mĕjachmy paradu pſched kralom; tola bĕchmy tehdy jara mucżni. Lubaj ſtarſchej! pſchi ſchtórmowanju bĕchu wojazy, móhł rjez, ſ hromadami ſpadali a leżachu tam, najbóle do hkowy trjecheni, Pruſzy a Danſzy w hromadże. Naſajtra pſchiñdżechu maczerje danſkich wojakow a praſchachu ßo: „Njeje tu mój ßyn?“ Ssyn drje tu bĕſche, ale wón bĕ morwy; duż jeho ſ wulkim płaczom ßobu domoj wſachu. Tola ſ naſchich maczerjow njeje, Bohu żel, żona pſchiñcz móhła, dokelž je k nam tak jara daloko.

Luby nano, dżakujcże ßo Bohu lubemu knjeſej, ſo je mje pſchi żiwjenju ſdżerżał; ja ßo jemu tež dżakuju. Wjele dobreho Wamaj, lubaj ſtarſchej, a bratrej a ßotromaj a t. d.

H. Hoffmann,
wojak 1. poſenſkeho infanterieregimenta cżo. 18.

Wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot J. Schaky ſ Minakała.)

W Petersdorfje 7. meje 1864. — S wjeßelej wutrobu ſapſchijam tutón ras moje pjero, dokelž ßy, luby bratſje, tak bórſy moju próſtwu dopjelnik. Ja ßym dżakowano Bohu hiſchcze ſtrowy, a nadżijam ßo tež to ßamo wot Tebje. Moju kwartiru mam ja na ryczerkuble we Petersdorfje. Haczrunje ßmy tu wjele muży hromadże, ßo mi tu derje ſpodoba. My ßebi jenoż żadamy ſpokojnych ludży a jĕdże doſcz, ſchtož ßmy tu wſchitko namakali. Naſcha jĕdżna ſala je pod wo-ſowej kólnju, blida natwarimy ßebi ſe deßkow. K ßnĕdanju doſtanjemy khofej a pomaſki ſbĕkeho khlĕba, pĕknje ſ butru pomaſane. Po dżewjeczich hodżinach doſtanjemy druhe ßnĕdanje, mjenujcy dwĕ ſchleńczży palenza a butrowe pomaſki ſ mjaßom pokładżene. Pſchipołdnju mamy kóżdy ras mjaßo, pak ſ bĕrnami, pak ſ druhimi wĕcami. Po tſjoch hodżinach ſaßo khofej a pomaſki; wjeczor pak poliwku a pomaſki ſ twarożkom pakładżene.

Luby bratſe! Jĕdż a picz mamy tu doſcz, pſchetož piczel piwa leży pſcheco pola naß; je próſdna, doſtanjemy druhu. Piwo, kotrehož wjele pijemy, njemoże

ßo ſ tym měricz, kotrež ßym w Draždżanach a też w Minakale pik.

Tuto ryczerkubło ma 182 dójnych krumow, 40 konji, ſ czehoż ßebi myßlicz mózeſch, ſo je khětro wulke. S nami móże pak bórſy ßo pſcheměnicz, tak rucze hacz jědż wot wójſka doſtawamy. —

Jutſje mam mój narodny dżeń; je prěni ras, ſo jón tak daloko wot domowiny wobeńcz mam; tu ßo nichtó na mnje njedopomni.

Poſtrow mi mojej lubej ſtarſchej, k. bura Bartka a jeho mandżelſku, atd.

Wießyły ſkónczam ßwój liſt Czi wießele a ſtrowe ßwjatki pſchejo Twój bratr J. Schaka, kral. ſakſi wojak.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Po lětuſchich jutrach buchu na budyſki gymnaſium pſchijeczi a to do quarty: P. A. Claus ſ Willsdruffa, P. A. Ruffini ſ Kinsbórka, F. E. Kluga ſ Ramjenjowa; do quinty: E. E. Wieder (Serb) ſ Horow pola Wojerez; do ſexty; W. G. H. Roßtäuſcher ſ Nowoſalza, F. A. Löbmann ſe Schěrachowa, J. E. Garbař (S.) ſ Minakala, G. E. Temper ſ Biſchdorfa, G. J. Delank (S.) ſ Hbjelſka, G. K. Möbius ſ Limbacha, J. T. Lětař (S.) ſ Kobliz pola Hodżija, K. E. Mütterlein (S.) ſ Kobliz p. H., C. Glauch ſ Budyſchina, K. R. Mrózak (S.) ſ Wulkich Sdżarow, J. F. Ehrig ſ Budyſchina, K. F. W. Hoffmann ſ Kumwałda, K. G. K. Holzapfel ſ Budyſchina, J. K. Mißlack ſ Budyſchina, H. T. C. Richter ſ Budyſchina, J. A. Mättig (S.) ſ Wujeſda pola Ketliz, C. F. Schulza ſ Burka, K. W. F. ſe Sommerlatt ſ Njeradez, K. E. Mießnař (S.) ſ Klětnoho, F. W. G. E. ſe Schlieben ſ Friedersdorfa, J. E. Lehmann (S.) ſ Błózan, P. A. Wehla ſ Ketliz a A. H. Meiſel ſ Budyſchina.

Na zyłym gymnaſiju je nětko 137 ſchulerjow bjes nimi 37 Serbow, po tajkim wjazy hacz 5. dżěl.

Katholſki ſeminar wopſchija 9 ſeminariſtow, bjes kotrymiž je 1 Sserb, a 20 präparandow, bjes kotrymiž je 7 Sserbow.

Evangelſki krajnoſtawſki ſeminar wopſchija nětk 74 ſeminariſtow, bjes kotrymiž je 15 Sserbow, a 41 präparandow, bjes kotrymiž je 8 Sserbow.

Na katholſkim ſerbſkim duchownym ſeminaru w Praſy je 24 ſtudowazych, bjes nimi 8 Sserbow, a hewak ſtudujetaj 2 Sserbaj lěkarſtwo na prażſkej univerſicze.

Kak wjele Sserbow w Lipſku, Wrótßławju, Hali a Barlinje ſtuduje, njeje nam w tu khwilu podrobnje ſnate, tola móże jich ſ najmjenſcha 12—14 byczi; też njewěmy, kak wjele Sserbow je na wueżerſkim ſeminaru w Boleßławju a Rychbachu.

S Budyſchina. Tajkich, kiž ßu na wuſchi abo na ryczi khori, czuimy na to kedżbliwych, ſo budże khwalobnje ſnaty wuchowy a ryczny lěkař, medicinalſki radżiczel Dr. Schmalz ſ Draždżan — każ je to ſ nawěſchtnika Serb. Nowinow widżecz — pjatk 20. meje w tudomnym hoſczeńzu k ſkotej kiczi pſchebywacz, ſo by tam dopołnja wot 9—1 hodżiny na ßłyſchenje abo ryczenje khorym (k czemuż też jara wobczežne ſynczenje, bunczenje a ſchumjenje w wuſchomaj ßłuſcha, dokelż je huſto ſapoczatk k czežkoßłyſchenje) dobru radu dawak. Wón hižom 36 lět w tajkim lěkowanju dżěła a je dla ßwojeho ſbożomneho ſkutkowanja ſkoro po zyłej Europje dowolnoſcz k lěkarjenju doſtak.

Z Rożanta 7. meje. Dżenſa ſwjeczeſche tudomny k. wucżer Haufa ſwój 25 lětny zaſtojnſki jubileum. — Rano po 6 hodżinach poſtrowi jeho dżeſacz wokolnych zaſtojnſkich bratrow z khěrluſchom, a po dlěſchej hnujacej ryczi k. wucżerja Nowaka ſ Njebjelczic poda ſo k. jubilarej wot tych ſamych rjany ankrowy czaſnik a ſlěborny wěnz na wubjernym porcelinowym denczku, wot ſchulſkich dżěczi pak rjana piſarſka pſchiprawa a khoſejowe ſervice. K. jubilar podjakowa ßo nutrnje za wſchitku, jemu wopakazanu luboſcz a czeſcz, na czoż ſo wſchitcy k ſwjedżeńſkej mſchi podachu, kotruż k. adminiſtrator P. Benno dżerżeſche. Po kemſchach pak zjenoczi wjeſoły wobjed na ſchuli lubych zaſtojnſkich bratrow a ſchulſkich prjědkſtejerjow, kotſiž poſleńſchi běchu k. Haufu w mjenju różenczanſkeje ſchulſkeje gmejny z 2 rjanymaj tobakowymaj tyſkomaj poczeſczili. Wyſche teho doſta k. jubilar k tutomu dnju też woſebne czeſne dary, każ też pſchipiſma wot wyſokodoſtojneho konſiſtorija k ſw. Pětrej w Budyſchinje, wot ſwojeho kollaturſkeho knjejſtwa w kloſchtrje Marineje Hwězdy, wot kk. duchowneju w Różeńczu, wot prjedawſchich ſchulerjow a mnohich pſcheczelow.

Bóh žohnuj dale jeho ſkutkowanje w Knjezowej winicy a ſpożcz jemu w ſtrowju a mocy mikoſcziwje też złoty jubileum.

S Wojerez. Każ ſe ſapiża pruſkich wojakow, pſchi ſchtórmanja düppelſkich ſchanzow ranjenych widżimy, dha bu tam też wojak Friedrich Jurk ſ Wojerez czežko ranjeny.

S Delneho Wujeſda, 3. meje. Dżenża ßwjeczeſchtaj tudy kowarſki miſchtr Handrij Simon a jeho mandżelſka ßwój 50 lětny mandżelſki jubileum a doſtaſchtaj pſchi tutej ſkładnoſczi wote wſchitkich ſtronow wopokaſma wutrobneje luboſcze a wěrneho poczeſczowanja. Knjes jubilar, też w dalſchej wokolnoſczi ſnaty a czeſczeny, je wjele lět ſaſtojnſtwo wießneho rychtarja, zyrkwinſkeho a ſchulſkeho prjódkſtejerja ſe żadnej ßwěrnoſczu a mudroſczu ſaſtak. (H. W.)

Ze Swinjarnje. Njedżelu 17. haperleje t. l. zeńdżechu ſo na pſcheproſchenje k. wucżerja Krala z

Wotrowa spěwarjo tudomneje wokolnoſcze we naſchim hoſczencu, zo bychu wuradźili, kak by ſo tudy najlěpje spěwanſke zjenoczenſtwo zakoždź a zdźerżeć hodźake. We tutej zhromadźiznje ſo ſkoro pokaza, zo lóſcht a luboſcź k spěwu nic jeno za zakoženje, ale też za dalſche wobſtaczo pomjenowaneho zjenoczenſtwa rukuje a zo ſo k wotdźerżenju spěwanſkich hodźinow naſch hoſczeńc najlěpje hodźi, dokelž Swinjarnja we ſrjedźiznje tych wſów leži, z kotrychž běchu spěwarjo. Na to wuzwoli ſo wot zhromadźenych k. wučeŕ Kral z Wotrowa za dirigenta tuteho zjenoczenſtwa, k. kantor Pjetaſch z Khróſczic k jeho naměſtnikej, k. Jokub Kokla ze Swinjarnje za prědkſtejiczerja, k. wučeŕ Bräuer z Kukowa za pokładnika a k. expedient z Böhme z Kukowa za piſmawjedźerja. Dokelž pak běchu nimale wſchitzy zhromadźeni Serbja, dha ſo poſtaji, zo ma zjenoczenſtwo wosobicze to wotpohladanje, ſerbſke ſwětne a też cyrkwinſke spěwy nawuknyć a zo je tuto po tajkim ſerbſke spěwanſke zjenoczenſtwo. Spěwarjo maju ſo we létnym czaſu za tydźeń jedyn króć, we zymje huſczišcho zeńcz. Też je ſebi zjenoczenſtwo inſtrument (kſchidło Flügel) hižom kupiło. Po tutych a druhich pſchihotach ſo naſche spěwanſke zjenoczeńſtwo 1. meje ſwjedźenſcy zakoži. Pomjenowany k. dirigent dźerżeſche krótku zakoženſku rycź, we kotrejž ſkónczńje zjenoczenſtwu mjeno „Jednota“ da. Na to ſo ze znatym hłoſom spěwaſche tſi króź ſchtuczka:

„My ſwěrnu tu ruku ſej damy,
Hacź na wěczne lubo ſo měcź;
A zmjerzle ſo njewopuſchczamy,
Hdyž róże hdy nochcyke kčěcź.“

Pſchi tutym spěwje zawdachu ſebi ſobuſtawy Jednoty, kotrychž je 25, ruzy a ſlubichu ſebi, zo chcedźa ze wſchitkej ſwěru a piluoſczu za zakoženе towarſtwo ſkutkowacź. Na to ſczěhowaſche jedyn hižom we měſacu haperleji nawuknjeny ſchtyrihłóſny ſerbſki spěw a ſkónczńje kk. wučerjej Bräuer a Kral towarſtwo pſchez jednore ſerbſke a němſke spěwy a hudźbu na klawěru a hußlach zabawjeſchtaj.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Kak dha pak je létźa ſ mjedom wupanyło.

Mots Tunka. To czi wſchak tola doſcź dopraji cź njemóžu, pſchetož ja runje k žanemu pczołarjej pſchiſchoł njejźym; ale něka jku mjedowu wěź ſym pſchezo naſhonił.

H. D. Kajku dha to?

M. T. Jena hoſpoſa rad měd jě, ale dokelž ſama pczołkow nima, dha póſczele, hdyž je ſwinjo ſarěſała, hajnikowej w bliſkej wſy něſchto kołbaſow a duž ta hinak njemóže, hacź ſo jej něſchto mjeda da. Tak bě ſo hewak ſtało, ale létźa ſo to wjaz njeradźi.

M. T. Czoho dla dha niz?

H. D Knjeni hajnikowa bě ſo loni wot tajkich kołbaſow wróczała a duž tej hoſpoſzy létźa jeje kołbaſki ſaſo domoj poſźła, ſo džakujo tajkich kołbaſow.

M. T. Aw jaw jaw!

Pczołarſke towarſtwo.

Tumiczańſke pczołarſke towarſtwo budźe, dali Bóh, njedźelu po ſwjatkach, 22. meje, popołdnju w 3 hodźinach w reſtauraciji w Žiczenku ſwoju druhu létuſchu ſhromadźiſnu wotdźerżeć a ſo na tu ſamu wſchitke ſobuſtawy, kaž też wſchitzy pſchecźelio pczołarſtwa pſcheproſchuja.

Mueźink, pſchedźyda.

Woſſewjenje.

Džiwoczańſke ſerbſke ev. luth. miſſionſke towarſtwo ſmeje jutſje ſa tydźeń (22. meje) jako na ſwjedźeń ſwjateje Trojizy ſwoju létnu hłownu ſhromadźiſnu, na kotrejž budźe wone létſa ſwój pjatnaty létny dźeń ſwjeczeź. A dokelž dyrbi ſo w tutej ſhromadźijnje, kaž kóžde léto, nowe wuſwolenje ſaſtojnſtwa, kaž taž ſliczbowanje dokhodow a wudawkow ſtaeź, dha ſo ſ tutym wſchitzy pſchecźeljo a wſchitke pſchecźelnizy miſſionſtwa, woſebje pak wſchitke ſobuſtawy towarſtwa lubje proſcha, ſo na poſtajenym dnju popołdnju w tſjoch w džiwoczańſkej ſchuli bohacze nutsnamakacź a hnydom pſchi nutsſtupjenju ſwoje wuſwoleńſke liſczіki wotedacź.

Pětr Mkónk, piſmawjedźeŕ.

Sserbſka duchomnſka konferenza

ſrjedu, 18. meje, dopołnja ½10 hodźinow w hoſczeńzu k ſłotej krónje.

10—12 dźěłakowych žonow móže hiſchcze w brunizowych podkopkach „Sophienhütte“ pola Wulkeje Dubrawy dźěło doſtacź.

F. Dittrich.

Jedyn dwěkoleſaty wós ſ reblikami je na pſchedań pola Handrija Schramy w Bolborzach.

Sańdźenu ſobotu ſu ſo 4 centnarje ſyna ſe žitnych wikow w Budyſchinje wopacźnje wotwjeſli. Schtóž něſchto wo tym wě, chzył to dobroczinje we wudawarni Serb. Nowinow woſſewicź.

Holczka ſe wſow, kotraž chze w Budyſchinje ſchulu wopytacź, móže tunjo jěź a wobydlenje doſtacź. Wſcho dalſche we wudawarni Serb. Nowinow.

Ja ſ tutym k njawjedźenju dawam, ſo ja ſa mojeho mandźelſkeho Korlu Schillinga ani žane ſtare ani nowe dołhy wjazy njepłacźu, a proſchu teho dla, ſo bychu mje ludźo w tajkim naſtupanju pſchichodnje na pokoj woſtajili.

Marja Schillingowa rodź. Nehorkeź.

Wczelchowje je žiwnoſcź czo. 18, na kotrejž ſo něſto khlamari, ſ 5 kórzami leżomnoſczow, ſ wobſtytymi polemi, ſe žiwym a morwym inventarom, ſ nowymi maſiwnymi twarjenjemi a bjes wumjeńka ſe ſwobodneje ruki na pſchedań a je wſcho dalſche tam ſhonicź.

Pczołarſke towarſtwo w delnym dole Sprewje ſmeje ſhromadźiſnu wutoru 17. meje popołdnju w 3 hodźinach w Małym Wjelkowje.

Pſchedźydſtwo.

Cześczenym Sserbam Budyschina a wokolnosczę dowolam ßebi najpodwolnischo wossjewjecz, so ßym tudy kolonialtworowe, tobakowe, barbowe a spirituosowe khlamy pod firmu

C. A. Wehle

wotewrił. Wo pscheczelniwe wopytowanje prosscho, lubju stajnje najtunische a sprawne poßłużenje.

W **Budyschinje**, 6. meje 1864. **Korla August Wehla**
na mjaßowym torhoschczu czo. 40.

Němski Phönix,

wohenj sawěsczace towarstwo w Frankfurczę nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Skład **schpihelow,** stoczanych kromkow a kulojtych **fotografijowych** wobłukow.

Schkleńzowy **porzelanowy a steingutotworwy** skład **Rudolpha Wilhelma** na ßerbskej haßy, najpolnischo srjadowany, to wschitko po najtunischich płaczisnach najpodwolnischo porucza.

Skład **blidowych, khofejowych** a **myjenskich ßudobjow.**

Möblowy Magazin
Augusta Jannascha

na bohatej haßy czo. 73/14 po 1 skhodze s napscheczа hotela k winowej kiczi porucza ßwój bohaty skład derje a po módze dżełanych wězow, sa najtunischu płaczisnu; jako: pißanske sekretary, pißanske bureauy, khamory sa ßlébornu nadobu s nadstawkom w schkleńzy a w schpihelu, schkleńczane khamory s komodami, pißanske blida s nadstawkom sa knjenje, kulojte blida se stołpom, wuczahowanske blida, sofablida, blida k hraczu, schtyrirózkate blida, myjenske blida, blidka k schiczu a sa nippes, komody, etagery, drastkhamory, drastsekretary, koża, kschinje sa schaty, toiletske schpihele, zyle wulke schpihle w stotych kromach, sczinowe stolzy we wschelakich druzinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtunischeje płaczisny k dobroczinwemu wobkedżbowanju.

W Budyschinje. **Aug. Jannasch,** tyscherski mischtr.

Njeżenjeny hetman s dobrymi wopißmami może na Jana ßłużbu dostacz. Hdże? to je shoniez we wudawarni Serb. Nowinow.

Sa wósk a luchezisny

dawa najwyschu płaczisnu **A. Lehmann,**
mydlarski mischtr pschi kasernje.

Nowe barlinſke krupy ſawěſczaze towarſtwo.

Sałożene 1832.

Tuto najſtarſche akcijſke krupy ſawěſczaze towarſtwo porucza ßo knjeſam ratarjam k ſawěſczenju jich pólnych płodow pſche krupowe ſchkodowanje. — Wone ſawěſczenja po twjerdych prämijach horjebjerje a njejßu pſchi tym ženje žane dopłaczowanja. Schkodowanja, kiž ßo ſtanu, ſrjaduje wone po jara ſpodobnych, pſches dołholětne ſkutkowanje dopósnatych, jara ſpodobnych ſaßadach. Sapłaczenje ſarunanjow ſtanje ßo ſpěſchnje a połnje ſa czaß měßaza, hdyž je jeho wobſtatk poſtajeny.

Podpißany porucza ßo k ſawěſczenjam a je ſ formularami a ſe wſchěm potrjebnym wukaſowanjom lubjerad k ßłužbje.

W Budyſchinje, 8. meje 1864.

Julius Altmann, agent.

Cžeſczenym a lubym Serbam poruczam najpodwolniſcho ßwój ſkład czaßnikow wſchitkich druzinow. Wſchitke porjedzenja ßo najwěſczijſcho a najſprawniſcho wuwjedu pod rukowanjom najtuniſcheje placzijny.

Tež pſchiſpominam, ſo ßym ßerbſkeje ryczže tak derje mózny, kaž němſkeje.

J. Schneider,

Firma: **Protza a Schneider,** czaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuſchiz domje.

A. Scholta

(Schulze), czaßnikar na žitnych wikach, porucza cžeſczenym Serbam ßwój derje ſrjadowany wubjerk czaßnikow, jako ankrowe, cylinderowe, wrjeczenowe, blidowe a ſcžěnowe czaßniki wſchitkich družinow, nowe cylinderowe czaßniki po 6 tl., regulirowane a kiž derje du, a t. d. — Tež ßo ſtare czaßniki po najwyſchej płaczijnje pſchi ſaměnjenju ſ nowymi bjeru, a porjedzenja ſtanu ßo nanajtuniſcho.

Schklenzu, porzelan (tež ſchalkiſe ßerbſkimi napißmami), ſteingut, khofejowe młynczki, blachowe twory, wſchelake druhe artikle, a wot nětk tež želeſne warjeńſke a pjeczne ßudobje ſ trajazej emaillu a bjes emaille porucza najtuniſcho

E. Pilz w Hodžiju.

Aukcia deſkow.

Dželba twarſkich a tyſcherſkich deſkow budze ßo wutoru jako 17. meje w Delnym Hunowje na burſkim kuble czo. 7 na pſcheßadzowanje pſchedawacz. Sapoczatk popołnju w 2 hodzinomaj.

Dołhi czaß ßym na wulke bróſtbolenje a ßylny kaſchel khory był, tak ſo nimale tſi njedžele ſkoro ani dźełacz ani jeſcz njemózach, a ßrědki, wote mnje nałożene, wostachu bjes pomhanja. Jako běch na wjeleſtronſke poruczenje někotre běrtlikhleſche **běłeho ſyropa** knjeſa **G. A. W. Mayera** we Wrótßławju wutrjebał, bě mi pomhane a moja khoroſcz bu ſahnata.

Swój dżak ſ tutym ſjawnje prajizy, mózu ſpodziwne ſkutkowanje tuteho ſyropa ſ dobom kóždemu poruczicz.

Nieder-Pobrizſch pola Freiberga,
30. meje 1863.

Gottfried Müller.

Jenož woprawdźity maja Mayerowy běły bróſtſyrop, ½ bleſche 1 tl., ¼ bleſche 15 nßl., na pſchedan knježa

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje.
Joſ. Löbmann w Schěrachowje.
B. Hilbenz we Wósporku.
C. Meißner w Biſkopizach.
B. N. Scholta we Wotrowje.
J. Pauliſch w Rakezach.
G. Faßka w Ebersbachu.

Ssuche droždże, kaž ſnate tajke, po kotrychž ßo najlěpje hiba, wſchědnje czerſtwe, pſchedawa po lutach a puntach a dawa ſaßopſchedawarjam pſchihódny rabat. — W Budyſchinje na ßerbſkej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Khorym na ßłyschenju a ryczi,

kaž tež na schumjenje, schuczenje, bunczenje, synczenje a t. d. we wuschomaj czerpjazym budże

medecinalski radžiczel
Dr. Schmalz

ſ Draždžan, pjatk 20. meje w hoſczenzu k winowej kiczi dopoknja wot 9—1 hodžiny dobru radu dawacz; potom pojědže wón do Lubija a Zitawy.

Drjewowa aukcia.

Wutoru 24. meje t. l. budże ßo na hrabinſkim huſczanſkim lěßowym reviru na dwěmaj drjewniſchczomaj na lěßowych měſtnoſczach: w huſczanſkej holi a pola noweho kerchowa blisko Huſki

ca. 61 kloſtrow ⅘ mjehkich ſchczěpow,
„ 10 „ „ „ kuleczkow,
„ 1 ½ „ „ twjerdych kuleczkow,
„ 54 kop ⅘ mjehkich walczkow a
„ 1 ½ „ „ twjerdych walczkow

pod wuměnjenjom naßadženja ſa hotowe pjenjesy na pſcheßadžowanje pſchedawacz.

Aukcia ſapoczinje ßo dopołdnja w 9 hodžinach w drjewniſchczu nowym kerchowje (Neukirchhof) pſchi nowoměſchczanſkej dróſy.

Hrabinſke Schall-Riaucourſke revirſke ſarjadowanje.

W Huſzy, 12. meje 1864.

Hugo Opelt.

K dobroczinemu wobkedžbowanju.

Stara façoncigara,

hewak 1000 po 15 tl., pſchedawa ßo, ſo by ßo wurumowała po 11½ tl., ſto po 1 tl. 5 nßl. po 9 nßl.; druha tajka cigarra: tyßaz po 10½ tl., 100 po 1 tl. 2 nßl., 25 po 8 nßl., njepěkne po barbje a wubjerk w ambalema ſ Braſil a Kuba 52 po 6 a 6½ nßl., w ſnatej dobroſczi, porucza ßo.

Guſtav Schellhammer,
na bohatej haßy czo. 31/93.

Wutrobny dźak

praju ſ tutym czeſczenej ßmochczanſkej gmejnje a knjeſej ryczerkublerjej Weberej ſa to, ſo ſtaj ſ luboſczu na mnje ſpomnikoj a mi dobroczinje pjenježny dar do Holſteina poßłakoj. Ja proſchu Boha, ſo by wón woběmaj to tyßaz krócz ſarunacz chzyk.

W Altonje, w meji 1864.

Auguſt Hejdan,
kral. ſakſki wojak.

Srjedu, 18. meje, popołdnju w 2 hodžinomaj budże poſedženje ſtarožitnoſtneho wotrjada M. S.

Pismawjedžeŕ.

Lanoßymjowa rola

na dobrym poli budże na mojim kuble w Bělczezach wo 5 korzow wußyczja po woßrjedkach pondželu 23. meje rano we 8 hodžinach na pſcheßadžowanje pſchedawana. Na kupjenje ßmyßlenych pſcheproſcham ja, ßo do pomjenowaneho czaßa w mojim wobydlenju w Bělczezach nutsnamakacz. Wuměnjenja budža pſchi termiji woſſjewjene.

Jakub Něſak.

Wěnc

na rów njebóh

A. Bórnoweje ſ Khróſta.

Tu ſpi ſprawna mandželſka,
Tu we rowje khłódnym,
Sahe ty ßy wumrjeła
Dźěczom twojim ródnym.

Hórke ßyłſe ſapkacje
Mandželſki, hdyž praſcha
Sso 'ho dźěczo najmłódſche:
„Hdje je maczeŕ naſcha."

Bjes poruka ſtejeſche
Prjódk ty domej twojom',
Wſcho bě prjedy wjeßele,
Nětk w ſrudnoſczi wſchudjom.

Troſcht pak rjany woſtanje:
Saß ßo widžecz w njebju,
Hdjež je wěczne wjeßele
Tam pſchi Bożim trónu.

Ty nětk khěrluſch ſaſpěwaſch,
Bohu khwalbu daſch ty,
S jandželemi radoſcz maſch,
To troſcht ſa naß rjany.

Nam pak, kiž tu woſtachmy,
Daj we wěrje khodžiez,
So ßo móhli junu my
S nimi tež tam wodžiez. H.

Dźak.

Ja praju mój dźak wutrobny,
Sa tón dar jara bohaty,
Kiž mi ta gmejna hodžijſka
Je do Holſteina póßłała.
Tón je mje jara ſwjeßelił
A wjele krócz tež wokſchewił:
Duž w mojim zyłym žiwjenju
Ja na njón ſabycz njeſechzu.
Bóh žohnuj ſa to bohacje
Waß na duſchi a na cźěle,
A ſwarnuj Waß a tež Waſch dom
Pſched ſchkodu a pſched njeſbožom.
A hdyž mój Bóh mi ſpožczi to,
So junu domojwrócju ßo,
Chzu ſ ruku, ſe rtom, ſ wutrobu
Wam dźakowacz ßo ſ luboſczu.

Heinrich Hätaſch, kral. ſak. wojak,
nětk w Liebbesdo[illegible]e.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 21. ~ 21. meje. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — Wojerski list s Holsteina. — Ze Serbow: S haja. Se Ssepschez. S pruskich Lužizow. Se Schěrachowa. S Klětneho. — Přilopk. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske Depesche wot zyłeho tydženja.

Hamburg, 12. meje. Dwaj danskaj ministraj staj se słužby stupiłoj, dokelž s tym s pokojom njeběschtaj, so je pschiměr sćinjeny.

Hamburg, 13. meje. Danske ministerstwo wosiewjuje, so su danske wójnske łódže pschi wojowanju s rakuskopruskimi blisko Helgolanda 14 morwych a 54 ranjenych mělo.

Paris, 13. meje. Sakski minister s Beust, wotposłanz na londonskej konferenzy, swjatkowny cžaß w Parisu pschebudže.

Turkowske knježerstwo je so w Petersburgu napraschowało, cžoho dla ruske knježerstwo tak wulke wójsko w Beßarabiji hromadu cžehnje.

Hamburg, 14. meje. Pruski krónprynz a pruska krónprynzeßyna staj dženja tudy na wopytanju. — Augustenburgski wójwoda je k nimaj pschijeł.

London, 15. meje. S Ameriki pißaja: Separatistiski general Lee wotcžakuje w swojich wobtwjerdženjach nadpad unionskeho generala Banks'a. Banks je wot Alexandrije zosał. Dźělba unionskeho wójska je Washington w Nordkarolinje wopuschcziła. Najskerje w krajinje Tennessee k bitwje pschiińdže.

Bukarest, 15. meje. Hospadar Kusa je wołera komoru rospuschcził.

London, 17. meje. Dženja měješche konferenza poßedženje, kotrež tři hodziny trajesche; tola njebu niczo wucžinjene a bu pschichodne poßedženje hacž do 28. meje wotstorcžene.

Hamburg, 17. meje. Danske łódže, kiž běchu w swjernym morju, su do Kopenhagena pschijěle. Kral je jich roskasowarjej, kapitanej Suensonej, sa dobre wojowanje s rakusko-pruskimi łódźemi wulki kschiž danebrogskeho rjadu spožčił.

Frankfurt nad M., 18. meje. We wčerawschim poßedženju londonskeje konferenzy žadasche Rakuska połnu ßamostatnosć Schleswig-Holsteina, personalnu uniju a doßahaze rukowanje. Tež rycžeschе so wo tym, so ma němski swjask ßobu rosßudźicz, schtó ma po prawym s wjerchom w Schleswig-Holsteinje bycz.

Win, 18. meje. Žadanja Rakuskeje a Pruskeje je danski wotposłanz do Kopenhagena wosiewił. W poßedženju 28. meje ma so wotmolwjenje danskeho krala k nawjedženju dacz a so podlěschenje pschiměra wujednacz.

Berlin, 19. meje. Krónprynz je sa kommandirowazeho generala druheho armeekorpsa pomjenowany. Kral je marschala Wrangela sa hrabju powyschił.

Najnowsche.

Hamburg, 19. meje. Kopenhagenske nowiny pißaja, so budža schwedske wójnske łódže s dźělbu norwegskich kanonowych cžołmow pschisporjene.

Win, 19. meje. Rakuske khěžorske nowiny su požadanje wuprajiłe, so by so konferenza s Londona do Brüssela (w Belgiji) pschepołożiła, dokelž so w jendželskim ßejmje a w jendželskich nowinach stajnje na Prusku a Rakusku ßwari.

London, 19. meje. S Ameriki pißaja, so žane lěto wjaz tracz njebudze a separatistojo budža so dyrbjecz poddacz, hacž runje su w poßleńschim cžaßu někotre bitwy dobyli.

Sakska. S Lipska wotjědżeschtaj 11. meje hauptmanaj ſ Metſch a ſ Zeſchwitz do Holſteina. Prěnſchi bě na někotry cžaß na dowolenoſcž domoj pſchiſchoł, druhi pak pſchińdże na měſto khoreho hauptmanna ſ Götza. Dale wotjědże tam tón ßamy dżeń 1 ſergeant, 1 ſignaliſt a 1 tſělz wot 1. tſělzoweho bataillona a 7 muži wot 1. infanteriebrigady. — W Lipſku bu 12. meje jena wulka kekleŕſka buda wotnoſchena, tola wona ßo prjedy ſaßypny, hacž ßebi to dżelacžerjo myßlachu. Jako pocža rjapotacž, wucžekny jich drje najwjazy won, tola buſchtaj dwaj cžěßli poraženaj. Jedyn wot njeju je ßmjertnje ranjeny. — Wot budyſkeho ſjawneho ßudu bu 12. meje wěſta E. A. Mathilda ženjena Haufowa ſ Budyſchina jebanja dla na 4 lěta 3 měßazy dżěłacžerńnje wotßudżena. Wona bě najprjódzy ſwudowjenu Hillowu w Małym Žiczeńku wo 60 tl. a potom žiwnoſcžerja Jakuba Hermanna w Radworju wo 50 tl. wujebała. Hórje bě ßo pak žiwnoſcžerjej a gmejnſkemu prjódkſtejerjej Jurjenzej w Małßezach ſ njej ſeſchło, pſchetož tutomu běſche wona po cžaßu 425 tl. wuwěſchcžiła. — W Gersdorfje pola Kamjenza wotpali ßo 13. meje w nozy Huſtigcz wětrnik. — Bliſko Pauſy bě ße wóndanjo wot wuhla, ſ lokomotivy wupanjeneho, ßucha trawa pſchi želeſnizy ſapaliła. Tamniſchi wothladowaŕ želeſnizy njemóžeſche woheń wubicž, dokelž bě wětr wulki, tak ſo ßo płomjenja dale bóle roſcheŕichu, hacž pódlanſki kralowſki lěß doßahnychu, hdżež ßo něhdże 40 akrow 10 - 13 lětnych khójnow ſpali. — Bliſko Zſchockena pola Zwickawa je ßo 9. meje 27 lětna dżowka jeneho tamniſcheho khěžerja ſe ßwojimaj njemandżelſkimaj dżěſcžomaj w haeze pola Hartenſteina tepiła. Jene dżěcžo bě polpjata lěta, druhe pak 1 lěto ſtare. Žony, kiž naſajtra nimo hata dżěchu, wuhladachu tam najprjódzy wobej dżěſczi, kiž ßo wokoło ſchije dżerżeſchtej, na wodże płowacž. — Wot budyſkeje wojerſkeje hudźby bu 16. meje k cžeſczi mjeninow (Namenstag) Jeho majeſtoſcže krala Jana pěkna rowcilla wotdżerżana. — Prynz Jurij a prynzeßyna Jurjowa ſtaj ßo 14. meje wjecžor ſaßo do Draždżan wrócžiloj. — W Draždżanach wotkama ßo 14. meje na Ammonſkej haßy jedyn balkon, jako polir Heimann a dwaj dżěłacžerjej kamjentne platy na njón kładżechu. Woni wſchitzy dele panychu, tola bu jenož tón polir lohko ranjeny. Hórje pak ßo tym dżěſche, kiž ſpody balkona běchu, a bu murjeŕ Müller a cžěßla Seidel ſtraſchnje wobſchkodżeny. — S Draždżan pißaja, ſo je tam lětuſche ßwjatki tejko zuſnikow było, kaž lědom hdy prjedy. Extracžahi lipſkodraždżanſkeje želeſnizy pſchiwjeſechu pſches 5000 ludźi. Na ſakſkoſchleſyńſkej želeſnizy wotjědże bjes druhim jedyn extracžah, na kotrymž bě ſ nejmjeńſcha 1500 ludźi, a běchu ſ Draždżan won 4 lokomotivy ſapſchehnjene. Na albertſkej želeſnizy wotjědże 6700 cžłowjekow. Na parokódżach je ßo po Łobju na 22,000 ludźi pſchewjeſło.

Pruſſy. Tamny pjatk buchu na dwórniſchczu w Shorjelzu wſchitzy ludźo, kiž ßo po želeſnizy ſe Schleſyńſkeje pſchiwjeſechu, wot poliziſtow ßwěru wobhladowani. Woni chzychu mjenujzy jenu mkodu Pólku, kiž mějeſche pjecža wſchelake pólſke revoluzionſke pißma do Draždżan wobſtaracž, ſajecž a je ßo to też, kaž ßo powjeda, potom ßobotu ſtako. — W pruſkej Pólſkej ßo hiſchcze, móhł rjec, wſchědnje Polazy do jaſtwa wotwjeduja, kotrymž winu dawaja, ſo ßu do pólſkeje revocije ſapleczeni. Woni ßu najbóle ryczerſkublerjo a ryczerſkublerſzy ſaſtojnizy a ßłużobnizy. Něhdże 500 jich we wſchelakich pruſkich jaſtwach ßedźi a budża pjecža ſa dwaj měßazaj wotßudżeni. Něhdże 25 kralowſkich prawiſnikow akty jich proceſſa pſchihotuje. Ssudżenje a wotßudżenje ßamo ßo najſkerje w Barlinje ſtanje. — Krónprynzeßyna bě ßo wóndanjo ßwojemu mandżelſkemu, pſchi wójſku w Schleswig-Holſteinje pſchebywazemu, hacž do Lübecka napſchecžiwo podała, hdżež dwaj dnjaj woſtaſchtaj a 17. meje do Barlina wotjědżeſchtaj. — S Barlina pißaja, ſo tam w bliżſchim cžaßu ruſki khěžor ſ khěžorku pſchijědże a ſo ju potom do kißingſkich kupjel dowjedże, hdżež najſkerje ſ rakuſkim khěžorom hromadu trjechi. — W tychle dnjach je ruſki wulkoknjas Konſtantin do Barlina pſchijěł.

Rakußy. W Prasy wotdżerża ßo ßwjatki wulki cžeſki ſpěwanſki ßwjedżeń, na kotryž bě ßo něhdże 1600 ſpěwarjow ſ Cžech a ſ Morawy ſeſchło. Też bě tam ſ Wina jene cžeſke ſpěwanſke towarſtwo pſchijěło. (Se Sserbow ßu tam pjecža też někotſi pobyli.) — Khěžor je kapitana Tegethofa, kiž pſchi mórſkim wojowanju bliſko Helgolanda na łódźi „Schwarzenberg“ kommandirowaſche, ſa kontreadmirala powyſchił.

Jendżelſka. Londonſka konferenza je drje ſaßo někotre poßedżenja měła, ale wona w ßwojich wuradżowanjach žanu kročzel dale pſchiſchła njeje. Wóndanjo běchu wotpóßłanzy w hromadże a ßu tſi hodźiny ſa ßobu wótrje jednali, njeißu pak niz najmjeńſche wucžinili, tak ſo na poßledku wobſanknychu, dalſche wuradżowanje a jednanje hacž do 28. meje wotſtorczicž. — To je hubjene ſnamjo; pſchetož ſ teho jedyn widźi, ſo ani Danſka ani Pruſko-Rakuſka wulku pſchichilnoſcž k měrej nima, a je teho dla lohko mózno, ſo ßo wójna ſkerje lěpje ſaßo ſapocžnje. Hacž dotal pak na konferenzy njeje na ſjawne pſchiſchko, ſchto chzetej Pruſka a Rakuſka po prawym ſe Schleſwig-Holſteinom cžiniczj; wot teho pak wotwißuje, hacž měr wobkhowamy abo nowu, hiſchcze wjetſchu wójnu dóſtanjemy. Poßleńſche by ßo wěſcže ſtako, hdy by Pruſka Schleswig-Holſtein w ßwojej ruzy wobkhowacž chzyła, a duž drje ßo wona

najſkerje tak dołho dli, prjedy hač ßwoje wotpohladanje woſjewi.

Schleswig-Holſtein. Tudy ßebi pſchezo hiſchcze myßla, ſo auguſtenburgſkeho wójwodu ſa ßwojeho wjeřcha dóſtanu, woßebje dokelž je wóndanjo pruſki krónprynz jara pſcheczelniwje ſ nim ryczał. — Pruſko-rakuſke wójſko je ßo ſ wjetſcha do Jütlanda, po tajkim do ßameho danſkeho kraja, ſczahnyło, woßebje w tym naſtupanju, ſo by ßo tak w njepſcheczelſkim kraju ſeżiwicz dajo a Schleswig-Holſteinej nješchto wójnſkich wobczeżnoſczow wotewſako. W Jütlandze ſteji nětko pſches 40,000 muži pruſkorakuſkeho wójſka. — W Fridericiji ßu wſchitke wobtwjerdżenja ſ polverom roſtſčelane a zyła twjerdżiſna je tak ſkażena a wutupjena, ſo po prawym na żanu twjerdżiſnu wjazy podobna njeje. — W Skanderborgu ſta ßo wóndanjo to. njeſboże, ſo ßo jenemu wojakej, jako flintu cziſczeſche, tuta wutſěli. Kulka trjechi gardiſta Stütterícha do czoła, ſo tón na měſcze morwy k ſemi padże, ſlecza potom dale a pſchelecza jenemu druhemu wojakej pſches lizo a ſrani hiſchcze tſeczeho łoňko do bjedra. Stütterich bě jeniczki ßyn ßwojeju ſtarſcheju a hižom jedyn ras ſe ßwojej njewjeſtu pſchipowjedany, jako poruczniſcz doſta, ſo dyrbi na wójnu czahnycz. — Jendżelſke nowiny piſaja, ſo ma danſke wójſko w tu khwilu na 7000 khorych a ranjenych. — Schwedſki kral dawa nětko ßwoje wójſko wójnſzy pſchihotowacz a chze drje, hdyž wójna ſ nowo wudyri, danſkemu kralej pomhacz. — W Schleswigu ßu tu a tam poczeli peticije podpiſowacz, w kotrychž pruſkeho krala proſcha, ſo by wón Schleswig-Holſtein ſ Pruſkej ſjenocził. — Danſke mórſke miniſterſtwo woſjewjuje, ſo ßu danſke wójnſke łódże, fregatta „Niels Juel" ſ 42 kanonami, fregatta „Jyllard" ſe 44 kanonami a korvetta „Heimdal" ſe 16 kanonami pola Helgolanda 14 morwych a 54 ranjenych měře. — W twjerdżiſnje Fridericiji ſteja najbóle rakuſky wojazy, jenoż 400 pruſkich tam je.

Rußowſka a Pólſka. Kaž ßo ſda, dha poczina ßo w Pólſkej nětko, hdyž je tam pólſki tajny wubjerk ſtutkowacz ſaſtak, zyle hinaſchi duch pokaſowacz, pſchetoż tak derje ryczerſkublerjo warſchawſkeje gubernije, kaž tež druhich gubernijow, ßu wobſankli, adreßy ßwěrnoſcze pſches woßebne póßelſtwa k khěžorej do Petersburga póßłacz.

Amerika. Separatiſtojo ßu w nowiſchim czaßu ßaßo wſchelake bitwy dobyli, w kotrychž unioniſtojo wjele ludži ſhubichu.

Wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot K. Mětónka ſ Dźiwocziz.)

Rölin, 4. meje 1864. Dokelž ßym w ſańdżenych dnjach we wſchelakich kwartirach był, chżu Wam je ſ krótka wopiſacz. Se Seekampa pſchińdżech 22. haperleje do wßy Grönnersdorfa, něhdże 2 hodżinje wot tam ſdaleneje. Ale tudy dołho njeběchmy, pſchetoż 28. haperleje hižom do wßy Heringsdorfa czehnjechmy, a hač runje mějachmy jow kraßne kwartiry, dha dyrbjachmy ſa 4 dny tola ſaßo dale a pſchińdżechmy 2. meje do Rölina, něhdże hodżinu wot měſta Oldenburga. Jow mamy nětko mjenje ßłużby, dokelž wjazy mórſki brjoh wobkedżbowacz njetrjebamy. Mjenujzy 2. meje pſchińdże 1. bataillon, kotryž bě hač dotal w Rendsburgu był, a je na naſche měſto ſtupił. Dokelž ßmy pſches 4 hodżiny daloko wot femarnſkeho ſunda ſdaleni, a by teho dla wobczeżne było, tam kóżdy tydżeń hicz, je w ſańdżenym czaßu pſchi mórſkim brjoſu khětro wulke lěhwo natwarjeny, hdżež dyrbi ſtajnje 1 kompagnia bivouakirowacz a to tydżeń ſa ßobu, a njepſchińdże ſ tych drjewjanych barakow, doniž ſa tydżeń jena druha kompagnia na jeje měſto ſtupi, a naſchi wyſchzy tak derje kaž my wſchitzy na woklepi ßkomy leżimy. Tudy my ßebi ßami ßwoju jědź warimy, tak derje hač móżemy, pſchetoż wot 1. meje w kwartirach wjaz niczo wjazy żadacz nimamy, dokelž nětko wot naſcheho wojerſkeho magazina mjaßo a khlěb doſtawamy, kaž bě to hižom w Rendsburgu khwilu tak, a ßo nam wojakam mało lubi. Dokelž ßu düppelſke ſchanzy dobyte, dha ßebi naſchi wyſchzy myßla, ſo ßnadź Danſzy na ßwojich łódźach ßem pſchińdu, a teho dla wſchudzom wulku kedżbliwoſcz ſkożuja, ſo bychu ßo wot nich pſcheßłapnyez njedali. Wot 9. hač do 16. meje ſměje moja kompagnia bivouakirowacz a budża to rjane ßwjatki ſa naß. — Pónđżelu 25. haperleje pſchijědże pruſki pólny marſchal Wrangel k kupje Fehmarnje, a dokelž my bliſko fehmarnſkeho ſunda bivouakirowachmy, ßmy pſched nim dwójzy defilirowali, a je wón tež ſ nami kaž tež ſ wyſchkami tójhdy ryczał: potom da ßo pſches ſund na kupu pſchewjeſcz. Kaž na to powjedachu, chzyſche wón, ſo bychmy my Fehmarn wobßadźili, ale kaž je ßłyſchecz, dha drje niczo ſ teho njebudże.

Ssobotu 23. haperleje mějachmy wulki pólny kemſch na hórzy bjes Klausdorfom a Heiligenhafenom. Naſch pólny prědař nam prědowaſche a tak derje do prědowanja kaž po prědowanju buchu někotre khěrluſche ſ rjanej wojerſkej hudżbu ſpěwane. To bě rjany a kraßny kemſch, kiž je ßo mi jara lubił, a bě tón dżeń tež wjedro rjane a nješchto czoplíſche, hač dotal. Nješchto pſches pokojzu ſakſkeje brigady běſche ſhromadżeneje, pěſchzy, jězni a artilleria, hudżba běſche wot 13. a 2. bataillona.

Dżeń 27. haperleje ßmy w zyrkwi w Neukirchenje k ſpowjedźi a k Božemu blidu byli. Zyrkwiczka bě pſchepjelnjena, dokelž wulka njeje, pſchetoż něhdże 1000

wojakow bě ke mſchi pſchiſchło, a je nam tamniſchi prědar rjane prědowanje dżerżał.

Hacż runje je hižom w meji, dha je tola hiſchcże pſches měru ſyma a huſto ßo hiſchcże ßněh dże. Njedżelu 1. meje bě ſemja cżiſcże wot ßněha běła a dżenża rano bě ſaßo khětro ſmjerſko: duż hiſchcże nihdże niczo jara njeroſcże. — Nětko tu wjele ßyja a na polach dżěkaja. W tutej wßy ßu khětro wulzy burja, tola njeißmy tu jara huſcże, dokelż je naſcha kompagnia do 4 wßow rospokożena. Na dwěmaj ryczerſkubłomaj, kiż oldenburgſkemu wójwodże ßłuſchatej, lěži pak po 50 mużoch.

Pſchiſpomnicż chżu hiſchcże, ſo pjenjeżne liſty, kiż ßo ſe Sakſkeje ßem póſczelu, nětko darmo du, ſchtoż hiſchcże hewak hacż dotal tak njebě. Wjele dobreho a t. d. — K. Mtónk, kral. ſakſki wojak.

Ze Serbow.

S haja. Dokelż je cż. 19 tutych Nowinow tak khwalobnje na ßadżenje ßadowych ſchtomow w Sserbach ſpomnjene, dha ßmy też ſa nuſne dżerżeli, Sserbow na to kedżbliwych cżinicż, ſchto ma ßo najprjódzy wobkedżbowacż, ſo bychu ſchtomili niż pſchezo ſa drózſchi pjenjes abo ßnadż też żyle wjazy k doſtaczu njebyke. K wotſtronjenju tajkeje njeluboſnoſcże pomha najlěpje hajenje a wothladanje małych wiſchnjowych a ßłowkowych ſchtomikow, kajkeż ßo w kerkach a ßadowych ſahrodach ßame wot ßo plahuja. Pſchetoż kak dha je ßo hacż dotal ſ tajkimi ſchtomikami ſakhadżało? Wone buchu wot wobßedżerja ßameho abo wot jeho ludżi ſ druhim drjewom bjes wſchitkeje ßmilnoſcże ßobu popuſchczane a do hromadow ſmjetane a je tak huſto jedyn jenicżki cżłowjek w nětkotrych hodżinach tajku liczbu ſchtomikow ſahubił, kiż budżichu na żyle dołhu haleju doßahake. Woßebje hodżi ßo to w naſtupanju wiſchnjow prajicż. A ſchtoż mkode ßłowcżiny naſtupa, dha je najbóle ſ trawu poßyku, njehladajo na to, ſo móhke wone ſa krótki cżaß pěkny pjenjes płaczicż, kotryż tón rad ſapłaczi, kiż je runje trjeba. Pſchetoż my ſnajemy wobßedżerjow jenoż ßrěnich ſahrodow, kotſiż lětnje ſa wjele toleř tajkich ßamowuroſcżenych a trochu wobrěſanych ßłowcżinkow pſchedadża, a bychu jich hiſchcże wjazy pſchedali, hdy bychu jenoż doſcż měli.

Runje tak nuſne je pak też, nětkotremużkuliż ratarjej na hajenje wſchelakeho wużitkoweho drjewa w jeho drjewniſchczach ſpomnicż; pſchetoż ſchtó by njewjedżał, kak wjele drózſcho ſ kóżdym lětom kubikny kohcż wużitkoweho drjewa płaczi a pſchi tym hiſchcże k doſtaczu njeje. Schto je na tym wina? Wěſcże to, dokelż naſchi prjedomnizy a też ſ dżěła my doſcż na hajenje wużitkoweho drjewa dżerżeli njeißmy. A hdy budżichu w prjedawſchich cżaßach ryczerſkublerjo też wſchitko do hromady ſpuſchczeli, każ je ßo to ſ wjetſcha wot ratarjow ſtake, dha by w tutej należnoſczi hiſchcże wjele hubjeńſcho było. Pſchetoż njeißu dha ſ wjetſcha wſchitke duby, lipy a wſchelake druhe ſtarſche wużitkowe ſchtomy knjeże? a cżoho dla niż burſke? Dokelż burja żane ſtejo njewoſtajichu. Tuto waſchnje je pak woßebje nuſne wopuſchczicż, pſchetoż ſchkodu, kotraż pſches nakożowanje hubjenſcheho drjewa k gratej naſtanje, dyrbi ſawěſcże ratak ßam njeſcż.

Njech teho dla kóżdy wobßedżeř małych tak derje każ wulkich lěßow ßwoje drjewniſchczo prjedy puſchczenja ſchtomow ßwěru pſchehlada a wſchitke trochu kmane ſchtomy ſtejo woſtaji, niż pak jeno rune, każ ßo to ſ wjetſcha ſtawa, ale też kſchiwe; pſchetoż kak wjele wſchelakeho gratu hodżi ßo jenoż wot kſchiweho drjewa dżěkacż! My ſnajemy ratarjow, kotſiż ßebi mkode brěſy, duby a t. d. żyle po woli ſhibuja a jim tak ſe wſchelakimi kſchiwiſnami wotroſcż dadża, ſ kajkimiż ßo wone hewak ßame wot ßo najrědſcho namakaja a ßo teho dla najbóle pytaja a najdrózſcho płacża.

Woßebje pak njech ßo wſchitke wiſchnjowe a druhe ßadowe ſchtomiki pſchi puſchczenju drjewa ſtejo woſtaja, każ też mkode ßłowcżiny w ſahrodach a też wſchudżom druhdżom: tak ſo njeby jenoż tu a tam, woßebje wot poßleńſchich pſchi ßamej ſtarej ßłowcżinje abo w płocże lědom jedyn jenicżki ſchtomik widżecż był, hdżeż ßnadż móhke lětnje kopy ßłowcżinow pſchedatych bycż, hdy bychu ſtejo woſtałe, każ tamna pſchi ſtarym ſchtomje abo w płocże, hdżeż ſahubjaza koßa doßahała njebě.

Se Ssepſchez. Sańdżenu wutoru je ßo w tudomnej bliſkoſczi kruch hole wotpalił.

S pruſkich Łużiżow. W tu khwilu ßu jenoż na wucżerſkim ſeminaru w Rychbachu ſchtyrjo ſerbſzy ſeminariſtojo a to H. Ssuſchko ſ Běłeho Khołmża, J. Kulman ſ Delneho Wujeſda, K. Frido ſ Borkhamora a G. Wolf ſ Kulowa. Na ſeminaru w Boleßławju (Bunzlau) żadyn Sserb wjazy njeje. — Wyſche teho je nětdże 6 präparandow, ſ kotrychż je jich najwjazy pola k. wucżerja Reſcha w Borkhamorje.

Se Schěrachowa. Kralowſke miniſterſtwo prawdy je tudomneho aktuara Lehmanna ſa aſſeſſora pomjenowało a jemu poruczilo, ſo ſměje pſchichodnje wón wſchitke wězy proteſtantkich żyrkwjow a ſchulow tudomneho wokrjeża dżěkacż a wobſtaracż.

S Klětneho. Knjes wucżeř Voigt ſ Krygelez je k nam jako kantor deſignirowany; ſchtoż je nam jara ſpodobne, dokelż wěmy, ſo w nim dobreho wucżerja a kmaneho organiſta doſtanjemy.

Přilopk.

* Prěni dżeń ßwjatkow rano wuhladachu ludżo na jenym kerchowje w Lipſku nětkajke dżiwje ſwěrjo a wußlědżichu ſkóncżnje, ſo běſche to jena liſchka. Duż

počžachu ſa njej honicz, hacz ju jedyn ſankarſki wuczomnik ſ kamjenjom porasy, ſa wopuſch doßahny a potom domoj wlěczjeſche. Na puczu wona ſaßo k ßebi pſchińdże a pocza teho wuczomnika kußacz. Ale tón ju njepuſchczi, a pſchiwlecze ju k ßwojemu miſchtrej, kiž jej khětſje rucze rjeczas wokoło ſchije ſadżerny a ju do dwora donjeße, hdżež dyrbi wona nětko rjeczaſnikowu ßłużbu ſaſtacz.

* Jako 16. meje na żeleſnizy czah ſ Póſnanja do Wrotßławja pſchijedże, ſtłóſcha ßo blisko koſczanſkeho dwórniſchcza jedyn do wosa ſapſchehnjeny kóń, pſcherasy ſaſchlahowanje a ſkoczi pſched ßamym czahom na żeleſnizu. Pohonecz ſ wosa ſkoczi a ſbożomnje ßmjerczi czekny, wós a kóń, kaž tez muż, kiž na wosu ßedżeſche, buchu wot lokomotivy rosmjeczene.

* Njedaloko Potenzy (w Italiji) bu wóndanjo ſpěwak (tenoriſt) Guglielmi wot rubjeżnikow ſajaty a ſdżerża ßebi ßwoje żiwjenje pſches to, ſo rubjeżnikam jenu Verdijowu romanzu ſpěwaſche. Tuczi běchu wot jeho kraßneho ſpěwa tak wokuſkani, ſo ßwoju bróń na ſemju czißnychu a Guglielmej dowolichu hicz, hdżež ßam chżyſche.

Cyrkwinske powjeſće.

Wěrowani:

Michałſka cyrkej: Handrij Löhnert ſ Zokowa ſ Hanu Khryſtianu Roblez ſ Nadżanez. — Jan Augnſt Huſak, wobhdleŕ na Židowje, ſ Hanu Erneſtinu Wilhelminu Englerez ſ Ottenhaina.

Křćeni:

Michałſka cyrkej: Jurij Ernſt, Pětra Hundraka, khěżerja pod hrodom, ß. — Marja Helena, Michała Krecżmarja, kublerja w Bobolzach, dż.

Podjanſka cyrkej: Filipp Jakub, Jakuba Vita Krala, żiwnoſczerja a rychtarja w Małßezach, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 4. meje: Hańża rodż. Pětſchez, Handrija Měta ſ Rodez ſawoſtajena wudowa na Židowje, 64 l. 1 m. — 6., Marja Ramſchez, Handrija Ramſcha, khěżerja na Židowje, dż. — 8., Marja Leopoldina, Korle Theodora Wjazki, fararja pſchi michałſkej zyrkwi, dż., 9 l. 4 n. — 10., Hana, Korle Kühna, cżeßle na Židowje, ß. 8½ m.

Cahi sakskošlezyuskeje żeleznicy z budyskeho dwórniſcha.

Do Drażdżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pſchipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecżor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; wecżor 6 h. 52 m.*; wecżor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

*) Pſchiſankujenje do a ſe Zitawy a Liberza (Reichenber.

†) Pſchiſankujenje do Zitawy.

Pjenjeżna płaćizna:

W Lipſku, 18. meje. 1 Louisd'or 5 toler 15 nßl. — np.; 1 połnowažazy cżerweny ſkoty abo dukat 3 tol 5 nßl. 4 np.; winſke bankowki 87¼.

Płaćizna żitow a produktow w Budyšinje 14. meje 1864.

Dowoz: 6344 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša. tl.	nßl	np	niža. tl.	nßl	np.	srjedżna tl.	nßl	np.	na bursy, najwyšša tl.	nßl	np	najniža. tl.	nß.	np.
Pſcheńza	5	—	—	4	20	—	4	25	—	5	5	—	5	2	5
Rożka	3	2	5	2	27	5	2	—	—	3	5	—	3	22	5
Jecimjeń	2	15	—	2	10	—	2	12	5	2	17	5	2	15	—
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	22	5	1	25	—	1	22	5
Hróch	4	5	—	—	—	—	—	—	—	4	5	—	4	10	—
Woka	3	5	—	—	5	—	—	—	—	3	5	—	3	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	—	—	1	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	3	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	2	5	—	—	—	—	27	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje. 15 tl. 15 nßl. a 15 tl. 20 nßl.
pſcheńza 50—64 tl., rożka 39—40 tl.,
(to je: ſa 25 pruſſkich kórzow.)
rěpikowy wolij (njecziſczeny) 13 tl. 25 nßl.
(Cziſczeny, kaž ßo w Budyſchinje pſchedawa ſtajnje něhdże 1¼ tl. drohſchi.)

Nawěštnik.

Konje na pſchedań.

Ssobotu 28. meje pſchińdu ſe ſtadłom ßylnych dżełarſkich koni do Budyſchina a budu je w hoſczeńzu k ſkotemu lawej pſchedawacj

Reinhold Hircha ſ Czerwjeneje Wody.

Großowe
broſtkaramelle

najlěpſchi ßrědk k wotſtronjenju kaſchela a k połoženju dychanja, kaž tez k ſwarnowanju pſche dybawoſcz pſchi ſaſymnjenju w ſymnym czaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſcz w hrodowſkej haptyzy knjeza M. Jäßinga kóżdy czaß na pſchedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Möblowy Magazin
Augusta Jannascha

na bohatej haßy cžo. 73/14 po 1 skhodže s napschecza hotela k winowej kicži porucža ßwój bohaty skład derje a po módže dzěłanych wězow, sa najtunischu płaczisnu; jako: pißanske sekretary, pißanske bureauy, khamory sa ßlěbornu nadobu s nadstawkom w schkleńzy a w schpihelu, schkleńczane khamory s komodami, pißanske blida s nadstawkom sa knjenje, kulojte blida se stołpom, wuczahowanske blida, sofablida, blida k hraczu, schtyriróžkate blida, myjenske blida, blidka k schiczu a sa nippes, komody, etagery, drastkhamory, drastsekretary, łoža, kschinje sa schaty, toiletske schpihele, zyle wulke schpihle w słotych kromach, sczinowe stolzy we wschelakich družinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtunischeje płaczisny k dobrocziwemu wobkedzbowanju.

W Budyschinje. **Aug. Jannasch,** tyscherski mischtr.

Nèmski Phönix,

wohen sawèsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Skład schpihelow, słoczanych kromkow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Schkleńzowy porzelanowy a steingutotworwy skład **Rudolpha Wilhelma** na ßerbskej haßy, najpołnischo srjadowany, to wschitko po najtunischich płaczisnach najpodwolnischo porucza.

Skład blidowych, khofejowych a myjenskich ßudobjow.

Psches ßwoje snamjenite skutkowanje doscz po wschěm ßwěcze snaty

G. A. W. Maerowy běły brostsyrop.

(½ blesche 1 tl. ¼ blesche 15 nßl.)

je jenož psches ßwoje hojaze wutki, kotrež žadyn druhi bróstsyrop we ßebi nima, najwěsczischi ßrědk psche kóždy sastarjeny kaschel, psche dybawoscz, jachlokaschel, sažwanje, bróstowe czerpjenje a schijowe wobczežnoscze. W tudomnej wokolnosczi pschedawaja jón jeniczzy:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

NB. Dokelž Mayerowy fabrikat tež falschuja, dha chzył kóždy dobrocziwje zyle ßwěru na sygel a etiquettu hladacz.

Cžesczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolnischo ßwój skład czaßnikow wschitkich druzinow. Wschitke porjedzenja ßo najwěsczischo a najsprawnischo wuwjedu pod rukowanjom najtunischeje płaczisny.

Tež pschispominam, so ßym ßerbskeje rycže tak derje mózny, kaž němskeje.

J. Schneider,

Firma: **Protza** a **Schneider**, czaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuschiz domje.

Schklenzu, porzelan (tež schalkise ßerbskimi napißmami), steingut, khofejowe młynczki, blachowe twory, wschelake druhe artikle, a wot nětk tež želesne warjeńske a pjeczne ßudobje s trajazej emaillu a bjes emaille porucza najtunischo

E. Pilz w Hodžiju.

Wupschedań

hotowych kholowow a lazow sa džěczi a wotrosczenych pola

swudowjeneje **Enders'oweje**
na žitnej haßy czo. 45.

Strowotne piwo se ßłodoweho extrakta

dworskeho lieferanta

Jana Hoffa w **Barlinje,**

blescha po 7½ nßl., 6 bl. po 6 nßl.

ma w Budyschinje jeniczzy na pschedań

Heinr. Jul. Linke.

Hacž runje ßo ludžo jara na Wasch ßłodoextrakt pschißłodžeja, dha wostanu tola w ßwojim pscheßwědczenju njekhabłaty, so mam ßo woßebje nałožowanju Wascheho extrakta sa

sahnacže ßwojeho hämorrhoidalneho a žołdkoweho czerpjenja

džakowacž. Ja proschu, mi nětko, dokelž ßym ßo tutemu derjeßłodžazemu piczu, kotrež mi tak tyje, nimale pschiwuczil, hischcže 36 bleschow pößłacž atd.

Wiedemann,

wokrjeßnoßudnisti radžiczel w Schönlanku.

Dickowa konceßionirowana daloko wuwołana spodžiwnje hojaza žałba,

kotraž je ßo najbóle kóžoy ras jako dobra wopokasała, porucza ßa w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np. k pschedawanju wot **hrodowskeje haptyki** w Budyschinje.

Džěłane kwětki, róže a wěnzy k pohrjebam, wěnzy na bale, myrthowe hałožki a wschelake pyschne pjera porucza kwětkowa fabrika **Moritza Kocha** na schulerskej haßy czo. 5.

Drjewowa aukcia.

Wutoru 24. meje t. l. budže ßo na hrabinskim huscžanskim lěßowym reviru na dwěmaj drjewnischczoma na lěßowych městnosczach: w huscžanskej holi a pola noweho kerchowa blisko Huski

ca. 61 kloftrow 6/4 mjehkich schczěpow,
„ 10 „ „ „ kuleczkow,
„ 1 ½ „ „ twjerdych kuleczkow,
„ 54 kop 6/4 mjehkich walczkow a
„ 1 ½ „ „ twjerdych walczkow

pod wuměnjenjom naßadženja sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacž.

Aukcia sapocžnje ßo dopołdnja w 9 hodžinach w drjewnischczu nowym kerchowje (Neukirchhof) pschi nowoměschczanskej drósy.

Hrabinske Schall-Riaucourske revirske sarjadowanje.

W Huszy, 12. meje 1864.

Hugo Opelt.

K dobrocžiwemu wobkedžbowanju.

Stara façoncigara,

hewak 1000 po 15 tl., pschedawa ßo, so by ßo wurumowała po 11½ tl., sto po 1 tl. 5 nßl. po 9 nßl.; druha tajka cigarra: tyßaz po 10½ tl., 100 po 1 tl. 2 nßl., 25 po 8 nßl., njepěkne po barbje a wubjerk w ambalema s Brasil a Kuba 52 po 6 a 6½ nßl., w snatej dobrosczi, porucza ßo.

Gustav Schellhammer,
na bohatej haßy czo. 31/93.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, se starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscž, płodži wjele mloka a sadžěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Barlinſke wohenſawěſczaze towarſtwo

Sałożene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj toleŕ.

Tuto hižom 51 lět wobſtejace towarſtwo bjerje ſawěſczenja pſche wóhnjowu ſchkodu horje po niſkich, ale twjerdych prämijach, hdyž ſawěſczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěſczenja wobſtarataj a wſchě wukożowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawaŕ Serb. Now.,
G. Fasska w Ebersbachu,
agentaj barlinſkeho wohenſawěſczazeho towaŕſtwa.

W Budyſchinje.

Mikowſka druha komora je rospuſchczena,
Prěnja komora pak je matku ſhubiła.
W Mikowje je wjazy wołow a wowzow,
Dyžli konjow.

Čžichi Michał.

Pſcheměnjenje khlamow.

Czeßakowe a robotworowe khlamy H. Bertrama namakaju ßo nětko w domje knjeſa tkalſkeho miſchtra J. Hartmanna na mjaßowym torhoſchczu czo. 37 a porucza ßo k dobroczinwemu wobkedžbowanju.

Woſjewjenje.

Mukupſchedawanje nadžanſkeho młyna nima ßo wjazy w młynje ßamym, ale pſchedawa ßo nětko muka jenož jenicžy w mojim domje na hornczeŕſkej haßy czo. 542/172.

W Budyſchinje, 20. meje 1864.

Carl August Urban.

Sa punt

žolteho wóſka

płaczu hiſchcze pſchezo 16½ nßl.

Robert Adam,
na ſwonknej lawſkej haßy czo. 691.

W bliſchich njedželach pſchinjeßemy ſaßo daliſche powjeſcze wot k. Kłožopólſ'eho wo jeho puczowanju do Jeruſalema; teho runja tež wojerſke liſty ſ Jütlanda. Redakcia.

Wóſkowe wiki

w hoſczeńzu w Lipiczu

wutoru 7. junija 1864 dopołnja w 10 hodžinach, a dawam ſa wóſk najwyſchu płaczijſnu a kupuju tež wóſkowe łuchczijſny.

C. A. Martſchinck.

Czeſczenej gmejnje w Kobjelnju praja podpißani pjeczo w Holſteinje ſtejazy wojazy, na kotrychž je wona ſ luboſczu ſpomniko a jim dobroczinwje pjenježny dar póßłaka, ßwój najwutrobniſchi dżak. Bóh njech jeje ßobuſtawam to bohacze ſaruna.

Jan Schenk. Jan Schneider.
Auguſt Senda. Jurij a Pětr Frenzel.

Holczka ſ dobrymi wopißmami ßo k 1. julija do Schuberdtez korczmarſtwa na mjaßowym torhoſchczu do ßłużby pyta.

K 1. julija teho łěta ßo jena holczka ſe wßow jako kuchinſka džowka k wobſtaranju domjazeho dżěła wot pſchekupza Mickana w Budyſchina pyta.

Najpodwolniſcho podpißany a w ta khwilu w Holſteinje ſtejazy wojak ſ Bórku praji ſ tuthym czeſczenej bórkiczańſkej gmejnje ßwój najluboſniſchi dżak ſa tón luby pjenježny dar, kotryž je jemu do dalokeje zuſby póßłaka. Wſchehomozny Bóh chzył kóždemu ſa to bohaty ſarunaŕ byczˌ.

Jan Auguſt Weſer, kral. ſakſ. wojak.

Pjeczo khwaczańſzy, w Holſteinje ſtejazy wojazy a jich ſtarſchi dżakuja ßo ſ tuthym najwutrobniſcho czeſczenej gmejnje w Khwaczijach, kaž tež knježim a dżěłaczerjam w brunizowych podkopkach, ſa 10tl. 10nßl. pjenjes, jim pſchecželnimje pſchipóßłanych. Bóh luby knjes chzył kóždemu jeho dar ſ czaſnymi a wěczńymi kubłami ſarunacˌ!

Najwutrobniſchi dżak

praju ja ſ tuthym pſchi ßwojim pſchebydlenju do Holeſchowſkeje Dubrawy zyłej czeſczenej gmejnje w Niżej Wßy ſa wſchu mi wopokaſanu luboſcz a pſchecželniwóſcz, ſ tym wutrobnym požadanjom, ſo by ßo kóždemu ſtajnje prawje derje ſchło.

Jan Bohuměr Scholta.

Dżensa pripołdnju ½1 hodžiny wobradźi namaj Bóh luby knjez ſtrowu a čerſtwu dźowčičku.

W Delnym Wujezdże, 17. meje 1864.

Julius Ryćeŕ, farař,
Ida Ryćerjowa rodż. Garbarjec.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 22. ~ 28. meje. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — **Wojerski list z Jütlanda.** — Ze Serbow: S Židowa. S Budyšchina. S Wojerez. S Porschiz. — Pjenjeżna płaćizna. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydżenja.

Hamburg, 20. meje. S Kopenhagena pišaja, so je minister wójny Lundbye se służby stupił a so je na jeho mèsto oberstleutnant Reich sa ministra pomjenowany.

London, 20. meje. S Newyorka pišaja: S wójnischcza w Virginiji hischcze pschezo niczo dospołne njewěmy. Forrest, general separatistow, je pola Bolivara w krajinje Tennessee sbity a czeka psched unionistami. Sherman marschiruje do Georgije.

Triest, 20. meje. S Konstantinopla pišaja: W Samsunje je hižom 35,000 Czerkessow, kiž su tam z Kawkasa pschiczahnyli.

Win, 20. meje. Londonska konferenza w blišschim poradżenju wobsanknje, so ma so pschimèr podlěschicz.

Paris, 21. meje. Sakski minister z Beust je sem pschijěł a je ministra swonkomnych naležnoscow wopytał. — Dwanaty regiment pěschkow je so do Algiera na pucz podał.

Triest, 21. meje. S Alexandrije pišaja, so egiptowski městokral na požadanje turkowskeho sultana 3500 wojakow tuneskemu bejei k pomozy pósczele.

London, 21. meje. S Newyorka pišaja, so je so unionskemu generalej Grantej radżiło, separatistow pod generalom Lee'om tsi mile wuhnacz.

London, 22. meje. S Newyorka su powjescze pschischle, so stej 5. a 6. meje dwě krawnej, ale niczo njewuczinjazej bitwje bjes unionskim generalom Grantom a separatistiskim generalom Leeom byłej. Lee je potom w dobrym porjadku został, Grant sa nim czehnjesche. 8. a. 9. meje pěchu jenoż male scharmuzle, ale 11. meje bě tsecza bitwa pola Spotsylvanije (połnóżnje wot Richmonda). 11. meje bě pokoj. Unionistojo mějachu 40,000 morwych a ranjenych.

Paris, 23. meje. Schtyri fregatty (łódże) wojakow do Algiera pschewjesu.

Win, 23. meje. Jendżelska a Franzowska stej sem wosjewiłoj, so wot londonskeho protokolla lěta 1852 puschczitej a do sjenoczenja połonscheho Schleswiga z Holsteinom swolitej.

Augsburg, 24. meje. Nowiny „Allgemeine Zeitung" su powjescz dostałe, so je rakuski khěžor wobsanknył, prawo augustenburgskeho wójwody Bjedricha nad Schleswigholsteinom pschipósnacz.

Paris, 24. meje. Minister z Beust je sobotu pola khěžora Napoleona audienzu měł a je so dżenża rano do Londona wrócził. — Jena zyła divisia wójska budże pjecza do Algiera pósłana.

Barlin. 25. meje. Prynz Bjedrich Korla je se Schleswigu sem pschijěł.

London, 25. meje. Po najnowschich powjesczach z Newyorka je unionski general Grant 12. meje nowy nadpad na wójsko separatistiskeho generala Leea sczinił, njeje pak je pschedobycz móhł. Lee zosasche w nozy dale a je pjecza rěku Po-River pschekrocził.

Najnowsche.

London, 26. meje. Unionski general Grant je 13. meje dale pokrocził. Unionski general Sherman je twjerde mèsto Danton dobył, 5000 muži a 10 kanonow sajał.

Barlin, 26. meje. Ruski khěžor se swojej wyšokej mandżelsku 9. junija sem pschijèdże a so potom z njej do kissingskich kupjel poda.

Sakska. Sakske wójsko w Holsteinje ma nětko tele kwartiry: Armeebrigadestab, 3. infanteriebataillon, proviantkolonna a 2. pólny hospital w Plönu a blisko Plöna; infanteriebrigadestab w Rothwischu pola Preetza; 1. infanteriebataillon a 12 puntowska pěscha batteria w Lütjenburgu a wokolnosczi; 13. infanteriebataillon w Segebergu; 1. bataillon tsělzow w Rendsburgu, Heiligenhafenje a Großenbrodže; stab regimenta jěsnych w Kührenje pola Preetza; 1. a 2. schwadrona 1. jesdneho regimenta we Wahlsdorfje, Löptinje a t. d.; 2. a 5. schwadrona 3. jězdneho regimenta w Ratlawje, Mönch-Növersdorfje a t. d., 6 puntowska pěscha cžehujena batterija a ambulanza 2. pólneho hospitala w Oldenburgu; jězdna batteria w Dannawje a Engelawje; municionska kolonna w Schönwaldže a Langenhagenje; pionnierdetachement w Kollmaru; 1. pólny hospital w Altonje. — W Lipsku je na tamnischej universicze Dr. Fürst, profeßor hebrejskeje ryczе a literatury sa profeßora pomjenowany. Wón je prěni žid, kiž je na spomnjenej universicze profeßuru dostał. — W Köllmichenu pola Wernsdorfa wotpali ßo 10. meje Kwaßez kubło a spalichu ßo pschi tym někotre ßwinje; krowy mózachu ludžo jenoż na to waschnje psched spalenjom wobrucz, so je někak se stwinymi woknami won spuschczachu. — Blisko Lausigka je ßo 20. meje wulki kruch kralowskeho lěßa spalił. Jedyn drjewopuschczeř bě ßebi tam mjenujzy wobjed warił a pschi tym bě ßo lěß někak sapalił. Wotpaliło je ßo 350 akrow najbóle stejazcho, tola też tójschto spuschczaneho a do kloftrow sklądzeneho drjewa. — W Lubiju bu 22. meje tamnische wulke ßwjatkowne tsělenje na dźiwne waschnje skónczene. Bórzy po 10 hodźinach wieczor nasta w tsělerni woheń o wotpali ßo ta ßama, kaž też pódlanski piwowy zelt. W tsělerni běchu reje a w bliskim zelcze módrouniformirowanych měschczanow bu runje wulka wieczer k dopomnjeczu na 25-lětne wobstacze tuteho sjenoczeństwa wotdźerżana. — We Waldkirchenu wotpalichu ßo 20. meje twarjenja žiwnosczerja Seiferta. Pschi haschenju a podtorhowanju jeneje sczeny, bu tkalski mischtr Seidel s Lengenfelda pschi jeje panjenju tak straschnje wobschkodzeny, so bě na měsczе morwy. Wón sawostaji wudowu a 5 ßyrotow.

Kaž w Budyschinje, tak ßu też po wschej Sakskej a we wschěch wokolnych krajach w sańdźenych dnjach jara hubjene a symne wjedro měli. Wutoru dźěsche w Budyschinje ßněh, runje jako by ßrjedź symy było a hory běchu hischcze nasajtra rano běle a kužiczki s kózku lodu pokryte. Pólnym a druhim rostlinam tale syma drje psches měru wjele seschkodźiła njeje a mokrota je k temu dopomhała, so ßo nětko wschudzom porjadnje seleni. Bjes tepjenja pak jedyn wo jstwje wutracz njemózesche.

Pruſſy. Pólny marschal Wrangel, kotryž měješche hacž dotal najwyschе kommando nad sjenoczenym pruskorakuskim wójskom, pschecziwo Danskim wojowazym, je ßo w tychle dnjach do Barlina wrócził a ßo pjecza wjazy k wójsku njepoda. Dokelž je wón mjenujzy hižom jara stary, dha je poczał khětro ßłaby byez a je teho dla wobsanknył, ßo pensionirowacz dacz. — Wóndanjo bu kralej peticia s wjazy dyžli 30,000 podpißmami pschepodata, w kotrejž bu prosczeny, so by wón tola ßwěru na to dźerżał, so by Schleswig-Holstein wjazy k Danskej njepschischok. Kral rjekny, so budże w tajkim nastupanju wscho mózne czinicz. Tutej peticiji czim wjetschu ważnosczi pschipißaja, dokelž je wot konservatiwneje strony wuschła. — Kaž ßo sda, dha je po Pruskej to měnjenje jara rossczerjene, so by najlepje było, hdy by pruski kral Schleswig-Holstein s Pruskej sjenocził. Schleswig-Holsteinskim a němskemu ludej by to skónczne też prawje było, ale hacž też němskim wjerchам, to je druhe praschenje.

S Chełmna pißaja, so je tam něchtón jeneho 82 lětneho invalida s dwěmaj kulkomaj tsělił, dokelž běsche wón pscheradźił, hdże ßa pólscy sběžkarjo ßwoju bróń skhowali.

Pólny prědar Simon s Wrótßławja, kotryž jako podjanski duchowny pschi schtórmowanju düppelskich schanzow s Bożej matru w ruzy wutrobicze psched wojakami dźěsche, je piecza rjad czerwjeneho hodlerja s mjeczami wot krala dostał. Tajku wójnsku pychu drje hacž dotal hischcze żadyn duchowny pastyř dostał njeje. Wón leži w tu khwilu w flensburgskim lazarecze; tola je nadźija, so budże jón bórzy zyle strowy wopuschczicz móz. — Prynz Bjedrich Korla je sa najwyscheho wojerskeho roskasowarja w Schleswig-Holsteinje pomjenowany. — Wóndanjo je ßo bjes Stargardom a Schczeczinom wjetschi dźěl drjewjaneho mosta, po kotrymž żelesniza dże, wotpalił. Schkoda ßo na 50,000 tl. wobliczа a móże dokho tracz, prjedy hacž budże móst saßo natwarjeny. Wón je ßo s tym sapalił, so tam mas warjachu, kiž bě někak do płomjenja pod kótłom wuběżał a potom khětsje rucze po wulkim kruchu nowopomasaneho mosta płomjo rosschěrił. Woheń ßo hinak sastajicz njeda, hacž so dyrbjachu kruch mosta wotkamacz.

Rakuſſy. Tudy khětro kschiwje na to hladaja, so je pruski kral swólniwy, Schleswig-Holstein Pruskej pschidźělicz, jeli by ßo to někak czinicz hodźiło. To pak rakuske knjezerstwo na żane waschnje nochze. A dokelž tola też namjet stajicz njecha, so by ßo Schleswig-Holstein danskemu kralej saßo dał, dha je ßo rucze na auguſtenburgskeho wójwodu dopomniło a je ßo nětko sa to wuprajiło, so by prawe a dobre było, hdy by tutón Schleswig-Holstein dostał. Dźiwne wězy! Psched někotrymi měßazami rakuske knjezerstwo na bundestagu a wschudzom druhdzom se wschej mozu na to

dźěłasche, so by ßo prawo augustenburgskeho wójwody njepschipósnako, haj rakuske knježerstwo poßła tajkeho njepschipósnacza dla wójsko do Schleswig-Holsteina. A nětko praji wone, so ma augustenburgski wójwoda połne prawo na Schleswig-Holstein! To njeje k wěrje podobne. Ně, rakuske knježerstwo pruskemu kralej Schleswig-Holstein njepopscheje a duž sa augustenburgskeho wójwodu hłoßuje: pschetoż Prusku hischcze wjetschu czinicz, hacz wona hižom je, to rakuskemu knježerstwu wěscze do myßlow njepschińdże a wone ßo wěscze hižom dawno hněwa, so je ßo wot pruskeho knježerstwa tak saßlepicz a Schleswig-Holsteina dla do wójny saplescz dako.

Jendźelska. Hakle dźenßa ßobotu ma konferenza saßo poßedźenje, tola sda ßo, so tez w tutym poßedźenju hischcze wjele wuczinjene njebudże, khiba so chzedża Rakuska, Franzowska a Jendźelska sa to hłoßowacz, so by augustenburgski wójwoda Schleswig-Holstein dostał. Tak s najmjeńscha wschelake nowiny wěschcza a dyrbimy nětko wotczakacz, hacz budże jich wěschczenje wěrne.

Franzowska. W tutych dnjach je sakski minister s Beust w Parisu pschebywał a bu wot khěžora Napoleona a jeho ministrow s wulkej czefczu pschijaty. Wón je ßo najskerje do Parisa podał, so by tam jako wotpósłanz němskeho swjaska (bunda) sa augustenburgskeho wójwodu skutkował. A to je ßo jemu, kaž ßo sda, tez derje doscz radźiko. — Marschal Pelißier, wójwoda malakowski, kiž Sebastopol dobu a nětko w Algieru kommandirowasche, je wumrjeł.

Schleswig-Holstein. S tuteho kraja w tu khwilu wjele pißacz njeje, dokelž je pschiměr a njeßu žane wójnske skutkowanja wjaz. Sa to ßu myßle schleswig-holsteinskich Němzow nětko czim bóle na londonsku konferenzu wobroczene a woni ßu połni nadźije, so budże Schleswig-Holstein wot Danskeje wotdźěleny a augustenburgskemu wójwodze Bjedrichej daty, woßebje dokelž je ßo Rakuska w nowischim czaßu tez sa njeho wuprajiła.

Danska. Dotalny minister wójny, s mjenom Lundbye, je se ßłużby stupił a je oberstleutnant Reich na jeho město postajeny.

Turkowska. Tudy maja nětko nusu s Czerkeßami. Mjenujzy dokelž je ruske wójsko Kawkas tak daloko dobyło, so tamnischi Czerkeßojo widża, so hinak byc njemóże, hacz so dyrbja ßo rußowskemu knježerstwu poddacz, dha ßu ßebi někotre czerkeske splahi do hłowy stajili, so radscho do Turkowskeje wuczahnu, dyžli ßo Rußam podczißnu. Duž je jich w krótkim czaßu něhdże 40,000 do Turkowskeje pschiczahnyło a maja tam wyschnosczе nusu, so bychu jim wobydlenje a zyrobu wobstarali.

Amerika. Unionistojo ßu ßo tsi dny sa ßobu se separatistami bili a je na kóždej stronje něhdże 40,000 muži morwych a ranjenych. Ale, hacz runje je tejko ludźi shubjenych, dha pschezo hischcze žana strona tak pschěhraka njeje, so by ßo druhej podczißnyc dyrbjała. Tola ßu separatistojo zofali.

Afrika. Revolucia w franzowskej Algierskej njeje hischcze zyle poražena a je ßo teho dla w poßleńschich dnjach tójschto wójska s Franzowskeje do Algiera podało.

W krajach tuniskeho wjerćha (beja) nochzedża ßo poddanjo tez hischcze k poßkuschnosczi wróczicz, ale chcedża tak dołho pschi revoluciji sawostacz, hacz jim jich wjerch pschiswoli, schtoż ßebi żadaja.

Wojerski list s Jütlanda.

(Wot Jana Butsjanki s Zympla.)

Veile, 16. haperleje. Lubaj starschej! S dalokeho kraja Wamaj pißam wo strachosczach, w kotrychž pak ßym saßo pobył; pschetoż njedźelu 10. t. m. marschirowachmy 3 bataillony a regiment gardyhusarow na město Horsens, kiž bě ßylnje wot Danskich wobßadźene. Rano we 8 hodźinach, hdźež běchmy hižom 4 mile marschirowali, trjechichmy na danske pschedstraże (Vorposten). Husarojo, kotsiž ßo najprjódzy s njepscheczelemi bijachu, dyrbjachu zofacz. Jako to wuhladachmy, sawołachmy wschitzy: „Swojim towarscham chzemy pomhacz!“ a nasch kommandeur rjekny: „Füselierojo, do prědka na Danskich, my chzemy jim pokasacz, schto Pruszy samóża!“ My sczehnjechmy ßo teho dla sady jeneje hórki, so naß s zyka widżecz njemóżachu a padżechmy njepscheczelam do praweho boka. Woni ßylnje tsělachu, ale my ßo s tym wotdźerżecz njedachmy, tak so sa połdra hodźiny żadyn njepscheczel wjazy w měsczе njeběsche. Jako běchmy jich hischcze wulki kruch dale města wuhnali, postajichmy ßwoje pschedstraże a wróczichmy ßo do Horsensa. Tam bu magazin wotewrjeny a wscho wunoschene, schtoż tam běsche. Jako běchmy jědli a pili, poda ßo nasch bataillon popołdnju ½3 hodźinow saßo na puczь do Veile a wsachmy 30 wosow s mjaßom, khlěbom, palenzom a piwom ßobu, taj dwaj druhaj bataillonaj a husarojo wostachu w Horsensu. W tutej bitwje mějachmy jenoż dweju ranjeneju, Danszy wostajichu 2 morweju ležo a shubichu 14 jatych. Kak wjele ßu ranjenych měli, to njeßmy shonicz móhli.

Dwaj rakuskaj wyschkaj běschtaj ßobu s nami, dokelž chzyschtaj widżecz, kak budźemy to město dobywacz. Ale wonaj prajeschtaj, ßo ßebi njeisstaj myßliłoj, so město, tak ßylnje wobßadźene, tak ruczе dobudźemy.

Dokelž ßu düppelske schanzy dobyte a ßo 22. t. m.

konferenza ſapočnje, dha drje ßo bórſy pokaže, hacž budže měr abo hacž dale do Jütlanda poczehnjemy a t. d.

Viborg, 27. haperleje. My ßmy nimale dwě njedželi ſtajnje na marſchu duzy. Ja ßym bjes tym pſches pſcheczela Schuſtera ſ Woleſchnizy jedyn liſt doſtał, w kotrymž bě 3 tl. 10ngl. Ja ßo zykej woßadže ſa tajki luboſczíwy dar tyßaz krócz najwutrobniſcho dzakuju.

Aalborg, 9. meje. My ßmy 6. meje njepſchecželow ſ poßlenjeho połnoznojütlandſkeho, pſched Limfjordom ležazeho měſta wubili. Ja ßym ſ Boha hiſchcze ſtrowy, hacž ſo mam wot ſtajneho marſchirowanja na lěwej noſy woſtup a je teho dla jara derje, ſo dyrbimy nětko tudy w kwartirje woſtacž, dokelž pſches mórſku wotnohu, Limfjord pomjenowanu, dale njemóžemy. S zyła ßnadž njebudžemy dale hicž trjebacž; pſchetož w tu khwilu ßo tudy wjele wo tym powjeda, ſo budže najſkerje měr ſczinjeny; ſchtož wſchak by najlěpſche było, dokelž mamy wójnu wſchitzy khětro ßytu. — K Waſchemu narodnemu dnju 18. t. m. Wam dale niczo poßłacž njemóžu, hacž moje najwutrobniſche ſbožopſchecza a wobras měſta Aalborga. Sſnadž budže ſ Božej pomoza móżno, ſo budu narodny dżeń naſcheje lubeje maczerje ſ Wami w hromadże ßwjeczicž móz. Wjele dobreho a t. d. Jan Butſjanka, reſerviſt 10. kompagnije 3. (kraloweje Hilżbjety) gardy-grenadierregimenta.

Pjatnaty létny dżeń

dżiwoczańſkeho ßerbſkeho ev. luth. towarſtwa,

na ßwjedżenju ßw. Trojizy,

22. meje 1864.

S wjeßelom dżenß dżak czi damy
A k twojej czeſczi ſaſpěwamy
Naſch Bożo a naſch Sbóżniko.
Pjatnacze lět dopjelnjene
Sſu dżenß, hacž bě tu ſhromadżene
Krócz prěni tuto towarſtwo:
Duž dżenß dżak pokorny
Czi, Bozo, dawamy
Sa tu hnadu,
So dotal ty
Tak wotzowſcy
Nad nami ruku dżerżak ßy.

Knjeże, wot tych duſchow prěnich
Ach, kak je jich tak wjele lěnich
A ßo nětk wot naß ſdaluja;
Prěnja luboſcz ſahorjena
Kak bu ta bórſy wuhaßnjena.
Duž k nam ßo wjazy njeſnaja;
Nětk khwile nimaja
Pſchincz k nam do towarſtwa.
Ach czi wboſy!
Nětk radſiſcho
Du na hracžo
A druhe hrěſchne wjeßelo.

Bohu dżak pſches Jeſom Khryſta,
So tute wuprójſnjene měſta
Wſchak njeßu próſne woſtałe:
Nowe ſtawy pſchikhadżeja
A tutych měſta wupjelnjeja,
So naſch dom ſaßo połny je.
Ach, njedżěleże tež wy
Sſo wot naß na nihdy;
Bratſjo! Sſotry!
Schtóż ßwěrny je
Hacž do ßmjerczje
Tón wěczny ſbóżnoſcz doſtanje.

Duſche tudy ſhromadżene,
S krwju Khryſta droho wukupjene
Dha wſchak ßo wot njoh' njedżěleże.
Bóh, kiž do wutroby hlada
A ßebi ſprawnu luboſcz żada,
Tón derje wě, ſchto w kóżdym je.
Sſo modlcze wobſtajnje
A ßwěru wachujcze:
Czert je leßny
A nadběha
Toh' człowjeka
Hdżež ßłaby bok won namyka.

Jeſom Kryſchcze, Sſyno Boži,
Ach ſpożcž wſchak kóżdemu to ſboże,
So by cze prawje horjewſak
A czi ſtajnje ßwěrny woſtał,
Hacž by tam junu ſ hnady doſtał
Tu ſbóżnoſcz, kiž ßy ſhotowak.
A wo to proßywſchi
Tež na lud pohanſki
Sponinamy
A wutrobnje
Tež ſa njón cze
My proßymy tež ſhromadnje.

Wotucž ducho ßwědkow prěnich
Haj wotucž, wubudž wſchitkich lěnich,
Kiž hiſchcze w dobrym měrje ſpja,
Tak ſo woni ſahorjeni
We twojim, Jeſom Kryſcheże, mjeni
Sa miſſionſtwo ſtutkuja,
So twoji ßwědkojo
Du pſchezo daliſcho
Po wſchej ſemi,
Hacž poſběha
Kſchiż Kryſtuſa
Sſo na wſchěch ſtronach pohanſtwo.

Tebi tež jich khuda duſcha
O! wumóżniko, Kryſchcze, ßłuſcha,
Ty ßy ju droho wukupił,
Sa nju ßy ty kſchiżowany,
Haj, ſa nju tež ty horjeſtany,
Tež ſa nju ßy ty k njebju ſtpił.
To nawab kóżdeho,
So proßy ßwěrniſcho
Sa te ludy,
Hdżež hiſchcze czma,
Hrěch, njewěra
A ſatan ßwoje knjeſſtwo ma.

Sbožomny je tón na ſwěcži
A ſkuſcha bjes te Boże dźěcži
Kiž je ſo kſcheſcżan narodźił.
Pohan, ach tón tuto ſboże
Ssam wot ſo ſpósnacż njeſamóże,
Duż ſy ty Jeſu pſchirucził,
So mamy k nim won hicż,
Jim prědowacż, — jich kcżicż;
Duż daj, Knjeże,
So my też cżi
Ssmy poſłuſchni
Po twojej ſwjatej pſchikaſni.

Duſche ſ Bohom ſjednoczene
Kak ſcże wy we wèrje pſches jene
We luboſcżi a ſmyſlenju
Haj, kak byſcheże rady chżyli
So wſchitzy by to ſbožo měli
A pſchiſchli k'Božom' dźěcżaſtwu.
Ach tam pak nichtón njej'
Kiž by jich k Jeſuſej
Pokaſował,
Duż wſchědnje mru
A k heli du
Jich wjele ſtow na kóždym dnju.

Duż da chżemy wſchitzy rjenje
We knjeſa Jeſom Kryſta mjenje
Sa miſſionſtwo ſkutkowacż.
Wón chże ſwoje žohnowanje
Na tuto naſche prózowanje
Nam ſ njebes dele pſchipóſłacż.
Duż jedyn druheho
Wſchak k temu ſbudźmy ſo,
Dokelž junu
Jich duſche te
Bóh ſawěſcże
Wot naſchich rukow žadacż chże.

Božo daj, ſo w kóždym lěcżi
Pſchez dale twoje ſłowo ſwěcżi
Do póhanſkeje cżěmnoſcże.
Njech pak też we naſchim kraju
Jich pſchezo wjazy doposnaju,
Kak kraſne twoje ſłowo je,
Hdżež je we cżiſtoſcżi
Po ſwjatej bibliji
Wużiwaju;
Scżel póhanam
To ſłowo tam
Sdżerž pak je też tu, Knjeże, nam!

Pětr Młónk.

Ze Serbow.

Na Židowje, póndżelu po njedżeli ſwjateje trójizy 1864. Dżenża bě ſwjedżeń ſa naſchu ſchuln. Měſtno druheho wucżerja bu ſaſo wobſadżene na połne ſwjedżeńſke waſchnje. Knjes Jěrmuß, dotalny pomozny wucżer we Wjeleczinje, pola naß ſa druheho wucżerja ſaſupi. — Wénzy a pletwy debjachu durje a ſcżěny a pſchipowjedachu, ſo ma ſchula ſwjatocżny wobjeńd. Schulſzy pſchedſtojniży a druſy pſcheczelio ſchule běchu ſo ſeſchli, ſo bychu k. Jěrmuſza pſcheczelnje witali. Naſch ſchulſki inſpektaŕ, k. Mrós, diakon michalſkeje woſady, pſchiwjedże jeho do pyſchneje, ſdebjeneje iſtwy a jeho tym knjeſam a dźěczom prjodkſtaji. Na to ſanjeße ta wulka ſwyła witanſki khěrliſch a potom wukożeſche k. Mrós na bibliſkich podłohach ważnoſcż, cżežu a myto wucżerſkeho poſtawa ſ tak evangeliſkim duchom, ſo ſo ſtarym a młodym wutroba hibaſche. Jako běchu potom te najpřeniſche dźěczata ſ kożdeje klaſſy nowemu wucżerjej luboſcż, poßłuch a ſwěru na ruku ſłubiłe, wuſtupi naſch ſwěrny ſchulſki pſchedſtojnik, k. Poſtel, a witaſche we mjenje ſchulſkeje woſady k. Jěrmuſza, jemu we jadriwych ſłowach ſbóże do hamta pſchejo. — Po ſchuli hiſchcże někotre ſ tych wjetſchich holczatow k. wucżerja we jeho bydle poſtrowichu a ſkicżichu jemu na wopomnjenje tuteho dnja luboſne dary jako witawu pſcheczelnych duſchow. My pak pſchejemy, ſo by ſo ſtało, ſchtož te hrónczka wupraja w jenym tym ſkicżenych wěnzow:

S Jeſuſom dźěło ſapocżnu,
A ſ nim też derje wuwjedu.
Wſcho dźěło wěſcże derje dże,
We mjenje Jeſu cżinjene.

S Budyſchina. Hłowna konferenza ſerbſkich duchownych je w ſwojim poſledżenju ſrjedu po ſwjatkach wobſanknyła, ſwój lětuſchi miſſionſki ſwjedżeń, dali Bóh, na ſw. Jana popołdnju w 2 hodżinomaj w Hrodźiſchczu dżerżecż a je k. duchowneho Wanaka k temu ſa ſwjedżeńſkeho prědarja wuſwolika. — Też bu bjes druhim wobſanknjene „intonacije ſakſkeje żyrkwineje agendy a pſchiſtawk 27 khěrluſchow" pſches ſerbſke lutherſke knihowne towarſtwo ſerbſki wudacż. Spomnjena knižka je wot wyßokeje krajſkeje direkcije pſchiporucżena.

S Wojerez. Do naſchej żyrkwje je 24. meje błyſk dyrił, njeje pak dalſcheje ſchkody naczinił.

S Porſchiz. Sańdżenu wutoru, 24. meje, je ſo w tudomnej gmejnſkej khěži, w kotrejž bydleſche, wěſty Jan Mitaſch, 48 lět ſtary, na łubji wobwěſnył. Won běſche njerodny cżłowjek a je wudowu a 4 dźěcži ſawoſtajił.

Cabi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórniśéa.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pſchipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecżor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wecżor 6 h. 52 m.*; wecżor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

*) Pſchiſanknjenje do a ſe Zitawy a Liberza (Reichenberg).
†) Pſchiſanknjenje do Zitawy.

Kwaßny wěnz

cžeßnemu nawoženi, ßwěrnemu Sserbej
Auguſtej Schpotkej w Lětonju,
a jeho cžeßnej ßerbſkej njewjeſcze
Hanje Erneſtinje Mikaſchez
w Njechornju,
wupleczeny wot ßerbſkich pſcheczelow porſchiſkeje woßady,
31. rózownika 1864.

Tón manželſki ſchtant ßwjaty je,
Wot tebje, Bože, ſtajeny,
Tu k ſbožu twojich dźěczi,
A ſ twojej ruki wuliwa
Do teho ßwjatoh manželſtwa
Sso frommym ſboże w ßwěczi.
Wotze, Wotze,
We manželſtwje,
Tebi k cžeſczi ſaſpěwaju,
Kiž we tebi wſcho tu maju.

Kak ſbóžny manželſki je tu,
Hdyž ta jom' ſkiczi wutrobu,
Kiž Bóh ßam k njemu wjedze;
Kak ſbožomna tež manželſka
Tu khodźi pucze žiwjenja,
Pſchi ruzy muža rjenje.
Derje, Derje,
Wamaj, lubaj,
Ssebi ßwěrnje ſaſpěwajtaj,
Bohu cžeſcž a khwalbu dajtaj.

Bóh budze woju žohnowacz,
Se ßwojim měrom wobdawacz,
Hdyž dźeržitaj ßo k njemu.
Hdyž wobcžežnoſcz Waj' potrjechi,
Ju wobaj ſnjeſtaj ſcžerpliwje
A ſwoltaj ſ Bohom k wſchemu.
Proſchtaj, proſchtaj,
Bóh bdze ßłyſchecž,
Bóh bdze pomhacž cžeže noßycž,
Hdyž bdzetaj Woj jeho proßycž.

Kacž winowy pjeńk ſeleny,
Po ſcženje plecze hakoſy
A tam dom rjenje pyſchi;
Tak tež we měrnym manželſtwje
Sa blidom ßedża w jednocze
Te dźěcžatka we błychczi.
Sraduj, ſraduj
Sso nad nami,
Budża proßycž Boha ſ Wamaj
Bóh bdze ſ nimi, Bóh bdze ſ Wamaj.

O, Bože kiž ßy wuſwolił
Tej duſchi, a tež ſjednocził,
Budź ſ nimaj ſ twojej hnadu;
Jej wutrobje njech jena ſtej,
So ßwój ßlub byſchtej dźerżałej;
Daj ty tež k wſchemu radu.

Wußwjecz, wußwjecz,
Luboſcziwy
Ducho ßwjaty jeju duſche
Wjedź jej pſchezo prawe pucze.

We ponižnoſczi wobſtajnoſcz
A pſchezo prawu weßołoſcz
Chżył do njeju ßam płodźicz,
So byſchtaj w lětach wyßokich
Po twojich puczach wſchelakich
Kaž młodaj móhłoj khodźicz.
Žohnuj, žohnuj,
Bože, Wótze,
Jeſom Khryſchcze, Ducho ßwjaty,
Wſchón dar, kiž pſches tebje daty.

Wóſkowe wiki

w hoſczeńzu w Lipiczu

wutoru 7. junija 1864 dopołnja w 10 hodźinach, a dawam ſa wóſk najwyſchu płaczišnu a kupuju tež wóſkowe łuchczišny.

C. A. Martſchinck.

Strowotne piwo ſe ſłodoweho extrakta

dworſkeho lieferanta
Jana Hoffa w Barlinje,

bleſcha po 7½ nßl., 6bl. po 6 nßl.

ma w Budyſchinje jenicžzy na pſchedań

Heinr. Jul. Jinke.

Hacž runje ßo ludźo jara na Waſch ſłodo-extrakt pſchiſłodźeja, dha woſtanu tola w ßwojim pſcheßwědczenju njekhabłaty, ſo mam ßo woßebje nałožowanju Waſcheho extrakta ſa

ſahnacże ßwojeho hämorrhoidalneho ažołdkoweho cžerpjenja

džakowacž. Ja proſchu, mi nětko, dokelž ßym ßo tutemu derjeßłodźazemu piczu, kotrež mi tak tyje, nimale pſchiwucžił, hiſchcze 36 bleſchow pôßłacž atd.

Wiedemann,
wokrjeßnoßudniſki radźiczel w Schönlanku.

Natarſke towarſtwo

w Małym Wjelkowje

wutoru 31. meje, popołdnju w 5 hodźinach. Wułożowanje knjeſa haptykarja Kinny ſ Herrnhuta wo hnójnych materialach a jich wobſtejeńkach.

Skład
schpihelow,
ſtoczannych kromkow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Schkleńzowy
porzelanowy a ſteingutotworwy
ſkład
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy,
najpolniſcho ſrjadowany, to wſchitko po najtuniſchich płaczijnach najpodwolniſcho porucza.

Skład
blidowych,
khofejowych
a
myjenſkich
ßudobjow.

Němski Phönix,

wohen ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Möblowy Magazin
Auguſta Jannaſcha

na bohatej haßy cžo. 73/14 po 1 ſkhodze ſ napſchecza hotela k winowej kiczi

porucza ßwój bohaty ſkład derje a po módze dźěłanych wězow, ſa najtuniſchu płaczijnu; jako: pißanſke ſekretary, pißanſke bureauy, khamory ſa ßlěbornu nadobu ſ nadſtawkom w ſchkleńzy a w ſchpihelu, ſchkleńzjane khamory ſ komodami, pißanſke blida ſ nadſtawkom ſa kujenje, kulojte blida ſe ſtołpom, wuczahowanſke blida, ſofablida, blida k hraczu, ſchtyrirózkate blida, myjenſke blida, blidka k ſchiczu a ſa nippes, komody, etagery, draſtkhamory, draſtſekretary, łoża, ſchinje ſa ſchaty, toiletſke ſchpihele, zyle wulke ſchpihle w ſtotych kromach, ſczinowe ſtołzy we wſchelakich druzinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtuniſcheje płaczijny k dobroczinemu wobkedzbowanju.

W Budyſchinje. **Aug. Jannaſch,** tyſcherſki miſchtr.

Cžeſczenym a lubym Serbam poruczam najpodwolniſcho ßwój ſkład cžaßnikow wſchitkich druzinow. Wſchitke porjedzenja ßo najwěſczijſcho a najſprawniſcho wuwjedu pod rukowanjom najtuniſcheje płaczijny.

Tež pſchiſpominam, ſo ßym ßerbſkeje ryczże tak derje mózny, kaž němſkeje.

J. Schneider,
Firma: **Protza a Schneider,** cžaßnikarjej
na bohatej haßy w Liebuſchiz domje.

Schklenzu, porzelan (tež ſchalkiſe ßerbſkimi napißmami), ſteingut, khofejowe młynczki, blachowe twory, wſchelake druhe artikle, a wot nětk tež żeleſne warjeńſke a pjeczne ßudobje ſ trajazej emaillu a bjes emaille porucza najtuniſcho

E. Pilz w Hodźiju.

Sa punt

žołteho wóſka

płaczu hiſchcze pſchezo 16½ nßl.

Robert Adam,
na ſwonknej lawſkej haßy cžo. 691.

Wulka aukcia cžaßnikow (segerjow)

na Židowje pola Budyschina.

Dženßa ßobotu 28. meje popołdnju wot 2 hodžinow budže ßo w mojim hoscženzu k schwonej nėhdže

50 nowych,

derje regulirowanych scžėnowych segerjow

wschelakich druzinow, jako: porzelinowe cžaßniki s bijakom, małe porzelinowe budžaki, cžaßniki we pyschnych wobłukach, wulke maßiwne scžėnowe cžaßniki s drjewjanym zyfernikom, 8-dženske cžaßniki atd. atd. sjawnje sa hotowe pjenjesy pschese mnje po poruczności jeneho tudomneho wobydlerja na pschessadžowanje pschedawacz.

Pschidyrjenje stanje ßo hižom pschi jara niskej płaczisnje.

Na Židowje pola Budyschina, 24. meje 1864.

A. Petrasch, gmejnski prjódkstejeŕ.

Sa woßlepjenych.

Běłe bleczki na swjerschnej kožzy woczow (= weiße Fleckschen auf der Hornhaut der Augen), kiž widženje njedopuschcza, wuhoja s Božej pomozu

Dr. Kanig
we Wósporku.

Žołty wósk

punt po 17 nßl. kupuje w ßwojej woskotworofabriky

C. A. Martschinck
na snutskomnej lawskej haßy.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje
21. meje 1864.

Dowoz: 6429 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najnižša.		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pschenza	5	5	—	4	25	—	5	—	—	5	5	—	5	2	5
Rožka	3	5	—	2	25	—	3	2	5	3	7	5	3	5	—
Jecžmjeń	2	17	5	2	10	—	2	15	—	2	17	5	2	15	—
Wowß	1	27	5	1	20	—	1	25	—	2	—	—	1	27	5
Hróch	4	5	—	—	—	—	—	—	—	4	5	—	—	—	—
Woka	3	7	5	—	—	—	—	—	—	3	7	5	3	5	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	3	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Žołty wósk

kupuje a płaczi sa punt 17½ nßl.

A. B. Pannach
na snutskomnej lawskej haßy.

Cžichemu Michalej!

Twoje ßłowa nimaja
Ani smyßła ani rosoma,
Duž ßu najskerje
Blady žony stareje.
Jedyn wėzy wustojny.

Wschitkim tym lubym pschecželam a snatym, kotsiž poßlenje łožo mojeje njeboheje mandželskeje **Marje Schmidtoweje** rodzeneje Böhmarjez, kiž je 11. meje wumrjeła a bu 15. meje pohrjebana, tak bohacje s Božimi matrami, wėnzami a palmowej hałosu wupyschichu a ju na jeje poßlenim semskim puczu pschewodžachu, praju s tutym ßwój najwutrobnischi dżak, s tej prósstwu k Bohu, so by wot kóždeho srudobu wotwobroczicz chżył.

W Hucžinje 20. meje 1864.

Jan Pětr Schmidt.

Jako slubjenaj poručataj so jenož na tutym puću

Marja Rychtarjec,
Jan Khěžnik.

Kupoj. Budyšin.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciše L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 23. ~ 4. junija. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — **Wojerski list ſ Holſtejna a Jütlanda.** — Ze Serbow: S Budyſchina. S Lubija. S Wjeleczina. — Nawěſtnik.

Swětne podawki.

Telegrafiſke depeſche wot zyłeho tydzenja.

Weimar, 27. meje. Rakuſka a Pruſka ſtej wobſankłoj, pſchipoſnacze auguſtenburgſkeho wójwody jako ſchleswigholſteinſkeho wjerčha podpieracz.

Win, 30. meje. Na londonſkej konferenzy wułożowaſche pſchi poſedzenju 28. meje rakuſki poſłanz, pod kajkimi wumjenjenjemi chzetej Pruſka a Rakuſka měr ſczinicz, mjenujzy wonej chzetej doſpołne wottorhnjenje Schleswig-Holſteina wot Danſkeje, poſtajenje tuteho kraja ſa ſobuſtaw němſkeho ſwjaſka pod knjezenjom auguſtenburgſkeho wójwody. Franzowſki poſłanz poruczeſche, Holſtein a dźěl Schleswiga ſjenoczicz, druhi pak Danſkej pſchidźělicz. Jendźelſki poſłanz ſo franzowſkemu pſchiſankny a praji bórſy, kak by ſo Schleswig rosdźělicz měł. Němſkaj poſłanzaj pak prajeſchtaj, ſo temu pſchiſwolicz njemóżetaj. Danſki poſłanz dale niczo njerjekny, hacz ſo chze franzowſko-jendźelſki namjet ſwojemu knjeżerſtwu k nawjedzenju dacz. We podlěſchenje pſchiměra ſo jednało njeje.

Frankfurt, 31. meje. Danſki poſłanz je londonſkej konferenzy woſtewił, ſo wón na zane waſchnje k namjetej rakuſkeho a pruſkeho poſłanza pſchiſtupicz njemóże a ſo jón teho dla wotpokaſa; tež njeje franzowſki namjet po jeho myſli a jenoż jendźelſki je wón ſwojemu knjeżerſtwu k nawjedzenju pſchipoſłał.

Win, 31. meje. Khježor je hrabju Richarda Belcredija ja naměſtnika czeſkeho kraleſtwa pomjenował.

Turin, 31. meje. Italſki miniſter Minghetti je ſejmej woſtewił, ſo je ſo krajna pożczonka wot 200 millionow lirow derje radźiła.

Paris, 31. meje. Po powjeſczach ſ Roma je bamž ſaſo zyle ſtrowy. — Po depeſchach ſ Algiera je krajina Konſtantine w měrje a pokoju. Generalej Delignу a Jußuf w krajinje Oran ſe ſběžkarjemi wojujetaj a jich wſchudźom bijetaj.

Paris, 31. meje. W Kielu ſo ſylnje powjeda, ſo rakuſki marſchal Gablenz w Jütlandze pſchihoty k temu czini, jako by ſo ſe ſwojim wójſkom domoj wróczicz chzył.

London, 1. junija. Danſke knjeżerſtwo je jendźelſkemu miniſterſtwu woſjewiło, ſo wójnu a blokadu na morju hnydom ſaſo ſapoczńje, jeli ſo hacz do 12. junija żane kmane wumjenjenja ſa měrſczinjenje njewuradza.

London, 1. junija. Lódź „City of Newyork" je ſ Newyorka powjeſcze wot 18. meje pſchinjeſła. Unionſki general Grant bèſche ſylne dźělby wójſka k pomozy pósłane doſtał a chzyſche ſaſo ſeparatiſtiſke wójſko nadpanycz. — Pſchedſtyda unije je woſjewił, ſo chze ſo ſa to ſtaracz, ſo by wójſko pſchezo ſylne doſcz woſtało.

Hamburg, 2. junija. Liſty ſ Kopenhagena wobſtwědczuja, ſo chze danſke knjeżerſtwo wójnu na měſcze ſaſo ſapoczecz, jeli ſo jemu ſpodobne wumjenjenja k měrczinjenju hacz do 12. junija njeſczinja.

S **Glogowa**, 2. junija. Na tudomnych wołmjazych wikach bu centnar wołmy 5—8 tl. drózſcho pſchedaty, hacz loni.

Najnowſche.

London, 3. junija. W wczerawſchim poſedzenju konferenzy je **danſki** poſłanz wſchě dotalne wumjenjenja k wobſankjenju měra **wotpokaſał**. Pſchiměr budze najſkerje na 2 njedźeli podlěſcheny, tola budze to hakle pſchichodnu pónđzelu twjerdze wobſankjene.

Sakſka. Njedżelu 19. junija budża ſjenoczene hornolużiſke němſke ſpěwarſke towarſtwa wulki kónzert w Budyſchinje wotdżerżecz. — Oberleutnant Böhma pſchi 1. pólnym hoſpitalu w Holſteinje je ryczerſki kſchiż franzjoſefſkeho rjadu a aſſiſtenzſki lěkař Tietz a Siegel ſkoty ſaßkużbny kſchiż wot rakuſkeho khěżora doſtał. — Pſchi żeleſnizy pola Draždżan mějeſche 26. meje jena żónſka ſe ßwojimi ſchatami dżěło a běſche jeje pſyczk pſchi njej. Dokelż wona ſaßłyſcha, ſo ßo czah na żeleſnizy pſchibliżuje, wobroczi ßo wona a wuhlada, ſo jeje pſyczk ßrjedż kolije ßedzi a w dobrym měrje na żeleſnizu czaka. Wona jeho k ßebi wokaſche, ale wón nochżyſche poßłuchacz. Duż ſkoczi wona na koliju, ſo by pſyczka wotnjeßła, ale w tym ßamym wokomikujenju ju lokomotiva hrabnje a ſ pſyczkom mori. — Schtóż nětko po póſcze pjenjeſy doſtanje, nima wjazy do knižkow kwittirowacz, ale wón dyrbi na papjerku doſtacze pjenjes wobßwědczicz. — W Draždżanach je jena knjeni, kiż bě tam na wopytonje pſchijěła a njejapży do błudnych myßli ſapanyła, ſ tſeczeho poſkhoda ſ woknom do dwora ſkoczika a ßo ſ tym tak wobſchkodżiła, ſo dyrbjeſche ſa tſi hodżiny wumrjecz. — W Lipſku bu wóndanjo hólczez kſchczeny, kiż bě ßo na morju bliſko kupy St. Helena narodżił. Bě to ßyn jeneho miſſionara. — W Reichenawje wotpali ßo w nozy 26. meje kublerjej Biſchofej ſajma, w kotrejż běſche něhdże 90 kop ßkomy. Woheń je pjecza jedyn prjedawſchi Biſchofez wotroczk ſałożił. — Do Lipſka pſchijědże 29. meje 27 młodych Polakow, kiż běchu ßwoju wótczinu wopuſcżili a do Schwajzerſkeje puczowachu. — Jeho majeſtoſcz kral Jan je fararjej Beerej w Niederawje ryczerſki kſchiż albrechtſkeho rjadu ſpożżił. — S Miſchna pißaja, ſo je tam w nozy k 30. meje tajki mrós był, ſo ßu ſeſthadżane běrny ſ wjetſcha ſmjerſke.

Prußy. Kak ßo tola myßle pſcheměnjaja! Schtó budżiſche ßebi pſched nětkotrymi měßazami pomyßlił, ſo budże pruſke miniſterſtwo k lěpſchemu auguſtenburgſkeho wójwody ryczecz! A tola je ßo to nětko ſtako a hdyż prjedy pruſke miniſterſtwo wudawaſche, ſo auguſtenburgſki wójwoda Bjedrich ſ zyka żane prawo nad Schleswig-Holſteinom nima, dha jeho nětko na londonſkej konferenzy jako teho prjódkſtaja, kotremuż jenicżży Schleswig-Holſtein ßłuſcha. — Stary marſchal Wrangel je pjecza jara ſrudny, ſo je jeho kral wot wójſka wotwołał a chze jemu wotpoczink dacz.

Rakußy. Nekotre tudomne nowiny powjedaja, ſo chze Rakuſka ßwoje wójſko ſe Schleswig-Holſteina wotwołacz, jeli ßo na londonſkej konferenzy měr njewobſankuje, ale tuta powjeſcz ßo nam mało k wěrje podobna ſda.

Franzowſka. S Algiera ßu powjeſcze pſchiſchłe, ſo drje ßu ſběżkarjo wot Franzowſow nětkotre raſy ſbiczi, ale ſo ma ſběżkarſtwo pſchezo hiſchcze wjele mozy a móże dołho tracz, prjedy hacz budże zyle poražene. — W italſkim kraleſtwje a tez w Romje ßo pjecza ſkradżu na to hotuja, ſo chzedża, hdyż nětcziſchi bamż Pius IX. wumrje, nějaku haru ſchnacz a ßnadż měſto Rom pſchi tym ſa italſke kraleſtwo dobycz. — Po naſchim ſdaczu njebudże to tak łohko, każ ßebi nětkotſi ludżo myßla; pſchetoż hdyż tez Pius IX. wumrje (— wón móże pak hiſchcze dołho żiwy bycz —), dha to bamżiſtwje wjele njeſchkodżi, dokelż budże khětſje ruczże nowy bamż wuſwolony, a hdyż bychu ßo tez wſchitzy Romjenjo italſkemu kraleſtwu pſchiſankuncz chzyli, dha ßo to tola tak dołho njeſtanje, hacz franzowſke wójſko w Romje ſteji, — a Franzowſojo pak wěſcze jara czeżko ſ Roma wotczahnu.

Schleswig-Holſtein. W ſchleswigholſteinſkej należnoſczi je ßo to dalekroczenje ſtako, ſo nětko wěmy, kak Pruſka a Rakuſka wo Schleswig-Holſteinje myßlitej; pſchetoż tutej ſtej wóndanjo na londonſkej konferenzy ſjawnje prajiłoj, k prěnjemu, ſo ma ßo Schleswig-Holſtein zyle wot Danſkeje wottorhnycz, k druhemu, ſo dyrbitaj Schleswig a Holſtein w połnym ſjenoczenju woſtacz a k tſeczemu, ſo ma ßo Schleswig-Holſtein danſkemu kralej wſacz a auguſtenburſkemu wójwodze Bjedrichej dacz. — Hdy by konferenza tak wobſankła, dha by to jara duſchnje było, ale Danſka nochze na żane waſchnje temu pſchihłoßowacz a ßo ßnadż na nowu wójnu ſwaži, prjedy hacz do tajkeho wobſankujenja ſwoli. — Franzowſka je ſ tym ſ pokojom, hdyż ßo Holſtein a tón kruch Schleswiga, hdżez ßo němſzy ryczi, wot Danſkeje wottorhnje, a Jendżelſka chze nimale to ßamo, tola nochze wona, ſo by ßo Schleswig krucze po narodnoſczi dżělił, ale po wěſtych krajowych wobſtejenjach. Tola żana tutych myßliczkow drje pſched danſkim knjeżerſtwom hnadu njenamaka a dyrbimy teho dla wotczakowacz, ſchto ßnadż w tychle dnjach dale w Londonje na konferenzy wuradża.

Auguſtenburgſki wójwoda Bjedrich je ßo w tychle dnjach do Barlina a na ßwoje kubło Dolſk pola Żarowa (Sorau) podał.

Rußowſka a Pólſka. Wſchelake nowiny powjedaja, ſo je ſa czaß nětcziſcheje pólſkeje revolucije 87,500 Polakow do ſnutſkomneje Rußowſkeje a do Sibirije pſcheßydlenych.

Amerika. S amerikanſkeho wójniſchcza hacz dotal żane druhe powjeſcze pſchiſchłe njeßu, hacz ſo unionſke a ſeperatiſtiſke wójſko bliſko Spotſylwanije ßebi napſchecziwo ſtejitej a ſo nawjedowarjej wobeju wójſkow nowe mozy k ßebi czehnjetaj a ßo tak k nowym bitwam hotujetaj.

Afrika. Revolucia poczina tudy wotebjeracz.

Wojerski list ſ Holſteina.

(Wot K. Mĺónka ſ Dźiwocźiz.)

Segeberg, 22. meje 1863. Hižom ſaßo ßym w druhim měſęe, kaž ſe ſapoczatka mojeho liſta widźiczę; pſchetoż ſańdźeny tydźeń ßmy ſaßo tſi dny ſa ßobu marſchirowali, tak ſo ſańdźeny pjatk pſchipołdnju do Segeberga pſchiczahnychmy. Tudy ßym pola jeneho pjekarja w kwartěrje a je ſo mnu hiſchcze jenoż jedyn wojak. Ja mam ßo pola tuteho pjekarja jara derje, pſchetoż wón je też ßam wojak był a wojerſke żiwjenje ſeſnał. W ſandźenej danſkej wójnje je wón ßobu pſchecziwo Danſkim wojował a hiſchcze po wójnje někotre lěta w danſkim wójſku ßłużił. Tón dźěl holſteinſkeje ſemje, kotryż ßmy pſchecźahnyli, je jedyn ſ najrjeńſchich a najkraßniſchich, hdźež wſchitko jara derje roſeze a ßu pola a luki jara płódne a dobre. Hacž runje je wot morja, hdźež dotal běchmy, hacž do Segeberga jenoż 10 mil, dha je tola tudy ſe wſchitkimi roſtlinami tójſchto dale a ſchtomy w najrjeńſchim kćěwje ſteja. To pak żadyn dźiw njeje, dokelž je pſchi morju ſtajnje ſymniſcho a teho dla wſchitko trochu poſdźiſcho naroſeze a kćěje.

Jako my do Segeberga pſchiczahnychmy, bě tuto měſto rjenje ſ khorhojemi wupyſchene a naß pſchecźelniwje witachu. Tudy nětko tak dołho woſtanjemy, hacž pſchiměr budze, a dokelž je měſto khětro wulke a je tu jenoż 13. bataillon, dha tudy khětro rědko leżimy a ßu nimale wſchě kwartiry dobre. — Wſchě druhe wotdźělenja wójſka ßu też wot morja prjecź wuczahnyke a ßo ſ zyka wſcho wójſſo bóle do ßrjedź Holſteinſkeje ſczehnje.

Mój lubowany nano! Dajcze tutón liſt knjeſej redaktorej Ssmolerjej a prajcze, ſo ßym jeho żadanje dopjelnił a cźiſłko 19 Serbſkich Nowin, mi wot njeho ſa redaktora heiligenhafenſkich Nowin póßłane, k tutemu ßobotu pſched ßwjatkami donjeßł. Wón bě ſ tym jara ſwjeßeleny a je ßebi Serbſke Nowiny k dopomnjeczu na Sserbow do ßwojeje knihownje ſkhował. Ja ßym pola njeho něhdże 2 hodźinje pobył a je ßo mje wón wſchelake wo Sserbach praſchał a ßebi wſchitko napiſał. Wón je mi też ßwoju knihicźiſchczernju pokaſował a ßym ſ nim ßobu wobjedował dyrbjał. Mjeno k. Ssmolerja je ßebi najprjódzy napiſał a też moje mjeno, a da k. Ssmolerjej wulki dźak prajicź ſa pſchipóßłanje Serbſkich Nowin, a teho runja wſchitkim Sserbam wjele dobreho. Ja ßym jemu wſchelake kruchi ſe Serbſkich Nowin prjódkcźitał a potom, hdyż běch ßerbſki pſchecźitał, na němſki pſchekożił, ſchtoż ßym też ſ jeho naſtawkom, w Serb. Nowinach wotcźiſchczanym, ſcźinił. Wón je mi ßwoje Nowiny k dopomnjenju dał.

Dźenża ſcźeka Wam ſchtyri flintowe kulki k wobhładanju, mjenujzy danſku, rakuſku, pruſku a ſakſku, tak ſo móżecze jenu ſ druhimi pſchirunacź. Też ßym něſchto wſchelakich tudomnych pjenjes pſchipokożił: ſchtoż chżyli Wy poſdźiſcho wſchitko do redakcije Serb. Nowinow k wobhładowanju dacź.

Kóżdy ſ naſchich wojakow ma, hacź runje ßo nam tu derje doſcź dże, tola wutrobne żadanje po ßwojej domowinje a by ßo kóżdy rad domoj wróćił atd. — Wjele dobreho a t. d. — K. Mĺónk, kral. ſakſki wojak.

Wojerski liſt ſ Jütlanda.

(Wot H. Hoffmanna ſ Wukrancźiz.)

Horſens 8. meje 1864. Nětku chżu Wam, lubaj ſtarſchej, wo dobyczu düppelſtich ſchanzow powjedacź, tak wjele hacź mje naſtupa. Bóh luby kujes je mje pſchi tym ſ nowa wótzowſzy ſwarnował. My (mjenujzy 6. cźah (Zug) pod wjedźenjom k. leutnanta ſ Gersdorf) běchmy w horzym wojowanju trochu daloko do prědka ſchli a dyrbjachmy ßo, dokelž běchmy hižom dale ſchanzow, ſady jedyn płót poſtajicź a wot tam cźěkazym njepſcheczelam żiwjenje cźěſke cźinicź. Tuto poſtajenje ſa naß żane kraßne njebě, pſchetoż wot prědka a ſ boka zoſazy Danſzy na naß tſělachu a wot ſad ſtrowjeſche naß ſnata wójnſka łódź „Rolf Krake“ ſ granatami, karteczami a poknokulemi, ſo ſemja ſtajnje rzeſche. K najwjetſchemu ſbożu dźěchu kulki najbóle pſches měru wyßoko, tak ſo jenoż mało wojakow trjechichu. Danſzy dyrbjachu na ßwojemu puczu k Alſundej pſches jenu wużkobinu a tam my do nich tſělachmy, tak ſo woni ſ hromadami padachu. Mi a někotremużkuliż mojich towarſchow bu pſchi tajkim cźłowjekowtſělenju drje trochu miehko, ale ſtajne ſtonanje a ſkiwlenje naſchich ſpadanych wojerſkich bratrow naß pſchezo ſaßo ſ nowa ſahori, tak ſo ßwoju pſchißłuſchnoſcź cźinjachmy a tſělachmy, ſchtoż w mozy mějachmy, do Danſkich. Jako běchmy tam něhdże dwě hodźinje ſkutkowali, podachmy ßo na puczź k wobtwjerdźenemu moſtowemu prědkej. My pak tam běżachmy a dokelž bě to něhdże běrtlik hodźiny puczа, dha bu wjele wot mojich towarſchow wot wokoło lětazych kulkow trjechenych; tola mje a mojeho lubeho dawneho towarſcha ſwarnowa Bóh tón kujes też na tutym ſtraſchnym puczu, tak ſo cźerſtwaj k moſtej doraſchmoj. Tam pak tſělachu na naß ſe Sonderburga, kiż tamnu ſtronu Alſunda leżi a je ſ moſtom ſ tudomnym briohom ſjenoczeny. Tudy tſělachmy ſaßo, ſchtoż jenoż ſ flinty won chżyſche, a trjechi mojeho towarſcha jena kulka do ramjenja, dokelž pak bě hižom zyle ßłaba, dha dale niczo njeſawoſtaji, dyżli módry bleczk. — Jako běchmy tam hacź do 10 hodźinow wjeczora woſtali, wróćichmy ßo potom a marſchirowachmy pſches ßwojich morwych a ranjenych bratrow, kotſiż kaž wußyczi na bitwiſchczu leżachu.

S düppelskich schanzow bórsy do Jütlanda wotmarschirowachmy a ßmy nětko w tutym kraju, hdźež ßo nam pak kraßnje njelubi, woßebje dokelž tudomnu rycž njerosymimy. Wjele dobreho Wam wschitkim a E. Dutschmanej, W. Rießnerej, J. Czelczikej a druhim, kotrychž mjenowacz njewěm.

Elsde, 21. meje. S Horsens'a ßmy 14. meje wuczahnyli. My ßo nadźijachmy, tam ßwjate dny w měrje pschebycz, ale tak dyrbjachmy dźeń do ßwjatkow a wobaj swjataj dnjaj marschirowacz a ßmy nětko w Elsdźe, schtož je milu wot Aarhusa. Jutsje mamy dale marschirowacz, ale hdźe, to nam snate njeje. — Dokelž je nětko pschiměr, dha ßo jow ßylnje wo ßamym měrje rycži, schtož wschak by najlěpje było a t. d. —

H. Hoffmann, kral. pruski wojak.

Ze Serbow.

S Budyschina. Lužičan czo. 5 pische: S politiskich nowinow budźe naschim czitarjam hižom snate, so je pschi dobyczu düppelskich wobtwjerdźenjow pruski pionnier Klinka na ryczeŕske waschnje ßwoje žiwjenje woprowal a tak k temu pomhał, so bu jene czežko dostupne wobtwjerdźenje bjes dalscheho schkodowanja dobywazych wojakow s lóhkej prózu dobyte. Tutón Klinka běsche Serb a „Bramborski ßersli zaßnik (to je: Delnołužiskoßerbske w Khoczebusu wukhadźaze nowiny)" w tamnischej ßerbskej rycži takle pische: „Sa hudowu a žěschi pionniera Klinki ße na młogich bokach pjenjese słožuja a we wschakich nimskich kjarlizach ße jogo statk chwali. (Prynz Friedrich Karl je jogo hudowje k ßwětkam 30 tol. poßłał.) Klinkowy statk zesczi wschyknych ßerskich, pscheto Klinka ga běscho rozony serski (s Lěschczi pla Grodka) a jogo žeńska, nětejschna hudowa, jo rozona ßerska zowka, rosmej Woßeńzkojz se Žergonja pla Choschebusa. Togdla možomy my ße takego statku woßebnje wjaßelisch a tej hudowje gluku winschowasch. Jo, kschaßna kschej běžy w žyłach tych ßerskich!" — To rěka po naschej hornołužiskej rycži: Sa wudowu a dźěczi pionniera Klinki ßo na mnohich bokach pjenjesy składuja a we wschelakich němskich spěwach ßo jeho skutk khwali (Prynz Bjedrich Korla je jeho wudowje k ßwjatkam 30 tl. póßłał). Klinkowy skutk czesczi wschitkich Sserbow, pschetož Klinka běsche wschak rodźeny Sserb (s Lěschczow pola Hródka t. je po němsku: Horno bei Spremberg) a jeho žona, nětežischa wudowa, je rodźena Sserbowka, mjenujzy (wěstych) Woßeńzkez se Žergonja pola Khoczebusa. Teho dla móžemy ßo tajkeho ryczeŕskeho skutka woßebje wjeßelicz a tej wudowje sbože pschecz. Hoj kraßna krej běži w žiłach Sserbow!"

Wobßedźeŕ teje wßy, hdźež je Klinka bydlił, je do jeho domu kamjentnu taflu samurjowacz dał, na kotruž je Klinkowe mjeno napißane a kajki khwalobny wojerski skutk je wón wuwjedł. Sa jeho wudowu a dźěczi je hižom wjele stow toleŕ nahromadźenych.

Se schěrachowskeho ßudniskeho wokrjeßa. Sańdźenu wutoru 31. meje bu nasch nowy ßudniski hamtman K. Seyfert, kiž je s Rakez k nam pscheßadźeny, na dostojne waschnje tudy sapokasany. Sańdźenu njedźelu běchu ßo po njeho podali a wón bu na mjesach nascheho ßudniskeho wokrjeßa wot schěrachowskeho k. fararja Žura a kralowskeho směrza k. Hergutha witany a psched jeho wosom jěchasche 12 jěsnych wot Budestez hacz do Schěrachowa. Psched ßudnistwo pschischedschi bu wón wot k. měschczanosty (burgermejstra) s wutrobnymi ßłowami powitany a wjeczor spěwasche jemu schěrachowske muske spěwanske towaŕstwo pěkne sastaniczko. Se wschěch wokolnych wßow bě ßo jara wele ludźi seschło, so bychu ßwojemu nowemu k. hamtmanej czescz wopokasali.

S Lubija, 30. meje. Bur Randig we Woleschnizy a jeho wotroczk njeßeschtaj 24 meje sdónk drjewa psches dwór. Randigez tsilětna dźowcziczka, jeniczke dźěczo, kiž běsche ßo dyrbjała czoplischu drastu hicz woblez, bě pak bjes tym saßo sa nimaj pschiběžała a ßo runje w tym wokomiknjenju, jako wonaj tón kruch drjewa s ramjenjow czißnyschtaj, tak stupiła, so ju tón sadni kónz do czoła trjechi a na měscze sarasy. Srudoba teju wboheju starscheju je k njewurjeknjenju wulka.

S Wjeleczina. Nasch nowy pomozny wuczeŕ, k E. Hatnik, je 18. meje ßwoje sastojnstwo nastupił a bu póndźelu 31. meje psches tudomneho k. fararja Wiczasa ßwjedźenszy sapokasany.

Nawěštnik.

Žołty wósk

punt po 17½ nßl. kupuje w ßwojej woskotworofabrizy

C. A. Martschinck

na snutskomnej lawskej haßy.

Wóskowe wiki

w hosczeńzu w Lipiczu

wutoru 7. junija 1864 dopołnja w 10 hodźinach, a dawam sa wósk najwyschu płaczisnu a kupuju tež wóskowe łuchczisny.

C. A. Martschinck.

Katholski Posoł czo. 6 je wuschoł.

W hoscženzu k słotej krónje
wschědnje wot 4 hodž. podołdnju hacž do 10 hodž. wjeczor,

Polaneckeho

schkleńzo-stereogrammowy-salon.

Ssam w Parisu nakupowawschi móžu cžesczenym Sserbam najnowsche pokasowacž.

☞ Wscho dalsche psches programmy. ☜

Polanecky.

☞ **Dla wuprósnjenja sale sa wolmjaze wiki jenož 6 dnjow wotewrjeny.**

Wosjewjenje.

Cžesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscže s tutym k nawjedženju dawam, so ßym prjedawsche Kaplerjez korczmarstwo a hosczeńzařstwo na žitnych wikach kupił a poruczam ßo pod pscheczelniwym a sprawnym poßłuženjom se wschelakimi jědzemi a piczemi po najtunischej płaczisnje. — Tež je pola mje hródž sa skót pschihotowana.

Herrmann Bielig,
(prjedawsche Kapl rjez korczmařstwo)
na žitnych wikach cžo. 612.

Wosjewjenje.

Na manjowskim reviru na lipiczanskich a minakałskich mjesach je na pschedań:

200 kloftrow ßylneho khójnoweho schczěpjaneho drjewa, kloftr po 4 tl. 25 nßl.
250 kloftrow ßylnych khójnowych pjeńkow, kloftr po 2 tl.
200 kop khójnowych walczkow, kopa po 2 tl. 10 nßl.

Kmetsch.

Dokelž ßym ja ßwoju kowařnju na žitnych wikach pschedał, dawam ßwojim cžesczenym wótebjerarjam k nawjedženju, so moje

schtajerske khelchokoßy (Kelchsensen)
s lateho želesa,

kotrež ßu hacž dotal sa najlěpsche koßy spósnate, niz jenož we wałach, ale tež jenotliwje pola korczmarja Halby na žitnych wikach pschedawacž budu a pschispominam s dobom, so mozu ja jara tunju płaczisnu stajicž.

F. W. Hälkisch.

K dobroczjiwemu wobkedzbowanju.

Stara façoncigara,

hewak 1000 po 15 tl., pschedawa ßo, so by ßo wurumowała po 11½ tl., sto po 1 tl. 5 nßl., 25 po 9 nßl; druha tajka cigarra: tyßaz po 10½ tl., 100 po 1 tl. 2 nßl., 25 po 8 nßl., njepěkne po barbje a wubjerk w ambalema s Brasil a Kuba 25 po 6 a 6½ nßl., w snatej dobrosczi, porucza ßo.

Gustav Schellhammer,
na bohatej haßy cžo. 31/39.

Tym ßamym, kiž ßu ßebi „Illustrirte Familien-Kalender" kupili, ßo s tutym k nawjedženju dawa, so ßu ßlědowace cžißła dobyłe a to

cžo.	9759	dobytk	wot	100 tl.
„	20,733	„	„	50 „
„	56,530	„	„	25 „
„	36,841	„	„	10 „
„	74,017	„	„	5 „
„	6,837	„	„	5 „
„	11,102	„	„	5 „

W Lipsku, w meji 1864.

A. H. Payne.

Jedyn kruwjazy wós je na pschedań. Hdže? to je shonicz we wudawařni Serb. Nowinow.

Njedželu 5. junija

meju delebranje a reje w Brěmjenju,

k cžemuž najpodwolnischo pscheproschuje

Zimmermann.

Wosjewjenje

Dziwoczanske ßerbske ev. luth. mißionske towařstwo směje njedželu sa tydžeń jako 12. junija w schuli we Wulkim Wjelkowje mißionsku hodzinu. Teho dla ßo s tutym wschitzy pscheczeljo a wschě pscheczelnizy mißionstwa, woßebje pak wschitke ßobustawy towařstwa lubje proscha, ßo tam popołnju w tsjoch hodzinach nutsnamakacž.

Pětr Młónk.

Wosjewjenje.

Dla wotdzerženja wołmjazych wikow, kotrež ßo ßobotu 11. junija směja, njebudže moje pschedawanje

ßukna a buckskina

kaž dotal na kupnizy, ale delka w tyězi knjesa knihicžischczerja Mousy, na snutskomnej lawskej haßy.

Christ. Gott. Grohmann, sen.

Skład schpihelow, słoczanych kromkow a kulojtych **fotografijowych** wobłukow.

Schkleńzowy porzelanowy a steingutotworwy skład Rudolpha Wilhelma

na ßerbskej haßy, najpołnischo srjadowany, to wschitko po najtunischich płaczisnach najpodwolnischo porucza.

Skład blidowych, khofejowych a myjenskich **ßudobjow.**

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Möblowy Magazin

Augusta Jannascha

na bohatej haßy czo. 73/14 po 1 skhodze s napschecza hotela k winowej kiczi porucza ßwój bohaty skład derje a po módze dzěłanych wězow, sa najtunischu płaczisnu; jako: pißanske sekretary, pißanske bureauy, khamory sa ßlěbornu nadobu s nadstawkom w schkleńzy a w schpihelu, schkleńczane khamory s komodami, pißanske blida s nadstawkom sa knjenje, kulojte blida se stołpom, wuczahowanske blida, sofablida, blida k hraczu, schtyriróżkate blida, myjenske blida, blidka k schiczu a sa nippes, komody, etagery, drastkhamory, drastsekretary, łoża, kschinje sa schaty, toiletske schpihele, zyle wulke schpihle w słotych kromach, sczinowe stolzy we wschelakich drużinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtunischeje płaczisny k dobrocziwemu wobkedzbowanju.

W Budyschinje. **Aug. Jannasch,** tyscherski mischtr.

Czesczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolnischo ßwój skład czaßnikow wschitkich drużinow. Wschitke porjedzenja ßo najwěsczischo a najsprawnischo wuwjedu pod rukowanjom najtunischeje płaczisny.

Tež pschispominam, so ßym ßerbskeje ryeže tak derje mozny, kaž němskeje.

J. Schneider,

Firma: **Protza** a **Schneider,** czaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuschiz domje.

Schklenzu, porzelan (tež schalki se ßerbskimi napißmami), steingut, khofejowe młynczki, blachowe twory, wschelake druhe artikle, a wot nětk tež żelesne warjeńske a pjeczne ßudobje s trajazej emaillu a bjes emaille porucza najtunischo

E. Pilz w Hodziju.

Na hermanczanskim lěßowym reviru, w drjewnischezu pola Nowych Pßowjow (Njeradka) steja rjane khójnowe schczěpjane kloftry, walczki a pjeńki na pschedań. Skasanja maja ßo staez pola nakedzbowarja

Englera tam.

Wulka aukcia cžaßnikow (segerjow)

na Židowje pola Budyschina.

Dzeńßa ßobotu 4. junija popołdnju wot 1 hodźiny budze ßo w hoseżeńzu k schwonej saßo wulka dźělba

derje regulirowannych scžěnowych segerjow

wschelakich družinow, jako: porzelinowe cžaßniki s bijakom, małe porzelinowe budžaki, cžaßniki we pyschnych wobłukach, wulke maßivne scžěnowe cžaßniki s drjewjannym zyfernikom, 8-dźeńske cžaßniki atd. atd. sjawnje sa hotowe pjenjesy po mojej poručnoscži na pscheßadžowanje pschedawacž.

Pschidyrjenje stanje ßo hižom pschi jara niskej płaczisnje.

Na Židowje, 1. junija 1864.

Wudowa Teutscherowa.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych cžaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscž, płodži wjele mloka a sadžěwa jeho wokißnjenje. Pakcžik płaczi 4 ngßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Großowe

broßtkaramelle

najlěpschi ßrědk k wotstronjenju kaschela a k połoženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawoscž pschi sasymnjenju w symnym cžaßu.

Sa Budyschin a wokolnoscž w hrodowskej haptyzy knjesa M. Jäßinga kóždy cžaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Žołty wósk

kupuje a płaczi sa punt 17½ ngßl.

A. B. Pannach

na snutskonnej lawskej haßy.

Aukcia.

Ssrjedu 8. junija t. l.

rano wot 9 hodźinow budža ßo na ryczerkuble Wuježku pola Bukez 3 konje, 5 kruwow, wjazore czelata a kosy, teho runja jedyn połkryte a jedyn njekryty wós, kaž tež jene korbne ßanje sa hotowe pjenjesy na pscheßadžowanje pschedawacž.

Sarjadowanje tam.

Strowotne piwo se ßłodoweho extrakta

dworskeho lieferanta

Jana Hoffa w **Barlinje,**

bleścha po 7½ ngßl., 6 bl. po 6 ngßl.

ma w Budyschinje jenicžzy na pschedań

Heinr. Jul. Linke.

Hacž runje ßo ludźo jara na Wasch ßłodoextrakt pschißłodźeja, dha wostanu tola w ßwojim pscheßwědczenju njekhabłaty, so mam ßo woßebje naložowanju Wascheho extrakta sa

sahnacze ßwojeho hämorrhoidalneho ažołdkoweho cžerpjenja

dźakowacž. Ja proschu, mi nětko, dokelž ßym ßo tutomu derjeßłodźazemu piczu, kotrež mi tak tyje, nimale pschiwucžił, hischcze 36 bleschow pósłacž atd.

Wiedemann,

wokrjeßnoßudniski radźicžel w Schönlanku.

Rybowane a ßuche **barby,**

firniß, lak a terpentinowy wolij

pschedawa najtunischo

C. A. Wehla

na mjaßowym torhoschczu cžo. 40.

Sstowa
luboscze a dzaka
knjesej ßudniskemu hamtmanej
Seyfertej
pschi jeho pscheßadzenju s Rakez do Schěrachowa.

Dzělili scze ßo Wy nětko wot naß, wyßoko czesczeny knjes hamtmano a roswjasany bu tón swjask, kiž naß s Wami sjenoczesche hacz dotal. Ale wostacz budze nam kóždy czaß to dopomnjenje, s kajkež ßwěrnosczu a ßwědomniwosczu Wy ßwojeho sastojnstwa bjes nami scze hladali, s kajkej wustojnosczu a horliwosczu lěpsche naschich gmejnow pytali, s kajkejž miłosczu a łahodnosczu naß scze horjebrali, hdyž my k Wam ßo pschibližowachmy a nam dobru, mudru radu swólniwje dawali, tak husto hacz my jeje potrjebachmy.

Sa to nasch dzak Wam wuprajicz, je nam pschißłuschnoscz, kiž ßo njeda wotpokasacz. Schtož pak Wy nad nami a nad naschimi gmejnami scze czinili, to sapłacz wam Bóh ßam po bohastwje ßwojeje hnady!

Wy chzyli tež pschichodnje na naß spominacz we tej ßamej lubosczi, s kotrejž my na Waß ženje njesabudzemy.

Wschitzy gmejnszy prjódkstejerjo a weßni rychtarjo rakeczanskeho ßudniskeho wokrjeßa.

Wotznokrajne woheńsawěsczace akcijowe towařstwo w Elberfeldze.

Podpißany dawa s tutym k sjawnemu nawjedzenju, so je

knjes Hauptmann w Budyschinje

agenturu horejscheho towařstwa složił a so je nětko

knjes Friedrich Kalkhoff w Budyschinje

jeje wobstaranje poruczene dostał.

W Draždžanach, 28. meje 1864.

A. F. Lüder

połnomóznjeny generalny agent sa sakske kralestwo

w firmje: Lüder & Fischer.

Na horejsche wosjewjenje dziwajo, poruczam ßo k wobstaranju sawěsczenjow hibiteho wobßedzeństwa jako

twory, mobilije, žně s polow a lukow, maschiny atd.

Prämije towařstwa, wote mnje sastupjeneho, ßu tunje a twjerde.

Dopłaczowanja ženje žane njejßu.

Pschi doprědka płaczenju prämije na schtyri lěta je pjate darmo, a pschi schěsczlětnym pschedpłaczenju ßo, wysche darmo ßobusawěsczeneho ßedmeho lěta, hischcze rabat wot dzeßacz procentow na nastupazy prämijowy wunoschk pschiswoli.

Friedrich Kalkhoff,
agent towařstwa.

Njedzelu 5 junija

budza w Něwßezach reje.

Sapoczatk popołdnju w 4 hodzinach. Pscheczelnje pscheproschuje korczmař **Zofka.**

Jedyn rólny pohoncz móže na jenym wulkim burskim kubli njedaloko Budyschina hnydom do ßłužby stupicz. Hdze? to je shonicz we wudawařni Serb. Nowinow.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Cisło 24. ~11. junija.~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — **Wojerski list ſ Jútlanda.** — Ze Serbow: Se ſchěrachowſkeho ꝛc. S Budyſchina. S Rakez. S Luwoczig. Přilopk. — Hans Teplaj a Mots Tunka. — Nawěštnik.

swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydzenja.

Hamburg, 5. junija. Po danſkich nowinach je wěſte, ſo ßo blokada němſkich pſchiſtawow huydom ſaßo ſapoczynje, jeli danſke knjeżerſtwo hacz do 12. junija ſpodobne wunměnjenja k měrſczinjenju njedoſtanje.

Hadersleben, 6. junija. Na jenej hórzy blisko tuteho města ſta ßo wot něhdże 6000 połnóznoſchleswigſkich muzow pod pſchedßydſtwom Dr. Hauſena ßlědowaze wobſankњenje: Dżelenje Schleswiga, wot połnomocznjenych Franzowſkeje a Jendzelſkeje na londonſkej konferenzy namjetowane, je tudomnym wobſtejenjam napſchecziwne. My je ſa najwjetſche njeſboże a ſa najwjetſchu njeprawdu ſpóſnawamy, kotrejż móhtej naß potrjechicz. My nochzemy nihdy wot Schleswiga wottorhnjeni a k Danſkej pſchidżeleni bycz.

Bukareſt, 5. junija. Tudomny wjerch Kuſa je ßo dżenßa ſ wulkim pſchewodżeńſtwom do Konſtantinopla na pucz podał.

London, 7. junija. Miniſter Palmerſton rjekny na napraſchowanje w druhej komorje, ſo bliżſche poßedżenje konferenzy hiſcheże wěſte poſtajene njeje, dokelż połnomócznjeni hiſcheże na inſtrukcije czakaja, a pſchiſpomni, ſo budże tola hacz do 12. junija wotdżerżanu. Tež praji wón, ſo je nadżija k podlěſchenju pſchiměra.

London, 7. junija. We wczerawſchim poßedżenju konferenzy ſtaji danſki połnomócznjeny tón namjet, ſo by ßo pſchiměr na dwě njedżeli podlěſchił; pruſki pósłanz żadaſche najprjódzy dwaj měßazaj, bě pak potom ſwólniwy, ßo w Barlinje praſchecz, hacz jeho knjeżerſtwo k tajkemu dwěnjedżelſkemu podlěſchenju pſchiſtupi. Jeli ßo to njehodzi, dha ßo wójna 13. junija ſ nowa ſapoczynje.

London, 7. junija. Po powjeſczach ſ Newyorka wot 28. meje je ßo ſeparatiſtiſki general Lee ſe ßwojim wójſkom blisko Sextons-Junction ſtajił; jeho prawe kſchidło ſlěhuje ßo na rěku Little-Swamp a jeho lěwe na rěku Little-Rever. Unionſki general Butler je piecza ſbity; general Grant na južnoranſchu ſtronu do prědka dże; general Banks je do Orleans'a pſchiſchoł. Unioniſtojo czahnu ſ Texas'a. Wone ßo powjeda, ſo general Johnſtone generalej Lee'ej k pomozy khwata.

Korfu, 7. junija. Kral (grichiſki) Jurij je wczera ßem pſchijěł a bu ſ wulkej radoſczu witany.

Barlin, 7. junija. Jeho majeſtoſcz kral Wylem je ßo wczera wieczor wot wobhladowanja wójnſkich łódżow ſe Schczeczina do Barlina wrócził.

Barlin, 7. junija. Miniſterſtwo wójny je wſchitko k temu pſchihotowało, jeli by wójna 13. junija ſaßo wudyrita.

Nieuwediep (w Hollandſkej), 7. junija. Rakuſke wójnſke łódże, kotrež tudy leża, ßo na to hotuja, ſo bychu ßo ſkerje lěpje na pucz do Cuxhavena podałe.

St. Petersburg, 7. junija. Baron Mayendorff, ruſki diplomatiſki agent, je poruczнoſcz doſtał, kardinalej Antonellijej pißmo pſchepodacz, ſ kotrymż ßo ruſki pósłanz Kißelew ſ Roma wotwoła. (Ruſki khěżor je to mjenujzy jara ſa ſło wſał, ſo bě bamż Pius IX. jemu Polſkeje dla wulke peroki czinił).

Kiel, 8. junija. Runje je ßo auguſtenburgſki wojwoda ſ Barlina ßem wrócził. Wón a jeho mandżelſka buſchtaj wot tudomnych wobydlerjow jara pſchecżelnje witanaj.

Barlin, 9. junija. Kralowſke pruſke nowiny „Staats-Anzeiger" woſjewjuja, ſo je pſchiměr na dwě njedżeli podlěſcheny.

Najnowſche.

Barlin, 9. junija. „Staats-Anzeiger" piſche: „Wójna ßo najſkerje 26. junija ſ nowa" ſapoczynje. — Ruſki khěżor dżenßa ßem pſchijědże.

Sakſka. W Gunnersdorfje hrajkaſchtaj 29. meje dwaj holzaj na deſzy, kotraž bě tam pſches mkynſku rěku połoženа. Duž ßo jedyn nětkaſ pſchehlada a ßuny ßo ſ deſki dele, pſchi tym hrabny pak ſa ßwojim towarſchom a torhny teho ßobu do wody, hdžež ßo wobaj tepiſchtaj. — W ſańdženych dnjach běſche auguſtenburgſki wójwoda Bjedrich do Draždžan pſchijěł, hdžež měješe audienzu pola krala Jana. Wón je ßo 7. junija saßo do Barlina wróćził a poda ßo wot tam do Kiela. — W Draždžanach bě ßo wóndanjo we wobydlenju jeneje podrožniży palicź počzało, ale woheń bu wot druhich ludźi prjedy haſcheny, hacź bě nětkajkeje ſchkody naczinił. Bjes tym běſche ßo pak ſpomnjena podrožniza ſe ßwojim 7 lětnym dźěſczom ſhubiła a njemóżachu ju nihdže nadeńcź. Nětko ßu pak jeje a jejneho dźěſcza cźěło we Łobju namakali, ſ cźehoż hudaja, ſo je wona ßama woheń ſakożiła a potom ſe ſtracha do rěki ſkocźiła a ſ dobom też ßwoje wbohe dźěczo ſatepiła. — Dźeń 6. junija wotjědże wjetſcha dźělba wójſka, něſchto pſches 500 muži a to pěſchzy, jěſni a artilleriſtojo ſ Draždžan do Holſteina. To pak je ßo ſtało a ßu ßo tam na pucź po dali, dokelž maja na měſto tych ſtupicź, kiž ßu ßwój wojerſki cźaß wußłużili. Tuczi ßu teho dla też ſ w wjetſcha 8. junija do Draždžan pſchijěli. Woni měnjachu, ſo ßu ßo najſkerje wſchitzy ſ dobom do Sakſkeje wróćźili, dokelž je jich też něhdže 500 było. — W Werdawje wotpali ßo 2. junija zyły rynk ſtarych bróżnjow. — Pſchi ßylnym njewjedrje ßobotu 4. junija dyri błyſk do mkyna w Limehnje, pohłuſchi mkynka Breitenborna a ſaraſy jeho ßyna. — Tón ßamy dźeń popołdnju na poł tſjoch dyri błyſk do domu pjekarſkeho miſchtra Schlippy a wobſchkodźi jeneho zyhlekryjerja, kiž runje na tſěſche ßedźeſche, tak ßylnje, ſo budże tón najſkerje wumrjecź dyrbjecź. — Wot budyſkeho ſjawneho ßuda bu 3. junija ßłużobna dźowka Marja Madlena Dietrichez ſe Židowa, kotraž je hižom dwójzy paduchſtwa dla w jaſtwje była, k 1 lětu dźěłaczerńje wotßudżena, dokelž bě w Splóſku dwěmaj dźowkomaj ſchaty a w Mitkezach něſchto pjenjes kranyła. — S Draždžan je w poßlenich dnjach ſaßo wjele Polakow woteſchło. Ssu to tajzy, kiž żanych pjenjes wjazy nimaja, a ßu ßo ſ wjetſcha do Berna w Schwajzarſkej podali, ſ wotkal do Mexika pojědu, ſo bychu do wojerſkeje ßłużby tamniſcheho noweho khěżora ſtupili. W Draždžanach bydli pſchezo hiſchcze na 1000 Polakow, ale tuczi ßu w dobrych wobſtejenjach. — W Draždžanach je ßo 3. junija telegrafiſki aßiſtent S. (hewak ſ Budyſchina) ſatſělił. — W Altenhainje pola Grimmy teriſchtaj ßo 1. junija wobaj ſchoßarjej tamneho ryczerkublerja w jenym hacze, hdžež běchu ßo wowzy pławiłe. Wonaj chzyſchtaj mjenujzy po pławjenju w jenym małym cźołmje pſches tón hat k knjezej ſahrodże pſchejěcź, ale ßrjedź hata njemóżeſchtaj ßo, dokelž jara ßylny wětr drjeſche, wjazy w cźołmje ſdźerżecź a jedyn ſchoßaŕ, ſ mjenom Buchheim, padże do wody a ßo tepi; tón druhi, ſ mjenom Papſt, ſkocźi ſa nim, ſo by k brjohu płował, ale dołho njetrajeſche, dha jeho Boża ruczka ſaja a ßu potom wobeju morweju wuczahnyli. — Wot budyſkeho ſjawneho ßuda bu wóndanjo wěſta Zinkowa ſ Wulkeje Hrabowki kranjenja a pſchißłodźenja dla k 7 měßazam dźěłaczerńje wotßudżena.

Pruſſy. Kral, kaž ßo ſda, tak prawje do měra njewěri; pſchetoż wón je porucził, ſo by ßo ſa zyke wójſko wſcho k wójnje pſchihotowało. Wón je w tychle dnjach też wſchěch wojakow, kiž běchu ſe Schleswiga na nětkotry cźaß na dowolenoſcź (Urlaub) domoj pſchiſchli, ſaßo k jich regimentam póßłał. S tym njeje runje prajene, ſo ßo wo prawdże nowa wójna pſchihotuje, ale kral chze wſcho w dobrym porjadku měcź, jeli by ſ měrom niczo njebyło a wójna ſ nowa wudyrika. — W tajkim naſtupanju je wón też wóndanjo w Schczeczinje pobył a wſchitke pruſke łódże a kanonowe cźołmy ßwěru wobhładował. — Wulka ſchkoda je, ſo ma Pruſka hiſchcze tak mało wójnſkich łódżow; pſchetoż hdy bychu ßo tute liczbje danſkich wójnſkich łódżow runałe, dha by wójny bórſy kónz było, dokelž by ßo potom danſke knjejſtwo na morju runje tak porańko, kaž je na kraju hižom poražene.

Schto ſtaj kral Wylem a miniſter Bismark ſ auguſtenburgſkim wójwodu jednakoj, jako běſche tón wóndanjo do Barlina pſchijěł, njeje ſnate; tola wudawaja nětkotre nowiny, ſo je ßo najſkerje wo Kiel a Rendsburg jednako, mjenujzy, ſo by Rendsburg twjerdźiſna němſkeho ſwjaſka a Kiel pſchiſtaw (Hafen) němſkeho ſwjaſka byłej a ßo wobej wot pruſkeho krala ſ wójſkom wobßadżakoj, tak ſo by tutón potom po prawym wyſchi knjes nad Schleswig-Holſteinom był. — Auguſtenburgſki wójwoda chzyſche najprjedy ſ Barlina do Wina jěcź, ale poſdźiſcho je ßebi tu wěz hinak rosmyßlił a ßo ſaßo do Holſteina podał.

Prynz Bjedrich Korla, kotryż je nětko najwyſchi roskaſowaŕ nad prnſkim, w Schleswigu a Jütlandze ſtejazym wójſkom je ßo 6. junija ſaßo ſ Barlina do Schleswiga a dale podał.

Rakußy. Deputacia evangelſkeje generalneje ſynody, w tychle dnjach we Winje wotdźerżaneje, měješe wóndanjo pola khěżora audienzu (poßłuchanje) a bu wot njeho jara pſcheczelnje pſchijata. — Hacź dotal běchu danſzy ſajeczi wſchitzy jenoż w pruſkich twjerdźiſnach, nětko je jich pak też rakuſke knjeżerſtwo wulku dźělbu do ßwojich twjerdźiſnow wſacź dyrbjało. — W Praſy bu wóndanjo k cźeſczi kralowſkeho naměſtnika w Czechach, hrabje Belcredia, wot praźſkich měſchczanow pyſchny faklowy cźaß wotdźerżany. Němzy ßobu njeczinjachu, dokelž

bě wón na ßejmje ſa to hłoßował, ſo dyrbja němſke dźěćzi w ſchulach cźěſki wuknycź, a ſo w krajach cźěſkeho kraleſtwa nichtón žane ſaſtojnſtwo njedoſtanje, kiž zyle derje cźěſzy ryczeć a pißacź njemóže. (Jako dyrbjachu prjedy Czechojo w ſchulach němſzy wuknycź, dha to Němzy wſchudźom ſa zyle prawe ſpósnachu, hdyž pak dyrbja nětko němſke dźěćzi też cźěſki wuknycź, dha dyrbi to wulka njeprawda bycź, — a je to tola runje jene a to ßamo).

Franzowſka. S Algierſkeje ßu ſpodobne powieſcze pſchiſchke; pſchetoż ſběžkarjo na wſchěch ſtronach zoſaja.

Jendźelſka. Poßedźenje, kotreż wěješche ßo ſańdźenu póndźelu ſchleswigholſteinſkeje naležnoſcze dla wot londonſkeje konferency wotdźerźeć, njeje žane było, dokelž danſki póßłanz wot ßwojeho knježerſtwa žane wotmolwjenje doſtał njebě na praſchenje, ſchto ma k požadanjam pruſkeho a rakuſkeho póßłanza prajicź. Duž ßo też niczo dla podlěſchenja pſchiměra poſtajiło njeje. K temu je pak najwyſchi cźaß, pſchetoż jutſje 12. junija je dotalny pſchiměr, kiž bě jenoż na jedyn měßaz wobſanknjeny, wotběžał a by ßo bjes tym něſchto druhe poſtajicź mělo.—Pruſki póßłanz žada ßebi pjecza pſchiměr na dwaj měßazaj, danſki chze pak jenoż dwě njedźeli pſchiſwolicź, prajizy, ſo chze jeho knježerſtwo, hdyž ßo w tutym cźaßu połny měr njeſcźini, wójnu na morju a na kraju dale wjeſcź. (Tola hl. tel. depeſche.)

Schleswig-Holſtein. W połnóznym Schleswigu bě ßo wóndanjo na 5000 muži ſhromadźiło, kiž ßo ſa to wuprajichu, ſo ßo Schleswig rosdźělicź njeßmě, ale ſo dyrbi zyły pſchi Holſteinje woſtacź. K tajkemu wuprajenju běchu woni teho dla pſchiſchli, dokelž bě ßo na londonſkej konferenzy tón namjet ſtajił, ſo by ßo Schleswig po narodnoſcźi rosdźělił, tak ſo by tón dźěl, hdźež ßo danſzy ryczi, Danſkej pſchipanył, tón pak, hdźež němſzy ryczа, pſchi Holſteinje woſtał.

Afrika. W Tuneſiſkej ſběžkarſtwo pſchezo dale bóle pſchibjera a ßu ſběžkarjo nětko hłowne město Tunis woblehnyli.

Amerika. S tuteho kraja ßu powjeſcze wot 26. a 28. meje pſchiſchłe. Po nich bě Grant, general unioniſtow, do prědka ſchoł, ſo by ſeparatiſtiſkeho generala Lee'a k wopuſchczenju Spotſylvanije nuſował. To bě ßo jemu też radźiło a Lee je hacź k rěkomaj Little-Swamp a Little-Rever zoſał, hdźež ma nětko jara twjerde poſtajenje. — Dale je unionſki general Butler pjecza jenu bitwu ſhubił, ſa to je pak general Banks do Orleans'a pſchiſchoł. Też powjedaſche ßo, ſo chzedźa unioniſtojo Texas wopuſchczicź.

Wojerſki liſt ſ Jütlanda.

(Wot J. Butſjanki ſ Zympla.)

Randers, 24. meje 1846. Lubaj ſtarſchej! Mi a mojim towarſcham je jara lubo, ſo ſcźe nówiny ßem poßłali. Tak ßmy tola něſchto k cźitanju doſtali, pſchetoż danſke nowiny móže jedyn drje cźitacź, ale roſymicź jim njemóže, dokelž je to zyle hinaſcha ryczeć we nich.

Hacź do ßwjatocźniczki běch w Aalborgu, hdźež je ßo mi jara lubiło, pſchetoż tamniſchi ludźo naß jara pſcheczelniwje pſchijachu. Jenoż wojakow 50. regimenta njemóžachu woni ſnjeſcź, pſchetoż tuczi běchu jara hrubi, ale nam pſchinźechu na wſchěch haßach napſcheczíwo, dawachu nam ruku, pſchinjeßechu nam piwo a wino a machachu ſ kłobukami. Druhi dźeń ßwjatkow marſchirowachmy ſe ſmahowatymi khorhojemi a ſ brinczatej hudźbu ſ Aalborga. Jako k brjohej pſchinźechmy, ſtejachu Danſzy tamnu ſtronu wody a wołachu hura, my pak ſtejo woſtachmy a naſch oberſtleutnant Zychliński dźerźeſche ryczeć k nam, w kotrejż bjes druhim něhdźe praji: „Füſelierojo, kaž wěſcze, dha mamy nětko ſchtyri njedźele pſchiměr. Jeho majeſtoſcź kral Wylem je mi krónſki rjad 3. klaßy najmiłoſcźiwſcho ſpożcźił a ßwoju najwjetſchu ſpokojnoſcź ſ bataillonom wuprajił.“ Na to präſentirowachmy a wunjeßechmy kralej tſikróćzne hura. — S Aalburga běſche pak naſch pucź tajki: my pſchinźechmy 17. meje hacź do wßy Baſtrupa, 18. do Wariagera, 20. do Winſtrupa, hdźež hacź do 22. woſtachmy, a 23. do měſta Randers'a, hdźež hacź na dalſchu pſchikaſnju woſtanjemy.

Hdyž ſaßo na mnje pißacźe, dha budźeće tak dobri a poſcźelcźe ſaßo někotre nowiny ßobu; my ße jara na nje wjeßelimy. — Wjele dobreho a t. d. — Jan Butſjanka, kral. pruſki wojak.

Ze Serbow.

Se ſchěrachowſkeho a rakeczanſkeho ßudniſkeho wokrjeßa. Dźeń 31. meje ſta ßo ßwjedźeńſke ſapokaſanje knjeſa Franza Huga Seyferta, dotalneho ßudniſkeho hamtmana w Rakezach, jako tajkeho w Schěrachowje. Dopołdnja w 11 hodźinach pſchijěždźeſchtaj kk. kralowſkaj ſapokaſanſkaj kommißaraj, jako k. hamtſki hetman ſe Salza a Lichtenau a k. ßudniſki hamtman Hartenſtein ſ Budyſchina do Schěrachowa. Wonaj nadeńdźeſchtaj w kralowſkim ßudniſkim domje kralowſkeju ſměrzow k. Hergutha ſ Korſymja a k. inſpektarja Domſchku ſe Sohlanda, kaž też wſchón hamtſki a ſłužobniſki perſonal, ſaſtupierjow města Schěrachowa, kaž też wſchitkich do hamta ßłuſchazych wßow.

Knjes hamtſki hetman wotewri ſapokaſanje ſ tym

so k shromadženym ryčž džeržesche, w kotrejž na saßłužby dotalneho hamtmana, nětčžischeho dwórskeho radžiczela a hamtmana k. Heinka w Draždžanach, kaž tež dotalneho sarjadowarja schěrachowskeho hamta, k. aktuara Lehmanna, sdobnje spomni, noweho hamtmana k. Seyferta potom na jeho civilnosastojnsku pschißahu pokasa a s rukudaczom wot njeho ßlubjenje ßwěrneho dopjelnjenja wschěch pschißłuschnosczow w nowym sastojnstwje dosta. Potom ryczesche tež k. hamtman Hartenstein ßłowa postrowjenja k k. hamtmanej Seyfertej, kotryž ßo sa pschesczelniwe pschijěcže wutrobnje džakowasche a tu nadžiju wupraji, so by dotalna pschesczelniwosczj bjes schěrachowskim hamtom a tymi, kiž do njeho ßłuscheja, dale wobstała. Potom sta ßo pschepodacže hamta na noweho k. hamtmana a bě sapokasanje skónczene, jako bě ßo protokoll, w tajkim nastupanju napißany, prjódkczitał.

Wokoło 2 hodžinow sjenoczi radostna ßwjedženska hodžina wschitkich, pschi sapokasanju skutkowawschich knježich, pschi kotrejž k. hamtski hetman prěnju ßławu na Jeho majestosczj krala Jana wunjeße, po czimž dołhi rynk mjenje a bóle wjeßołych ßławow ßłědowasche. Bjes nimi bě tež pěkna ßława, wot k. aktuara Atenstädta w Schěrachowje wunjeßena, kotryž pschi skónczenju k. hamtmana Seyferta se ßerbskimi ßłowami witasche, na czož wschitzy horliwje tež ßerbski ßława! wołachu. — Hakle psched wjeczorom roseńdžechu ßo shromadženi.

Bóh daj, so by skutkowanje k. hamtmana Seyferta tež w Schěrachowje žohnowane było.

Dżeń 2. junija sta ßo nimale po tym ßamym waschnju sapokasanje noweho kralowskeho ßudniskeho hamtmana knjesa Franza Roberta Oty Hoffmanna w Rakezach. Tutón, w Oschatzu rodżeny, běsche prjedy aktuar w Lubiju a najpoßledy aßeßor w Oschatzu. Wysche k. hamtskeho hetmana, k. hamtmana Hartensteina a k. aktuara Jencza s Budyschina, kaž tež rakeczanskich ßudniskich sastojnikow a t. d. běchu tež pschitomni kralowski směrz k. baron se Schönberg-Bibran ꝛc. nad Luhom, k. komornik s Rabenau nad Rakezami a k. stawski knjes hrabja s Einsiedel nad Minakałom. Po sapokasanju, pschi kotrymž pak někotsi wjeßni sastupjerjo pobrachowachu, sjenoczi hosczina, wot k. komornika s Rabenaua wuhotowana, pschitomnych knježich na hrodže.

My ßo nadžijamy, so budže nowy rakeczanski knjes hamtman s Božim žohnowanjom w ßwojim ßudniskim wokrjeßu džěłacz.

S Budyschina. W tutych dnjach je naß cžěski spißowaczel a prażski měschczanski archivar k. Jaromir Erben wopytał, so by někotre stare cžěske rukopißy w tudomnej Gersdorffkej knihowni pschehladał. — Teho runja bě tež cžěski spißowaczel k. professor Schembera s Wina k nam pschijěł, so by ßerbski lud a kraj nawjedźił.

S Rakez. Nasch prjedawschi hamtman k. Seyfert je pschi ßwojim wotkhodže do Schěrachowa wot kk. duchownych tych tsjoch evangelskich woßadow, kotrež do rakeczanskeho ßudniskeho wokrjeßa ßłuscheja, rjanu ßłěbornu tysku s napißmom „Prawdosć sy kital“ dostał.

S Luwoczij. Tudy sta ßo 6. meje to njesboże, so 2⅓ lěta stary Sodanez hólczk do wody padže a ßo tepi.

Přilopk.

* Sandženu njedželu 5. meje mějachu w Shorjelzu ßylne njewjedro. Tójschto błyskow dyri, ale dokelž wschitke do błyskowodow (Blitzableiter) trjechichu a po nich dele sjědžechu, dha žaneje schkody njesczinichu. Jenož jedyn, kiž po swónczkowym grocze na rychbachskej wěži dele sjědže, sarasy 20 lětnu holzu s Džěžow a pohłuschi dwě druhej, kotrejž běschtej s njej psched njewjedrom do tórma, delka wotewrjeneho, czeknyłej. (Jena wot njeju je posdžischo tež wumrjeła). Ta, kotruž bě błysk hnydom sarasył, mějesche wot tyła po rjapje deli wopalenu, psches dłóń schěroku ßmuhu a drasta bě na khribjecze rostorhana a spalena. — Khwilu posdžischo dyri błysk do někotrych twarjenjow na prażskej haßy, njeje pak žaneje schkody nacżinił. — Na landskronje je na tamnischej restauraciji kruch błyskowoda, psches zynkowu rołu połoženeho, wot błyska cyle saniczeny a, móhł móhł rjez, sežrany. W blischich Biesnizach wotpali ßo jena sahrodniska żiwnosczj s błyskom a bu jena krowa wot njeho sarażena. Tež w Friedersdorfje pod Landskrónu sapali błysk a je tam wjazore twarjenja do prochu a popjeła pschewobrocził.

* Blisko Tuntschendorfa w Schlesynskej běchu 2. junija jena žona a dwaj mužej psched pschibližowazym njewjedrom do kólnje cžekli, kotraž bě k jenej kalkowej piecy pschitwarjena. Jako tam stejachu, dyri błysk a sarasy wschitkich tsjoch; spodżiwne běsche pak to, so jene mało džěczo, kotrež ta žona na ruzy džeržesche, zyle njewobschkodżene wosta.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. Jako psched krótkim psches jenu wjeß džěch, prajachu tam, so je ptaczi kwaß.

Mots Tunka. To dyrbja tam dźiwnu protyku měcz; pschetož kaž serbska protyka pokasuje, dha je ptaczi kwaß hižom 25. januara był.

H. D. To ja tež prajach, ale woni pschi ßwojim wostachu, prajizy, so je tola ptaczi kwaß, hdyž ßo róbl żeni.

M. T. Nó moje dla, ale hewak je wón w Sserbach na Pawoła wobroczenje.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje
4. junija 1864.

Dowoz: 7497 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			nišša.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najnišša.		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pšeńža	5	5	—	4	25	—	5	—	—	5	7	5	5	2	—
Rožka	3	5	—	2	27	5	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Jecimjeń	2	17	5	2	10	—	2	15	—	2	17	5	2	15	—
Wowß	2	—	—	1	20	—	1	25	—	2	—	—	1	27	5
Hróch	4	5	—	—	—	—	4	—	—	4	5	—	4	—	—
Woka	3	15	—	—	—	—	3	10	—	3	15	—	3	10	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	20	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—
Hejduschka	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	18	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	3	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	2	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždjan: rano 7 ḥ. 35 m.*; dopołnja 9 ḥ. 11 m.: pschipołnju 1 ḥ. 3 m.*; popołnju 3 ḥ. 33 m. wečor 8 ḥ. 21 m.*; w nozy 2 ḥ. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 ḥ. 51 m.*; dopołnja 11 ḥ. 40 m.*; popołnju 3ḥ. 25 m.†; wečor 6 ḥ. 52 m.*; wečor 9 ḥ. 18 m.; rano 12 ḥ. 30 m.

*) Pschisanknjenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg).
†) Pschisanknjenje do Žitawy.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Handrij August Jursch, nakedźbowař w papjerniku a khěžeŕ na Židowje, s Hanu Khrystianu Sobiz tam. — Handrij Nowak, wójnski reserwist w Sajdowje, s Marju Madlenu Pjetaschez s Lubochowa.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Woldemar Max, Bjedricha Wylema Schołty, schewza pod hrodom, ß. — Korla August Wylem, C. G. Henniga, wobydlerja we Wurizach, ß. — Korla Pawoł, Korle Augusta Wernera, wobydlerja na Židowje, ß. — Linna Ernestina, Augusta Deja, tkalza na Židowje, dž. — Amalia Theresia, Korle Freunda, wobydlerja na Židowje, dž. — Hańža Ernestina, Jana Gruhla, wulkosahrodnika w Bobolzach ß. — Marja Madlena, Samuela Augusta Brücknera, žiwnoscžerja w Ssłonej Borscheži, dž.

Zemrjeta:

Dźeń 28. meje: Marja rodž. Schusterez, njebo Jurja Dejki, běrgarja a khěžerja w Budyschinje a prjedawscheho wobßedźerja herbskich grychtow w Sahorju, sawostajena wudowa, 66 l. 10 m.

Młody cžłowjek, kiž chze kowarstwo wuknyc móže hnydom do wučby stupicz pola kowarskeho mischtra Rychtarja na kamjeńtej haßy w Budyschinje.

Schtajerske koßy se snamjenjom khelcha, kaž tež druhe runje tak dobre druzinu, kaž tež najlěpsche snate jendželske, franzowske a schwajzarske koßy a ßerpy ßu najtunischo pola mje na pschedań.

Ja dowolam ßebi, prawdy dla a sa tych, kiž koßy kupuja, něschto w nastupanju khelchokoßow s lateho želesa pschispomnicz: mjenujzy cžaß, hdež je ßo khwalba khelchokoßow sapocžała, je dawno nimo. Wot tuteho cžaßa ßu ßo druhe schtajerske koßy tak polěpschiłe, so ßo něktoraschkuliž khelchokoßy we worzelu zyle runa, w prawym wudźěłanju pak ju hischcze pschetrjechi. Late želeso wudawa jenoz napißmo, s koprowitriolom na nju sapißane a je to jenoz hołe ßlepjenje. Pschi ßwěrnym pschepytanju worzela je ßo wunamakało, so je w khelchokoßach wot lěta 1863, kiž žaneho napißma nimaja, zyle tón ßamy worzel, kaž w lětuschich, na kotrez je to napißane.

Robert Jacob, gratokowař.

Na ryczerkuble Pschiwczizach je jene wobydlenje sa dźěławych ludźi na pschenajecze.

Jene hußle s dobrym piskom ßu sa tuni pjenjes na pschedań. Hdze? to je shonicz pola feminarista Schaky w Budyschinje.

Hólczez, kiž chze tyscheŕstwo nawuknyc, móże jako wuczomnik sastupicz pola tyscherskeho mischtra Möchela pschi hrodowskej haßy w Budyschinje.

W Minakale je jena žiwnosc s 5 akrami pola a s nowymi twarjenjemi se ßwobodneje ruki na pschedań a je wscho dalsche cž. 14b. tam shonicz.

Pscheměnjenja dla chzu ja ßwoju pěknje leżazu sahrodnisku žiwnosc s pschichodnymi žnjemi, bjes renty a wumjeńka, něhdze 9 korzow pola, 3¾ korza sahrody a łuki, kaž tež 16 kórzow wyßokeho a niskeho lěßa wopschijazu, se ßwobodneje ruki pschedacz.

Jan Mučžeŕ w Žornoßykach.

Na ryczerkuble Cžichoňzach móże jedyn ßrěnk a jedyn wolazy hnydom do ßłužby stupicz.

Kalk na pschedań.

Snata wěz je, so je ßo kalk jako woßebje dobre hnojenje sa raps wopokasał a dokelž je nětko sa knjesow ratarjow skerje khwila k wobstaranju kalka, dha ßym możno sczinił, so je hižom nětko pola mje hnójny kalk we wjetschich a mjenschich dźelbach kożdy cžaß dóstacz. — Teho runja mam nětko wubjerny cžěski kalk na pschedań, kiž je sa krycze, kaž tež sa twarbu, wodze a wjedrje wustajenu, khwalobnje snaty. Wschón moj kalk je w mojich kalkpalerńjach, kaž tež w mojich składach na wokolnych dwórnischczach na pschedań.

Jan Lorenz w Pomorezach.

Möblowy Magazin
Augusta Jannascha

na bohatej haßy cžo. 73/14 po 1 skhodže s napschecza hotela k winowej kiczi porucza ßwój bohaty skład derje a po módže dzěłanych wězow, sa najtunischu płaczisnu; jako: pißanske sekretary, pißanske bureauy, khamory sa ßlěbornu nadobu s nadstawkom w schkleńzy a w schpihelu, schkleńczane khamory s komodami, pißanske blida s nadstawkom sa knjenje, kulojte blida se stołpom, wuczahowanske blida, sofablida, blida k hraczu, schtyriróžkate blida, myjenske blida, blidka k schiczu a sa nippes, komody, etagery, drastkhamory, drastsekretary, łoža, kschinje sa schaty, toiletske schpihele, zyle wulke schpihle w słotych kromach, sczinowe stolzy we wschelakich družinach a t. d., a t. d. pod ßlubjenjom najtunischeje płaczisny k dobroczіwemu wobkedžbowanju.

W Budyschinje. **Aug. Jannasch,** tyscherski mischtr.

Němski Phönix,
wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.
Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Skład schpihelow, słoczanych kromkow a kulojtych **fotografijowych** wobłukow.

Schkleńzowy porzelanowy a steingutotworwy skład
Rudolpha Wilhelma
na ßerbskej haßy,
najpołnischo srjadowany, to wschitko po najtunischich płaczisnach najpodwolnischo porucza.

Skład blidowych, khofejowych a myjenskich **ßudobjow.**

Wosjewjenje.

Czesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscze s tutym k nawjedzenju dawam, so ßym prjedawsche Kaplerjez korczmarstwo a hosczeńzarstwo na žitnych wikach kupił a poruežam ßo pod pscheczelniwym a sprawnym poßłuženjom se wschelakimi jědzemi a piczemi po najtunischej płaczisnje. — Tež je pola mje hródž sa skót pschihotowana.

Herrmann Bielig,
(prjedawsche Kaplerjez korczmarstwo)
na žitnych wikach cžo. 612.

Czesczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolnischo ßwój skład czaßnikow wschitkich družinow. Wschitke porjedzenja ßo najwěsczischo a najsprawnischo wuwjedu pod rukowanjom najtunischeje płaczisny.

Tež pschispominam, so ßym ßerbskeje rycže tak derje mózny, kaž němskeje.

J. Schneider,
Firma: **Protza** a **Schneider,** czaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuschiz domje.

Wotznokrajne wohenſawĕſczażze towarſtwo

w Elberfeldże

ſakożene ſ kapitalom wot

dweju millionow toleŕ,

porucz a ßo pſches podpißaneho k ſawĕſczenju hibiteho wohßedżeńſtwa jako

mobiliow, tworow, żnjow, żita, maſchinow at.d.

Prämije ßu tunje a twjerde. Dopłaczowanja żenje żane njejßu.

K wobſtaranju ſawĕſczenjow a k dawanju wſcheho dalſcheho wukaſowanja je kóżdy cżaß hotowy

W Budyſchinje, 11. junija 1864.

F. Kalkhoff,
agent towarſtwa.

Pſches ßwoje ſnamjenite ſkutkowanje doſcż po wſchĕm ßwĕcże ſnaty

G. A. W. Mayerowy bĕły broſtſyrop

(½ blesche 1 tl. ¼ blesche 15 nßl.)

je jenoż pſches ßwoje hojaze wutki, kotreż żadyn duhi bróſtſyrop we ßebi nima, najwĕſczżiſchi ßrĕdk pſche kóżdy ſaſtarjeny kaſchel, pſche dybawoſcż, jachlokaſchel, ſażwanje, bróſtowe cżerpjenje a ſchijowe wobcżeżnoſcże. W tudomnej wokolnoſczi pſchedawaja jón jeniczży:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schĕrachowje, — **B. N. Schołta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

NB. Dokelż Mayerowy fabrikat tež falſchuja, dha chżył kóżdy dobroczinje zyle ßwĕru na ſygel a etiquettu hladacż.

Drjewowa aukcia.

Dżeń 13. junija rano we 8 hodżinach budże ßo na Ponichez kuble w Lĕtonju 12 kloſtrow dubowych ſchcżĕpjanych, kuleczkowych a pjeńkowych kloſtrow, bjes kotrymiż budże 1 kloſtr lipowych ſchcżĕpow ſa toſledżĕkarjow, a 24 dubowych wużitkowych klozow na pſcheßadżowanje pſchedawacż. Shromadżiſna je w lĕtonjanſkej korczmje.

Teho runja budże ßo teho ßameho 13. junija dopołdnja w 11 hodżinach pſchi puczu bjes Dobraſchezami a Delnej Hórku 17 kloſtrow a 14 dubowych wużitkowych klozow na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Woſſewjenje.

Pſchi mojim dotalnym dżĕłu jako

ſłótnik

wobſtaram tež jako graveur wſchitke dżĕła, w tajkim naſtupanju mi poruczene.

Oscar Roſencranz,
na bohatej haßy cżo. 80, po 2 ſchodomaj.

Rybowane a ßuche **barby,**

firniß, lak a terpentinowy wolij

pſchedawa najtuniſcho

C. A. Wehla

na mjaßowym torhoſchczu cżo. 40.

Woſſewjenje.

Dżiwoczanſke ßerbſke ev. luth. mißionſke towarſtwo ſmĕje njedżelu (jutſje) jako 12. junija w ſchuli we Wulkim Wjelkowje mißionſku hodżinu. Teho dla ßo ſ tutym wſchitzy pſchecżeljo a wſchĕ pſchecżelniży mißionſtwa, woßebje pak wſchitke ßobuſtawy towarſtwa lubje proſcha, ßo tam popołnju w tſjoch hodżinach nutsnamakacż.

Pĕtr Młónk.

Jedyn jenopſchedżny kloſtrowy wós je na pſchedań. Hdże? to je ſhonicż w hoſcżeńzu k ſłotej hwĕſdże w Budyſchinje.

Barlinſke wohenſawěſczaze tomarſtwo

Sałożene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj toleŕ.

Tuto hižom 51 lět wobſtejace towarſtwo bjerje ſawěſczenja pſche wohnjowu ſchkodu horje po niſkich, ale twjerdych prämijach, hdyž ſawěſczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěſczenja wobſtararaj a wſchě wukožowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawaŕ Serb. Now.,
G. Fasska w Ebersbachu,
agentaj barlinſkeho woheńſawěſczazeho towarſtwa.

W Budyſchinje.

Dr. Whithowa wodźiczka ſa woczi

wot **Dr. Ehrhardta** w **Altenfeldzi** w **Thüringſkej**, ſ wjazorymi privilegiami wyſokich werchow poczeſczena wopokaſuje ſo bje wſchitkmi dotalnymi woczi hojazymi ſrědkami pſches ſwoje ſbožomne ſtutkowanje wſchědnje jako najłahodniſcha a najljepſcha wodźiczka w tajkim naſtupanju, a może ſo jako dopokaſany hojazy a poſtylnjazy ſrjedo a jako **wjeſta pomoz ſa ludźi na woczomaj bědnych**

kóždemu poruczecz. Wona hoji wjeſzje a ruczje a be wſchitkich ſchlódnych ſzjewkow, woſebje pſchi ſahorjenju, ſzerpuenju, ſuchoczi, ſylſowanju a bježenju woczow, kaž tež pſchi ſłaboſzi po bjelmi a płaczi bleſchka ſ wukožowanjom jenož 10 nſl., a dźeła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringſkej.

Skład ſa Budyſchin w hrodowſkej haptyzy.

Mißionſki ſwjedźeń w Hrodźiſchczu.

Na pſchichodny ſwjedźeń ſw. Jana budže ſo, dali Bóh, tudy mißionſki ſwjedźeń ſe ſerbſkej a němſkej Božej ſłužbu wotdźerżecz, pſchi kotrejž budže k. farař Wanat ſ Woßlinka prědowanje a k. farař Imiſch ſ Hodźija woltarnu modlitwu dźerżecz. Sſerbſka Boża ſłužba ſo popołdnju w 2 hodźinomaj, němſka pak w 4 hodźinach ſapoczinje.

Wſchitkich kk. ſaſtojnſkich bratrow, kk. wuczerjow a wſchitkich pſchecželow mißionſtwa k dobroczinwemu dźělbranju ſ tutym pſcheproſchuje

W Hrodźiſchczu, 11. junija 1864.

Hilbrig, farař.

Czehnjenje 1. klaßy 66. kral. ſakſk. krajneje lotterije ſtanje ſo bliżſchu pódźelu jako 13. junija. Hłowne dobytki w tym ſu

1 po 10,000 tl.,

1	po 5000 tl.	1	po 2000 tl.
2	po 1000 tl.	15	po 400 tl.
30	po 200 tl.	100	po 100 tl.
155	po 40 tl.	2659	po 25 tl.

Ja mam hiſchcze rjany a wulki wubjerk łoßow na pſchedań a poruczam je najpodwolniſcho.

Lotterijowy kollekteur

Carl Emil Jäger jun.

na ſwonknej lawſkej haßy cjo. 748,
kſchiwje ſ napſchecza hoſcženza k połmeßazej.

S dobom poruczam tež moje materialtworowe, ſpirituoſowe, tobakowe a cigarowe khlamy k dobroczinwemu wobkedźbowanju.

C. E. J.

O kak ſrudnje je nětk na ſwěczi,
Hdyž nana ſahrjebaja dźěczi,
A hdyž ſo jidnacze njedźel minje,
Po piwach khodza kaž ſwinje.

Ja praju ſ tutym mojemu knjeſej gmejnſkemu prjódkſtejerjej, kaž tež wſchitkim tym ſamym, kiž ſu ſo na pjenježnym daru, ni dobroczinwje póßkanym, pſcheczelniwje wobdźělili, ſwój najwutrobniſchi dźak.

Korla Kolch ſ Noweho Dworu,
kral. ſakſki jězdny artilleriſt w Holſteinje.

Přećelam a znatym so z tutym jako ſlubjenaj najpodwolniſo poručataj

W Mortkowje a w Rakecach.

Emilia Wencelec,
M. Błažik, lěkaŕ.

Nakladnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 25 — 18. junija. — 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — **Wojerski list ſ Holſteina** — S Delnych Łužiz. — Ze Serbow: Se Zornoßykow. So Sahorja. S Woßlinka. S Kobliz. S Wojerez. S Čjiſka. S Boranez. S Rakez. — Přilopk. — Hans Tepla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiſke depeſche wot zyłeho tydzenja.

Win, 10. junija. Rakuſki a pruſki pósłanz ſtaj wczera na londonſkej konferenzy woſjewiłoj, ſo ßo wojna wobnowi, jeli ſo ßo hacz do 26. junija pſchimér na dleſchi czaß abo wěſta dzělbna linia ſa Schleswig njepoſtaji.

Paris, 10. junija. Němſzy pósłanzy na londonſkej konferenzy ßu pjecza prajili, ſo je pſchipósnacze auguſtenburgſkeho wójwody jako pſchichodneho ſchleswig-holſteinſkeho wjercha ſe ſtrony němſkeho ſwjaſka wěſte.

Schczeczin, 10. junija. Na napraſchowanje tudomnych pſchekupzow je miniſter pſchekupſtwa w Barlinje wotmolwił: „Wójna ßo 26. junija najſkerje ſaßo ſapoczńje.

Bukareſt, 10. junija. Rumunſki (moldowalachiſki) wjerch Kuſa, kiž je do Konſtantinopla pſchijěł, bu tam wot ſultana ſ woßebnym poczeſczowanjom pſchijaty.

London, 11. junija. S Newyorka piſaja: Grant je tſi mile zoſał, ale tež Lee je někotre mile dale czahnył. Pſchi nadpadze, kotryž wón bliſko Shady-Grova na unioniſtow ſczini, bu wón wotraženy a ſhubi wjele ludzi.

Win, 12. junija. Khěžor pojědze 14. junija ſ miniſterpſchedßydu Rechbergom do Kiſſingena k ruſkemu khěžorej a wot tam do Karlsbada, ſo by tam pruſkeho krala poſtrowił

London, 13. junija. Tudy ßo powjeda, ſo je miniſter ſ Beuſt w poßlenim poßedzenju konferenzy woſjewił, ſo ßo žadyn dźěl Schleswiga bjes pſchiſwoleuja tamniſchich wobydlerjow Danſkej wotſtupicz njeßmje.

Kiſſingen, 14. junija. Ruſki khěžor a jeho wyßoka mandzelſka dzenßa wjeczor ſ Darmſtadta ßem pſchijědzetaj, rakuſki khěžor a khěžorka pak ſa jutſiſchim, bajerſki kral něhdze 18. abo 19. junija ßem pſchińdze.

Win, 14. junija. Khěžor a khěžorka ſtaj dzenßa popołdnju w pſchewodzeńſtwje miniſtra hrabje Rechberga do Mnichowa wotjěłoj, hdzež někotre dny woſtanjetaj a ßo potom do Kiſſingena podataj.

Paris, 14. junija. Tudy ßo powjeda, ſo je dźělba jendzelſkich wójnſkich łódzow do Spitheada wotjěła a ſo je hotowa, ßo, jeli trjeba, wot tam do naranſcheho morja na pucz podacz. Bies pjenjeżnikami a pſchekupzami ſtrach pſched wójnu ßylnje pſchibjera.

Paris, 14. junija. Blizſche poßedzenje londonſkeje konferenzy je na ßobotu 18. junija wotſtorczene.

London, 14. junija. S Newyorka piſaja: Unionſki general Grant je 3. junija na ſeparatiſtow nadpad ſczinił a jich do jich wobtwjerdzenjow ſahnał, njeje pak tajke dobycze ſczinił, ſo by ſ tym ſchto hódne wuczinjene było. Wobej wójſzy w jara wulkej bliſkoſczi napſchecziwo ßebi ſtejitej. Unioniſtojo mějachu 3. junija 3000 morwych a ranjenych.

Mnichow, 15. junija. Dzenßa rano w 6 hodzinach ſtaj rakuſki khěžor a khěžorka ßem pſchijěłoj a buſchtaj wot (bajerſkeho) krala a wot prynzow witanaj. Dzenßa wjeczor chzetaj ßo do Kiſſingena na pucz podacz.

Kiſſingen, 15. junija. Ruſki miniſter wjerch Gorczakow je dzenßa ßem pſchijěł. Oldenburgſki wjelwójwoda dzenßa k nam pſchijědze.

London, 16. junija. Poßedzenje bu na ßobotu wotſtorczene, dokelž ujebě danſki pósłanz wot ßwojeho knjezerſtwa žane poruczenje dla pſchiměra doſtał.

Sakſka. Měſto Lipſk je ßebi dla wſchelakich wulkich prjódkſtejazych twarbow 1 million 250,000 tl. pożczilo. — W kralowſkim lěßu bliſko Wendiſchkarsdorfa njedaloko Dippoldiswalda pocza ßo 8. junija palicz a ſpali ßo něhdże 4 akrow 24 lětnych khójnow, 30 kloftrow ſchczěpow a 50 kop walczkow. — Na lětuſche budyſke wołmjaze wiki, kotrez ßo ſańdżenu ßobotu mějachu, bě ßo wjele wjazy wołmy pſchiwjeſko, dyżli hdy prjedy, a bě jeje pſches 10,000 kamjenjow pſchiwjeſeneje. Wiki pak ßo pſchedawarjam njeſpodobachu, dokelż běſche płaczifna ſpanyła. — Pjatk 10. junija wjeczor mějachu w Plauenje a wokolnoſczi ſtraſchne njewjedro ſ krupobiczom, wot kotrehoż bu tez bajerſki czah potrjecheny, kiż bě ſ Hofa wotjěk. Wón dyrbjeſche něhdże hodżinu na żeleſnizy wonka ſtejo woſtacz, hacz buchu te wſchelake ſadżěwki, kotrez po żeleſnizy wokoło płowachu, wotſtronjene. Woßebje bě woda wjele prohow, na kotrez ßo ſchěny kładu, pod ßame koleßa woſow pſchipławiła. Krupy běchu dwaj hacz tſi luty czeżke a leżachu, jako bě woda hižom wotběżała, hiſchcze poł łohcza wyßoko. — Na thüringſkej żeleſnizy bu tón ßamy dżeń jedyn wobkedżbowar żeleſnizy ſe ßwojej 10 lětnej dżowku wot błyſka ſarażeny. — Jeho majeſtoſcz kral Jan pojědże 21. junija do Chemnitza. — Jako bě 12. junija na żeleſnizy ſ Rieſy do Chemnitza czah wotjěk, ſkoczi lokomotiwa ſ kolije a buſchtaj lokomotiwowodżeř a tepjeř jara wopalenaj, jedyn ſchafnař ſłama pak wobej noſy. Někotſi paßażirojo mějachu jenoż ßnadne wobſchkodżenja. — Na univerſicze w Lipſku ſtuduje nětko něhdże 1050 ſtudentow. — W Porchowach dyri błyſk 14. junija do domu khlamarja Jordana, njeje pak ſapalił. Hórje ſakhadżeſche wón 13. junija w Großröhrsdorfje, hdżeż kólnje kublerja Seiferta a na to do Schurigez domſkich dyri, tak ſo ßo potom wſchitke Seifertez a Schurigez twarjenja wotpalichu. Teho runja je ßo 14. junija Hennigez dom w Ebersbachu ſ błyſkom wotpalił a w Ehrenbergu pola Noweho Měſta buchu 13. junija Hartmannez domſke wot błyſka do procha a popjeła pſchewobroczene. Tez bu jena ſchwalcza w podlanſkej khěži wot błyſka trjechena a khětro wopalena. Khwilku po tym dyri tam błyſk do jeneje kruſchwiny, pſched domſkimi kublerja Hancza ſtejazeje, wotſkoczi wot njeje do iſtwy a ſaraſy tam Hanczez 6 lětneho hólczka. — W Kunnersdórfje je ßo tón ßamy dżeń brózeń kublerju Bergi ſ błyſkom wotpalika. — We wßy Muldże ſta ßo wóndánjo ßlěbowaze njeſboże. Wo iſtwje jeneho tamniſcheho kublerja ſtejeſche czwiza butſjanki; dżěczi, bjes nimi jedyn 1 lětny hólczez, hrajachu wo iſtwje, macz pak, dokelż běſche ſkhorjeła, bě ßo do łoża lehnyła. Starſche dżěczi dżěchu potom ſe iſtwy a woſtajichu tam ßwojeho małeho bratſika, ale jako ßo ſaßo wróczichu, wuhladachu ſ poſtróżenjom, ſo je ßo wón bjes tym w tej butſjanzy tepił.

Pruſſy. Ruſki khěżor a ruſka khěżorka ſtaj ſe ßwojimi młódſchimi dżěczimi 9. junija wjeczor pſches Barlin do Potsdama pſchijěłoj a buſchtaj wot krala Wylema a zyłeje pruſkeje kralowſkeje ßwójby najpſcheczelniſcho witanaj. Naſajtra dżerżeſche kral ſ 20 bataillonami pěſchkow, ſ 33 ſchwadronami jěſnych, ſ 1 brigadu artillerije a ſ trainbataillonom pyſchnu paradu pſched ßwojim wyßokim hoſczom. Ssobotu wotjědże ruſki khěżor ſe ßwojej ßwójbu do Darmſtadta a wot tam do kupjel w Kiſſingenu, hdżeż wón pjecza hacz do 9. julija woſtanje a ßo potom ſaßo do Ruſſowſkeje wróczi. — Każ ßo ſda, dha chże ruſki khěżor pſchi ſkładnoſczi ßwojeho pucżowanja někajke ważne politiſke naležnoſcze wujednacz; pſchetoż 10. junija mějeſche miniſter Bismark pola njeho dléſchu audienzu, a 12. junija dżerżeſche wón ſ ruſkim miniſtrom Gorczakowom a ſ ruſkim poßłanzom Ubrikom wjazyhodżinſku konferenzu a wjeczor teho ßameho dnja běſchtaj wobaj pomjenowanaj miniſtraj pola krala Wylema, ſ kotrymż ſtaj tójhdy radu ſkładowałoj. Poſdżiſcho je kral ſe wſchěmi miniſtrami radu dżerżał. — So ßo wo něſchto ważne jedna, ſpóſnaje jedyn tez ſ teho, ſo je ßo tez rakuſki khěżor ſe ßwojim miniſtrom 16. junija do Kiſſingena k ruſkemu khěżorej podał. Tez pißaja ſ Pariſa, ſo je tamniſchi ruſki póßłanz, baron Budberg, w tychle dnjach pola khěżora Napoleona audienzu měł a potom do Kiſſingena wotjěk. — So ßo po tajkim wo ważne wěży jedna, to je wěſte, ale ſchto to je, to hiſchcze ſjawne njeje. — Twjerdżiſna Neiſſa (w Schleſynſkej) budże pjecza powjetſchena. — Jeho majeſtoſcz kral Wylem chżyſche ßo dżeuża do karlsbadſkich kupjel podacz a tam někotre njedżele woſtanje.

Rakuſſy. S Trieſta pißaja, ſo ßu ſaßo někotre wójnſke łódże poruczноſcz doſtałe, do ßnwjerneho morja wotjěcz, ſo bychu tam tez ßobu pſcheczіwo danſkim łódżam ſtutkowałe. — Wulki dżěl Polakow, kiż běchu pſched ruſkim wójſkom ſ brónju w ruzy do Rakuſkeje pſcheſtupili a hacz dotal we wſchelakich cżěſkich a morawſkich twjerdżiſnach a měſtach dżerżeni, ßu dowolnoſcz doſtali, ßo pſches Draždżany abo pſches Mnichow (München) do Franzowſkeje a Schwajzarſkeje podacz. — Na ßedmihródſkim krajnym ßejmje bu wobſanknjene, ſo dyrbi ßedmihródſki najwyſchi ßud w ßamej Ssedmihródſkej (Siebenbürgen) bycz (a niz we Winje) a ſo maja ßo jeho ßobuſtawy ſe wſchěch ſchtyrjoch narodnoſczow a ſe wſchěch ſcheſczich wěrowuſnaczow tuteho kraja wſacz.

Jendżelſka. Na konferenzy hiſchcze pſchezo k żanej prawej jednocze pſchińcz nochże a ſda ßo, ſo ßo tam bóle ſwadża, dyżli ſjednaja. W Londonje ßo ſ najmjeńſcha powjedaſche, ſo je dżělba jendżelſkich wójnſkich łódżow poruczноſcz dóſtała, ßo k wotjěſdej do naranſcheho morja hotowu dżerżecz a tam potom

Danſtim pomhacz, jeli ßo hacz do 25. junija měr njewobſanknje.

Franzowſka. Revolucia w Algierſkej hiſchcze zyle poražena njeje, ale tola dżeń wote dnja bóle ßkabnje. — S Mexika je powjeſcz pſchiſchła, ſo tamniſchi wobydlerjo wulke pſchihoty k powitanju ßwojeho nowego khěżora cżinja; tola běchu wóndanjo tez powjeſcze pſchiſchłe, ſo ma prjedawſchi mexikanſki pſchedßyda Juarez hiſchcze někajku dżělbu wójſka pſchi ßebi a hiſchcze ſ khwilemi njeporjadk w kraju cżini.

Schleswig-Holſtein. Tudy nětko wotczakuja, ſchto ſ nimi budże; to pak němſkej ſtronje do hkowy nochze, ſo by ßo kruch Schleswiga Danſkej dał. Mjenujzy Jendżelſka a Franzowſka ſtej na konferenczy tón namjet ſtajiłoj, ſo by ßo tón kruch, hdżez ßo němſzy ryczi, Holſteinej dał, tón pak, hdżez danſka ryczi knjezi, danſkemu kraleſtwu pſchidżělił.

Amerika. Unioniſtojo a ſeparatiſtojo hiſchcze pſchezo nadpady na ßo cżinja, tola njemóże żana ſtrona niczo kmane dobycz.

Wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot E. S.)

Plön, 10. junija 1864. Każ wěſcze, dha ßu cżi wojazy naſcheho ſakſkeho wójſka w Holſteinje, kotſiż ßu ßwój cżaß wußkużili, domoj puſchczeni a ßu tam druſy na jich měſto póßkani. Bjes tutymi ßym tez ja. My ßo wſchitzy w hromadże — něſchto pſches 500 muzi — pónđżelu 6. junija ſ Draždżan w extraczahu po żeleſnizy daloko na pucz podachmy. Na draždżanſkim dwórniſchczu bě ßo teho dla wjele tyßaz ludzi ſhromadżiło a wjele tych ßamych jara płakaſche: ſtarſchi płakachu wo ßwojich ßynow a holczki wo ßwojich lubych. Pſchi ßamym wotjędżenju fahra nam wojerſka hudżba hiſchcze rjany kuſk a ludżo machachu ſ rubiſchkami. My ßmy 23 hodżinow ſa ßobu na żeleſnizy jeli a pſches Rieſu, Lipſk, Halu, Magdeburg hacz naſajtra rano w 5 hodżinach do Hamburga pſchijędżechmy. Wot tam marſchirowachmy hacz do prěnjeho holſteinſkeho měſta, mjenujzy do Altony, kiż pak ſ Hamburgom nimale w hromadże wißy. Tam ßynychmy ßo ſaßo na żeleſnizy do woſow a pſchijędżechmy wjeczor do Neumünſtera, hdżez w dobrych kwartirach nozowachmy. Naſajtra rano w 5 hodżinach wot tam wotmarſchirowachmy a pſchińdżechmy po jenym nozowanju ßem do Plöna. Kak dołho tudy woſtanjemy, njeje wěſte, tola praja, ſo dyrbimy hiſchcze dale, hdyż ßo wójna ſ nowa ſapocznje. Tudy ßo nam jara ſpodoba a hdyż ſ poßleńzu won ſtupimy, dha ßmy pſchi tudomnym wulkim jězorje. Ludżo ßu tu jara pětni a po napohladanju ſchikowani, kraj je jara kraßny a wubjernje płódny. To ßo nam wſcho jara lubi, ale to je nam njeſpodobne, ſo je tu wſchitko tak jara drohe, haj ſ najmjeńſcha hiſchcze jedyn krócz dróżſche, hacz pola Waß. Karanczk piwa płaczi 2 ſchillingaj, to je po ſakſkich pjenjeſach 15 nowych pjenjes, 2 cigarje 1 ſchilling, ſchkleńczka palenza 1 ſchilling a njeje wjetſcha, hacz ju jedyn w Sakſkej ſa 1 np. kupi, a t. d., a t. d. Wjele dobreho ꝛc. — E. S. kral. ſakſki wojak.

S Delnych Łużic.

Delnołużiſki „bramborſki ßerbſki zaßnik" piſche w ßwojim 23. cżißle: „Sa wudowu pioniera Klinki je hižom pſches 1500 tl. nahromadżenych. — Każ Klinka, tak je hiſchcze jedyn pionier (pſchi ſchtórmowanju düppelſkich ſchanzow) ßwoje żiwjenje ważił, ale je wobkhowak. Jemu rěkaja „Kito". Tez tón je Sserb a wucżeriſki ßyn, ſ Konopotna (Kamdorf) pola Hródka. Tón ßamy pſchimny ßwoju petardu, położi ju k palißadam a ſapali ju ležo. Na tajke waſchnje je wón pſchi żiwjenju woſtał, hacz runje bu jara wopaleny. Tez ſa Kita ßo pjenjeſy ſhromadżuja. Naſch kral je jeho ſ cżeßnym ſnamjenjom ſwjeßelił. — Njepraj nichtó, ſo Sserbowſtwo ſańcz dyrbi. Hdyż wone tajkich ryczerjow płodżi, dha je tez doſtojne, ſo by ßo cżim bóle roſſchěrjało a ßo hacz do kónza ßwěta ſdżeržało."

Ze Serbow.

Se Żornoßykow, 15. junija. Wczera popołnju mějachmy tudy cżeżke njewjedro. Błyſk dyri do domſkich ſahrodnika Handrija Sswory tudy a pſchewobroczi niż jenoż te ßame, ale tez brózeń a hródże do popjeła. Wumjeńk ſtejo woſta. Dokelż ßo Boži woheń jara ſpěſchnje roſpſchěſtrje, dha niczo dale njewukhowachu, hacz ſtót. Pſa hakle něhdże ſa hodżinu ſe iſtwy, hdżez bě wſcho dele ſpalene, żiweho wucżehnjechu. Sswora njeje ſawěſczeny, teho dla pomoz nuſna! — We Małym Dażinku dyri błyſk do brěſy, njedaloko twarjenjow ſtejazeje a we Wulkim Dażinje do jenoho, něhdże 50 krocżelow wot Niederleinez kubła ſtezażeho duba, kotryż bu jara wobſchkodżeny. M.

Se Sahorja. Tudy dyri wutoru popołdnju wokoło 3 hodżinow błyſk do domſtich prjedawſcheho Dejkez, nětko piwarzej Ponichej w Budeſtezach ßłuſchażeho kubła a wotpalichu ßo domſke, brózeń, wumjeńk a piwarńja. Dwě ßwinjeczi, kotrejż běſche błyſk ſeßmalił, dyrbjeſchtej ßo ſakkocz. — Henczka, jako najeńk ratarſtwa, a Rosner, jako najeńk piwarńje, ſtaj drje ſ wjetſcha wſcho ſhubiłoj, tola běſchtaj wobaj ſawěſczenaj.

S Woßlinka. Pſchi ßylnym njewjedrje, kotreż tudy ſańdżenu wutoru popołdnju w 4. hodżinje mějachmy, dyri błyſk do brózńje korczmarja Fórki, ſaraſy

tam jenu ſczělnu krowu a ſapali hródź, kotraž ßo ſe wſchěmi korczmarjez twarjenjemi wotpali, tak ſo jenoż domſke a wumjeńk ſtejo woſtachu. Pſchi wóhnju bu jenemu hornczerſkemu ſ pſchehladanja jedyn porſt nimale zyle wotrubnjeny.

S Kobliz pola Wulkich Sdźar. W naſchej bliſkoſczi ſta ßo 1. junija ßlědowaze njeſboże. Hajniſki pomoznik Matej Khěžnik ſ tak mjenowaneho „jagdhauſa“ (won je hewak ſe Spal) běſche ſpomnjeny dźeń po hacze ſ cžołmom jěſdźił. Jako bě ſ njeho wuſtupił, chzyſche wón ſ tſělbu cžołm k brjohej ſczahnycz a bě ju někak horka ſa rołku pſchimnył a delny kónz na cžołm ſtożił. Pſchi tym ßo tſělba wutſěli a něſchto póſtow trjechi jeho bliſko wutroby a tež do wutroby ßameje, tak ſo wón na měſcze morwy leżo woſta. H. W.

S Wojerez. Tudy je ßo dźełaczeŕ Urban, kiž běſche, kaž ßo ſda, ſ wotpohladanjom do hłubiny rěki Cžorneho Halſchtrowa ſalěſł, 3. junija tepił. — Tudomny khěžěŕ Kummer pomjenowany Pawlo je ßo 4. junija wobwěßnył a to pjecza ſ mjerſanja nad ſchkodowanjom, totrež je ßo jemu po jeho ſdaczu pſchi měnjenju a kupowanju jeho wobßedźenſtwa ſtako. (H. W.)

S Cžiſka. Ssobotu 4. junija běchu tudy cžěßle po druhim ßnědanju bleſchu palenza ſtejo woſtajili. Bura Schołty 3 lětne dźěczo a ßußodowa holczka tam hrajkaſchtej a pſchiňdźeſchtej pſchi tym na tu bleſche, ſ kotrejež po cžaßu tójſchto wopiſchtej. Jako Schołta k nimaj pſchiňdźe, leži jeho dźěczo w ßmjertnych hronach na ſemi a tež bórſy wumrje. Ssußodowa holczka, kotraž je ßnadź mjenje pika, bu pſches to wot ßmjercze wumóżena, ſo jej cžopke mloko picź dachu, na cžoż wona palenz ſ wjetſcha wuwrócza.

S Boranez. Hdyž traž krowa abo wok ludźom do jamy panje a tam kónz woſmje, dha ßo tajka jama potom hnydom ſakkadże. Pola naß pſched někotrymi lětami jeneho tudomneho wobßedźerja mały ßynk do ſtudnje w jeho dworje padże a ßo k wulkej ſrudobje ſtarſcheju tepi. Studnja woſta pak wotcžinjena. Wóndanjo je nětko ſaßo do teje ßameje ſtudnje tudomneho kowarja mały ßynk panył. Dokelž pak Cžornakez wjetſchi hólz k tej ſtudni pſchiňdże, bu tón do njeje panjeny ſbożomnje ſaßo won wucžehnjeny. Nětko drje tola ta ſtudnja pſchikrycze doſtanje. †

S Rakez. Sańdźenu wutoru mějachmy tudy ßylne njewjedro ſ wulkim deſchczom a padachu tež krupy, tola pak rědke. Ale wot Konjez pſches Jitk a Trupin hacž do kacžeje korczmy ßu krupy wulku chkodu naczinikе.

Přilopk.

* Se Schěrachowa piſaja, ſo je tam 14. junija błyſk do zyrkwje dyrił, něſchto drjewa a hrjadow w tórmiku rosraſył a někotre dźěle hłowneho wokſarja wobßmudźił. Dwaj zyhlěkryjerjej, kotrajž běſchtaj rucze pſchiběžałoj, ſtaj naſtawazy woheń podußyłoj.

* Jutſje njedźelu 19. junija popołdnju w 3 hodźinach poczahnu ſjenoczene hornołużiſke ſpěwarſke towaŕſtwa, kaž tež budyſke a židowczanſke turnſke ſjenoczenſtwo ſ khorhojemi a hudźbu wot theatra na ßwjedźeńſke waſchnje na měſtno pſchi budyſkej tſělerni, hdźež budźa potom wſchelake ſpěwy ſpěwane. Schtóž budże jim ſ daloka pſchipoßłuchowacz, njetrjeba niczo dacz, ale cži poßłucharjo w bliſkoſczi ſpěwarjow ſměja 1½ nßl. — 2 nßl. ſa ßwoje měſto ſapłaczicz.

Płaćizna żitow a produktow w Budyšinje
11. junija 1864

Dowoz: 7041 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			niža.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np.
Pšeńca	5	—	—	4	20	—	4	27	5	5	5	—	5	—	—
Rožka	3	—	—	2	25	—	2	27	5	3	2	5	3	—	—
Jeczmjeń	2	17	5	2	10	—	2	15	—	2	17	5	2	15	—
Wowß	2	—	—	1	20	—	1	25	—	2	—	—	1	25	—
Hróch	4	5	—	—	—	—	4	—	—	4	5	—	4	—	—
Woka	3	10	—	—	—	—	3	5	—	3	10	—	3	5	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	16	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	3	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	2	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałſka cyrkej: Jan Bohuwěr Sswora, wobydleŕ w Hrubjelczizach, ſ Marju Madlenu Janowczez ſ Nadźanez. — Handrij Dejka, wulkoſahrodnik w Sréſchinje, ſ Madlenu, njebo Handrija Ponicha, połlenka w Hornej Kinje, wudowu.

Podjanſka cyrkej: Reinhold Theodor Bachmann, wojnaŕ w Budyſchinje, ſ Madlenu Nowakez.

Kŕćeni:

Michałſka cyrkej: Hana Amalia, Jana Kozora, khěžerja na Židowje, dź.

Podjanſka cyrkej: Jan Auguſt, Mikławſcha Schramy, wobydlerja w Budyſchinje, ß. — Jan Jakub, Jana Rychtarja, ſahrodnika w Nowych Bobolzach, ß. — Jan Auguſt, Jana Auguſta Měrczinka, żiwnoſczerja w Hrubjelczizach, ß.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozum wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hauß Depla. Schto je to tola njeduſchneho na ßwěcze!

Mots Tunka. Na czo dha pak maſch ſkorźicź, Hanßo?

H. D. Na njeduſchne dźěczi.

M. T. W kajkim naſtupanju dha?

H. D. Hlaj, jako ja pſched dleſchim czaßom pſches Staru Wjeß dźěch, tam ludźo na jenu holzu jara ßwarjachu, a jako ßo ja wopraſchach, czoho dla to czinja, wotmolwichu mi, ſo je wona ßwojeho nana nabiła.

M. T. Ale ale tola, to dźě je żadławe dźěczo!

H. D. Haj, to ludźo też měnjachu a chzychu ju pſchi prěnjej lěpſchej ſtkadnoſczu hódnje pſcheklepacź. Ja pak jim wotradźach, dokelž je to pſchecziwo ſakonjej, a duż ßym jim ßlubicź dyrbjał, ſo jeje połne mjeno do Serbſkich Nowinow ſtaju, jeli ßebi wona ſaßo tajku ſłóſcź dowoli.

M. T. Ale dha dźě wona potom żaneho muża njedoſtanje; pſchetož tajku lawizu ßebi tola nichtón njewoſmje.

H. D. Dha njech je pěknje lěpſcha.

M. T. Selena ta meja,
Sserbſka leßna reja
Kiwa k rjanom' wjeßelu.

H. D. Baj wſchak tola, meje ßu dawno dele ſebrane a reje pſchi tym wurejwane.

M. T. Haj, dele ſebrane drje ßu, ale żana drje tak, każ je ßo w Małych Schparach ſtako.

H. D. Schto dha je tam było?

M. T. Nó, wjeßni hólzy běchu tam też meju ſtajili a jako ßo czaß delebranja pſchibliżowaſche, czakachu ſ kóżdym dnjom bóle na rubiſchka a banty wot wjeßnych towarſchkow. Dzeń delebranja be tudy, ale wot holczkow njebě też ani ſchlebjerdka ſa meju darjena. Duż ßo hólzy ſebrachu a meju w nozy dele ſpuſchczichu a naſajtra reje njeběchu, pſchetož

Hdyż holczki meju njepyſcha,
Też reju rejwacź njeßmjedźa.

Cahi sakskošlezynskeje żeleznicy z budyskeho dwórniśća.

Do Draždźan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pſchipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. weczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; weczor 6 h. 52 m.*; weczor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

†) Pſchiſankńjenje do a ſe Żitawy a Liberza (Reichenberg).
*) Pſchiſankńjenje do Żitawy.

Nawěšćnik.

K dobroczinemu wobkedźbowanju.

Stara façoncigara,

hewak 1000 po 15 tl., pſchedawa ßo, ſo by ßo wurunowała po 11½ tl., ſto po 1 tl. 5 nßl., 25 po 9 nßl; druha tajka cigarra: tyßaz po 10½ tl., 100 po 1 tl. 2 nßl., 25 po 8 nßl., njepěkne po barbje a wubjerk w ambalema ſ Braſil a Kuba 25 po 6 a 6½ nßl., w ſnatej dobroſczi.

Guſtav Schellhammer,
na bohatej haßy czo. 31/39.

Mißionski ßwjedzeń w Hrodzischczu.

Na pschichodny ßwjedzeń ßw. Jana budze ßo, dali Bóh, tudy mißionski ßwjedzeń se ßerbskej a němskej Božej ßłužbu wotdzeržecz, pschi kotrejž budze k. farař Wanak s. Woßlinka prědowanje a k. farař Imisch s Hodzija wołtarnu modlitwu dzeržecz. Sserbska Boža ßłužba ßo popołdnju w 2 hodzinomaj, němska pak w 4 hodzinach sapocznje.

Wschitkich kk. sastojnskich bratrow, kk. wuczerjow a wschitkich pscheczelow mißionstwa k dobrocziwemu dzělbranju s tutym pscheproschuje

W Hrodzischczu, 11. junija 1864. **Hilbrig,** farař.

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Skład schpihelow, słoczanych kromkow a kulojtych **fotografijowych** wobłukow.

Schkleńzowy porzelanowy a steingutotworwy skład **Rudolpha Wilhelma** na ßerbskej haßy, najpołnischo srjadowany, to wschitko po najtunischich płaczisnach najpodwolnischo porucza.

Skład blidowych, khofejowych a myjenskich **ßudobjow.**

Wosjewjenje.

Czesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscze s tutym k nawjedzenju dawam, so ßym prjedawsche Kaplerjez korczmarstwo a hosczeńzařstwo na žitnych wikach kupił a poruczam ßo pod pscheczelniwym a sprawnym poßłuženjom se wschelakimi jědzemi a piczemi po najtunischej płaczisnje. — Tež je pola mje hródz sa skót pschihotowana.

Herrmann Bielig,

(prjedawsche Kaplerjez korczmařstwo) na žitnych wikach czo. 612.

Na schczenczanskim revěru ßu wot nětk ßłanjowe loßy sa hotowe pjenjesy k dostaczu a maja ßo kupowarjo na hajnika Lehmanna w Schczeńzy pola Rakez wobroczicz.

Czesczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolnischo ßwój skład czaßnikow wschitkich drużinow. Wschitke porjedzenja ßo najwěsczische a najsprawnischo wuwjedu pod rukowanjom najtunischeje płaczisny.

Tež pschispominam, so ßym ßerbskeje rycze tak derje mózny, kaž němskeje.

J. Schneider,

Firma: **Protza** a **Schneider,** czaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuschiz domje.

Pjatk, 24. junija t. l. popołdnju w 4 hodzinach budze gmejnske ßyno w Něwßezach na pscheßadzowanje pschedawane.

Barlinſke wohenſawěſczaze towarſtwo

Sałożene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj toleŕ.

Tuto hižom 51 lět wobſtejace towarſtwo bjerje ſawěſczenja pſche wóhnjowu ſchkodu horje po niſkich, ale twjerdych prämijach, hdżeż ſawěſczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěſczenja wobſtarataj a wſchě wukożowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawaŕ Serb. Now.,
G. Fasska w Ebersbachu,
agentaj barlinſkeho woheńſawěſczazeho towaŕſtwa.

W Budyſchinje.

Powſchitkomna aßekuranza w Trieſcze.

Powſchitkomna aßekuranza ſawěſczuje pſchi rukowanſkim fondsu wot 20 millionow ſchěßnakow:

a) twory, mobilije, žně a wſcho hibite wobßedżenſtwo;
b) kubła pſchi puczowanju pſche transportnu ſchkodu;
c) wona poſkicza ſawěſczenja na żiwjenje cžłowjeka na najwſchelakſche waſchnje ſa najtuniſche twjerde prämije a wudawa policy we pruſkim kouranczě.

Schkodowanja ßo pſches generalnu agenturu w Lipſku po ſnatym liberalnym waſchnju reguKruja a w pruſkich tolerjach hnydom wuplacza.

K wſchemu wukaſowanju je rad hotowy

Julius Altmann,
hłowny agent ſa Budyſchin a wokolnoſcz. taŕ.

Lěkaŕſke wopißmo.

Po naſhonjenjach, wote mnje ßameho ſczinjenych, kaž tež pola ludži nawjedżenych, kotſiž ßu Mayerowy broſtſyrop, pola pſchekupza Straubу tudy pſchedawany, kupowali, je tutón kraßny ßrědk pſchi akutnych a ſaſtarjenych katharralſkich wobcżežowanjach, kaž tež pſchi druhich ſadżěwkach w płuzach a pſchi aſthmatiſkich wobcżežnoſczach, kaž tež pſchi krótkim dychu a bróſtowych widliſchczach jara wužitny. Ja móżu teho dla tutón ßrědk wſchitkim, na tajke wobcżežnoſcze czerpjazym woßobam poruczicz.

Ohrdruff pola Gothy.

Dr. Krügelſtein
medicinalſki radżiczel a fyſikuß.

Jenoż woprawdżity maja Mayerowy běły bróſtſyrop, ½ blesche 1 tl., ¼ blesche 15 nßl., na pſchedań knjeża

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje.
Joſ. Löbmann w Schěrachowje.
B. Hilbenz we Wósporku.
C. Meißner w Biſkopizach.
B. N. Scholta we Wotrowje.
J. Pauliſch w Rakezach.
G. Faßka w Ebersbachu.

Cziſty żitny palenz

poncza tak derje po ejmarjach, kaž tež po khanach

C. A. Wehla
na mjaßowym torhoſchczu czo. 40.

Słaby a ßylny
rolkaty a praßowany tobak
poncza jako wubjernje dobry

C. A. Wehla
na mjaßowym torhoſchczu czo. 40.

Shory. My ßmy nětko naſche pucze tak daloko do rjada ſeſtajeli, ſo ßmy kóždemu hoſpodarjej hacž k ßamym wrotam, ſchtóžli pak wrotow nima, hacž k dżerje ſchěroki pucz natwarili a tež kemſchazu ſchczežku ſahnali. Wſchitzy běchu ſ tym ſ pokojom, hacž ſchtyrjo a jedyn wumjeńkaŕ niz, kiž buchu ſ pjenjezjami ſarunani a doſta muž po tſjoch tolerjach. To pak ßebi njetrjeba nichtón myßlicz, ſo ßu ßebi woni pſches měru wjele żadali, dokelž to na lěto 30 nowych pjenjezkow renty wucziny. My mamy 52 njedżeli a 32 ßwjatych dnjow a dyrbi teho dla tón, kiž chze na tych ßamych kóżdy ras ke mſchi a k nyſchporu hicz, ſa 1 nowy pjenjezk 10 a pókraſa wokoło hicz, a to hiſchcze kermuſcha a póßniży ßobu liczene njejßu. M. N.

Wowczerszy.

Hischcze někotsi wowczeŕszy dostanu město. — Jedyn ženjeny, khwalobnje poruczeny sahrodnik pyta město psches

ßłužbu dopokasowazy bureau
H. Meisela w Budyschinje.

Jutsje njedzelu 19. junija

kehelekulenje a reje we Wuježku

pola Czornoboha.

Sapoczatk w 4 hodzinach popołdnju, k czemuž najpodwolnischo pscheproschuje

J. A. Rusla, piwarz.

W knihařni **Smolerja a Pjecha** je sa 2½ nßl. dostacz:

Nawoženja

ze schtyrjomi stami.

Powjedanczko ze wsy.

Z czěskeho zeserbschczit J. Ćěsla.

S wojerowskeho wokreßa.

Dokelž ßo pola naß w skutku niczo njestanje, dha dyrbimy ßo w duchu sradowacz s tamnymi w Hodziju a tamnischej wokolnosczi, hdzež ßo mißionszy pscheczeljo tak husto shromadzuja. Ale, Bohu žel! pola naß njeje žadyn, kiž by prajił: „Chzemy ßo shromadzicz!", hacz runjež ßo tu tola tež někotsi pscheczeljo mißionstwa namakaja. Wulzy wobžarowacz je, so je wola wodzerjow zyle morwa. Ach, hdy by tola tón Knjes wolu a dokonjenje płodził, a je ßnano tež mißionskich pscheczelow mało, dha wschak to mało tež Bóh žohnuje. Hdyž pak ßo mißionszy pscheczeljo we Wulkim Wjelkowje a wokolnosczi shromadza, dha ßmy w duchu tež tam a nochzemy nadziju prjecz czißnycz, ale ßo lěpscheho sa pschichod nadzijecz.

M. a někotsi pscheczeljo mißionstwa.

Kamjeńtowuhlowy mas, cement a gyps ma po najtunischej płaczisnje na pschedań W Budyyschinje na ßerbskej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Pławjene kamjeńte wuhlo sa **kowarjow** pschedawa najtunischo.

W Budyschinje na ßerbskej haßy k dwěmaj muromaj

J. G. F. Nieckſch.

Jedyn kóń, bjes schtyrjomi k wubranju, je na pschedań pola Michała Brody psched zyhelskimi wrotami.

Mój kaschczowy magazin,

hdzež ßu kóždy czaß kaschcze wschelakeje wulkoscze s twjerdeho a mjehkeho drjewa po najtunischej płaczisnje dostacz, poruczam ja czesczenym Sserbam pschi potrjebje.

Möchel,
tyscherski mischtr pschi hrodowskej haßy.

Dzeń 7. junija je ßo rjeczasnik ßrěnjeje wulkoscze, bruny a se 4 woczkami, s běłej rynku wokoło schije, s połběłymaj prěnimaj nohomaj, wopusch s běłym kónczkom wyßoko noscho, saběžał. Komuž je ßo pschiwdał, tón chzył jeho w Drozdziju czo. 13 wotedacz.

Na ßrěnjowulkim kuble w bliskosczi Lipska móža k nowemu lětu 1865 tsjo abo schtyrjo kmani konjazy wotroczzy, bjes nimi jedyn wulki wotroczk, ßłužbu dostacz. Wyßoka sda a dobre wobkhadzenje je wěste. Tola móže ßo jenož na tajkich hladacz, kiž móža we ßwojej kmanosczi a dobrych poczinkach doßahaze wopißma pokasacz. — Pschistajeńske žony abo tajke woßoby, kiž czeladnikow pschistajeja, dostanu dobre myto, hdyž móža jich wobstaracz, a ßo jim wyßokoscz sdy a druhe wobstejenja na požadanje swólniwje ßobudzěli. Hdze? to je shonicz we wudawařni Serb. Nowinow.

W Nowej Wßy pola Rakez je žiwnoscz czo. 4., kotrejž je 65 dawskich jenosczow napołoženych, se ßwobodneje ruki na pschedań a je wscho dalsche tam shonicz.

K nawjedženju.

Czi ßami czesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedza sa nje na tsecze schtwórtlěto 1864 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. we wudawarni Serbskich Nowinow wotedadza. Czi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich postach Serbske Nowiny tež wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim postam schtwórtlětnje jenož 1 nßl., kak wjele pak ma ßo pruskim dacz, to my prajicz njemóžemy. Redakcia.

Nakladnikaj: Smoleŕ a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 26. ~25. junija.~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — Pschi dwajascheſczdżetzatej. — **Wojerski list s Holsteina** — Ze Serbow: S Ketliz. S Wojerez. Se Židżinoho. S Kulowa. S Piznja. S Lipicza. S Hrodżischcza. S Dżěchorez. S Budyschina. — Hans Tepla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

K nawjedżenju.

Czi ßami czeſczeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiż chzedża ſa nje na tſecże ſchtwórtlěto 1864 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. we wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadża. Czi, kotſiż ßebi Serbſke Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam ſa 7½ nßl. ſkaſacz. Na pruſkich poſtach Serbſke Nowiny tež wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pſchinjeßenje do domu płaczi ßo ſakſkim poſtam ſchtwórtlětnje jenož 1 nßl., kak wjele pak ma ßo pruſkim dacz, to my prajicz njemóżemy. Redakcia.

Swětne podawki.

Telegrafiſke depeſche wot zyłeho tydżenja.

London, 18. junija. Miniſter Ruſſel rjekny wczera w prěnjej komorje, ſo ßu jendżelſke wójnſke łódże k ßłużbje hotowe a ſo dyrbi ßo ſa někotre dny pokaſacz, hacz budże měr abo wójna.

Hamburg, 19. junija. Jene danſke nowiny woſjewjuja, ſo je ßo ſe ſtrony jendżelſkeho knježeŕſtwa napraſchowanje na Danſku ſtało, hacz móża jendżelſke łódże, hdyż tam pſchijědu, doſcz zyroby doſtacz.

London, 19. junija. Wczerawſche poßedżenje konferenzy trajeſche pjecz hodżinow. Wucżiniło ßo niežo njeje, dokelž ßo jenož namjety ſtajachu.

London, 20. junija. W poßedżenju, kotrež ßo wczera mějeſche, ſtaji pruſki pößłanz tón namjet, ſo by ßo pſchiměr na ſchěſcz měßazow podlěſchił a ſo by ßo pſched dżělenjom Schleswiga najprjódzy tamniſchi wobydlerjo praſcheli. Rakuſki pößłanz žadaſche, ſo bychu ßo jenož ſchleswigſke krajne ſtawy w tajkim naſtupanju praſchałe. Jendżelſki miniſter ſtaji pak tón namjet, ſo by jedyn neutralny wjeŕch rosrißał, kak ma ßo Schleswig rosdżělicz.

London, 21. junija. Miniſter Palmerſton wotmolwi na napraſchowanje w druhej komorje jendżelſkeho ßejma, ſo ßo wójna njedżelu 26. junija ſaßo ſapocżnje, jeli ßo hacz do tuteho dnja žane ſjednanje njeſtanje.

London, 22. junija. Jendżelſke nowiny „Times" powjedaja dżenßa, ſo je pruſke knježeŕſtwo namjet rosrißowanja ſacżißło, ſo je pak rakuſke knježerſtwo ſwolniwe, ßebi to lubicz dacz.

Karlsbad, 22. junija. Rakuſki khěžor je dżenßa ßem pſchijěł. Pruſki kral jeho hnydom wopyta a khěžor ßo potom k tutemu poda.

Hamburg, 22. junija. Wſchitke lazarethy a hoſpitale pruſkeho a rakuſkeho wójſka w Schleswig-Holſteinje buchu w tychle dnjach wupróſnjene a je wſchitko w nich pſchihotowane, jeli ßo wójna ſ nowa ſapocżnje.

London, 23. junija. Rakuſke knježeŕſtwo je ßo pruſkemu pſchiſankuyła a namjet w naſtupanju rosrißowanja ſacżißło. Danſka ſ tutym namjetom tež ſ pokojom njeje. Bližſche poßedżenje londonſkeje konferenzy ſměje ßo ßobotu 25. junija.

Najnowſche.

London, 23. junija. Tudy maja mało nadżije, ſo budże ßobotu měr wobſanknjeny, ale boja ßo wjele bóle, ſo ßo wójna njedżelu ſaßo ſapocżnje.

Sakſka. Pſchi njewjedrje, kotrež 14. junija běſche, je błyſk tež do Reicheltez domſkich w Ebersbachu dyrił a je ſ bróžnju a hródžu do procha a popjeła pſchewobrocził. — Druha komora je namjet ſtajiła, ſo by ßo pſchi pſchinjeßenju frankirowanych liſtow liſtynoſcherjej ſa pſchinjeßenje niczo wjazy dacz njetrjebało. (Miniſterſtwo drje tutón namjet najſkerje ſa dobry ſpóznaje, woßebje dokelž je w druhich krajach póſtſki pjenjes ſa pſchinjeßenje liſta tež hižom ſahnaty). — W Lipſku bu wóndano 17 létny ßyn jeneho pſchekupza wot jeneje muchi do huby kałnjeny. Dołho njetrajeſche, dha pocza wón tam tak ſaczekacz, ſo dyrbjachu lékarja k pomozy ſawołacz. Ale khoroſcz tak ßylnje pſchibjeraſche, ſo bě tón młodżenz ſa někotre dny morwy. Krej bě ſajědojczena a to najſkerje pſches to, ſo bě ta mucha, kiž bě jeho kałnyła, wot teho jědojty pyſk měła, dokelž běſche prjedy na někajkim ſtraſchnje khorym ſkoczeczu pobyła. — Jeho majeſtoſcz kral Jan je prjedawſcheho diakona Tauerſchmidta w Oelsnitzu, kiž bě mejſkeho ſběžka dla do wukraja czeknył, nětko tež wobhnadžił. — W Roſenthalu pola Wildenfelſa dyri 14. junija błyſk do Klernerez domſtich a ſaraſy 17 létneho tkalſkeho Gerbera ſ Lindenawa, kotryž tam pſchi woknje ſtejeſche. Sapalił pak błyſk njeje. — W Budyſchinje wotdżerża ßo ſańdżenu njedżelu ſ. ewańſki dżeń ſjenoczenych němſkich ſpěwanſkich towarſtwow w ſakſkich Łużizach. K jich ſj-noczeńſtwje ßłuſcha nětko 20 towarſtwow ſ nimale 700 ſpěwarjow. W Budyſchinje czehnjechu te towarſtwa, kotrež běchu pſchiſchłe, kaž tež budyſke a żidowczanſke turnſke towarſtwo njedżelu popołdnju pod ſynkami hudżby na tſélniſchczo, hdżež ſpěwanſke towarſtwa hacz do 6 hodżinow ſ.ěwachu a ßo potom do měſta a domoj wróczichu. — Tydżeń prjedy bě żidowczanſke turnſke towarſtwo ßwoju nowu a rjanu khorhoj poßwjecziło a ßwój lětny dżeń wotdżerżało. — W lěßu ryczerſkubła Wulkeje Hrabowki je 10. junija woheń naſtał a ßo pſchi tej ſkładnoſczi 5 ßażnjow (kloſtrow) khójnowych ſchczěpow, 15 kop khójnowych walczkow, 3 fóry ßłanja a 4 ßażnje pjeńkow zyle ſpalichu, 30 twarſkich drjewnow a klozow ßo pak mjenje bóle wopali. — Kral Jan je mejſkeho, we wukraju bydlazeho, ſběžkarja Heerklotza, wobhnadżił. Wón bě prjedy wuczeŕ na gymnaſiju w Annabergu. — Sańdżenu ßobotu pſchijědże na ßwojim puczu do Karlsbada pruſki kral dopołdnja po żeleſnizy do Lipſka, hdżež ſakſki kral na dwórniſchczu na njeho czakaſche. Po pſchecżelniwym poſtrowjenju ßyny ßo wón hnydom k njemu do woſa a wjeſeſche ßo ßobu hacz do Kieritſcha, hdżež ßo ſ nim roszohnowa a ſ extraczahom do Draždżan a Pilnitz wróczi. — Budyſki ſjawny ßud jednaſche 17. junija dla wobſkorżenja kublerja Michała Lubka ſ Ralbiz. — Lubko bě ßo 13. oktobra wotpalił, běſche pak pola Elberfeldſkeho towarſtwa ſawěſczeny. Wón bě teho dla napißacz dał, ſchto je ßo jemu ſpaliło, a tajki ſapiß agentej ſpomnjeneho towarſtwa póßkał. Poſdżiſcho běſche wón tutón ſapiß ſaczißnył a nowy wudżěkacz dał, ſ kotrehoż ßo ſdaſche, ſo je wſchelake wězy, kiž ſ zyła měł njeje, napißacz dał abo je tola po wyſchej płaczińnje naſtajał, hacz běchu hódne. Pſchi tym bě ßo ſtało, ſo běſche ſa 1183 tl. wjaz naſtajał, hacz mějeſche ſawěſczene a bě ſ teho widżecz, ſo wón tu wěz prawje roſymił njeje a njeje wjedżał, ſchto je jemu k wużitkej abo ſchto je jemu k ſchkodże. Duż tež ſtatny ryczník żadyn namjet na woſchtrafowanje njeſtaji a wot ßuda bu Lubko ſa wobſkorżenja ßwobodneho (njewinowateho) wuprajeny. — Pſchi kałkowej pjezy wobßedżerja kałkpalerńje Lorenza na Kummersbergu pola Żitawy padże wóndanjo jedyn kaſchcz połny kałkoweho kamjenja ſ wyßokoſcze dele a to na dżěkaczerja Elſtnera ſ Grottawa a bu tutón na měſcze ſaraženy.

Jeho majeſtoſcz kral Jan je ßo 20. junija na pucz podał, ſo by rudne hory (Erzgebirge) wopytał, a je ſ extraczahom do Freiberga wotjěł. — Kak jara ßo nětko ſ truſkalzami wikuje, je ſ teho widżecz, ſo bu 16. junija ſ winizow draždżanſkeje wokolnoſcze na 4000 khan truſkalzow do Barlina póßłanych. — W měſtaſchku Zwönitzu je ßo 17. junija 24 domſtich a wjele pódlanſkich twarjenjow wotpaliło. Bjes wotpalenymi ſtej tež wobej ſchuli. Płomjenjam mózeſche ßo jenoż mało wutorhnycz a je tam teho dla wulka nuſa

Pruſſy. Jeho majeſtoſcz kral Wylem je pjecża k temu, ſo bychu ßo w Amerizy wójnſke, ſe żeleſom wobbite łódże kupiłe, ßam połwoßma milliona toler dał. — Kral je ßo, kaž běſche poſtajene, ſańdżenu ßobotu do karlsbadſkich kupjel (w Czechach) podał a tam něhdże ſchtyri njedżele woſtanje. S nim je ßo tam tež miniſter-pſchedßyda Bismark pſchiwjeſł, czohoż dla ludżo hudaja, ſo tam najſkerje politiſke należnoſcze k ryczam pſchińdu. So tež temu tak budże, móże jedyn ſ teho widżecz, ſo je rakuſki miniſterpſchedßyda Rechberg hnydom po pſchijěſdże pruſkeho krala do Karlsbada pſchijěł a tam ſ kralom, kaž tež ſ jeho miniſtrom rosryczenje měł. Najważniſche, wo czim ßu ryczeli, je lohko doſcz ſchleswigholſteinſka należnoſcz, a je ßo najſkerje poſtajiło, kak ſmějetej Pruſka a Rakuſka ſkutkowacz, jeli ßo hacz do 26. junija na londonſkej konferenzy měr njewobſanlnje abo ſ najmjeńſcha dotalny pſchimér njepodlěſchi.

Rakuſka. Khěžor, kiž je ßo ſe ßwojej wyßokej mandżelſkej do Kißingena (w Bajerſkej) podał, je wot tam do Karlsbada pſchijěł, ſo by pruſkeho krala poſtrowił. — Rakuſke knjeżerſtwo je ſnateho pólſkeho generala Langewicża, kotrehoż w jenej twjerdżiſnje dżerżeſche, na ßwobodu puſchczilo. Mjenujzy jene ſchwajzarſke měſtaſchko je Langewiczej měſchczanſke prawo dało a pſches ſchwajzarſku wyſchnoſcz rakuſke knjeżerſtwo wo to pro-

ßyło, so by wone Langewiczej pscheßydlenje do Schwajzarskeje dowoliło. Rakuske knjeżerstwo bě k temu hotowe, jeli chze schwajzarska wyschnosćz ßwěru sa tym hladacz, so by Langewicz saßo do Pólskeje njetwochnył. To je ta ßlubiła a duż ßmě ßo Langewicz do Schwajzarskeje pscheßydlicz.

Bajerska. Kißingen (hdżeż ßu wuwokane kupjele) je nětko tak s zusnikami pschepjelnjeny, so tam żane wobydlenje wjaz dostacz njeje. Njedżelu běsche pola rakuskeho a póndżelu pola ruskeho khěżora wulka hosćzina, na kotrejż běchu bjes druhim: bajerski kral, württembergski krónprynz a jeho mandżelska (ßotra ruskeho khěżora Alexandra), oldenburski wjelwójwoda, naßauski wójwoda a t. d. — Rusti thěżor je w Kissingenu pißmo podpißał, s kotrymż wusnawo, so je wschě ßwoje prawa nad Holsteinom a Lauenburgom oldenburgskemu wjelwójwodże (Großherzog) wotstupił. — Hdyż ruski khěżor w Kißingenu wokoło khodżi, je stajnje wot wulkeho cżorneho ßa pschewodżany, a bledża ludżo, so ßo to dla Polakow, tam pschebywazych, stawa.

Schleswig-Holstein. W nowischim cżaßu staj pruski a rakuski civilny kommißar postajikoj, so ma ßo nimale we wschitkich schleswigskich schulach tondernskeje superintendentury němska ryeż a w němskej ryczi wucżicz a prědowacz. Danskej ryczi a wucżbje je jenoż mało wucżenja a prědowanja wotpuschczene.

Jendżelska. Poßedżenje, kotrez konferenza schleswigholsteinskich nalezżnosczow dla sańdżenu ßobotu wotdżerża, běsche nimale tak njepkódne, każ wschitke prjedawsche; pschetoż na nim ßo niczo hódne wucżiniło njeje. Wschitzy póßkanzy běchu sa to, so by ßo měr wobsanknył, ale żadyn prawje njewjedżesche, kak by ßo to najlěpje sćzinicz hodziło. Pruski póßkanz żadasche schěsczmeßaczny pschiměr a wysche teho tez, so dyrbi ßo, jeli ma ßo Schleswig dżělicz, najprjódzy schleswigski lud praschecz. Rakuski póßkanz měnjesche, so drje by doßahało, hdy bychu ßo schleswigske krajne stawy w tajkim nastupanju praschale. Jendżelski minister staji tón namjet, so by ßo zyła schleswigholsteinska wěz jenemu wjerchej, kiż na żanej stronje njesteji (kiż je neutralny) k rosrißanju a rosßudżenju pschepodała. Bliżsche poßedżenje bu na ßrjedu postajene a chzychu póßkanzy wojowazych wjerchow tehdy měnjenje ßwojich knjeżerstwow wosjewicz. Każ ßo sda, dha nochze pak ani pruske ani danske knjeżerstwo wo tajkim rosßudniku abo rosrißowarju niczo wjedżecz, a dokelż tez wo podlěschenju pschiměra niczo ßłyschecz njeje, dha drje wójna pschichodnu póndżelu s nowa wudyri. (Tola pschirunaj telegrafiske depesche).

Rußowska a Pólska. Murawjew je ßo s Petersburga saßo do Wilna wrócził a ßu khěżorsky radżiczelio jeho namjety pschecziwo Polakam w Litwje sa dobre spósnali. Po jeho żadanju maja ßo Polazy s tuteje krajiny zyle wupokasacz, s najmjeńscha ryczerkublerjo, a dyrbja ßwoje wobßedżeństwo pschedacz; tez njeßmje tam żadyn Polak dale żane krajne sastojnstwo sastacz.

Turkowska. Rumunski (moldawowalachiski) wjerch Kusa je saßo s Konstantinopla wotjěł a je jeho turkowski sultan najpschecżelnischo wot ßo puschcził.

Amerika. Unionski general Grant je ßwojemu lěwemu schidku zosacz dał, jako bě na unionistow nadpad sczinił, ale niczo njenadobył. Separatistiski general Lee je rěku Chickahominy pschekrocził.

Pschi dwajascheszdżeßatej

Sserbstej Bożej skużbje we tschiżnej zyrkwi w Drezdżanach, kotraż ßo schtwórtu njedżelu po ßwjatej Trojizy, 19. junija, dżerżesche a na kotruż bě ßo tez htójschto wojerskich młodżeńzow naschło, pokasowasche knjes ryczer farar Möhn s Bukez w prědowanju po sczenju ßwjateho Jana 6, 47—51 na to, so je „Jesuß khlěb teho żiwjenja", a wukożowasche dale, 1. psches cżo Jesuß khlěb teho żiwjenja je [a. psches Boże ßkowo, b. psches Boże wotkasanje], a 2. k czemu wón khlěb żiwjenja je [a. k sdżerżenju a pschisporjenju duchomneho żiwjenja, b. k wěczнej sbóżnosczi]. — Spowjednych ludzi, kotrymż knjes diakon Lahoda s Lubija dwě ryczi dżerżesche, naliczi ßo 295.

Jako serbski spěwar bě ßo knjes kantor Pjekar s Budyschina ßem podał. — Khěrlusche běchu, każ hewak, se „spěwarskich" woßebje wotczischczane; spěwachu pak ßo tele: do epistole cz. 267, scht. 1—4; do prědowanja cz. 267. scht. 5—9; do texta 267, scht. 10; po prědowanju 79; pschi Bożej wjeczeri 183.

Tsecza Boża ßkuzba w tutym lěcze śmeje ßo, dali Bóh, 17. njedżelu po ßwjatej Trojizy, 18. septembra.

„To je pak wola teho Wótza, kiż mje póßkał je, so bych niczo, schtoż wón mi dał je, njeschubił, ale so bych to ßamo sbudził na poßlednim dnju" (Jan. 6,39.)

Wojerski list s Holsteina.

(Wot J. Schaky s Minakaka.)

W Schönwaldże, 12. junija 1864. — Pětny czaß je saschoł, hacz poßledni list wot tebje dostach. So mnu je ßo tez saßo pschiměniło; ßym, każ widżisch, we druhej kwartirje. Tu saßo nam wojakam wjele pobrachuje, schtoż prjedy w Petersdorfje mějachmy, na kotrez my wjacy tak njekedżbowachmy, myßlo, so tak bycz dyrbi. Hdyż ßo na to swuczimy, dha wschak pomałku póndże.

We Bożej stwórbje steji pola naß wscho krażnje. Pschirunawany tutón kraj s khwalobnym krajom, dla jeho płódnosczе. Na łukach namakasch najrjeńschu seleniu. Krumy a konje njepschiódu wjacy s pastwischcza

domoj; ßu we wulkich ſahrodach, ſ kotrychž won njemóža. Tu namakaſch ſahrody ſ konjemi napelnjene (na polach je wſchitko ſdžěłane, teho dla ßo nětko dobro maja) a tam ſaßo druhe ſ krowami. Tola ty budżeſch ßebi myßlicz, ſo ezi nĕſchto łžu; nĕ, temu ßo tak ma; pſchetož dejenje ſtanje ßo też wonka na paſtwje. Rano hdyž czaß k dejenju pſchiňdże, pſchijĕdże dżowka ſ woſom po mloko, kotrež ßo do wulkich ejmarjow ſlije, a to ſtanje ßo ſa dżeń dwaj rajaj. S najrjenſchej pychu ßu tu wſchĕ łuczne hona wodżete; trawa doßaha krowom huſto hacz do brjucha.

Sserbſke Nominy, kotrež ßym czaſto wot tebje poßłane doſtał, ßu mje kóżdy ras wulcy ſwjeßelili, dokelž huſto rjane ſchtuczki a druhe wĕzki ſe Sserbow pſchinjeßechu. Póßczel je mi ſaßo! — Hacz runje tutón kraj rjany mjenowacz móżu, dha tola ßebi wulzy rady żadam ſaßo do mojeje lubeje wótczizny, do lubeje ßerbſkeje Łużicy. Hdyž ßo wuthodżuju a ßebi na Waß we Łużicy pomyßlu, dha ßej ſaſpĕwam:

„Domo, domo mojich lubych
Kak mi leżiſch w wutrobje!“

Powjeda ßo ſaßo, ſo ßo wójna bórſy ſapoczńje, tola to ty ſ Nowinow lĕpje wjedżecz dyrbiſch.—Wjele dobreho a t. d. — J. Schaka, kral. ſakſ. wojak.

Ze Serbow.

S Ketliz, 20. junija. Naſcha woßada mĕjeſche wczera ważny ßwjedżeń. Tón nowy kerchow, kiž ßo pſched nimale jĕdnaczimi lĕtami poßwjeczi, ßo hižom jako njedoßahazy pokaſa a dyrbjeſche ßo na druhe nowe Boże polo myßlicz. To ßo pſches to ſta, ſo ßo pĕtny kruch pola kupi, kiž k ranju k nowemu kerchowej ſtorka. Duž bu to wurunane a murja wokoło ſczehnjena a ſta ßo wczera popołdnju jeho poßwjeczenje. K temu bĕchu ßo tyßacy nutyrnych ſ bliſka a daloka ſhromadżili.

Jako bĕ dwĕ wotbiło, czehnjeſche dokhi ßwjedżeńſki czaß, pſchi kotrymž bĕchu ketliſke ſchulſke dżĕczi, wobaj kk. duchomnaj, kk. wuczerjo, zyrkwinſzy a gmejnſzy faſtojnizy a rychtarjo zykcje woßady, ſ ketliſkeje wuczerńje do zyrkwje, hdżež bu pſchihotowanſka Boża ßłużba wotdżerżana. Ta ßama ßo wotewri ſ wuſpjewanjom prĕnich ſchtyrjoch ſchtuczkow nĕmſkeho khĕrluſcha, na czož k. farař Klin rjanu ſajimazu a natwarjazu ryczˇ po ßłowach Heb. 11, 13—16 na wołtarju dżerżeſche. Po wuſpĕwanju poßłenjeje ſchtuczki teho ßameho khĕrluſcha czehnjeſche ßo ſ zyrkwje pſches ſtary a nowy kerchow, na najnowiſchi, kotryž bu we ßwjedżeńſkim czaßu a pod choralnej hudżbu wobkroczeny. Jako ßo hacz k tribunje, tam natwarjenej, pſchikroczi, wuſpĕwaſchtej ßo dwĕ ſchtuczży, na czož k. farař Klin kraßnu ßwjedżeńſku ryczˇ dżerżeſche a to nowe polo Boże ſ wúbjernymi ßłowami poßwjeczi. Po wuſpĕwanej ſchtuczcy ſtupi k. diak. Renczˇ na tribunu a wuſpĕwu kollektu. S wuſpĕwanjom jeneje ſchtuczki ßo tutón ſa wſchitkich pſchitomnych jara hnujazy ßwjedżeń wobſanlny.

Potom ßebi hiſchcze wjele ſtow zuſnych pſchitomnych naſchu rjanu zyrkej ſ nutſka a wonka dżĕſche blize wobhladacz. Nam ßo ſda, ſo je wona też ta najrjeńſcha wot wſchitkich ßerbſkich zyrkwjow we Hornych Łużizach.

—l—

S Wojerez. Dotalny krajny twarſki miſchtr Berring w Arnsbergu je ſa kralowſkeho wokrjeßneho twarſkeho miſchtra tudy pomjenowany.

(H. W.)

Se Żidżinoho. Wutoru, 14. junija rano jĕdżeſche tudomny pokleńk Schokta pomjenowany Schorad ſ bórkowſkeho mkyna. Na lohkim woſu, do kotrehož bĕſchtaj dwaj konjej ſapſchehnjenaj, leżeſche jeho 5/4lĕtny ßynk a ſpaſche. Jako Schorad na khwilku czahadła ſ ruki połoži, ſpkoſchiſchtaj ßo konjej, a pſchi jeju ſpĕſchnym bĕżenju ßo wós tak ßylnje tam a ßem kolebaſche, ſo to dżĕczatko ſ woſa na ſemju ſleczˇa a na mjeſcze morwe leżo woſta. (H. W.)

(H. W.) S Kulowa. Wutoru 14. junija, popołdnju w 4 hodżinach, dyri njewjedro do domu tudomneho krawſkeho miſchtra Kleinſtücka na hornczerſkej haßy. Hacz runje błyſk ſapali, dha ßo tola dale żana ſchkoda ſtaka njeje, dokelž bu woheń hnydom haſcheny.

S Piznja (w Delnych Łużizach), 14. junija. Dżeńßa popołdnju wokoło tſioch hodżinow dyri njewjedro do hródże wobydlerja Janka w pſchedmĕſcze. Hródż, domſke a brózˇeń ßu ßo wotpaliłe a jena krowa bu wot błyſka ſabita. (B. ſ. z.)

S Lipicza, 18. junija. Dżeńßa rano w tſeczej hodżinje wotpalichu ßo tudy podlanſke twarjenja tudomneho knjeżeho hajnika a tuka ßo na to, ſo je woheń najſterje ſakoženy byk.

S Hrodżiſcheża. Sańdżeny pjatk, jako na ßwjateho Jana, bu tudy mißionſki ßwjedżeń ſe ßerbſkej a nĕmſkej Bożej ßłużbu ßwjeczeny. Wobſchĕrniſchu rosprawu ſa tydżeń podamy.

S Dżĕchorez. Sańdżeny ſchtwórtk dopołdnja wotpali ßo tudy knježi worſchtowz (fajma) ßłomy, kotryž pſchede wßu kuſk wot knjeżeje ſahrody w polu ſtejeſche. Kak je woheń wuſchoł, njeje ßo wußlĕdżicz dało.

S Budyſchina. W tudomnych bĕrtlniach na hrodże je ßo ßrjedu w nozy wĕſty Korla Mocka ſ Trjebnizow ſa Biſkopizami wobwĕßnył a bu na ſajtra morwy namakany. Wón bĕſche dżeń prjedy, wot Draždżan ßem pſchiwjedżeny, ßwojeje ſłoſcze, kotrejež jeho winowachu, mjenujży ſo je pſched nĕkotrym czaßom wudowu Förſtarjowu w Harthawje nimale ſaraſył a ju na to wurubił, ßo wuſnał.

S Budyſchina. Sańdżenu wutoru rano wi-

dżachmy na tudomnym dwórnischczu khětru czrjódku lubych ßerbskich Delnjo-Lużiczankow. Wone pschindżechu se Ssobolska pola Lubija, hdżež běchu khorowatoscze a bědnoscze dla pola lěkarja Ungera byke, a wróczichu ßo wot jow do ßwojeje domijny pola Hrodka. Jenu druhu, na wocži bědnu, pak widżachmy do Ssobolska wotjěcz.

S Budyschina. Każ tudomne němske nowiny powjedaja, dha bu pschi ßudnistim jednanju druheje instanzy, kotrež ßo w Draždżanach sańdżenu ßrjedu s domjazej dżowku mikkeczanskeho najeńka K. a s tamnischim prjedawschim schoßarjom P. teho dla měješche, dokelž běschtaj nowonarodżene dźěćżo morikoj, prěnscha k 6 lětnej khostarni, poßleńschi pak k ßmjerczi wotßudżeny.

S Budyschina. Nasche lětusche wulke tšélenje („schießablejcha") budże wot njedżele 3. hacž do njedżele 10. julija wotdźerżane.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Lutowacz, to je jara dobra wěz!

Mots Tunka. Haj, ale hdyž je psches měru nałożowane a hdyž ludźom tak jara trjeba njeje, dha je tola druhdy na njeprawym měscze.

H. D. Na czo dha pak s twojimi ßłowami jědżesch?

M. T. Ta wěz je tajka. Staj muż a żona, kiž jara lutujetaj. Nó, tajke lutowanje nikoho niczo njestara a njetrjebak ßebi teho dla nichtón hubu torhacz, hdy by ßwoju měru njepschestupiło.

H. D. Ale, kak dha ju to pschestupi?

M. T. Hlaj, spomnjenaj mandżelskaj staj ßebi wumyßliłoj, so jimaj w hromadże njeje wjaz stupajow trjeba, khiba jedyn por. Doma wonaj wobaj boßy abo w drjewjanzach khodźitaj, a hdyž je njedżela, dha ßo tón, kiž ke mschi dże, te stupnje wobuje.

H. D. Dha drje żenje s dobom ke mschi hicz njemóżetaj?

M. T. Ně; a tón luby mandżelski ma husto doscz sczischczanej nosy, dokelž ßu jemu stupnje trochu małe a dyrbi kóżdej dwě njedżeli wobaleczi.

H. D. Haj wschak haj: jara mudry je druhdy poł njemudry.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Bjedrich August Lindnar s Porschiz s Marju Madlenu Kaplerjez s Jeńkez. — C. G. Kern, khěżeŕ a tyscheŕ w Klipphausenje, s Hann Wilhelminu Beyerez s Toroń.

Zemrjeći:

Dżeń 10. junija: Khrystiana Augusta, Handrija Kozora, wulkosahrodnika w Hownjowje, dż., 12 n. — 12., Hana Khrystiana rodż. Ferberez, Jurja Khěżnika, wobydlerja na Židowje, mandżelska, 72 l. — Madlena, Jurja Jakubascha, kublerja w Brěsowje, wudowa, 59 l.

Pjenjeżna płaćizna:

W Lipsku, 22. junija 1 Louisd'or 5 toler 15 ngl. — np. 1 połnowažazy czerweny skoty abo dukat 3 tol. 5 ngl. np.; winske bankowki 87 1/8.

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 3½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Skład schpihelow, stoczany kromkow a kulojtych fotografijowych wobtukow.

Schkleńzowy porzelanowy a steingutotworwy skład **Rudolpha Wilhelma** na ßerbskej haßy, najpotnischo srjadowany, to wschitko po najtunischich płaczisnach najpodwolnischo poruczа.

Skład blidowych, khofejowych a mnjenskich ßudobjow.

Poruczenje.

Pschi mojej khoroszczi, kotraż ßo dlěhe dyżli léto mojeje schije a mojeho bróśta jimasche, ßym ja syrop knjesa Mayera nałożował a po wjazorym wużiwanju tajke polěpschenje namakał, so mózach ßo hižom po někotrych njedzelach połneho wotkhorjenja wot mojeje khoroszcze na schiji a bróścze swjeßelicz.

W Draždżanach, 10 meje 1863.

Gustav Fischer, pschekupz.

Jenoż woprawdżity maja Mayerowy bély bróśtsyrop, ½ blesche 1 tl., ¼ blesche 15 ngl., na pschedań knjeza

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje.
Jos. Löbmann w Schěrachowje.
B. Hilbenz we Wósporku.
C. Meißner w Biskopizach.
B. N. Schołta we Wotrowje.
J. Paulisch w Rakezach.
G. Faßka w Ebersbachu.

Aukcia trawy.

Sobotu 29. junija popołnju wot 3 hodzinow budże ßo trawjenje na łukach ryczerkubka Wujeźka pola Bukez sjawnje na pscheßadzowanje pschedawacej. Kupowarjo chzyli ßo na knjeźim dworje tam shromadzicz.

Sarjadnistwo.

Mój kaschczowy magazin,

hdyż ßu kóżdy czaß kaschcze wschelakeje wulkoscze s twjerdeho a mjehkeho drjewa po najtunischej płaczisnje dostacz, poruczam ja czesczenym Serbam pschi potrjebje.

Möchel,
tyscherski mischtr pschi hrodowskej haßy.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je sa 2½ ngl. dostacz:

Nawoženja

ze schtyrjomi stami.

Powjedanczko ze wsy.
Z czeskeho zeserbschczit J. Česla.

Po ßlubjenju

pschi rosprawje wo powitanju k. kantora Jurka we Kasu dowolamy ßebi ßlědowajzy te spěwy podacz, kotrez buchu tehdy (1. haperleje t. l.) spěwane.

I.

Kraßny dzeń je saßwitał
Dzenßa s Bożej hnady,
Sa naß je ßo postarał
Tón Wótz wscheje rady;
Woła, dawa pastyrja
Noweho nam wuczerja —
Khwalmy mjeno Boże!

Bożmje dha na winizu!
Pójcze k nam, muż Boži!
Wóczko połne s dowěru
Na Waß kóżdy stoži;
S luboscju Waß witajo
Dzemy Wam nětk napscheczo.
Budźcze postrowjeny!

Miła ruka najwyscha
Daj Wam sbóżne dźěło,
Żohnuj ßyw a ßyjerja,
So by wschitko kżěło,
Wy a schula łasowska
Do najdalschoh' pschichoda —
To daj Bóh tón miły!

II.

Sso wěnzuj wjeßeła
Dzenß schula łasowska,
Wsmi khorhoje!
Dzenß Boha khwalimy
A s hłoßom cześcimy:
Tón wuswoleny dże,
Nasch hižom je.

Bóh ßwoje stadleschko,
Kiż bě ßo srudziko,
Saß troschtuje;
Niz wjazy ßyrotka
Njej' schula łasowska,
Nan druhi s luboscju
Je nowy tu.

We prósstwi, modlitwi
Naß Bohu poruczi
A chze naß pascz;
Wón chze naß wothladacz
A k Bohu swjedowacz,
So bychmy pschinjeßli
Płód k sbóżnoscji.

Wotankcze schěroko
Tu wuczerinju;
Bóh Wam tu sboże daj
A psched słym sakhowaj.
Waß żohnuj kóżdy czaß
Bóh, pola naß!

III.

Ja posběham
Tej woczi k horam,
Wot kotrychż dele
Mi pomoz pschińdże s ruki wjerschneho.

Wón straźnik je,
Kiż njesdrěmuje
A njeda panyez,
Wón swarnuj twoju duschu a twój dom.

B n budź twój khłódk,
Wón pożohnuj cże,
Twój won= a nutskhód
Wot teho czaßa hacz do wěczności.

Nawěšťnik.

Czescenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolnischo swój skład czaßnikow wschitkich druzinow. Wschitke porjedzenja ßo najwěscjischo a najsprawnischo wuwjedu pod rukowanjom najtunischeje płaczizny.

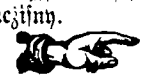

Też pschispominam, so ßym ßerbskeje ryczże tak derje mózny, każ němskeje.

J. Schneider,

Firma: **Protza a Schneider,** czaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuschiz domje.

Na ßrěnjowulkim kuble w blisskoscji Lipska móża k nowemu lětu 1865 tsjo abo schtyrjo kmani konjazy wotroczży, bjes nimi jedyn wulki wotroczk, ßkużbu dostacz. Wyßoka sda a dobre wobkhadzenje je wěste. Tola móże ßo jenoż na tajkich hladacz, kiż móża we ßwojej kmanoscji a dobrych poczinkach doßahaze wopißma pokasacz. — Pschistajeńske żony abo tajke woßoby, kiż czeladnikow pschistajeja, dostanu dobre myto, hdyż móża jich wobstaracz, a ßo jim wyßokosez sdy a druhe wobstejenja na požadanje swólniwje ßobudźěli. Hdże? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Großowe

brostkaramelle

najlěpschi ßrědk k wotstronjenju kaschela a k położenju dychanja, każ też k swarnowanju pśche dybawosez pschi sasymnjenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokolnosez w hrodowskej haptyzy knjesa M. Jäßinga kóżdy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Krajnostawski bank.

Wupowjedzenje hornołužiskich 4% wotstemplowanych sastawnych listow nastupaze.

Podpißany direktorium wupowjeduje s tutym s wudatych

hornołužiskich 4% wotschtemplowanych sastawnych listow

te se

Serie III, Lit. A., po 100 tl. No. 161 hacž ßobu 180,191 hacž ßobu 270,281 hacž ßobu 410 posnamjenjene, kotrychž dańske wopißma s 31. decembra 1864 wotběža, k statutarskemu naspjetpłaczenju a napomina teho dla jich wobßedzerjow, te ßame s dańskimi kromami, k nim ßłuschazymi

31. decembra 1864

pschi kaßy banka dla wukupjenja w hotowych pjenjesach prjódkpołožicz.

W Budyschinje 21. junija 1864.

Direktorium krajnostawskeho banka kralowskeho sakskeho hornołužiskeho markhrabinstwa.

J. Schilling. Ehrig.

Jena khěža s rjanej ßadowej sahrodu je se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicž pola hosczeńzarja Langi w Małej Subrniczzy.

Dwaj dźěłaczerjej móžetaj hnydom trajaze dźěło dostacz pola kublerja Khěžnika na rybowej haßy w Budyschinje.

K wobstaranju wschitkich knihi, kaž tež journalow a czaßopißow jako: Gartenlaube, Dorfbarbier, Kladderadatsch, Bazar, Victoria, Illustrirte Zeitung, Fliegende Blätter, Pilger, Sächs. Schulzeitung, a t. d. porucza ßo

knihařnja **Smolerja a Pjecha**

pschi bohatych wrotach.

Pschichodnu póndzelu jako 27. junija popołnju w 3 hodzinach budze ßo w Kubschizach na Miklez kuble trawa na łukach pschedawacz. Na kupjenje smyßleni njech ßo tehdy na spomnjenym kuble shromadza.

Jan Pjetschka.

W knihařni Smolerja a Pjecha je sa 5 nßl. dostacz: Dobycze düppelskich schanzow. Wschelake rjane wobrasy s němskim wułožowanjom.

Nowe matjes-jereje

porucza **C. A. Wehla** na mjaßowym torhosczu.

Wosjewjenje.

Dokelž ßo w tudomnej wokolnosczi stajnje sa wojnařskim dźěłom, woßebje pak sa swjenami prascheja, dha ßym ja pola mje tajki skład sałožił, w kotrymž ßu nětko kozdy czaß, wot mjeńscheho hacž do wjetscheho potrjeba, swjena a t. d. k dostaczu.

W Budyschinje, 24. junija 1864.

P. Briesang,

wojnařski mischtr na róžowej haßy.

Ssuche droždze,

kiž ßu s dołhich lět jako najlěpsche snate, dostawam wot nětk w lěczu wschědnje zyle czerstwe.

W Budyschinje na ßerbskej haßy.

J. G. L. Nieckſch.

Dickowa konceßionirowana daloko wuwołana spodziwnje hojaza załba,

kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokasało porucza ßa w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np. k pschedawanju wot **hrodowskeje haptyki** w Budyschinje.

Strowotne piwo se ßłodoweho extrakta

dworskeho liferanta

Jana Hoffa w **Barlinje,**

blescha po 7½ nßl., 6 bl. po 6 nßl.

ma w Budyschinje jeniczzy na pschedań

Hein. Jul. Linke.

Hacž runje ßo ludzo jara na Wasch ßłodoextrakt pschißłodzeja, dha wostanu tola w ßwojim pscheßwědczenju njekhabłaty, so mam ßo woßebje nałožowanju Wascheho extrakta sa

sahnacze ßwojeho hämorrhoidalneho a żołdkoweho czerpjenja

dźakowacz. Ja proschu, mi nětko, dokelž ßym ßo tutemu derjeßłodzazemu piczu, kotrež mi tak tyje, nimale pschiwucził, hischcze 36 bleschow póßłacz atd.

Wiedemann,

wokrjeßnoßudniski radziczel w Schönlanku.

S swojim lubym pscheczelam w Brěsynzy, jako Jurjej Drechslerjej, Janej Rudlej, Korli Illigej, Janej Majej, Handrijej Neumannej, Janej a Handrijej Kuhnej dźakuju ßo najwutrobnischo sa bohaty dar, mi dobroczjwje pschipoßłany.

Ernst Dutschmann s Brěsynki,

kral. sakski wojak w Holsteinje.

Nakladnikaj: Smoleř a Pjech. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 27 — 2. julija. — 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Telegrafiske depesche. — **Wojerski list s Holsteina.** — S Rychbacha. — Ze Serbow: S Minakała. S Daliz. S Rakez. S Delneho Hunjowa. Se Lejna. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydzenja.

Barlin, 26. junija. Pruske knježerstwo chze pola bundestaga tón namjet stajicz, so by němski swjask danskemu kralej wójnu pschipowjedźił.

Kopenhagen, 26. junija. Pruszy su dzenża se swojich batterijow pschi Ravenskoppelu, Segebockshagu a Sandbergu na Alsen tselecz poczeli.

London, 24. junija. Minister Russel rjekny wczera w prenjej komorje: Jendzelska czescz njezada, so by so Jendzelska na wójnje wobdzeliła. Wona njeje Danskej zenje pomoz slubiła. Duz wostanje Jendzelska hacz na dalische neutralna. Jeli dyrbjało wobdzelenje na wójnje trjeba byez, dha budza jendzelski sejm w tajkim nastupanju prjedy praschany.

Bremen, 28. junija. S Helgolanda pisaja, so drje bjes danskimi a němskimi łodzjemi w blizschim czasu k wójnje pschindze.

Hamburg, 28. junija. S Bremerhafena pisaja, so je tam dzenża rano nowa pruska, se zelesom wobbita łódź „Pedro" pschijeła.

Flensburg, 29. junija. Dzenża rano pschi switanju je so 11 pruskich bataillonow psches Alsensund na kupu Alsen podało. Woni danskich wojakow sbichu, so czi zosachu. Schkodowanje pruskeho wójska je snadne. Nadpad łódze „Rolf Krake" bu wot pruskich batterijow wotraženy.

Satrupholz, 29. junija rano w 4 hodzinach. 11 pruskich bataillonow je pod krutym wojowanjom kupu Alsen dobyło a uetko dobyczerszy dale czahnu. Rolf Krake wotraženy. Schkodowanje snadne. Wjele sajatych.

Satrupholz, 29. junija rano w 6 hodzinach. Dwanacze bataillonow a dwě batteriji na kupje Alsenje dale dze. Mało schkodowanja.

Triest, 29. junija. Pruska wójnska łódź je w japanskim morju dwě danskej pschekupskej łódzi sajała.

London, 29. junija. Oppositia jendzelskeho sejma (kotraz chze, so by dotalne ministerstwo wotstupiło) wczera radu skladowasche. 231 sobustawow bě pschitomnych. Hrabja Derby rjekny, so so nowe ministerstwo na wójnuwjedzenje swiasacz njemóże.

London, 29. junija. Unionski general Smith je wobtwjerdzenja města Petersburga (k polonju wot separatistiskeho hłowneho města Richmonda) dobył.

Hamburg, 30. junija. Dla pschekhoda pruskeho wójska na kupu Alsen rano s czasom twarjenje mosta psches Alsensund. W 4 hodzinach preni Pruszy na Alsenje. Danszy zosachu, twjerdze wojowajo. W 2 hodzinomaj popołdnju běchu Pruszy w Bollerupu a Ulkebüllu. Pryuz Bjedrich Korla je blisko Sonderburga pschekrocził. Hłowny pschekhod sta so pola Sandberga. Schkodowanje pschi pschekhodje nehdze 100 muzow. W Sonderburgu so na hasach wojowasche. Mało schkodowanja. Wjeczor pschiwjedzechu do Flensburga nehdze 1000 danskich sajatych.

Najnowsche.

Hamburg, 30. junija. S Flensburga pisaja, so je bjes danskimi sajatymi wjele wyschkow. Pschi pschewjesenju na kupu Alsen so žadyn pruski wojak tepił njeje.

Kopenhagen, 30. junija. Ministerstwo wosjewjuje, so je danske wójsko na Alsenje wjele schkodowako.

Barlin, 30. junija. Gardefüselierregiment a bataillon tselzow, kaz tez 2 gardyartilleriebatteriji su na kupu Rügen wotmarschirowake.

Sakska. Kralowska budyska krajska direkcija je s nowa sakała, so ßo w Sakskej žane druhe zuse papjerjane pjenjesy bracz abo wudawacz njeßmjedza, khiba w 10 tolerskich kruchach. Schtóz pschecziwo temu skutkuje, móże do pjenjeżneje schtrasy hacz do 50 tolerow sapanycz. — Jako wóndanjo druha komora wo etat ministerstwa prawdy jednasche, spomni sapóßłanz rycznik Schenk s Budyschina na to, so dyrbja Serbja na sakskich ßudnistwach wschudże tołmaczerja (pschekożerja) płaczicz, khiba na jenicznim budyskim hamcze niz, a wón radżesche teho dla k temu, so by ßo jim tajka dobrota tez na druhich ßudnistwach dostała. — W Draždżanach ßo na tamnischim kralowskim dziwadle, kotrez bésche wschelakich porjedżenjow dla wóßom njedżel sanknjene, nětko saßo hraje. — W Lipsku wóndanjo dżowczicznja jeneho pschekupza spiritus k khofejowej maschinje, kotraż ßo hižom s palazym spiritußom warjesche, pschiliwasche. Bschi tym ßo spiritus w bleschi sapali a ju rospuknywschi palazy tak po jstwě roslecza, so drastu spomnjeneje holczki, każ tez jejneje ßotßiczki a ßkużobneje dżowki sapali. Jena holezka a ßkużobna dżowka ßo tak wopalischtej, so dyrbjeschtej po wulkich bolosczach wumrjecz, ta druha holzka je pak se ßnadnym wobschkodżenjom woteschła. — W Krimmitzschawje pukny ßo 24. junija parny kotoł, dokelż njebě dosez wody we nim, a buschtaj dwaj dżěłaczerjej wot jeho kruchow na měsze saraženaj. — Jeho majestosez kral Jan, kotrehoż ßu na jeho puczowanjach po rudnych horach wschudżom s woßebje wulkej czesczu a lubosczu witali, je ßo wjeczor 26. junija saßo do Pilnitz wrócził. — Dla wotemrjecza württembergskeho krala je na kralowskim sakskim dworje tsinjedżelske żelenje pschipowjedżene. — W Frohburgu, hdżež běchu hižom nětkotre raßy palne listy namakali, je tez potom skóstniska ruka wo prawdże woheń sakożiła a je ßo tam s tajkeje winy korczmarja Voigta hródż a tkalza Göllnitza kólnja a tsěcha domskich wotpalika. — W Hirschfeldże je ßo 27. junija khěża murjerja Scheffela, każ tez hródż a brózńja jeho ßußoda Burkhardta wotpalila. Woheń je najskerje s teho wuschoł, so běsche wuheń hubjeny. — Po rosprawje, w druhej komorje datej, je Sakska w létach 1861—63 wo 8 millionow, 403,753tl. wjaz krajnych dokhodow (nutspschiňdżenja) měła, hacz běsche do prědka wobliczene. —

Prußy. Jeho majestosez kral Wylem wostanje hischcze nětkotre njedżele w karlsbadskich kupjelach, każ bě to prjedy postajene. A dokelż ßu nětko ważne wězy w dżěle, każ wójna pschecziwo Danam, dha njeje jenoż minister-pschedßyda Bismark pschi nim, ale wón je tez ministra wójny, k. Roona, k ßebi do Karlsbada skasał. — So je kral s ruskim a rakuskim khežorom wschě politiske należnosze, kotrez ßu w tu khwilu najważnische, k ßwojemu spodobanju wujednał, to je sjawnje widżecz, dokelż wón pschezo wulku spokojenosez pokasuje, a to móże jedyn tez s teho hudacz, dokelż w ßwojich pożadanjach w nastupanju Schleswig-Holsteinskeje twjerdże steji a ßo noweje danskeje wójny na żane waschnje njeboji. — Dokelż je general Mülba khory, dha je generalleutnant Plonski sa kommandeura mobilneje kombinirowaneje gardydiwisije pomjenowany a je ßo wón k njej do Jütlanda podał. — Prynz Korla Bjedrich, kiż nětko na město marschala Wrangela pruske wójsko w Schleswigu a Jütlandże kommandiruje, je ßo hižom tamón tydżeń k njemu podał, teho runja je tam sańdżenu ßobotu prynz Albrecht wotjěł, prynz Adalbert pak, kiż je wyschi kommandeur wschěch pruskich wójnskich łódżow, je tón ßamy dżeń do Swinemündy wujěł. To běchu wscho snamjenja, so pak s měrom tón krócz hischcze niczo njebudże, ale so ßo wójna bórsy saßo sapocznje. — Pruske wójnske łódżstwo je nětko tez jemu wójnsku łódź, se żelesom wobbitu, dostało. Wona je pjecza w Franzowskej twarjena a je 28. junija do Bremerhafena pschijěła a budże drje najskerje s rakuskimi, w ßywjernym morju ßo namakazymi, łódżemi pschecziwo Danam skutkowacz.

Rakussy. Khežor je ßo s Kissingena a Karlsbada saßo do Wina wrócził, jeho wyßoka mandżelska je pak w kissingskich kupjelach hacz na dalische wostała.

Schleswig-Holstein. Wójna je ßo tudy sańdżenu njedżelu 26. junija saßo sapocżała; pschetoż pruske batterije poczachu na tutym dnju blisko düppelskich schanzow na kupu Alsen tsělecz a ßu s tajkim tsělenjom tez póndżelu a wutoru pokraczowali. Jako běchu s tym danske wobtwjerdżenja na Alsenje khětro rostsělili a najskerje tez danske wójsko tójschto satraschili, puschczichu ßo Pruszy ßrjedu rano pschi ßwitanju psches mórsku wuscżinu bjes Schleswigom a Alsenom a wustupichu, 11 bataillonow ßylni, k połnozy wot Sonderburga na Alsen. Woni Danow sbichu, so dyrbjachu czi zofacz, a danska wójnska, se żelesom wobbita łódź „Rolf Krake" bu wot pruskich kanonow tez tak postrowjena, so dyrbjesche skónczńje czękacz. Pruszy njejßu wjele ludżi schkodowali. — Pruske wójsko, kotrez w Jütlandże steji, hotuje ßo pjecza na to, so chze wodu Limfiord pschekroczicz a Danskich potom s poßlenjeho krucha Jütlanda wuhnacz. — Jeli ßo danski kral skoro njepodczińnje, dha móże ßo stacz, so tez hischcze kupu Fünen wotbudże; pschetoż hacz dotal wón nihdże żaneho pomoznika namakał njeje. Jendżelska mjenujzy w tu khwilu niczo njeczini, pschetoż minister je w tychle dnjach tak derje w prěnjej każ w druhej komorje jendżelskeho ßejma wosjewił, so drje je wěsta dżělba łódżow k wójnje pschihotowanych, ale so Jendżelska hischcze na żane waschnje trjeba nima, ßo do wójny měschecz. — Duż mózetaj Pruska a Rakuska po ßwojim spodobanju pschecziwo Danskej skutkowacz. A hacz runje wonej

dobywatej, dha poczina jimaj ta wójna ßnadź tola trochu droha bycź; pschetoż pruske knjeżerstwo chże pjecża na bundestag w Frankfurcze tón namjet stajicź, so by tež němski swjask (Deutscher Bund) danskemu kralej wójnu pschipowjedźił. Jeli by ßo to stako, dha bychu potom tež wojazy druhich němskich krajow ßobu wojawacź dyrbjeli a najruczischo bychu drje sakszy a hannoverszy na rjad pschischli, dokelž hižom s dźěla w Holsteinje steja. (Wone pak ßo tola hischcże jara prascha, hacź bundestag sa dobre spósnaje, Danskej wójnu pschipowjedźicź).

W sańdźenych dnjach je ruski khěžor ßwoje prawo nad Holsteinom a t. d. oldenburgskemu wjelwójwodźe wotstupił. Duž je tutón nětko požadanje wuprajił, so ma jemu Schleswig-Holstein pschipanycź, prajizy, so ma wón na tutón kraj wjele lěpsche prawo, dyžli augustenburgski wójwoda Bjedrich.

Kaž ßo sda, dha chzedźa ßo danske wójnske łódźe do rakuskich dacź, dokelž ßo jim pschezo bóle pschibližuja. Rakuskich łódźow w ßywjernym morju (Nordsee) je pak hischcże mako a duž móże sa nje wulki strach nastacź, jeli wschitke danske na nje pschińdu, pschetoż tych je psches dwazyczi.

Amerika. Nowy mexikanski khěžor a jeho mandźelska staj 29. meje w Verakruzy na kraj wustupiłoj a ßo bórsy dale na pucź do Mexika podakoj. — Bjes unionistami a separatistami ßo skoro wschědnje wojuje a hacź runje žana strona wjele njedobudźe, dha je tola widźecź, so separatistam mozy dale bole wotebjeraja.

Wojerski list s Holsteina.

(Wot K. Młónka s Džiwocźiz.)

Segeberg, 26. junija. Dokelž w bližschich dnjach saßo se Segeberga wotczehnjemy, dha chzu Wam prjedy hischcże něschto pißacź. Hdźe my w bližschim czaßu pschińdźemy, to hischcze dźenßa njewěm; jeli so pak ßo wójna saßo s nowa sapocźnje, dha budźemy najjkerscho saßo mórski brjóh wobßadźicź dyrbjecź: pschetoż k měrej maja tudy hischcże mako nadźije.

S mojeje prjedawscheje kwartiry ßym hižom psches dwě njedźeli prjecź. Ja khětro njerad s njeje dźěch a ßym nětko pola jeneho žida, kiž je pschekupz; tola mam ßo pola njeho tež derje dosćź. Jenoż židowska jědź je druhdy dźiwna, kaž tež wschelake židowske waschnje. Židźi maja ßwoju njedźelu kóždy krócź hižom ßobotu, schtoż ßo mi s wopředka dźiwno dosćź sdasche. S zyła je tu w Segebergu tójschto Židow, něhdźe psches 50 ßwójbow.

Segeberg je małe, ale rjane městaschko. Zyrkwina wěża (tórm) je jara wyßoka a je teho dla jara daloko widźecź; zyrkwiny kryw ßu pak dele sebrali a je nowy pokoženy, a zyrkej ßama dostanje khětro wulki pschitwark. K tutej twarbje je stary danski kral loni hischcże někotre tyßazy toler darił. Zyrkwina wěża a murje ßu wot ßamych zyhlow, kaž wschitke druhe twarjenja w měscze, dokelž tudy žanych tajkich kamjenjow k murjowanju nimaja, kaž my w Sserbach. — Na ranschim boku města leži khětro wyßoka hórka, kiž Kalkowa Hora rěka, a s njeje woprawdźity kalk won dźěkaja, ale jón jenoż k twarbam trjebaja: pschetoż na pola tudy nihdźe nichtó kalk abo druhi hnojazy ßrědk mjetacź njetrjeba, dokelž na tudomnych polach tak derje dosćź roscze. Lětusche žita tu wschudźe psches měru rjane steja a ßu w tutych dnjach počeli ßyna ßyz.

Póndźelu tydźeń sta ßo tudy to njesboże, so ßo jedyn wojak pschi kupanju tepi. Wón běsche trochu pschedaloko do wody salěsł, a hacź runje jeho něhdźe sa 12 minutow won wuczahnychu a na měscze lěkarska pomoz pschińdźe, dha tola wjaz woživił njeje. Wón bě jedyn wot tych rekrutow, kiž běchu hakle psched 5 dnjami se Sakskeje ßem pschischli. Wón rěkasche Rentsch a bě se Žitawy a stejesche pschi 1. kompagniji 13. bataillona. My ßmy jeho potom s wojerskimi czesczemi na tudomny kerchow pohrjebali.

Sańdźeny tydźeń ßmy někotre ßurowe njewjedra měli, kotrež pak nihdźe žaneje wulkeje schkody naczinili njeßu. — Hacź runje je psches měru wulka horzota, dha dyrbimy tola dźeń wote dnja hacź do połodnja exercirowacź, schtoż ßo někotremužkuliž wojakej jara njelubi a by radscho widźił, hdy by móhł na njepschecźela czahnycź.

Pschispomnicź chzu hischcże, so Serbske Nowiny stajnje dostawam a my je tójschto Sserbow kóždy tydźeń s wjeßelom czitamy. — Wjele dobreho atd. — K. Młónk, kral. sakski ßerbski wojak.

S Rychbacha

w pruskej hornej Łužizy.

Wutoru jeko 21. ßmažnika (junija) dopołdnja we jidnaczich hodźinach bu rózkny kamjeń k naschemu nowemu seminarej sapołożeny. Rózkny kamjeń, kaž to cyke wokolne městno bě rjenje wot seminaristow a dźěkawych ludźi s pletwami wudebjene. Na horka pomjenowanym dnju shromadźowachu ßo czile wyßocy knjeża: k. krajny starschi pruskeje horneje Łužicy hrabja s Loeben, k. měschczanosta se Shorjelca a Lubanja a wjele wyßokich knjezich s nascheho města, kaž tež wjele druheho luda. Po jidnaczich hodźinach poda ßo tuta ßyła we rjanym czahu na twarbne město we tajkimle rjedźe: Najprjódcy dźěchu dźěczi nascheje seminarskeje schule; k nim pschisamknychu ßo seminaristojo s prěmeje rjadownje; sa

nimi cži wyßocy knjeza, a czaj ſkónczi ßo ſe ſeminariſtami druheje rjadomnje.

Jako czaj na twarbne měſto pſchińdże, bu wón wot hudżbnikow ſ naſcheho měſta ſ choralom: „Budż czeſcż a khwalba wjerſchnemu“ powitany. Po wuſpěwanju dweju ſchtuczkow wot khěrluſcha: „Khwal teho knjeſa, o moja duſcha,“ dżerżeſche knjes cyrkwinſki a ſchulſki radżiczel Stolzenburg ßwjedżeńſku ryczż. Na to czitaſche k. ſeminarſki direktor Schumann ſtawiſny prjódk a potom bu rózkny kamjeń ſamknjeny. Bjes tym bu wot ſeminariſtow ßalm ſpěwany.

Skónczńje wuſpěwachu ßo hiſchcze poßlenje tſi ſchtuczki wot khěrluſcha „Ach woſtań pſchi naß ſ hnadu,“ a tak ſkónczi ßo wjeßeły ßwjedżeń. Tón ßmilny Bóh cheył daczż, ſo bychu ſ tuteho ſeminara też mużojo ſchli, kotſiż budża ßo też ſa Sserbow ſbożе ſtaraczż; pſchetoż tudy ßo nětko wuczerjo ſa pruſkich hornołużiſkich Sserbow pſchihotuja a budże teho dla na rychbachſkim ſeminaru też wuczeŕ ßerbſkeje ryczże poſtajeny.

Ze Serbow.

S Minakała. Kóżdy Sserb ßo wjeßeli a ſraduje, hdyż w lubych Serbſkich Nowinach czita, ſo zuſnizy do naſcheje rjaneje Łużizy pſchithadżeja, ſo bychu ju, woßebje pak ßerbſki lud a ßerbſke waſchnje ſeſnali a ßnadż też ßerbſku ryczż ſnaczż nawukli. Wy mamy tudy też něſchto, ſchtoż je w zuſbje bóle khwalene, bóle ſnate, dyżli we wokolnoſczi. Moje wotpohladanje je nětko to, też naſchich krajonow na to ßamo kedżbliwych ſchczinicz, jeli ßo to hiſchcze ſtało njeje. Ta wěż je pak cziſcze hinaſcha, tola pak ſa jich wjele, każ ſa ratarjow, wſcheje kedżbliwoſcze a naſhonjenja hódna. Ja měnju to korrektne jendżelſke konjekowanje, kiż ßo tudy ſe wſchej ßwěrnoſczu, pod wobkedżbowanjom a podpjeranjom k. hrabje ſ Einſiedel-Reibersdorf wot kowarſkeho miſchtra k. Schimanka wucżi. Hizom lěta dołho ßem pſchikhadżeja k nam wuczomnizy, kowarſzy miſchtrjo, ſtotolěkarjo nimale ſo wſchěch němſkich krajow a ſ Jendżelſkeje, woßebje ſ Pruſkeje a ſ tych najdaliſchich měſtow teje ßameje, ſo bychu je tudy nawukli a ſbożomnje we ßwojim kraju a wokolnoſczi nałożili a rospſchěſczerali. Wſchędnje widżimy wjele zuſnikow do nowonatwarjeneje kowarnje khwalacz na wuknjenje a wudokonjenje; huſto pſchińdu woßebni knjeza ſ dalokich krajow, ſo bychu ßo wo pſchiſprawnoſczi a dobytku tajkeho konjekowanja pſcheßwědczili. Każ je ßłyſchecz, dha ßu wſchitzy jara ſpokojeni prjecz ſchli a rospſchěſczeraja tu wěż pſches ßamßne ſtuttkowanje a pſches naſtawki we nowinach. Czeho dla ßo tole kowanje, runje na tuto waſchnje, na najſbożomniſcho ſa wobßedżerjow koni nałożicz ma a dyrbi, je we wjele němſkich piſmach a knizkach wopiſane a by ßnadż też krótka rosprawa we Serbſkich Nowinach nuſna była, ſo bychu ßebi naſchi lubi Serbjo to, ſchtoż w jich ßrědżiſnje wukhadża, prjecz wſacz njedali, ſo by ßnadż po lětach njerěkało: ta wěż je tu abo tam naſtała. Nech ßerbſka Klio też tudy jene nowe mjeno pſchipiſa, każ naſch ßławny ſpěwaŕ rjenje ſpěwa. Snate je, ſo ßo tu kóżde lěto dwójcy pruhowanje we pſchitomnoſczi najwyſchich krajiſkich ſtawow a prěnich prjodſtajenych ſkotolěkarjow we kraju dżerżi a ſo ßo czeßne myta, hacż k 50 tl., wudżěluja tym, kiż woßebne wuſchiknoſcze w konjekowanju wopokaża a ſkładnoſcz a pſchißłuſchnoſcz maja, to ßamo nałożicz. We tym ßu nam naſche lube Serbſke Nowiny druhdy krótku rosprawu dake. Dali Bóh, pſchichodnje wjazy!

S Daliz. Póndżelu 27. junija rano je ßo tudomny dżěkacżeŕ Handrij Wiczas wot jow prjecz podał a bu na puczu do Kſchiweje Borſchcze morwy namakany.

S Rakez. Tudomny kantor k. Rada, je 24. junija ßwój 25 lětny ſaſtojnſki jubileum ßwjecził a bu pſchi tutej ſkładnoſczi ſe wſchelakimi ſbożopſcheczemi a darami ſwjeßeleny.

S Delneho Hunjowa. Naſch wſchudże w czeſczi ſtejazy a na 40 lět jako ſtarſki muż ſtuttkowazy kubleŕſki wumjeńkaŕ Jan Wiczeżk ßwjeczeſche kónz ſańdżeneho lěta ßwój 81. a jeho mandżelſka ßwój 77. narodny dżeń. Wobaj běſchtaj hižom pſched 9 lětami ßwój 50lětny mandżelſki jubileum w czichoſczi ßwjeczikoj. Hižom pſchezo mějeſchtaj wonaj to wutrobne żadanje k Bohu, ſo by wón jimaj tu hnadu ſpożczicz a jeju w hromadże ſ tuteje czaßnoſcze do tamneje wěczneſcze pſcheßadżicz chzył. A tuta jeju próſtwa bu też mikoſcziwje wußłyſchanaj, pſchetoż ßobotu rano w 1 hódżinje miny ßo Wiczeżk a w 6 hodżinach je jeho mandżelſka cziſche a měrnje ſa nim wumrjeła.

Se Lejna pola Wojerez. (Sapoſdżene.) Tudy bu njedżelu 10. haperleje popołnju naſcha ſchula, kotraż bu loni zyle nowa twarjena, ßwjedżeńſzy poßwjeczena. Poßwjeczenje ſta ßo we ſczěhowazym porjedże: W 2 hodżinomaj ſhromadzi ßo ſchula, k kotrejż też dżěczi ſe Schkodowa ßłuſcheja, ſe ſchulſkimi, zyrkwinſkimi a gmejnſkimi prjodſtejerjemi na puczu pſched ſtarej ſchulu, nawjedowana wot k. kantora Piloppa. To ßama, ßwjedżenſzy a pyſchnje ſdraſczena a połna radoſcze, mějeſche dwě wulkej a też rjanej, zyle nowej khorhoji, — pruſku a ßerbſku, — a wyſche teho njeßechu holzy wěnzy we rukomaj. — Hnydom po ſwonjenju ſapocza ßo ßwjedżeń, na kotrymż ßo też zyła woßada a 1 ßuſodny duchomny a 8 wuczerjow, każ też lejnſki emeritirowany wuczeŕ k. Kopf wobdżělichu. — Spěwy (ſ wuwſaczom jeneho) a ßwjedżenſke ryczże běchu wſchě ßerbſke. — Pſched ſtarej ſchulu wuſpěwa ßo khěrluſch cż. 321. ſcht. 1. 7. 9. „Budż czeſcż a thwalba wjerſchnemu“. Na to dżer-

žeſche k. duchomny Pjech rycz, we kotrejž ßo ſtarej ſchuli bożemje prajeſche a ßo też na dobroty, 40 lět dołho we ſtarej ſchuli dźěczom lejnſkeje woßady poſkiczowane, ſpominaſche. Po tym bu ſ kněrluſcha cz. 164 tſecza ſchtuczka: „Bożo, wonthód pożohnuj" ſaſpěwana a czah ßo k nowej ſchuli hibaſche, hdźež ßo wonkach kněrl. cz. 359. 7. „My hałoſy ßmy ßnadne" wuſpěwa. K. duchomny Pjech ſtupi njetko k kněznym durjam a prajeſche tele ßłowa: „Tón Knjes pożohnuj naſch nutskhód a wonkhód." — Jako běchu ßo ſchulſke dźěczi na ßwoje měſtna we nowej, derje wupyſchenej ſchuli ſeßydali a woßada ßo też ſrjadowała, ſpěwaſche ßo kh. cz. 608. „Ach woſtań pſchi naß ſ hnadu" a k. duchomny Pjech dźerżeſche poßwjeczenſku rycz po podłożku ßłowow 9. ſchtuczki 24. pſalma: („Wotewrcze wrota ſchěroko a czińcze durje na ßwěcze wyßoke, ſo by tón kral teje czeſcze nutsczahnył.") a poßwjeczi nowu ſchulu.— Sanjeßechu ſchulſke dźěczi na to tſihłóßnu hymnu: „Die Himmel rühmen," a ſa Knjeſowym pożohnowanjom a kh. cz. 319. „Niech Bohu dźakuje," bu ſchulſke poßwjeczenje ſkónczene. Schulſke dźěczi woſtachu hiſchcze ßedźo a doſta kóżde zaktu; ſpěwachu też potom: „Toh' krala żohnuj Bóh," a bu pruſkemu kralej, kotryž je patron tuteje ſchule, a kotryž je nimale tſeczinu k twarjenju darił, tſikróczna ßława wunjeßena. — Wěſcze je kóżdy ſ tutym ſchulſkim poßwjeczenjom zyle ſpokojeny weßele domoj ſchoł. —

Pſchi twarjenju tuteje ſchule je pruſka wyſchnoſcz ſaßo ſ nowa wopokaſała, kak ßo wona wotzowſzy ſa ſchule a wuczerjow ſtara; a lejnſka woßada je pſchi tym najlěpſche ßwědczenje dała, kak wona ßwojeho k. wuczerja a ſ nim też ßwoje dźěczi wyßoko czeſczi. Lejnſka nowa ſchula je we kóżdym wotpohladanju nětko ta najrjeńſcha we wojerowſkim wokrjeßu. A wěſcze też jara dołho tracz njebudże, dha budża też lejnſku zyrkej rjane byrgle pyſchicz; nětko tam żane njeję. — Bóh daj k. Piloppej we tej nowej ſchuli wele ſtrowych a ſbożomnych lět. —

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Dobre ſchkórnje, to je duſchna wěz!

Mots Tunka. Haj w ſymje.

H. D. W lěczu wſchak też, hdyž dyrbiſch po kamjenjach a po pleſtrowanych haßach khodźicz.

M. T. Nó, ja wot tamneho tydzenja w lětnim czaßu niczo wjaz do dobrych ſchkórnjow njedźerżu, ſkerje hiſchcze do dźěrawych.

H. D. Ale, praj wſchak, ſchto je czi do moſhow ſajěło?

M. T. Poßkuchaj jenoż a budżeſch mi dacz prawemu byez.

H. D. Schto dha pak je było?

M. T. Hlaj, ja běch ßo wóndanjo na pucz do B. podał a na puczu ßo jedyn puczowar ke mni pſchiwda, kiž mějeſche dźěrawe ſchkórnje a po khwili hiſchcze jedyn, kiž pak běſche boßy. Dołho njetrajeſche, dha wobaj moje rjane a dobre ſchkórnje poczeſchtaj khwalicz, ſchtoż ßo mi njemało ſdaſche. Ale ale, bórſy hinak pſchińdże! Njejapzy bě czěmna mróczel pſchiczahnyła, kiž jenoż deſchcz tak dele ßypaſche, tak ſo běchmy bórſy pſchemaczeni a po khwili běchu moje ſchkórnje tak ſ wodu napjelnjene, ſo mi jenoż pſchezo tak po kholowach horje ßykaſche. Lěpje bě mojemu towarſchej ſ dźěrawymi ſchkórnjemi, pſchetoż ſ tych mózeſche woda tola wubězecz; najlěpje bě pak ſa teho, kiž bě boßy.

H. D. Haj takle, dha maſch prawje!

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Handrij Mättig, khěžeř w Małßezach, s Marju rodž. Khěžnikez swudowjenej Mättigowej.

Michałska cyrkej: Ernst Pawlik, wobydleř w Plußnikezach, s Madlenu Möhniz s Něwßez. — August Julius Brett, schewz w Biskopizach, s Marju Augustu Stillerez se Židowa. — Jan Domsch, sahrodnik we Wulkim Wjelkowje, s Hanu Khrystianu Jeńkez tam.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Hana Augusta, J. G. Kulki, krawza pod hrodom, dž. — Ernst Moritz, Jana Frödy, wobydlerja w Dobruschi, ß. — Korla August, Hany Marje Schpótkez pod hrodom n. ß. — Hana Theresia, Hany Schurkoweje na Židowje n. d.

Podjanska cyrkej: Pětr August, Michała Eiselta, khěžkarja w Bělczezach, ß. — Jan August, Jana Bjenscha, khěžerja na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 17. junija: Hana rodž. Ledererez, njebo Jana Hejny, žiwnosczerja w Sskonej Borschczi, mandźelska, 64 l. — 18., August Eduard Pettich, wobydleř na Židowje, 47 l. 10 m. — 20., Hana rodž. Muczerjez, Jurja Simona, młynka = najeńka w Dźěžnikezach, mandźelska, 25 l.

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Skład schpihelow, słoczany kromkow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Schkleńzowy porzelanowy a steingutotworwy skład **Rudolpha Wilhelma** na ßerbskej haßy, najpołnischo srjadowany, to wschitko po najtunischich płaczisnach najpodwolnischo porucza.

Skład blidowych, khofejowych a myjenskich ßudobjow.

Psches ßwoje snamjenite skutkowanje doscz po wschěm ßwěcze snaty

G. A. W. Mayerowy běły brostsyrop

(½ blesche 1 tl. ¼ blesche 15 nßl.)

je jenoż psches ßwoje hojaze wutki, kotrež żadyn druhi bróstsyrop we ßebi nima, najwěsczischi ßrědk psche kóżdy sastarjeny kaschel, psche dybawoscz, jachlokaschel, sażwanje, bróstowe czeřpjenje a schijowe wobczeżnoscze. W tudomnej wokolnosczi pschedawaja jón jeniczzy:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wösporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

NB. Dokelż Mayerowy fabrikat tež falschuja, dha chzył kóżdy dobrocziwje zyle ßwěru na sygel a etiquettu hladacz.

K wobstaranju wschitkich knihi, kaž tež journalow a czaßopißow jako: Gartenlaube, Dorfbarbier, Kladderadatsch, Bazar, Victoria, Illustrirte Zeitung, Fliegende Blätter, Pilger, Sächs. Schulzeitung, a t. d. porucza ßo

knihařnja **Smolerja a Pjecha**

pschi bohatych wrotach.

W knihařni Smolerja a Pjecha je sa 5 nßl. dostacz: Dobycze düppelskich schanzow. Wschelake rjane wobrasy s němskim wułožowanjom.

W drožďžijskej kowařni je dobry nowy sapleczeny a seleny wobarbjeny wôs tunjo na pschedań.

Wosjewjenje.

Dokelž ßo w tudomnej wokolnosczi stajnje sa wojnařskim drjewom, woßebje pak sa swjenami prascheja, dha ßym ja pola mje tajki skład sałožił, w kotrymž ßu nětko kóždy czaß, wot mjeńscheho hacž do wjetscheho potrjeba, swjena a t. d. k dostaczu.

W Budyschinje, 24. junija 1864.

P. Briesang,

wojnařski mischtr na róžowej haßy.

Ssuche droždźe,

kiž ßu s dołhich lět jako najlěpsche snate, dostawam wot nětk w lěczu wschědnje zyle czerstwe.

W Budyschinje na ßerbskej haßy.

J. G. L. Nieckſch.

Mój kaschczowy magazin,

hdźež ßu kóždy czaß kaschcze wschelakeje wulkoscze s twjerdeho a mjehkeho drjewa po najtunischej płaczisnje dostacz, poruczam ja czesczenym Sserbam pschi potrjebje.

Möchel,

tyscherski mischtr pschi hrodowskej haßy.

Czesczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolnischo ßwój skład czaßnikow wschitkich družinow. Wschitke porjedzenja ßo najwěsczischo a najsprawnischo wuwjedu pod rukowanjom najtunischeje płaczisny.

Tež pschispominam, so ßym ßerbskeje rycze tak derje mózny, kaž němskeje.

J. Schneider,

Firma: **Protza a Schneider,** czaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuschiz domje.

Na ßrěnjowulkim kuble w bliskosczi Lipska móža k nowemu lětu 1865 tsjo abo schtyrjo kmani konjazy wotroezzy, bjes nimi jedyn wulki wotroczk, ßłužbu dostacz. Wyßoka sda a dobre wobkhadzenje je wěste. Tola móže ßo jenož na tajkich hladacz, kiž móža wo ßwojej kmanosczi a dobrych poczinkach doßahaze wopißma pokasacz. — Pschistajeńske žony abo tajke woßoby, kiž czeladnikow pschistajeja, dostanu dobre myto, hdyž móža jich wobstaracz, a ßo jim wyßokoscz sdy a druhe wobstejenja na požadanje swólniwje ßobudźěli. Hdźe? to je shonicz we wudawařni Serb. Nowinow.

Großowe

brostkaramelle

najlěpschi ßrědk k wotstronjenju kaschela a k polóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawoscz pschi sasymnjenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokołnoscz w hrodowskej haptyzy knjesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Khěža na pschedań.

Pod hrodom je maßivna khěža, na kotrejž prawisna rěsanja, pjeczenja a scheńkowanja wotpoczuje, se ßwobodneje ruki na pschedań, a móže ßo wscho dalsche pola tyscherja Meyera na kameńtej haßy w Budyschinje shonicz.

Aukcia.

W hermanczanskim lěßowym reviru a to w drjewnischczu pola Nowych Pßowjow budźe ßo wutoru 12. julija dopołnja wot 9 hodźinow něhdźe

160 schtomow wschelakeho twarskeho drjewa,
270 deskowych klozow,
34 klostrow khójnoweho schczěpjaneho drjewa,
30 klostrow tajkeho pjeńkoweho drjewa,
40—50 kop khójnowych walczkow

a tôn ßamy dźeń popołnju w młynje w Hermanezach něhdźe 20 kop khójnowych deskow wschelakeje tołstoscze na pscheßadźowanje pschedawacz. Wuměnjenja budźa w termiji wosjewjene.

Wehla.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscz, płodźi wjele mloka a sadźěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Snata ſwjeſzelaza kapella ſ Roſzweina

budże pſchi lětuſchim budyſkim wulkim tſělenju w mojim reſtaurocionſkim zelcze ßwoje ßměſchne kuſki, kaž druhe lěta, wuſchikuje pſchednoſchowacz; k czemuž czeſczene Sserbſtwo ſ měſta a ſe wßow najpſcheczelniſcho pſcheproſchuju.

Sa dobre jědże a pieża ſe ſpěſchnym poßłużenjom budże kóżdy czaß ſtarane.

J. Fritſcha. **C. G. Schwiebs.**

Ernſt Künßel

na rózku ſchuleriſkeje a ßerbſkeje haßy

pſchedawa dla ſałożenja cigarroweje fabriki něktore dźělby ſtarych cigarrow, wot 25 ſchtuk ſapoczejo, po jara poniżenych płaczišnach.

Pſchepołożenje khlamow.

Czeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju dawam, ſo ßym wot 1. julija ßwoju lotterijowu kollekciju a ſchtrympariſke khlamy ſ bohateje haßy do mojeje khěże na garbarſkej haßy czo. $^{423}/_{64}$ pſchepołożił. Sa proſchu mojich czeßczenych wotebjerarjow we wobojim naſtupanju, ſo bychu mi ßwoje dotalne dowěrjenje też tam dale ſpożczili.

Najpodwolniſcho

Theodor Jäger.

Holczka wot 15—17 lět ßo w Budyſchinje ſa domjazu dźowku pyta a może hnydom do ßłużby ſtupicz. Hdże? to je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Swojich lubych ßerbſkich pſcheczelow pſcheproſchuju ſ tutym najpodwolniſcho, ſo bychu pſchi wopytanju budyſkeho tſělenja jutſiſchu njedźelu a njedźelu ſa tydźeń też mje na bleſchu dobreho ßłódkeho wina wopytacz chzyli.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

J G. F. Uieckſch.

Wot redakcije. Rosprawa wo mißionſkim ßwjedżenju w Hrodźiſchczu ſa tydźeń.

Jedyn kóń a ſchtyrzyczi centnarjow dobreho ßyna je na Pſchedań pola Brody pſched zyhliſkimi wrotami.

Na ſchczeńczanſkim reviru ßu wot nětk ßłanjowe łoßy ſa hotowe pjenjesy k dostaczu a maja ßo kupowarjo na hajnika Lehmanna w Schczeńzny wobroczicz.

Wotroczk ſ dobrymi wopißmami, żadyn wopiłz, kotryż wě ſ konimi wobkhadzecz a rólne dźěło roſymi, może w młynje w Nadźanezach hnydom do ßłużby ſtupicz. Czi, kiż wo to rodża, njech ßo wobrocza na ſejlerſkeho miſchtra Urbana na hornczerſkej haßy w Budyſchinje.

Na nowy tydźeń ßu pola mje zyle czerſtwe

brunopiwowe drożdże

dostacz.

J. G. F. Uieckſch.

Wuwołany

ſtrowotny khoſej,

kotryż je wot doktora Lutzy w Coethenje woßebje khorym ale też ſtrowym jako khmany poruczeny, mam ja hižom wjele lět na pſchedań a ßym runje nowy poßłyłku teho ßameho doſtał, ſchtoż ſ tutym k nawjedżenju dawam.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Uieckſch.

So ßym ßwoje khlamy ſe Schlemmarjez khěże na żitnych wikach do Donathez (prjedy Schramiz) khěże na ſnutskomnej lawſkej haßy pſchepołożił, to ſ tutym najpodwolniſcho woſjewjam.

A. Schulze (Schołta), czaßnikař,

nětko na ſnutskomnej lawſkej haßy czo. $^{135}/_{63}$.

Časopis Maćicy Serbskeje, zešiwk 28. je wušoł a sobustawy móża jón pola knihiskładnika k. překupca Jakuba dostać.

Hórnik, sekr. M. S.

Łužičan čo. 6. je wušoł a „Katholſki poſoł“ wudawa ſo dźenſa.

Dźenża rano ¾ 1 hodźiny wumrje tudomny kubleriſki wumjeńkař Jan Wiczežk, 81 lět 6 měßazow ſtary, a bórſy po nim, tón ßamy dźeń rano ¾ 6 hodźinow, ſemrje też jeho luba mandźelſka, 77 lět ſtara.

W Delnym Hunjowje, 25. junija 1864.

Pětr Pjetaſch,
w mjenje wſchitkich ſawoſtajenych.

Nakładnikaj: Smoleń a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Cisło 28 — 9. julija. — 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Spěwi. — Ze Serbow: S Hrodźischcza. S Dobraschez. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydźenja.

Hamburg, 1. julija. Sańdźenu nóz bu móst psches Alsensund saßo natwarjeny. Nětko czahnu westfaliske regimenty czo. 13, 15, 55 na Alsen, so bychu tam pschedstraže wobstarałe.

Hamburg, 1. julija. Do Altony je 1600 sajatych Danskich pschijěło.

Flensburg, 1. julija. Pschekhod pruskeho wójska sta ßo na 160 czołmach, na kotrychž móžesche 3000 muži stejecz. Hacž runje Danszy, na 12000 muži, ßylnje tsělachu, buchu wschitke 20 danske batterije jara rucže dobyte. Pruska artillerija bu na pontonach pschewjesena.

Flensburg, 2. julija. Bjes sajatymi danskimi wojakami je wjele Schleswigskich, kiž ßo wschitzy jara wjeßela, so ßu tak s danskeho wójska puschczeni. Pruszy jich bórsy domoj puschcza.

Brüssel, 2. julija. Napoleon je pjecza požadanjam oldenburgskeho wjelwójwody na Schleswig-Holstein napscheczíwny. Wón porucza, so by schleswigholsteinski lud ßam wothłoßował, kajkeho wjeřcha chze měcz. Temu je pak saßo Pruska a Rakuska napscheczíwna.

Paris, 3. julija. Sakski minister s Beust běsche wczera wot khěžora Napoleona k wjeczeri pscheproscheny a poda ßo jutsje na dompucz.

Hamburg, 5. julija. S Kopenhagena pißaja, so je schwedski kral wobsanknył, ßydom wójnskich łódźow tak pschihotowacz dacz, so móža kóždy czaß wujěcz.

Win, 5. julija. Jeho majestosez pruski kral Wylem wopuschczi 15. julija Karlsbad a poda ßo do Gasteina.

London, 5. julija. Opposicia tudomneho ßejma je wczera namjet stajiła, so by ßo nětczischemu ministerstwu k nawjedźenju dało, so wone wjazy dowěrjenje kraja nima a so by teho dla se ßłužby stupiło. Dalsche jednanje a wothłoßowanje stanje ßo najskerje pjatk.

Hamburg, 6. julija. S Eckernfördy pißaja, so buchu pruszy wojazy, ßo s kupy Alsena wróczazy, wot tuteho města jara pscheczelniwje witani. Czeßne wrota běchu jich dla natwarjene a město bě jara wupyschene.

Hamburg, 6. julija. General Gerlach, kotryž mějesche hacž dotal wysche kommando nad danskim wójskom, je to na generala Steinmanna wotedał.

London, 6. julija. S Newyorka pißaja: Hancock bu blisko weldonskeje želesnizy se schkodowanjom 1000 sajatych a 1500 ranjenych wotraženy, ale nasajtra doby wón tamnischu městnosez saßo. Unionski general Grant se ßwojim zyłym wójskom do prědka dźesche, namaka pak lěhwo separatistow ßylnje wobtwjerdźene.

Najnowsche.

Hamburg, 8. julija. Rakuske wójsko je wczera w nozy kupu Föhr, k połodnju wot kupy Sylta, dobyło.

Budyschin. Na dworje tudomneho hrodu budźe pjecza wutoru sa tydźeń wěstemu Thonigej s Jasonzy hłowa wotczata.

Sakſka. Sa czaß njepſchitomnoſcze budyſkeho hamtſkeho hetmana, k. ſe Salza a Lichtenau, budze jeho mĕſto lubijſki hamtſki hetman, k. ßwobodny knjes ſ Gutſchmid ßobu wobſtaracz. — S Budyſchina do Niſkeje (a na wopak) budże w bliżſchim czaßu jĕſdżaza pósta jĕſdżicz poczecz a ſtaj k temu hižom dwaj rjanaj nowaj póſtſkaj wosaj pſchihotowanaj. — W Rennersdorfje wotpali ßo tamnu njedżelu jena khĕżka a wopali ßo wobydlerſ May tak jara, ſo dyrbjeſche ſa nĕkotre hodżiny wumrjecz. — Naſajtra rano wotpalichu ßo na Mückez ryczerkuble w tej ßamej wßy wſchitke brózhnje a kólnje, każ tez konjemz, wokarńja a wowczerńja. Wyſche nĕkotrych wowzow a jenchо ßwinjecza ſpalichu ßo tſi kucze a pjecz wosow, na kotrychż bĕſche dżeczel. Wohenj je najſkerje ſ teho naſtak, ſo je ßo ßuſcheny dżeczel hacz do palenja ſaparił. — Sakſke mobilne wójſko w Holſteinje ma nĕtko tajkele kwartiry: armeebrigadeſtab, ſtab a dwĕ kompagnije 4. bataillona tſĕlzow a ambulanza 2. pólneho hoſpitala w Oldenburgu; infanteriebrigadeſtab, 1. infanteriebataillon a 12puntowſka pĕſcha batteria w Heiligenhafenje a wokolnoſczi; 3. infanteriebataillon w Seegalendorfje a wokolnoſczi; 2. infanteriebataillon w Lütjenburgu a wokolnoſczi; 13. infanteriebataillon w Farvje a wokolnoſczi; 1. bataillon tſĕlzow w Clausdorfje a wokolnoſczi; dwĕ kompagniji 4. bataillona tſĕlzow w Rendsburgu; regimentſki ſtab jĕſnych, wot Kaköla hacz do Wrangels'a; 2. a 4. ſchwadrona 1. regimenta jĕſnych, wot Emkendorfa hacz do Schmola; 2. a 5. ſchwadrona 3. regimenta jĕſnych w Görzu; artilleriebrigadeſtab a jĕſna batteria w Lübbersdorfje a wokolnoſczi; 6puntowſka pĕſcha batteria w Großenbrodże; munizionſka kolonna w Lensahnje a wokolnoſczi; pionnierdetachement w Glückſtadtu; proviantſka kolonna w Lipsdorfje; 1. pólny hoſpital w Altonje; 2. pólny hoſpital w Ploenje. — Miniſter prawdy, Dr. ſ Behr, je wot Jeho majeſtoſcze krala Jana na woßom njedżel próſniny doſtak, ſo by ßwoju nakażenu ſtrowoſcz w tutym czaßu ſaßo porjedżicz móhł. — W Draždżanach ßu wobſankli, ſo chzedża miniſtrej Beuſtej, hdyż ßo ſ Londona ſaßo domoj wróczi, czeßne powitanje pſchihotowacz a jeho ſ wulkim fakłowym czahom poczeſczicz. —

Pruſſy. Kral je hiſchcze w Karlsbadze a woſtanje tam jenoż hacz do 15. julija, hdżez chze ßo potom nĕhdże druhdże podacz. — Do Barlina ßu jara wjele brónje a druhich wojerſkich wĕzow, Danam na kupje Alſenje wotdobytych, pſchiwjeſli. — Kupa Rügen je nĕtko wot prnſkeho wójſka wobßadżena, dokelż ßo wóndanjo ſdaſche, jako bychu Danſzy ße ßwojich kódżow wuſtupicz a ju wobßadżicz chzyli. Krónprynzeßyna, kotraż bĕſche na kupje Rügenje w mĕſtaſchku Putbuſu, ſo by tamniſche kupjele trjebała, bĕ Danow dla Rügen wopuſchczike a ßo do Barlina podała. — S zyła danſke wójnſke łódże ludźi w pruſkich mĕſtach, na mórſkim brjohu leżazych, w tu khwilu khĕtro jara ſcherja a czinja pak tu pak tam, każ bychu na brjoh wuſtupicz a wójnſzy ſtutkowacz chzyli. Woni ßu nĕtko tez ſaßo zyke naranſche morjo tak wobßadżili, ſo żana pſchekupſka łódż ani do pruſkich pſchiſtawow (Hafen) ani ſ nich won njemóże a pruſzy pſchekupzy teho dla wjele ſchkoduja. — Dżĕlba pruſkich kanonowych czołkmow je wóndanjo na nĕkotre danſke wójnſke łódże tſĕlała, ale njebĕ widżecz, hacz je do nich trjechika.

Rakußy. W Ssedmihródſkej a w Wuherſkej, tak daloko hacz ſ njej mjeſuje, ßu w ſandżenych njedżelach jara wulke deſchcze byke a ßu potom wulke wody jara wjele ſchkody naczinike, tak ſo je tójſchto wßow wjele twarjenjow ſhubiło, kotrez je woda podmlĕła a ßobu wſała. Tez w mĕſtaſchku Mediaſchu je wjele twarjenjow wot nawala powodżenja ſpadało a na polach a na łukach je wſchitko ſkażene.

Franzowſka. Po nowſchich powjeſczach ſ Algierſkej je tamniſcha revolucia wot franzowſkeho wójſka nĕtko zyle porażena.

Jendżelſka. Na jendżelſkim ßejmje je w tu khwilu ta ſtrona, kotraż chze nĕtcziſche jendżelſke miniſterſtwo ſe ßłużby wotcziſchczecz, jara dżĕkawa a dawa ßebi wjele prózy, ſo by dobyła. Wona wĕ woßebje to derje nakożicz, ſo nĕtcziſche miniſterſtwo Danſkej njepomha, a je tola prjedy czinilo, każ by jej pomhacz chzyło, a miniſtrjo dyrbja teho dla wjele hórkich porókow ßłyſchecz. Tola ſda ßo, ſo woni pſchi wſchĕch nadpadach, na nich czinjenych, pſchezo hiſchcze dale w ßłużbje woſtanu: pſchetoż Jendżelczenjo po wjetſchej dżĕlbje hiſchcze niczo wo tym wjedżecz nochzedża, ſo by jich kraj Danſkeje dla wójnu wjeſcz dyrbjak.

Schleswig-Holſtein. W poßleńſchich dnjach ßo tudy niczo ważne podako njeje; pſchetoż ſo ßu Pruſzy kupu Alſen dobyli, dha je nĕtko nimale zyły Schleswig w jich ruzy, hacz na nĕkotre małe kupki, kotrez pak żaneje dalſcheje ważnoſcze nimaja. — S nĕkotrych ſtronow pißaja, ſo ßo rakuſke wójſko, kotrez w Friderici leži, na to hotuje, bliſku danſku wulku kupu Fünen dobywacz. Tola je wſchitko tak potajne, ſo nichtón niczo wĕſte prajiez njemóże, ale ſo maja Rakuſzy nĕſchto tajke w myßlach, hudaja ludżo ſ teho, dokelż woni na mórſkim brjohu ſe ſtrony Fridericije batterije twarja, ſ kotrychż bychu potom, hdyż je trjeba, pſches mórſku wuſczinu na danſke wójſko na kupje Fünen tſĕlecz móhli.

Schtoż dobycze kupy Alſena naſtupa, dha je ßo to po nowiſchich drobniſchich powjeſczach takle mĕko: Jako bĕſche po pſchikaſnjach prynza Bjedricha Korle wſcho pſchihotowane, wobſankny general Herwarth, kiż w Schleswigu 6. a 13. diviſiju kommandiruje, ſo by ßo pruſke

wójſko pſchi ßwitanju 29. julija na 160 cžołmach a 32 pontonach pſches Alſenſund na Alſen podako. To ßo tež ſta a mózeſche ßo na jedyn ras jenož połſchtwórta bataillona pſchewjeſcž, pſchetož jenož ſa tejko ludži cžołmy doßahachu. Regiment 64 a 24, a 3. brandenburgſki bataillon tſělzow najprjódzy do cžołmow ſtupichu. Generalej Manſtein a Röder běſchtaj w prěnich cžołmach. Jako běchu cžołmy něhdže 200 kroczelow wotjěli, počzachu Danſzy tſělecž, ale Pruſzy jědzechu dale a dale, hacž ßo k kupje Alſenje pſchibliżichu, hdzež dyrbjachu hiſchcze hacž nimale do paßa k brjohej brodzicž. Na tutón woni ſpěſchnje won wuſkocžichu, dobychu njepſchecželowe batterije a cžěrjachu njepſchecželow, ßo twjerdże wobarazných, dale. Jako běchu ßo cžołmy wróciłe, pſchewjeſechu ßo na nich druhe dželby pruſkeho wójſka a ſta ßo to ſchtyri krócž, prjedy hacž běchu wſchitzy, k temu poſtajeni wojazy pſchewjeſeni. Danſke wójnſke łódże ßo dla tſělenja ſ pruſkich batterijow blisko njeſwažichu, jenož Rolf Krake (ſe żeleſom wobbita wójnſka łódž) pſchijědże k połnóznemu kónzu Alſenſunda a tſěleſche wot tam ſ karteczemi na Pruſkich, jakož ßo runje jich druhe wotdželenje pſches Alſenſund wjeſeſche. Rolf Krake njeje pak wjele ſchkody naczinił a jenož jedyn jeniczki cžołm rostſělił. Pruſke batterije ßo bórſy na njeho wobroczichu a do njeho tſělachu, tak ſo wón to wjazy wutracž njemóżeſche, ale ßwoju ſtronu wotjědże a dale blisko pſchiſchoł njeje. Bjes tym běchu pruſke batterije tež ßylnje na danſke tſělake a je na tajke waſchnje ſadżěwake, ſo wone na pruſkich wojakow tſělecž njemóżachu. Brigada generala Rödera, kotraż bě pſchibrjożne danſke wobtwjerdżenja bórſy dobyła, cžěrjeſche njepſchecželow pſchezo dale a wotdoby jim tež Fohlenkoppel. Tudy padże hauptmann hrabja Maltzan wot 8. brandenburgſkeho regimenta cžo. 64 a teho runja tež leutnant Rechholz wot teho ßameho regimenta. Njepſchecžel ſtaji ßo potom hiſchcze pola Rönhoſa a Kjera. Ale jako bě pruſkim wojakam jena batteria k pomozy pſchijěła, dyrbjeſche njepſchecžel ſ Kjera zofacž. Wokoło woßmich hodżinow rano běſche měſto Sonderburg, kotryż běchu Danſzy na někotrych měſtnach ſapalili, w pruſkej ruzy, a Danſzy počzachu pſches Ulkebüll a Wollerup pſchezo ſpěſchniſcho cžěkacž. Něhdže we woßmich běſche wjetſchi džěl horka pomjenowaneju regimentow na Alſenje, teho runja tež 2 cžehnjenej pólnej batteriji a dželba regimenta Ziethenſkich huſarow. Pruſzy wojazy, hacž runje zyłu nóz ſpali njeběchu, njewuſtachu w ßwojim wojowanju, ale honjachu zyły dżeń ſa njepſchecželami, kotſiż ſ wjetſcha na ßwoje łódże roscžěkachu, tola bu jich něhdže 2800 muži a 53 wyſchich wot Pruſkich ſajatych. Hewak ßu Pruſzy tež něhdže 60 kanonow dobyli a wjele druhich wójnſkich a wojerſkich wězow. Jich ſchkodowanje woblicża ßo něhdže na 600 hacž 700 morwych a ranjenych. Pruſzy maja něhdže 300 hacž 400 morwych a ranjenych. 16 wyſchich bě ranjenych a tſjo běchu morwi.

Prynz Bjedrich Korla, kotryż ſ prjedawſcheje düppelſkeje ſchanzy cžo.10 wyſche kommando wjedżeſche, poda ßo potom tež do Sonderburga. Kupa Alſen je nětko pod ſarjadowanje pruſkeho a rakuſkeho civilneho kommißara ſtajena.

W Jütlandże je hacž dotal hiſchcze wſchitko cžicho a ſda ßo, ſo je ßo wot tam kěžtro wulka dželba danſkeho wójſka na kupu Fünen podała. — Rakuſki general Gondrecourt je ßo khorowatoſcze dla do Wina wróciłk. Na jeho měſto pſchińdże pjecža baron Piret.

Danſka. W Kopenhagenje nochżychu najprjedy wěricž, ſo ßu Pruſzy Alſen tak rucže dobyli, ale ſkónczinje ßu ßo pſcheßwědczili, ſo hinak njeje. Tola pak hiſchcze nichtón njepraji, ſo dyrbjał kral měr ſcžinicž, wjele wjazy ßo k temu radži, ßo dale wobaracž. A ſo by ßo to cžim ſkerje ſtacž móhło, je kral ſa kraj 20 millionow toleŕ požczik. — Na Alſenje je danſke wójſko 80 morwych, ranjenych a ſajatych wyſchich ſhubiło.

America. Unionſke wójſko ßo Richmondej, hłownemu měſtu ſeparatiſtow pſchezo bóle bliži, ſeparatiſtojo pak ßo twjerdże wobaraja.

Spěwy.

Luboſcž a ſjednoczinoſcž.

Hłóß: Mój kſcheſczijano ſa mnu dži ꝛc.

Ty Božo teje luboſcze,
Kiž ty na luboſcž hladaſch
A wot naß wſchitkich wobſtajnje
Tež ſprawnu luboſcž żadaſch:
Ty chzeſch, ſo druhoh' cžlowjeka,
Kaž ßam ßo, kóżdy lubo ma.

Niż jeno ßwěrnych pſchecželow,
Niż ſtarſchich, bratrow, dźěczi,
Niż jeno dobrych towarſchow
Mam lubowacž na ßwěczi:
Ně, ně, ja dyrbju dale hicž
A něſchto cžežſche dopjelnicž.

To, pſchecželjo! wſchak cžežſchko njej',
Hdyż lubuju ja teho,
Kiž jako pſchecžel pſchi mni ſtej;
Hdyż ßnadż mam wužitk ſ teho:
Tež pohan teho lubuje,
Wot kotroh'ž lubowany je.

Nè: kſcheſczjan dyrbi dale hicž
A lubowacž tež teho
(Chze Božu wolu dopjelnicž)
Kiž njepſcheczel je jeho,
Wón dyrbi cžinicž dobrotu
Sa kſchiwdu, ſkóſcž a njeprawdu.

To wo prawdże pak lohke njej',
Ta luboſcz k tajkim ludżom,
A tola Bóh ju żada ßej
Wot kſchesczijanow wſchudżom;
Haj hiſchcże wjazy, — dobrotu
Jim cżinicz ſa tu njeprawdu.

Duż chżył, o Bożu luboſnu,
Kiż ßy ty luboſcz ßama:
Nam płodżicz ßam do wutroby,
Kiż wſchak tak rady tama,
Tu luboſcz, kotraż na ßwěcże
Naß Jeſuß Khryſtuß wucżił je.
Pětr Mlónk.

Lisćik.

Hlaj, ßłónco rjenje ſaßwěczi,
Mi pſchipoſdżi dżeń naletni,
Dha pytnych w blidnym kaſchczíku
Ja leżo módru papjerku.

Bě liſczik rjenje pißany
A ſ różiczkami debjeny,
Bě wſchak wot lubej Maruſchki,
Wot mojej drózſchej Sſerbowki.

Schto prajicz chceſch mi liſczíko
Tu we cuſbje mi noweho?
Ty powjedaſch, ſo ſ wutrobu
Ja lubowach ras najrjeńſchu.

Chcu Tebje wěcżnje lubowacz,
Wſchě horjo ſ tobu na ßo wſacz!
Mi róża rjenje ſakczěta
Budż Ty, o moja Maruſchka.

H. G.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Pſchi lětuſchim tudomnym wulkim tſělenju bu w 1. tarczi pjekarſki miſchtr Bodinus ſ kralom a garbar Haußotter ſ marſchalom, w 2. tarczi pak reſtaurateur Jonas ſ kralom a jehłar Thunig ſ marſchalom.

S Hrodżiſchcża. Na Jana popołdnju ßwjeczachmy tudy rjany mißionſki ßwjedżeń, kiż bě tak bohacże wopytany, ſo w ßwjedżeńſzy wupyſchenym domje njemóżachu wſchitzy měſta namakacz, ale dyrbjeſche jich tójſchto wonka pod zyrkwinymi woknami a pſched durjemi pſchipoßłuchacz.

Sſerbſka Boża ßłużba, kotraż ßo prěńſcha dżerżeſche, ſpocża ßo ſ wuſpěwanjom prěnjeje ſchtuczki 128. kherluſcha: „Pſchińdż, Bożo ßwjaty Ducho, k nam", na cżoż naſch farar k. Hilbrig liturgiju dżerżeſche a ſe ßwjateho pißma te ßłowa prijódkżitaſche, kiż ßo w profecże Jeſajaßu 55,2—11 namakaja. Na to ſpěwaſche ßo ſ pſchewodom poſawnow kherluſch 538 „O Khryſchcże, ßwětło wot Wotza" a k. farar Wanak ſ Woßlinka dżerżeſche nam na to po japoſchtołſkich ſkutkach 23, 42—49 luboſne, natwarjaze a móznje ſbudżowaze prědowanje, w kotrymż naß pokaſowaſche na wjeßele, ſrudobu a njebjeſke wuhotowanje evangelija na ßwojim puczu pſches ßwět. Kak ſajimaze jeho ßłowa běchu, to pokaſa ßo na tej napjatej nutrnoſczi, ſ kotrejż poßłucharjo pſchipoßłuchowachu. — Po wuſpěwanju dweju ſchtuczkow ſ 277. kherluſcha: „Jeſußa ja njepuſchczu" dżerżeſche k. farar Imiſch ſ Hodżija pſched Bożim wołtarjom kleczo ſ hnujazej wutrobu duchapołnu wěrjazu modlitwu. Jako bě potom k. farar Räda ſ Barta kollektu ſpěwak a zyrkwine pożohnowanje wudżělił, wobſankny ßo ßerbſka Boża ßłużba ſ wuſpěwanjom teje ſchtuczki: „Njech ſtajnje ſawoſtanu, mój Bożo, pſchi tebi."

K němſkej Bożej ßłużbje, kiż ßo bórſy po ßerbſkej ſapocża, běſche ßo tež wjele nutrnych poßłucharjow ſeſchło, a mějeſche ßo wona po tym ßamym waſchnju, każ ßerbſka.

Mißionſka kollekta, pſchi ſkónczenju ßerbſkeje każ němſkeje Bożeje ßłużby nahromadżena, wunjeße w hromadże 85 tl. 5 nßl. 4 np.

S Dobraſchez pola Delneje Hórki. Ssobotu popołdnju w pjeczich hodżinach wudyri tudy w tſěſche domſtich Handrija Kaſchpera woheń a pſchewobroczi domſke, brożeń a hródż do procha a popjeła. Kaſchper ſawěſczene nima a je ßo jemu ſkoro wſcho do cżiſta ſpaliło, k temu tež hiſchcże jene tucżne ßwinjo a dwě koſy. Ludżo na to tukaja, ſo je woheń najſkerje ſakożeny.

Do knihownje Maćicy Serbskeje dari: 1. K. kantor Bartko w Noßaczizach: Nócny ſtražnik. Wjeſelohra w ſtučkach. Po Körnerowym „Der Nachtwächter" wot J. Bartka. — 2. K. wucżeŕ Bórſch w Bórku: „Von den Sitten und Gebräuchen der Wenden und etwas über Chaldäiſche und ſlaviſche Sprache bei Gelegenheit der vermeinten Aehnlichkeit." — 3. K. knihicżiſchczeŕ Donnerhak w Budyſchinje: „Nawożenja ze ſchtyrjomi ſtami. Powjedanczko ze wſy. Z cżéſkeho zeſerbſchcził J. Césla." — 4. K. kapłan Ducżman w Radworju: a. „Tón prawé Khatolſki Spihel." b. 4 Krótke Rozrětżeńa." — 5. K. profeßor Kouba w Praſy: „Neven. Zabavni i poučni list. Tretji tečaj. 1854." — 6. K. wucżeŕ Kulman we Wojerezach: „Pſchekożł ſ franzowſkich knihow teho profeßarja Charles Cuvier do ßerbſkeje ryczje wot grofiny Amalie Rieſch w Neßwaczidłi." — 7. K. k. knihikupzaj Ssmoleŕ a Pjech w Budyſchinje: a. „Kajka je wučba athanasianskeho symbola wo třećej wosobje w Bójſtwje a kak su ju serbscy bohosłowcy ryčnje zapřijeli?" b. „Zeitſchrift für ſlaviſche Literatur, Kunſt und Wiſſenſchaft. 1. Band, Heft 1—4. — 8. K. Wojnaŕ w Różeńcże: „Mejſka pobożnoſcz." — 9. Redakzija „Kroka" w Praſy: „Krok. Svazek I., sešit 1—2." — 10. Sho-

rjelſke towaŕſtwo wědomnoſczow: „Neues Lauſitziſches Magazin. 41. Band. 1. Hälfte.“ — 11. Cžěſki Muſeum: „Časopis Musea kralovství českého. 1863. Svazek 1. i 4.“ — 12. Podpiſzany: a. Dwaj ſkładnoſtnaj ſpěwaj. b. Jedyn katalog.

K. A. Fiedleŕ, knihownik M. S.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinj:
2. julija 1864.

Dowoz: 5862 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najnižša.		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np.
Pſcheńza	5	—	—	4	20	—	4	25	—	5	—	—	4	22	5
Rožka	3	—	—	2	20	—	2	25	—	3	—	—	2	27	5
Jeczmjeń	2	17	5	2	10	—	2	15	—	2	17	5	2	15	—
Wowß	1	27	5	1	20	—	1	25	—	2	—	—	1	25	—
Hróch	4	10	—	—	—	—	4	—	—	4	10	—	4	—	—
Woka	3	5	—	—	—	—	3	—	—	3	5	—	3	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	20	—	—	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—
Hejduſchka	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	15	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	3	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	—	—	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaćizna:

W Lipſku, 8. julija. 1 Louisd'or 5 toler 15 nßl. — np. 1 połnowažazy cžerweny ſłoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. np.; winſke bankowki 87¼.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

15 tl. 15 nßl. a 15 tl. 20 nßl.
pſcheńza 50—58 tl., rožka 36—47 tl.,
(to je: ſa 25 pruſkich kórzow.)
rěpikowy wolij (ujecžiſcženy) 12 tl. 25 nßl.
(Cžiſcženy, kaž ßo w Budyſchinje pſchedawa ſtajnje něhdže 1¼ tl. drôžſchi.)

Čahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždžan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pſchipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. weczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; weczor 6 h. 52 m.*; weczor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

†) Pſchiſanknjenje do a ſe Žitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pſchiſanknjenje do Žitawy.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Nimo Schrubocžiz ja njepóńdu!
Mots Tunka. Cžoho dla dha niz?
H. D. Tam móže jedyn kholowy wotbycž.
M. T. Baj, wſchak tola!
H. D. Abo tola ropr.
M. T. Kak dha to?

H. T. Hlaj, wondanjo džěſche tam jedyn młodženz ſ Dželczez nimo a bu wón wot někotrych młodych holcžkow wobdaty. A jena ßo do jeho ropra tak ſalubowa, ſo jón pſchezo ßobu wſa, a wón nětko hiſchcze cžaka, hacž jón jemu póſczele: hewak budže haru ſapocžecž dyrbjecž.
M. T. Aj aj tola!

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Michałska cyrkej: Handrij Busch, khěžkař w Lutobežu, s Hanu Libschiz s Cžichońz.

Křćenaj:

Michałska cyrkej: Jan August, Handrija Wiczasa, wobydlerja na Židowje, ß. — Hana Marja, Pětra Möhnje, khěžnika w Hruboczizach, dź.

Zmerjetaj:

Dźeń 23. junija: Jan August, Jana Korle Augustina, wobydlerja w Bobolzach, ß., 10 n. — 29., Hana, Handrija Libsche, khěžarja w Lubochowje, mandźelska, 65 l.

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Skład schpihelow, słocza ny kromkow a kulojtych fotografijowych wobłukow.

Schkleńzowy porzelanowy a steingutotworwy skład **Rudolpha Wilhelma** na ßerbskej haßy, najpołnischo srjadowany, to wschitko po najtunischich płaczisnach najpodwolnischo porucza.

Skład blidowych, khofejowych a myjenskich ßudobjow.

Dr. Whithowa wodźiczka sa wocźi

wot **Tr. Ehrhardta** w **Altenfeldźi** w **Thüringskej**, s wjazorymi privilegiami wyßokich weŕchow poczesczena wopokasuje ßo bje wschitkmi dotalnymi wocźi hojazymi ßrědkami psches ßwoje sbožomne skutkowanje wschědnje jako najłahodnischa a najljepscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móže ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrjeda a jako **wěsta pomoz sa ludźi na wocźomaj bědnych** kóždemu poruczecź. Wona hoji wjeszje a ruczje a be wschitkich schkódnych szjewkow, woßebje pschi sahorjenju, szeŕpuenju, ßuchocźi, ßylsowanju a bježenju wocźow, kaž tež pschi ßłaboszi po bjelmi a płaczi bleschka s wułožowanjom jenož 10 nßl., a dźjeła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldźi w Thüringskej.

Skład sa Budyschin w hrodowskej haptyzy.

Wotznokrajne woheńsawěsczaze towarstwo

w Elberfeldźe

sałožene s kapitalom wot

dweju millionow toleŕ,

porucza ßo psches podpißaneho k sawěsczenju hibiteho wobßedźeństwa jako

mobiliow, tworow, žnjow, žita, maschinow at. d.

Prämije ßu tunje a twjerde. Dopłaczowanja ženje žane njejßu.

K wobstaranju sawěsczenjow a k dawanju wscheho dalscheho wukasowanja je kóždy czaß hotowy

W Maleschezach, w julija 1864.

J. Wehla.

agent towarstwa.

Cześcženym a lubym Sserbam poruczam najpodwolnischo swój skład czaßnikow wschitkich druzinow. Wschitke porjedzenja so najwěsczischo a najsprawnischo wuwjedu pod rukowanjom najtunischeje płaczisny.

Tež pschispominam, so swym serbskeje ryczże tak derje mózny, kaž němskeje.

J. Schneider,

Firma: **Protza** a **Schneider,** czaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuschiz domje.

Mój
kaschczowy magazin,

hdjež su kózdy czaß kaschcze wschelakeje wulkoscze s twjerdeho a mjehkeho drjewa po najtunischej płaczisnje dostacz, poruczam ja cześcženym Sserbam pschi potrjebje.

Möchel,

tyscherski mischtr pschi hrodowskej haßy.

Khěža na pschedań.

Pod hrodom je maßiwna khěža, na kotrejž prawisna rěsanja, pjeczenja a scheńkowanja wotpoczuje, se swobodneje ruki na pschedań, a móże so wscho dalsche pola tyscherja Meyera na kameńtej haßy w Budyschinje shoniez.

Aukcia.

W hermanczanskim lěßowym revíru a to w drjewnischczu pola Nowych Pßowjow budze so wutorn 12. julija dopołnja wot 9 hodzinow něhdze

160 schtomow wschelakeho twarskeho drjewa,
270 deskowych klozow,
34 klostrow khójnoweho schczěpjaneho drjewa,
30 klostrow tajkeho pjeńkoweho drjewa,
40—50 kop khójnowych walczkow

a tón samy dzeń popołnju w młynje w Hermanezach něhdze 20 kop khójnowych deskow wschelakeje tołstoscze na pschedawacz. Wumënjenja budza w terminji wossjewjene.

Wehla.

Holczka wot 15—17 lět so w Budyschinje sa domjazu dzowku pyta a móże hnydom do służby stupicz. Hdje? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Ernst Künzel

na rózku schulerskeje a serbskeje haßy pschedawa dla załoženja cigarroweje fabriki někotre dźělby starych cigarrow, wot 25 schtuk sapoczejo, po jara poniżenych płaczisnach.

Ja podpißany s tutym wobßwědczam, so je běły bróstsyrop knjesa G. A. W. Mayera tak derje wote mnje ßameho, kiž sym hižom někotre méßazy na katarrhalisker affekciji bronchijow khorowaty, kaž tež wot wschělakich druhich, kotrychž ja lěkuju, dlehe trjebany a s dobrym wužitkom nałożowany. Woßebje je tutón syrop dźěczom k poruczenju, kiž na sazwanje czerpja.

Bukarest, 1. meje 1863.

J. N. Auerbach, lěkar.

Jenož woprawdźity maja Mayerowy běły bróstsyrop, ½ blesche 1 tl., ¼ blesche 15 ngl., na pschedań knjeza

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje.
Jos. Löbmann w Schěrachowje.
B. Hilbenz we Wósporku.
C. Meißner w Biskopizach.
B. N. Schotta we Wotrowje.
J. Paulisch w Rakezach.
G. Faßka w Ebersbachu.

Jena kowarnje s połnym gratom je w Hnaschezach hnydom na pschenajecze.

Jedyn wotroczk so na jene mjeńsche hospodarstwo pyta a móże hnydom do służby stupicz. Hdje? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Jedyn sylny czorny jara dobry wowczerski poß je na pschedań pola wowczerja Hanusha w Koschli pola Klětnoho.

Někotre kopy słomy su na pschedań pola Augusta Heinricha w Barcze.

Wozjewjenje.

Podpisanaj czujetaj ßo k slědowacemu wozjewjenju nuczenaj:

Jako bě naju bratr, kubleŕ **Michał Lubko** w Ralbicach pola Kamjenca, w měsacu oktobru zańdzeneho lěta pśches wótpalenje swojeho kubła a spalenje skotu a wscheho hewajscheho mobiliara do wulkeho njezboża pschischoł a bu skónczńje hischcze do pschepytanja a jastwa wzaty, běsche złych jazykow w Ralbicach wschak wjele a też dzensa, hdyž je pschepytanje połnu njewinowatosćz naju bratra dopokazało a bu wón we hkownym jednanju, 17. junija pśched kral. wokrjesnym sudnistwom w Budyschinje wotdźeržanym, cyle schtrafy a khóstow swobodny wuprajeny, su hischcze pscheco sli ludźo w Ralbicach, kiž naju bratrej a jeho swójbje s cześćiranjacymi ryczemi schkodźecz pytaja. Haj, běchu ßamo tajcy, kiž jemu, wot njezboża domopytanemu, wobydlenje njepopschachu, hacz so jena wudowa nad nim smili a jeho s jeho swójbu da swojeho domu wza.

Mój wozjewjamoj z tutym, zo budźemoj kóždeho, kotryž so zwaži, na naju bratra abo na naschu swójbu někak nješchto złe ryczecz, k zamolwjenju pśched sud žadacz.

Pschi tym njemóžemoj zapomnicz, wudowje Kucźankowej a kublerjomaj Wicźazej a Nukej a druhim wjac swój najwutrobnischi a najnaležnischi dźak za tu kschesćźijansku pomoc prajicz, kotruž su naju bratrej a jeho swójbje w cźeźkim cźasu wopokasali.

W Draždźanach, 2. julija 1864. **Pětr a Miklawsch Lubko.**

Photografisko-artistiski institut
Gustava Bradela

w Budyschinje pschi theatrowym torhoschczu bliśko snutskomnych lawskich wrotow porucza ßo k wuhotowanju a wudźełanju wschitkich photografiskich dźełow po tunich płaczisnach. Podobisny (portraity) we wschěch modernskich wulkosczach, kopije wolijowych wobrasow a t. d., a t. d. ßo spěschnje a zyle po požadanju shotuja.

Drjewowa aukcia
na maleschanskim reviru.

Schtwórtk, 14. julija t. l. dopołnja wot 9 hodźinow budźe ßo w drjewnischczu w hlinjanskej holi

17 klostrow ¾ mjehkeho schczěpjaneho drjewa,
47 " " " pjenkow,
17 kop mjehkich walczkow.

Pjatk, 15. julija t. l. dopołnja wot 9 hodźinow w hucźinjanskej holi pola Lěskeje bliśko mužakowskeho schußeja

30 klostrow ¾ měhkeho schczěpaneho drjewa,
36 " " " pjenkow,
31 kop mjehkich walczkow

pod někotrymi, pschi spoczatku aukcije wosjewjomnymi wuměnjenjemi na pscheßadźowanje pschedawacz.

W Maleschczach, 6. julija 1864.

Sachßa.

Wutrobny dźak praju ja zyhliskemu mischtrej Ciselej na Židowje a też mojimaj ßotromaj ßa pjenježny dar a druhe darjenje, mi do Holsteina póßłane.

Bohuwěr Pětka s Dźěžnikez, kral. sakski wojak.

---

5 kop ržanych woklepjow je na pschedań cźo 37 w Barcze.

Dźiwoczańske ßerbske ev. luth. towarstwo śmeje jutśe — 10. julija — po nyschporje popołnja w 3 hodźinach shromadźisnu. Pětr Mrónk.

Jena korczma se 6 abo s 9 korzami pola, bliśko města Budyschina a na wjeßełoj žiwej dróży, je se ßwobodneje ruki na pschedań a może ßo ßa 3 abo 6 měßazow wobcźahnycz. K napłaczenju je něhdźe 1500—2000 tl. trjeba a móża druhe kupne pjenjesy na njej stejo wostacz. Na kupjenje smyßleni chzyli ßwoju adreßu pod snamjenjom △ we wudawarni Serb. Nowinow wotedacz.

Pschichodnu póndźeln popołnju w 2 hodźinomaj budźe ßo w Torońzach dźělba ßyna po loßach na pscheßadźowanje pschedawacz. Shromadźisna na Schołcźiz kuble tam.

Kwaßny wěnz
ßa
Hańžu Schołcźiz s Małßez
a
Jana Ernsta Pětscha w Budyschinje
12. julija 1864.

Różowaty, kraßny
Skhadźa dźenßa kwaßny
Dźeń, kiž Wamaj wotewrja
Rjany Eden nandźelstwa,
W kotrymž duscham kcźe
Sboże najrjeńsche.

Njech ßo Wamaj ßměja,
Nanajrjeńscho kcźeja
Kwětki rjanej' radoscze
W młódnojaßnym pschichodźe;
Junu pak Bóh daj
Wamaj wěczny raj! H.B.S.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciśe L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 29. ~16. julija.~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — **Wojerski list ſ Holſteina.** — Ze Serbow: S Budyſchina. — S Klětneho. — S Budyſchina. — S Cžornez. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiſke depeſche wot zyłeho tydženja.

London, 9. julija. W wčerawſchim poſedženju druheje komory měješe miniſterſtwo 18 hłoſow wjetſchiny, w prěnjej komorje pak 9 hłoſow mjeńſchiny: wone po tajkim w ſłužbje wostanje.

Hamburg, 10. julija. Tſi danſke wójnſke łódže chzychu wčera rano w 2 hodźinomaj bliſko Anſleta (pola małeho Belta) wojakow wuſadźić, zoſachu pak, dokelž běchu Pruſzy alarmirowani.

Kopenhagen, 10. julija. Kral je dotalne miniſterſtwo ſe ſłužby puſchćił a nowych miniſtrow pod pſchedſydſtwom hrabje Korle Moltki wuſwolił. Danſke nowiny měnja, ſo budźa nowi miniſtrjo ſa měr hłoſowacz.

Aalborg, 11. julija. Wčera pſchipołdnju ſu ſo prěni wojazy kombinirowaneho druheho korpſa pſches Limfjord bliſko Aalborga na cžołmach pſchewjeſli. Pſchewoženje wo dnjo a w nozy traje a pruſzy wojazy pſchezo dale k połnozy cžahnu.

Paris, 11. julija. Khěžor Maximilian je 12. junija do Mexika nutsczahnył a bu radoſtnje witany.

Altona, 12. julija. Zivilnaj kommiſſaraj ſtaj pſchiſwoliłoj, ſo ſmě ſo ſ holſteinſkeje krajneje pokładnizy wobydlerjam kupy Alſena 200,000 tl. k pomozy dacz.

London, 12. julija. W druhej komorje rjekny dźenſa miniſter Palmerſton, ſo Pruſzy a Rakuſchenjo najſkerje žadyn nadpad na Kopenhagen njeſcžinja.

Apenrade, 13. julija. Dźenſa ſu rakuſzy wojazy kupu Sylt (w ſywjernym morju) wobſadźili. Kupa Föhr je hiſchcze w danſkej ruzy.

Karlsbad, 13. julija. Dźenſa je danſki komornik Bredon ſem pſchijěł. Wón měješe najprjódzy dlěſche rosrycženje ſ pruſkim miniſtrom Bismarkom a wobaj běſchtaj potom pſches hodźinu pola pruſkeho krala. Schto je ſo tam wujednało, njeje hiſchcze ſnate.

Paris, 13. julija. Danſke knježerſtwo je na pruſke a rakuſke miniſterſtwo namjet poſłało, ſo by ſo pſchimeŕ ſcžinił. Tudy je měnjenje roſſchěrjene, ſo budźe bórſy měr wobſanknjeny.

London, 14. julija. Jendźelſke knježerſtwo je ſ Kopenhagena powjeſcz doſtało, ſo je danſki kral Pruſkej a Rakuſkej prózſtwu wo pſchimeŕ pſchipóſłał.

Najnowſche.

Barlin, 14. julija. Wčera je tudomne kralowſke knježerſtwo wéſtu powjeſcz dóſtało, ſo ſtaj ſ danſkeho hłowneho méſta Kopenhagena kurieraj do Barlina a Wina póſłanaj, kotrajž wumėnjenja pſchinjeſetaj, pod kotrymiž chze danſki kral pſchimėr a mėr ſcžinicz.

Hamburg, 14. julija. Po danſkich nowinach wot 13. julija je danſke knježerſtwo hižom ſandźenu póndźelu ſapoczało ſ pruſkim a rakuſkim knježerſtwom wo pſchimėr jednacz.

zyły w ruzy kombinirowaneho pruskeho wójsko. Tuto je mjenujzy 10. julija Limfjord pschekraczecz poczało a wschědnje w tym pokraczuje. Danskich tam hacz dotal zanych nadeschli njeßu a powjeda ßo, so je danski general Hegermann-Lindenkrone psched Pruskimi se ßwojim zyłym wójskom na kupu Seeland wotjěł. Na tutej kupje leži pak danske hłowne město Kopenhagen. — Blisko Grenaa ßu Danszy tsjoch pruskich husarow a schtyrjoch gardegrenadirow sajeli; teho runja sajachu woni pola Landganga bjes Veilu a Horsensfjordom woßom pruskich wojakow.

Danska. Kral je dotalne ministerstwo se ßłużby puschcził a ßebi nowych ministrow pod pschedßydstwom hrabje Moltki wuswolił. Tuto pscheměnjenje je ważne pschetoż nowi ministrjo ßu měrlubowazy mużojo a duż je nadzija, so nětko skerje měr dóstanjemy. — S zyła poczinaja też w Kopenhagenje ludzo bóle na měr myßlicz, pschetoż tamnische nowiny ßu poczałe jara skludne bycz.

Ale to pak też żadyn dziw njeje; pschetoż Danska je hacz dotal nimale pokojzu ßwojeho wójska shubiła. Pruszy a Rakuszy ßu psches 10,000 danskich wojakow jako sajatych wotwjedli a Danskim něhdże 178 kanonow wotdobyli.

Amerika. Unionistojo maja skoro wschědnje bitwy se separatistami, woßebje psched wobtwjerdzenym městaschkom Petersburgom, ale dale pokroczili w poßleńschich dnjach njeßu. — S Mexikanskeje ßu powjesce pschischłe, so ßu tam noweho khězora Maxa a jeho mandzelsku na jeju puczu s Veracruzy do Mexika wobydlerjo jara pschecželnwje witali.

Wojerski list s Holsteina.

(Wot K. Młónka s Dziwoczij.)

Grammdorf pschi naranschim morju, 5. julija 1864. My ßmy, kaž scze najskerje hižom s Nowinow shonili, se Segeberga wuczahnyli a mamy nětko saßo brjóh naranscheho morja wobßadzeny.

Póndzelu tydzeń ßmy njenadzijzy Segeberg wopuschczicz dyrbjeli a běchmy pschikasnju k temu jenoż pół hodziny prjedy dostali. My njerad se Segeberga dzěchmy a pschińdzechmy wjeczor spomnjeneho dnja 27. junija pschi ßylnym deschczu do wßy Seedorfa, hdzež buchmy na tamnischim ryczerkuble, něhdże 60 muži, do kwartiry wsaczi. Nasajtra rano w 5 hodzinach wot tam wotczahnychmy a pschiczežechmy popołdnju w 4 hodzinach do wßy Schönwaldy. Wjedro bě tutón dzeń rjane a ßłónzo jara parjesche, tak so ßmy ßo ßylnje poczicz dyrbjeli. Ssrjedu rano dale marschirowachmy a dopołdnja w 11 hodzinach wuhladachmy saßo morjo a tsi hodziny posdzischo ßmy do naschich kwartirow pschischli. Ja ßym nětko w Grammdorfje pola jeneho bura a je tam so mnu hischcze 11 muži. My ßmy tu, kaž ßo sda, mjenje witani, dokelż maja ludzo nětko nusne a njeje druhdy khwile, nam to a tamne pożadanje dopjelnicz. My mamy tudy saßo psches měru wjele ßłużby a strażow (wachow) a w nozy stajnje patrouille tam a ßem khodza a na to kedzbuja, hacz ßnano Danszy na kraj njewustupja a naß njepscheßłapnu. Wysche teho mamy hischcze nětkotre pólne straże, kotrez dyrbimy wobßadzecz, a na tutych pschezo něhdże 50 muži hotowych leži a we nozy kóżdy ras hischcze jedyn abo dwaj krócz wjaz, kiż pak rano saßo wotczahnu, jeli ßo sda, so trěbni njebudza. Danske wójnske łódże bjes pschestacza po morju jěsdza a husto tak blisko k brjohu pschijědu, hacz ßebi jenoż nětkak ważicz ßmědza. Woni mjenujzy derje wjedza, hdże mamy kanony stejo, ale tych ßo boja a jim blisko njeńdu.

Tak je bjes druhim pschi wßy Weisenhausy ßredz Heiligenhafena a Lütjenburga tajke mórske městno, hdżež móża najwjetsche łódże czisczе hacz k brjohej pschijěcz a s lohkej prózu wjele tyßaz (tawsynt) wojakow na brjoh wußadzicz. Ale tajke městna ßmy ßylnje wobßadzili a by ßo Danskim najskerje slě seschło, hdy bychu won pschińcz chzyli. Najbóle Danskim kupa Fehmarn we wotczomaj leži a bychu ju najradscho s rukow pruskich wojakow wjali; pschetoż wokoło tuteje kupy stajnje něschto danskich łódżow jěsdzi, ale hacz dotal ßebi tola hischcze swěrili njeißu, so bychu na nju nadpad sczinili. My mamy pschikasnju, so mamy, hdy by ßo ßnadz tajki nadpad stak, pruskim, na kupje leżazym wojakam na pomoz czahnycz. K temu ßu nětkotre czołmy, w fehmarnskim sundze leżaze, wotnajate, so bychmy ßo psches Fehmarsuud (mórsku wusczinu bjes kupu a krajom) pschewjesc móhli.

W nozy k 1. julijej bě pola Fehmarna něhdże 12 danskich wójnskich łódżow a běsche powjesc pschischła, so je na nich wjele danskich wojakow, kiż chzedza najskerscho nadpad na kupu sczinicz. Tute łódże běchu tak blisko pschischłe, so buchmy w nozy w 1 hodzinje alarmirowani. My ßmy teho dla něhdże 3 hodziny marschirowali, jako pschikasnju dostachmy, so je strach nimo a so dyrbimy ßo saßo domoj wrócicz, tak so wokoło 8 hodzinow saßo do naschich kwartirow pschińdzechmy; pschetoż wot Grammdorfa hacz k Fehmarsundej je něhdże 4 hodziny puczа. Nimale runje tak ßo nam dwaj dnjaj posdzischo seńdze, pschetoż my buchmy wjeczor w 11 hodzinach alarmirowani, dokelż běchu Danszy se schtyrimi łódżemi k brjohej pschi Weisenhausy czisczе blisko pschijěli. Ale woni tola hischcze won njepschińdzechu, dokelż bě jim najskerje strach psched naschimi kanonami: pschetoż my bychmy jich khětro wotsje postrowili.

S zyła je wot naschich wyschich najwjetscha kedzbliwosc na to skożena, so Danszy njebychu na brjóh wustupicz móhli, a straże pschi morju dyrbja ßwěru na wscho kedzbowacz, schtoż s njepscheczelskeje strony ßem wuhladaja a schtoż ßo jim bliži. — Na tajkej straži

Sakska. Sańdżenu ßobotu wjeczor bu minister ſ Beuſt po ßwojim wróczenju ſ Londona, hdżeż běſche na tamniſchej konferenzy ſchleswigholſteinſku należnoſcz ßwěru wujednacz pytał, w Draždżanach wot měſchczanow ſ rjanym ſaklowym czahom a ſ pěknymi ryczemi poczeſczeny. Někotre dny poſdźiſcho witachu jeho też w druhej a prěnjej komorje ſ khwalazymi ßkowami. — W Biſkopizach budże draždżanſke hkowne guſtavadolfſke towarſtwo 16. a 17. auguſta ßwoju lětſche ſhromadźiſnu dżerżecz. Pjenjeſy, kotrež móże towarſtwo wudżělicz, doſtanje drje po wjetſchim dżěle nowa proteſtanſka zyrkej w Liberzu (Reichenbergu), tola měnja někotſi, ſo ßo tola też na Czoplizy ſapomnicz njedyrbjako. — W Remſy je ßo 4. julija Friedrichez kubko wotpaliko. — Sańdżenu wutoru wotpalichu ßo w Goldbachu pódlanſke twarjenja kublerja Sengebodena. Błyſk bě ſapalik. — Teho runja dyri błyſk tón ßamy dżeń do domſkich jeneje ſahrodniſkeje żiwnoſcze pola Žitawy a ſaraſy tam 20létneho mkodeho czlowjeka, jako chzyſche tón runje pſches próh krocżicz. — Prósniny na kralowſkich ſakſkich ßudniſtwach ßo 21. julija ſapocznu a budża 6 njedżel tracz. W tutym czaßu budża jenoż tak mjenowane jara nuſne wězy wujednane a wußudżene. — S liſtoweho kaſchcza, pſchi budyſkim póſcze wißazym, ßo liſty, do njeho pokożene, też hiſchcze w nozy w 11 hodżinach 45 minutach won bjeru a po żeleſniży wotpoſczelu. To ßo też ſtanje ſ liſtami, kiż ßo wjeczor poſdże do kaſchcza, na dwórniſchczu wißazeho, tyknu. — W Breitenbrunje pola Schwarzenberga bě wóndanjo jena pěſtonecza mało dżěczatko na khwilu ßamo woſtajika. Tuto bě potom jenoż koſchlu wobleczene do lěża wuběžało a hakle na tſeczi dżeń je w jenych huſczinach namakachu. Wone bě drje hiſchcze żiwe, ale wumrje bórſy, jako běchu je domoj pſchinjeßli. — Sańdżenu njedżelu rano buchu mjeniny (Namenstag) Jeje majeſtoſcze kraloweje Amalije Auguſty wot hudźby budyſkeho wójſka ſ pěknej reveillu ßwjeczeny. — Wot budyſkeho ſjawneho ßuda bu 8. julija wěſty J. C. Ziegenbalg ſe Schönbrunna pola Biſkopiz dla czežkeho ranjenja k 4létnej khoſtarni wotßudżeny. — Pruſka ſwudowjena kralowa Hilżbjeta je 9. julija k kralowſkej ßwójbje w Pilnizu na wopytanje pſchijěła. — Jako ßo wóndanjo w druhej komorje wo krajny pſchinoſchk k podpjeranju rjanych wumjolſtwow (Kunſt) jednaſche, praji też ſapóßkanz k. ryczniк a ryczerkubleŕ Schenk ßwój dżak ſa to, ſo je ßo bukiczanſkej zyrkwi ſ tajkich pjenjes rjany woltarny wobras wuſtajił. — W Mohliſu pola Miſchna dyri błyſk 8. julija do jeneje lipy, pod kotrejż kubleŕ Wolf ſ Pródy a jeho ßkužobny hólz ſtejeſche. Wolf bu ſaraženy, tón holczez pak ße ßnadnym wobſchkodzenjom woteńdże.

Lětuſcha draždżanſka ptacza kuka ßo njedżelu 31. julija ſapocznje.

Pruſſy. Jeho majeſtoſcz kral Wylem dżenßa abo jutſje ſ Karlsbada do Gaſteina pojědże, ſo by ſ tamniſchimi kupjelemi ßwoje lěkowanje ſkónczik. — W Barlinje je ßo w ſańdżenych dnjach ſjawny ßud ſapocżał, kotryż ma 154 pruſkich Polakow ßudżicz, kiż ßu ſběžkarſtwa dla wobſtorżeni. Ssu to najbóle ryczerkublerjo, wucżeni, ſchoßarjo, najeńkojo, ſtudentojo a pſchekupzy. — S Wina pißaja, ſo tam pruſki kral ſ Gaſteina pſchijědże a ſo budże też miniſter Bismark ſ nim. Sa czaß kraloweho pſchebywanja we Winje, kotrež budże něhdże 6 dnjow tracz, ßo ſa krala jara pyſchne wobydleuje na khěżorſkim létnym hrodże w Schönbrunnje pſchihotuje. — Ssmuha barlinſko-ſhorjelſkeje żeleſniży je nětko twjerdże poſtajena. Po njej tuta żeleſniza pſches ßamón Mnżakow njepońdże, ale doſtanje tuto měſto pobocżnu żeleſnizu, kotraż je ſ njej ſjenoczi. — Ruſki khěżor pjecża 19. julija ſ kiſſingſkich kupjeli do Barlina pſchijědże a ßo bórſy naſajtra do Petersburga poda. — Pſchi wójſku ſtanu ßo někotre pſcheměnjenja w uniformje. Mjenujży füſilierojo doſtanu měſto helma lohku czapku ſ módreho ßukna ſ kożanym wobrubjenjow, bjes ſadneje ſchpodki a ſchupinatych rjeczaſkow. Sa nje pſchiňdże kożany rjemjeń. Tſělzy doſtanu tu ßamu czapku. — Wſchitka infanteria doſtanje pak wjele wyſche ſchkórnje, kiż budża tajke, ſo móże ßo pſchi hroſnym wjedrje delni kruch kholowow do nich ſaſchnórowacz. — Pruſka je na wójnu ſ Danſkimi hacz dotal něhdże 14—15 millionow toleŕ nakożika. Tute pjenjeſy ßu ßo ſ wuſbytkowanych dawkow brake a njejßu ßo teho dla hacz dotal ani pjenjeſy ſ krajneho pokkada (Staatsſchatz) pſchimacz trjebake.

Jendżelſka. Wóndanjo bě ſtrona, nětcziſchemu jendżelſkemu miniſterſtwu napſchecziwna, na ßejmje tón namjet ſtajika, ſo dyrbi ßo miniſterſtwu prajicz, ſo wone dla ßwojeho ſadżerżenja w danſkej wójnje wjazy dowěrjenje kraja nima a ſo dyrbjako teho dla ſe ßkužby ſtupicz. W prěnjej komorje ßo też wjetſchina pſchecziwo miniſterſtwu wupraji, ale w druhej komorje bě wjetſchina na jeho ſtronje, tak ſo nětko dotalne jendżelſke miniſterſtwo dale w ßkužbje woſtanje. — Jendżelſke nowiny w tu khwilu Danſkim jara k měrej radża a je ſ teho widżecz, ſo jim Jendżelſka pomhacz nochże.

Schleswig-Holſtein. Danſzy ßu, każ ßo ſ weſtoſczu powjeda, 29. abo 30. junija na kupu Fehmarn, wot pruſkeho wójſka wobßadżenu, nadpad ſczinicz chżyli, a bě k temu hižom wſchitko pſchihotowane. Ale dokelż woni njenadżijży powjeſcz doſtachu, ſo ßu Pruſzy Alſen dobyli a ſo dyrbi danſke wójſko wot tam czěkacz, dha dyrbjachu ſe ßwojimi kódżemi khětſje rucże k Alſenej jěcz a wot tam czěkazych danſkich wojakow prjecz woſyczz pomhacz. — Poßleni, tamnu ſtronu wody, Limfjord mjenowaneje, leżazy kruch Jütlanda budże nětko też ſkoro

pschi morju ßo kóždy ras jara lubi. Jedyn móže jara daloko do morja widżeć a hdyž wětr tak wulke, pschez wěru wyßoke żołmy mjeze, dha je to kraßnje pschihladowacź, a ßo mi czaß tehdy jara rucże minje. So bych ßebi te wulke danske łódże prawje wobhladacź móhł, ßym ßebi w sańdżenych dnjach dalokowid (Fernglas) kupił, pschez kotryž móžu wschitko na łódżach podrobnje widżeć a też dźěry sa kanony liczicź.

Sańdżenu njedżelu ßym ßo s někotrymi druhimi wojakami w morju kupał, a dokelž ßo tehdy żołmy na kraj won mjetachu, njebě żadyn strach sa naß, hdyž bu też jedyn druhdy wot żołmy powaleny. Ale mórska woda khětro hrosnje ßelenje błodźi.

Moje pißmo je tón krócź hubjene, dokelž żaneho kmaneho města k pißanju nimam, pschetoż my nětko saßo na hunach a w bróžnjach bydlimy. — Żita tu wschudże pschez wěru kraßne steja a ßu tak rjaue, so ßo hižom wschitko lěha. Ssyna ßo jow w tu khwilu ßyku a je trawa tak wulka, so skót, wonka we njej leżazy, s njeje won widżeć njeje.

Jako běch hischcże w Segebergu, ßym ßerbski bibliski puczník, wot k. fararja Imischa a ßerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa nam ßerbskim wojakam poßłany, dostał a czitam nětko kóždy dźeń we nim. — Wjele dobreho a t. d. Wasch K. Mkónk, kral. sakski wojak.

Ze Serbow.

S Budyschina. Pschichodny schtwórtk, 21. julija, sapoczinaju ßo na wschitkich ßudnistwach a ßudach (sakskich tak derje kaž pruskich) prózdniny abo ferije. Te ßame trajeja hacź do kónza (31.) augusta. We tym czaßu ßo wot ßudnistwow jeno najnuschische dźěła, kotrež żaneho wotstorczenja njeczerpja, wobstaraju.

S Klětneho. Pjatk, ßobotu a njedżelu jako 1., 2. a 3. julija běchu tsi, sa naschu zyrkej, schulu a woßadu ßwjedżeńske a rjane dny. Na tutych dnjach sta ßo mjenujzy sapokasanje naschcho noweho kantora k. Bjedricha Wylema Boigta s Horneho Hbjelska, kotryž běsche dotal 2 lěcze pola naß sa pomozneho wuczerja, wot Michała pak do Krnugelez designirowany, po 16 njedżelach pak saßo sa naschcho kantora a wuczerja wot k. s Brescius nad Jamnom atd. wuswoleny. Dźeń 1. julija bě jeho sapokasanje do schule. Hižom rano ½9 hodźinow běchu ßo nasch wyßokoczesczeny k. zyrkwiny a schulski patron k. s Brescius, k. farar Nowak, schulska rada, khejbětarjo, rychtarjo a schulszy prjódkstejerjo w schuli seschli. Dokelž k. Boigt hižom dlěschi czaß w schuli bydli, bu wón jenoż s bydleńskeje do schulskeje stwy wjedżeny. Sswjedżeń sapocza ßo s modlitwu, wot k. fararja dźerżanej, na czoż pschißahanje nowcho wuczerja a sbożopschecze wschěch pschitomnych ßlědowasche. Na to praji k. Boigt ßwój najlubosnischi dżak a ßlubi prawu ßwěrnosć a horliwosć w sastojnstwje, jemu poruczenym. Potom sastupichu dźěczi 1. a 2. rjadomnje do jstwy a buchu jemu wot jeneje holczki jene ßerbske, wot jeneho hólza pak němske spěwarske jako dar pschepodate; po czimž ßo khěrlusch: „Budź khwalba Bohu ßamemu" wuspěwa a k. farar Nowak w rjanej ryczi rospomni, kak ma ßo tajke sapokasanje Bohu k czesczi a schuli k wużitku stacź. Na to dźerżesche nowy k. kantor němsku a ßerbsku ryczź k shromadźisnje a na poßledku bu hischcże khěrlusch: „Ach wostań pschi naß s hnadu" spěwany. K czesczi k. kantora běsche bydleńska a schulska stwa pěknje s wěnzami pyschena a wón bě hewak też wjele darow lubosczc a pschecżelstwa dostał.

Nasajtra bě k. Boigt s lubosczc k ßwojim, jemu nětko dowěrjenym 280 schulskim dźěczom schulski ßwjedżeń wuhotował. Popołduju w 2 hodźinomaj czehnjesche czah, pyschcny s khorhojemi a wěnzami, wot schule k jamnjanskemu hrodej, hdżež ßo jena aria tsihłóßnje wuspěwa a k. kantor wyßokoczesczenemu knjejstwu pěknu ryczź dźerżesche a ßławu wunjeße. Czah dźěsche potom, pschewodżany wot wjele stow ludźi, se spěwom a hudźbu na jenu łuku sa Klětnom, hdżež schulska młodosć piwo a zakty dosta, tak wjele hacź schtó chzyschc. Wschelake hry dźěczi swjeßelichu a jich lubosć k ßwojemu nowemu wuczerjej k. Boigtej a k naschemu pomoznemu wuczerjej k. Zischnerej bě na wschěch wobleczach sjawnje widżecź. Też pschińdże tam knjeża ßwójba a pokasa woßebne dźělbranje na wjeßelu dźěczi. Pschi kónzu ßwjedżenja bu Jeho majestosczi naschemu najmilosczziwschemu kralej ßława wunjeßena, k. kantor wupraji ßwój najwutrobnischi dżak a se spěwom „W słotym blychczu rjane" bu tón rjany ßwjedżeń skónczeny.

Njedżelu 3. julija sta ßo sapokasanje naschcho noweho k. kantora se schule do zyrkwje a bě pucz s wuczernje do Bożeho domu s wjazorymi czeßnymi wrotami debjeny a s kwětkami a liscziczkami poßypany, zyrkej pak s pletwami a wěnzami wupyschena, woßebje wokoło woltarja. Rano ½8 hodźinow shromadźichu ßo schulske dźěczi, zyrkwinszy a schulszy prjódkstejerjo a potom też knjes patron a k. farar, wsachu k. Boigta do ßrjedża a czah poda ßo pod swonjenjem swonow do zyrkwje psched woltar. Tón krócź běsche němska Boża ßłużba prěnja a po liturgiji dżerżesche k. farar wubjernje rjanu ryczź a nowy k. kantor ßlubi jemu se sawdaczom ruki ßwěrnosć a pilnosć w sastojnstwje, po czimž bu jemu wot k. duchowneho wokazija pschepodata. Schulska młodosć spěwasche na to ariju, k. Boigt dźěsche pak k naschim rjanym byrglam a hrajesche k hłownemu khěrluschu; my pak wjeßelimy ßo, so ßmy saßo kantora dostali, kiž ßo k naschim byrglam hodźi a na nich derje hraje. Na

ſerbſkej Božej ſkužbje ſta ſo wſchitko rnnje tak, kaž prjedy pſchi němſkej.

Pſchipołdnju wobjedowachu rychtarjo, khejbětarjo, zyrkwini a ſchulſzy pródkſtejerjo na ſchuli a to na pſcheproſchenje k. kantora, kotryž hiſchcze wſchelake rjane dary doſta.

Tak běchu ſo nam te kraßne dny minyłe. Tón Knjes pak požohnuj nowownſwoleneho ſe ſwojim njebjeſkim žohnowanjom a daj jemu dołho a ſbožomnje ważne a cježke ſaſtojnſtwo wučerja tak wobſchěrneje ſchule wobſtaracz, wón ſpožcz jemu móz k dopjelnjenju ſwojich pſchißkuſchnoſczow, wobſtajnoſcz w prjódkwſaczach a luboſcz džěczi a ſtarſchich. Bóh budz ſ nim!

S Budyſchina. Tamón pjatk w nozy běſche ſo w jenym zelcze na tſělniſchczu zigarrydžěłaczeŕ Knepper ſ murjerſkim towariſchom Sartoriußom ſwadził, ſ cjehoż potom bitwa naſta, tak ſo Knepper cjěkaſche. Na ranje jcho ludžo pod horu ležazeho namakachu a wón je potom hiſchcze tón ſamy dżeń wumrjeł. Hacz je ſo to wot pukow abo wot panjenja ſe ſkały ſtako, njeje nam hiſchcze ſnate.

Póndżelu bě na tſělniſchczu tež ſwada a běchu ludžo wunjeßli, ſo je tyſcheŕ Zehl ſaraženy. To pak wěrno njebě, kaž ſo poſdžiſcho pokaſa.

Ssobotu 2. julija bu tudy kubleŕ Schołta ſ Baczonja wot Božeje ruczki ſajaty, ſo na měſcze morwy woſta.

Pſchi njewjedrje, kotrež tu wutoru mějachmy, je błyſk do jeneho twarjenja na rěſniſkej haßy dyrił, njeje pak žaneje ſchkody naczinił. W němſkich hornych Łužizach je pak tón ſamy dżeń w 5 wßach ſapalił.

S Cžornez. Tudy dyri wutoru błyſk do ſwißlow Delenkez hródże a ſjědże bjes dalſcheje ſchkody po muri do ſemje dele.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Ernſt Jurij, Jakuba Kary, khěžerja na Židowje, ſ. — Jan Auguſt, Jana Kozora, wobydlerja w Jeńkezach, ſ.

Podjanska cyrkej: Hana Hańža, Jakuba Augnſta Wjeraba, nurjerja w Budyſchinje, dž. — Hana Marja, Hańže Kathariny Lukaßez na Židowje n. dž.

Zmerjeci:

Dżeń 30. julija: Jan Franz Berger, khěžeŕ na Židowje, 38 l.— 1. julija: Hana Madlena, Handricha Ponicha, kublerja a ſtarſkeho muža na Židowje, dž., 33 l. 5 m. — 2. Pětr Frenzel, khěžeŕ na Židowje, 57 l. 10 m. — Jan Schołta, kubleŕ w Baczonje, 56 l. — Michał Pjetaſch, khěžeŕ a murjeŕ na Židowje, 49 l. — 5., Jurij Juſt, kubleŕ w Bělczezach, 48 l. — Jan Wylem Mikkawſch Wacker, ſkałaŕ ſ Korſymja, 40 l. 10 m. (wumrje w Nadjanezach).

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinj:

9. julija 1864

Dowoz: 5862 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			niža.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np.
Pšeńca	5	2	5	4	20	—	4	27	5	5	2	5	5	—	—
Rožka	3	—	—	2	20	—	2	27	5	3	2	5	3	—	—
Jecźmjeń	2	17	5	2	10	—	2	15	—	2	17	5	2	15	—
Wowß	2	—	—	1	25	—	1	27	5	2	—	—	1	27	5
Hróch	4	10	—	—	—	—	—	—	—	4	10	—	4	2	5
Woka	3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kanabutry	—	16	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	3	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjeżna płaćizna:

W Lipſku, 15. julija. 1 Louisd'or 5 toler 15 nßl. — np. 1 połnowažazy cžerwjeny ſłoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. np.; winſke bankowki 87½.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

15 tl. 15 nßl. a 15 tl. 20 nßl.

pšeńca 50—58 tl., rožka 36—37 tl.,

(to je: ſa 25 pruſkich förzow.)

rěpikowy wolij (njecziſczeny) 13 tl. 7½ nßl.

(Cžiſczeny, kaž ſo w Budyſchinje pſchedawa ſtajnje něhdże 1¼ tl. dróżſchi.)

Cahi sakskošlezyuskeje železnicy z budyskeho dwórniša.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pſchipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecžor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; wecžor 6 h. 52 m.*; wecžor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

†) Pſchiſankujenje do a ſe Žitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pſchiſankujenje do Žitawy.

Hanß Depla a Mots Tunka dżenża žaneho měſtna nimataj.

Pôndzeln 18. julija dopołnja wot 10 hodzinow budze ßo pola podpißaneho wschelaki skoro hischeze nowy hospodarski grat sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacz. Bjes tutym je jedyn dobry wôs, jedyn por nowych brônow a krymarjow, kaž tež jedyn rjany dwajspschežny nimale hischeze zyle nowy pôlny grat a wschelake druhe kmane wězy.

W Bukojnje pola Hucziny. **B. Knauth,** kubleř.

Missionska shromadzisna

rachlowskeho ßerbskeho evangelsko-lutherskeho towarstwa budze jutsje (njedzelu 17. julija) popołnju w rachlowskej schuli wotdzeržana, na kotruž ßu pschecželjo missionstwa lubje proscheni a chzyli ßo tam w prawym ežaßu nutsnamakacz.

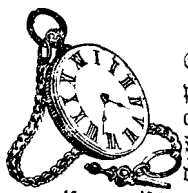

Cžesczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolnischo ßwój skład czaßnikow wschitkich drużinow. Wschitke porjedzenja ßo najwěsczischo a najsprawnischo wuwjedu pod rukowanjom najtunischeje płaczisny.

Tež pschispominam, so ßym ßerbskeje rycže tak derje mózny, kaž němskeje.

J. Schneider,

Firma: **Protza** a **Schneider,** czaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuschiz domje.

Mój kaschczowy magazin,

hdzež ßu kôždy czaß kaschcze wschelakeje wulkoscze s twjerdeho a mjehkeho drjewa po najtunischej płaczisnje dostacz, poruczam ja czesczenym Sserbam pschi potrjebje.

Möchel,

tyscherski mischtr pschi hrodowskej haßy

Ernst Küntzel

na rózku schuleřskeje a ßerbskeje haßy

pschedawa dla saloženja cigarroweje fabriki někotre dzělby starych cigarrow, wot 25 schtuk sapoczejo, po jara poniženych płaczisnach.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscz, płodzi wjele mloka a sadzěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Knjesej G. A. W. Mayerej we Wrotßjawzu.

Wjele měßazow sa ßobu běsche ßłužobna dzowka Eleonora Knödlerez straschnje na bróscze khora a bě tak woßłabnyła, so ßebi hižom kóždy na jeje ßmjercz myßlesche. Wona bu teho dla se ßmjertnymi sakramentami sastarana. W tajkim bědowanju spytach ja sa nju jako poßleni pomozny ßrědk Wasch **běły bróstsyrop,** a dzakowano Bohu a Waschemu bróstsyropej, hižom po wutrjebanju dweju bleschow ßo s njej polěpschowasche a po tseczej bleschi je hižom saßo tak strowa, so móže s nowa ßwoje dzěło czinicz, kaž prjedy.

Leopold Siegl,

hosczeňzař k selenemu schtomej blisko Breitenfurth pola Wina, 5. meje 1863.

Jenož woprawdzity maja Mayerowy běły bróstsyrop, ½ blesche 1 tl., ¼ blesche 15 nßl., na pschedaň knježa

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje.
Jos. Löbmann w Schěrachowje.
B. Hilbenz we Wôsporku.
C. Meißner w Biskopizach.
B. N. Scholta we Wotrowje.
J. Paulisch w Rakezach.
G. Faßka w Ebersbachu.

Němski Phönix,

wohen ſawěſćzace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſćzenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Skład
ſchpihelow,
ſtoczany kromkow
a
kulojtych
fotografijowych
wobłukow.

Schkleńzowy
porzelanowy a ſteingutotworwy
ſkład
Rudolpha Wilhelma
na ßerbſkej haßy,
najpotniſcho ſrjadowany, to wſchitko po najtuniſchich płaczijnach najpodwolniſcho porucza.

Skład
blidowych,
khofejowych
a
mnjenſkich
ßudobjow.

Photografisko-artistiski institut
Guſtava Bradela

w Budyſchinje pſchi theatrowym torhoſchczu bliſko ſnutſkomnych lawſkich wrotow porucza ßo k wuhotowanju a wudźěłanju wſchitkich photografiſkich džěłow po tunich płaczijnach. Podobijny (portraity) we wſchěch modernſkich wulkoſćzach, kopije wolijowych wobraſow a t. d., a t. d. ßo ſpěſchnje a zyle po požadanju ſhotuja.

Powſchitkoma aßekuranza w Trieſcze.

Powſchitkoma aßekuranza ſawěſćuje pſchi rukowanſkim fondu wot 20 millionow ſchěßnakow:

a) twory, mobilije, žně a wſcho hibite wobßedźenſtwo;
b) kubła pſchi puczowanju pſche transportun ſchkodu;
c) wona poſkicza ſawěſćenja na žiwjenje cžłowjeka na najwſchelakſche waſchnje ſa najtuniſche twjerde prämije a wudawa policy we pruſkim kouraucze.

Schkodowanja ßo pſches generalnu agenturu w Lipſku po ſnatym liberalnym waſchnju reguliruja a w pruſkich tolerjach hnydom wuplaczja.

K wſchemu wukaſowanju je rad hotowy

Julius Altmann,
hłowny agent ſa Budyſchin a wokolnoſcz.

Barbaŕnja.

Stare **wolmjenischcza**, kaž tež **ßomot, žida, merino, thibet**, kiž ßu ßwoju prjedawschu barbu shubiłe, ßo pola podpißaneho s **nowa rjenje wobarbja**, teho runja hotowe **mantle, ßuknje, kholowy** a t. d. ßo **wobarbja** a tak cžiscže **wuplokaja**, so ženje njewotbarbja.

Carl Mühlpfort,

barbaŕski mischtr na sadnej bohatej haßy w domje k. pschekupza Schanza na tafli k spósnaczu.

Strowotny khofej,

ßwěru po poručnosczi wuwołaneho knjesa lěkarja Arthura Lutzy w Cötheuje wot knjesow Louis Wittig & Co. tam pschihotowany, kotryž po cžischczanym wukasanju warjeny, jara derje ßłodzaze a sa khorych pschihódne picze poskicza, kiž krej na žane waschnje njeměrnu njeczini. Ja pschedawam wot tuteho khofeja hižom wjele lět jara wjele po najtunischich płaczisnach a to zyły punt po 24 np., poł punta po 12 np., ¼ punta po 6 np. a ßym w tychle dnjach saßo zyle nowu poßyłku dostał.

W Budyschinje na ßerbskej haßy.

J. G. F. Nieckſch

Wosjewjenje.

Czesczenym Sserbam ja s tutym najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so ßym wot 1. julija teho lěta korczmarstwo a wupschahanje wot k. Zyza na róžowej haßy wotnajał a so budu mojim lubym hosczam stajnje s dobrym piwom a palenzom a teho runja tež s khofejom najlěpje poßlužecz.

August Bräuer.

Kedžbu!

Dokelž ßym ja wulku dźělbu stroweho schlesynskeho hrochu k wußywej dostał, pschedawam jón nětko kórz po 4 tl.

Teutscher w Porschizach.

So ßym ßwoje khlamy se Schlemmarjez khěže na žitnych wikach do Donathez (prjedy Schramiz) khěže na snutskomnej lawskej haßy pschepołožił, to s tutym najpodwolnischo wosjewjam.

A. Schulze (Schołta), czaßnikaŕ,
nětko na snutskomnej lawskej haßy cžo. 135/63.

Jedyn sprawny młody cžlowjek, kiž je młynstwo nawuknył a je ßerbskeje rycže mózny, móže sa dobru sdu hnydom w jenym młynje do dźěła stupicz. — Tež móže tam młody cžlowjek, kotryž chze młynstwo nawuknycz, hnydom město dostacz. Hdže? to je shonicz we wudawaŕni Serb. Nowinow.

Jena khěža w snutskomnym měscže Budyschinje je na pschedaň. Hdže? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Jena khěža, kotraž ßo sa jeneho rjemjeßnika, woßebje sa jeneho krawza abo schewza derje hodži, je se ßolotowej sahrodu w Jitku k pschenajeczu a móže ßo pola Handrija Pawlika tam wscho dalsche shonicz.

Jedyn cžorny poß je ßo pschiwdał a móže ßo cžo. 2 w Zokowje saßo dostacz.

Sa jene wjetsche kubło w pirnskej wokolnosczi ßo dwaj wolazaj a dwě hródžnej dzowzy sa dobru sdu pytaja a móža hnydom do ßłužby stupicz. Tajzy, kiž wo to rodza, njech ßwoje mjeno pak ertnje pak pod snamjenjom **A. K.** we wudawaŕni Serb. Nowinow wosjewja.

Dźak.

Ja buch do wulkeje srudoby stajeny, jako ßo mi 14. junija moje samóženje s błyskom spali, ale ja dyrbju s wutrobnym dźakom na to spomnicz, so je mi triestske woheńsawěsczaze towarstwo, pola kotrehož mějach sawěsczene, moju schkodu s zyła sarunało a mi hižom pjenjesy psched dwěmaj njedźelomaj wupłacziło. Ja móžu teho dla tuto towaŕstwo kóždemu poručžicz.

W Sahorju, 10. julija 1864.

Handrij Henczka.

Lubym pschecželam a snatym poručžataj ßo jenož na tutym puczu jako

ßlubjenaj:

Anna Kubez,
Jan Schneider.

W Budyschinje, 10. julija 1864.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Cišć **L. A. Donnerhaka** w Budyšinje.

Čisło 30. 23. julija. 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S wósporskich stronow. — S Dźěchorez. — S Bójßwez. — S Wojerez. — S Delneho Wujesda. — S Trjebina pola Sslepeho. — Wotprawjenje tkalza K. G. Thoniga.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydźenja.

Win, 15. julija. Na woßebite požodanje Danskeje je ßo wot wójnuwjedźazych wjeŕchow pschiměr hacž do kónza měßaza pschiswolił. Jednanja k postajenju wuměnjenjow sa pschiměr a měr směja ßo w Winje, k cžemuž Danska jeneho połnomóznjeneho poscžele, kotryž ma s rakuskim a pruskim knježeŕstwom wo sakład měra radu składowacž.

London, 16. julija. S Newyórka ßu powjescže pschischłe, so je jena dźělba saparatistow do Marylandske sakročiła, unionski general Graut pak ßo s nowa na dobycže Petersburga hotuje.

Barlin, 18. julija. Bjes Pruskej, Rakuskej a Danskej je sastacže wojowanja wot 20. julija 12 hodźinow pschipołdnju hacž do 31. julija w nozy postajene.

Win, 18. julija. S Hamburga pißaja, so staj hrabja Moltka a komornik Sick s danskeje strony sa połnomóznjeneju sa jednanje wo měr we Winje postajenaj, a so budźe danski ßejm najskerje bórsy rospuschcženy, (to rěka, jeli by chzył pschecžiwo měrej ryčžecž.)

Altona, 18. julija. Schleswigholsteinske towaŕstwa chzedźa póndźelu 25. julija w Rendsburgu shromadisnu dźeržecž, w kotrejž ma ßo postajicž, so schleswigholsteinski lud pschecžiwo temu protestiruje, hdy bychu Pruszy a Rakuschenjo po wobsanknjenju měra kraj hischcže dlěhe wobßadźeny dźeržecž a tak augustenburgskeho wjeŕcha wot ßwojeho prawa wotcžischcžecž chzyli.

Apenrade, 19. julija. W nozy wot 17. k 18. t. m. je tež kupa Föhr wot rakuskeho wójska wobßadźena. Danskemu kapitanej Hammerej ßo poradźi, so móžesche s někotrymi łódźemi cžeknycž. Nětko ßu wschitke schleswigske pschi wjecžornym brjohu ležaze kupy w ruzy sjenocženeho prusko-rakuskeho wójska.

London, 18. julija. S Newyorka pißaja wot 9. julija: Separatistojo ßu město Frederick w Marylandskej wobßadźili a unionistojo, jim s napschecža stejazy, ßu psches rěku Monocacy zofali.

Karlsbad, 20. julija. K cžescži pruskeho krala bě wcžera serenada a illuminacia. Wón je dźenßa wotjěł.

Marienbad, 20. julija. Jeho majestoscž kral pruski je dźenßa ßem pschijěł a chze ßo jutsje rano psches Weiden do Gasteina na pucž podacž.

Najnowsche.

Hamburg, 21. julija. Wyschi kommandeur pruskeho wójska, prynz Bjedrich Korla, je wyschemu kommandeurej sakskohannoverskeho wójska w Holsteinje, sakskemu generalej Hakej, k nawjedźenju dał, so ma porucžnoscž, Rendsburg s pruskim wójskom wobßadźicž. General Haka je wotmolwił, so dyrbi, dokelž ma jenož schtyri kompagnije wójska w Rendsburgu, psched Prußami zofacž, ale so samolwjenje tajkeho skutkowanja wot ßo wotpokaže. Pruske knježeŕstwo chze po tajkim Sakskow a Hannoverskich s Holsteina wucžischcžecž.

Altona, 21. julija. Dźenßa je 6,000 pruskich wojakow Rendsburg wobßadźiło. General Haka je w Frankfurcže protestirował.

Saksa. W Oberfohlandze je ßo 17. julija jenicźki 13létny ßyn tamniſcheho tótki Schuberta pſchi kupanju w rěźy Sprewi tepik. — W Bärenſteinje pola Lauenſteina wotpalichu ßo 12. julija wjeczor twarjenja dweju burſkich kubłow. Woheń bě pſches to wuſchoł, ſo bě nowohaſcheny kalk w bróźni někotre żeleſa, ſ kotrymž ßo drjewna hromadu dźerżachu, tak ſażehlik, ſo běchu ßo wot nich drjewna ſe ßkomu, pſchi nich leżazej, ſapaliłe. — Wot budyſkeho ſjawneho ßuda bu 15. julija ßkużobna dźowka Marja Madlena Dittrichez ſe źidowa kranjenja dla k 1 lětu a 3 měßazam khoſtarńe wotßudźena. — W Gaulis'u pola Zwenkawa dyri 9. julija błyſk do domſkich kublerja Scholle, wobſchkodźi ßwißle a ſwottorha jeho 13létnej, ſa blidom ßedźazej dźowzy draſtu a ſtupnje, a wopali ju tak, ſo nětko na khorym łożu leži. — Budyſka krajſka direkzija woſjewjuje, ſo maja ßo czi twarſzy rjemjeßnizy, kotſiž chzedźa w bliźſchim czaßu miſchtrſke pruhowanje pſchi budyſkej kommißiji czinicź, pola měſchczańſkeho radźiczela k. Heßlera hacź do 30. ſeptembra t. l. ſamokwjecź. — Temu, kotryž to budyſkej krajſkej direkciji woſjewi, ſo je na kruwoch tajke jětra namakał, ſ kotrychž móża ßo cźlowjekam jětra ſchczěpicź, je ſpomnjena direkcija 10 tl. myta wuſtajiła.

Pruſſy. Ruſki khěżor je 19. julija do Barlina pſchijěł a ßo tón ßamy dźeń ſe ßwojim miniſtrom Gorczakowom na dompucź do Petersburga podał. — Někotre nowiny chzedźa wjedźecź, ſo wěrno njeje, ſo budże uniforma wojakow tak pſcheměnjena, kaž ßo to tydźenja w Serbſkich Nowinach pißaſche. — Pruſke wójnſke łódźiſtwo je ßo w poßlenim czaßu wo 13 wójnſkich łódźow pſchiſporiło a je ßo ſa nje nimale 9 millionow toleŕ ſapłaczilo. K tutej ſummje je kral poltſecza milliona a tak mjenowany „ſeehandlung" połpjata milliona dał, a ſbytk budże ſ wuſbytkowanych dawkow wſaty. — Pſchi dobyczu kupy Alſena je pruſke wójſko błědowaze ſchkodowanje měło: Morwi: 4 wyſchi a 76 muži; czeżko ranjeni: 7 wyſchich a 86 muži; lohko ranjeni: 19 wyſchich a 173 muži; najſkerje ſajatych: 7 muži. Po tajkim wſchitko do hromady: 30 wyſchich a 342 muži.

Rakuſſy. Młody bajerſki kral je ßo ſ prynzeßynu Mathildu, dźowku arzywójwody Albrechta, ßlubił. — Wójnſke khoſty ſchleswigholſteinſkeje wójny wopſchijeja ſa rakuſke wójſko hacź dotal 9 millionow ſchěßnakow.

Franzowſka. Revolucia w Algierſkej je nětko zyle poražena a wójſko, kotreż běſche tam teho dla woßebje ſ Franzowſkeje póßłane, ßo nětko w bliźſchim czaßu ſaßo domoj wróczi. — S Mexika ßu powjeſcze pſchiſchłe, ſo je mexikanſki nowy khěżor (prjedawſchi rakuſki arzywójwoda Max) ſe ßwojej mandźelſkej ſbożomnje do ßwojeho hkowneho měſta pſchijěł.

Jendźelſka. Miniſter ſwonkomnych należnoſczow, Lord Ruſſel, je pſched nětkotrym czaßom danſkemu kralej pißmo póßłał, w kotrymż praji, ſo jemu Jendźelſka w tutej wójnje ſ brónju w ruzy pomhacź njemóże. Tajke pißmo je wěſcze wjele k temu pomhało, ſo je danſki kral počał na měrczinjenje myßlicź.

Schleswig-Holſtein. Bjes Pruſkej, Rakuſkej a Danſkej je ßo ſaſtacże wojowanja wot 20. julija 12 hodźinow pſchipołdnju hacź do 31. julija 12 hodźinow w nozy poſtajiło. W tutym czaßu ma ßo, jeli móżno, połny měr bjes dotalnymi wójnuwjedźazymi wjerchami wujednacź a budże teho dla konferenza we Winje wotdźerżana, na kotrejž ßo ſaſtupjerjo rakuſkeho khěżora, pruſkeho a danſkeho krala wobdźěła. — Kajke wuměnjenja ßu, pod kotrymiž by ßo měr wobſanknycź měł, hiſchcze wěſcze ſnate njeje, tola ſda ßo to wěrno bycź, ſo Schleswig-Holſtein na żane waſchnje wjazy k Danſkej njepſchiňdże. — So by danſki kral Schleswig-Holſtein wobkhował, dha chze wón ſ zykej Danſkej do němſkeho ſwjaſka (deutſcher Bund) ſtupicź. Ale Němzy ßami wo to njerodźa, a Jendźelczenjo a Franzowſojo też czerpicź nochzedźa, ſo bychu Němzy na jene dobo pſches to wulku móz na morju dobyli, hdyž bychu danſke łódźe potom też ßobu němſke łódźe byłe. — Jütland je nětko hacź do najdalſchich kónzow wot pruſkeho a rakuſkeho wójſka wobßadźeny a njenamaka ßo tam ani jedyn danſki wojak. — Też buchu w ſańdźenych dnjach poßlenje ſchleswigſke kupy, kotreż běchu hiſchcze w danſkej ruzy, wot rakuſkeho wójſka wobßadźene.

Někotre nowiny powjedaja, ſo chzetaj Pruſka a Rakuſka też potom, hdyž je měr ſczinjeny, Schleswig-Holſtein tak dołho wobßadźeny dźerżecź, hacź budże wunamakane, ſchtó ma po prawym najwjetſche prawo na tutón kraj; pſchetoż hacź dotal njeje hiſchcze wucźinjene, komu ſ wěſtoſczu ßkuſcha. Wjele jich měni, ſo je auguſtenburgſki wjeŕch Bjedrich jenicźki prawy herba, w nowiſchim czaßu wudawa pak oldenburgſki wjelwójwoda, ſo prawo na jeho boku ſteji. Wobaj ſtaj tu wěż pjecża němſkemu bundestagej k rosrißanju pſchepodakoj.

Danſka. Tak khrobli a k wójnje wabjazy Danſzy w Kopenhagenje prjedy běchu, tak jara je jim nětko wutroba ſpanyła a żadaja tam ſ wulkim należenjom měr. Duż je też k wěrje podobne, ſo ßo we Winje bórſy měr wujedna.

Amerika. S amerikanſkeho wójniſchcza dale żane woßebne powjeſcze pſchiſchłe njeißu; Grant ßo pſchezo hiſchcze na ſeparatiſtiſke hkowne měſto Richmond měri, ſeparatiſtojo jemu pak ßylnje wobaraja dale krocźicź.

Ze Serbow.

S wósporskich stronow. Něschto zyle nowe ßmy wóndanjo w naschej wokolnoscži widżeli, schtož je wjele ryczow a spodżiwanja bjes nami nacziniło. Běsche to mjenujzy parna młóczeńska maschina czischcze noweje konstrukzije, kotraž żito hnydom na polu młóczi a też wěje, tak so móże ßo bórsy s pola na wiki dowjescz. Żito běži s maschiny hnydom do měcha, kotryž na wasy k temu pschi maschinje ßo namykazej steji a pschi postajenej liczbje puntow ßo roka, żito wußypaza, ßama saßunje, — a po tajkim měrjenje tudy trjeba njeje.

Zyła wěz pak wobsteji s dweju dżělow, najprjedy s tak mjenowaneje lokomobile a potom s młóczazeje maschiny, to je s drjewjaneho kaschcża, něhdże 3 kohcze schěrokeho, 5 kohczow wyßokeho a wo něschto dlěscheho, kotryż je na schtyri koleßa stwarjeny, na kotrychż też pschi młóczenju steji a ßo tak po woli pak ßem pak tam dowjescz hodżi. Lokomobila je pak zyle podobna na lokomotivu na żelesniży, jenoż so poßleńscha psches dwaj zylindraj, kotrajż ßo po boku namakataj, dżěka, prěnscha pak psches jedyn, kotryż je runje s wjerćha na parnym kotle pschiprawjeny. Wobaj dżělej ßo na polu s napschecżu ßebje stajitaj a psches paß sjenoczitaj, a młóczenje s tajkej spěschnoscżu dże, so ßo to k wěrje njepodobne sda.

My pak ßmy ßo we tutej wěży ßami pscheßwědczili a ßmy widżeli, so móżeschtaj lědom dwaj mużej (rapßowe) ßnopy do maschiny domjetacz. Hacz ßu ßnopy roswjasane abo niz, je nimale wscho jene a wot tschaßenja teho dla tudy żana ryczy njeje. Tajka maschina sa dżeń 100 kop a hischcze wjazy jara derje wumłóczi a to jenoż s pomozu někotrych cżłowjekow, dokelż wona tschaßenje ßkomy a ßacże trucżkow (pluwow) ßama wobstara, a to zyle czischcze, każ ßo pscheßwědczichmy.

My widżachmy tule maschinu na jara wulkim ryczerkubleŕskim rapßowym honje něhdże popołdnju w 1 hodżinje sapoczecz skutkowacz a wjeczor we 8 hodżinach bě wschitko womłóczene a wucżischczene, a maschina bu hižom wotwjesena. ⊙

S Dżěchorez. Sańdżenu ßobotu popołdnju w 3. hodżinje pocża ßo tudy jena, 30 kop ßlomy wopschijaza a k. ryczerkublerjej Dchernalej ßkuschaza fajma palicz. Psches dżěkawoscz mużstwow hnaschczanskeje a budyskeje ßykawy ßo poradżi, so ßo jenoż něhdże połoja teje fajmy spali. Jeneho cżłowjeka, na kotrehoż tukaja, so je woheń sakożił, ßu do pschepytanje wsali.

S Bójßwez. Cżeßla Bohuwěr Wolf, 64 lět stary, kotryż tudy 13. julija pola sahrodnika Michała Wiczasa na łubji w jenej komorje schpundowasche, mějesche to njesboże, so ßo s kruchom stareje lěpjeńzy pschekama a dele na kamjentne sthodżenki, do pinzy wjedżaze, pany. Wón běsche ßo pschi tym tak wobschkodżił, so sa něktore minuty wumrje, jako běchu jeho s rospadankow wucżahnyli.

S Wojerez. Ssobotu 10. julija psched wjeczorom wjesesche Narczan kublerja Wawrischa ßyn s wosom něktore kórzy żita do młyna w Nowej Łuzy a na żicze ßedżesche jeho 25lětny bratr a hischcze jedyn druhi burski ßyn. Jako chżyschce ßo wón w Nowej Łuzy s pucża, trochu wyßoko plestrowaneho, na pucz k młynej swinycz, panje spomnjeny bratr s wosa, kiż psches njeho dże a jeho tak wobschkodżi, so wón po něktorych minutach wumrje.

S Delneho Wujesda. Psches tudomneho k. fararja Ryczerja bu sa wojakow Haufu, Schramu a Jselta s naschej gmejny, kotfiż nětko w Schleswig-Holsteinje steja, 10 tl. nahromadżenych a jim poßłanych.

S Trjebina pola Sslepeho. Wutoru 12. julija mějachmy tudy Boże dżiwne, ale pschezo hnadne domapytanje. Połbura Janda 9 lětny ßyn jědżesche po ßłanje a běschtaj Němzez a Rudobez 8 lětnaj hólzaj ßobu na wosu; duż ßo sahrima a błysk dyri do prěnjeho brósneho koleßa, pscherasy ßniza, dżěsche pod wosom do kßebneho koleßa, wotrasy kruch swjena, slecza do kßebneho woka, kotrehoż na měsce sarasy, jemu kwaklu roskkowschi a jeho na schiji wopaliwschi. Tón druhi wok walesche ßo pak hischcze pok hodżiny, prjedy hacz běsche dodychak. Hospodar Jando, kiż něhdże 30 krocżel dale ßłanje dżěkasche, bu pohkuscheny a padże k semi, ale bjes wobschkodżenja saßo stany. Jeho ßyn, widżo, so ßo pod nim wscho ßwěczi, skocżi rucże s wosa, so by wokomaj postronki swotczinjak, Rudobez pak wosta czerstwy na wosu ßedżo a jeno Němzez hólczezu, kiż wot wosa prjecz khwatasche, dżěsche s hubu něschto krwě.

S dobom dyri błysk něhdże 1000 krocżel dale do Rudobez brózńje. Rudoba (Domel) a jeho ßußod na dworje stejo widżeschtaj, so kruchi lětachu a pokasa ßo potom, so bě jena deska wottorhnjena a ßrěni stołp wobschkodżeny. Błysk pak tola sapalił njebě. — Sabiteju wokow kscheseczijanska luboscz saßo narówna, ludżo njech pak, Bożu bliskoscz pytnywschi, każ Mójsaß něhdy w płomjenitym kerku, teho Knjesa ßmilnoscz khwala a jemu s bojoscżu ßkuża ßwoje żiwe dny.

Wotprawjenje

tkalza K. G. Thoniga s Jasonzy.

W Budyschinje bu sańdżenu wutoru 18. julija tkalz K. G. Thonig s Jasonzy wot żiwjenja k ßmjerczi wotprawjeny, dokelż běsche cżłowjeka skónzowak.

Dżeń 8. augusta 1863 namakachu mjenujzy khěžka-

rja a tkalza Jana L. Domscha w Motydle w kólni, k jeho domskim pschitwarjenej morweho a krajweho ležo; wokoło jeho schije bě jena kloftrowa schnóra sadžernjena. Pschi ßudniskim wobhladowanju a lěkarskej sekciji namakachu na wobleczu morweho jenu ranu, teho runja też na schiji jenu, na hłowje pak woßom hłubokich ranow, wokoło schije bě wysche teho błusna wot sadžernjeneje schnóry, a lěkarjo wuprajichu, so je Domsch wot teho wscheho ßmjercz měł a so je jeho něchtón skónzowak.

Ludžo bórsy na to tukachu, so je jeho tkalz Korla Gottlob Thonig s Jasońzy sarasyk.

Tutón je ßo tam w lěcze 1827 narodžił, je tam porjadnje do schule khodźił a po konfirmaciji na wschelakich městach a bjes pschestaczu jako tkalz dźěłak. Hacz do jeho, loni 20. augusta sčinjeneho wotwjedženja do jastwa, njeje w jeho žiwjenju a skutkowanju niczo spomnjecza hódneho widžecz było; wón bě czichi, dobroczinwy a pilny, tola piczu trochu pokhileny a potom, hdyž bě ßo napił, wadžaty a sahněwany.

W nastupanju ßwojeho njeskutka, kotrehoż bě ßo hižom pschi ßwojim prěnim pscheßkyschenju wusnak, powjedasche wón ßlědowaze: „Ja ßym 7. augusta k Domschej pschischoł, kotrehoż ßym też hižom prjedy wopytował a s jeho žonu prjedy jeje woženjenja luboscze měł; jako bě ßo Domschowa se ßwojim pschirodnym ßynom po ßnědanju prjecz podała, běch ja ßam s Domschom a to też ßlědowazu nóz, swadžich ßo pak na ranje s Domschom, dokelž mje Domsch s domu wupokasa, potom s jenym nožom sa mnu czißny a se ßekeru na mnje džěsche. Ja ßo teho dla wobarach, Domschej ßekeru wutorhnych a jeho někotry krócz do hłowy dyrich, na to pak, so bych jeho czerpjenje pschikrótschił, s jenej schnóru, kotruž běch někotre dny prjedy kupił, sadajich. Potom wsach s Domschoweho khamora někotre kruchi drasty a džěch prjecz.

Posdžischo wupraji Thonig: „Domsch je mje pschi kranjenju pscheßłapnył, a duž ßym jeho, so by to nichtón njeshonił, se sekeru sarasył.“ Ale tuto wuprajenje wón posdžischo saßo naspjet wsa a wosta pschi tym stejo, so je wón tón skutk jenož s hněwa wobeschoł, dokelž jemu Domsch njeje chzył ßuknju požczicz a je hewak też słě wot njeho ryczał.

Pschi dalschim pschepytowanju je ßo też dopokasało, so je Thonig hižom dleschi czaß njepscheczelske myßle pscheczziwo Domschej we wutrobje noßył. Skónzowanje Domscha je ßo pak na to waschnje stało, so je Thonig dopołdnja 8. augusta 1863, jako Domsch Thonigowy kabat schijesche, sa Domschowym khribjetom stejo, spomnjenu schnóru wokoło jeho schije sadžernył a jeho s wjazykróczným saczehnjenjom hacz do bjesłapschijecza dajił, jeho potom se jstwy do khěžneje komory wlekł a, jako bě jeho tam na khribjet położił, s tupym kónzom ruczneje ßekery 8 ras do hłowy dyrił a potom s wótrym s najmjeńscha tsi rasy do schije rubnył.

Wschitko to bě sa budyschc wokrjeßne ßudnistwo dopokasmo, woßebje dokelž bě ßo wot Thoniga też kranjenje stało, so je wón Domscha s wotmyßlenjom a pschemyßlenjom skónzował, a spomnjene ßudnistwo jeho teho dla k ßmjercži wußudźi, kotrež wußudženje bu też wot kralowskeho wyscheho appellacionskeho ßuda wobtwjerdżene.

Po sjewjenju tuteho wobtwjerdżenja wustupi Thonig s tej skórżbu, so je jeho Domschowa k skónzowanju jeje mandżelskeho naschtykała a so je tón skutk s njej w hromadże wobsanknył. Ale pschi sjawnym jednanju rjekny wón, so je jeho wobskorżowanje njewěrne, a so je wón jenoż teho dla s nim wustupił, dokelž je ßebi myßlił, so móhła ßo jemu schtrafa teho dla ßnadź pomjeńschicz.

Prósstwa wo wobhnadżenje njebě ßo dopjelnika a duž bu postajene, so ma ßo Thonigej 19. julija dopołdnja w 9 hodźinach na dworje budyskeho hrodu k schtrafje s guillotinowej ßekeru hłowa wotczecz a wón tak se žiwjenja k ßmjercži wotprawicz.

W tajkim wutpohladanju bu guillotina (praj: giljotina), s Draždżan ßem pschiwjesena, póndżelu popołdnju na spomnjenym dworje natwarjena. Bě to drjewjana, něhdże dwaj łohczej wyßoka a něhdże 6 łohczi dołha a też tejko łohczi schěroka, wuschpundowana a czerwjenje wobarbjena twarba, na kotrejż dwaj stołpaj stejeschtej, na kotrymajż wulka, czežka a skoro na ßekerz podobna, jenoż bóle na koßu kowana ßekera wißasche. Psched stołpomaj stejesche někajke blido a psched nim deska s rjemjenjemi a delka s prěczjnej deschku. Zyła twarba bě s wobłoženjom, łohcz wysche njeje doßahazym wobdata, tola bě tuto wobłoženje tam, hdżež někotre skhodżeńki na twarbu horje wjedżechu, wotewrjene.

Jako wutoru dopołdnja 9 bijesche, pschindżechu ßobustawy budyskeho wokrjeßneho ßuda a statny ryczník k guillotinje, psched kotrejż běsche selene blido postajene. Direktar ßudnistwa pschikasa strażmischtrej jastwa, so by ßo Thonig pschiwjedł a hnydom wustupi tón s jastwa. K prawizy džěsche jemu k. primarius Rülling a k lěwizy strażmischtr Roll, sa nim pak dwaj běrzaj. Jako bě Thonig psched shromadżenych ßudnikow stupił, rjekny k. wokrjeßnoßudiski direktar Hensel něhdże tak: „Po wyschej poruczności s tutym wosjewjam, so bu pschitomny, 37 lět stary tkalz Korla Gottlob Thonig s Jasonzy teho dla, dokelž je khěžkarja a tkalza Domscha w Motydle 8. augusta 1863 skónzował, wot budyskeho wokrjeßneho ßuda k ßmjercži wotßudżeny a so je ßo tuto wotßudżenje wot draždżanskeho wyscheho appellacionskeho ßuda wobtwjerdżiło. A dokelž też Jeho majestosczj kral Jan wot ßwojeho wobhnadżeńskeho prawa žane wužiwanje czinił njeje, dha pschepodawam Thoniga nětko wotprawjerjej k

dopjelnjenju ßmjertneje ſchtrafy.“ Hdyž bě to prajene, ſtupi draždžanſki kat (Scharfrichter) Thonigej k jenemu bokej a k druhemu jeho towarſch, wobaj w cžornej draſcže, w fraku a ſ kłobukom, a Thonig dżěſche bjes nimaj na guillotinu. Wón dżěſche ſtyknywſchi ruzy a zyle poniżnje a běſche hižom ßmjercżblědy. Na guillotinu pſchiſchedſchi, wußleczechu jemu ßuknju a laz a wuhornychu jemu koſchlu ſe ſchije, pſchiwjaſachu jeho k deſzy, pſched jeje blidom ſtejazu, powróczichu ju ſ nim a ßunychu jeho tak bjes guillotinowaj ſtołpaj, ſo jemu ßekera, wot kata w tym ßamym wokomikнjenju dele ſpuſchczena, hłowu wotcza, kotraž do kaſchcza, pod blidom ſtejazeho padże. Cżěło, kotrež ßo dale njehibaſche, bu potom wotwjaſane a ſ hłowu do jeneho druheho kaſchcza pokożene a tutón na wós donjeßeny, kiž ſ nim hnydom do Draždżan wotjědże. — S guillotiny potom krej ſetrjechu, ju bórſy roſebrachu a na druhi wós ſnoßychu, kotryž ju po krótkim cżaßu tež do Draždżan wjeſeſche.

Zyła wěż wot Thonigoweho ſtupjenja pſched ßudnikow hacj k wotcżeczu jeho hłowy trajeſche jenož połſchtwórta minutow a tak dołho bijeſche ßo na lawſkim tórmje na ſwón a dyri ßo kóżdy ras ßydom krócż ſa ßobu, tak ſo ßo tſi raſy ßydom krócż a poßleni ras jenož ſchtyri krócż dyri. Po zyłym měſcże knjeżeſche w tutych minutach najwjetſcha cżiſchina.

Thonig, hacż runje wo prědka wo żanym duchownym niczo wjedżecż nochżyſche, je ßo potom ßwojeje ſkóſcże wutrobnje kał a dżeń do ßwojeho wotprawjenja Bože wotkaſanje ſe wſchej nutrnoſcżu wužiwał.

S Khoczebuſa piſaja, ſo bu tam ſandżenu ßobotu 16. julija rěſnikej Eduardej Waldauej ſ Borkamora teho dla hłowa wotcżata, dokeż bě ßwoju mandżelſku 6. novembra 1862 ſkónzował. (Wobſchěrniſchu roſprawu mózemy hakle ſa tydżeń dacż.)

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Póndżeſch dha na budyſki hermank ſchto kupowacż?

Mots Tunka. Haj, to ßo wě.

H. D. Ale, hdyż chżeſch kupowacż, dha dyrbiſch pjenjeſy měcż.

M. T. Nó, to tola kóżdy wě.

H. D. Ja njewěm, hacż to kóżdy wě; pſchetoż wóndanjo pſchiňdżechu k jenemu burej a kupichu 36 a 37. Ale jako dyrbjachu płacżicż, dha njemějachu żanych ßadżakow.

M. T. Aj Pětrko, aj Pětrko,
Schto je ßo tebi ſeſdało,
So tola kubła kupujeſch
A ſapłacżicż je njemóżeſch.

H. D. Haj, to dyrbi żadkawje mjerſaze bycż.

M. T. Ach, dha ßebi mjerſanje ſ piwom ſawariſch — a prjecż je.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani

Michałska cyrkej: Jan Budař, kněžeŕ na Židowje ſ Marju Amaliu Khmjeliz tam. — Jan Ernſt Pětſch, leżomnoſczeŕ w Budyſchimje, ſ Hańżu Schołczizz ſ Małßez.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Ernſt Bohuwěr, Korle Auguſta Glätty, khěžkarja w Brěſowje, ß. — Jan Auguſt, Handrija Wobſta, khěžkarja we Wulkim Wjelkowje, ß.

Podjanska cyrkej: Hana Marja, Jana Korle Auguſta Laraßa, běrgarja a khěžerja w Budyſchinje, dż.

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 ḥ. 35 m.*; dopołnja 9 ḥ. 11 m.: pſchipołnju 1 ḥ. 3 m.*; popołnju 3 ḥ. 33 m. weczor 8 ḥ. 21 m.*; w nozy 2 ḥ. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 ḥ. 51 m.*; dopołnja 11 ḥ. 40 m.*; popołnju 3ḥ. 25 m.†; weczor 6 ḥ. 52 m.*; weczor 9 ḥ. 18 m.; rano 12 ḥ. 30 m.

---

†) Pſchiſankujenje do a ſe Zitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pſchiſankujenje do Zitawy.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinj:
16. julija 1864.

Dowoz: 6719 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			nižša.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najnižša.		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np.
Pšeńza	5	2	5	4	20	—	4	27	5	5	5	—	5	—	—
Rožka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Jeczmjeń	2	17	5	2	10	—	2	15	—	2	17	5	2	15	—
Wowß	2	—	—	1	20	—	1	27	5	2	—	—	1	25	—
Hróch	4	10	—	—	—	—	—	—	—	4	10	—	4	2	5
Woka	3	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	7	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	4	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	15	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	3	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjeżna płaćizna:

W Lipſku, 21. julija. 1 Louisd'or 5 toler 15 nßl. — pn. 1 połnowažazy cžerweny ſkoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. np.; winſke bankowki 88½.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

15 tl. 15 nßl. a 15 tl. 20 nßl.

pšeńza 50—59 tl., rožka 36—37 tl.,

(to je: ſa 25 pruſſich korzow.)

rěpikowy wolij (njecziſczeny) 13 tl. 7½ nßl.

(Cziſczeny, każ ßo w Budyſchinje pſchedawa ſtajnje nĕhdże 1¼ tl. drožſchi.)

Wutrobny dżak.

Dżak, horzy dżak nětk praju Wam
Wſchĕm ßwojim lubym pſchecżelam,
Kiż ſ luboſczu tak bohacze
Scże wſchitzy wobdarili mje.

Tón prĕni je mi na myßlach:
Jan Auguſt Bart we Tſĕlanach,
Kiż każ tež jeho mandżelſka
Sso pſchezo na mnje dopomnja.

Tón druhi pſchecżel ßmilniwy
Jan Jurij Rynecz we Wurizy,
Każ tež ta jeho cżeta mi
Dar bohaty ßu poßłali.

Tež ſaßkuži dżak wutrobny
Jan Schpótka tam we Bĕlcżezy
A jeho luba mandżelſka
Kiż tež njej' na mnje ſabyła.

Kaj, junkrocz dżak wſchĕm hromadże
Wam ſa te dary bohate,
Kiż lubowani Wy ſcże mi
Ssem do Holſteina poßłali.

Bóh żohnuj ſa to bohacze
Wam wſchitko tudy na ßwĕcze
A po ßmerczi Wam junu daj
We njebjeßach ßwój Boži raj.

A dali Bóh, ſo pſchińdu dom,
Chzu dżakowacz ßo ſ wjeßelom
Wam ſa tu wulku dobrotu
Tež ſ ruku, ſe rtom, ſ wutrobu.

Jan Bohuwĕr Schołta ſ Cžornych Noßliz, kr. ſakſ. wojak 2. bat. 4. komp. w Holſteinje.

Großowe
broſtkaramelle
najlĕpſchi ßrĕdk k wotſtronjenju kaſchela a k połóženju dychanja, każ tež k ſwarnowanju pſche dybawoſcz pſchi ſaſymnjenju w ſymnym cżaßu.

Sa Budyſchin a wokołnoſcz w hrodowſkej haptyzy knjeſa M. Jäßinga kóżdy cżaß na pſchedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

W knihařni **Smolerja a Pjecha** je ſa 2½ nßl. dostacz:

Nawoženja

ze ſchtyrjomi ſtami.

Powjedanczko ze wſy.

Zežĕſkeho zeſerbſchczikł J. Cĕsla.

Barbarńja.

Stare **wolmjenischcza**, kaž tež **ßomot, žida, merino, thibet,** kiž ßu ßwoju prjedawschu barbu shubite, ßo pola podpißaneho ſ **nowa rjenje wobarbja,** teho runja hotowe **mantle, ßukuje, kholowy** a t. d. ßo **wobarbja** a tak cžiſcze **wuplokaja,** ſo ženje njewotbarbja.

Carl Mühlpfort,

barbarſki miſchtr na ſadnej bohatej haßy w domje k. pſchekupza Schanza na tafli k ſpóſnaczu.

Barlinſke wohenſawěſczaze towarſtwo

Sałożene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj tolerjow.

Tuto hižom 51 lět wobſtejace towarſtwo bjerje ſawěſczenja pſche wóhnjowu ſchkodu horje po niſkich, ale twjerdych prämijach, hdyž ſawěſczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěſczenja wobſtarataj a wſchě wukładowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawar Serb. Now.,
G. Fasska w Ebersbachu,
agentaj barlinſkeho wohenſawěſczazeho towarſtwa.

W Budyſchinje.

Němski Phönix,

wohen ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchßßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Mój

kaſchczowy magazin,

hdyž ßu kóždy czaß kaſcheze wſchelakeje wulkoſcze ſ twjerdeho a njehkeho drjewa po najtuniſchej płaczißnje dóſtacz, poručam ja czeſczenym Sserbam pſchi potrjebje.

Möchel,

tyſcherſki miſchtr pſchi hrodowſkej haßy

Strowotny khoſej,

ßwěru po poručnoſczi wuwołaneho knjeſa lěkarja Arthura Lutzy w Cöthenje wot knjeſow Louis Wittig & Co. tam pſchihotowany, kotryž po cžiſchczanym wukaſanju warjeny, jara derje ßłodžaze a ſa khorych pſchihódne pieze poſkicza, kiž krej na žane waſchnje njeměrnu njeczini. Ja pſchedawam wot tuteho khoſeja hižom wjele lět jara wjele po najtuniſchich płaczißnach a to zyły punt po 24 np., poł punta po 12 np., ¼ punta po 6 np. a ßym w tychle dujach ſaßo zyle nowu poßyłku dóſtak.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Ernſt Küntzel

na rózku ſchuleriſkeje a ßerbſkeje haßy

pſchedawa dla ſałożenja cigarroweje fabriki někotre dźělby ſtarych cigarrow, wot 25 ſchtuk ſapoczejo, po jara poniženych płaczißnach.

So ßym ßwoje khlamy ſe Schlemarjez khěže na žitnych wikach do Donathez (prjedy Schramiz) khěže na ſnutskomnej lawſkej haßy pſchepołożił, to ſ tutym najpodwolniſcho woſjewjam.

A. Schulze (Schołta), czaßnikaŕ,

nětko na ſnutskomnej lawſkej haßy czo. 135/63.

S nowinow „Mährisch-Schlesische Blätter Nr. 34. 1862 für Landwirthschaft, Gewerbe ꝛc". w morawskim Schönbergu wukhadzazych.

My dzerzimy sa ßwoju pschißłuschnoscz, khorowate czlowjestwo na jedyn ßrědk kedzbliwe sczinicz, kotrez ßwojeje spodziwneje hojazeje mozy dla saßłuzi, so bychu wschudzom wo nim shonili. Na bróscze a na płuzach khori, haj ßuchoczinarjo ßu psches tutón ßrědk niz jenoz pomjeńschenje ßwojich czerpjenjow namakali, ale ßu po dléschim nałozowanju teho ßameho ßwoju boloscz wotbyli, ßo zyle wustrowili a swjeßeluja ßo nětko saßo najlěpscheje strowoscze. Tudy njeje zane wobschudzenje, zane prósne khwalenje, wjele wjazy mamy dopokasma sa wěrnoscz teho, schtoz je prajene, a duz njech kózdy, kotremuz wustrowjenje ßwojich khorych ßobuczlowjekow na wutrobje lezi, tutón ßrědk pruhuje a dale snaty czini.

Tutón dopokasany a se stami wopißmow sastarany präservativ je **běły brostsyrop** knjesa G. A. W. Mayera we Wrótßławju, wot kotrehoz ßo jedyn skład pola knjesa E. J. Wanki w Schönbergu a pola knjesa Bowicza we Wiesenbergu namaka. **J. K.**

Jenoz woprawdzity maja Mayerowy běły bróstsyrop, ½ blesche 1 tl., ¼ blesche 15 nßl., na pschedań knjeza

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje.
Jos. Löbmann w Schěrachowje.
B. Hilbenz we Wósporku.
C. Meißner w Biskopizach.
B. N. Schołta we Wotrowje.
J. Paulisch w Rakezach.
G. Foßka w Ebersbachu.

K dobroczíwemu wobkedzbowanju.

Stara façoncigara,

hewak 1000 po 15 tl., pschedawa ßo, so by ßo wurumowała po 11½ tl., sto po 1 tl. 5 nßl., 25 po 9 nßl; druha tajka cigarra: tyßaz po 10½ tl., 100 po 1 tl. 2 nßl., 25 po 8 nßl., njepěkne po barbje a wubjerk w ambalema s Brasil a Kuba 25 po 6 a 6½ nßl., w snatej dobrosczi.

Gustav Schellhammer,
na bohatej haßy czo. 31/39.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łzizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobzernoscz, płodzi wjele mloka a sadzěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Młody czlowek, kotryz chze pschekupstwo nawuknycz, móze ßrjedz augusta město jako wuczomnik dostacz. Wscho dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Dokelz ßym pódla mojeho wojnarstwa tez

korczmarstwo

sałoził, dha proschu czesczenych Sserbow najpodwolnischo, so bychu mje prawje bohacze wopytowali, s tym ßlubjenjom, so budza pola mje pschi spěschnym a pscheczelniwym poßłuženju stajnje dobre piwo, khofej, symne jědze a t. d. dostawacz.

August Kapler,
s napschecza kaserny.

Jena khlamarnja, w kotrejz ßo hacz dotal wjele pschedawasche, je s twarjenjemi, se sahrodu a s kruchom pola na pschenajecze a móze ßo bórsy wobczahnycz. Wscho dalsche je shonicz pola młynskeho mischtra Kummera we Wulkich Sdzarach pola Wojerez.

Holza,

kotraz ma luboscz k dzěczom a kózde domjaze dzěło czini, móze na Michała pola podpißaneho du ßłuzby stupicz.

Moritz Lehmann,
mydłarski mischtr na bohatej haßy.

Aukcia.

Pöndzelu, 25. julija t. l. popołnju wot 1 hodziny budu ja na tudomnym farskim polu něhdze 70 kop stejazeje rozki sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawacz. — Dalsche wuměnjenja ßo w termiji wosjewja.

We Wulkich Sdzarach, 19. julija 1864.

Buhl.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 31. ~30. julija.~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — **Wojerski list ſ Jütlanda.** — Ze Serbow: S Budyſchina. — S Budyſchina. — Ze Swinjarnje. — S Budyſchina. — S Zympla. — S Minakała. — Wotprawjenje rěſnifkeho mifchtra Eduarda Waldaua ſ Bórthamora w Khocjebuſu. — Přilopk.

Swětne podawki.

Telegrafiſke depeſche wot zyłeho tydženja.

Gaſtein, 23. julija. Jeho majeſtoſć kral pruſki je dženja wječor w 7 hodźinach w najlěpſchej ſtrowoſći ſem pſchijěł.

London, 23. julija. S Newyorka wot 16. julija piſaja: Separatiſtojo, kiž Waſhingtonej hrožachu, ſu ſaſo zoſali a ſo pſches rěku Potomak wróćili; woni ſu wulke rubjenſtwo ſobu wſali. W krajinje Georgiji je unionſki general Sherman hač pſched twjerdźiſnu Atalantu pſchiczahnył. Separatiſtojo chzedźa Grantej do khribjeta panyć, ale wón ſo ujeboji.

Win, 24. julija. Danſkaj połnomóznjenaj ſtaj dženja ſem pſchijěłoj.

Win, 25. julija. Jednanja wo měr ſo hakle jutſje ſapoczną, ale dženja ſo wſchitzy połnomóznjeni wo tym rosrycźaja, na kajkim ſakładze by ſo měr ſaložicź hodźił. Danſki połnomóznjeńz ſda ſe wſchemu ſwolniwy byc.

Win, 25. julija. Wječera ſu ſobuſtawy konferenzy rosrycźowanja bjes ſobu měli, ſ kotrychž ſo wěſchcźicź hodźi, ſo ſo wobſanknjenje měra ſtanje. — Dženja pſchipołdnju w 1 hodźinje ſo prěnje poſedženje konferenzy wotdźerži.

Oldenburg (we Holſteinje), 26. julija. Dženja popołdnju ſakſki miniſter wójny ſ Beuſt, generalleutnant ſ Haka a wjazori druſy wyſchi ſakſzy officirojo ſem pſchijědu, ſo bychu wo 5 hodźinach ſakſke wójſko, w tudomnej wokołnoſći leżaze, wobhladali. Generalmajor Schimpff bu wječera telegrafiſzy do Altony powołany.

Stuttgart, 26. julija. Würtembergſka druha komora je jenohłósnje tón namjet pſchijała: Pſcheczíwo njeprawemu wobſadźenju Rendsburga wot pruſkeho wójſka ma ſo proteſtirowacź a würtembergſke knjeźerſtwo ma ſo pod poſkicźenjom nuſnych pjenjes napominacź, tajkemu pruſkemu gwałtowanju w ſjemocźenju ſ druhimi knjeźerſtwami napſchecźiwo ſtupicź.

Win, 27. julija. Dženja pſchipołdnju je konferenza ſwoju druhu ſhromadźiſnu wotdźerżała. Danſki wotpoſłanz komornik Quaada rjekny, ſo je wón njewobmjeſowanu połnomóc wot krala k jednanju doſtał.

London, 27. julija. S Newyorku piſaja: Unioniſtojo ſu rěku Potomak pſchekrocźili, ſo bychu ſa separatiſtami honili.

Najnowſche.

Win, 29. julija. Tudy ſo powjeda, ſo budźa wumjenjenja k wobſankjenju měra najſkerje hač do njedźele wujednane. Kajke to mumjenjenja ſu, njeje hiſchcźe ſnate. Danſki połnomóznjenź je jara ſwolniwy.

Budyſchin. Hornołużiſki powſchitkomny turnſki ſwjedźeń ſmeje ſo njedźelu 7. auguſta. Nětko 120 turnarjow poczehnje popołnju w 3 hodźinach ſ měſta na tſelniſchczo.

Sakſka. Jeho majeſtoſcz kral Jan je najmikoſcziwſcho pſchiſwolił, ſo ßmě knihikupz a pißaczel J. E. Ssmoleŕ w Budyſchinje rjad ßwjateje Anny 2. rjadomuje, jemu wot Jeho majeſtoſcze ruſkeho khěžora Alexandra ſpožczeny, pſchijecz a noßyecz. — W Budyſchinje ßwjeczeſche w tychle dnjach knihiwjaſarſki miſchtr Roſenkranz ßwój 50létny měſchczanſki a miſchtrſki jubileum. Měſchczanſka rada bě jemu ſbožopſchejaze pißmo póßłaka. — W Seidenbergu bu 21. julija jedyn wotroczk w jenej pěſkowej jamje ſaßypnjeny a potom morwy won wuhrjebany. — Sa czaß draždżanſkeje ptaczeje łuki, kotraž ßo jutſje njedżelu 31. julija ſapoczinje, płaczа tak mjenowane dżeńſke billety na żeleſnizy wot dżeńßniſcheho dnja hacz do póndżele 8. auguſta. — Po kralowej pſchikaſni je ßo miniſter wójny, k. ſ Rabenhorſt, wóndanjo do Holſteina podał. (Najſkerje wißy to ſ tym w hromadże, ſo ßu Pruſzy holſteinſku twjerdżiſnu Rendsburg wobßadżili a ſakſke a hannoverſke wójſko ſ njeje wuczíſchczeli.) — Sańdżeny ſchtwórtk bu wěſtemu Schönfelderej w Draždżanach teho dla ßudniſzy hkowa wotczata, dokelž běſche teho dla k ßmjerczi wotßudżeny, ſo bě pſchekupſkeho wuczomnika Blechſchmidta ſaraſyk a jeho wurubik. — W Dippelsdorfje wotpalichu ßo 18. julija twarjenja tſjoch burſkich kubkow. Wyſche druheho wobßedżeńſtwa ßu ßo też tſi ßwinje ſpalike. — W Altbernsdorfje je ßo 19. julija wjeczor Hanſpachez burſke kubło wotpaliło. — Dokelž pſchi ſakſkej lotteriji loßy hiſchcze pſchezo njedoßahaja, dha budże wona pſchichodnje ſaßo wo 10,000 loßow pſchiporjena. — Pjatk 22. julija mějachu we wokolnoſczi Lipſka ßurowe njewjedro. Błyſk dyri do wowczeŕnje hrabje Hohenthala w Göhrenje a pſchewobroczi ju do procha a popjeła. Teho runja je błyſk w Freirodże ſapalił. W Lipſku dyri pſchi tym ßamym njewjedrje błyſk do jencho topoła a czißny jón na jedyn wós, kiž runje nimo jědżeſche. Pohoncz bu pſches to trochu na jenej ruzy wobſchkodżeny a wobaj konjej buſchtaj powalenaj, ale ſtaj potom ſaßo ſtanyłoj a ſtaj czíłoj a ſtrowaj. Jedyn njedaloko ſtejazy hólczez bu pohłuſcheny, ale potom ſaßo k ßebi pſchińdże. Hewak dyri w Lipſku błyſk do jeneho domu a wobſchkodzi tam jenemu mużej ruku a rosraſy latarnju. We Wurzenje dyri wón do tſělernje a do jeneho topoła, njeſapali pak nihdże. Sa to ßo w Grethenje pola Grimmy jena brózeń ſ błyſkom wotpali.

Prußy. Miniſter Bismark je ßo do Wina podał, dokelž budża tam jednanja wo měr wotdżerżane. Danſki póßłanz Quaada je tam też pſchijeł. — Jeho majeſtoſcz kral Wylem je nětko w gaſteinſkich kupjelach a ſteji ſ jeho ſtrowoſczu jara derje.

Rakuß. W bližſchim czaßu pſchijědże pruſki kral do Wina. — We Winje ßu mało ſ pokojom ſ tym, ſo je pruſke wójſko Sakſow a Hannoverſkich ſ Rendsburga wuczíſchczało.

Schleswig-Holſtein. Pruſke nowiny ßebi wjele prózy dawaja, to dopokaſacz, ſo je pruſke wójſko Rendsburg teho dla wobßadżicz dyrbjało, dokelž ßu ßo hannoverſzy wojazy ſ pruſkimi bili. (Wo ſakſkich wojakach nětko wuſnaja, ſo ßo czi na tajkim biczu wobdżělili njejßu). Ale w druhich krajach měnja, ſo je pruſke knježeŕſtwo to czíniło, dokelž chze Schleswig-Holſtein ſa ßebje wobkhowacz a by jemu teho dla wulki ſadżěwk był, hdy by ſakſke a hannoverſke wójſko dlěhe w Holſteinje woſtało. Ale my bojimy ßo, ſo Pruſka na tajke waſchnje, kaž je nětko ſapoczała, Sakſkich a Hannoverſkich ſ Holſteina njewotbudże; pſchetoż wſchitzy mjeńſchi němſzy wjerchojo ßu ßo teho dla khětro ſpłoſcheli, ſo Pruſka tak napſcheczíwo Sakſkej a Hannoverſkej wuſtupuje; dokelž ßo boja, ſo móhł rjad też junu na nich pſchińcz. Duž ßo najſkerje ſjenocza a ſ woprědka pſcheczíwo tajkemu ſkutkowanju Pruſkeje proteſtiruja, a jeli to niczo njepomha, dha drje potom gwaltej ſ gwaltom napſcheczíwo ſtupja, tak ſo móhła, kaž nětkoſi měnja, ſ danſkeje wójny lohko němſka wójna naſtacz. Napoleon je wóndanjo też tak wěſchcził, ale my ßo nadżijamy, ſo drje ßo pruſke knježeŕſtwo ſ mjeńſchimi němſkimi wjerchami ſaßo někak ſjedna, tak ſo ßo czi dale wo ßwoju ßamoſtatnoſcz bojecz njetrjebali.

Amerika. We Waſhingtonje (ſchtož je hkowne měſto amerikanſkeje unije) mějachu khětro wulki ſtrach, ſo budża ßo ſeparatiſtojo, kiž běchu Marylandſku wobßadżili, hacz do ßameho Waſhingtona pſcheczíſchczecz. Ale to ßo ſtało njeje; pſchetoż ſeparatiſtojo ßu ſaßo zofali, jako běchu prjedy wjele ſchkody naczinili a nimale zyku Marylandſku wurubili. Woni ßu, kaž je nětko na ßwětko pſchiſchło, woßebje teho dla do Marylandſkeje panyli, ſo bychu unionſkeho generala Granta nawabili, wot woblehnjenja ważneje ſeparatiſkeje twjerdżiſny „Petersburg" puſchczicz a ſa nimi czahnycz. Ale Grant njeje ßo ſaßlepicz dał, ale je pſchi ßwojim woblehnjenju woſtał, tak ſo ßu ſeparatiſtojo ßwój czah do Marylandſkeje po prawym bjes teho wužitka ſczinili, kotryž chzychu woni ſ njeho ſczahnycz. Někotſi měnja, ſo je ſeparatiſtiſke hkowne měſto Richmond też ſhubjene, tak bórſy hacz Petersburg panje, — a jeli temu tak, dha żadyn dżiw njeje, ſo general Grant wot teho woblehnjenja puſchczicz nochze.

Wojerſki liſt ſ Jütlanda.

(Wot J. Butſjanki ſ Zympla.)

Eringsborg, 15. julija 1864. Ja budżich hižom dawno ſaßo pißał, ale njemějach żaneje khwile k temu, dokelž dyrbjachmy w ſańdżenych dnjach ſtajnje a

ßylnje marſchirowacz. My wuczahnychmy 7. julija ſ Randers'a a pſchiñdżechmy popołdnju w 3 hodżinach do Hobra; naſajtra rano w 5 hodżinach podachmy ßo wot tam dale a doraſychmy popołdnju w 2 hodżinomaj do Stebelinga a 9. julija doßahnychmy nĕhdże milu pſched Aalborg a bu poſtajene, ſo mamy tam mórſku wuſczinu Lymfjord pſchekroczicz. Sa avantgardu (prĕdkomne wójſko) mĕjachmy 50. a 10. regiment a my ſa tutymaj marſchirowachmy, ale jako tam pſchiñdżechmy, njebĕ żadyn jeniczki danſki wojak wjazy na tamnej ſtronje. A dokelż je jütlandſki kraj tamnu ſtronu Lymfjorda mało wobhdleny a jara njepłódny, pſchiñdże pſchikaſnja, ſo mamy ßo wroczicz a my ßmy nĕtko hižom ſaßo bjes Hobrom a Randerſom. Dżenßa mamy wotpoczink a duż khwatam, ſo bych liſczik napiſał a Wam poßłał.

Schtoż ßmy w tej wulkej horzoczje wſcho wutracz dyrbjeli, to Wam wopiſacz njemóżu. Nĕkotſi ßu wot njeje mumrjeli a tójſchto leži jich w lazarecze. My padachmy duzy każ muchi a bĕchmy laczni każ jelenje; ale wo żanej wodże rycz njebĕ, hacż tak ſlĕ pocza bycz, ſo dale njemóżachmy a wſchitzy: „wodu, wodu!" wołachmy. Duż bu ſnamjo k wotpoczinkej date, jako bĕchmy 6 hodżinow marſchirowali, a hnydom dżĕchu ſ kóżdeho koprolſtwa nĕkotßi mużojo po wodu. Po doſtaczu wody a jako bĕchmy nĕhdże hodżinku wotpoczinyli, czehnjechmy dale, ale to hubjenje doſcz dżĕſche, dokelż bĕchmy wſchitzy każ połmorwi. Naſajtra pſchiñdże pſchikaſnja, ſo maja ßo naſche ſmachi ſa nami woſyczz a duż ßo nam nĕtko trochu lĕpje marſchiruje. Hdże na dlĕſchi czaß kwartiru doſtanjemy, to hiſchcze niewĕmy.

Dżenßa ßu ßo, każ je nam hižom prjedy ſnate, rekrucži, k naſchemu regimentej ßłuſchazy, ſ Wrótßławja na pucz podali, ſo bychu na mĕſto reſerviſtow ſtupili. Jeli nĕtko, hdyż ma ßo pſchimĕr ſczinicz, dale żane wójnſke ſtutkowanje njebudże, da ßmĕdża reſerviſtojo domoj hicz. A dokelż ja k reſerviſtam ßłuſcham, dha nadżijam ßo, ſo budu tez ſ wójſka puſchczeny a ſo potom, dali Bóh, w mĕßazu auguſtu k Wam domoj pſchiñdu. — Wjele dobreho a t. d. — Jan Butſjanka, kral. pruſki wojak.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Tudomny knihikupz a ßerbſki ſpißaczel Ssmoleŕ je wot krala Jana pſchiſwolenje doſtał, ruſki rjad ßw. Hany (2. rjadomnje) pſchijecz a noßycz. Wón je jón, każ w pſchißłuſchazym diplomje ſteji, wot ruſkeho khĕżora Alexandra doſtał „jako ſnamjo woßebneho wyßokowożenja jeho wuczenych dżĕkow."

Nĕkotryżkuliż budże ßo praſchecz, ſ czeho je to pſchiſchko, ſo je k. Ssmoleŕ, kotrehoż wuczena dżĕławoſcz po pſchißłowje „ſo proſeta we wótznym kraju niczo njepłaczi" w Sserbach tola doſcz njepſchipóſnacza a hidżenja namaka, tajki wyßoki rjad doſtał? To je ßo na tajkele waſchnje ſtało. Jako Rußowſka w lĕcze 1862 tyßazlĕtny jubileum ßwojeho politiſkeho wobſtacza ßwjeczeſche, ſpomni ßo ruſkemu khĕżorej na to, ſo ßu nĕmſzy wjerchojo, jako ßo 1000lĕtny jubileum Nĕmzowſtwa mĕjeſche, nĕmſkim wuczenym, w naſtupanju nĕmſkich wĕdomnoſczow ſnatym, wĕſte wuſnamjenjenja ſpożczili. Ruſki khĕżor wobſankny, pſchi ſpomnjenenym ßwjedżenju tez tak czinicz a ßłowjanſkim, w ßłowjanſkich wĕdomnoſczach wuwołanym wuczenym wuſnamjenjenja dacz. Duż doſtachu ruſke univerſity, każ tez akademia a nĕkotſi mużojo, kiż ßłowjanſki wuczeny ßwĕt ſnaja, poruczność, ſo bychu tajkich ßłowjanſkich wuczenych mjenowali, kiż poczeſczowanje ſaßłuża. To je ßo ſtało a dokelż je k. Ssmoleŕ jedyn wot tych był, kiż je najwjazy hłoßow doſtał, dha je ßo jemu tez potom rjad tak wyßokeje rjadomnje wudżĕlił.

To je ßo hižom kónz ſeptembra 1862 ſtało, ale dokelż ßu jeho rjad na ruſke póßłanſtwo we Winje póßłali, dha je tam wón (dokelż budżichu jón po prawym do Draždżan póßłacz dyrbjeli) dołho leżo woſtał, woßebje tez teho dla, dokelż je ßo k. Ssmoleŕ mało doſcz wo njón ſtarał, hacż ßu jón tola ſkónczńje do Draždżan wobſtarali, ſo je wóndanjo k. Ssmolerjej do ruki pſchiſchoł.

S Budyſchina. Sandżeny a tamón tydżeń je tójſchto zuſych Sſkowjanow naſche mĕſto wopytało, ſo bychu ßerbſku rycz a narodnoſcz bliże nawjedżili. Bĕchu to: k. Roſcziſchewſki ſ Pólſkeje, k. Zemiałkowski ſ Wołynja, jedyn ruſki wyſchi ſ czernigowſkeje gubernije, jedyn młody ruſki ſemjan ſ Beßarabije, a wuczeny khrowatſki ſemjan k. A. Wakanowicz ſe Sahrjeba (Agram). Poßleńſchi naſcheho ßerbſkeho ſemjana, twarſkeho miſchtra k. Jokuſchu w Sahrjebje, derje ſnajeſche a je jeho jara khwalił a tez ſ jeho tudy bydlazym nanom ryczał.

Ze Swinjarnje. Naſche ſerbſke ſpĕwanſke zjenoczeńſtwo „Jednota" a nĕmſke ſpĕwanſke towarſtwo z Halſchtrowa wotdżerżeſchtej 25. julija mały ſpĕwanſki ſwjedżeń na wotrowſkim hrodżiſchczu. (Dalſchu rozprawu za tydżeń).

S Budyſchina. Sandżenu wuloru wjeczor w 10 hodżinach poczachu ſchtormowacz, dokelż bĕ ßo w domje tyſcherſkeho miſchtra Möchela na rózku bratrowſkeje haßy poczało palicz. Woheń je pjecza pſches to wuſchoł, ſo ßu brunizu a tſchĕſki, na Möchelez ßwinjazym khlĕwje leżaze nĕkak ſ pſchehladanja ſamiſchkrili, tak ſo je ßo khlĕw a jeho wokolnoſcz paliła a woheń tez do nĕkotrych ſtrow horje ſtupał. Dokelż bĕſche bórſy doſcz pomozy k ruzy, dha bu woheń bórſy haſcheny. Tola je ßo ſ wurumowanjom a haſchenjom doſcz ſchkody ſtało a je tez k. Meyer, prjedy direktar w Fiſcherez

papjerniku, na strózele wot wohnjoweho ropota wumrjek. Wón bě mjenujzy hižom loni někotry krócz wot Božeje ruczki straschnje sajaty, bě žo pak tola saßo tak shrabak, so móżesche pod podpjeranjom jencho žłużobnika někak wukhadżecz. Wot wóhnjoweho ropota ſ prénjeho spanja wubudżeny, bě žo wón tak strózik, so bě jeho Boża ruczka ſ nowa sajata a wón bórsy na to wumrjek.

S Zympka. Rasch prjedawschi ryczerkubler, kiż bě něhdy najeńk w Stróži a nětko w Shorjelzu bydli, knjes ryczeŕ Neu, je strożanskej schuli tři kruchi pola a łuki darik, ſ tym postajenjom, so dyrbi wunoschk ſ tych samych strożanskemu wuczerjej k polěpschkej jeho města žłużicz. Tola je wón tež postajik, so dyrbi wuczeŕ se spomnjeneho wunoschka kóżde léto 3 tl. wotedacz, kiż maja žo kóżdy ras 4. měrza, jako na narodnym dnju wotkasowarja, bjes najlěpschich a najchudschich schulerjow rosdżelicz. Knjes Neu je tež prjedy hižom klětnjansku zyrkej wobdarik.

S Minakała. Saßo pschebywaja w naschej wßy někotři zusy kowarja, so bychu žo pola nascheho k. J. A. Schimanka w korrektnym jendżelskim konjekowanju wudokonjeli. Woni žn se Schleswiga, ſ Prußow a ſ druhich krajow.

Wotprawjenje

rěsniskeho mischtra Eduarda Waldaua ſ Bórkhamora w Khoczebusu.

Delnołużiski „bramborski żerbski zażnik" pische w tajkim nastupanju, każ žlěduje: Dżeń 15. julija rano wokoło scheschich hodżinow bu rěsniskemu mischtrej Eduardej Waldauej ſ Bórkhamora hkowa wotezata, a to teho dla, dokelż běsche žwoju mandżelsku najprjedy sadajik a ju potom wobjeżyk. (Wona běsche Hana rodż. Kulkez se Schiboje). Dżeń 14. julija běchu Waldauej wosjewili, so je kral jeho wotżudżenje podpißak a so budże wón nasajtra wotprawjeny. Na tym samym dnju wjeczor pschińdże khoczebuski wyschi duchowny k. Ebeling k njemu, roswuczowasche jeho a napominasche jeho najwutrobnischo, so by tola žwój hrěch póznacz a žo jeho kacz chzyk. Ale jeho wutroba žo njehnu; wón wotmolwi: „schtoha dyrbju póznacz?" Ssobotu sahe rano bu jemu Boże wotkasanje wudżělene a wón je k žebi wsa. Jako bě schěsez dyriko, pocza žo hnydom ſ khudohrěschniskim swonom swonicz, a Waldau wustupi ſ jastwa, pschewodżany wot k. fararja Bergarja a wot wschitkich žwědkow. Na dworje centralneho jastwa stejesche tón pjeńk, na kotrymż mějesche tón hrěschnik žwoje żiwjenje spuschczicz. Njedaloko spomnjeneho pjeńka běsche blido postajene, sa kotrymż žudniszy radżiczeljo žedżachu.

Psched tuto blido stupi Waldau a k. farař rjekny te žłowa: „Knjeże, budż duschi teho hrěschnika hnadny!" Na to bu jemu kralowski wukas, po kotrymż je jeho wotprawjenje pschikasane, přjódkczitany a jemu kralowske podpißmo pokasane; tež pschistupi kat (Scharfrichter) a pscheżwědczi žo wo kralowskim podpißmje. (Spomnjeny wukas bě ſ Karlsbada wot 21. junija t. l.). Na to dżěschtaj wobaj, Waldau a kat, k pjeńkej a Waldau rjekny tam: „(Bożo), wsmi mojeho ducha horje!" Na to wußlěka žo wón žam žuknju a laz, wotwjasa žebi rubischko a wotsczini žlě, kat pak wuhornu jemu tu rjanu nowu koschlu hacz psches ramjeni dele, tak so bě zyka schija naha. Nětk žo Waldau klakny, położi wobleczo na pjeńk do wużkobjenja, k temu wurubaneho, a wopschimny pjeńk se žwojimaj rukomaj. Hkowa a ruzy žo jemu khětsje ruczе pschipinychu. Katowy pomoznik pschimny sa Waldauowej nosy a sczahny jej do sad, so žo wurunaschtej; we tym wokomiknjenju pschimny kat sa žekerz a rjekny: „W mjenje Boha wótza!" — žekerz sabłyskny — a na semi leżesche hkowa wotsezata! Krej pak tječi we wobkuku psches pjeńk. — Jeho czěło na to katowi pomozniży do kaschcza pokożichu a jedyn wsa tu hkowu a tykny ju czěku bjes nohi, prajizy: Jow ty žłuschesch." — Potom bu czěło wotwjesene a tón srudny skutk bě skónczeny.

Hacz runje wschitke znamjenja na to pokasuja, so je Waldau žwoju mandżelsku wo prawdże žam skónzowak, dha wón tola żenje k temu stak njeje.

Přilopk.

*Někajki liczbowař (mathematikus) je žebi tu spodżiwnu prózu dak, pschibližnje wuliczicz, kelko (kak wjele) czlowjekow je wot stworjenja žwěta w bitwach a wójnach wo żiwjenje pschischko. Wón je pschi tym po żórkach, jemu k ruzy bywazych tu zakožnu liczbu „schtyrnacze tyßaz millionow" wunamkak. Bychuli wschitke tele wopory bitwow a wójnow stanyke, žebi ruku dake a žo pornjo žebi sestupake, dha bychu wone rjeczas byke, kotryż by 600 krócz koło wokoło nascheje zyleje semje doßahak. Haj, bychu-li žo jeno „tygllisarje" wschěch panjenych nad žobu (jedyn na druhi) skłascz móhke, dha by stołp, ſ teho nastaty, hischcze 600,000 mil psches měßaczk won doßahak. Schtóż by chzyk tychle we wójnach panjenych liczicz a wschědnje 19 hodżinow k temu nakożik, by 336 lět trjebak.

*Tygllisař rěkaju druhemu porstej (Zeigefinger) na ruzy.

* Nowy komet, kiž pak ßo w tu khwilu jenož ſ dalokowidami widżecz hodži, pſchiňdże 8. auguſta ſemi najbliže, mjennjzy wón $1\frac{3}{4}$ milliona mil daloko wot njeje nimo pójdże a budże tehdy najſkerje ſe ßamymaj wocžomaj widżecz a dyrbimy jeho na njebju k połnozy pytacz.

* W tutych dnjach padże we Wrótßławju (Breslau) jedyn hólczez do rěki Odry, woda jeho pſches czeßak wſa, kotryž ßo pſched wodowodom (Waſſerkunſt) namaka, wón ßuny ßo tam někak pſches wulke koło, kotrež jeho ßobu horje ujeſběhny, ale jenož dale ſtorczi, ſleczi po rynje ſaßo do rěki, hdżež jeho woda dale njeßeſche, hacz jeho jedyn kralowſki ſaſtojnik wuhlada a won wuczahny. Tón hólczez je zyle ſtrowy a njeje jemu dale niczo ſawoſtało, hacz někotre módrjenzy, kotrež je jemu ſpomnjene wulke koło ſaßadżiło.

* W jeſuitſkej zyrkwi w Pariſu ſta ſto wóndanjo ßlědowaze njeſboże. Někotſi dżěkaczerjo, kotſiž mějachu tam pſchi jenej poboczнej kapałzy czinicz, chzychu jedyn rěbl dale ſtajicz. Tón běſche pak czeżſchi, hacz běchu ßebi myßlili; wón jim teho dla wupany a padże hrabini Polignakowej na hłowu, kotraž bě runje pſchi czichej Bożej mſchi pſchitomna. Wona bě na měſcze morwa.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Nó Motſo, ſchto tak ſamyßleny a ſ pokhmurjenym wobleczom tu ßedżiſch?

Mots Tunka. Njemóżu ſabycz wczerawſchi dżeń! Běch we H., hdżež běſche tſělenje a bal.

H. D. Dha drje maſch ſtaroſcz, ſchto by ſ tym dobytym mjaßom ſapoczał?

M. T. Ně, njeměnju to!

H. D. Powjes mi, móżu ßnadż czi pomhacz, wěſch, ſo ßym wuczena hłojczka.

M. T. Myßli ßebi, żadachu ßebi dwójzy hudźbny pjenjes wote muje. Mjerſy mje ſatraſchnje.

H. D. Ssy woßebny pachoł, duż ßu měnili, maſch pjenjes doſcz!

M. T. Njeſběram je na puczach; njepójdu tam wjacy!

H. D. Haj mudriſchi ßy. —

Hanß Depla. Hm, Hm! Ale, ale!

Mots Tunka. Schto dha maſch?

H. D. Sskyſchi jedyn, ale roſnmi jedyn mało.

M. T. Schtodha ryczachu? Powjedaj! ßnadż móżu ja wukożowacz.

H. D. Hlaj, dwaj ſtejeſchtaj a ßebi takle powjedaſchtaj: Pomyßli ßebi jenož, ßußodo, Pimperlinkowa je prajiła, ſo njeby tajka ſczerpliwa duſcha była, każ ty ßy. Hdy by jej jeje Hanka tak ſczinika, każ twojej holzy, dha by jej 5 tl. a kutko daka a potom mohła hicz. A nětko je jeje Hanka tola tež....

M. T. Budż ſ měrom, Hanßo, a njerycz dale: to ßu koſkotate wězy!

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: Korla August Pjetschka, sahrodnik w Hownjowje, s Hańju rodž. Pjetschkez swudowjenej Gedanowej. — Jan Mikanja, wojak 2. kompagnije 15. bataillona a officierski słužobnik, s Madlenu Jurschez. — Jan Ernst Kalich, krawz w Budyschinje, s Marju Mättigez.

Michałska cyrkej: Jan August Rjeczka s Čžornych Noßliz, s Marju Ida Deutscherez s Dobrusche.

Podjanska cyrkej: Ludwig Korla Saft, staty wuczeŕ pschi katholskej zyrkwi w Freibergu, s Marju Augustu Lokez. — Josef Müller, wobydleŕ w Dalizach, s Hańju Sendźiž tam.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Marja Madlena, Jana Matki, wobydlerja w Budyschinje, dž.

Michałska cyrkej: Madlena Augusta, Jana Ponicha, žiwnoscžerja we Wulkim Wjelkowje, dž. — Emilia Augusta, Jana Augusta Mitascha, krawza pod hrodom, dž. — Hana Marja, Korle Augusta Schmidta, wobydlerja w Nadžanezach, dž.

Zmerjetaj:

Dżen 17. julija: Jan Mětowski, wobydleŕ w Sstonej Borschczi, 70 l. 6 m. — 19., Jan August, Handrija Wobsta, khěžnika w wulkim Wjelkowje, ß., 13 d.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinj: 23. julija 1864.

Dowoz: 6719 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			nižša.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najnižšo.		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np.
Pschenża	5	5	—	4	25	—	5	—	—	5	7	5	5	5	—
Rožka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	5	—	—	—	—
Jeczmjeń	2	17	5	2	10	—	2	15	—	2	17	5	2	15	—
Wowß	2	—	—	1	25	—	1	27	5	2	—	—	1	27	5
Hróch	4	10	—	—	—	—	4	5	—	4	10	—	4	2	5
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—
Jahły	7	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	15	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	3	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. žyna	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane žymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezyuskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wečžor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; wečžor 6 h. 52 m.*; wečžor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

†) Pschisanknjenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pschisanknjenje do Žitawy.

Pjenježna płaćizna:

W Lipsku, 27. julija. 1 Louisd'or 5 toler 15 nßl. 7/8 np. 1 połnowažazy čzerweny złoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. 1¾ np.; winske bankowki 88.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

15 tl. 15 nßl. a 15 tl. 20 nßl.

pschenża 50—60 tl., rožka 36—37 tl.,

(to je: sa 25 pruskich korzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 13 tl. 7½ nßl.

(Čžischczeny, kaž žo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdže 1¼ tl. drožschi.)

Sserbskimaj ryczerjomaj.

Sso žerbšzy bratrja wjeßelcže, —
K tom' macze samyß sawěscje —
So Sserbjo wschudžom w čzeschczi žu
We kraju a we wukraju
A so nětk tu we Sserbach staj
Dwaj knjesaj czeßnaj ryczerjaj.

Tón jedyn je knjes duchowny
Knjes farař Möhn we Bukezy,
Tón druhi pak knjes Ssmoleŕ je,
Muž snaty w zyłym Sserbowstwje,
Kiž w Budyschinje bydło ma
A „Nowiny" nam wudawa.

Tón prěni, hlaj, tón žwój rjad ma
Wot naschoh' krajnoh' knjezerstwa,
Toh' druhoh' rjad pak pschischok je
Tam daloko žem s Rusketje,
Hdžež je knjes Ssmoleŕ pucžowak
A Petersburg tež wopytak.

A hlaj tón rjad toh' poßlenjoh',
Kiž wokoł' schije noßy žo
Na rjanym bancze czerwjenym —
(Ja wobhladak jón žwěru žym —)
Je rjad wschak Hany žwjateje:
Komthurski kschiž žo mjenuje.

Nětk Wamaj, žerbske ryczerstwo,
To pscheje zyke Sserbowstwo:
So by žo Wamaj wot Boha
Ta wulka hnada dostała,
So dołho a tež strowaj wój
Rjad waju byschtaj noßykoj.

A hdyž tež Waj' czaß na žwęcze,
Kaž wschitkich ludži saschoł je,
Njech Bóh sa tón rjad Wamaj da
Tu krónu wěczneh' žiwjenja,
Kiž Wamaj a wschěm ryczerjam
Je saßłużił nasch Sbóžnik žam.

Pětr Młónk.

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Mój kaschczowy magazin,

hdzež ßu kóždy czaß kaschcze wschelakeje wulkoscze s twjerdeho a mjehkeho drjewa po najtunischej płaczisnje dostacz, poruežam ja czesczenym Sserbam pschi potrjebje.

Möchel,
tyscherski mischtr pschi hrodowskej haßy

Strowotny khofej,

ßwěru po poruczności wuwołaneho knjesa lěkarja Arthura Lutzy w Cöthenje wot knjesow Louis Wittig & Co. tam pschihotowany, kotryž po czischczanym wukasanju warjeny, jara derje ßłodzaze a sa khorych pschihódne picze poskicza, kiž krej na žane waschnje njeměrnu njeczini. Ja pschedawam wot tuteho khofeja hižom wjele lět jara wjele po najtunischich płaczisnach a to zyły punt po 24 np., poł punta po 12 np., ¼ punta po 6 np. a ßym w tychle dnjach saßo zyle nowu poßyłku dostał.

W Budyschinje na ßerbskej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

So ßym ßwoje khlamy se Schlemmarjez khěže na žitnych wikach do Donathez (prjedy Schramiz) khěže na snutskomnej lawskej haßy pschepołožił, o s tutym najpodwolnischo wosjewjam.

A. Schulze (Schołta), czaßnikař,
nětko na snutskomnej lawskej haßy czo. 135/63.

Dokelž ßym pódla mojeho wojnaŕstwa tež

korczmarstwo

sałožił, dha proschu czesczenych Sserbow najpodwolnischo, so bychu mje prawje bohacze wopytowali, s tym ßlubjenjom, so budza pola mje pschi spěschnym a pscheczelniwym poßłuženju stajnje dobre piwo, khofej, symne jědze a t. d. dostawacz.

August Kapler,
s napschecza kaserny.

K dobrocziwemu wobkedzbowanju.

Stara façoncigara,

hewak 1000 po 15 tl., pschedawa ßo, so by ßo wurumowała po 11½ tl., sto po 1 tl. 5 nßl., 25 po 9 nßl; druha tajka cigarra: tyßaz po 10½ tl., 100 po 1 tl. 2 nßl., 25 po 8 nßl., njepěkne po barbje a wubjerk w ambalema s Brasil a Kuba 25 po 6 a 6½ nßl., w snatej dobrosczi.

Gustav Schellhammer,
na bohatej haßy czo. 81/39.

Großowe

brostkaramelle

najlěpschi ßrědk k wotstronjenju kaschela a k połóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawoscz pschi sasymnjenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokołnoscz w hrodowskej haptyzy knjesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Barlinske woheńsawěsczaze towarstwo

Sałožene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj toleŕ.

Tuto hižom 51 lět wobstejace towaŕstwo bjerje sawěsczenja psche wóhnjowu schkodu horje po niskich, ale twjerdych prämijach, hdzež sawěsczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěsczenja wobstarataj a wschě wułožowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawaŕ Serb. Now.,
G. Fasska w Ebersbachu,
agentaj barlinskeho woheńsawěsczazeho towaŕstwa.

W Budyschinje.

Wotroczk, s dobrymi wopißmami sastarany, wopilstwu njepoddaty, kotryž s konjemi wobkhadžecž wě a rólne dźěło rosymi, ßo sa młyn w Nadžanezach pyta a móže hnydom do ßłužby stupicž. Cži, kotsiž wo to rodža, njech ßo pola seilerskeho mischtra A. Urbana w Budyschinje dale napraschuja.

Woßebje dobru a drobnu strehlawsku

Koscžinu

(Knochenmehl)

ma w Budyschinje na pschedań

A. Stosch.

Czesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscže ja s tutym najpodwolnischo poruczam ßwój skład wschitkich družinow kožanych kholowow, tak derje wot jelenjazej, kaž wot czelazeje a druheje kože, dobre slemkobandaže, jednore kaž dwójne, kaž wschelake druhe, do mojeho rjemjeßta ßłuschaze wězy; teho runja poruczam ßo k wuporjedženju kožanych kholowow a lubju we wschitkim nastupanju najtunischu płaczisnu a spěschne poßłuženje.

Ferdinand Pietsch

pschi swonkomnych lawskich wrotach w bliskosczi piwařnje.

Kißałowy sprit a jednore kißało

woßebneje ßylnoscže a czisteje kißałoscže porucza najtunischo

David Berger

na žitnej baßy.

Tumičanske pčołarske towařstwo změje, dali Bóh, jutře 31. julija, popołdnju wot 3 hodźinow w Žičeńku na restauraciji swoje posedźenje.

Předsyda.

Cži ßami, kotsiž ßu w drjewowej aukciji, 12. januara t. l. wote mnje wotdzeržanej, drjewo kupili, tola pak je hischcže pola mje njesapłaczili, chzyli ßwój dołh tola skerje lěpje sapłaczitž.

August Zawnik,

korczmař w Drobach.

Jedyn hižom trjebany, ale hischcže dobry plonwós je na pschedań pola ßedłarja Dittricha w Porschizach.

Jena khěža s tsjomi kórzami pola je na pschedań a móže ßo wscho dalsche we wudawařni Serb. Nowinow shoniež.

W knihařni **Smolerja a Pjecha** je sa 2½ nßl. dostacž:

Nawoženja

ze schtyrjomi stami.

Powjedanczko ze wsy.

Z cžěskeho zeserbschcžił J. Ćěsla.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych cžaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscž, płodži wjele mloka a sadžěwa jeho wokißnjenje. Pakcžik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Khěžniska žiwnoscž cžo. 4 w Bonjezach se 4 korzami pola a s ¼ kórzom łuki s lětuschimi žnjemi je hnydom na pschedań. Bližschu rosprawu wo tym dawa tam cžo. 23.

P. Sswora.

Wischnjowy ßwjedžeń na Běłej Horje njedźelu 31. julija,

na kotryž ßo najpodwolnischo pscheproschuje.

Łužičan, co. 7, je wušol.

Wopřijeće: Wuzwolenej. Horke dźělenje. (Dwaj spěwaj). — Kosćeř a překupc abo: Swěrnosće mzda. (Powjedančko). — Štož čini Bóh, wšo dobre je. (Spěw). — Pod hodownym štmomom. (Powjedančko). —Pućowanje do Prahi. — Počasy. (Wopisanje naléča). — Drobnostki. — Z Budyšina a z Łužic. — Słowjanski rozhlad.

(Łužičan, časopis za zabawu a powučenje, wudawa so měsačnje po 1 čisle wot knihařnje Smolerja a Pjecha w Budyšiuje a płaći tam, kaž tež na kralowskich póstach pollětnje 7½ nsl.)

W knihařni Smolerja a Pjecha je dostacž: Bauernzeitung. Ssu to němske ratařske nowiny, kotrež ßu tak jednorje pißane, so móže jim kóždy bur, kiž němski rosymi, jara derje dorosymicž, bjes tym so ßu druhe ratarske nowiny w tajkej wyßokowucženej rycži wudawane, so wjele wucženoscže k temu ßłuscha, je wopschijecž. Duž porucza ßo „Bauernzeitung" tajkim Sserbam, kotsiž němske ratarske nowiny kupuja.

Thekla Pjechec,

Jan Smoleř, wučeř.

slubjenaj.

We Wukranćicach, 23. julija 1864.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 32. ~6. augusta.~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — **Wojerski list ſ Holſteina a ſ Jütlanda.** — Ze Serbow: S Wotrowa. — Z Rózanta. — S Dźěchorez. — S Rakez. — S Njechornja. — S Koperz. — S Lubuſcha pola Wojerez.

Swětne podawki.

Telegrafiſke depeſche wot zyłeho tydźenja.

Lübeck, 29. julija. Wulkowjerch Konſtantin (bratr ruſkeho khěžora) je wczera ſe ſwojim ſynom ſem pſchijěł a ſo ſ nim do Barlina podał.

Haag, 29. julija. Wulkowjerch Mikławſch (ſyn ruſkeho khěžora) je wczera ſem pſchijěł a ſo dźenſa do ſcheveningſkich kupjel poda.

London, 29. julija. Jendźelſti ſejm bu dźenſa wobſanknjeny.

Tunis, 30. julija. Arabiſzy ſběžkarjo bliža ſo k městu a ſu tuniſiſkeho wjerćha wójſko, jim napſchecźiwo poſłane, ſ lohkej prózu ſajeli.

Win, 31. julija. Wſchitko na to pokaſuje, ſo budze měr bórſy wobſanknjeny.

Win, 1. auguſta. Wuměnjenja pſchichodneho měra, wot pruſkeho, rakuſkeho a danſkeho knjeżerſtwa pſchijate, ſu: Połne wotſtupjenje Schleswiga, Holſteina a Lauenburga ſe ſtrony Danſkeje. Kupa Alſen a kupy ſywjerneho morja budża k Schleswigej ſłuſchecź, kupa Arroe pſchipanje pak k Danſkej. — Tſiměźaczny pſchiměr je wobſanknjeny a ma ſo w tutym czaſu měr podpiſacź. — Miniſter Bismark je ſo ſ Wina do Gaſteina podał, hdźež pruſki kral pſchebywa.

Draždźany 2. auguſta. Po powjeſczach ſ Wina wotſtupi danſki kral wſchě ſwoje prawa nad Schleswigom, Holſteinom a Lauenburgom pruſkemu a rakuſkemu knjeżerſtwu. Pſchiměr hacź k wobſanknjenju měra. Bjes tym woſtanje Jütland wot pruſkeho wójſka wobſadżeny.

London, 2. auguſta. S Neiwyorka ſu powjeſcze pſchiſchłe, ſo chże Lincoln, pſchedsyda unije, ſe ſeparatiſtami wo měr jednacź poczecź, jeli chzedża ſo czi do unije wróćicź a ſchklovinſtwo w ſwojich krajach ſahnacź. Poſłanzy ſeparatiſtow pod tajkimi wuměnjenjemi jednacź nochzedża.

Pola Atalanty buchu ſeparatiſtojo ſbiezi a je tam unionſki general Sherman 4000 muži ſajał.

Altona, 2. auguſta. Hannoverſki kommiſſar w Holſteinje, k. Nieper, je ſo po požadanju krala dźenſa do Hannovra podał.

Gaſtein, 3. auguſt. Miniſter Bismark je wczera wjeczor ſem pſchijěł a měješche hnydom audienzu pola krala.

Karlowaz, 3. auguſta. Sa wczerawſchim je ſo tudomny ſerbſki kongreß wotewrił. (Wón naſtupa wſchelake cyrkwinſke a ſchulſke należnoſcze rakuſkich Serbow a je na nim 25 duchownych, 25 wojerſkich a 25 civilnych ſapoſłanzow).

Najnowſche.

Win, 4. auguſta. Danſkaj połnomóznjenaj woſtanjetaj tu hiſchcze dwaj měſazaj a je nadźija, ſo budże w tutym czaſu połny měr wobſanknjeny.

Kopenhagen, 4. auguſta. Miniſter je w ſejmje wuměnjenja, w Winje wujednane, woſjewił. Srudoba je wulka, dokelž nichtón njemyſleſche, ſo budża tak krute.

Sakſka. Sakſki ßejm ßo nětko ßwojemu kónzej bliži a budże pjecza najſkerje 15. auguſta wobſankńjeny. — Jeniczki 14lětny ßyn gymnaſialneho wučerja P. w Žitawje bě ßo na czaß próſninow k ſnatej ßwójbje do Czech podał, hdjež je pſchi kupanju ſrudnu ßmjercz namakał. — Pſchedßyda druheje komory k. měſchczanoſta Haberkorn w Žitawje běſche wóndanjo ſapoßłanzow druheje komory na hoſczinu pſcheproßył a je ßo tež tuta hoſczina ſe wſchej pyſchnoſczu měła. Kralowſke knježerſtwo bě ſa ſpomnjenych ſapoßłanzow extraczah darmo dało. — W Neuprochu pola-Rieſy běſche 22. julija 10lětna holczka woſyczk, w kotrymž jeje bratſik ſpaſche, ſady khěže dowjeſła a potom woteſchła. Ale prjedy hacž ßo wona ſaßo wróczi, ſběže ßo ßylny wětr, kiž woſyczk do jamy, ſ hnójnizu napjelnjeneje, ſahna a tam powroczi, tak ſo ßo ſo dźěžatko tepi. — Miniſter wójny, k. ſ Rabenhorſt, je ßo ſ Holſteina wrócził.

Pruſſy. Kral ßo najſkerje hacž do 23. auguſta do Barlina wróczi. — Pruſke nowiny wudawaja, ſo rakuſke knježerſtwo niczo pſcheczíwo temu nima, hdyž pruſke wójſko w Rendsburgu woſtanje a ſo po tajkim proteſty mjeńſchich němſkich wjerchow niczo pomhacz njemóża.

Schleswig-Holſtein. Dokelž ßu nětko wſchitke hkowne punkty, na kotrychž ma ßo měr wobſankńcz, we Winje twjerdże wujednane, dha je tež wěſte, ſo budże měr ßamón bórſy wobſankńjeny. Po tutych punktach ſhubi Danſka Schleswig, Holſtein a Lauenburg do cziſta, tola njeje prajene, ſchtó ma tute kraje po prawym doſtacz a je jenož poſtajene, ſo maja ßo najprjódzy rakuſkemu a pruſkemu knježerſtwu wotſtupicz. Jütland woſtanje tak dołho wobßadzeny, hacž dla wójnſkich thóſtow wſcho nuſne poſtajene njebudże. Duž woſtanje praſchenje, komu budża ſpomnjene kraje ßłuſchecz. Pruſki kral by je ßnadź rad wſak, ale praſcha ßo, hacž budże to mózno, dokelž němſzy mjeńſchi wjerchojo niczo wo tym wjedźecz nochzedża a ßnadź by Napoleon tež pſcheczíwo temu był. Oldenburgſki wjelwójwoda ma tež pjecza prawo na nje, ale němſzy mjeńſchi wjerchojo njejßu na jeho ſtronje, dokelž jeho Pruſka a Rakuſka podtykńjetej. Auguſtenburgſkeho wjercha Bjedricha podpjeraja němſzy mjeńſchi wjerchojo, ſchleswigholſteinſki lud a tež wulka dźělba němſkeho luda, ale teho dla ſtej jemu runje pruſke a rakuſke knježerſtwo napſcheczíwnej. Duž dre hinak njepſchińdże, hacž ſo Schleswig-Holſtein tón doſtjanje, kotryž ma najwazy mozy, a tu ma Pruſka, woßebje dokelž ſo ſda, ſo by jej Rakuſka a Rußowſka w tajkim naſtupanju niczo do pucza kłaſcz nochzyła. Jeniczka ſtraſchnoſcz jenož hiſchcze w tym leži, ſo ßnadź Franzowſka a Jendźelſka na ſtronu mjeńſchich němſkich wjerchow ſtupi, a jeli ßo to ſtanje, dha by potom jara lohko było, ſo by Schleswig-Holſteina dla nowa wójna wudyrika, kotraž by hórſcha była, hacž ta prěnja, dokelž by ßo do njeje zyke Němzowſtwo ſameſchało.

Sakſke wójſko woſtanje w Holſteinje a ſda ßo, ſo ßo tež najſkerje do Rendsburga wróczi; pſchetož pruſke knježerſtwo je bundestagej w Frankfurcze k nawjedźenju dało, ſo wone pſcheczíwo tajkemu wróczenju niczo nima, pſchiſpominajo, ſo Sakſkojo wot Pruſkich ſ Rendsburga na žane waſchnje wupokaſani njejßu, ale ſo ßu dobrowolnje wuczahnyli. — General Haka, kiž ſakſko-hannoverſke wójſko w Holſteinje kommandiruje, woſtanje tež dale w Holſteinje; tola je wón ßwojemu wójſku pſchikaſał, ſo wone nihdże wjazy dobrowolnje pſched Prußami zofacz njeßmje.

Rußowſka. Khěžor je ßo ſ wukraja wrócził a bórſy po ßwojim wróczenju ſa wójſko w Zarſkim Seku woßebne „tedeum" ſpěwacz dał, temu k czeſczi, ſo je nětko wójna w Kawkaſu zyle ſkónczena. Wona je něhdże 150 lět trała. — S Pólſkeje ßo hiſchcze pſchezo ludźo do Sibirije abo tola do ſnutſkomneje Ruſkeje pſcheßadźuja. W Pólſkej je nětko měr, ale wojerſka wyſchnoſcz ma tam hiſchcze knjeſtwo w ruzy a duž tam khoſtanja hiſchcze žadyn kónz njeje.

Amerika. W poßlenich dnjach ßo na amerikanſkim wójniſchczu niczo ważne ſtało njeje.

Wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot B. Brühla ſ Ratarjez).

Lütjenburg, 28. julija. Ja ſteju nětko w Lütjenburgu a prjedy běch w Pankeru, něhdże hodźinu wot tuteho měſta. Tam doſta naſcha 3. kompagnia (kaž tež 4.) poručnoſcz, ſo bychmy ßo do Rendsburga podali a 16. julija na měſto dweju, tam ſtejazeju kompagnijow ſakſkich tſělzow ſtupili a ßo ſa dwě njedźeli ſaßo do Lütjenburga wróczili. To pak je trochu hinak pſchiſchło, kaž budźecze ſe ßlědowazeho widźecz.

W Rendsburgu běchu mjenujzy 4 kompagnije Hannoverſkich a nimale 1 kompagnija Pruſkich; Hannoverſzy a Pruſzy ßo pak ßmjercz hidża. Ssobotu 17. julija běchu reje na tak mjenowanej tſělerni w Rendsburgu; tam běchu ßo Pruſzy a Hannoverſzy ſwadźili a ßo počzeli bicz, hacž běſche ſkónczńje jena pruſka patrouilla pſchiſchła a měr kaſała. Pſchi tym bě wona jeneho Hannoverſkeho arretirowała, kotrehož chzychu pak jeho towarſchojo ſaßo woßwobodźicz. Woni dźěchu teho dla ſ bajonetom na pruſku patrouillu, wſachu jeje wojakam tſělby a roskamachu je, pſchebichu Pruſkich a ßu ßwojeho towarſcha na tajke waſchnje wumóhli. Wjeczor Hannoverſzy a Pruſzy dale zychnowachu, tak ſo bu jenemu Pruſkemu ruka pod kohczom pſcheraženа a druhemu pjaſcz wotrubnjena, Sakſzy ßo pak na tej harje na žane waſchnje njewobdźělichu. Pónděłu běſche

ſaßo hara bjes Pruſkimi a Hannoverſkimi, tola njebě dołho tak ſlě, kaž to we wſchelkich němſkich nowinach powjedaja. Pruſki, w Rendsburgu ſtejazy general je teho dla pjecza telegrafirowacz dał, ſo chzedza Hannoverſzy a Sakſzy pruſke lazarethy ſchtormowacz (hacz runje temu tak było njeje) a duż je pſchiſchło, ſo je 6000 Pruſlich a dwě batteriji artillerije ßem pſchiczahnyło. Woni chzychu wójnſki gwałt nałożicz, jeli bychmy Rendsburg wopuſchczicz nochzyli, a my dyrbjachmy wuczahnycz. Pſchetoż naß běſche tam jenoż ſchtyri kompagnije a ſchto budźiſche 600 muži pſchecziwo 6000 ſapoczecz móhło, a to hiſchcze bje=wſcheje artillerije!

Ja ßym po tajkim w poßlenim czaßu ſkoro ſtajnje na marſchu był, mjenujzy prjedy tſi dny do Rendsburga a potom ßaßo pjecz dnjow ſ Rendsburga do Lütjenburga. Tudy mam jara dobru kwartiru, njewěm pak kak dołho, dokelž ßnadź bórſy ßaßo dale pomarſchirujemy. W Rendsburgu mějach tež dobru kwartiru, jenoż ſo bě tam tejko pkhow, ſo ßo jich wobrócz njemóżach.

Wjele dobreho a t. d. — Bohuwěr Brühl, kral. ſakſki wojak 3. bataillona.

Wojerſki liſt ſ Jütlanda.

(Wot J. Schuſtera ſ Woleſchnizy.)

Nimtoft, 19. julija 1864. Ja ßym, dzakowano Bohu, ſtrowy, tola druhdy tak mučny, ſo ſkoro żadyn ſtaw njeczuju. My ßmy ßo 11. julija wot Aalborga wróczili a marſchirujemy wot teho czaßa kóżdy dzeń. My běchmy k temu poſtajeni, ſo bychmy mórſki brjoh bjes Greenu a Aarhuſom wobßadźili, ale dźenßa doſtachmy telegrafiſku powjeſcz, ſo je pjchiměr wobſankneny. Ssnadź budze wójna nětko ſkónczena a my ßo ßaßo do wótßneho kraja wróczimy. Hdyż ßym tež ſe żiwjenjom woteſchoł, dha dyrbju tola na ſtrowoſczi cżucz, ſo ßym jedyn ſymſki a lětni pólny pochod (Feldzug) ßobu cżinił.

Nimtoft, 21. julija. Pſchiměr je wczera ſaſtupił a my teho dla hacz na dalſche ludy woſtanjemy. Tudomny kraj je hórkojty a na tutych hórkach ßu rowy ſe ſtarych pohanſkich cżaßow, kotrež ßo hunſke abo hobrſke rowy (Hünengräber) mjenuja. Woni wobſteja ſ kamjenjow, kajkež pſchiroda (natura) dawa a ßu cżaſto na 10—12 koheżi wyßoke a najwjetſche maja něhdże 20 koheżi we wobßahu. My ßmy někotre tajke rowy ſwotewrjeli, ſchtoż pak wulku prózu cżini; pſchetoż 10 muži dyrbjeſche na wotewrjenju jeneho jeniczkeho poł dnja dźěłacz. My namakachmy w nich wſchelaku wótru bróń, ale wona bě ſ kamjenja dźěłana, a hlinjane urny, w kotrychż běſche popjeł ſe ſpalenych cżłowjekow; pſchetoż w ſtarych pohanſkich cżaßach buchu morwe cżěła ſpalene a jich popjeł potom do urny ßypnjeny a do ſemje pohrjebany.

Dalſche nowinki, kotrež dźě wſchitke ruczjiſcho ſ nowinow ſhonicze, piſacz njewěm. — Wjele dobreho a t. d. — Jan Schuſter, kral. pruſki podwyſchk.

Ze Serbow.

S Wotrowa, 25. julija. Dżeńßniſchi dżeń nam a cyłej wokołnoſczi w dobrym wopomnjenju woſtanje, haj, wón je hódny, ſo jón Sſerbſtwo do ßwojich kěto=piſow ſapiſche. Běſche mjenujzy poſtajene, ſo ßerbſke ſjenoczeńſtwo „Jednota“ ſpěwanſki ßwjedżeń na naſchim ſtaroßławnym hrodźiſchczu wotdżerżi. Hižom ſańdżeny tydżeń běchu ßo wſchelake pſchihoty k temu ſtake. Na najwyſchim wjerſchku hrodźiſchcza bě ßo rjane rune měſtno pſchihotowało, w kotrehoż ßrjedżinje bu żerdź ſa ßerbſku khorhoj a mała tribuna poſtajena; ſ bokow hory pak běchu ſkhodźeńki ſ dornow, ſo by ßo wote wſchěch bokow lohko na hrodźiſchczo horje dóńcz móhło. Hewak bě na hrodźiſchczu wulka ſtań (Zelt), na kotrejž ßo ßerbſke, ſakſonſke a łużiſke khorhoje ſmahowachu a pódla widżachmy w ſelenej brěſynje a dubowinje blida, ſtólzy a ławki poſtajane.

W hoſczeńzu w Sswinjarni ßo ßobuſtawy Jednoty ſhromadźichu a tam hiſcheze mału pruhu dżeržachu, ſchtoż be teho dla trjeba, dokelž hudźbniki hudźbu, wot k. Krala ſeſtajanu, hiſchcze duli njeběchu. W ſchtwórtej hodźinje popołdnju ſtupichu ßo ßobuſtawy a pſcheproſcheni hoſczo pſched hoſczeńzom do koła a ſanjeßechu pod pſchewodom poſawnow, klarinetow, rózkow a t. d. „Hiſchcze Sſerbſtwo njeſhubjene,“ ſo wſcha Swinjarnja klinczeſche. — Jako bě czah ſrjadowany, dźěſche tón w dołhim rynku k Khanezam. W prědky njeßeſche ßo wulka ßerbſka khorhoj, kotraż běſche wot njebjelczańſkich Marez a ſyjiczańſkich Bukez knjeżniczkow ſ rjanym bantom k temu woßebje wudebjena. Hnydom ſa njej dźěchu woßmjo herzy w czapkach ſe ßerbſkimi barbami a wſchitzy jenak ſdraſczeni. Sa nimi krocżachu ßobuſtawy Jednoty, po hłoßach rosdźěleni, ſ woßebnymi banczikami wuſnamjenjene a ſ dubowymi hałużkami na kłobukach. K nim běchu ßo hoſczo pſchiſankli a wjele ſtow druhich ludźi. Pod ſynkami kraßneho pſchespoła (marſcha) pſchibliżi ßo czah k Khanezam. Pola młyna ſtechaju rjane czeßne wrota ſ wulkim wěnzom, w kotrymż bě ßkowo „Jednota.“ Czah tudy poſaſta a hrimotazu hormoniſku*) ßławu khaneczańſkemu młynkej a gmejn-

*) Knjes w. Kral je woßebitu ſchtyrihłóßnu ßławu komponirował, kajkuż hiſchcze nihdże ßłyſcheli njejßmy. — Tež wſchitke druhe ſpěwy buchu kwartetnje ſ pſchewodom hudźby ſpěwane.

ſkemu prjódkſtejerjej wunješe a pódla w ſkale k. Andryzkeho tſělachu, ſo wſcha wokolnoſcz rzeſche.

Pod ſynkami hudzby poda ſo cžah, kiž dale bóle pſchibjerasche, dokelž ſe wſchěch ſtronow ludžo pſchikhadžachu, hacž bliže k Nowemu Měſtu. Delka pſched ſamym hrodžiſchczom bu jemu ſkawa wunješena, bjes tym ſo ſo horka ſ merzlow ſylnje k temu tſělesche. Na to cžehnjesche ſo pod ſynkami pſcheſpola, pſchi dobyczu düppelſtich ſchanzow piſkaneho, hacž na wjerch hrodžiſchcza. Na wjerſchku hrodžiſchcza, kotrež bě ſe wſchěch ſtronow wot wopytarjow wobšadžene, bu khorhoj na poſtajenu žerdž tyknjena. Na to bu wot k. wucžerja Pjetaſcha ſ Khroſcžiž naſchemu lubowanemu kralej Janej, kiž je nam ſwobodu dał, ſo ſměmy tajke ſjawne ſwjedženje dzerzecz, mózna ſkawa wunješena, a k temu ſo tſi krócz ſ merzlemi wutſěli, ſo bě hacž na pomjesy Sserbowſtwa ſkyſchecz a halſchtrowſke a biſkopſke hory wothkóš dawachu. Potom wuſtupi tudomny wucžer k. Kral, jako direktar ſjenoczeńſtwa a njeješche te kraſne ſchtuczki „Sserbow wótzny kraj“ ſ móznym hłoſom prjódk. Ssylna ſkawa na ſerbſku wótczinu ſo k temu pſchiſankny. Hdyž běchu ſo ſpěwarjo ſ piwom, wot knjeſa ſyndika Spana ſ Panczij ſjenoczeńſtwu ſem póſkanym, wokſchewili a jemu ſa to ſkawu wunješli, podachu ſo woni po wuſpěwanju jeneho ſpěwa do ſtanje.

Bjes tym bě halſchtrowſke němſke ſpěwanſke towarſtwo, kiž bě na ſwjedžeń pſcheproſchene, k hrodžiſchczu doſchło a bu ſ wutrobnej ſkawu poſtrowjene, ſa czoż ſo ſe ſylnym „hochom“ na Jednotu džakowaſche. — Hacž runje běchu ſo jenož privatne pſcheproſchenja ſtałe, dha běſche ſo tola pſches 2000 ludži ſeſchło, tak ſo ławki k ſydadłam njedoſahachu, ale dyrbjeſche wjetſchi dżěl pſchitomnych měſtaſchko na dorniku a po brjožkach pytacz. Naſche hrodžiſchczo mějeſche ſ teho wſcheho wot delka napohlad ſylnje wobšadženeho mrowiſchcza, a dokelž wone drje wot ſwojeho natwarjenja pſches naſchich ſerbſkich wótzow ženje tajku muhoſcz cžłowjekow njeje na ſebi wuhladało, dha drje je ſ wopředka ſwoju ſchěrobrunu hłowu ſatſchašowało, hdyž ſo Sserbjo a Němzy ſ cžrjódami na nje dobywacz počzachu. Tola ſo wone bórſy ſaſo ſměrowa, hdyž widžeſche, ſo chzedža ſerbſzy ſynowje wješoły ſerbſki ſwjedžeń na nim ſwjeczicz. Sa hłódnych a laczných bě tež ſtarane a běchu wiſchnjowe, poprjanzowe, zaktowe a druhe twory na pſchedań, haj ſame blida ſa kóſtkowanje njepobrachowachu.

Nětko ſo ſamón koncert ſapoczinaſche a to tak, ſo na jenym boku Jednota ſerbſke ſpěwy pſchednoſcheſche, a na druhim halſchtrowſke towarſtwo němſke, a to po rjadu. Sserbſke ſpěwy, kiž ſo ſpěwachu, běchu tele: I. dżěl: 1. Honjerſki ſpěw, hudzba wot J. Krala; 2. Khwalba kurjenja, hłóš wot Kozora; 3. Sto lět, hłóš wot Seilerja; 4. Katrzinka, narodny hłóš; 5. Moje wjeſela, ruſki narodny hłóš. II. dżěl: 6. Spěw towarſchny, hłóš wot Krala; 7. Nawjeczorne wukhadžowanje, hłóš wot Krala; 8. Na domojhicze, hłóš wot Kozora. — Spěwy doſtachu wot pſchitomnych wulku khwalbu a někotre dyrbjachu ſo wospjetowacz. Tež němſke ſpěwy ſo lubjachu a buchu pokhwalene.

(Skónczenje.)

Z Rózanta, 2. auguſta. Dżeńa rano wokoło 3 hodžinow bu tudomna wjes a wokolnoſcz wot wulkeho hrimanja z mocnym wětrom a z wulkimi krupami domapytana. Nalětne žita, woſebje jeczmjeń a hejduſch, ſu cyle a kał a nepłe (běrny) jara zbite. Schtomy buchu rozłamane, haj w Sernjanach najſylniſche topoły ze zemje wuwalene. Najeńk ſernjanſkeho ryczerkubła, k. Michał Bjenſch, ma pjeczа 400 tl. ſchkody. H. A.

S Dżěchorez. Tudy bě rano 1. auguſta ſaſo woheń ſakożeny a to do kólnje Jurja Wiczaſa. Ale dokelž ſo ſahe doſcz dohladachu, dha poradži ſo, woheń ſahaſchecz, prjedy hacž bě žana ſchkoda naſtała. Poſdžiſcho je ſo wunamakało, ſo je 9létny ſyn knježeho hetmana Jurſchika (ſ Duboho) woheń ſakożił a ſo je wón tež tej dwě knježej fajmje, kotrež ſtej ſo 23. junija a 16. julija wotpaliłej, ſapalił.

S Rakez, 2. auguſta. Dżeńa rano wokoło 3 hodžinow mějachmy tudy ſurowe njewjedro ſe ſylnym ſliwkom a wulkimi krupami, kiž ſu nimale we wſchitkich wšach naſcheje woſady a ſ dżěla tež w nj. ſwaczilſkej a minakalſkej woſadze jara wulku ſchkodu nacziniłe. Pſchi tym bě ſatraſchny wětr, kotryž je jara wjele ſchtomow podłamał a ſpowalał a běchu dróhi a pucze tak ſ nimi ſaraczene, ſo ſu w někotrych gmejnach zyły dżeń rumowacz měli.

S Njechornja. Pſchi njewjedrje, kotrež 2. auguſta na ranje běſche, je błyſk něhdże 50 krocžel wot ryhlowancho młyna do jeneje puny dyrił a ju ſpalił.

S Koperz. Tudomny ryczerkubleŕ k. ſ Kindt je pſchi ſwojim 50létnym mandželſkim jubileju 2000 tl. ſa khudych w Koperzach a Bukezach wotkaſał.

S Lubuſcha pola Wojerez. Sandžemu wutoru, dżeń 2. auguſta, wudyri tudy popołdnju w 2 hodžinomaj ſtraſchny Božj woheń a pſchewobrocži w krótkim cžaſu twarjenja kublerjow Meluſcha, Tabora Tſchižna a Krala, kaž tež Rakez reſtkubło a hródže kublerja Matizy do procha a popjeła. Woheń wuńdże w hródži kublerja Meluſcha, tola njeje hiſchcze ſnate, na kajke waſchnje. – ski.

S Budyſchina. Luzíſke pczołarſke towarſtwa ſu wobſankle, 20. ſeptembra w Budyſchinie hłownu ſhromadžiſnu a pczolnu wuſtajeńzu wotdżerzecz. (Dalſchu roſprawu ſa tydżeń).

Hornoluzifki turnfki fwjedjeń.

W nastupanju tuteho fwjedjenja ie fo bjes druhim tuto postajiło: Njedjelu 7. auguſta: Rano w 5 hodzinach reveilla wot 2 wojerſkeju hudźbneju khorow, wot khora ſignaliſtow ſ turnarjow tudomneho turnſkeho towarſtwa. — Rano wot 7 hodźinow witanje hoſczi na dwórniſchczu a pſchi wrotach mĕſta a jich pſchewod wot ſobuſtawow ſwjedjenſkeho wubjerka do Schoffkez ſahrody pſchi ſnutskomnych lawſkich wrotach, kotraż budje wot 7 hodźinow rano hacź do 11 hodźinow dopołdnja jenoż ſa ſwjedjeńſkich dźĕlbjerjerjow wotewrjena. — Tam ſo wudźĕla kwartirowe billety, ſwjedjeńſke ſnamjenja atd. Dopołdnja w 10 hodźinach tam powitanje hoſczow wot pſchedſydy centralneho wubjerka.

Popołdnju w 2 hodźinomaj ſrjadowanje ſa ſwjedjeńſki czah w tſiech wotdźĕlenjach w halejach a na torhoſchczach wot ſnutskomnych bohatych hacź do ſnutskomnych lawſkich wrotow. — Srjadowanje linije ſo pſches ſtandarty posnamjenja, kotreż ſo pſchi ſwjedjeńſkim czahu pſched kóždym towarſtwom wot turnſkich hólzow njeſu. — W ſamych 3 hodźinach wotkhod ſwjedjeńſkeho czaha.

Porjad czaha: 1) Bubnarjo budyſkeho turnſkeho towarſtwa. 2) Turnſki wubjerk. 3) Woſom ſobuſtawow budyſkeho towarſtwa ſ němſkej khorhoju. 4) Hoſczo ſ druhich, dźĕli hornoluźiſkich towarſtwow. 5) Sswjedjeńſki wubjerk ſ czeſnymi hoſczemi. 6) Prĕni hudźbny khor. 7) Prĕnja połojza turnſkich towarſtwow. 8) Spĕwanſke towarſtwa. 9) Turnſzy pſcheczeljo bjes turnſteje draſty. 10) Druha połojza turnſkich towarſtwow. 11) Turnarjo ſ Hornych Łużiz, kotſiż, hdyż je jich mjenje dyżli 8 ſobuſtawow ſ jeneho mĕſtna, żanu ſtandartu njedoſtanu. 12) Signaliſtojo budyſkeho turnſkeho towarſtwo. 13) Ssobuſtawy a turnſzy wucźomniźy tuteho towarſtwa ſ khorhoju czah wobſanknu.

Wyſche pomjenowanych hudźbnych khorow wobdźĕli ſo na ſwjedjeńſkim czahu tež hiſchcze jedyn wojerſki hudźbny khor a mĕſchczanſki hudźbny khor a budźetaj wonaj, dokelž tež nĕkotre zuſe towarſtwa ſwoje hudźbne khory ſmĕja, do ſwjedjeńſkeho czaha na pſchihódnym mĕſcze pſchidźĕlenaj.

Sswjedjeńſki czah pódźe wot gymnaſialneho torhoſchcza pſches żitne wiki, po ſchulſkich hrjebjach, nimo Seidlerez domu po haßy, k dworniſchczu wjedźazej, pſches Haſchiz haßu, pſches ſwonkomnu a ſnutskomnu lawſku haßu, pſches błowne a mjaßowe torhoſchczo, nimo mjaßowych hĕtkow, pſches żitnu a bohatu haßu, pſches kamjentu, nowu a hornczerſku haßu, po ſerbſkich hrjebjach, pſches ſerbſku a ſchulerſku haßu a po taſchbarku na tſĕlniſchczo.

Hdyż je prĕdk ſwjedjeńſkeho czaha do ſchulerſkeje haßy pſchiſchoł, ſo khodjenje po taſchbarku tak dołho, hacź czah traje, wotſanknje.

Na tſĕlniſchczu jako ſwjedjeniſchczu pſcheczah a postajenje w 3 wotdźĕlenjach.

Signal ſ rózkom. Spĕw I. Sſłowo k wotczinje wot Göttlinga: „Stehe feſt o Vaterland.“ Hłóß wot Nägeli'a.

Sswjedjeńſka rycź, ſpĕw mużſkich ſpĕwanſkich towarſtwow, turnowanje bjes gratu, turnowanje na gracze ſ jenokróčnym pſcheměnjenjom, dobrowolne turnowanje, ſkónczna rycź.

Spĕw II. Was iſt des Deutſchen Vaterland, wot Arndta.

Towarſchna bjeßada wjeczor na poßwĕtlenym ſwjedjeniſchczu pſchi koncertirowazej hudźbje pſches tſi, na wſchelakich mĕſtach postajene hudźbne khory.

Wobkedźbowanje porjada na ſwjedjeniſchczu ſwjedjeńſkopolizajſkemu wubjerkej a ſwjedjeńſkej policiji pſchiſteji, ſobuſtawy prĕnſcheho maja módro-czerwjeno-żołte ſcherpy, policiſtojo pak módrożołte ſchlebjerdki ſ czißłom wokoło ruki. Zyłe ſwjedjeniſchczo je ſ deſkowym płotom wobdate.

Saſtup na ſwjedjeniſchczo je pſchi tſĕlerni a ſmĕdja tajzy, kiž chzedja pſchihladowacz, jenoż ſaſtupicz, hdyż ſebi tam liſtk pak po 10 nßl., pak po 5 nßl., pak po 2 nßl. kupja.

Sa jĕdźe a picja budja ſo hoſczeńzaŕ na tſĕlerni a wobßedźerjo zeltow a budow, na ſwjedjeniſchczu a pſched ſwjedjeniſchczom postajenych, w doßahazej mĕrje ſtaracz.

Turnowanje bjes gratu ſo na wulkim, ſe wſchĕch ſtronow widomnym mĕſtnje ſtanje.

Sa turnowanje na gracze je tam 42 gratow postajenych.

Mĕſta k ſedźenju namakaja ſo pod rjanymi, khłódk dawazymi lipami, k prawizy wot tſĕlerńje a na naßypje pſchi tſĕlnej muri.

Sa wuprawy wſchitkich druźinow, mjenujzy tež ſa appartementy, je w doßahazej mĕrje ſtarane.

Skónczńje proſymy cześczenych wobydlerjow Budyſchina a wokolnoſcze, kotſiž tón ſwjedjeń wopytaja, ſo bychu ſo ſa czaß ſwjedjeńſkeho czaha na wſche haßy a torhoſcheza rozdźĕlili a ſo tam, tak daloko hacź móżno, pſchi domach ſeſtupali, tak dołho, hacź czah nimo czehnje, na jenym mĕſcze wostali a ſ jeneho mĕſta na druhe njebĕhali, pſchetoż jenoż tak budze móżno, ſo budze kóždy derje widzecz, kak ſwjedjeńſki czah nimo czehnje, a czah ſamón njebudze tak na żane waſchnje ſadźĕwany.

W Budyſchinje, 3. auguſta 1864. **Turnſki wubjerk.** K. A. Franz, pſchedſyda.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Marja Gabriela, Handrija Stoscha, měschczana a pschekupza, dż.

Michałska cyrkej: Hana Theresia, Jana Jeńka, fahrodnika w Czichonzach, dż. — Korla August, Ernsta Jana Wiczasa, wobydlerja na Židowje, ß. — Ernst Theodor, August Bergera, herbskeho korczmarja na Ssokolzy, ß.

Podjanska cyrkej: Marja Madlena, Jana Augusta Gudy, kublerja w Dżężnikezach, dż. — Marja Madlena Hilżbjeta, Huberta Nößlera, zyhlekryjerja na Židowje, dż. — Hana Khrystiana, H. Trägera, wobydlerja w Hrubjelczizach, dż. — Korla Reinhold, Bohuměra Klingsta, schewza na Židowje, ß.

Zmerjetej:

Dżeń 20. julija: Marja Amalia, Jana Měta, tyscherskeho mischtra w Dobruschi, dż., 7 m. — 21., Hańża rodż. Meldżiz, Jakuba Sarenka, zyhliskeho mischtra w Hrubjelczizach, mandżelska, 67 l.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinj:
30. julija 1864.

Dowoz: 6719 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach,									na bursy,					
	wyšša.			nižša.			srjedźna			najwyšša			najnižša.		
	tl.	nßl	ny	tl.	nßl	ny.	tl.	nßl	ny.	tl.	nßl	ny	tl.	nß.	ny.
Pschenża	5	—	—	4	20	—	4	25	—	5	5	5	4	22	5
Rožka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Jećmjeń	2	17	5	2	12	5	2	15	—	2	17	5	2	15	—
Wowß	2	—	—	1	25	—	1	27	5	2	—	—	1	27	5
Hróch	4	10	—	—	—	—	4	5	—	4	10	—	4	5	5
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jahły	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	16	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	3	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjeżna płaćizna:

W Lipsku, 2. augusta. 1 Louisd'or 5 toler 15 nßl. ⅞ np. 1 połnowažazy czerweny słoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. 1¾ np.; winske bankowki 87⅞.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

15 tl. 5 nßl. a 15 tl. 10 nßl.

pschenża 50—60 tl., rožka 35—36 tl.,

(to je: sa 25 pruskich korzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 13 tl. 2 nßl.

(Czischczeny, każ ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1¼ tl. drohschi.)

Čahi sakskošlezyuskeje železnicy z budyskeho dwórniša.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wečzor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wečzor 6 h. 52 m.*; wečzor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

†) Pschisankujenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pschisankujenje do Žitawy.

Nawěštnik.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łżizomaj wschědnje krowom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobżernosch, płodży wjele mloka a sadżěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Krajnostawski bank.

Wupowjedżenje hornołużiskich 4% wotstemplowanych sastawnych listow nastupaze

Podpißany direktorium wupowjeduje s tutym wudatych

hornołużiskich 4% wotschtemplowanych sastawnych listow

te se

Serie III, Lit. A., po 1000 tl. No. 161 hacz ßobu 180, 191 hacz ßobu 270, 281 hacz ßobu 410 posnamjenjene, kotrychż dańske wopißma s 31. decembra 1864 wotběża, k statutarskemu naspjetpłaczenju a napomina teho dla jich wobßedżerjow, te ßame s dańskimi kromami, k nim ßłuschazymi

31. decembra 1864

pschi kaßy banka dla wukupjenja w hotowych pjenjesach prjódkpołożicz.

W Budyschinje 20. junija 1864.

Direktorium krajnostawskeho banka kralowskeho sakskeho hornołużiskeho markhrabinstwa.

J. Schilling. Ehrig.

K dobroczjiwemu wobkedzbowanju

Stara façoncigara,

hewak 1000 po 15 tl., pschedawa ßo, so by ßo wurumowała po 11½ tl., sto po 1 tl. 5 nßl., 25 po 9 nßl; druha tajka cigarra: tyßaz po 10½ tl., 100 po 1 tl. 2 nßl., 25 po 8 nßl., njepěkne po barbje a wubjerk w ambalema

Brasil a Kuba 25 po 6 a 6½ nßl., w snatej dobrosczi.

Gustav Schellhammer,

na bohatej haßy czo. 31/39.

So ßym ßwoje khlamy se Schlemmarjez khěže na žitnych wikach do Donathez (prjedy Schramiz) khěže na snutskomnej lawskej haßy pschepołožił, o s tutym najpodwolnischo wo sjewjam.

A. Schulze (Schołta), czaßnikař,

nětko na snutskomnej lawskej haßy czo. 135/63.

Czesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscze ja s tutym najpodwolnischo poruczam ßwój skład wschitkich družinow kožanych kholowow, tak derje wot jelenjazej, kaž wot czelazeje a druheje kože, dobre slemkobandaže, jednore kaž dwójne, kaž wschelake druhe, do mojeho rjemjeßła ßłuschaze wězy; teho runja poruczam ßo k wuporjedzenju kožanych kholowow a lubju we wschitkim nastupanju najtunischu płaczisnu a spěschne poßłuženje.

Ferdinand Pietsch

pschi swonkomnych lawskich wrotach w bliskosczi piwařnje.

Woßebje dobru a drobnu strehlawsku

kosczinu

(Knochenmehl)

ma w Budyschinje na pschedań

A. Stosch.

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfureze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Kißałowy sprit

a jednore kißało

woßebneje ßylnoscze a czisteje kißałosczeporucza najtunischo

David Berger

na žitnej haßy.

Strowotny khofej,

ßwěru po poruczności wuwołaneho knjesa lěkarja Arthura Lutzy w Cöthenje wot knjesow Louis Wittig & Co. tam pschihotowany, kotryž po czischczanym wukasanju warjeny, jara derje ßłodzaze a sa khorych pschihódne pieze poskicza, kiž krej na žane waschnje njeměrnu njeczini. Ja pschedawam wot tuteho khofeja hižom wjele lět jara wjele po najtunischich płaczisnach a to zyły punt po 24 np., poł punta po 12 np., ¼ punta po 6 np. a ßym w tychle dnjach saßo zyle nowu poßyłku dostał.

W Budyschinje na ßerbskej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Großowe

brostkaramelle

najlěpschi ßrědk k wotstronjenju kaschela a k polóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawoscz pschi sasymnjenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokolnoscz w hrodowskej haptyzy knjesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Mój

kaschczowy magazin,

hdžež ßu kóždy czaß kascheze wschelakeje wulkoscze s twjerdeho a mjehkeho drjewa po najtunischej płaczisnje dostacz, poruczam ja czesczenym Sserbam pschi potrjebje.

Möchel,

tyscherski mischtr pschi hrodowskej haßy.

Srjedu 10. auguſta t. l. budże ſo 22 kop w pupach ſtejazeje rožki w Lichanju pola Klukſcha wjeßnogrychtſzy na pſcheßadżowanje pſchedawacż. Shromadżiſna w korczmje tam. **Handrij Ssmoła**, rychtar.

Na jene burſke kubło ſo hoſpoſa pyta, kotraż móże hnydom naſtupicż. Wſcho dalſche je ſhonicż pola pſchiſtajazeje żony Hempelki w Budyſchinje.

Służbudopokaſowazy bureau

H. Meiſela na hornczerſkej haßy w Budyſchinje ſaßo na ſo bjerje poruczenja na wobſtaranje ratarſkich czeladnikow wſchitkich družinow ſa bliſche lěto a chżyli hoſpodarjo ſwoje poruczenja ſkerje lěpje pißnje wotedacż.

Na druhej ſtronje ſo czeladniży, kiż chżedża ſo pſchiſtajicż, na to kedżbliwych czinja, ſo maja pſchi ſamołwjenju ſtajnje ſwoju ßłużbnu knižku ſobupſchinjeſcż, a pſchiſpomina ſo hiſchcże, ſo je bureau, dokelż maja woni njedżelu najwjazy khwile, też na tutym dnju hacż do 6 hodżinow wjeczor wotewrjeny.

Jena khęża ſ tſjomi kórzami pola je na pſchedań a móże ſo wſcho dalſche we wudawarni Serb. Nowinow ſhonicż.

Czi ſami, kotſiż ſu na knježich polach w Pſchiwczizach len ſyli, ale ſwoje pſchißłuſchnoſcże hacż dotal njedopjelnili, ſo ſ tutym napominaja, ſo bychu to hnydom ſczinili, dokelż hewak len ſ pola bracż njeßmjedża.

Pilna familia dżeławych ludżi dóſtanje hody wobydlenje a trajaze dżełko na ryczerkuble Howjowje.

Česnemu młodżencej, lubemu přećelej, swěrnemu Serbej,

Janej Jěrmusej w Lišej Horje

a jeho slubjenej njewjesće, česnej towaršcy, lubej ćeće

Hanje Žurec we Wětrowje

k dnjej 9. auguſta najwutrobniše zbože a njebjeske žohnowanje přeje

jedyn přećel při rěcy Čornicy.

Kwaßny wènczk
czeßnej njewjeſcze

Honje Żurec we Wětrowje

a czeßnemu nawożenji

Janej Jěrmuſej we Liſchej Horje

pſchi ſaſtupjenju do ßwjateho mandżelſtwa, darjeny wot jeneho ſnateho.

O wjeßeła ſo hodżinka
Nětk Wamaj ſpěſchnje pſchibliża,
Kiż ſbóżnu czini wutrobu,
Hdyż krocżi k ßwjatom mandżelſtwu.

Do Waju ßwjatoh' mandżelſtwa
Waj' pſchewodż ſtarſchich ſoychnjenczka,
My wſchitzy, kiż Waj' ſnajemy
My Wamaj takle pſchejemy:

Njech Bóh da radoſcż wutrobi
A ſczerpliwoſcż wſchej ſrudnoſczi;
Njech Wamaj róża luboſcze
Tu kóżde lěto rjeńſcha kcże.

O njeje luboſcż najrjenſcha
Na cżlowſkim njebju hwězdżiczka?
Tam knjeżi jenoż jednota,
Hdżej ßwěrna luboſcż pſchebywa.

Hdże knjeżi radoſcż w mandżelſtwje
A Bożi měr we wutrobje?
Tam, hdżej ßu duſche pobożne
A ſ Bożej hnady wjeßoke.

Njech Bóh tón wóczej njebjeſki
Też Wamaj ſtrowoſcż wobradżi;
Njech khoroſcze ßo ſdaluja,
So cżiłoſcż, cżerſtwoſcż knjejſtwo ma.

Hdyż runje druhdy njebjeßa
Sso Wamaj cżěmnicż póczniejeja,
Njech wutroba ßo njerudżi,
Hlaj Bóh wſchak cżěmnoſcż wujaßni.

Hlaj domczk, hdżej ſboże ſakczěwa,
Je kraßna Boża ſahrodka;
Tam kóżdemu ßo derje dże
Hdżej Bóh ßam w domje ſ knjeſom je.

Duż Bóh njech Waju żohnuje,
Dha wamaj wſchitko k ſbożu dże;
Njech wjedże Waj' po puczíku,
Kiż wjedże k wěczńom żiwjenju.

Dżeńża rano ½1 je mi moja luba mandżelſka Marja rodż. Mauke ż ſ Bożej hnadnej pomozu lubeho ßynka porodżiła, ſchtoż lubym pſchecżelam a ſnatym ſ tutym woſjewjam.

W Jabłońzu, 30. julija 1864.

A. Th. Kanig.
farař.

Nakładaikaj: Smoler a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 33. ~13. augusta.~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Wotrowa (Skónčenje). — W Budyšchinje. — Swječorneje stronu Dubrawow. — S Kamjenza. — S Wjeleczina. — S Radworja. — S Budyšchina. — Se Židowa.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydženja.

Paris, 5. auguſta. Belgiſki kral Leopold je wčera ßem pſchijeł a woſtanje tu pjecz dnjow. (Wón ma najſkerje mexikanſtich naležnoſczow dla ſ Napoleonom nèſchto jednacz, pſchetoz jeho dzowka je mandzelſka noweho mexikanſkeho khèzora).

Kopenhagen, 5. auguſta. Dzenßa je kral ßejm wotewrił. W ßwojej ryczi rjekny wón bjes druhim, ſo je, hacz runje je danſki lud twjerdze wojował, tola wójnje kónz ſtajicz dyrbjał, dokelz je njepſcheczel pſches měru ßylny był a zadyn wjerch njeje danſkemu ludej k pomozy pſchińcz chzył.

London, 5. auguſta. S Newyorka pißaja: 22. julija je ßurowa bitwa bliſko Atalanty była. Unionſki general Sherman je jene wotdzělenje tamniſchich wobtwjerdzenjow wobßadził.

Draždzany, 9. auguſta. Druha komora je wobſankuyła, ſo ma ßo nowa želeſniza ſ Freiberga do Chemnitza ſ krajnymi pjenjeſami twaricz.

Altona, 9. auguſta. Wčera dzerżeſche po pſcheproſchenju hrabje Reventlow-Farve tójſchto holſteinſkich ryczerſkublerjow ſhromadzißnu w Kielu, hdzez bu wot wjetſchiny peticia na civilnych kommißarow wuradzena, w kotrejż ßo wo to proßy, ſo by ßo bórſy ſhromadne knjeżerſtwo ſa Holſtein a Schleswig pod ſakitanjom pruſkeho krala ſałożiło.

Flensburg, 9. auguſta. Tſi ſchwedſke parne łodze ßu nèhdze 1000 Schleswigſkich ßem pſchiwjeſli, kotſiż bèchu hacz dotal w danſkim wójſku ßłużicz dyrbjeli. Woni buchu najpſcheczelniſcho witani. Tez wobydlerjo ſ kupy Sylta, kotrychż bèchu jatych do Kopenhagena wotwjedli, bèchu ßo ſ nimi wróczili.

Hamburg, 10. auguſta. S Ratzeburga w Lauenburgſkej pißaja: Wczera je jedyn bataillon 7. hannoverſkeho regimenta ßem pſchiſchoł. Stab a 450 muži woſtanje w Ratzeburgu, ſbytk pak pódze do Möllna a Lauenburga. (Lauenburgſka njebě hacz dotal ani wot Hannoverſkich ani wot Sakſkow wobßadzena, tola ſda ßo, ſo je bundestag w nowiſchim czaßu takſe wobßadzenje porucził. Najſkerje je ſ tym chzył pruſkemu knjeżerſtwu ſadżěwk pſchihotowacz, ſo by tuto Lauenburgſku tak lohko wobßadzicz dacz njemohło, każ je to w Rendsburgu ſcziniło.)

Barlin, 10. auguſta. Pruſke knjeżerſtwo je ßo pola hannoverſkeho napraſchowało, czoho dla je ßo Lauenburgſka wobßadziła. Wotmolwjenje je takſe było, ſo je ßo to teho dla ſtało, dokelż Lauenburgſka hacz dotal ſ zyła njeje żane wójnſke wobczeżnoſcze njeſcz trjebała.

London, 10. auguſta. S Newyorka pißaja, ſo je ßo unionſki general Grant ſ dwěmaj armeekorpſomaj po połnoznym brjohu rěki James'a do prědka ſczahnył a ßo 10 jendzelſkich mil wot ſeparatiſtiſkeho hłowneho měſta Richmonda twjerdze poſtajił.

Najnowſche.

Gaſtein, 10. auguſta. Pruſki kral, kotryż je ßo dzenßa na hońtwje wobdżělił, naß 15. t. m. wopuſchczi.

Sakſka. Lubijſke kralowſke hamtſke hetmanſtwo woſjewjuje, ſo budże ßad na ſchußejach, k lubijſkemu hamtſkemu hetmanſtwu ßłuſchazych, ßrjedu 17. auguſta t. l. dopołdnja w 9 hodźinach w Lubiju w hoſćeńzu „Wettiner Hof" pſchenajaty. — Sakſki ßejm budże 20. auguſta wobſankńjeny a budża ßo teho dla, jeli trjeba, niż jenoż wo dnjo, ale też wjeczor poßedźenja wotdżerżowacz. — Druha komora je 9. auguſta wobſankka, ſo ma ßo nowa żeleſniza wot Freiberga do Chemnitza ſa krajne pjenjeſy twaricz. — Do Draždżan ßu 5. auguſta prynz Waſa, każ też niederlandſki prynz Hendrich a jeho knjeni mandżelſka na wopytanje pſchijěli. — Hóntſke kharty ſmeja na hóntſke lěto 1864—65 ſchěru barbu. — Pólſke, pod mjenom „Ojczyzna (Wotczina)" wukhadżaze nowiny ßo w Lipſku wjazy njewudawaja, ale budża pſchichodnje najſterje w Schwajzarſkej wuthadżecz.

Pruſſy. Wóndanjo je krónprynz ſa jenym wojakom, kiż běſche w rězy Haveli w ſtrachu ſatepjenja, do wody ſkoczik a jeho wonwuczahnyncz pomhak. — Wójnſke khóſty, danſkeje wójny dla nakożene, je pruſke miniſterſtwo pjecża na 16 millionow toleŕ, rakuſke pak na 10 millionow toleŕ, wobliczika. — Danſzy ſajeczi wojazy budża ſterje lěpje domoj póßkani. — Sjawne ßudżenje pruſkich Polakow, do Barlina pſchiwjedżenych, ßo tak jara dli, ſo budże drje hakle w měßazu novembru ſkónczene.

Rakuſſy. Sserbſki kongreß w Karlowzu je biſkopa Maſchěrowicża nimale jenohłóßnje ſa ßerbſkeho patriarcha wuſwolik. — Pruſki kral pjecża 15. auguſta do Wina na wopytanje pſchijědże.

Schleswig-Holſtein. Dokelż je danſki kral do wſcheho ſwolił, ſchtoż ßo wot njeho żadaſche, dha je wěſte, ſo ſ dotalnjho pſchiměra ſkoro połny měr naſtanje. A to budże czim ſkerje wuwjedżene, dokelż hacz dotal njeje niczo ßłyſchecz było, ſo by ßo Franzowſka abo Jendżelſka wottorhnjenju Schleswig-Holſteina wot Danſkeje pſchecziwiła. Danſki lud bě drje ſ tym jara njeſpokojny, ſo Danſka tejko kraja ſhubi (pſchetoż Schleswig-Holſtein ma 935,000 wobydlerjow a Danſka njeſměje nětko wjazy, dyżli 1½ milliona ludźi), ale tuta njeſpokojnoſcz je ßo trochu pomjeńſchika, dokelż Danſka żane wójnſke khóſty płaczicz njetrjeba. Tute budża mjenujzy Schleswig-Holſteinej napokożene, ſa to wotbudże pak tutón kraj wulki dżěl danſteho krajneho dołha.

Komu budże pak Schleswig-Holſtein pſchichodnje ßłuſchecz, wo tym hacz dotal pſchezo niczo ßłyſchecz njeje, a budże drje teho dla ſakſke a hannoverſke wójſko hiſchcze khwilu w Holſteinje woſtacz dyrbjecz. Tola móże byc, ſo ßo tuta naležnoſcz hnydom pſchi wobſankńjeniu ßameho měra poſtaji a ßo wot pruſkeho a rakuſkeho knjeżerſtwa hacz do tuteho czaßa ſ němſkim bundestagom wujedna; pſchetoż bundestag ma po prawym prajicz, ſchtó ma Holſtein doſtacz. (W naſtupanju Schleswiga wón niczo roskaſowacz nima, dokelż Schleswig k němſkemu ſwjaſkej njeßłuſcha). Jeli ßo teho dla bundestag ſ pruſkorakuſkim knjeżerſtwom Holſteina dla bórzy ſjedna, dha budże ta zyła wěz bórzy ſkónczena, jeli ßo pak to njeſtanje, dha budże pruſkorakuſke knjeżerſtwo najſterje gwakt nakożecz dyrbjecz, ſo by Sakſow a Hannoverſkich ſ Holſteina wotbyło. Hacz dotal ßměmy pak ßo měrneho kónza nadżecz, pſchetoż tak dołho hacz ſtej Pruſka a Rakuſka w jenej myßli ſtenoczenej, zyke Němzy niczo czinicz njemóża, ale dyrbja ßo jeju woli podczißnyncz. A tak ßo też najſterje ſtanje, mjenujzy, ſo budże bundestag najprjedy trochu morkotacz, ale poſdżiſcho do wſcheho ſwolicz.

Rußowſka a Pólſka. Ruſka wyſchnoſcz je pólſki tajny wubjerk ſtónczńje tola hiſchcze wußlědźika. Pſchepytanje, kotrež je ßo ſ nim wotdżerżało, je pokaſało, ſo je ßo tajny wubjerk w naſtupanju ßwojich ßobuſtawow wſchelako pſcheměnjowak, dokelż běchu Rußojo pak tón pak tamón ßobuſtaw ſajeli abo morili. Najpołedy bě wěſty Romuald Traugut, prjedy ruſki wyſchk, pſchedßyda tajneho wubjerka a wón mějeſche ſchtyrjoch miniſtrow pod ßobu. Běchu to: twarz ſemjan Rafael Krajewſki, ſemjan Joſef Toczyński, wyſchk Galézowski, duchowny Dunajewſki (poßleńſchimaj dwěmaj je ßo pak radźiło, do wukraja czeknycz) a hewak mějeſchtaj Roman Żuliński a Jan Jeziorański wyßoke ſaſtojnſtwa. Wyſche teho mějeſche tajny wubjerk hiſchcze 17 ſaſtojnikow, kiż běchu jemu ſtajnje k ruce a wſchě poruczenja ſaſtojnikam po wſchej Pólſkej rosſchěrjenym, ßobudżělachu. Sa póßkow buchu w najwoßleńſchim czaßu najbóle jenoż żónſke trjebane.

Wojerſki ßud je Trauguta, Krajewſkeho, Toczyńſkeho, Żulińſkeho a Jeziorańſkeho k ßmjerczi wotßudźił a buchu woni 5. auguſta we Warſchawje ſjawnje wobwěſcheni. Hewak je wojerſki ßud jědnaczoch ſe ſpomnjenych ſaſtojnikow (ſcheſczo běchu ſbożomnje czekli) też k ßmjerczi wotßudźił, khěżorowy naměſtnik generalgubernator je jich pak k dżěłu pak k jaſtwu w Sibiriji wobhnadźił.

Ze Serbow.

S Wotrowa. (Skónczenje). Bjes 1. a 2. wotdżělenjom běchu dżěżazy ßwjedżeń na druhej runinje hrodźiſchcza improviſirowany. Tam bě ßo mjenujzy wotrowſka ſchulſka mkodoſcz ſhromadźika a hudźba ſpěwanſkeho khora hrajeſche jej wjeßele ſchtuczki a dżěczi ſpěwachu pod jeje pſchewodom jara rjenje: 1. Hdyż dżeń ßwita, a 2. Wěſch, kak wjele hwězdow ſteja, a jedyn němſki ſpěw. Potom hrajachu wſchelake hry a doſtachu wot pſchitomnych wſchelake dary a to ßnadź ſa wjaz, hacz ſa 5 tl. Skónczńje ßo wot dżěczi pſchitomnym dżakowaza ßkawa wunjeße.

Po wuſpěwanju druheho dźěla wotendźe halſchtrowſke towarſtwo a bu bjes tym, ſo ßo bengalſki wohń wſchelakich barbow ßwěczeſche, ſe ſpěwom a ßkawuwołanjom puſchczene. Na poßledku ßo Wotrowczanam ßylna ßkawa wunjeße a pod bengalſkim poßwětlenjom poda ßo czah ſaßo na dompucz. W Khanezach ßo mkynkej Wawrikej ſaſtaniczko pſchinjeße a pod wjeßelej hudźbu pſchibliži ßo czah k Sswinjarni. Tudy bě nam nowe wjeßele pſchihotowane.

Mjenujzy tudomny hoſczeńz běſche kraßnje illuminirowany a ßwěczeſche ßo ſ czaßami w bengalſkich ßwězach. Hoſczenzarjej bu ſa to ſaſtaniczko wuſpěwane.

Dyrbimy prajicz, ſo bě ßo ßwjedźeń derje radźił a ſo bě ſ nieho woprawdźity ßerbſki ludowy ßwjedźeń naſtał. Jednocze a jeje k. direktarjej k. Kralej ßłuſcha czeſcz wſcheho Sserbowſtwa, woßebje hdyž na krótki czaß wukńenja a na to ſpomnimy, ſo ßu ßobuſtawy Jednoty najbóle tajzy, kotſiž hewak hudźbu wuknyli njejßu. Duž je wſcheje czeſcze hódne, ſchtoż ßmy ßłyſcheli.

S daloka pſchiwołamy Jednocze ßylnu ßkawu ſ tym pſcheczom, ſo bychu też w druhich ſtronach Sserbowſtwa bórſy tajke towarſtwa naſtałe. *†*

H. W Budyſchinje, 1. auguſta. Dźenßa dopołdnja ſhromadźichu ßo pſchedßydy a ſaſtupjerjo wſchěch ſchtyrjoch łużiſkich pczołarſkich towarſtwow a poſtajichu po dléſchim wuradźowanju, ſo ma ßo, dali Bóh, 20. ſeptembra t. l. w ſali tſjoch lip w Budyſchinje hłowna pczołarſka ſhromadźiſna wotdźerżecz. S njej dyrbi też pczolna wuſtajenza ſjenoczena bycz, pſchi kotrejž ſměja ßo pczołarjam myta wudźělecz. Sa tajke myta je 90 tl. wuſtajenych. Pſchi hłownej ſhromadźiſnje budze ßo wo 5 pſchedmjetow ryczecz a to: 1) Kak ſteji w Łużizach ſ pczołarſtwom? Je wono na tym ſkhodźeńku dokonjanoſcze, na kotrymž bycz dyrbjało, a jeli niz, kak ma ßo na tutón ſkhodźeńk poſběhnycz? 2) Kak móże ßo pczołarſka ſtatiſtika do rjadu ſtajicz? 3) Kotre kolcze ßu najlěpſche? 4) Maja italſke (wlóſke) pczoły wo prawdze tajke woßebnoſcze, ſo je jich roſpſchěſczerańe ważne, a kak ma ßo to ſtacz? 5) Schto mamy jako pizu ſa pczoły nałożecz, hdyž nam měd k temu pobrachnje?

Pſchi tutej hłownej ſhromadźiſnje budze ßo też ſhromadny wobjed wotdźerżecz, na kotrymž ßmě kóždy pczołar abo pſcheczel pczołarſtwa dźěl bracz, hdyž ßo někotre dny prjedy podpiša. Wobjed budze jenož 10 nßl. płaczicz. — Wot tych, kiž chzedźa wuſtajeńzu a hłownu ſhromadźiſnu wopytacz, ßo $2\frac{1}{2}$ nßl. ſaſtupnych pjenjes ſaplaczi a tute pjenjeſy ßo k ſarunanju naſtatych kóſtow nałoża.

Zyku wěz ma hłowny wubjerk ſrjadowacz, kiž pod pſchedßydſtwom k. fararja Rädy w Barcze ſ pſchedßydow łużiſkich pczołarſkich towarſtwow a ſ někotrych druhich pczołarjow wobſteji. — Wubjerk ſa pczolnu wuſtajenzu je ßcbi k. ſe Schlieben nad Friedersdorfom ſa pſchedßydu wuſwolił.

Srjadowarjo zyłeho prjódkwſacza nadźijeja ßo, ſo budźa naſchi czeſczeni ßerbſzy pczołarjo tu naležnoſcz po mózноſczi podpjeracz a ſo budze też ſ druhich ſtronow wot pſcheczelow pczołarſtwa wſcho czinjene, ſchtoż móhło k dobremu radźenju ßłużicz.

S wjeczorneje ſtrony Dubrawow. Knjes Bergan, jubilirowany wucżeŕ a kantor w Delnej Borſchczi, wobßedźeŕ powſchitkomneho czeßneho ſnamjenja, ſłoži na Michała wucżerſtwo a wſche zyrkwinſke ßłużby. Kollaturſke knjejſtwo, k. ſ Magnus nad Delnej Wolſchinu, je k. H. J. Bartha, dotalneho delnoborſchczanſkcho pomozneho wucżerja, ſa naßlědnika k. Bergana deſignował a budże 12. njedźelu po ßw. Tnojizy dopołdnja a popołdnju w ßerbſkej a němſkej ryczi pruha wotdźerżana. Nczrh.

S Kamjeńza. Tudy budże ßo nowa katholſka fara a wucżerńja twaricz a ßo hižom kamjenje k temu woża. Tudy běſche w prjedawſchich czaßach też hižom tajka fara, ale poſdźiſcho buchu tu jenož kóždych 8 njedźel katholſke Boże ßłużby wot jeneho duchowneho ſ kloſchtra Marineje Hwězdy wotdźerżane. My ßo nadźijamy, ſo budże tu duchowny, ßerbſkeje ryczе mózny, ſtajeny, dokelž ßu woßadni ſ wjetſcha Sserbja. Ssnadź móże nam Kath. Poßoł wjacy wo tej wězy ßobudźělicz. K.

S Wjeleczina. Njedźelu pſched tydźenjom, dźeń 31. julija, bě ſa naſchu woßadu ßwjedźeńſki dźeń. Tehdy ßo tu mjenujzy pſches k. ſuperintendenta Zſchucku ſ Biſkopiz zyrkwinſka viſitacia wotdźerża. Zyrkej bě ßo k tajkemu ßwjedźenjej wot pſcheczelniwych rukow rjenje wupyſchiła. Kemſchenje ſapocza ßo ſ němſkej Bożej ßłużbu a hudźbny khor powjetſchi ſ pſchewodom khěrluſchow ßwjedźeńſki ſaczińſchcz. Naſch wyßokodoſtojny k. farař Wiczaz dźerżeſche kraßne ßwjedźeńſke prědowanje. Po prědowanju wuſtupi k. ſuperintendent a ryczeſche we wutrobnych ßłowach k woßadnym. Po němſkej dźerżeſche ßo ßerbſka Boża ßłużba w tym ßamym porjedźe, kaž hewak.

Popołdnju mějeſche ßo kſcheſczijanſka wucżba ſ wotroſczenej mkodźinu. K temu bě ßo wot njeje rjany czah ſrjadował. Pod ſynkami ſwonow a dweju hudźbneju khorow pſchicżeże ſ khorhojemi a wěnzami wupyſcheny czah, w kotrymž ßo też jena ßerbſka towarſchka pſches pěknu ßerbſku draſtu wuſnamjenjeſche, popołdnju w dwěmaj hodźinomaj na farſki dwór, hdźež ßo pyſchnemu czahej k. ſuperintendent a naſch k. farař pſchiſankńyſchtaj, a ßo wróczіwſchi czehnjeſche czoh do zyrkwje, hdźež najpriódzy k. farař a potom k. ſuperintendent katechiſirowaſche.

Po nyſchporje mějeſche ßo roſryczowanje bjes k. ſuperintendentom a woßadnymi, na kotrymž ßo też k.

farař a kk. wučerjo wobdźělichu. S zyła wupraji šo k. superintendent jara khwalobnje wo wschitkim, schtož bě šłyschał a widźił, a pschejeschе woßadźe, so by tajke kscheszijanske žiwjenje też dale wobkhowała.

S Radworja. Tak doloko, hacž mózemy lětusche žně tudomneje wokolnoscze pschewidźecz, dyrbimy je jenoż šrěnje mjenowacz, dokelž je rožki mjenje w kopach a sornu, hacž loni, a je wona pschi tym w šłomje krótka. Pschenża, jeczmjeń a wowš stejachu wopředka jara rjane, šu pak posdźischo wot šuchoty jara czerpiše a buchu ſ dźěła też wot krupow potrjechene. Rěpik pak jara rjany stejesche a je też derje domoj khowany. Běruy, tak daloko hacž šu w dolinach, lubja rjany a bohaty płód; te pak, kiž šu na hórkach, najskerje mólczke wostanu. Kały a rěpy hacž dotal rjane stejachu, njebudźeli pak bórsy deschczik, dha wjele wot nich njebudže. Piza ſa ſkót jara pobrachuje, a šadu a kórkow njebudźemy šo wobjeſcz trjebacz. *†*

S Budyschina. Kath. Poßoł (czo. 7) piche: Nowe pischczele (byrgle) nascheje (katholskeje) šerbskeje cyrkwje buchu njedawno pschepodate a wot knjeza kantora Wolfa pruhowane. Hudźbu (musiku) rozemjachym czitarjam chcemy najprjedy wopisanje tychle pischczelow podacz. Wone maja we khownym dźěle dźewjecz khosow (registrow): Principal 8′ (wósom stopow), Bordun 16′, Gamba 8′, Gedakt 8′, Oktave 4′, Quinee 3′, Oktave 2′, Kornet tsoji, Mixtur tsoji; we hornim dźěle je schésci khosow: Principal 4′, Rohrflöte 8′, Flöte 8′, Gemshorn 4′, Oktave 2′, Nasat 3′; w delnim (pedalu) pak tsi: Violon 16′, Subbaß 16′, Principalbaß 8′. Też maja pischczele dwaj pódlanskej czahaj: pedalne a manualne (ručne) zjenoczadło (Koppel). Tsi pschisprawne měchi zběhaja so z lohkoszu a teptař wobskłuži je też pschi najmócnischim hraczu. Wusudźenje k. pruhowarja je pak tajke: „Twarc pischczelow, k. Kohl w Budyschinje, je dźěło a material po wotryczenju (kontrakt) šwěru wobstarał. Ma-li so wo jenotliwych khosach ryczecz, móže so prajicz, zo je Principal mócny a czerstwy; Bordun połny, Gamba khadka, woboja Flöta luboznа a też te druhe khosy pschisprawne; baßy skutkuja po jenym a zhromadnje wosebje mócnje. Zjenoczenje pschelakich khoßow czini na poskucharja mócny zaczischcz. Z wosebitej wjesokoszu skónczinje spomnju, zo su tute schtyriadwacyte wjetsche pischczele k. Kohla jene z najbóle poradżenych, a pscheju, zo bychu stajnje a dokho k czeszczi Božej a k duchownomu pozběhnjenu šerbskeje wosady skužike.“ Pschispominam hischcze, zo pischczele z tyscherskim dźěłom 16,000 toler płacza, a zo staj k. wučer Braüer a k. kantor Wolf zwólniwaj tute pischczele hracz, hdyžkuliž bychu snadź wotpósłani tajkich cyrkwjow, kiž chcedźa nowe pischczele twaricz, pschischli, zo bychu so wo dowjednoszi k. Kohla hako pischczeletwarjerjo pschepokazali.

S Budyschina. Lotteriekollekteur C. F. Jäger sen. tudy je w šwojim czaßu wosjewjał, so šu pola njeho lotterijowe loßy w rjanym wubjerku k dostaczu. A wón je w tajkim nastupanju wo prawdze wěrnoscz ryczał, schtož móże tón najlěpje wobšwědczicz, kotryž běsche šebi pola njeho běrtlik loßa czo. 21503 kupił, pschetož wón dosta w tutych dnjach na tónle běrtlik 3168 tl. 22½ ngl. wupłaczenych, dokelž běsche pschi czehnjenju 3. klaßy 66. kral. sakskeje krajneje lotterije spomnjene czisło 15000 tl. dobyło.

Se Židowa. Tudomny lotterijowy kollekteur A. Hennig pschezo se šwojim starym sbožom hraje, pschetož pschi czehnjenju 3. klaßy 66. kral. sakskeje krajneje lotterije je dźělba wot wulkeho dobytka, 15,000 tl. wopschijazeho, na czo. 21503 do jeho lotterijoweje kollekcije panyła.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Pětrowska cyrkej: Khrystian Julius Babik, wučer w Draždźanach, ſ Hertu Körnigez ſ Budyschina.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Korla August, Jana Augusta Husaka, krawza na Židowje, š. — Hermann Ota, Korle Daniela Czeszeziboha Wolfa, instrumentytwarjerja pod hrodom, š. — Hańza Helena, Jana Wanaka, žiwnoszerja w Libochowje, dź. — Hana Khrystiana Amalia, Michała Měrscha, sahrodnika w Czemjerizach, dź.

Zmerjeći:

Dźeń 29. julija: Jan Schuster, pohoncz w Małym Wjelkowje, 41 l. 4 m. 14 d. — 30. Pětr Weidlich pod hrodom, 72 l. — 2. auguſta, August Bartusch, wobydler pod hrodom, 53 l.

Płaćizna žitowa produktow wBudyšinje:
6. auguſta 1864.

Dowoz: 6719 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša. tl.	ngl	np	nižša. tl.	ngl	np.	srjedźna tl.	ngl	np.	na bursy, najwyšša tl.	ngl	np	najnižša. tl.	ngl.	np.
Pschenża	5	—	—	4	20	—	4	27	5	5	5	—	5	2	5
Rožka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Jecimjeń	2	15	—	2	10	5	2	12	5	2	15	—	2	12	5
Wowš	2	—	—	1	25	—	1	27	5	2	—	—	1	25	—
Hróch	4	22	5	—	—	—	4	20	—	4	22	5	4	20	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—
Raps	7	15	—	—	—	—	—	—	—	7	15	—	—	—	—
Jahły	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kanabutry	—	18	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	3	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. šyna	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane šymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjeżna płaćizna:

W Lipsku, 10. auguſta. 1 Louisd'or 5 toler 15 nßl. ⅞ np. 1 połnowažazy cžerweny ſtoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. 1¾ np.; winſke bankowki 88¼.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

14 tl. 20 nßl. a 15 tl. 5 nßl.

pſchenża 49—59 tl., rožka 35—36 tl.,

(to je: ſa 25 pruſſich fórzow.)

rěpikowy wolij (njecžiſcženy) 13 tl. — nßl.

(Cžiſcženy, kaž ßo w Budyſchinje pſchedawa ſtajnje něhdže 1¼ tl. drózſchi.)

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždžan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pſchipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecžor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; wecžor 6 h. 52 m.*; wecžor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

†) Pſchiſanknjenje do a ſe Zitawy a Liberza (Reichenberg)

*) Pſchiſanknjenje do Zitawy.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Tamny tydżeń džěch do Delan na wopytanje a, dokelž ßym druhdy lacžna duſcha, hladach bórſy, hdže bych ßo wokſchewił. Praſchach ßo teho dla w jenej wßy njedaloko dróhi ſa korcžmu a pokaſachu mje tam k piwarzej.

Mots Tunka. Tak džě bu tebi pomhane!

H. D. Haj, a pſchi tym mi piwarz hiſchcže duſchnu wěžku wupowjeda.

M. T. Nó, ſchto to?

H. D. Hlaj, wón praji, wecžera wjecžor pſchińdže mje tež naſch korcžmař wopytacž. Najſkerje drje běchu piwo dopili. Ale jako wón hacž k woknam pſchińdže, bě ßo jemu jedyn tam ſtejazy ſtoł k ruzy pſchilěpił, ſo wón we wſchěm ſtraſche ſ nim prjecž běžeſche.

M. T. Nó wſchak tola! To je najſkerje jedyn wot tych ſtolzow, kiž bě něhdy pſchi blidowjercženju pódla?!

H. D. Móže bycž; — abo traſch chyſche ßebi jón korcžmař na khwilku požcžicž, dokelž mějeſche wjele hoſczi a mało ßydła.

M. T. Hm, haj wſchak haj!

Mots Tunka. Kóždu njedželu pěknje ke mſchi hicž, to ßo mi ſpodoba.

Hanß Depla. Haj, to njeje jenož ſpodobna, ale tež khwalobna wěc.

M. T. Ale, wjele khwalobniſcho by hiſchcže byko, hdy bychu ludźo tež pěknje po tych ßkowach cžinili, kotrež w zyrkwi ßłyſcha.

H. D. Haj, to bych tež prajił.

M. T. Ale, temu jenož huſto doſcž tak njeje.

H. D. Na cžo dha pak ty jěcžeſch?

M. T. Hlaj, to ſtaj muž a žona, kotrajž pilnje ke mſchi khodźitaj. To je wěrno. Ale wonaj ßo najbóle tež po kemſchach wopijetaj a dyrbitaj ßo potom dacž domoj wjeſcž. To je tež wěrno.

H. D. Nó, ta poßlěnja wěrnoſcž ßo mi njelubi, a radžu jimaj, ſo byſchtaj ßo jenož prěnjeje džeržakoj.

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Kißałowy sprit a jednore kißało

woßebneje ßylnoscze a cziſteje kißałosczeporucza najtunischo

David Berger
na zitnej haßy.

Großowe
brostkaramelle

najlěpschi ßrědk k wotstronjenju kaschela a k polóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawoscz pschi sasymnjenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokołnoscz w hrodowskej haptyzy knjesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Strowotny khofej,

ßwěru po poruczności wuwołaneho knjesa lěkarja Arthura Lutzy w Cöthenje wot knjesow Louis Wittig & Co. tam pschihotowany, kotryž po cziſchczanym wukasanju warjeny, jara derje ßłodzaze a sa khorych pschihódne picze poskicza, kiž krej na žane waschnje njeměrnu njeczini. Ja pschedawam wot tuteho khofeja hižom wjele lět jara wjele po najtunischich płaczisnach a to zyły punt po 24 np., poł punta po 12 np., ¼ punta po 6 np. a ßym w tychle dnjach saßo zyle nowu poßyłku dostał.

W Budyschinje na ßerbskej haßy.

J. G. F. Nieckſch.

Mój
kaschczowy magazin,

hdzež ßu kóždy czaß kaschcze wschelakeje wulkoscze s twjerdeho a mjehkeho drjewa po najtunischej płaczisnje dostacz, poruczam ja czesczenym Sserbam pschi potrjebje.

Möchel,
tyscherski mischtr pschi hrodowskej haßy.

Strowotne piwo se ßłodoweho extrakta

dworskeho lieferanta Jana Hoffa w Barlinje,
bleschu po 7½ nßl., 6 bl. po 6 nßl.
ma w Budyschinje jeniczzy na pschedań

Heinr. Jul. Lincka.

Słužbudopokasowazy bureau

H. Meisela na hornczerskej haßy w Budyschinje saßo na ßo bjerje poruczenja na wobstaranje ratarskich czeladnikow wschitkich družinow sa bližsche lěto a chzyli hospodarjo ßwoje poruczenja skerje lěpje pißnje wotedacz.

Na druhej stronje ßo czeladnizy, kiž chzedza ßo pschistajicz, na to kedzbliwych czinja, so maja pschi samołwjenju stajnje ßwoju ßłužbnu knižku ßobupschnjescz, a pschispomina ßo hischcze, so je burean, dokelž maja woni njedzelu najwjazy khwile, tež na tutym dnju hacz do 6 hodzinow wjeczor wotewrjeny.

Woßebje dobru a drobnu strehlawsku

Koscżinu

(Knochenmehl)

ma w Budyschinje na pschedań

A. Stosch.

Prawe rěpowe ßymjo

pschedawa w Budyschinje na ßerbskej haßy
J. G. F. Nieckſch.

Wobstarajcże ßebi želeſo do krwje!

Wjele ludźi nětrźiſcheho cżaßa cżerpi na khoroſcż żeleſoweje khudoby: na ßłaboſcż nerwow a żołdka.

Żeleſojte liqueury Roberta Freyganga w Lipſku ßo wot knjeſow profeßora Dr. Bocka, medicinalſkeho radźicżela a wokrjeßneho fyſika Dr. Bohlena błĕdawym (żeleſokhudym), ßuchim, na muſkulach a nerwach ßłabym, każ też ſa polĕpſchenje żołdka poruczeja.

Żeleſoliqueur (Eiſenliqueur) bleſcha po 15. nßl. ½ bl. 8 nßl.
Żeleſożołdkohórki (Eiſenmagenbitter) bl. po 10 nßl. ½ bl. 6 nßl.

W Budyſchinje pſchedawa jón jenoż **Heinr. Iul. Lincka.**

Pruſke hypotheki ſawĕſcżaze akcijſke towarſtwo

w Barlinje, koncеſſionirowane w Sakſej a ſaſtupjene ſa Budyſchin a wokolnoſcż wot M. R. Flanderki w Budyſchinje, poßrĕdkuje hypothekarſke ſakoženje kapitalijow a ſawĕſcżuje hypothekariſke żadanki.

Hypothekske dźĕlbowe wopissma

pruſkeho hypotheki ſawĕſcżazeho akcijſkeho towarſtwa w Barlinje,

kotreż ßo wot pruſkich ßudniſtwow ſa tak dobre dźerża, każ hypotheki, na kotreż ßo ßyrótcżaze pjenjeſy ſakoża, poruczam we wotdźĕlenjach po 100, 200, 500 a 1000 tl. po 4, 4½ a 5 prozentach k ſakoženju kapitalow na hypotheki.

M. A. Flanderka.

Pſches ßwoje ſnamjenite ſkutkowanje doſcż po wſchĕm ßwĕcże ſnaty

G. A. W. Mayerowy bĕły broſtſyrop

(½ bleſche 1 tl. ¼ bleſche 15 nßl.)

je jenoż pſches ßwoje hojaze wulki, kotreż żadyn druhi bróſtſyrop we ßebi nima, najwĕſcżiſchi ßrĕdk pſche kóżdy ſaſtarjeny kaſchel, pſche dyhawoſcż, jachlokaſchel, ſaźwanje, bróſtowe cżerpjenje a ſchijowe wobcżeżnoſcże. W tudomnej wokolnoſczi pſchedawaja jón jenicżzy:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schĕrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Panliſch** w Rakezach.

NB. Dokelż Mayerowy fabrikat też falſchuja, dha chzyl kóżdy dobroczliwje żyle ßwĕru na ſygel a etiquettu hladacż.

Skład khumſchtnych hnojnych ſrĕdkow

J. G. Klingſt Nachfolgera

na bohatej haßy cżo. 26/24.

poruczа

prochdrobnu koſczinu (Knochenmehl),
woprawdźity pernanſki guano,
„ **backerſki guano** a t. d.

po najtuniſchich płaczіſnach franco hacż na kożde dwórniſchczo a ſaſtaniſchczo na żeleſnizy bjes Draždźanami a Shorjelzom.

Wosjewjenje etablißementa.

Cžesczenym wobydlerjam a knježim we Wosporku a wokolnosczi najpodwolnischo wosjewjam, so ßym nowe jara derje srjadowane

kožuchowe, pjelzowe a mězowe khlamij

tudy sałožił, schtož s pröstwu wo dobroczjwe wobkedžbowanje pod wobkruczenjom tunjeho a sprawneho poßłuženja s tutym k nawjedženju dawam.

W Wosporku, 8. augusta 1864.

J. B. Puell.
kóžkař.

Tsělbne potrjeby

sa **hońtski czaß**, jako: **freibergski a goslaski schröt, pösty, kulki** a **woloj, pölver** a **sapalki** (Zündhütchen) wschitkich družinow,

flintowe satyczki

se **ßerschcze, filza, pappy** a t. d. po specialnej płaczisnje porucza potrjebnym a saßopschedawarjam po najtunischej płaczisnje

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy czo. 86/24.

Kosczeŕnja (Knochenmühle)

w Njesdaschezach w dolinje rěki Czornizy kraßnje ležaza, poł hodžiny wit bližscheho želesnizyneho sastawnischcza, budže ßo

pöndželu 29. augusta dopołnja w 10 hodžinach

w młynje tam pod spodobnymi płaczenskimi wuměnjenjemi na pscheßadžowanje pschedawacz.

K njej ßłuscheja wysche pschebytkow a utensiliow, k dželanju kosczjny nusnych, sahroda a 13 kórzow dobreho pola a łuki, dwoje domske a bróžeń, maßivnje natwarjene a s zyhlemi kryte, tež wschitke k ratarstwu potrjebne pschebytki.

Tuta ležomnoscz ßo alternativnje w zyłym a tež dželena na pschedań pschipowjedži a hodža ßo jeje twarjenja k sałoženju mukoweho młyna. Podrobne wopißanje ležomnosczow, kaž tež pschedawanske wuměnjenja ßu pola knjesa ryczniku Bornemanna, pola knjesa agenta Franza a pola podpißaneho k nawjedženju wupołožene.

W Budyschinje, 31. julija 1864.

Heydemann sen.
jako połnomóznjeńz wobßedžerja.

Přirodospytna sekcija M. S. změje dženßa za tydžeń, džeń 20. augusta, popołdnju w 1 hodžinje w hosczenzu k złotej krónje posedženje. Fiedleř, pismawjedžeř.

W Hornej Hórzy je khěža czo 10, kotraž je w dobrym rjedže a ma 1½ kórza areala, hnydom na pschedań. **Schneider.**

W knihařni Smolerja a Pjecha je sa 5 nßl. na pschedań: Illustrirter Familien-Kalender 1865. Kóždy exemplar tuteje protyki ma czißło na ßebi wuczischczane a budža tute czißła w měßazu haperleji wuloßowane a te, kotrež maja sbože, dostanu wjetsche abo mjeńsche dobytki. Sa tajke dobytki je wudawař protyki 1000 tl. w pjenjesach a w rjanych wotrasach wustajił.

Dziwoczanske ßerbske ev. luth. mißionske towařstwo směje jutsje po nyschporje popołdnju w tsjoch shromadžisnu.

Pětr Młonk.

Na ležomnosczi czo 6 a czo. 9 w Lutobczu pyta ßo knotyłojeř a płaczi ßo wot wobßedžerja sa kóždy popanjeny knot 2 nßl.

Knjesej Schwjeli, redaktorej „bramborskeho serbskeho zassnika:“ Sa pscheeželniwe sbožopschecže praju ßwój najwutrobnischi dżak! J. E. Ssmoleř.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 34. ~20. augusta.~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nal.

Wopřijeće: Swětne podawki. — **Wojerski list ſ Holſteina.** — Ze Serbow: S Boranez. — S Njeßwaczidła. — S klóſchtra Marineje Hwězdy. — S Jitra. — S Holeſchowa. — W Budyſchinje.

Swětne podawki.

Telegrafiſke depeſche wot zyłeho tydzenja.

Altona, 13. auguſta. Hannoverſke knjezerſtwo je na napraſchowanje ſ pruſkeje ſtrony, czoho dla je hannoverſke wójſko Lauenburgſku wobßadźiło, to wotmolwjenje dało, ſo ſtaj to bundestagowaj kommißaraj poruczitoj a ſo wone njeje žanu winu widżeło, jimaj njepoßłuſchne byez. (Někotre nowiny wudawachu, ſo je ßo tajke wobßadzenje jenoż na poruczność ſakſkeho generala ſ Hake ſtało.)

Kopenhagen, 14. auguſta. Tudomne nowiny woſjewjnja, ſo w Danſkej na žane waſchnje tajki hněw njeknjezi, kaž franzowſke a jendżelſke nowiny wudawaja. Jenoż ſrudoba nad tym je pytnycz, ſo je danſke kraleſtwo dwě pjeczinje kraja ſhubiło a tajka ſrudoba we tym troſchtowanje pyta, ſo ßu na ßejmje wſchelake napraſchowanja, kiž naſtupaja pak jenoż ſańdżeny czaß a nimaja teho dla ſa nětcziſchu politiku danſkeho miniſterſtwa žaneje ważnoſcze.

London, 15. auguſta. S Newyorka ßu powjeſcze wot 6. auguſta pſchiſchłe, kiž maja ßo tak: Jako bě unionſki general Grant pſched Petersburgom prěni rynk wobtwjerdżenjow dobył, dżeſche wón dale do prědka, bu pak ſe ſchkodowanjom 5640 muži ſbity. Druhi nadpad ßo tež njeradži a wudawa ßo, jako by Grant ſe ßwojim wójſkom k Waſhingtonej zoſał. — Separatiſtiſki general Hood je nadpad na unionſkeho generała Shermana ſczinił, ale wón bu wotraženy. — Separatiſtojo ßu ſ nowa do Marylanda pſchiczahnyli a Hagerſtown wobßadżili.

Salzburg, 16. auguſta. Jeho majeſtoſcz kral pruſki je wczera wjeczor ſ Gaſteina w najlepſchej ſtrowoſczi ßem pſchijěł a bu wot arzywójwody Franza Korle witany.

Weimar, 16. auguſta. Pruſka a Rakuſka chzetej pola bundestaga namjet ſtajicz, ſo by ßo w Schleswig-Holſteinje a Lauenburgu nakhwilne knjezerſtwo ſałożiło a Holſtein po poruczności bundestaga hiſchcze dale wot němſkeho wójſka wobßadżeny woſtał. Nakhwilne knjezerſtwo by ſ jeneho pruſkeho, ſ jeneho rakuſkeho a ſ jencho bundestagoweho kommißara wobſtacz měło.

Kiel, 16. auguſta. Dźělba pruſkich wójnſkich łódżow w bliżſchich dnjach do naſcheho pſchiſtawa pſchijědże.

Kopenhagen, 16. auguſta. Kapitan Villa je wczera da Wina wotjěł. Wón tamniſchimaj danſkimaj połnomócznjenymaj dla jednanja wo měr dalſche poruczenja wot miniſterſtwa pſchinjeße.

Draždżany, 17. auguſta. Prěnja komora je pſchiſwoliła, ſo by ßo nowa żeleſniza ſ Drażdżan pſches Döbeln do Lipſka twariła. Tež pſchiſwoli wona nowu żeleſnizu ſe Žitawy pſches Großſchönau a dale pſches połodniſchu Łužizu.

Iſchl, 17. auguſta. Pruſki kral je dżenża ½12 hodżinow pſchipołdnju ßem pſchijěł.

Altona, 17. auguſta. Sakſki kommißar k. ſ Könneritz je ßo do Drażdżan podał, ſ wotkal ßo ſa 2 njedżeli ſaßo do Holſteina wróczi.

Altona, 17. auguſta. Po żeleſnizy ßo w tychle dnjach 2400 pruſkich wojakow domoj wróczi.

Paris, 17. auguſta. Schpaniſki kral je wczera ßem pſchijěł a bu wot khěžora pyſchnje powitany.

Najnowſche.

Win, 19. auguſta. Wſchitke, měr naſtupaze wuſtawki ßu napißane a budże ßo wo nje na nowy tydzeń jednacz poczinacz.

Sakſka. We Weißenbornje pola Zwickawa wudyri wjeczor 7. auguſta w brózni kublerja Thana woheń, kotryż wſchitke twarjenja jeho kubła do procha a popjeła pſchewobroczi. Tež ſpali ßo 12 howjadow, nješchto ßwini a. t. d. — W druhej komorje ſakſkeho ßejma mějachu w tutych dnjach khětro wótre jednanja, dokelž bě dźělba ſapoßłanzow wuprajiła, ſo nětcziſche ſeſtajenje ßejma połneho prawa nima, a bě teho dla tež namjety na pſcheměnjenje ſtajiła. Ale wjetſchina wobſankny, ſo dyrbi pſchi dotalnym waſchnju woſtacz. — W Lipſku budża w bliſchim cżaßu noweho dźiwadła dla ßlinkowu hóru (Schneckenberg) wotnoſchecz poczecz. Hdże Gellertowy wopomnik, kiž tam ſtejeſche, pſchińdże, njeje hiſchcze wěſte. — Wſchelake pruſke nowiny w tu khwilu po móżnoſczi na Sakſku ßwarja a dokelž jej runje dale niczo wumjetowacz njewjedża, dha na to morkotaja, ſo ßmě tejko Polakow w Draždżanach bydlicz. (Hdy by ſakſke knježerſtwo Polakow wuhnało, dha bychu jemu ſpomnjene nowiny wěſcze wulku ßnrowoſcz porukowałe). — W Hohenſteinje pola Stołpnja ſta ßo pſchi ſkładnoſczi tamniſcheho kózdołětneho měſchczanſkeho tſělenja 14. auguſta to njeſboże, ſo j dyn beler roslecza a ßynej wuhnjerſkeho miſchtra Stolle, ſ nim tſělazemu, kruch tak ſtraſchnje do hłowy cżißny, ſo dyrbjeſche wón w nozy wumrjecz. — Lětuſcha lipſka michałſka maſſa ſapocznje ßo 26. ſeptembra. — W Chemnitzu budże 2., 3. a 4. oktobra t. l. powſchitkomna ſaiſka wucżerſka ſhromadżiſna wotdżerżana. — Prynz Jurij je ſe ßwojej wyßokej mandżelſkej 16. auguſta do Frankfurta nad Majnom wotjěł, ſ wotkal ßo wobaj potom do Schwajzarſkeje podataj.

Pruſſy. Heßenſki prynz Bjedrich Wylem je nětko tež bundestagej woſjewił, ſo ma wóu wulke prawo na Lauenburg. — W naſtu anju Holſteina, Schleswiga a Lauenburga ßo pruſke a rakuſke knježerſtwo ſ bundestagom najſkerje hiſchcze nětak ſjedna a na tajke waſchnje tež mjeńſchich němſkich wjerchow k ſpokojenju pſchiwjedże, dokelž chże pola bundestaga namjet ſtajicz, ſo by ßo Schleswig-Holſtein tak dołho, hacž ſa njón tón prawy wjerch wunamakany njeje, pod wodżenje tſjoch kommiſſarow ſtajił. Rakuſka, Pruſka a bundestag bychu kózdy jeneho poſtajili, ale ſakſke a hannoverſke wójſko by tež dlěhe w Holſteinje woſtało. Tuto poßleńſche budże ßo mjeńſchim němſkim wjerchom najbóle lubicz, pſchetož woni ßu pjecża teho měnjenja, ſo Schleswig-Holſtein najſkerje ženje wjazy ſ pruſkeje ruki wuſchoł njeby, hdy by jón pruſke wójſko jedyn raz wobßadźiło. — So pruſke knježerſtwo ßylnje do teho wěri, ſo budże měr wěſcze wobſanknjeny, je tež ſ teho widżecz, ſo je w tychle dnjach wſchitkich ſajatych Danſkich domoj póßłało. Jich běſche tak wjele, ſo mějachu na nětkotrych żeleſniżach nuſy doſcz, tejko woſow w hromadu ſwjeſcz, hacž běſche trjeba. — Sa ſnamjo měra móże tež to ßłużicz, ſo ßu ßo reſerwiſtojo, kotſiż dyrbjachu hacž dotal w Schleswigu a Holſteinje ßobu wojowacz, ſ dźěła hižom ſ wójſka domoj puſchczili abo ßo bórſy hiſchcze puſchcza.

Rakuſſy. Pruſki kral je Gaſtein wopuſchcził a pſchijědże pſches Salzburg do Wina. Tam chże khěžor jemu k cżeſczi wulku paradu wotdżerżecz a ßo teho dla hižom nětk něhdże dwanacze regimentow wójſka do Wina hromadu cżehnje.

Amerika. Prjedawſcha belgiſka prynzeſſyna Charlotta, nětcziſcha mexikanſka khěžorka, je pißma domoj póßłała, w kotrychż powjeda, ſo je zyle ſ tym ſpokojna, kak ßo jej w Mexikanſkej wjedże, a ſo ßmě jeje mandżelſki po tym, kajtiż je ſpocżatk byk, dobru nadżiju měcz, ſo tamniſche naležnoſcze bórſy tak do rjadu ſtaji, ſo budże měr a pokoj w kraju, Franzowſow pak tam dale trjeba njebudże.

Schtoż wójnu bjes unioniſtami a ſeparatiſtami naſtupa, dha ßo w jeje naſtupanju w poßleńſchich dnjach niczo woßebje ważne ſtało njeje. Unionski general Graut njeje Petersburg pſchezo hiſchcze dobył a ſeparatiſtojo pytaja ſ nowa, kak bychu Maryland nadpanyli a ßnadż pſches to Granta nawabili, ſo by wón Petersburg wopuſchcził.

Wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot K. Mrónka ſ Dźiwocziż.)

Měſto Oldenburg pſchi naranſchim morju, 10. auguſta 1864. — Dokelž je pſchiměr ſ Danſkimi na dlěſchi cżaß wobſanknjeny a ſtraże a patrouille pſchi naranſchim morju dale trjeba njejßu, dha mam ſaßo ſkerje khwile, nješchto pißacz. Nětko je nimale zyke ſakſke, w Holſteinje ſtejaze wójſko, ſ wuwſaczom naſcheho 13. bataillona brjoh naranſcheho morja wopuſchczíło a ma nětko we wſchelakich holſteinſkich měſtach a wßach ßwoje kwartiry. Naſch bataillon je ßo ſ Kramdorfa, hdjež hacž dotal běchmy, do Oldenburga ſcżahnył a tudy hacž na daliſche woſtanje. So njebychmy tu ludżom jara k wobcżežnoſczi byli, je połoja bataillona do Heiligenhafena pſchiſchła, a połoja woſtanje w Oldenburgu. Tudy ßu kwartiry ſ wjetſcha ſpokojaze, dokelž my khětro rědko leżimy, jenož najbóle 2 hacž 3 mużojo pola jeneho měſchczana. Ja mam ſ 2 mużomaj kwartiru pola tyſcherſkeho miſchtra Evers'a.

Oldenburg je małe ſtare měſtaſchko a nimale kózdy hoſpodař ma kruch pola, kotrež pódła ßwojeho rjenjeßła wobdźěła. W ſaſtarſkim cżaßu je Oldenburg khětro ßylna twjerdźiſna była a ßu hiſchcze dżenßniſchi dżeń jeje wobtwjerdżenja ſ dźěła widżecz, dokelž hiſchcze wſchitke ſwottorhane njejßu. Tež bě Oldenburg w ſtarym cżaßu pſches tak mjenowany weßekſki jězor ſ morjom

ſjednoczeny, ale tón je nětko zyle ſ pěſkom ſanjeßeny, tak ſo ſkoro wjazy ſ cžołmami po nim jěſdzicz njemóża.

So ßu tudy a we wokolnoſczi pſched wjaz dyžli 800 lětami Serbja bydlili, ßym hižom prjedy ſe wſchelakich knihi naſhonić a nětko ſaßo pola mojeho hoſpodarja w jenych ſtarych knihach wo Sserbach cžitach, ſo ßu woni tudy wagriſzy Sserbja rěkali a ſo ßo tudomna wokolnoſcz wagriſki kraj mjenowaſche. Hižom wjele ſtow lět ßo tudy žane ßerbſke ßkowo wjazy ryczako njeje, hacz nětko ſaßo, hdzež je wot naß ßerbſkich wojakow ßkyſchecz.

Schtoż žně naſtupa, dha ßu ßo te hakle tón tydzeń ſapoczake, pſchetoż nětko je widzecz, ſo poczinaja tu a tam rožku ſaßykowacz: we Lužizach ſmějecze ju pak najſkerje hižom domoj. Žita tu wſchudžom pſches měru rjane ſteja, woßebje pſchenża kraßna ſteji a ma tak rjane a wulke kłoßy, ſo dyrbi ßo jedyn nad tym ſpodziwacz. Rapſy buchu ſańdzeny tydzeń wſchudze, hdzež ßo hodzeſche, hnydom na polu wumkóczene, tak ſo ßebi ludžo domojwożenje ſalutowachu. Jeli budze jutſje rjane wjedro, dha chzu ſ mojim hoſpodarjom hicz ßobu rožku ßyz. S wopředka, hdyž jedyn ſ tudomnymi koßami ßnecze, dha ßo jenemu to trochu dziwno ſda; pſchetoż koßy ßu tu wjele dlěſche, hacz pola naß doma, a koßyſchcza ßu khětro dziwnje dzěkane. Tola ja ßym w Holſteinje hižom wjele ſ nimi ßykł a ßym jim hižom zyle pſchiwuknył. — Běrny ßu nimale wſchitke rjenje wukczéże, ale nětko poczina běrnjaze ſelo na jedyn ras cžiſcze hinycz, ſchtoż je wopokaſmo, ſo je khore.

Hdże wſchě druhe bataillony ſakſkeho wójſka ſteja, to ja ſ wěſtoſczu pißacz njemóżu, to pak Wam najſkerſcho Serbſke Nowiny lěpje praja. Ja je każ dotal hiſchcze pſchezo kóżdy tydzeń ßem do Holſteina doſtawam a je ſ druhimi ſnatymi ßerbſkimi wojakami kóżdy ras ſ wjeßelom cžitam, dokelż nam ſtajnje ko a wono ſ lubych Sserbow powjedaja.

Dokelż mamy nětko ſaßo wjazy khwile, dha dyrbimy ſ nowa kóżdy dzeń dopołdnja a popołdnju něktore hodziny exercirowacz a marſchirowacz, ſo njebychmy temu wotwukli.

Wjele dobreho a t. d. — K. Mkónk, kral. ſakſki ßerbſki wojak w Holſteinje, 13. bat. 4. komp.

Ze Serbow.

S Boranez. Tamnu wutoru wjeczor wokoło 10 hodzinow poczachu ßo ßaſy w jenym wuhnju tudomneho hrodu palicz, tak ſo bórſy khětro wulke żehliwe kule a kruchi won lětachu a ßußodam ſtrach hotowachu. Dokelż pak běchu bórſy ludžo k pomozy a wyſche teho lutobczanſka ßykawa pſchijědże, dha ßo poradži, dalſche ſapalenje wotwobroczicz.

S Njeßwaczidła. W nozy k 7. t. m. je ßo jena hromada, kotraż něhdże 4 kop ßkomy wopſchijeſche a bliſko domſkich kublerja Pětra Polenka ſtejeſche, ſapalika, tola bu woheń bórſy ſaßo haſcheny. Kak je woheń naſtak, njeje hiſchcze wunamakane.

H. F. S klóſchtra Marineje Hwězdy, 11. auguſta. Dzenża ßwjeczeſche tudomny wyßokodoſtojny klóſchtrſki propſt k. Dr. Eiſelt ßwój 25 létny měſchniſki jubileum a běchu ßo jemu teho dla ſe wſchelakich ſtronow wſchelake ſbożopſchecza, ſpěwy a dary doſtake. Wjeczor prjedy bě ßo jemu k cžeſczi na klóſchtrſkim dworje rjany wóhnoſtroj (Feuerwerk) wot K. A. Kokle wotpalił a běchu k temu mnoſy pſchihladowarjo pſchiſchli. Dzenża dopołdnja w 9 hodžinach wokachu ſwony do zyrkwje, wot tudomnych kloſchtrſkich duchownych knježniczkow kraßnje wupyſcheneje, k ßwjedzeńſkej Božej ßłużbje, pſchi kotrejż k. jubilar pod aßiſtenzu k. fararja Schneidera ſ Kulowa a wobeju kloſchtrſkeju kapłanow k. Albrika Hechta a Othmara Fiſchera wulku Božu mſchu wotdżerża a knježniczki k njej ſpěwachu a hrajachu. Kheluch bě ſe ßłěbornej krónu pyſcheny a měſchniſka draſta wſchěch ſchtyrjoch duchownych bě ſe ßłěbornej kromu wobrubjena. Po Božej mſchi ſanjeße k. jubilar Ambroſianſki khwałoſpěw „Te Deum laudamus" a kloſchtrſke knježniczki jón po waſchnju chorala a ſ pſchewodom byrglow wuſpěwachu. Na to ßłěbowaſche požohnowanje. Spomnjecza hódne je, ſo bě bjes mnohimi ludžimi, kiž běchu ke mſchi pſchiſchli, tež ſtara macz k. jubilara pſchitomna.

Poſdżiſcho ſhromadzi wobjed wjele hoſczow wokoło jubilara a buchu wſchelake ßławy wunjeßene, bjes kotrymiž ma ßo woßebje na tu ſpomnicz, kotruż k. ſenior Pjech ſ Budyſchina a k. měſchczanoſta Eichel ſ Kamjenża wunjeße, dokelż wobaj jubilarej w pſchipoſnaczu jeho wſchelakich ſaßłużbow ſbożo pſchejeſchtaj a khwalbu dawaſchtaj a to prěńſchi w mjenje budyſkeho tachantſtwa a poßleńſchi w mjenje měſta Kamjenża. Knjes ſyndik Spann wunjeße pak ßławu na macz k. jubilara. Potom poſtanu k. propſt ſ hnutej wutrobu a praji najprjódzy Bohu ßwój dżak ſa wſchu ſpożczenu mikoſcz a dobrotu a ſpomni na to na ßwojeju ſtarſcheju a na wſchitkich, kiž běchu jemu nětak luboſcz a dobrocziwoſcz wopokaſali.

Po wobjedże buchu hoſczo do lětneho domu w kloſchtrſkej ſahrodże, hdżež běchu klóſchtrſke knježniczki ſalu rjenje wuhotowake, na khoſej pſcheproſcheni. Pſchi ſaſtupjenju buchu ſ bubotom pawkow witani a potom hrajeſche ßo jim k ſabawje luboſna hudżba wot kloſchtrſkich knježniczkow, kotrež tež ſ pſcheproſchenymi hoſczemi pſchecżelniwje ryczachu. Wokna běchu wſchelako wudebjene a my chzemy tudy jenoż na jedyn kraßny transparent ſ pěknymi wobraſami ſpomnicz, kiž mějeſche tajkele piß-

mo: „Naschemu wutrobnje lubowanemu a wyßokoczeßcżenemu knjeßej propßtej k jeho 25létnemu jubileju.

Wěßche to wo prawdże rjany dżeń a pschejemy knjeßej jubilarej, so bychu jeho daliſche dny wſchitke jenoż jaßne a kraßne byłe! (B. N.)

S Zitra. Dżenża pſched tydżenjom, dżeń 13. auguſta, bě naſch nowy kollator, k. komornik ſe Schönberg tudomnej ſchulſkej mkodoſczi rjany ßwjedżeń radoſcże wuhotowacz dał. Tón ßamy bu popołdnju w 2 hodżinomaj ſ tym wotewrjeny, ſo dżěczi a ſchulſzy ſaſtupjerjo ſ hudżbu a pod nawjedowanjom k. wuczerja Krawza najprjódzy pſched k. kollatorowy dom czehnichu a tam po wuſpěwanju jeneje khěrluſchoweje ſchtuczki a po krótkich ßkowach dżakomnoſcże, wot k. wuczerja wuprajenych, ßwojemu nowemu k. kollatorej někotre pyſchne wěnzy pſchepodachu, po czimż ßo pod ſynkami hudżby k ſchulſkemu prjódkſtejiczerjej, k. Polakej, podachu, hdżež buchu ſ zaktami a piwom wokſchewjene. Na to ſpoczinachu ßo ſa dżěczi wſchelake hry, kotrež hacz do 7 hodżin trajachu a ſa kotrež bě k. kollator wulku ßyku dobytkow wuſtajił. S wuſpěwanjom ſchtuczki: Njech Bohu dżakuje atd. bu ßwjedżeń wobſankńjeny. F.

S Holeſchowa. Sandżenu ßobotu pſched wjeczorom w ſcheſtej hodżinje, jako ludżo hiſchcże ßylnje żita do tudomnych knjeżich brózńjow wożachu, pocza ßo w jenej tych ßamych palicz a dołho njetrajeſche, dha ſtejachu wſchitke w płomjenjach a ßo ſe wſchěmi żitami, do nich khowanymi, ſpalichu. Schkoda, kotraż je pſches to ſa naſcheho knjeżeho najeńka, k. Zenkera, naſtała, wobliczа ßo pjecza na 5—600 tl., tola mějeſche wón ſ wjetſcha wſchitko ſawěſczene.

S Budyſchina. Tudomny krajnoſtawſkli ſeminar wopyta tón tydżeń k. Zimſa, rodżeny Lotyſch (Letta) a direktor wuczeríſkeho ſeminara njedaloko měſta Walka w Lieflandże, kotryż mějeſche wot lieflandſkeho ryczerſtwa poruczноſcz, wſchě wuczeríſke ſeminary w němſkich krajach wopytacz. Wón ßebi teho dla niz jeno wſchu organiſaciju naſcheho wuſtawa ßwěru wobhladowaſche, ale bě tu też dwaj dnjej ſa ßobu we wſchelakich lekcijach jako hoſpitant pſchitomny. Dokelż maju też w jeho wótznym kraju dwoju ryczż, mjenujży němſku a eſthniſku w ſchulach wuczicz, dha ßo wón bjes druhim woßebje ſa tym naprajchowaſche, na kajke waſchnje ßo ßerbſka a němſka ryczż w tudomnych ſchulach wuczi a kak ßo ſeminariſtojo w tymle naſtupanju ſa ßwoje pſchichodne ſaſtojnſtwa pſchihotuja. F.

S Budyſchina. Tón tydżeń je naß ßławny Czech, k. Dr. jur. Brauner ſe ßwojej ßwójbu wopytał, ſo by ßerſki lud a ßerbſku narodnoſcz bliże ſeſnał.

S Woßlinka, 16. auguſta. Dżenża rano w 3 hodżinach wudyri tydy pola kublerja Jana Schołty woheń a wotpalichu ßo jemu wſchě jeho twarjenja, zyłe żnje a wſcha domjaza nadoba. Wobydlerjo mózachu lědom ßami płomjenjam czeknyczż a ßu w nich też 3 krowy, 2 czeleczi, 1 wowza a 2 ßwinjeczi kóńz wſake.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Bjedrich Auguſt, Marje Madleny Pjetſchkez ſ Wulkeho Wjelkowa n. ß. — Ernſt Hermann, Jana Pjetſchki, wulkoſahrodnika w Torońzach, ß.

Podjanska cyrkej: Jan Michał Bohuwěr, Korle Bohuwěra Schěrza, wobydlerja w Dobruſchi, ß.

Zemrjety:

Dżeń 6. auguſta: Handrij Kruża ſ Czichońz, dotal wotroczk w Pſchiſchezach, 58 l. 10 m. 16 d.

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pſchipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecżor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelża: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; wecżor 6 h. 52 m.*; wecżor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

†) Pſchiſankńjenje do a ſe Zitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pſchiſankńjenje do Zitawy.

Płaćizna żitow a produktow w Budyšinje.

13. auguſta 1864.

Dowoz: 6719 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyßša.			nižša.			srjedźna			na bursy, najwyßša			najnižša.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nßl.	np
Pſcheńża	5	—	—	4	20	—	4	27	5	5	5	—	5	2	5
Rożka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Jeczmjeń	2	15	—	2	10	—	2	12	5	2	15	—	2	12	5
Wowß	2	—	—	1	25	—	1	27	5	2	—	—	1	27	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	20	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	7	15	—	—	—	—	—	—	—	7	15	—	—	—	—
Jahły	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kanabutry	—	17	—	—	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	3	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	—	27	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.
14 tl. 20 nßl. a 14 tl. — nßl.
pſcheńża 50—60 tl., rożka 35—36 tl.
(to je: ſa 25 pruſſich kórzow.)
rěpikowy wolij (njecziſczeny) 13 tl. — nßl.
(Cziſczeny, każ ßo w Budyſchinje pſchedaw ſkajnje něhdże $1\frac{1}{4}$ tl. drożſchi.a)

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Mam žiwjenje ßyte, chcu rady hicz, hdzež kóždy pschińdże.

Mots Tunka. Nó, bledz wschak bledz tajke hłupe kußy, njeměnisch tola tak kaj rěčzisch.

H. D. Dha mje dospołnje njesnajesch. Hlej mějachmy psched dwěmaj njedzelomaj make wjeßele w S. a wschitko dżěsche w najrjenischim porjedże a wscheho běsche tam doscz.

M. T. Nó czoho dla dha mi tak połnej wuschi naskorżesch? Schto dha chcesch?

H. D. Hlaj mam pscheco njesboże! Tebi pak chcu prajicz, wěm so ßy snjeßliwa duscha. Běch ßebi rjane holiczo wobhladak a chcych je potom domoj pschewodżecz, każ młodżencojo czinja, ale—jako k domoj wjedżenju pschińdże, bě holiczo hižom druheho knjesa namykało. Hrjeba mje to satraschnje; schto wostanje mi wysche?

M. T. To dyrbjesche ßam domoj khelpacz! Starym ßo lěpje hicz njemóże.

H. D. Nó, nó, ßym we najrjeńschich lětach.

M. T. Haj wschak haj, ßy něschto psches 70 lět. — Ssedź druhi ras radscho doma sa khachlemi!

H. D. K temu masch ty wjacy khwile. —

S tutym najpodwolnischo wosjewjuju, so ßym ßwoje pod firmu **„H. Danckhoff“** tudy wobstejaze kolonialne, barbotworowe, spirituosowe, tobakowe a cigarrowe khlamy knjesej **Augustej Lehmannej** pschedała.

Sa dowěrjenje, mi spożczene, najlubosnischo dżakujo, proschu ja, temu ßamemu też na mojeho naßlědnika pschenecz dacz a podpißuju ßo s poczesczowanjom

Ida swudowjena Danckhoffowa.

Na prjodkstejazy nawěschtk dżiwajo dowolam ßebi najpodwolnischo wosjewicz, so ßym **kolonialne a barbotworowe, spirituosowe, tobakowe, cigarrowe khlamy,** knjeni swudowjenej **Idże Danckhoffowej** w firmje **„H. Danckhoff“** ßkuschaze, kupił a je pod firmu

August Lehmann

dale powjedu.

Wo to prosscho, so by ßo dowěrjenje, mojej knjeni prjedomnikowej spożczene, też na mnje dobroczinje pschenjeßko, wobtwjerdżam ja, so budu ßo stajnje wo to staracz, temu ßamemu na kożde waschnje doscz czinicz, a podpißuju ßo se wschěm poczesczowanjom

August Lehmann.

Wschitkim, kiž pißaja,

ßwój **tintowy skład,** w kotrymž je **alizarinowa, anilinowa, tuschowa, kanzlijska** a **kopirowanska tinta,** kaž tež **czerwjena** a **módra karminska tinta** w rjanym wubjerku, najpodwolnischo poruczam.

Heinr. Jul. Lincka.

Mój

kaschczowy magazin,

hdžež ßu kóždy czaß kaschcze wschelakeje wulkoscze s twjerdeho a mjehkeho drjewa po najtunischej płaczisnje dostacz, poruczam ja czesczenym Sserbam pschi potrjebje.

Möchel,
tyscherski mischtr pschi hrodowskej haßy.

Woßebje dobru a drobnu strehlawsku

kosczinu

(Knochenmehl)

ma w Budyschinje na pschedań

A. Stosch.

Tsělbne potrjeby

sa **hońtski czaß,** jako: **freibergski a goslaski schrót, pósty, kulki** a **woloj, pólver** a **sapalki** (Zündhütchen) wschitkich družinow,

flintowe satyczki

se **ßerschcze, filza, pappy** a t. d. po specialnej płaczisnje porucza potrjebnym a saßopschedawarjam po najtunischej płaczisnje

J. G. Klingst Nachfolger
na bohatej haßy czo. 86/24.

Kißałowy sprit
a jednore kißało

woßebneje ßylnoscze a czisteje kißałosczeporucza najtunischo

David Berger
na žitnej haßy.

Jena khěža s rjanej ßadowej sahrodu steji se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicz pola korczmarja Langi w Małej Subrniczzy.

Dweju porjadneju, wopiłstwu njepoddateju wotroczkow, kotrajž s konjemi wobkhadžecz wěstaj, k nowemu lětu pschi lětnej sdžě wot 30—32 tl. pyta

ryczeřkubleř Fiedler nad Saryczom.

Nježenjeny, s dobrymi wopißmami sastarany hetman ßo na ryczeřkubło Bolborzy pyta.

W Radworju je pola Jana Gruberta jene pěkne wobydlenje na Michała na pschenajecze.

Tež je pola njeho jedyn 2 lěcze stary, prawje rjany byk na pschedań.

Serbske Nowiny czo. 17. I. 1864 ßo we wudawařni saßo kupuja.

W knihařni Smolerja a Pjecha ßo Wernerowy

Nebeski Pucz,

jeli hischcze derje dzeržany, sa dobru płaczisnu kupi.

W knihařni **Smolerja a Pjecha** je sa 2½ nßl. dostacz:

Nawoženja

ze schtyrjomi stami.

Powjedanczko ze wsy.
Z cžěskeho zeserbschczit J. Česla.

Wobstarajcze ßebi želeso do krwje!

Wjele ludzi nětčischeho čaßa czerpi na khoroscz želesoweje khudoby: na ßłaboscz nervow a žołdka.

Želesojte liqueury Roberta Freyganga w Lipsku ßo wot knjesow profeßora Dr. Bocka, medicinalskeho radziczela a wokrjeßneho fysika Dr. Bohlena blědawym (želesokhudym), ßuchim, na muskulach a nervach ßłabym, kaž tež sa polěpschenje žołdka poruczeja.

Želesoliqueur (Eisenliqeur) blescha po 15. nßl. ½ bl. 8 nßl.

Želesožołdkohórki (Eisenmagenbitter) bl. po 10 nßl. ½ bl. 6 nßl.

W Budyschinje pschedawa jón jenož **Heinr. Iul. Lincka.**

Pruske hypotheki sawěsczaze akcijske towarstwo

w Barlinje, koncessionirowane w Saksej a sastupjene sa Budyschin a wokolnoscz wot M. R. Flanderki w Budyschinje, poßrědkuje hypothekarske sałoženje kapitalijow a sawěsczuje hypothekariske žadanki.

Hypothekske dźělbowe wopissma

pruskeho hypotheki sawěsczazeho akcijskeho towarstwa w Barlinje,

kotrež ßo wot pruskich ßudnistwow sa tak dobre dzerža, kaž hypotheki, na kotrež ßo ßyrótczaze pjenjesy sałoža, poruczam we wotdźělenjach po 100, 200, 500 a 1000 tl. po 4, 4½ a 5 prozentach k sałoženju kapitalow na hypotheki.

M. A. Flanderka.

Skład khumschtnych hnojnych ßrědkow

J. G. Klingst Nachfolgera

na bohatej haßy czo. 26/24.

porucza

prochdrobnu kosczinu (Knochenmehl),
woprawdźity pernanski guano,
„ **backerski guano** a t. d.

po najtunischich płaczisnach franco hacž na kožde dwórnischczo a sastanischczo na želesnizy bjes Draždžanami a Shorjelzom.

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Strowotne piwo se ßłodoweho extrakta

dworskeho lieferanta Jana Hoffa w Barlinje,

bleschu po 7½ nßl., 6 bl. po 6 nßl.

ma w Budyschinje jeniczzy na pschedań

Heinr. Jul. Lincka.

Ho ßebi dobra twora

bjes wſchitkeho pokhwalenia pſcheczelow nadobudże, wopokaże mój ſelowy liqueur, pomjenowany

pirnaiſki żołdkowy elixir (Magen-Elixir).

Tutón liqueur, kiż ma ßo wſchitkim poruczecz, kotrymż wokoło żołdka a w żołdku tak prawje njeje, namaka wſchudżom wulki wotbjerk a ma jón w Budyſchinje jenoż

knjes Heinr. Jul. Lincka

w originalnych bleſchach na pſchedań.

Pirna a Draždżany.

A. T. Rudolph.

Powſchitkomna aßekuranza w Trieſcze.

Powſchitkomna aßekuranza ſawěſczuje pſchi rukowanſkim fondsu wot 20 millionow ſchěßnakow:

a) twory, mobilije, żně a wſcho hibite wobßedżenſtwo;
b) kubła pſchi puczowanju pſche transportnu ſchkodu;
c) wona poſkicza ſawěſczenja na żiwjenje cżłowjeka na najwſchelakſche waſchnje ſa najtuniſche twjerde prämije a wudawa policy we pruſkim kourancże.

Schkodowanja ßo pſches generalnu agenturu w Lipſku po ſnatym liberalnym waſchnju regulkiruja a w pruſkich tolerjach hnydom wuplacża.

K wſchemu wukaſowanju je rad hotowy

Julius Altmann,
hłowny agent ſa Budyſchin a wokolnoſcz.

Na młodu kermuſchu a na tykanzy
njedżelu 21. auguſta
najpſcheczelniſcho pſcheproſchuje
Żofka, korczmař w Nèwßezach.

Czerſtwe **ſuche droždże**
porucża
August Lehmann.

W knihařni Smolerja a Pjecha je ſa 5 nßl. na pſchedań: Illuſtrirter Familien-Kalender 1865. Kóżdy exemplar tuteje protyki ma cżißło na ßebi wucżiſchczane a budża tute eżißka w měßazu haperleji wuloßowane a te, kotrež maja ſboże, doſtanu wjetſche abo mjeńſche dobytki. Sa tajke dobytki je wudawař protyki 1000 tl. w pjenjeſach a w rjanych wotrafach wuſtajił.

Jeli budże wjedro, póńdu
njedżelu 28. auguſta
ßerbſzy młodżi hólzy a ßerbſke młode holzy na horu Cżornobóh. Budyſzy ßo popołnju w 1 hodżinje w Tſělenach ſhromadża.

Na jene burſke kubło bliſko Budyſchina ßo hoſpoſa pyta, kotraż móże hnydom naſtupicz. Wſcho dalſche je ſhonicz pola pſchiſtajazeje żony Hempelki w Budyſchinje.

Na knjezim dworje w Nadżanezach ßu 3 kruwy, 2 młodaj bykaj a 2 jałożby na pſchedań.

Na knjeżi dwór w Nadżanezach ßo jena domſka dżowka pyta a móże hnydom naſtupicz.

Cżeßle móża pola podpißaneho hnydom ſa dobru ſdu do trajazeho dżěła ſtupież a chżyli ßo pola cżeßle Běbracha w Bukezach abo pola mje ſameho ſamokwjecz. **Mrós** w Małych Debßezach.

Njedżelu 21. auguſta budże pola mje
domkhowanka
ſ kehelekulenjom a ſ rejemi, k cżemuż cżeſczenych Sserbow a cżeſczene Sserbowki najpodwolniſcho pſcheproſchuju.

W Wujeżku pod Cżornobohom.

A. Roſel.

Auguſt Pötſchka,
Marja Pötſchkowa, rodż. Wehſlig,
mandżelſkaj.

W Budyſchinje, 16. auguſta 1864.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 35. ~27. augusta.~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Wojerez. — S Błózan. — S Budyschina. — Kupjele Marineje. Studnje. — S Ketliz. — S Budyschinje.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydženja.

London, 19. auguſta. S Newyorka ßu powjeſcze wot 6. auguſta pſchiſchłe, ſo ßu ſeparatiſtojo Maryland wopuſchczili. Unionſki general jich doſczeże a wjazy dyżli 600 muži ſaja. — Unionſki admiral Faragut, je wſchelake ſeparatiſtiſke łódże, ſe żeleſom wobbite ſkaſył a bliżeſche ßo, 5. auguſta dale bóle k ſeparatiſkemu měſtu Mobile.

Win, 20. auguſta. Pruſki kral je dżenża wjeczor w 6 hodżinach na penzingſke dwórniſchczo w najlěpſchej ſtrowoſczi pſchijěł, hdżež bu wot khěżora witany. Khěżor bě w pruſkej, kral pak w uniformje teho rakuſkeho regimenta, ketrež jeho mjeno wjedże. (Ssu to Polazy.) Kral wobhladowaſche kompagniju tuteho regimenta, jemu k czeſczi na dwórniſchczo poſtajenu. Wobaj mócnarjej wotjedżeſchtaj potom do Schönbrunna, hdżež khěżorka pruſkeho krala witaſche, ßylnje ſhromadżeny lud pak ßławu wołaſche.

Win, 22. auguſta. Dżenża je ßo wulka wojerſka parada pſched pruſkim kralom pſchi najrjeńſchim wjedrje wotdżerżała. Poſdżiſcho wotjědże kral do Schönbrunna, hdżež bě k jeho czeſczi pyſchna hoſczina.

Lübeck, 22. auguſta. Italſki kralowſki prynz Humbert je dżenża ſe ßylnym pſchewodżenſtwom wot Hamburga ßem pſchijěł a ßo po krótkim pſchebywanju na łódži „Ellida" dale do Kopenhagena podał.

Flensburg, 22. auguſta. Tudomne nowiny piſaja, ſo ßo pruſki prynz Bjedrich Korla ſ 25,000 mużemi do Barlina wróczi. (Tale powjeſcz drje zyle wěrna njeje; pſchetoż wón chze ßo pjecza hakle potom ßwjedżeńſzy do Barlina wróczicz, hdyż budże měr podpiſany).

Kopenhagen, 23. auguſta. Prynz Humbert je dżenża ßem pſchijěł. — Pſched nětkotrymi dnjemi pſchijědże ßem ſchwedſki prynz Oskar a jeho mandżelſka.

Altenburg, 24. auguſta. W hrodże tudomneho wójwody, kotryż w tu khwilu we wittekindſkich kupjelach pſchebywa, je dżenża w najwyſchim poſkhodże woheń wudyrił. Dokelž pſchi ſatraſchnym wětrje tudomna pomoz njedoßahaſche, bu do Lipſka wo dalſchu pomoz telegrafirowane.

Altenburg, 24. auguſta. Dwě wotdżělenji hrodu w płomjenjach ſtejitej, najwoßebniſchi kruch pak, w kotrymż ma wójwoda ßwoje wobydlenje, hiſchcze njewobſchkodżeny ſteji, tola bě popołonju w druhej hodżinje najwjetſchi ſtrach nimo. S Lipſka ßu na tſioch extraczahach mużſtwa a ßykawy na haſchenje k pomozy poßłali.

Paris, 24. auguſta. Schpaniſki kral je ßo domoj wrocził. — Khěżor Napoleon je pruſkeho miniſtra wójny, k. ſ Roon, k wojerſkim maneuvram, w chalonſkim lěhwje wotdżerżownym, pſcheproßył.

Najnowſche.

Win, 25. auguſta. Pruſki kral je ßo dżenża do Mnichowa (München) podał.

Budyſchin. Wot 1. ſeptembra wſchědnje dopołnja w 9 hodżinach wot jow póſt do Niſkeje wotjědże.

Sakſka. Sakſki krajny ßejm bu ſańdźenu wutoru 24. auguſta popołdnu w 2 hodźinomaj w paradnych ſalach kralowſkeho hrodu wot Jeho majeſtoſcze krala Jana ßwjedźenſzy wobſanknjeny a ſapółßkanzy ßu ßo po ßwojim dołhim ßejmſkim ſkutkowanju domoj podali. — Jeho majeſtoſcz kral Jan je ßo do Schwajzarſkeje na pucz podał. — W Lipſku je ßo wóndanjo jedyn wyſchi póſtſki ſaſtojnik na to waſchnje wo žiwjenje pſchinjeßł, ſo bęſche ßo na żeleſnizy prěki pſches koliju lehnył a tam wot lokomotiwy pſchejećz dał. Dokelž ßu jeho naležnoſcze w dobrym porjadku, dha je njewęſte, cźoho dla je takle żakoßnje ſkutkował. Wón ſawoſtaji wudowu a dwě ßyrocze. — Bliſko wßy Plauena ſajędźechu na tamniſchej żeleſnizy 18. auguſta wjeczor woſy na pobocźnu koliju, hdźež tſi woſy ſ muku ſtejachu. Jedyn wós bu roſraženy, taj dwaj druhaj pak do bliſkeje khěžki tamniſcheho dohladowarja ſtorcženaj a bu wona wot nieju zyle ſpowalena. W tej khěžzy ßedźeſche wuhlewożeŕ Borrmann a jena holeżka, a bu Borrmann tak ßylnje wobſchkodźeny, ſo je bórſy po tym wumrjeł.

Prußy. Pruſke knjeżerſtwo ßwoje wójnſke łódże ſ mozu pſchiſporja a je w nowiſchim cźaßu ſaßo ßydom wójnſtich łódźow pak kupiło pak twaricz ſkaſako. — K maneuvram, kotrež budźa ßo w bliżſchim cźaßu bliſko Barlina wotdźerżeć, pſchińdże wjele zuſnych wyſchich na pſchihladowanje. Bjes nimi budźa ruſzy, franzowſzy, jendźelſzy, italſzy, ſchpaniſzy, amerikanſzy a druſy. Tute maneuvry budźa też pſches to jara ſajimawe, dokelž ßo na nich tójſchto wojakow wobdźěli, kiž ßu pſcheczíwo Danſkim ßobu wojowali. — W tychle dnjach ßo najſkerje prynz Bjedrich Korla, kotryž pruſke wójſko pſcheczíwo Danſkim kommandirowaſche, do Barlina wróczi a ſ nim tam nęhdże 25,000 wojakow pſchiczehnje, kotſiž ßu hacž dotal we wojnje byli. Woni budźa w Barlinje węſcze horliwje witani.

Rakußy. Pruſki kral je ſańdźenu ßobotu 20. auguſta po żeleſnizy do Wina pſchijeł a bu tam wot khěžora jara pſcheczelniwje witany. Wobaj wyßokaj knjeſaj ßebi ruku daſchtaj a ßo tſi krócź koſcheſchtaj. Potom ßynuſchtaj ßo do khěžorowcho woſa a wotjędźeſchtaj do Schönbrunna, hdźež khěžor w lětnim cźaßu bydli. Tam khěžorka ßwojcho żadneho hoſcja najpſcheczelniſcho witaſche a wjedźeſche jeho do hrodu, hdźež ßo wón bórſy do wobydlenja, jemu pſchihotowaneho, poda. Tuto wobydlenje je to najrjeńſche, kotrež tam maja a je w nim też khěžor Napoleon I. w ßwojim cźaßu bydlił. — Jako wobaj móznarjej pſchijędźeſchtaj, bě wjele luda ſhromadźeneho, kiž ßylnje ßławu wołaſche.

S zyła je ſe wſcheho widźeć, ſo ßebi rakuſki khěžorſki dwór wſchu prózu dawa, pruſkemu kralej wſchitku móżnu cześć a luboſć wopokaſać. Póndźelu rano bu jemu k cześći wulka a pyſchna wojerſka parada wotdźerżana. Khěžor ßam kommandirowaſche a bě ßo 20 bataillonow pěſchkow, 13 ſchwadronow jěſnych a 10 batterijow artillerije k tutej paradze ſhromadźiło. Po paradze wobhladowaſche kral hiſchcze to a wono we Winje a po woßebnym wobjedze podachu ßo wyßozy knjeża de Laxenburga, hdźež ßebi tamniſchi rjany park wobhladowachu.

Winſke nowiny powjeda, ſo ßo rakuſke, w Holſteinje ſtejaze wójſko domoj wróczi a ſo rakuſke wójnſke łódże, kiž w ßywjernym morju pſchebywaja, domoj pſchijędu, tak bórſy hacž budźa wuſtawki, kiž maja ßo měra dla wujednacź, podpißane.

Schleswig-Holſtein. Wójny je drje tudy końz, ale njeměra maja tu pſchezo hiſchcze doſcź, pſchetoż w kraju je hiſchcze wiele wójſka a njewęſtoſcź, komu budże Schleswig-Holſtein ſkónczenje pſchißłuſchecź, nekotre-mużkuliż doſcź njepokoja cźini. Hacž dotal je pak to pſchezo hiſchcze zyle njewęſte a njeje móżno, doſpołnje ſpóſnacź, kajke wotmyßlenje w tajkim naſtupanju Pruſka a Rakuſku po prawym matej. Ale to dyrbi tola na ßwětło pſchińcź, tak bórſy hacž budże měr wobſanknjeny, ſchtoż pak dołho wjazy tracź njebudże, dokelž ßo nětko we Winje ßylnje ſa ſkónczenje tuteho dźěła ſkutkuje. Potom ßo pokaże, budże-li trjeba, hacž Pruſka a bundestag nękajke ſchkaranje Schleswig-Holſteina dla ſapocźnjetej. Budże-li to, dha budże ſakſke wójſko hiſchcze dlęhe w Holſteinje woſtacź dyrbjeć, budże-li pak bundestag ſ pruſkim poſtajenjom ſ pokojom, dha móża ſakſzy wojazy ßnadź w męßazu oktobru domoj pſchińcź.

Franzowſka. W tychle dnjach bęſche ſchpaniſki kral na wopytanje k franzowſkej khěžorſkej ßwójbje do Pariſa pſchijeł a bu tam jara pyſchnje witany. Tajke jeho wopytanje je po prawym trochu dźiwne, pſchetoż ſchpaniſki kral ßkuſcha k tej ßwójbje, kotruż je Napoleon w Franzowſkej a Italſkej ſahanjecź pomhał. — Napoleon je w tu khwilu khětro njeſpokojny, dokelž je algierſka revolucia, kotraż bě hižom zyle poduſcheua, ſ cźim wjetſchej mozu ſaßo wudyrika.

Rußowſka a Półſka. We Warſchawje wulke pſchihoty k powitanju ruſkeho khěžora cźinja, kiž chze tam 30. auguſta na ßwojim puczu do Němzow pſchijěcź. (Wón mjenujzy po ßwoju mandźelſku pojędźe, kiž w jenych němſkich kupjelach pſchebywa). Jeli ſo wón naležnoſcze w Półſkej někak k ßwojej ſpokojnoſczi namaka, dha chze na dompuczu někotre dny we Warſchawje woſtacź a tam wobſchěrne wobhnadźenje wudźěliczź.

Amerika. Unionſki general Grant je ßo k Petersburgej wrócził, jako bęſche Waſhington, Maryland a wyſchi dźěl rěki Potomaka wopytał. Pſched Petersburgom ßo 5. auguſta ſaßo ßylnje bijachu; ſeparatiſtojo na unioniſtow nadpad ſcźinichu, buchu pak ſ wulkim ſchkodowanjom wotraženi. — Unioniſtojo ßu Hagerſtown ſaßo wobßadźili.

Ze Serbow.

S Wojerez. Jako wóndanjo knjeza duchowni tudomneho wokrjeßa ßynodu wotdzerzachu, mějesche ßo prjedy Boza ßłużba, pschi kotrejż k. farar Dr. Nowotny se Schprejz łaczanske prědowanje dzerzesche, kiż je pjecza se wschelakimi hebrejskimi a grichiskimi citatami wupyschene bylo.

S Błózan. Ssrjedu 17. auguſta sta ßo tudy, so ßo tudomny, 34 lět stary kubleŕ Michał Pjech na to roshněwa, dokelż jemu jeho mandzelska wot wotnajecza hońtwy wotradzesche. W tajkim hněwje hrabny wón sa ßwoju dwójnu flintu, so by ju rosrasył, hdyż by na hońtwu khodzicz njeßmeł, a hacz runje bu wot ßwojeje mandzelskeje proscheny, so by to tola njeczinił, dha sapschimny wón flintu tola sa horny dzeł a praßny ju wo klepany kamjeń. Ale, dokelż běschtej wobej rołzy hischcze natykanej, dha ßo jena pschi praßnjenju wo kamjeń wutscheli a bu Pjech wot schrota tak do zywota trjecheny, so dyrbjesche po krótkim czaßu wumrjecz.

S Budyschina. (Porjedzenje). W Serb. Nowinach czo. 33 je powjedane, so nowe byrgle w budyskej ßerbskej katholskej zyrkwi 16,000 tl. płaczа. To je pak czischczerski smólk a dyrbi 1600 tl. rěkacz. — Teho runja je w 34. czißle prajene, so je holeschowski najeńk psches wotpalenje brózjnow 5—600 tl. schkodowak. Sa to ma ßo 5—6000 tl. stajicz.

Kupjele Marineje Studnje pola Ssmjeczkez, 19. auguſta. Kózdy Sserb ßo wjeßeli, hdyż wo kupjelach Marineje Studnje ßłyschi, pschetoż to ßu te jenicżke kupjele ßrjedza w Sserbach, haj jenicżke w złym kraju Horneje Łużizy, kotrez maja sdobnje dobre mjeno a wulku khwalbu. A wysche teho ma wona Sserba sa wobßedzerja a wjedzerja, pschetoż k. Bjensch a jeho czesczena ßwójba ßu nadobni Sserbja.

Hacz runje tute pomjenowane kupjele wot lěta 1819 wobsteja, dha ßu wone a jich kraßny wuzitk tola hakle w poßlenich czaßach wobschěrnu snajomnoscz a depójnacze dostałe. Woßebje je ßo tow lětuschim lěcze wopokasało; pschetoż hacz dotal je lětßa we nich hizom na 230 hosczi pschebywało. Knjes Bjensch a jeho knjeni mandzelska ßo pak tez njewustawajzy prózujetaj, pschebywanje w kupjelach sa ßnadny pjenjes tak rjany a lubosny, hacz mózno sczinicz, a teho dla tez pschezo wjaz a wjaz hosczow pschikhadza.

Tez lětßa je tu wjele khorych, kotrychż zadyn lěkaŕ wuſtrowicz njemózesche, ßwoju strowosczpsches Bozu ßnadu saßo namakało. Njech je nam dowolene, jedyn pschikład w tajkim nastupanju sjewicz. Dzeń 27. julija khězkarja Handrija Jencza s Noweje Wßy pola Njeßwaczidła ßem pschiwjesechu. Wón je 64 lět stary a bě wot łonschich znjow na wicz tak khory a prosty, każ tez na wschěch stawach saczekły na khorym kożu leżał, so ßu jemu każ makemu dzěsczu jěsczа picz podawacz dyrbjeli, — a dzenßa, po 17króczнym kupanju, je won na ruzy a nosy czerstwy a běha po sthodach horje a dele, móże ßam jěsczа picz a ßebi ßam brodu truhacz a druhim khorym poßłużecz; każ ßmy ßo wo tym ßami pscheßwědczili.

Wczera wieczor widzachmy někotrych druhich, kiż běchu psched 2—3 njedzelemi na nosy jara běbni a prosczi do kupjel pschijeli, we wulkej sali wjeßele rejwacz.

Bóh żohnuj dale skutkowanje ßerbskich kupjelow Marineje Studnje.

Jedyn ßerbski hosczpsches tam.

S Ketliz. Po pschecproschenju pschedßydy budyskeho ratarskeho towarstwa, k. Förstarja, bě ßo sandzenu ßrjedu 27 ßobustawow spomnjeneho sjenoczeństwa k nam do Ketliz podało, so bychu wobhladali, kak ßo se zitoßyczazej maschinu ßyczе. Woni namakachu tudy tez k. krajskeho starscheho s Thielau a k. Dr. Lehmanna (s Wutokczicz) a tudomny knjezi najeńk k. Rychtaŕ wjedzesche jich na polo, 20 minutow wot Ketlitz leżaze, hdzez maschinu pschi jeczmjeńßyczenju w poknym dzěle namakachu. Polo běsche wißate, s prěczнizami wjele krócz pscheczehnjene a leżesche tam něschto kuli kamjenjow. Maschina mějesche něhdze napohlad knjejskich ßankow a běschtaj do njeje dwaj konjej sapschehnjenaj. Pohoncz, kiż konje wjedzesche, ßedzesche prjedy wahi na ßydadle. Psches czehnjenje konjow ßo maschina do hicza staji, czěrjenje ßamo stawa pak ßo po dwěmaj wotdzělenjomaj psches wjetsche subate koło. Delne wotdzělenje ßyczenje wobstara, horne wotdzělenje pak wotebjeranje a na bok kładzenje. Měsło koßy je pika, něhdze 2łohczej dołha a se ßamych mjenschich kuskow wobstejaza kotraż zito wotrěsuje. Wona je s najlěpscheha jendzelskeho worzela a dze tak prěki, każ w rěsaku pika horje a dele khodzi. Schtoż wotebjeranje nastupa, dha ßo to wot horneho wotdzělenja stawa a je to pschiprawa, se 4 kopatkow abo wokschidkow wobstejaza. Prěnje wokschidko stwjelzo pokhili, druhe je shibnje, tsecze je k koßy pschitkóczi a schtworte je se subami wot koßy prjecz ßunje, s maschiny won a na bok położy.

Schtoż ßamo ßyczenje nastupa, dha ßmě jedyn prajicz, so móże ßo s tej maschinu na runych a wißatych polach, po dołhosczi, prěki a tez saßo napschecziwo ßyz. Maschina ßyczе lěpje napschecziwo wětsikej, dyżli po wětsiku. Wotßyczeny rjad je tak czisty, so zane stwjelzo leżo njewostanje. Leżaze zito, prěcznizy a kamjenje żadyn sadźewk njeißu. Leżaze zito abo stwjelzo ßo wot wokschidkow (kopatkow) horjesběhnje, mjensche kamjenje ßo wot nich podtkóczа, wjetsche pak wusběhnu a na dno maschiny czißnu, s wotkal je potom schtwórtc wokschidko s hromadku na bok położy. Schczernischczo

je jenož połtsecza zola wyßoke; tola psches prěčnizn a włóžu kusk wysche stejo wostanje.

Schtož wotbjeranje nastupa, dha leži wjele na tym, hacž je cžicho abo wětsikojte. Wotbjeranje ßamo je jara stajne, so je jena hromadka, kaž druha. Wulkoscž hromadki wotwißuje wot teho, hacž je žito bóle abo mjenje huste; cžim husczische wone je, cžim wjetscha je hromadka, cžim rědsche, cžim mjeńscha. Hromadki běchu pschi ßycženju napscheczíwo wětrej tak rune a stajne, jako by je jedyn wurunał; hromadki pschi ßycženju po wětsiku běchu trochu sažwane, dokelž jim wětsik ßylnje do ricžisnow dnjesche.

Wot ludži pschi ßycženju s tajkej maschinu dale nichtón trjeba njeje, dyžli tón pohoncž. Kóžde tsi hodžiny ßo konje měnjachu.

Spomnjena maschina je na ßebi 14 centnarjow cžežka a wona njendžesche, hacž runje ßo koleßa po tym khětro mělnym jecžnischczu trochu sarěsowachu, niz wjele cžežscho, hacž hdyž jedyn s płuhom trochu ßylnu brósdu wora. Na wißatym polu abo napscheczíwo horje džěsche w poměrje (im Verhältniß) cžežo. Pschichodnje budža ßo tajke maschiny najskerje wjele lóže twaricž hodžicž. Ketličanska maschina sa dzeń s dwěmaj konjomaj 18—20 kórzow wußycza póßycže. Wona khoschtuje, dokelž je w Jendželskej twarjena a je ßo teho dla dyrbjało wulke zło sa nju sapłacžicž, s dowjesenjom do Ketliz a se sestajenjom tam wscho do hromady 290 tl.

Psches to, so wona s waha wotrěsuje (ßycže) a s waha kłoßy pokhiluje, ßo tak wjele kłóskow njewotrěsuje, kaž pschi ßycženju s koßu; tež ßo žane sorno njewukłóczi, tak so ani na rjedže ani na dnje maschiny žane sorno njebě, khiba wot wětra wukhłóczene.

Měnjenje wschitkich pschihladowarjow sjenoczi ßo w tym, so je spomnjena maschina w nětcžischim cžaßu sa ratarja wulka dobrota a woßebny wužitk, dokelž ßo na wsche waschnje trjebacž hodži a pola rožki, pscheńzy a wowßa hischcže wjele lěpje, dyžli pola jecžmjenja, kotryž je najbóle krótki, mjehki a s městnami ležazy. Jejna woßebna wažnoscž leži pak w tym, so wona mało cžlowskich mozow potrjebuje. Tu maschinu, kotraž w Ketlizach džěła, je firma Schubert & Heße w Draždžanach wobstarała.

Pschihladowarjo ßu Ketlizy połnospokojeni wopuschcžili a ßu teho pscheßwědcženja, so budže tajka maschina, jeli budža džěławe mozy hischcže žadnische hacž nětko, wulka pomoz sa ratarjow a njedostatkej cžlowskich rukow najlěpje wotpomha. P.

S Budyschina. Dženßa psched tydženjom, dzeń 20. augusta, mějesche tudy pschirodospytny wotrjad M. S. poßedženje. Pschitomni běchu: kk. student lěkařstwa Ducžman, seminařski wučžeř Fiedleř, wučžeř Kral, wučžeř Pohoncž, wučžeř Rostok, a aktuar Wjela. Schtyri nastawki buchu cžitane. K Ducžman pschedpołoži: „Aether a chloroform", k Wjela: „Pschibóh (wot Němzow Flinz mjenowany) pola Hownjowa", k. Rostok: „Wschelake wobkedžbowanja s pschirody" a k. wučžeř Mucžink bě džěło pod napißom: „Jantař (Bernstein)" pschipóßłał. S—ski.

Nawěštnik.

Koscžernja (Knochenmühle)

w Njesdaschczach w dolinje rěki Cžornizy kraßnje ležaza, poł hodžiny wot bližscheho želesnizyneho sastawnischcza, budže ßo

póndželu 29. augusta dopołnja w 10 hodžinach

w młynje tam pod spodobnymi płacženskimi wuměnjenjemi na pscheßadžowanje pschedawacž.

K njej ßłuscheja wysche pschebytkow a utensiliow, k džěłanju koseziny nusnych, sahroda a 13 kórzow dobreho pola a łuki, dwoje domske a bróžeń, maßivnje natwarjene a s zyhlemi kryte, tež wschitke k ratarstwu potrjebne pschebytki.

Tuta ležomnoscž ßo alternativnje w zyłym a tež dzělena na pschedań pschipowjedži a hodža ßo jeje twarjenja k sałoženju mukowcho młyna. Podrobne wopißanje ležomnosczow, kaž tež pschedawanske wuměnjenja ßu pola knjesa ryczniku Bornemanna, pola knjesa agenta Franza a pola podpißaneho k nawjedženju wupołožene.

W Budyschinje, 31. julija 1864.

Heydemann sen.
jako połnomóznjeńz wobßedžerja.

Krajnostawski bank.

Dla ſliežbowanja danje ßo pſchi tudomnej krajnoſtawſkej nalutowarni w czaßu

wot 12. hacž ßobu 30. ſeptembra t. l.

ſtutkowacž **nje**budže.

W Budyſchinje, 26. auguſta 1864.

Krajnoſtawſki bank.
Ehrig.

Aukcia.

Na namjet herbow knjeſa ležomnoſcžerja Korle Bohuwèra Fiebigera tudy budža ßo

30. auguſta 1864

a po dobroſdaczu na ßlědowazych dnjach dopołnja wot 9 hodzinow w ſawoſtajenym domje cžo $^{161}/_{145}$ 1 woł, 3 jałojcžki, 2 małej ßwinjecži, 2 proßecži, 1 plon = a wjazore hoſpodarſke woſy, wjazore ßanje, něktre tſělby, draſta a dželba domjazeho a hoſpodarſkeho gratu ſa hotowe pjenjeſy ſjawnje na pſcheßadžowanje pſchedawacž.

Sapiß wſchitkich wěžow, kiž budža ßo na aukciji pſchedawacž, je na tudomnym ßudniſtwje wupoſßnjeny.

We Wóſporku, 20. auguſta 1864.

Kralowſki ßudniſki hamt
Käuffer. Schbt.

Mydłarnja Roberta Adama

na ſwonkownej lawſkej haßy

porucža ſtearinowe ßwěžy wſchelakich družinow, kiž ßu cžiſta twora, złonſki punt 4, 5, 6, a 8 ßwěžow wopſchijazy po płaczijnje wot 6 hacž do 9 nßl. — Woprawdžite winſke Apolloßwěžy, złonſki punt po 12 nßl. — Parafinowe ßwěžy wſchelakich wulkoſczow po płaczijnje wot 7 hacž do 12 nßl.

Pſchi kupjenju 10 pakczikow je kóždy pakczik wo 5 np. tunſchi, pſchi wjetſchich dželbach po fabrikſkich płaczijnach.

Salonſki **photogen**, wodojaßny, punt po 5 nßl.,
primo **photogen**, punt po 46 np.
primo **ſolarny wolij** punt 36 np.

porucža najpodwolniſcho **Robert Adam**, mydłarſki miſchtr.

Jena róla k cžahanju, hiſchcze dobra je na pſchedań a ßo ſhoni dalſche we wudawarni Serb. Now.

Srjedu 31. auguſta t. l.

popołnju wot 2 hodzinow budže ßo wjetſchi džěl polow ryczerkubła Wujeżka pola Bukez po jenotliwych parcellach ſjawnje na pſcheßadžowanje pſchenajecž. Na wotnajecze ſmyßleni niech ßo na knježim dworje ſeńdu. **Sarjadniſtwo.**

W kniharni Smolerja a Pjecha ßu ſa 4 np. doſtacž: Intonazije ſakſkeje zyrkwineje agendy.

Dickowa koncežionirowana daloko wuwołana ſpodžiwnje hojaza žałba,

kotraž je ßo najbóle kóžoy ras jako dobra wopokaſała, porucža ßa w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np. k pſchedawanju wot **hrodowſkeje haptyki** w Budyſchinje.

W Hatku pola Minakała je kněža cžo. 11 ſe ſahrodu a ſe 117 kwadratnymi prutami pola na pſchedań.

So ßebi dobra twora

bjes wschitkeho pokhwalenja pscheczelow nadobudze, wopokaže mój selowy liqueur, pomjenowany

pirnaiski žołdkowy elixir (Magen-Elixir).

Tutón liqueur, kiž ma ßo wschitkim poruczecz, kotrymž wokolo žołdka a w žołdku tak prawje njeje, namaka wschudzom wulki wotbjerk a ma jón w Budyschinje jenož

knjes **Heinr. Jul. Lincka**

w originalnych bleschach na pschedań.

Pirna a Draždžany.

A. T. Rudolph.

Wschitkim, kiž pißaja,

ßwój **tintowy skład,** w kotrymž je **alizarinowa, anilinowa, tuschowa, kanzlijska** a **kopirowanska tinta,** kaž tež **czerwjena** a **módra karminska tinta** w rjanym wubjerku, najpodwolnischo poruczam.

Heinr. Jul. Lincka.

Mój

kaschczowy magazin,

hdžež ßu kóždy czaß kaschcze wschelakeje wulkoscze s twjerdeho a mjehkeho drjewa po najtunischej płaczisnje dostacz, poruczam ja czesczenym Sserbam pschi potrjebje.

Möchel,

tyscherski mischtr pschi hrodowskej haßy.

Woßebje dobru a drobnu strehlawsku

kosczinu

(Knochenmehl)

ma w Budyschinje na pschedań

A. Stosch.

Tsělbne potrjeby

sa **hońtski czaß,** jako: **freibergski a goslaski schrót, pósty, kulki** a **woloj, pólver** a **sapalki** (Zündhütchen) wschitkich drużinow,

flintowe satyczki

se **ßerschcze, filza, pappy** a t. d. po specialnej płaczisnje porucza potrjebnym a saßopschedawarjam po najtunischej płaczisnje

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy czo. 86/24.

Kißałowy sprit

a jednore kißało

woßebneje ßylnoscze a czisteje kißałoscze porucza najtunischo

David Berger

na žitnej haßy.

Nježenjeny, s dobrymi wopißmami sastarany hetman ßo na ryczeŕkubło Bolborzy pyta.

Jeli budze wjedro, póńdu

njedzelu 28. augusta

ßerbszy młodži hólzy a ßerbske młode holzy na [illegible] Czornobóh. Budyszy ßo popołnju w 1 hodžinje w Tsělenach shromadza.

Wobstarajcze ßebi želeſo do krwje!

Wjele ludźi nětcźiſcheho cźaßa cźerpi na thoroſcź żeleſoweje khudoby: na ßłaboſcź nervow a żołdka.

Żeleſojte liqueury Roberta Freyganga w Lipſku ßo wot knjeſow profeßora Dr. Bocka, medicinalſkeho radźiczela a wokrjeßneho fyſika Dr. Bohlena błĕdawym (żeleſokhudym), ßuchim, na muſkulach a nervach ßłabym, kaž tež ſa polĕpſchenje żołdka poručeja.

Żeleſoliqueur (Eiſenliqeur) bleſcha po 15. nßl. ½ bl. 8 nßl.

Żeleſożołdkohórki (Eiſenmagenbitter) bl. po 10 nßl. ½ bl. 6 nßl.

W Budyſchinje pſchedawa jón jenoż **Heinr. Jul. Lincka.**

Pruſke hypotheki ſawĕſczaze akcijſke towarſtwo

w Barlinje, koncejſionirowane w Sakſej a ſaſtupjene ſa Budyſchin a wokolnoſcź wot M. R. Flanderki w Budyſchinje, poßrědkuje hypothekarſke ſakoženje kapitalijow a ſawĕſczuje hypothekariſke żadanki.

Hypothekske dźĕlbowe wopiſsma

pruſkeho hypotheki ſawĕſczazeho akcijſkeho towarſtwa w Barlinje,

kotrež ßo wot pruſkich ßudniſtwow ſa tak dobre dźerża, kaž hypotheki, na kotrež ßo ßyrótcźaze pjenjeſy ſakoża, poručam we wotdźĕlenjach po 100, 200, 500 a 1000 tl. po 4, 4½ a 5 prozentach k ſakoženju kapitalow na hypotheki.

M. A. Flanderka.

Skład khumſchtnych hnojnych ſrědkow

J. G. Klingſt Nachfolgera

na bohatej haßy cźo. $^{26}/_{24}$.

poručża

prochdrobnu koſcźinu (Knochenmehl),
woprawdźity peruanſki guano,
„ **backerſki guano** a t. d.

po najtuniſchich płacźiſnach franko hacź na kożde dwórniſchcźo a ſaſtaniſchcźo na żeleſnizy bjes Draždźanami a Shorjelzom.

Němski Phönix,

wohen ſawĕſczace towarſtwo w Frankfurcźe nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchĕßnakow.

Wſchitke ſawĕſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Strowotne piwo ſe ßłodoweho extrakta

dworſkeho lieferanta Jana Hoffa w Barlinje,

bleſchu po 7½ nßl., 6 bl. po 6 nßl.

ma w Budyſchinje jenicźzy na pſchedań

Heinr. Jul. Lincka.

So bych husto cžinjenym napraschowanjam po Dickowej koncessionirowanej spodžiwnej žałbje doscž cžinił, směju ju nětko stajnje na składže a ju k dobrocžiwemu wotbjerkej najpodwolnischo poruczam.

W Rakezach 22. augusta 1864.

A. Facius, haptykař.

Na

domkhowanku,

njedželu 28. augusta dobry tykanz a reje w Delnej Kinje. **Küchler.**

Holczka, kotraž chze ßerbsku drastu schicž nawuknycž, móže město dostacž w Budyschinje na swonkownej lawskej haßy cžo. $^{802}/_{416}$ delka.

Schtwórtk 18. augusta stej ßo 2 konjazej dezy, schěrej a delka s cžerwjenej ßmuhu, jena pak tež s cžißkom 440, na puczu wot Brěsynki hacž k rěsakej k. mischtra Hołbjana w Budyschinje shubiłej. Sprawny namakař chzył jej sa dobre myto we wudawařni Serb. Nowinow wotedacž.

Schpanska, dwójzy kerczkowata ßymjeńta rožka leži na farje w Kholmje pola Niskeje na pschedan.

1000 tl. je k 1. oktobrej na dobru wěstoscž wupožcžicž. Wschodalsche je shonicž we wudawařni Serb. Now.

Łojenje rybow a rakow w brěsowskej rěcžzy (wot delneho młyna hacž k jeńkeczanskim mjesam) ßo s tutym krucže sakasuje a budže kóždy pschestupjeř, bjes pohladanja na parschonu, ßudniskej wyschnoscži k pokhostanju wosjewjeny.

Najeńk.

Ssława!

tsikróczna ßerbska ßława tej cžesezenej ßerbskej towarschzy, kiž je pschi zyrkwinej visitaciji we Wjeleczinje 31. julija t. l. w tym pyschnym cžahu ßo w ßerbskej narodnej drascže tak rjenje wusnamjeniła a łuboscž k Sserbstwu tak sjawnje wopokasała.

M. B. D.

Rjane ßuche myjne mydło we wschěch družinach, soda a schterka, dobre łojowe ßwězy a stearinowe ßwězy, kotrež njeběža, wóskowe ßwězy, wołtarne ßwězy, medicinske mydło (k masanju khoreho skotu) a wschelake druhe podobne wězy ßu w najlěpschej dobroscži w mojim składže na pschedań.

Herrmann Puy, mydłarski mischtr na ßerbskej haßy pschi prjedawschej Rückertez korcžmje.

Sprawna a ßwěrna holza, kotraž ma luboscž k džěcžom a kóžde domjaze džěło swolniwje wobstara, móže k 1. oktobra pola podpißaneho do ßłužby stupicž.

Rudolph Wilhelm,

schkleńcžeřski mischtr na ßerbskej haßy.

Wysokočesčownym wonkowskim sobustawam budyskeje Bjesady so z tutym město wosebitych lisćikow najpodwólnišo k nawjedźenju dawa, zo změje Bjesada

bližšu srjedu popołdnju,

dźeń 31. aug.

w zahrodźe małožičeńskeje restauracije

třělenje

a su z tajkim wozjewjenjom tež wšitke wonkowske bjesadne sobustawy k spomnjenemu wjeselu hač najpřećelnišo přeprošene. Wubjerk Bjesady.

Do mojeje noweje thěžki saczahnywschi stejach se ßwojimi lubymi s dzaknej wutrobu pscheczіwo lubemu Bohu s tej wěru: Bóh je pomhał, wón hischcže pomha a budže dale pomhacž. Na Boha spomnich a tež na mojich lubych pscheczelow a dobroczelow, kiž ßu w mojej wohenjowej nusy kaž po tej ßamej byli grat w Božej ßmilnej ruzy. Tebi, njebjeski wótze, khwalba a cžescž a wam ßmilnym rukam mój wutrobny dzak. Ja dzakuja ßo teho dla najwutrobnischo wschitkim tym, kiž ßu mi pschi a po wohenjowej nusy pomoz a dobrotu wopokasali, woßebny dzak dawam pak k. tyscherjej Pjetawje w Huczinje a jeho zyłej ßwojbje sa dobrocžiwje spožcžene wobydlenje, k. hrabji se Schall-Riaucour a jeho wyschemu hajnikej k. Sachßy, k. najeńkej Lenzej w Huczinje, k. najeńkej Lansy w Brěsynie, k. najeńkej Güntzej w Maleschezach, brěsanskej gmejnje a wschěm ßmilnym duscham s tym ßłowom teho Knjesa: „Schtož scže cžinili jenemu wot tych najmjeńschich, to scže mi cžinili.“ Luboscž mojich dobroczelow setrje moje ßylsy a wjedžesche moju wutrobu k njebjeßam; s njebjeß pschińdcž Wam sapłaczenje!

Samuel Khěžor w Huczinje.

Nakladnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 36 — 3. septembra. — 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamołwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Budyšchina. — S Kukowa. — S Budyšchina. — S Łuska. S Wojerez. — S Budyšchina.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydzenja.

Win, 26. auguſta. Wječera je ßo jednanje dla wobſankujenja měra ſapoczało a dzenßa je druhe poßedzenje było.

Rom, 26. auguſta. Pruſki pôßłanz na romſkim dworje, general Williſen je wječera w Genzanu wumrjeł.

London, 26. auguſta. S Newyorka ßu powjeſcze hacz do 12. auguſta pſchiſchłe. Po nich ßu ſeparatiſtojo fort Gaines, kotrež je najwoßebniſche wobtwjerdzenje twjerdzišny Mobile, unionſkemu admiralej Faragutej pſchepodali, jako běchu prjedy fort Powell ßami rostſělili. Tamniſche ſeparatiſtiſke wójſke łódze ßu wot Faraguta pak ſpalene, pak ſajate. Shubjenje twjerdzišny Mobile je wulka ſchkoda ſa ſeparatiſtow.

Muichow, 27. auguſta. Pruſki kral je dzenßa pſchipołdnju ßem pſchijeł a ßo bórſy do Hohenſchwangawa k bajerſkemu kralej podał; miniſter Bismark je pak tudy woſtał a ſ tudomnymi miniſtrami (najſkerje pruſkofranzowſkeho pſchekupſkeho ſjenoczeńſtwa dla) jednacz počał.

Paris, 27. auguſta. Italſki krônprynz Humbert je ßem pſchijeł a w khěžorſkim hrodze wotſtupił. Wôn ßo pôndzelu ſ khěžorom do chalonſkeho lěhwa poda. — Roskora bjes Turkowſkej a Czornohórſkej w naſtupanju mjeſow je nětko k ſpokojnoſczi wobeju dźělow wurunana.

Muichow, 28. auguſta. Bismark je wječera a dzenßa wobſchèrne jednanja ſ tudomnym miniſterſtwom měł. Wôn je dzenßa wjeczor wotjěł.

London, 28. auguſta. S Newyorka pißaja 18. auguſta: Unionſki general Grant je ſ dwěmaj armeekorpſomaj rěku James pſchekrocził a ſteji ſchěſcz (jendzelſkich) mil wot Richmonda. General Sherman je do Wincheſtra zoſał.

London, 30. auguſta. S Newyorka pißaja 20. auguſta: Skutkowanja unionſkeho generala Granta pſchi rěcy Jamesu ßu ßo radźiłe, njejßu pak hiſchcze tajke, ſo bychu tam ſeparatiſtojo zyle porażeni byli. — Wſchelake ludowe ſhromadźiſny ßu ßo ſa to wuprajiłe, ſo by ßo něſkak wo měr jednacz počało.

Win, 31. auguſta. Dzenßa njejßu měrjednarjo žane poßedzenje woldźerželi. — Miniſteralny radźicżel Hock pôndze do Barlina, ſo by tam ſ pruſkim miniſterſtwom w naſtupanju pſchekupſkich należnoſczow jednał.

Paris, 31. auguſta. Khěžor, khěžorowy prynz, prynz Napoleon a italſki krônprynz Humbert ßu ßo wječera do Chalons'a podali. Dzenßa ßo tam wulke maneuvry wotdźerżuja.

London, 1. septembra. S Newyorka pißaja 22. auguſta: Unioniſki general Grant běſche ßo 19. auguſta pſchi weldonſkej żeleſnizy poſtajił. Tam jeho ſeparatiſtojo pſchepadnychu a wotraſychu, tak ſo wôn 3000 muži ſhubi. Ale jako bě něktore wotdźělenja ſwojeho wójſka k pomozy wſał, dźěſche wôn ſaßo do prědka a wuhna ſeparatiſtow.

Separatiſtiſki general Early je ſaßo do Marylandſkeje panył a kóždy dźeń dale do prědka kraczi.

Kopenhagen, 1. septembra. Ruſki wulkowjerch-naßlědnik je dzenßa ßem pſchijeł (a to pjecza na wuhlady).

Sakſka. Miniſter baron ſ Friesen je ßo do oſtendſkich kupjel podał. — W Langenreinsdorfje pola Krimmitzſchawa pſchińdże 19. auguſta 53 lětny cžěßla Beyer trochu pjany wſeczor domoj, ſapocža ſe ßwojej żonu ſwadu a dyri ju nětotre raſy tak ßylnje do hłowy, ſo wona k ſemi padże a po nětotrych dnjach wumrje. Po lěkarſkim wuprajenju je wona tajkich raſow dla wumrjeła a bu jeje muż teho dla do jaſtwa ßwotwjedżeny. — Bjes Sohlandom a Hołbinom bu wóndanjo jedyn cžłowjek wot żandarma Hilberta ſajaty a na ßudniſtwo w Nowoſalzu wotwjedżeny. Bě to, każ ßo poſdźiſcho pokaſa, jedyn półſki cžěkanz, kiż żaneho ßłowcžka němſki njeroſymjeſche. — Miniſter ſ Beuſt je ßo do gaſteinſkich kupjelow podał. — S Berggieshübela pißaja: Pohonez tudomneho murjerſkeho miſchtra Schulzy a jedyn jeho wucžomnikow jědżeſchtaj 25. auguſta do lěßa po twarſke drjewna. Popołdnju teho ßamßneho dnja buſchtaj pak wobaj pod jenym tajkim drjewnom morwaj namakanaj. Najſkerje ſtaj k njeſbożu pſchiſchkaj, jako chzyſchtaj je na wós położicz. Pohonez mějeſche to drjewno na delnym żiwocze, wucžomnik pak na tyku ležo.

Prußy. Ruſki khěžor Alexander 5. ſeptembra ſaßo do Barlina a Potsdama pſchijědże, njebudże ßo pak tutón dżeń ſ kralom widżecz, dokelž tón hiſchcze doma njebudże. — Schtoż wróczenje pruſkeho wójſka ſe Schleswiga a Jütlanda naſtupa, dha njeje w tajkim naſtupanju hiſchcze niczo poſtajene; tola hodźi ßo prajicz, ſo tam wjetſchi dżěl wójſka tak dołho woſtanje, hacz budże měr doſpołnje wobſankujeny a podpißany. — Miniſter wójny, k. ł Roon, je ßo na pſcheproſchenje khěžora Napoleona k maneuvram franzowſkeho wójſka do chalonſkeho lěhwa podał. — W pſchekupſkich należnoſczach ſtej Pruſka a Franzowſka, każ je ſnate, do wěſteho ſjenoczeńſtwa ſtupikej, kotrez woběmaj krajomaj tójſchto wużitka lubi. Nětotre druhe kraje, bjes kotrymiż je tež Sakſka, teho runja k tutemu ſjenoczeńſtwu pſchiſtupichu, druhe pak ßo hiſchcze wotwlakuja a to najbóle na wabjenje rakuſkeho knjeżerſtwa. Tutemu mjenujzy nětotre poſtajenja w pruſkofranzowſkim pſchekupſkim ſjenoczeńſtwje tak prawje hodż njejßu a duż chze je wone pſches to ſkaſycz, ſo pſches ßwoje namołwjenje druhe němſke kraje wot pſchiſtupjenja wotdżerżuje. Ale to drje jemu wſcho niczo pomhacz njebudże, dokelž je ſjawne, ſo maja němſke kraje ſe ſpomnjeneho ſjenoczeńſtwa wulki wużitk a bychu ſ tak mjenowaneho zollvereina (złonſkoſwjaſka) ſtupicz dyrbjeli, jeli tu wěz hacz do kónza tuteho měßaza ſa dobru njeſpóſnaja. Duż najſkerje wſchitke němſke, w zollvereinje ſtejaze kraje ſpomnjenemu ſjenoczeńſtwu pſchipanu. — Nětotre dżělby wójſka, w Shorjelzu ſtejazeho, ßu w tychle dnjach na półſke mjeſy pößłane, ſa to ßu ßo pak druhe, kiż běchu tam hacz dotal byłe, do ßwojich hewaſchich garniſonow wróczikе.

Rakußy. Rakuſke nowiny powjedaja, ſo khěžor Franz Joſef lohko doſcz do Barlina k pruſkej kralowſkej ßwójbje na wopytanje pojědże a to w cžaßu, hdyż ſměje tam wójſko maneuvry. — Jako miniſter Bismark we Winje pſchebywaſche, chzyſche jeho rakuſki miniſter Rechberg k temu wobroczicz, ſo by wón wot nětotrych poſtajenjow pruſkofranzowſkeho pſchekupſkeho ſjenoczeńſtwa puſchcził. Ale Bismark jeho mudrje doſcz wotby; pſchetoż won Rechbergej rjekny, ſo wón wo tym niczo njeroſymi a ſ zyła we tej wězy niczo prajicz nima, dokelž w jeje naſtupanju jenoż miniſter ł ſchekupſtwa roskajuje. Tak dyrbjeſche Rechberg ſaſtacz ryczecz a Bismark bě ßo na mudre waſchnje ſe ßyczow wupletł, do kotrychż budźiſche ßo lohko doſcz ſaſchmatacz móhł. — W tym dżěle Tyrolſkeje, hdżež ßo italſzy ryczi, je wyſchnoſcz tójſchto ludźi do jaſtwa ßadźicz daka, jim winu dawajo, ſo ßu chzyli něſajki ſběżk pſchecziwo rakuſkemu knjeżerſtwu ſakożicz. Tež we Benedigu je teho dla wjele mużow do jaſtwa hicz dyrbjało.

Franzowſka. Italſki krónprynz Humbert je do Pariſa pſchijěł a bu wot khěžora jara pſchecželniwje pſchijaty. Wón je ſo ſ nim do chalonſkeho lěhwa podał. — Nětotre nowiny wudawaja, ſo je Napoleon tež pruſkeho krala do chalonſkeho lěhwa k tamniſchim maneuvram pſcheproßył; a njedyrbjał kral Wylem tam pſchińcz, dha chce ßo wón ſ nim nětdże w Němzach, ßnadź w Baden-Badenje ſeńcz. — Dokelž je w Algierſkej revolucia ſ nowa wudyrika, dha je marſchal Mac Mahon wot khěžora poruczноſcz doſtał, ſo by tam hnydom ſe ſcheſczimi regimentami wotjěł.

Schleswig-Holſtein. Do kielſkeho pſchiſtawa je w tychle dnjach dżělba pruſtich wójnſkich kódżow pſchijěła a bu wot tamniſchich wobydlerjow jara pſchecželniwje witana. Nětotre dny ſa ßobu ludźo k tym kódżam jěſdżachu, ſo bychu ßebi je wobhladowali a kódżniży běchu ſtajnje hotowi, jim wſchitko pokaſowacz. — Pruſki kral je ſchleswigſkemu kódżnemu kapitanej Bartelſenej rjad kralowſkeje pruſkeje krony ſchtwórteje rjadomnje teho dla ſpożcżił, dokelž je wón pſchi pſchewjeſenju pruſkeho wójſka na kupu Alſen ſe ßwojej mudrej radu a wuſtojnym ſkutkowanjom wjele k temu pomhał, ſo je ßo tajke pſchewjeſenje derje radziło. — K maneuvram barlinſkeje gardy chzetaj ßo pjecza tež prynz Bjedrich Korla a ſakſki, w Holſteinje kommandirowazy general Haka podacz. — W danſkich nowinach je ßo wóndanjo woſjewiło, kak wjele ßu Danſzy po prawym ſhubili, jako Pruſzy kupu Alſen dobychu. Woni ſhubichu mjenujzy na morwych a ſajatych: 75 wyſchich, 3126 podwyſchkow a wojakow, nimale wſchitke kanony, kotrez na wobtwjerdżenjach leżachu, 30 koni a 20 wołow.

— Pruski kral je ßydom wyschich ſa to, ſo ßu pſchi dobyczu kupy Alſena khwalobuje wojowali, ſa ſemjanow powyſchił. — Prynz Bjedrich auguſtenburgſki je ſaßo jene dlěſche pißmo na bundestag w Frankfurcze póßłał, w kotrymž wobſchěrnje dopokaſacź pyta, ſo ma jenož jeniczzy wón najwjetſche prawo na Schleswig-Holſtein.

Rußowſka a Pólſka. W tychle dnjach buchu ſ warſchawſkeje twjerdźiſny (citadelle) ſaßo někotre ſta politiſkich ſajatych do Sibirije abo tola ſ najmjeńſcha do ſnutskomneje Ruſkeje wotwjedźene. Bjes nimi běſchtaj tež Lewandowſki a Schmidt, kotrajž běſchtaj pſchi nadpadze na generala Berga ßobu ſkutkowałoj. Wonaj běſchtaj teho dla ſ wěſtym Kraßuſkim k wobwěſchenju wotßudźenaj, ale jenož Kraßuſki bu morjeny, jeju dweju bě pak Berg k 20lětnemu póßłanju do Sibirije wobhnadźił, jako hižom pod ſchibjeńzu ſtejeſchtaj. Kraßuſki nochzyſche ßo wojbjeßnycź dacź, ale wobaraſche ßo ßylnje, hacź jeho ſkónczńje ſchtyrjo mužojo pſchedobychu.

We wſchelakich nowinach běſche pſched někotrym cźaßom pißane, ſo je ßo w Petersburgu jena zyrkej do hromady ßypnyła a ſo je pſches to wjele ſtow ludźi wo źiwjenje pſchiſchło. My to tehdom njejßmy wotcźiſchcźecź dali, dokelž do tajkeje powjeſcze wěricź njemóžachmy, a nětko pißaja tež ſ Petersburga, ſo ßu ßo tam njemało nad tajkim bledźenjom ßmjeli; pſchetož tam je jenož kruch jeneje wěže dele panył a njeje nikoho dale wobſchkodźił, khiba jeneho jeniczkeho cźłowjeka a tón bu jenož ßnadnje ranjeny.

Amerika. Nowy mexikanſki khěžor je tež do Turina k italſkemu kralej póßłanza póßłał, ſ tym poruczenjom, ſo by jemu naſtupjenje mexikanſkeho thróna wojſewił. Nětczíſchi mexikanſki khěžor je, kaž je ſnate, po prawym rakuſki arzywójwoda. Rakuſki khěžor pak hiſchcze italſke kraleſtwo pſchipóſnał njeje a duž ßo ludźom dźiwnje ſda, ſo je ßo mexikanſki khěžor, jeho bratr, tak khětſje ſ italſkim kralom ſpſchecźelił a k njemu nimale pſchede wſchitkim ßwojeho póßłanza najprjedy poßłał. Ale khěžor Max je, kaž ßo ſda, mudry doſcź, ſo na to njehlada, kajku roskoru mataj rakuſki khěžor a italſki kral bjes ßobu, ale ſo wón na to kedźbuje, ſchto móhło wobydlerjam jeho noweho khěžorſtwa k lěpſchemu ßłużicź. Sa wobydlerjow kraja je pak najbóle najlěpje, hdyž krajny wjerch ſ druhimi krajemi w dobrym pſchecźelſtwje ſteji.

Unionſki wyſchi general Grant běſche wóndanjo derje pſchihotowany nadpad na Petersburg ſcźinił; ale wón ßo tak njeradźi, kaž běchu ßebi prjedy myßlili. Nětko je ßo wunamakało, ſo generalej Meade a Burnſide tak pilnje a horliwje ſkutkowałoj njejſtaj, kaž budźiſche ßo ßłuſchało, a duž ßu jeju do pſchepytanja wſali. — Grant pak ßo pſches tajke njelubośnoſcze njeje ſatraſchicź dał, ale je ßwoje wójnſke ſkutkowanje hiſchcze bóle rosſchěrił. Wón mjenujzy Petersburg hiſchcze pſchezo w twjerdym wobleženju dźerźi, a wyſche teho je ßo ſ dwěmaj armeekorpſomaj hacź ſchěſcź jendźelſtich mil k Richmondej bliźił. (Richmond je hłowne měſto ſeparatiſtow).

Bjes tym je tež unionſki admiral Faragut ſe ßwojimi łódźemi ſbožomnje pſchecźiwo ſeparatiſtam ſkutkował. Wón je mjenujzy ßylnu a jara wobtwjerdźenu ſeparatiſtiſku twjerdźiſnu Mobile dobył a tamniſche ſeparatiſtiſke wójnſke łódźe ſpalił abo na druhe waſchnje ſkajył. Pſches to, ſo je Mobile unioniſtam do ruki panyło, je lěwe kſchidło ſeparatiſtam ſkaźene a móża jim tam unioniſtojo nětko ſ tuteje ſtrony lohko do kraja.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Póſtſki wós, kotryž nětko wſchědnje dopołdnja w 9 hodźinach pſches Hucźinu a Dubo do Niſkeje jěźdźi, wróczi ßo wot tam rano ½7 hodźinow do Budyſchina. Płaczíſna ſa wjeſenje jenoje parſchony ſ Budyſchina hacź do Hucźiny je 13 ußl. 5 np., do Duboho 18 ußl. a do Niſkeje 1 tl.

Kukowa. Sſrjedu 24. auguſta rano ßu 65 lětneho wobydlerja Jana Cźornaka ſ Luſcźa na nawßy w Nowej Jaßońzy morwecho namakali. Najſkerje je jeho Boża ruczka ſajała.

H. S Budyſchina, 27. auguſta 1864. Dźenßa běchu ßo tudy we Thiermannez reſtauraciji 15 knjeża ſeſchli, kotſiž maja pcźołnu wuſtajeńzu a pcźołarſku hłownu ſhromadźiſnu wuweſcź a ſarjadowacź. (Tež 4 hoſcźo běchu pſchitomni). Knjes pſchedßyda, duchowny Räda ſ Barta woſjewi, ſo je ßo wot wſchelkich ſtronow temu khwalobnemu prójdkwſaczu podpjeranje dóſtało a to pſches peneźnu, kaž tež druhu pomoz. Mjenujcy wſchitcy wuſwoleni a pſchepróſcheni knjeża ßu do wubjerka ſtupili a krajne provincialne ſtawy ßu 50 tolerjow, ratarſke łużiſke hłowne towarſtwo 50 tolerjow, budyſke ratarſke towarſtwo 10 tl. a wjelkowſke 5 tolerjow darili. S tym, ſchtož je hižom prjedy pſches łuž. hłowne ratarſke towarſtwo w tſjoch lětach nawdate, je nětk 205 tolerjow pjenjes hromadźe, tak ſo budźe ßo wſchitko derje wuweſcź hodźicź. Pſches 100 tolerjow dyrbi ßo na prämirowanje nałożicź. Tute prämije móżeja tež tajcy dóſtacź, kotſiž ßobuſtawy pcźołarſkich towarſtwow njejßu, jeli prämijow hódne wěcy na wuſtajeńzu pſchinjeßu. Prämije pak budźeja ßo do ſchtyrjoch rjadow dźělicź. Menujzy 1) ſa derje wobßadźene a na najlěpſche waſchnje wutwarjene kołcze, 2) ſa najlěpſchje njewutwarjene kołcze, 3) ſa nowe dobre pcźołarſke graty a 4) ſa pcźołne płody. K temu ßu ßo ßedmjo mužojo wuſwolili, kiž bychu tu wěc rosßudźili a na hłownej

ſhromadźiſnje prämirowanja hodne wěcy wubjerali. Bjes tymi ſtaj tež dwaj Sserbaj, mjenujzy k. kubleŕ Rjeczka ſ Hnaſchez a k. blidaŕ Hempel ſ Porſchiz. Prämije budźeja ßo we pjenjeſach abo tež we italſkich matkach ſ pczołami a bjes nich dawacz. Teho dla je ßo we Włoſkej (Italſkej) pola knjeſa Mona we Poleggiu 14 tajkich matkow ſamołwiło, wot kotrychž budźeja ſcheſczom kożdej nĕhdże 15,000 pczołow pſchiwdatych.

Najſkerſcho budźemy, jeli dowolnoſcz k temu, kaž ßo nadźijamy, doſtanjemy, tež wſchelke wěcy kupowacz a dla wuloßowanja privatnje loßy wudawacz. Loßy budża ßo po nórczi pſchi wuſtajeńcy pſchedawacz. K ſarjadowanju a ke kupowanju pſchiſprawnych wěcow ßu ßo 4 knjezo wuſwoliłi, mjenujzy k. ryczeŕkubler Lindner ſ Hory, a knjeza wucżerjo Bayer ſ Hucżiny, Helm ſ Dźiwoczicz a Tietza ſ Bolborcz. —

Nadźiju, ſo budźeja ßerbſzy pczołarjo prawje wjele wuſtajecz*), ßmy hižom prjedy wuprajili. — Mĕnimy pak tež, ſo by derje było, hdy bychu prawje rjane wěcy na pſchedań pſchinjeßli. Tež mohłe ßo nĕtotre nowe koły (Bienenhauben) ßobu pſchinjeſcz a na tajkich wupożczowacz, kotſiž ßo pſched kałanjom pczołkow boja. Wěſcze by kożdy rad ſa tajke pożczenje mały pjenczk ſapłacził.

S Budyſchina. Ryczeŕ Duczman, kotryž na prjedawſchim wódnym korcze na tudomnym hłownym torhoſchczu ſtejeſche a bu pſchi wottorhanju ſpomnjeneho wodneho korta tež wotſtronjeny, je nĕtko ſaßo ſjawnje poſtajeny a to pſchi wĕzi radneje khĕże niże cżaßniki nĕhdże 6 łohczi wot jemje.

S Łuſka. Póndźelu wjeczor w 9. hodźinje ßu ßo tudy twarjenja ſahrodnika Pĕtra Pjetſchki wotpaliłe.

S Wojerez. Lĕtuſchi mißionſki ßwjedźeń wojerowſkeho wokrjeża budże na Michała (29. ſeptembra) ſe ßerbſkej a nĕmſkej Bożej ßłużbu we Łaſu wotdźerżany.

S Budyſchina. Sandźenu wutoru ßwjeczeſche tudomny knihiwjaſaŕ k. Roſenkranz ßwój pieczdźeßacz lĕtny mandżelſki jubileum.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Pĕtrowska cyrkej: Fanny Amalia, K. G. Ruraka, korczmarja, khĕżerja a polerja w Budyſchinje, dż. — Pawoł Ota, Michała Pjetſchki, měſchczana a ſchewſkeho miſchtra w Bud. ß. — Korla Ernſt, Jana Hapacża, wobydlerja w Bud. ß.

Michałska cyrkej: Hańża Thereſia a Ernſt Bohuwĕr, Jana Jurjenza, żiwnoſczerja w Małßezach, dwojniſkej dźĕſczi. — Korla Eduard Oskar, Hany Amalije Wilhelminy Lórzez pod hrodom n. ß. — Hana Wilhelmina, Jana Frejdy, żiwnoſczerja w Libochowje, dż. — Hana Marja, Michała Holanka, wobydlerja w Dobrnſchi, dż. — Jan August, Jana Schejĕpanka, měſcherja w Delnej Kinje, ß. — Guſtav Alwin, Jana Guſtava Illiga, ſchtrymparja na Židowje, ß. Jan Ernſt, Jana Auguſta Libſche, żiwnoſczerja w Małßezach, ß.

Michałska cyrkej: Auguſt Jurij, Handrija Auguſta Ernſta Jurſcha, cżĕßle na Židowje, ß. — Thereſia Hedwiga, Hendricha Roberta Lehmanna, wobydlerja a kißałodeſtillateura na Židowje, dż. — Jan Auguſt, Michała Vogela, wobydlerja na Židowje, ß. — Korla Auguſt, Pĕtra Mużika, khĕżerja a krawza na Židowje, ß.

Zemrjeci:

Dżeń 12. auguſta: Jan Khryſtian Rencz, wobydleŕ pod hrodom, 65 l. — Amalia Auguſta, Marje Hokerez pod hrodom n. dż., 5 n. — Marja, njebo Jana Reſchki, wobydlerja na Židowje, ſawoſtajena wudoba, 67 l. 9 m. — Hana, njebo Hadama Gudy, khĕżkarja w Nadźanezach, wudowa, 77 l. — 13., Haudrij Kolpa, żiwnoſczeŕ w Nĕwßezach, 60 l. — Korla Auguſt, Auguſta Huſaka, krawza na Židowje, ß., 3 n. — 15., Marja rodż. Eißlerez, njebo Pĕtra Bĕtnarja, wumjeńkarja w Hornej Borſchczi, ſawoſtajena wudowa, 68 l. 4 m. — 19. Jan Hadam Klingſt, měſchczan a kubleŕ w Budyſchinje, 65 l. — 23., Hana rodż. Kraliz, njebo Jana Faſtena, ſahrodnika w Małym Wjelkowje, ſawoſtajena wudowa, 74 l.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.
27. auguſta 1864.

Dowoz: 6497 kórcow.	Płaćizna w přerĕzku na wikach,						na bursy,					
	wyſſa.			niżſa.			ſrjedźna			najwyſſa		najniżſa.
	tl.	ngl	np	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np	tl.	ng.	np
Pſcheńza	5	—	—	4	20	—	4	27	5	5	5	—	5	—	—
Rożka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	7	5	3	2	5
Jeczmjeń	2	15	—	2	10	—	2	12	5	2	15	—	2	22	5
Wowß	2	—	—	1	25	—	1	27	5	2	—	—	1	12	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	10	—	4	5	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	7	15	—	—	—	—	—	—	—	7	10	—	—	—	—
Jahły	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kanabutry	—	18	—	—	16	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	3	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	2	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezyuskeje żeleznicy z budyskeho dwórniśća.

Do Draždżan: rano 7 ḥ. 35 m.*; dopołnja 9 ḥ. 11 m.: pſchipołnju 1 ḥ. 3 m.*; popołnju 3 ḥ. 33 m. wecżor 8 ḥ. 21 m.*; w nozy 2 ḥ. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 ḥ. 51 m.*; dopołnja 11 ḥ. 40 m.*; popołnju 3ḥ. 25 m.†; wecżor 6 ḥ. 52 m.*; wecżor 9 ḥ. 18 m.; rano 12 ḥ. 30 m.

*) Schtóż chze ſchto na wuſtajeńzu dacz, ton ma to hacz do 15. ſeptembra knjeſej Müllerej na garbarſkej haßy cżo. 240 woſjewicz.

†) Pſchiſankńjenje do a ſe Žitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pſchiſankńjenje do Žitawy.

Nawěštnik.

Pscheproschenje

k generalnej shromadžisnje hornolužiskich pc olarjow

a

k wustajeńzy pschedmjetow pčelnistwa.

Wutoru 20. septembra 1864

chzedža wschitke schtyri, k ratarskemu wokrjeßnemu towarstwu sa kralowske sakske hornoluziske markhrabinstwo ßluschaze pčelarske towarstwa, w Budyschinje w hosčeńzu k tsjom lipam generalnu shromadzisnu wotdžerżeč a s njej wustajeńzu pschedmjetow pčelnistwa sjenocnič.

W generalnej shromadzisnje, kotraž budże ßo na pomjenowanym dnju dopołdnja w 10 hodzinach w sali tsjoch lip wotdżerżeč, pschiňdu praschenja, pčelnistwo w powschitkomnym a jeho kubłanje w Hornych Łužizach we woßebnym nastupaze, k rosrjadowanju. S dobom ma ßo pak sa zyły dżeń wustajeńza wobßadżenych kolczow, pčelazych wobydlenjow abo jich modellow, pčelneho gratu a pčelnych płodow w sahrodnych městnosčach, k tsjom lipam pschißłuschazych, srjadowacż.

Wschitke ßobustawy pčelarskich towarstwow w Hornych Łužizach a wschitcy pčelarjo, hdyż też k žanemu towarstwu njeßłuscheja, kaž też wschitcy pschečelo pčelnistwa ßo s tutym pscheproschuja, ßo na tutej generalnej shromadzisnje wobdżelicz a pschedmjety pčelnistwa k tutej wustajeńzy pschinjesčz.

Sa najlěpsche a najpschihodnische pschedmjety, kotreż ßo wustaja, budża myta wot 3 hacż 20 tl. w hotowych pjenjesach, abo czeßne dary w ßlěborn abo w italskich matkach a pčelach, kiž ßu runy pucz s Italije pschipoßłane, dawane, dokelż ma wubjerk psches dobroczinwosčz provincialnokrajnostawskeho direktorija, ratarskeho wokrjeßneho towarstwa a někotrych ratarskich towarstwow s najmjeńscha summu wot 120 tolerow pschihotowanu.

Wo tute myta a dary móża wschitzy pčelarjo Hornych Łužiz konkurrirowacż, njech k pčelarskemu towarstwu ßluscheja abo niz.

Wustajeńske pschedmjety dyrbja ßo prjedy a najposdźischo hacż do 15. septembra pola knjesa ratarja Müllera (na garbarskej haßy czo. 420) w Budyschinje samotwicz a móża ßo też k njemu franko pósłacż. Psches woßebne papjerki je mjeno a bydlenje wustajerja a pschispomnjenje „pschedajomne" abo „njepschedajomne" na nje pschilěpicz.

Wone maja dżeń prjedy 19. septembra, najposdźischo pak hacż do 20 t. m. rano we 8 hodzinach na wustajeńskim měsče bycz a ßmědża tam też hacż do 21. t. m. wieczor wostacz, dokelż budże sa doßahaze wothladanje a sakitanje starane.

Sastup do wustajeńzy je kóždemu po saplaczenju 2½ ngl. dowoleny.

Dalsche wukasowanja w tej należnosczi dawacż staj hotowaj wubjerkownikaj: knjes wokrjeßny sekretar ryčznik Schenk a knjes kubler Förstar w Budyschinje.

W Budyschinje, 27. augusta 1864.

Hlowny wubjerk
psches
Rädu we Barcze.

Wustajeński wubjerk
psches
se Schlieben nad Delnym Friedersdorfom.

Wobstarajcze ßebi želeso do krwje!

Wjele ludži nětčžischeho čžaßa čzerpi na khoroscž želesoweje khudoby: na ßłaboscž nervow a žołdka.

Želesojte liqueury Roberta Freyganga w Lipsku ßo wot knjesow profeßora Dr. Bocka, medicinalskeho radžiczela a wokrjeßneho fysika Dr. Bohlena blědawym (želesokhudym), ßuchim, na muskulach a nervach ßłabym, kaž tež sa polěpschenje žołdka poručžeja.

Želesoliqueur (Eisenliqeur) blescha po 15. nßl. ½ bl. 8 nßl.

Želesožołdkohórki (Eisenmagenbitter) bl. po 10 nßl. ½ bl. 6 nßl.

W Budyschinje pschedawa jón jenož **Heinr. Jul. Lincka.**

Pruske hypotheki sawěsczaze akcijske towarstwo

w Barlinje, koncessionirowane w Saksej a sastupjene sa Budyschin a wokolnoscž wot M. R. Flanderki w Budyschinje, poßrědkuje hypothekarske sałoženje kapitalijow a sawěsczuje hypothekariske žadanki.

Hypothekske dźělbowe wopissma

pruskeho hypotheki sawěsczazeho akcijskeho towarstwa w Barlinje,

kotrež ßo wot pruskich ßudnistwow sa tak dobre dźerža, kaž hypotheki, na kotrež ßo ßyrótčžaze pjenjesy sałoža, poručžam we wotdźělenjach po 100, 200, 500 a 1000 tl. po 4, 4½ a 5 prozentach k sałoženju kapitalow na hypotheki.

M. A. Flanderka.

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Strowotne piwo se ßłodoweho extrakta

dworskeho lieferanta Jana Hoffa w Barlinje,

bleschu po 7½ nßl., 6 bl. po 6 nßl.

ma w Budyschinje jeniczžy na pschedań

Heinr. Jul. Lincka.

Dr. Whithowa wodźiczka sa wocži

wot **Tr. Ehrhardta** w **Altenfeldzi** w **Thüringskej**, s wjazorymi privilegiami wyßokich weřchow pocžesczena wopokasuje ßo bje wschitkmi dotalnymi wocži hojazymi ßrědkami psches ßwoje sbožomne skutkowanje wschědnje jako najłahodnischa a najljepscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móže ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrjeda a jako

wěsta pomoz sa ludži na wocžomaj bědnych

kóždemu poručžecž. Wona hoji wjeszje a ručžje a be wschitkich schkódnych szjewkow, woßebje pschi sahorjenju, szerpuenju, ßuchocži, ßylsowanju a bježenju wocžow, kaž tež pschi ßłaboszi po bjelmi a płacži bleschka s wułožowanjom jenož 10 nßl., a dźjeła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldži w Thüringskej.

Skład sa Budyschin w hrodowskej haptyzy.

Krajnostawski bank.

Dla ſlužbowanja dauje ßo pſchi tudomnej krainoſtawſkej nalutowarni w cžaßu

wot 12. hacž ßobu 30. ſeptembra t. l.

ſtutkowacž **njebudže.**

W Budyſchinje, 26. auguſta 1864.

Krajnoſtawſki bank.
Ehrig.

Rjane ßuche myjne mydło we wſchěch družinach, ſoda a ſchterka, dobre łojowe ßwěžy a ſtearinowe ßwěžy, kotrež njeběža, wóſkowe ßwěžy, woltarne ßwěžy, mediciſke mydło (k maſanju khoreho ſkotu) a wſchelake druhe podobne wěžy ßu w najlěpſchej dobroſcži w mojim ſkładže na pſchedań.

Herrmann Puy, mydkarſki miſchtr
na ßerbſkej haßy pſchi prjedawſchej Rückertez korczmje.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, je ſtarodawnych cžaßow dopokaſany, ſ najlěpſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kžizomaj wſchědnje krumom abo mowzam na prěnju pizu naßypany, pſchiſporja wobžernoſcž, plodži wjele mloka a ſadžěwa jeho wokißnjenje. Pakcžik pkacži 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

SSo ßebi dobra twora

bjes wſchitkeho pokhwalenja pſcheeželow nadobudže, wopokaže mój ſelowy liqueur, pomjenowany

pirnaiſki žołdkowy elixir (Magen-Elixir).

Tutón liqueur, kiž ma ßo wſchitkim poruczecž, kotrymž wokoło žołdka a w žołdku tak prawje njeje, namaka wſchudžom wulki wotbjerk a ma jón w Budyſchinje jenož

knjes Heinr. Jul. Lincka

w originalnych bleſchach na pſchedań.

Pirna a Draždžany.

A. T. Rudolph.

Wſchitkim, kiž piſžaja,

ßwój **tintowy ſkład,** w kotrymž je **alizarinowa, anilinowa, tuſchowa, kanzlijſka** a **kopirowanſka tinta,** kaž tež **cžerwjena** a **módra karminſka tinta** w rjanym wubjerku, najpodwolniſcho poruczam.

Heinr. Jul. Lincka.

Mój
kaſchczowy magazin,

hdžež ßu kždy cžaß kaſcheže wſchelakeje wulkoſcže ſ twjerdeho a njeſkeho drjewa po najtunjſchej płacžiſnje dostacž, poruczam ja cžeſczenym Serbam pſchi potrjebje.

Möchel,
tyſcherſki miſchtr pſchi hrodowſkej haßy.

Woßebje dobru a drobnu ſtrehlawſku

koſczinu
(Knochenmehl)

ma w Budyſchinje na pſchedań

A. Stoſch.

Wosjewjenje a pscheproschenje.

Po wobsankujenju kk. duchownych wojerowskeho wokrjeża budże lětuschi mißionski ßwjedżeń wojerowskeho wokrjeßa na ßwjedżenju ßw. Michała, schtwórtk 29. septembra, we Łasu ßwjeczeny. Sserbska Boża ßłużba smëje ßo popołnju wot 1 hacž do ½3 hodżinow a na to nëmska. Wobej prědowani budże k. farař Bergan ſ Wulkich Sdżarow dżerżecž. — K tutemu ßwjedżenjej pscheproschuje hacž najpschecżelnischo a należnischo

wubjerk miß. ſjenoczeńſtwa we wojerowſkim wokrjeßu.

Czerſtwe

ßuche droždże

poruczа

August Lehmann

na ßerbſkej haßy.

Kißałowy ſprit

a jednore kißało

woßebneje ßylnoſcże a cziſteje kißałoſcże porucża najtuniſcho

David Berger

na żitnej haßy.

Nëhdże 60,000 tſëſchnych zyhlow je na zyhelniczi w Kſchiſchowje blisko Wosporka na pschedań.

Pschedawanje wotawy.

Pjatk, 9. septembra t. l. rano w 9 hodżinach budże ßo lětuscha wotawa na łukach a ſahrodach, k ryczerkublu Wujeżkej pola Bukez ßłuſchazych, na pschedßadżowanje pschedawaczy, k czemuż ßo na kupjenje ſmyßlenk ſ tutym pscheproſchuja.

We Wujeżku, 1. septembra 1864.

Sarjadniſtwo ryczerkubla.

Jëne czelo, kotreż je pod brjuchom bëłe, je czekło. Tón, kotremuż je ßo pschiwdało, chżył je ſa dobre myto pola Schneidera w Kumſchizach wotedaczy.

Dwaj wojnařſkaj, kotrajż ßo na dżëłanje hoſpodařſkich woſow a rólneho gratu wuſtejitaj, mózetaj hnydom do trajazeho dżëła ſtupicż pola wojnarja Müllera w Hucżinje.

Dżiwoczańſke ßerbſke ev. luth. mißionſke towařſtwo ſmëje jutſje ſa dwë njedżeli 18. septembra, jako tu njedżelu po hodżijſkej kermuſchi popołdnju w tſjoch ſhromadżiſuu.

Pětr Mlónk.

Sa moje materialtworowe a ſpirituoſowe fhlamy pytam fmaneho mkodeho cżlowjeka ſa wucżomnika a móże tón ßamy pod ſpodobnymi wumënjenjemi bórſy ſaſtupicż.

August Lehmann

na ßerbſkej haßy.

W knihařni **Smolerja a Pjecha** je ſa 2½ nßl. doſtacż:

Nawożenja

ze ſchtyrjomi ſtami.

Powjedanczko ze wſy.

Z czëſkeho zeſerbſchczik J. Česla.

Kedżbu!

Njedżelu, 4. septembra, bal w hoſczeńzu k ſchwonej a budże tež khofej a tykanz k doſtaczu. — K temu najpodwolniſcho pſcheproſchuje

Korla Schpenka.

Katholſki Poſoł cz. 9. je wuſchoł.

Łužičan čo. 8. je wuſchoł.

Großowe

broſtkaramelle

najlëpſchi ßrëdk k wotſtronjenju kaſchela a k położenju dychanja, każ tež k ſwarnowanju pſche dybawoſcż pſchi ſaſymnjenju w ſymnym cżaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſcż w hrodowſkej hapteyzy knjeſa M. Jäßinga kóżdy cżaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Nakładnikaj: Smoleř a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 37. 10. septembra. 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — **Wojerski list s Holsteina.** — Ze Serbow: S Budyschina. — Z Ralbic. — S Muczowa. — S Ketliz. — S Rakez. — S bukiczanskeje woßady.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydzenja.

Draždžany, 3. septembra. Sslub Jeje kralowskeje wyßokoscze prynzeßyny Sofije s Jeho kral. wyßokosczu bajerskim prynzom Korlu Theodorom je w tychle dnjach sczinjeny.

Triest, 3. septembra. S Konstantinopla pißaja, so je w Syriskej někajki sběžk wudyrił. Sběžkarjo ßu dróhu wot Marascha do Alexandretty a wot Adany do Aleppa wobßadžili. (Wotpohladanje tuteho sběžka je drje jenož rubjenje).

Paris, 3. septembra. Khěžor je ßo se chalonskeho lěhwa do Parisa wrócził.

London, 3. septembra. S Newyorka 24. augusta pißaja, so je ßo unionski general Grant blisko weldonskeje želesnizy wobtwjerdžił. — Njedzelu prjedy unionski general Sheridan a separatistiski general Early hromadže pola Charlestowna wojowaschtaj a je Sheridan pjecža zofał.

Paris, 5. septembra. Pruski minister wójny, k. s Roon, je ßo do Cherbourga podał, so by tam franzowske wójnske łódže wobhladował.

Win, 6. september. W jednanjach dla wobsanknjenja měra je ßo dzenßa pokraczowało, dokelž je nětko tak derje wot wojerskeje, kaž tež wot finanzskeje kommißije saßo něschto k wuradžowanju hotowe.

Paris, 6. septembra. Khěžorka do schwalbachskich kupjelow pojědže a tam něhdže měßaz wostanje.

London, 6. septembra. S Newyorka wot 27. augusta pißaja, so Grant hischcze pschezo pschi weldonskej želesnizy twjerdže steji.

Frankfurt nad Majnom, 7. septembra. Franzowska khěžorka Eugenia je dzenßa dopołdnja w najwjetschim inkognitu psches nasche město jěła. (W inkognitu abo inkognito puczuje woßebny knjes abo wjeřch, hdyž wón, mohł rjez, ßwoju wyßokoscz abo woßebnoscz potaji. Hdy by Eugenia jako khěžorka puczowała, dha bychu ju w Frankfurcze a druhdže tak woßebnje witacz dyrbjeli, kaž je w nastupanju kralow a wjeřchow trjeba. Dokelž pak je wona inkognito na puczowanju, dha wona s tym wupraji, so nochze khěžorsku czescz wopokasanu měcz).

London, 7. septembra. S Newyorka pißaja wot 27. augusta: Unionski general Grant je 7 mil dołhi kruch weldonskeje želesnizy wobßadžił. — Dokelž ma ßo kónz lěta nowy pschedßyda unije wuswolicz, dha hižom nětko poczinaja kandidatow prjódkstajecz. Wysche Lincolna ma Mac Clellan najwjazy nadžije wuswolenja. — Separatistojo ßo k połnozy wot Harpers-Ferrya do Marylanda panyli.

Najnowsche.

Paris, 7. septembra. Bismark je rakuskemu a bajerskemu knježeřstwu radžił, pruskofranzowskeho pschekupskeho sjenoczeństwa dla s franzowskim ministerstwom do jednanja stupicz.

Tudy powjeda ßo, so chze ßo bajerski kral se schpaniskej prynzeßynu Isabellu (rodženej 20. decembra 1851) ßlubicz.

Köln, 8. septembra. Tudomny arzybiskop je dzenßa wumrjeł.

Sakska. Finanzny sakoń na lěta 1864, 1865 a 1866 je wudaty a po nim budże sa krajne sarjadowanje 13 millionow 58,984 tolerˊ trjeba. Tute pjenjesy smĕja so s dawkow a dokhodow snjesecz, kotrež po dotalnym waschnju nawdate do krajneje pokladnizy (kaßy) so wotwjedu. Duž so, schtož gruntske dawki nastupa, wot kóždeje dawkskeje jenoscze 1. februara 3 np., 1. meje 2 np., 1. augusta 2 np. a 1. novembra 2 np. woteda. Jena lětna pokojza rjemjeßneho a parschonskeho dawka so kóždy ras 15. haperleje a druha 15. oktobra woteda. — Kronprynz Albert a kronprynzeßyna Karola staj so do Züricha w Schwajzarskej podakoj. — W Draždżanach wudyri 31. augusta w nozy wysche konjemza drožkarja Kaskel-Mendela na wulkej zyhlowej haßy woheń a wotpali so spomnjene twarjenje, tež spalichu so wschelake wosy. — W Reichenbachu w Voigtlandże swjeczesche wóndanjo tamnischi mĕschczanosta (burgemeister) Ploß swój pjeczdżeßatlětny mandżelski jubileum a dosta pschi tutej składnosczi rycżerski kschiż albrechtskeho rjada wot krala, jeho mandżelska pak kraßnu schalku wot kraloweje. — Wopomnjeńske dżeń sakskeje konstitucije bu sańdżenu njedżelu 4. septembra we wschelakich sakskich mĕstach s tym swjeczeny, so běchu khorhoje wupoißnjene a so rano poknu hodżinu swonjesche, kaž tež w prědowanju na konstituciju spominasche. — W Bejerezach wotpalichu so 4. septembra rano w 4 hodżinach twarjenja sahrodniskeje żiwnoscze, faktorej K. Groschi skuschaze a wot njeho wobydlene. Woheń tak khětsje pschibjerasche, so mózachu wobydlerjo lědom se żiwjenjom cżeknycż. Jene swinjo bě so tak wopaliło, so dyrbjachu je sarĕsacż. — Sakska prynzeßyna Sofia (rodżena 15. měrza 1845) je so s bajerskim prynzom Korlu Theodorom (rodżenym 9. augusta 1839) slubiła. Tutón prynz je syn bajerskeho prynza-wójwody Maximiliana Josefa a bratr rakuskeje khĕżorki, kaž tež. (prjedawscheje) neapelskeje kraloweje, nětko s jeje mandżelskim w Romje bydlazeje. — Wot budyskeho sjawneho suda bu 5. septembra kowarski Jan August Güntzschel s Kocżizy k 11ětnej khostarni wotsudżeny, dokelž bĕsche pola murjerja Rychtarja w Husby sa 1tl. 20 ngl. wschelakich wězow kranył. Jeho schtrafa je teho dla tak wyßoka, dokelž je prjedy hižom nĕkotry krócż kranjenja dla khostany. — W Draždżanach mĕjachu sańdżenu njedżelu surowe njewjedro, pschi kotrymż tam błysk schtyri krócż do wschelakich twarjenjow dyri, tola pak njesapali ani nikoho njewobschkodżi. — W Niederoderwitzu sta so pschi tym, so so w jenych domskich, kotrež mĕjachu so porjedżicż, podpjery stajachu, to njesboże, so so stwiny wjerch na tkalza G. Tempela sypny a jeho tak wobschkodżi, so dyrbjesche po krótkim cżasu wumrjecż. — Prynz Jurij a jeho knjeni mandżelska staj so 5. septembra sasso se Schwajzarskeje do Draždżan wróczikoj. — W Draždżanach chzedża w lĕcze 1865 wulki spĕwanski swjedżeń wotdżerżecż a budże k temu wobschĕrne twarjenje njedoloko tak mjenowaneho „waldschlößchena" stajene.

Pruß. Tón tydżeń wróczichu so reserwistojo 3. gardygrenadierregimenta se Schleswiga a Jütlanda po żelesnizy do Wrótßławja (Breslau) a buchu tam wot mĕschczanow a wójska jara pyschnje witani. Mĕschczenjo jim potom w jenej wulkej sali bohaty wobjed dachu. — Ruski khĕżor je 5. septembra do Barlina pschijĕł a so po krótkim pschebywanju bórsy na pucz do Darmstadta podał. (Jeho mandżelska je po prawym rodżena Hessen-Darmstadtska prynzeßyna.) — Nĕkotre nowiny powjedaja so budże prynz Bjedrich Korla, kiž w tu khwilu wójsko w Schleswigu a Jütlandże kommandiruje, sa gouverneura w rheinskej provinzy pomjenowany a so smĕje potom swoje wobydlenje w Koblenzu. — General Vogel s Falkenstein je pjecza sa kommandeura 3. armeekorpsa postajeny. — Jeho majestoßcż kral Wylem wróczi so najskerje jutsje 11. septembra do Barlina. — Pschekupske jednanja s rakuskim knjeżerstwom a s nĕkotrymi druhimi nĕmskimi ministerstwami dyrbja hacż do 1. oktobra hotowe bycż. — Stary marschal Wrangel pschebywa hischcze pschezo w Schwajzarskej a chze, kaž so sda, hischcze dlěschi cżaß we wukraju wostacż.

Rakuß. So s winskimi, wo wobsanknjenje měra jednazymi konferenzami tak pomaku pokracżuje, na tym je woßebje rosestajenje wina, kotrež ma so bjes Schleswig-Holsteinom a Danskej w pjenjeżnych należnoscżach stacż. Danska chze mjenujizy, so dyrbi Schleswig-Holstein khósty poßlenjeje wójny a wysche teho hischcze dżĕl danskeho krajneho dołha na so wsacż. A danskaj połnomóznjeńzaj cżim bóle na tajkim požadanju wobstawataj, dokelž staj Pruska a Rakuska pjecza pschi wobsanknjenju pschimĕra w tajkim nastupanju wĕste slubjenja scżinikej. — K wopomnjenju na schleswigholsteinsku wójnu da khĕżor 30,000 medaillow s mjedże wot dobytych danskich kanonow bicż. — Khĕżor so pjecza kónz mĕßaza septembra abo nĕschto prjedy do Barlina poda, so by pruskeho krala wopytał.

Schleswig-Holstein. Sakski bundestagowy kommißar k. s Koenneritz je so saßo do Holsteina wrócził. — Kommißia, kotraż ma nowe mjesy bjes Schleswigom a Jütlandom wumĕricż a postajicż, je swoje dżĕło tychle dnjach sapocżało. Tuta kommißia wobsteji s jeneho rakuskeho, s jeneho pruskeho a s jeneho danskeho offizira. —

Franzowska. Khĕżorowy prynz budże wot Michała jako schulĕr wulku schulu „lycée Bonaparte" wopytowacż. — Wulke maneuwry w chalonskim lĕhwje su skónczene. — Khĕżorka je so na nĕkotry cżaß do schwalbachskich kupjel w Naßauskej podała. — Italski

krónprynz Humbert je do Jendželskeje wotjěł. — Pruski minister wójny, k. ſ Roon, je wot khěžora Napoleona wulkokſchiž rjadu cžeßneje legije dostał.

Amerika. Wójna bjes separatiſtami a unioniſtami je ßo w ſańdženych dnjach mało pſcheměnika. Wokoło Petersburga a pſchi weldonſkej želeſnizy ßo ſ wotměnjazym ſbožom wojuje a hdyž je wczera jena ſtrona pſchěhrała, dha dženßa ſaßo dobywa, tak o na žanej ſtronje žane prawe pokracžowanje njeje. ſPſchi tym pak tola wjele ludži žiwjenje ſhubi; pſchetož hdyž wobaj njepſcheczelej na ßo praßnjetaj, dha je kóždy ras ſ najmjeńſcha tola pſchezo 3—4000 morwych a ranjenych na kóždym boku. — Admiral Faragut twjerdžiſnu Mobile hiſchcze w ßwojej ruzy nima; najſkerje ju pak bórſy dostanje, dokelž jene wobtwjerdženje po druhim dobudže.

Wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot K. Mrónka ſ Džiwocžiz.)

Oldenburg w Holſteinje, 2. ſeptembra 1864. — Ja ßym hiſchcze pſchezo m měſcze Oldenburgu, jenož ſ kwartiry wot tyſcherſkeho miſchtra Evers'a ßym prjecž. Dokelž běchmoj pola njeho dwaj mužej a jeho wobßedženſtwo runje wulke njeje, dha nětko jenož jedyn pola njeho woſtanje. Nowu kwartiru mam pola jeneho krawſkeho miſchtra, hdžež pak ßo mi tak njelubi, kaž w prjedawſchej.

Wot wczerawſcheho dnja mamy wſchědnje dopołdnja a popołdnju wjele hodžinow exercirowacž, dokelž ßmy pſchikaſnju dostali, ſo dyrbimy w naſymje maneuvry, kaž hewak w Sakſkej, tež nětko tudy w Holſteinje wotdžeržecž, a mamy teho dla kóždy dżeń wjele hodžinow daloko marſchirowacž, hacž ßo ſkónczńje ſ druhimi wojakami trjechimy a tak napſcheczo ßebi abo ſ nimi exercirujemy.

W ſańdženych tydženjach ßmy tež do tarcže (Scheibe) tſěleli, kotruž ßmy něhdże połdra hodžiny wot Oldenburga pſchi wßy Prokruga ſtajili. Wona ſteji na brjoſy naranſcheho morja, tak ſo kulki pſches tarcž do morja lětaja. Wutſělak je kóždy wojak něhdże 40 kulkow, a mamy pſches to na marſchach nětko tójſchto lózo noßycž, dokelž dyrbjeſche hacž dotal kóždy wojak ſtajnje ſchěſcž tuzentow patronow pſchi ßebi noßycž.

Tutón tydžeń maja tu jara nuſne, dokelž ßu po dołhim a wulkim deſchczu ſaßo rjane dny pſchiſchkle. Wobydlerjo měſta Oldenburga maja najbóle wſchitzy pola, kiž ſe žitom wobßnja, a dokelž je ſ wjetſcha wſcha rožka hiſchcze wonka, dha tu domoj woſycž, je wulki cžaß. Pſchenża a jecžmjeń ſtej tež ſrakej, ale jara mało je jeju hižom poßyczeneju.

W ſańdženych dnjach ßym wjele pomhał ßyž, hdyž mějach jenož kuſk khwile. Na tudomne koßy ßym ßo nětk ſwucžił a ſ nimi tak derje ßyku, kaž ſ naſchimi. Žně ßu jow wſchudžom jara rjane, woßebje je tu pſches měru rjana pſchenża, kotraž pak pſches wulki deſchcž, kiž ßo wjele dnjow ſa ßobu dżeſche, nimale cžiſcze na ſemi leži, a ßo nětko hubjenje ßycze. Žane rjeblowane woſy k domojwoženju žnjow tudy nihdże widžecž njeißu, a ßo žně ſ deſkowanymi woſami domoj woža a na nje kładu, tak wjele hacž ßo jenož hodži.

Běrny ßu hacž dotal rjane a ſ khorjenjom tak ſlě njeje, kaž ßo ſ wopředka ſdaſche; tola ſkorža tudy, ſo je jich mało pod pjenkom.

Wczera ßym w Holſteinje prěni krócž mkócžił, a hdy byſchcze tudomne džiwne zyby widželi, dha ßo džiwacž njetrjebali, hdyž Wam pißam, ſo ßym ßo ſ nimi khětro do noßa dyrił. Tajke zyby běch hižom w ſymje wſchelako w Holſteinje widżał, a nětko tudy tež žane hinaſche nimaja. Pſchi mkócženju najbóle kóždy ßam ſa ßo bije. Bicž je nimale tak dołhi, kaž dżerżatk, žadyn rjemjenjowy ſwjaſk tu tež nimaja, a měſto teho maja někajku drjewjanu witku. Prjedy hacž jedyn ſ tajkimi zybami nawuknje mkócžicž, ßebi jedyn wěſcze ruzy wjele krocž wobbije.

Jara wulki wichor ſe ßylnym deſchczom ßmy ßrjedu 24. a ſchtwórtk 25. auguſta měli, kotrajž dwaj dnjej ßo deſchcž bjes pſcheſtacża lijeſche. Wětr je wjele ſchkody naczinił, dokelž je wjele wulkich ſchtomow ſpowałak. Na morju běchu žołmy tak wulke, ſo njeběchu k pſchewidženju.

Dokelž mějach ja ordenanz do Heiligenhafena, hdžež ſtab naſcheho bataillona leži, dha ßym ſ heiligenhafenſkeho pſchiſtawa dołho pſchihladował, kak ßo wſchelake pſchekupſke łódże na morju ſ tymi wulkimi žołmami běd̄zachu a jeli mózno, ßo w pſchiſtawje (Hafen) tak dołho ſkhowachu, hacž wětr ſaſta. Popołdnju wokoło 4 hodžinow pſchijědże wulka parna łódž „Neuſtadt" do heiligenhafenſkeho pſchiſtawa a tam je połdra dnja woſtała, dokelž wichorjenja dla dale njemózeſche. Ja ßym ßebi potom tule wulku parnu łódž ßwěru wobhladał a tójſchto hodžinow na njej był.

Wyſche wſchelakich njeſbožow je wichor blisko kupy Fehmarna dwaj cžołkmaj, na kotrymajž běchu rybakojo, powalił, tak ſo ßo wſchitzy, něhdże 8 muži, tepichu. Tež je ßo tudy na ryczerkuble Lübbersdorfje, ¼ hodžiny wot Oldenburga, něhdże 26 krumow ſatepiko. Wone běchu na paſtwje wonka na łuzy a pſches wulki deſchcž a wětr bě woda ſ kanala wuſtupiła, tak ſo běchu wſchě pola a łuki powodżene. A dokelž bě woda w nozy pſchiſchła, dha njeběſche ſkotej nichtón k pomozy pſchiſchoł, ale hakle rano njeſboże pytnychu. My wojazy ßmy potom morwe ſkorżata pomhali won cżahacž.

Hdyž je mjenujzy wulki deſchcž a ßylny wětr ſ

połnozy duje a psches to wodu we morju ßem cžëri, pschińdže woda psches tón kanal, kiž ſ morja nimale hacž k Oldenburgej doßaha, druhdy ſ tajkej mozu, ſo je wschitko powodżene a Oldenburg połny wody. To běſche tež ſańdżeny tydżeń tak a pokojza měſta we wodże ſtejeſche.

Sańdżenu njedżelu ßym tež tudy, kaž hižom prjedy we wſchelakich druhich holſteinſkich zyrkwjach, ke mſchi był, a tudomny, jako dobry prědař wuwołany duchowny prědowaſche, ale jeho prědowanje ßo mi dołho tak lubiło njeje, kaž te rjane prědowanja naſcheho lubeho ßerbſkeho knjeſa fararja Imiſcha w Hodżiju, kotrehož njejßym hižom tak dawno wjaz prědowacž ßłyſchecž móhł, a dyrbju ßo, hdyž chzu ke mſchi hicž, nětko ſ němſtimi kemſchami ſpokojicž.

Sa někotre dny macze doma w hodżijſkej woßadże kermuſchu. Tutu, kaž druhe ßwjate dny, njemóžu ßobu doma ßwjeczicž, ſchtož ßo mi jara njelubi, ſo wo kermuſchu pſchińdu.

Pſched někotrymi njedżelemi, jako bu pſchimĕr wobſanknjeny, ſdaſche ßo, ſo bórſy domoj pſchińdżemy. Ale nětko ßo wſchitko tak dli a do dołhoſcze cžehnje, ſo ßnadž hiſchcze měßazy ſańdu, prjedy hacž ßo domoj wróczimy. — Wjele dobreho a t. d. — K. H. Młónk, kral. ſakſki ßerbſki wojak w Holſteinje.

Ze Serbow.

H. S Budyſchina, 7. ſeptembra 1864. Pſchezo bóle pſchibliżuje ßo dżeń pczołarſkeje wuſtajeńzy a ßnano njeby njewuſchna wĕż była, hdy bych na to dopomnił, kajke myta maja cži doczakacž, kotſiž najlĕpſche wĕzy na wuſtajeńzu pſchinjeßu. Tak wjele hacž ßo nětk poſtajicž a pſcheliczicž hodži, dha móżeſche ßo 120*) tolerjow ſa myta poſtajicž. A ßu ßo te ßame tak rosdżĕlike: 45 l. budżeja ßo wudawacž ſa derje a na prawe waſchnje wobßadżene a porjadnje wutwarjene kołcże w mytach po 20, 12, 8, a 5 tolerjach; 30 tl. ſa rjane, pſchiſprawne, derje twarjene a. t. d. prózne kołcże w mytach po 12, 8, 6 a 4 tolerjach; 30 tl. ſa wſchelake graty abo pſchiprawy w mytach po 10, 8, 5, 4 3 tl. a 15 tl. (ßnadž tež hiſchcze wjazy) ſa pczolne płody abo nadobytki, kaž rjany měd, we ſchkleńzach abo płaſtach, rjany wóſk a t. d. — Schtóż chze měſto pjenježneho myta, ßlĕborne dopomnjecze abo italſku matku mĕcž, móże je dostacž. — Wono je nuſna wĕż, ſo ßo wſchitke wĕzy, kotreż chze ſchtó na wuſtajeńzu pſchinjeſecž, hacž do 15. ſept. pola knjeſa Müllera na garbarſkej haßy pomjenuja, dokelž wone psches to pſchiſprawne měſto dostacž moża. Posdżiſcho pſchinjeßene wĕzy, wot kotrychž wubjerk do wuſtajeńzy niczo njewje, njebudżeja ßo drje wotpokaſacž, ale kajke měſto potom dostanu, to jedyn do prědka wjedżicž njemóże. Na wuſtajeńzu móże ßo wſcho pſchinjeſecž, ſchtož ſ pczołarſtwom na někajke waſchnje hromadże wißy: jako noże, widliczki, płaſtndſcherje, kaſchczíki ſa matki, paßle k truty kojenju, woſkowe praſſy, praſſy k twarbje ßłómjanych kołczow a t. d. Schtóż chze na hoſczinje dżĕl bracž, a hiſchcze ßo nihdżen pola żaneho tych knjeſow ſ wubjerka ſamołwił njeje, tón czíń to we prawym czaßu. Wobjed budże 10 nſl. ſa kouvert płaczicž, to rĕka bjes picża a pſchi tym ßamym budże blidna hudżba. Wobjed budże ßo w 2 hodżinomaj ſapoczecž a ßnadž budże popołdnju też hiſchcze koncert. —

Hłowna ſhromadżiſna pak budże ßo dopołnja w 10 hodżinach ſapoczecž.

I. Knjeża, kotſiž hłowny wubjerk wuczinja, ßu: farař Räda ſ Barta a hrabja ſ Lippe nad Debrkezami jako pſchedßydże, ryczník Schenk ſ Budyſchina a wučeř Muczink ſe Semiz, pißmawjedżerjej, ſłotnik Herbrig ſ Hołbina, wučeř Höhna ſ Łuki pola Kamjeńza, ryczerkubler Lindner ſ Hory, ryczerkubler Ochernal ſ Dżĕchorez, fabrikant Fährmann ſ wulkeho Schunowa, měſchczanſki radżicżel Welz a ryczník Gerathewohl ſ Budyſchina.

II. Wubjerk ſa wuſtajeńzu ßu kk. ſe Schlieben nad Friedersdorfom (pſchedßyda), ökonom Müller ſ Budyſchina, kubler Förſtař ſ Budyſchina, pjekar Eckhardt ſ Kamjenza, wučerjo Helm ſ Dżiwocżicž, Bär ſ Bóſchiz (I. pokładnik), Beyer ſ Hucżiny, Tietza ſ Bolborez, a klamar Harnap ſe Semiz (II. pokładnik).

III. Wubjerk ſa prämirowanje ßu kk. Fährmann, Eckhardt, blidař Hempel ſ Porſchiz, kubler Rjeczka ſ Hnaſchez, hajnik Schwarz ſ Kumwałda, inſpektar Strauba ſ Wjelkow, młynk Zieſcha ſ Rennersdorfa.

IV. Wubjerk ſa wułoßowanje ßu kk. Lindner, Förſtař, Beyer, Helm a Tietza.

Z Ralbic, 6. ſeptembra. Sańdżenu póndżelu wjeczor bĕſche jeniczki ſynk tudomneho kublerja Michała Czoſchki, z mjenom Mikławſch, horne warjaceho kropa z khachloweje ławki na ſo podtorhnył a ſo pſchi tym tak wopalił, zo dyrbjeſche — k wulkej zrudobje ſwojeju ſtarſcheju — dżens rano w ſedmich ſwojeho njewinowateho ducha horjedacž, a ſo nětk hižom z Bożimi jandżelami w njebeſach zraduje a wjeſeli! Wón bĕ 2 lĕcze, 5 měſacow a 25 dnjow ſtary. Bóh tróſchtuj hłuboko zrudżeneju ſtarſcheju.

S Muczowa. Tudy wudyri ßobotu 27. auguſta rano ½8 hodżinow w kólni khĕżkarja Khryſtiana Kubizy woheń a wotpali ßo ſ jeho domſkimi też khĕża ßußodneho khĕżkarja. Kubizez ßu wſchitko hacž

*) Snadž budże ßo hiſchcze wjazy k temu poſtajicž móż.

do jeneho poßleschcza w płomjenjach wostajicz dyrbjeli a je ßo jim tez kosa spaliła.

S Ketliz. Wczera pjatk 9. septembra mějachmy tudy woßebny ßwjedżeń, dokelž buchu nasche nowe schtyri swony na zyrkwinu wěžu pojschane. Dalschu rosprawu sa tydżeń podamy.

S Rakez, 4. septembra. (D. J.) Dżeńża dopołdnja bu mandżelska khěżerja W. s Hermanez, kotraż bě k tudomnemu lěkarjej na puczu, wot jeneho muża s nożom nadpanjena, k semi czißnjena, dajena a do brody a schije ranjena. Jako bě jemu wona nóż s ruki wurasyła, pschiběża na jeje wołanje jedyn kemschef k pomozy, psched kotrymż tón człowjek do lěża zekny. Żandarm Schmidt je bjes Schczeńzu a Bjedrichezami muża, kiż mějesche krwawy nóż pschi ßebi, sajał; popanjeny pak wscho prěje.

S bukiczanskeje woßady. We wschelakich němskich nowinach je ßo powjedało, so je wobßedżer wschelakich kalkpalerńjow a brunizowych podkopkow Jan Lorenz s Pomorez wo żiwjenje pschischoł. Wumrjeł wón je, to je wěrno, ale psches to, so je jeho Boża ruczka sajała, a je jemu do ßujercze hischcze tejko czaßa spożczene byko, so je ßo na ßwój wotkhod s Bożim wotkasanjom poßylnicz dacz móhł.

Lorenz, kotryż pschi spoczatku żans samóżenje njemějesche, je psches ßwoju pilnosć a pschekupsku dohladniwosć tak daloko pschinjeßł, so jeho nětczische samóżenje na 30—40,000 tl. woblicza. Wón by hischcze dołho łkutkowacz móhł, dokelž běsche w ßwojich najlěpschich sětach, tola budżetaj pjecza jeho dwaj starschej ßyuaj to, schtož je wón sapoczał, pschichodnje dale wjesc.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Pětrowska cyrkej: Michał Wujesch, pohoncz w kralowskim dwórskim młynje w Plauenje pola Draždżan, s Adelaidu Sidoniju Rosaliju Klugez.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Ota Pawoł, Jana Rencża, pohoncża w Budyschinje, ß.

Michałska cyrkej: Jan Ernst, Handrija Keilinga, wobydlerja na Židowje, ß. — Hana Selma, Jana Bohumiła Engelmanna, cigarrydżěkarja pod hrodom, dż. — Jan August, Handrija Żida, kublerja w Bórku, ß. — Ernst Bohuměr, Jana Hajnka w Brěsowje ß. — Bertha Ida, Ernsta Bjedricha Boitza, khěżerja a běłopjekarja na Židowje, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 26. augusta: Mikławsch Heinrich, wobydleŕ na Židowje, 59 l. 5 m. — 28., Jan Ernst Gruhl, dżěłaczeŕ w pólverniku, 30 l. 3 m. — 29., Hana rodż. Kalichez, Handrija Keilinga, wobydlerja na Židowje, mandżelska, 40 l. 7 m. — 1. septembra: Jan August Knebel, cżeßla na Židowje, 44 l. 10 m.

W kschiżnej zyrkwi w Draždżanach smeje ßo 17. njedżelu po ßwjatej Trojizy (18. septembra) serbska Boża służba sa evangelskich Serbow a budże k. diakon Kahoda s Lubija prědowanje, k. farař ryczeŕ Möhn pak spowjednu ryczż dżerżecz.

Płaćizna żitowa produktow w Budyšinje.

3. septembra 1864.

Dowoz: 7058 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša. tl.	ngł	np	nižša. tl.	ngł	np	srjedźna tl.	ngł	np	na bursy, najwyšša tl.	ngł	np	najnižša tl.	ngł	np
Pschenża	5	2	5	4	20	—	4	27	5	5	7	5	4	20	—
Rożka	3	5	—	2	25	—	3	—	—	3	7	5	3	2	5
Jeczmjeń	2	15	—	2	10	—	2	12	5	2	15	—	2	12	5
Wowß	2	—	—	1	22	5	1	27	5	2	—	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	7	12	5	—	—	—	—	—	—	7	12	5	—	—	—
Jahły	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kanabutry	—	19	—	—	17	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	3	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	2	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Nawěštnik.

Pschenajecże.

Wot ryczerkubła Wujeżka pola Bukez, budyskej měschczanskej gmejnje ßłuschazeho, budża ßo

pjatk, 16. septembra t. l.

dopołnja w 10 hodżinach

a. domske a hospodarske twarjenja, maßiwne a pod zyhlowanej tšechu,
b. něhdże 13 akrow pola, sohrody a łuki, jeli pak ßo żada, hischcze wjazy leżomnosczow, a
c. pschitomny morwy inventar

na 6 lět wot Michała 1864 hacz do Michała 1870 pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, pschenajecz. Na wotnajcże smyßleni chżyli ßo w horka spomnjenym czaßu na knježim dworje we Wujeżku nutsnamakacz.

Pschenajeńske wuměnjenja ßu w radżinej kanzliji w Budyschinje a pola wyscheho hajnika Waldy we Wujeżku nashonicz.

Najeństwo je w tym nastupanju wunoschne, dokelž blisko leżazy radżiny lěß najeńkej zyłe lěto psches drjewowożenje dobru saßłużbu posticza.

We Wujeżku, 6. septembra 1864.

Sarjadnistwo ryczerkubła.

Pscheproschenje

k generanej shromadźisnje hornoluźiskich pczołarjow

a

k wustajeńzy pschedmjetow pczolnistwa.

Wutoru 20. septembra 1864

chzedża wschitke schtyri, k ratarskemu wokrjeßnemu towarstwu sa kralowske sakske hornoluźiske markhrabinstwo ßluschaze pczołarske towarstwa, w Budyschinje w hoscheńzu k tsjom lipam generalnu shromadźisnu wotdżerżecz a s njej wustajeńzu pschedmjetow pczolnistwa sjenoczicz.

W generalnej shromadźisnje, kotraż budże ßo na pomjenowanym dnju dopołdnja w 10 hodźinach w sali tsjoch lip wotdżerżecz, pschińdu praschenja, pczolnistwo w powschitkomnym a jeho kublanje w Hornych Luźizach we woßebnym nastupaze, k rosryczowanju. S dobom ma ßo pak sa zły dżeń wustajeńza wobßadżenych kolczow, pczołazych wobydlenjow abo jich modellow, pczolneho gratu a pczolnych płodow w sahrodnych mestnoscżach, k tsjom lipam pschißluschazych, srjadowacz.

Wschitke ßobustawy pczołarskich towarstwow w Hornych Luźizach a wschitcy pczołarjo, hdyż tez k zanemu towarstwu njeßluscheja, każ tez wschitcy pschecżelio pczolnistwa ßo s tutym pscheproschuja, ßo na tutej generalnej shromadźisnje wobdżelicz a pschedmjety pczolnistwa k tutej wustajeńzy pschinjescz.

Sa najlepsche a najpschihodnische pschedmjety, kotrez ßo wustaja, budża myta wot 3 hacz 20 tl. w hotowych pjenjesach, abo czeßne dary w ßlěboru abo w italskich matkach a pczołach, kiż ßu runy pucz s Italije pschipoßłane, dawane, dokelż ma wubjerk psches dobroczinoscz provincialnokrajnostawskeho direktorija, ratarskeho wokrjeßneho towarstwa a nekotrych ratarskich towarstwow s najmjenscha summu wot 120 toler pschihotowanu.

Wo tute myta a dary moża wschitzy pczołarjo Hornych Luźiz konkurrirowacz, njech k pczołarskemu towarstwu ßluscheja abo niz.

Wustajeńske pschedmjety dyrbja ßo prjedy a najposdżischo hacz do 15. septembra pola knjesa ratarja Müllera (na garbarskej haßy czo. 420) w Budyschinje samolwicz a moża ßo tez k njemu franko pośłacz. Psches woßebne papjerki je mjeno a bydlenje wustajerja a pschispomnjenje „pschedajomne" abo „njepschedajomne" na nje pschilepicz.

Wone maja dżeń prjedy 19. septembra, najposdżischo pak hacz do 20 t. m. rano we 8 hodźinach na wustajeńskim mescze bycz a ßmedża tam tez hacz do 21. t. m. wieczor wostacz, dokelż budże sa doßahaze wothladanje a sakitanje starane.

Sastup do wustajeńzy je kożdemu po sapłaczenju 2½ ngl. dowoleny.

Dalsche wukasowanja w tej należnoscżi dawacz staj hotowaj wubjerkownikaj: knjes wokrjeßny sekretar ryczník Schenk a knjes kubler Förstar w Budyschinje.

W Budyschinje, 27. auguśta 1864.

Hlowny wubjerk
psches
Rädu we Barcze.

Wustajeński wubjerk
psches
se Schlieben nad Delnym Friedersdorfom.

Němski Phönix,

wohen sawěscżace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěscżenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Mój kaschczowy magazin,

hdžež ßu kóždy czaß kaschcze wschelakeje wulkoscze s twjerdeho a mjehkeho drjewa po najtunischej płaczisnje dostacz, poruczam ja czesczenym Sserbam pschi potrjebje.

Möchel,
tyscherski mischtr pschi hrodowskej haßy.

Rjane ßuche myjne mydło we wschěch družinach, soda a schterka, dobre łojowe ßwězy a stearinowe ßwězy, kotrež njeběža, wóskowe ßwězy, wołtarne ßwězy, medicinske mydło (k masanju khoreho skotu) a wschelake druhe podobne wězy ßu w najlěpschej dobrosczi w mojim składze na pschedań.

Herrmann Puy, mydłarski mischtr
na ßerbskej haßy pschi prjedawschej Rückertez korczmje.

Dwaj wojnařskaj, kotrajž ßo na dźěłanje hospodařskich wosow a rólneho gratu wustejitaj, móžetaj hnydom do trajazeho dźěła stupicz pola wojnarja Müllera w Huczinje.

Woßebje dobru a drobnu strehlawsku

kosczinu
(Knochenmehl)

ma w Budyschinje na pschedań

A. Stosch.

100,000 tsěschnych zyghalow wschitkich družinow je w Kschischowje pola Wosporka na tamnischej zyhelniži na pschedań a płaczi 1000 najlěpscheje družiny 9 tl. 20 nßl. — Wot woženje je lohke a ßo tež wobstaranja hacz domoj po najtunischej płaczisnje horjebjeru.

Zyhelnicza w Kschischowje
w septembru 1864.

---

50 centnarjow dobreho ßyna je na pschedań pola Augusta Heinricha w Barcze.

Stejazy len na pschedań.

Jara rjany stejazy len, dwaj kórzej wußycza, je pola podpißaneho w zyłym abo po woßrjedkach na pschedań. **Hermann Dürlich** w Budyschinje
psched schulerskimi wrotami czo. 438/80.

Pjatk jako 23. septembra t. l. dopołnja wot 11 hodzinow budze stejaze drjewo na prjedawschej Heczez ležomnosczi we Wukranczizach po parzellach sa hotowe pjenjesy na pscheßadzowanje pschedawane, k czemuž ßo na kupjenje smyßleni s tutym pscheproschuja. Na požadanje budze sahrodnik Nowak we Wukranczizach tuto drjewo psched termiju pokasowacz.

Pschispomnicz je hischcze, so ßo wot tehole drjewa wjele k tyczkam a k rjanym žerdzam hodzi.

W Delnych Kósłach, 1. septembra 1864.

Hänsch.

Na knježim dworje w Delnej Kinje steja proßata jendzelskeho splaha na pschedań.

Pilna familia dźěławych ludzi namaka wobydlenje a trajaze dźěło na knježim dworje w Małej Borschczi.

Jena khěža s bróžnju, se sahrodu a s jenym kórzom abo tež se 4 hacz 7 kórzami pola a łuki je pola podpißaneho na pschedań. — Tež je pola njeho k 1. oktobra jena stwa na pschenajecze.

J. V. Kral, rychtař
w Małßezach.

Großowe
brostkaramelle

najlěpschi ßrědk k wotstronjenju kaschela a k polóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawoscz pschi sasymnjenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokołnoscz w hrodowskej haptyzy knjesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

W knihařni **Smolerja a Pjecha** je sa 2½ nßl. dostacz:

Nawoženja
ze schtyrjomi stami.

Powjedanczko ze wsy.
Z czěskeho zeserbschczik J. Česla.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscz, płodzi wjele mloka a sadźěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny brostſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſažwanju, bróſtowym cžerpjenju, ſchijowej wobcžežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schĕrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

Knjeſej **J. F. Strunzej** tudy.

Ja nemóžu ßo ſminycz, Wam ßwój najnaležniſchi džak ſa tej wot Waß kupjenej 2 bleſchi běłeho broſtſyropa ſ fabriki G. A. W. Mayera we Wrótßławju wuprajicz, dokelž bu moja žona po wutrjebanju pomjenowaneju 2 bleſchow běłeho broſtſyropa wot ßwojeho wjelelětneho cžerpjenja, mjenujzy wot kaſchela, ſažwanja a krejwróczenja, w krótkim cžaßu doſpołnje ſahojena a wuſtrowjena. Ja teho dla ſa nuſne džerżu, tajkim khorym tutón dobry ßrědk ßwěru poruczicz.

W Königswartu w Czechach, 20. měrza 1864.

Pětr Wolff, konditar.

Hdyž w tamnej ſtyſknej a ſtrachopołnej noch 13. oktobra 1863 džiwja móc płomjenjow naſche twarjenja ſpóžera a my wſchitkeho wurubjeni na dymjacym ſpaleniſchczu ſtojachmy, wocžakowachmy ſwoju pomoc wot Boha a dobrych ludži. A hlej, tuta dowĕra njebě nas zjebała. Bóh tón knjes póſła nam ſwojeho jandžela w podobje dobrych ludži, kiž nas luboſczjwje ze wſchĕm trĕbnym wobſtarachu. Jim ſo teho dla nětko za wſchitko luboznje džakujemy, kaž k. kublerjej Nekej, kiž nimale lěto dołho naſchn macz a ſotru z najwjetſchej pſcheczelniwoſczu hoſpodowaſche; k. kublerjej Błažikej, kiž nic jenož wulku ſtaroſcz twarjenja pſchi tak ſnadnych ſrĕdkach rady na ſo wza, ale tež žaneho puczа a žaneje prócy njelutowaſche, zo by jo po móžnoſczi ſpĕchował, tak zo taiku luboſcz a ſtaroſtliwoſcz jemu ženje njebudžemy wotrunacz móc; naſchej cžeſczenej kalbicžanſkej, kaž tež konjecžanſkej, nowoſlicžanſkej, rożeńczanſkej, ſernjanſkej gmejnje a wſchitkim, kiž nam z khróſcžanſkeje woſady ſwoju pomoc poſkiczachu, za wſchu nam wopokazanu luboſcz a dobroczinwoſcz, za pjenježne pſchinoſchki, draſtu, chrobu, za darjene drjewo, ſcžinjene fóry, ručžne džĕło a t. d.

Njech jich Bóh tón knjez za to po ſwojej dobroczinwoſczi nadobnje žohnuje a pſched kóždym njezbožom hnadnje zakita. A trjechili jich pſchecy nĕkajka njehoda, njech je Bóh jim ze ſwojej pomocu runjež tak blizki, kaž nam běſche.

W Kalbicach, 6. ſeptembra 1864.

Rólic ſwójba.

Woßebje ßylne

ßuche droždże,

kotrež moji lubi Sſerbja hižom 15 lĕt wote mnje kupuja, doſtawam wſchĕdnje zyle cžerſtwe a proſchu k prjódkſtejazym kermuſcham wo prawje ßylne wotebjeranje. — W Budyſchinje, na ßerbſkej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Sswój ſkład wina wſchitkich družinow, woßebje tež jara tunje a dobre ßłódke wina, bleſchu wot 6 nßl. ſapoczeje, porueža k dobroczinwemu kupowanju napodwolniſcho

J G. F. Nieckſch.

Lubemu pſcheczelej, cžeßnemu nawoženji
Janej Mlynkej
w Budeſtezach
a jeho cžeßnej ujewjeſeje
Hanje Gruhlez
ſ Roswodez
k Jeju wĕrowanſkemu ßwjedženju, 13. ſeptembra 1864, wſcho ſboże najwutrobniſcho pſcheje

S. ſ B.

Nakładnikaj; Smoleŕ a Pjech. Ciſć **L. A. Donnerhaka** w Budyšinje.

Čisło 38. ~17. septembra.~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — **Wojerski list ſ Holſteina.** — Ze Serbow: Sa Sserbow do Sserbow. S Małeje Borſchcje. — S wojerowſkeho wokrjeża. — Se Židowa. — S Rodez. — S Khroſcziz. — S Ketliz.

K nawjedźenju.

Czi ßami czeſczeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiž chzedża ſa nje na ſchtwórte ſchtwórtlěto 1864 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. we wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadża. Czi, kotſiž ßebi Serbſke Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam ſa 7½ nßl. ſkaſacz. Na pruſkich poſtach Serbſke Nowiny też wjazy njepłacża hacz 7½ nßl. — Sa pſchinjeßenje do domu płaczi ßo ſakſkim poſtam ſchtwórtletnje jenoz 1 nßl., kak wjele pak ma ßo pruſkim dacz, to my prajicz njemóżemy. Redakcia.

Swětne podawki.

Telegrafiſke depeſche wot zyłeho tydzenja.

Frankfurt nad Majnom, 11. septembra. Pruſki kral je ßo dzeńża rano k poſtrowjenju ruſkeho khěžora a jeho mandżelſkeje do Jugenheima podał a pojědże wot tam do Schwalbacha.

Schwalbach, 11. septembra. Pruſki kral je dzeńża popołdnju ßem pſchijěł. Wón je pola franzowſkeje khěžorki dwě hodźinje pſchebył a wujědże w 7. hodźinje ſe Schwalbacha. Dopołdnja bě hollandſka kralowa ßem pſchijěła a woſtanje někotre duy pola khěžorki.

London, 11. septembra. S Newyorka piſaja wot 3. septembra: Unionſki general Sherman je Atalantu wobßadźił a bitwu pola Macon-Rooda dobył. — Wobtwjerdzenje Morgan pſched Mobilom je Faragutej do ruki panyło.

Win, 13. septembra. Dzeńża ſměje konferenza poßedźenje a budże ßo wo to jednacz, ſo bychu ßo pjenjeſy, kotrež ma Schleswig-Holſtein wot Danſkeje żadacz, twjerdże poſtajiłe a ſo by Danſka do teho ſwoliła, tutón doły na ßo wſacz.

Kopenhagen, 13. septembra. Deputacia ſ połnóżneho Schleswiga je k danſkemu kralej pſchiſchła a jeho proßyła, ſo by jich wón pſchi Danſkej wobkhował. Kral je wotmolwił, ſo nochże żanu prózu w tajkim naſtupanju lutowacz, ale ſo drje jeho ſtaranje niczo pomhacz njebudże, dokelž Pruſka a Rakuſka zyły Schleswig żadatej.

Madrid, 13. septembra. Miniſterſtwo je wczera wobſanknyło, ſe ßłużby ſtupicz, a je to kralowej woſjewiło.

Madrid, 14. septembra. Kralowa je wotſtupjenje miniſterſtwa ſa dobre ſpóſnała a dotalnemu miniſterpſchedßydże poruczíła, nowe miniſterſtwo ſrjadowacz.

Trieſt, 14. septembra. W Japanje je jendzelſki pósłanz tamniſchemu knjeżerſtwu 20 dnjow wotpuſchcził, w kotrychž maja ßo wotwjerdzenja, kotrež jendzelſke pſchekupſtwo ſadźěwaja, wotſtronicz. Jeli ßo to w tych dnjach njeſtanje, dha wón wójnſzy ſakroczi.

Najnowſche.

Altona, 15. septembra. Němſkaj kommiſaraj w Holſteinje ſtaj 1 million toleŕ wuſbytkowanych krajnych pjenjes do hamburgſkeho banka dałoj.

Barlin, 15. septembra. Knjeni krónprynzeßyna je dzeńża ſtroweho prynza porodźiła.

4te Auflage. **Neuestes Werk von Zimmermann.** **4te Auflage.**

Organ	
1.	der Geschlechtsliebe
2.	„ Elternliebe
3.	„ Freundschaft
A.	„ Gattenliebe
4.	„ Heimathsliebe
5.	„ Emsigkeit
6.	des Kampfsinnes
7.	„ Zerstörungssinnes
8.	der Eßlust
9.	des Erwerbssinnes
10.	der Verschwiegenheit
11.	„ Vorsicht
12.	des Ehrgeizes
13.	der Selbstachtung
14.	„ Festigkeit
15.	„ Gewissenhaftigkeit
16.	„ Hoffnung
17.	„ Gläubigkeit
18.	„ Demuth
19.	„ Gutmüthigkeit
20.	des Bausinnes

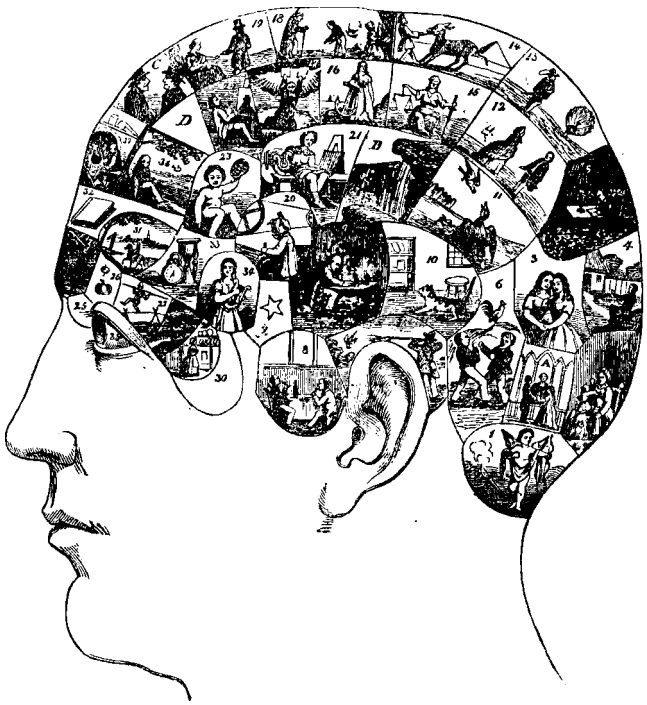

Organ	
21.	des Idealitätssinnes
B.	„ Stolzes
22.	„ Nachahmungssinnes
23.	„ Frohsinnes
24.	„ Beobachtungssinnes
25.	„ Formsinnes
26.	„ Maaßsinnes
27.	„ Wägesinnes
28.	„ Farbensinnes
29.	„ Ordnungssinnes
30.	„ Rechnungssinnes
31.	„ Ortssinnes
32.	„ Erinnerungssinnes
33.	„ Zeitsinnes
34.	„ Tonsinnes
35.	„ Sprachsinnes
36.	„ Causalitätssinnes
37.	„ Vergleichssinnes
C.	„ Begriffssinnes
D.	der Anmuth.

Von dem bekannten Verfasser der „Wunder der Urwelt", der „Naturkräfte und Naturgesetze" u. s. w. erscheint jetzt abermals eine neue, seit October bereits die **vierte Auflage** des höchst interessanten Werkes:

Der Mensch,

die Räthsel und Wunder seiner geistigen und leiblichen Natur,

der

Ursprung und die Urgeschichte seines Geschlechts,

sowie

dessen Entwickelung vom Naturzustande zur Civilisation.

Populär dargestellt nach den

neuesten Forschungen der Naturwissenschaft und Geschichte.

Erscheint in 20 Lieferungen à **5 Sgr. = 18 Kr. rhein.**

Die Endziele und Endfragen aller Wissenschaft, welche in dem obersten und wunderbarsten Gliede der sichtbaren Schöpfung — dem Menschen — zusammentreffen, finden in diesem neuen Werke des bekannten Autors ihre Erörterung und Beantwortung, so weit die neuesten Forschungen und Entdeckungen dies räthselvolle Gebiet erhellt haben.

☞ Jedem, der nach Erkenntniß strebt und der sich vor der Wahrheit nicht fürchtet, sei dieses Buch auf's Ernsteste empfohlen. Es wird ihn über Vieles aufklären.

Wer es noch nicht besitzt, versäume nicht sich hiervon selbst durch eigne Prüfung der ersten Lieferung zu überzeugen, welche in der unterzeichneten Buchhandlung jedem Freunde der Natur zur Durchsicht gern zu Diensten steht.

Buchhandlung von Schmaler & Pech in Bautzen.

Was ist die Stellung des Menschen in der jetzigen Schöpfungsperiode?

Ist der Mensch nur das oberste der Thiere und unterscheidet er sich vom Affen nicht mehr, als dieser Letztere von der Auster? Ist unser stolzes Geschlecht wirklich nur der Nachfolger des Orang-Utang, wie dieser in der letzten Schöpfungsperiode der König der lebenden Wesen war? Ist — da in der Schöpfung nie etwas beständig war — auch unser Geschlecht dazu bestimmt, einst seine Krone an ein neues noch vollkommneres Geschöpf wieder abtreten zu müssen? Oder bilden wir eine ganz besondere Klasse von Wesen — eine Aristokratie in der Schöpfung? Gehört der Papua, der Hottentott, der Botokude mit zu dieser Aristokratie? Oder ist deren niedere geistige Befähigung so in ihrer Natur und ihrem Körperbau begründet, daß sie nie etwas anderes waren und sein werden, als die Proletarier der Menschheit, dazu bestimmt, von der höher begabten germanisch-kaukasischen Race beherrscht und zuletzt vertilgt zu werden?

Welches Naturgesetz ließ die Affen nur in der heißen Zone und die menschenähnlichsten von ihnen unmittelbar am Aequator entstehen, gerade da wo der einheimische Menschenstamm am dürftigsten und thierähnlichsten? Welches Naturgesetz läßt die niedrigststehenden Menschenstämme, Schwarze wie Grönländer, in anderen Climaten meist zu Grunde gehen, während unsere kaukasische Race sich überall leicht acclimatisirt?

Und wenn es unwiderruflich festgestellt ist, daß nie aus einem Neger ein Weißer, aus einem Weißen ein Neger geworden und werden kann, wenn die Sculpturen auf den ägyptischen Pyramiden beweisen, daß der Negertypus sich in 5000 Jahren auch nicht im allergeringsten verändert hat, so wenig wie der irgend eines anderen Menschenstammes, wie steht es dann mit der Abstammung des Menschengeschlechtes von einem einzigen Paare? Ist diese wissenschaftlich zu begründen? — und wenn nicht, was für Resultate hat die Forschung hierüber ergeben und erwiesen?

Was wissen wir aus unwiderleglichen Thatsachen über das Alter der Menschheit, nachdem sich die früheren Annahmen als irrig erwiesen, nachdem man entdeckt hat, daß z. B. im Mississippidelta schon seit **57 Jahrtausenden** Menschen wohnten? Was vermuthen und was wissen wir von der Kindheit und dem Urzustande des Menschengeschlechts, von dessen allmähliger Entwickelung im Laufe der langen Reihe dieser Jahrtausende, über welche keine geschriebene Geschichte vorhanden? Die in neuester Zeit in unserem Welttheile entdeckten rohen aber riesigen Baudenkmale, die jetzt erst in den Seeen der Schweiz u. andernorts zu Tage getretenen und erforschten Pfahlbauten, die unberechenbare Zahl der ausgedehntesten Monumente in Amerika, redende Zeugen eines untergegangenen Culturvolkes, das keinem andern der alten Welt gleich gewesen, die in den Knochenhöhlen gemachten Ausgrabungen — was haben uns alle diese Funde über die Urgeschichte der Menschheit enthüllt? Was haben sie enthüllt über die lange Stufenleiter der Entwickelung, welche der Mensch durchlaufen mußte, ehe er aus dem Naturzustande das geworden, was er jetzt ist?

Die Sprache, ist sie angeboren oder eine Schöpfung des menschlichen Geistes? Welches sind ihre nachweisbaren ersten Anfänge? Ist ein gemeinschaftlicher Ursprung aller denkbar oder ist es nicht vielmehr erwiesen, daß die Sprachstämme ebenso ursprünglich, wie die Menschenstämme, und daß darum die Entstehung neuer Ursprachen eine Unmöglichkeit? Welches sind die Centralstellen, aus denen die verschiedenen Sprachen hervorgegangen? Warum ist Indien eine solche Centralstelle für unsere und die meisten europäischen Sprachen? Wie ist die Schriftsprache seit ihren ersten Anfängen als Bilderschrift, Keilschrift u. s. w. das geworden, was sie jetzt ist?

Und der menschliche Geist, welches ist sein Verhältniß zum Körper? Ist er eins mit ihm? Sind die Fähigkeiten und Eigenschaften des Geistes und Charakters nothwendige Consequenzen von der Beschaffenheit des Körpers? Ein Loth Gehirn mehr oder weniger, ein höherer oder niederer Schädelbau ist dies die Bedingung und alleinige Ursache einer höheren oder untergeordneten geistigen Befähigung?

Welche Phasen hat die geistige Entwickelung des Menschengeschlechts durchlaufen? Wie kam es, daß wir sie bald in diesem, bald in jenem Erdtheil in der höchsten Blüthe sehen, und daß dieser höchsten Blüthe wiederum der Verfall auf dem Fuße folgte? Zeugt dies nicht für ein unerbittliches Naturgesetz, nach welchem Nationen wie Individuen dazu bestimmt sind, nach Erreichung eines Höhepunktes wieder zu verfallen und unterzugehen, die Civilisation selbst aber ihre vollendetere Wieder-Erstehung an einer andern Stätte feiert? Ist diese geistige Fortentwickelung der Menschheit eine ungemessene oder hat sie eine Grenze und wo liegt diese?

Das sind die inhaltschweren Fragen, welche in dem umstehend angezeigten neuen Werke des in ganz Europa bekannten Herrn Verfassers ihre Erörterung und Beantwortung finden — und zwar ist dies eine Beantwortung, gestützt einzig und allein auf die neuesten staunenswerthen Forschungen und Enthüllungen der Naturwissenschaft und der Geschichte, welche in der jüngsten Zeit gerade auf diesem Felde ungeahnte Erfolge errungen und Vieles aufgeklärt haben, was in ewiges Dunkel gehüllt schien.

Wer mag sich zu den Gebildeten zählen, dem die Beantwortung dieser Fragen gleichgültig und der nicht ein Werk lebhaft willkommen heißen sollte, durch welches er sich selbst ein Urtheil über diesen hochwichtigen Gegenstand bilden und Einblick in jene Mysterien erhalten kann, welche zu enthüllen stets das höchste Ziel der Menschheit gewesen?

Verlag von Gustav Hempel. — Berlin. — Druck von Gebr. Grunert.

Sakska. Direktorium sakskich hornoluzišćich krajnych stawow wosjewjuje, so smeje so pruhowanje w korrektnym konjekowanju póndzelu 17. oktobra t. l. dopołudnja w 9 hodzinach a to w Reichenauwje pola Zitawy. Kowarjo, kiž chcedza so tehdy pruhowacz dacz, maja to pißnje abo ertnje hacz do 3. oktobra na krajnostawskej kanzliji w Budyschinje wosjewicz. — W Drazdzanach puschczesche wondanjo jena 8lětna holczka, jako jeje starschej doma njeběschtaj, papjerjane schleberdki s jeneho wokna w tsecim poskhodze dele. Pschi tym bě so trochu daloko won wukhilika, tak so na haßu dele padze, hdzež sebi hłowu tak rosrasy, so bórsy wumrje. — Sa wóhnjopolizajskeho kommißara w 10. distriktu budyskeje krajskeje direkcije je kubler F. A. Kober w Hornej Kinje postajeny. — Bjes Biskopizami a Kamjenzom budze nětko tez wschědnje kralowski póst jěsdzicz a to s Biskopiz (s dwórnischcza) $^3/_4$12 hodzinow dopołudnja a s Kamjenza $^3/_4$6 hodzinow wjecžor. — Na sakskich zelesnizach je so w druhim schtwórtlěcze 1,650,126 wozobow (parschonow) a 21,038,100 centnarjow tworow pschewjesko. S teho bě 2,173,023 tl. wunoschka (161,526 tl. wjaz hacz 1863 sa tón samón czaß). — Altenburgski wójwoda je muzstwam pschi lipscjanskich sykawach, kotrez do Altenburga k pomozy pschijědzechu, jako so tam jeho hród palesche, 200 tl. darik. — W Liptizach je so wóndanjo 21lětny syn jeneho kublerja wojbjesnyk. Njelubosnosce, s lubkowanja nastate, běchu jeho k temu nawabike. — Jeho kralowskej wyßokosczi krónprynz Albert a krónprynzesyna Karola staj so se Schwajzarskeje saßo wrócžikoj. — S Harthawa pola Biskopiz bě so 11. septembra rano w schtwórtej hodzinje syn ryczerskubleŕskeho najenka, kotryž mějesche tamnischu hońtwu wotnajatu, na hońtwu podak a stejesche s měrom, na swěrinu kakajo. Pschi tym sta so, so něchtón s bliskeho lěsa do njeho tsěli a bu wón psches to tak straschnje wot schróta do hłowy a woblecza ranjeny, so snadz budze na to wumrjecz dyrbjecz.

Prußy. Rakuski khězor je sebi hinak pschemyßlik a do Barlina njepschijědze. Wón teho dla wulkim nasymskim maneuvram pschitomny njebudze. — Jednanja w pschekupskich naležnosczach, kotrez chze Rakuska s Pruskej wotdzerzecz, smeja so w Prasy, dokelž chze pruske knjezerstwo s druhimi němskimi krajemi w Barlinje jednacz a tam k temu rakuskich wotposłanzow měcz nochze, pschetoz tuczi móhli kommißarow druhich krajow někak naschtykacz. Pruskofranzowske pschekupske sjednoczenje 1. oktobra do pokneje mozy stupi a duz dyrbja wschitke jednanja hacz do tuteho dnja hotowe bycz a schtóz njeje pschistupił, tón ma s zollvereina wonka wostacz. Bajerska, Heßenska a Württembergska so hischcze jara schepjerja, ale to by jich samßna najwjetscha schkoda byka, hdy bychu s nowa njepschistupike a duz to tola hischcze w posłenich dnjach sezinja. — Jeho majestosez kral Wylem je so 12. septembra wjecžor do Barlina wrócžik. — Ruski khězor pschijědze 20. septembra do Potsdama a wostanje tam pjecz dnjow. Wón so potom k khězorzy wrócži a so s njej runy pucz do Petersburga poda. — Prynz Bjedrich Korla je se Schleswiga do Barlina pschijěł a so hnydom kralej prjódkstajik. — Prozeß pschecziwo Polakam, kotrymž so wina dawa, so su chzyli revoluciju pschecziwo Pruskej sakožicz, so pomaku dale plecze a jich sjawne sudzenje w Barlinje, kotrez hižom nimale dwaj měßazaj traje, móże hischcze někotre měßazy tracz. Hacz dotal zanemu wobskorzenemu njejßu polnje dopokasacz móhli, so je so tak pscheschoł, kaz jemu winu dawaja, a duz su wschelakich hižom s jastwa puschczili. — Kral, kiž bě w Darmstadtu, je wot tam franzowsku khězorku Eugeniu, w schwalbachskich kupelach w Naßauskej pschebywazu, wopytak a něhdze dwě hodzinje pola njeje pschebył. — Kaz su reservy wot wójska, w Schleswigu a Jütlandze stejazeho, domoj puschczene, tak su tez reservy teho pruskeho wójska, kiž na pólskich mjesach steji, domoj posłane. —

Rakuß y. Tajny radzicžel Hock budze do Prahi póßłany, so by tam s pruskim wotpósłanzom pschekupskich naležnosczow dla jednak. W tajkim nastupanju je pak měnjenje rosschérjene, so so s tutym jednanjom najskerje niczo wuskutkowacz njebudze, dokelž ani Franzowska ani Pruska na zane waschnje wot postajenjow swojeho pschekupskeho sjednoczenja wotstupicz nochzetej, Rakuska pak w swojich nětczischich wobstejenjach pschekupstwu tejko swobody dacz njemóże, kaz pomjenowanaj krajej a zollverein.

Franzowska. So je khězorka do Schwalbacha wujěła, to je so ludzom jara dziwno sesdako a to czim bóle, dokelž wo tym prjedy njeje niczo skyschecz było, hacz je so wona na pucz podała. Duz měnjachu jeni, so je so tam tak rucze pscheßydlika, dokelž je so někak s khězorom swadzika, druhy hudachu na to, so je to khězorej wěsce sa sko wsała, so jej njeje dak do Roma puczowacz, a tsecži sebi hischcze něschto druhe wunamakacz wjedzichu. Ale wschitko njeje wěrno: khězorka je swój wotjěsd, kiž je hižom dawno wobsanknjeny byk, jenoz teho dla tak tajny dzerzała, dokelž njeje chzyła, so by so do Schwalbacha se wscheho swěta lud nahnał, hdyž je snate, so tam wona pschijědze. Khězorka so tam ludzom jara lubi, dokelž je jara rjana a wosebje jara pschecželnina a bjes wschitkeje hordosce. Wona je teho dla rjane wosy, kotrez bě jej naßauski wójwoda póßłał, hnydom saßo domoj wrócžika a wschěch knjezich, kiž běchu jej k czesczi póßłani, hnydom saßo domoj pokasała. W tutych dnjach je ju naßauska wójwodka a hollandska kralowa wopytała.

Schleswig-Holsteina. S tuteho kraja je

w tu khwilu jara mało pißacź, dokelź ßo wo jeho pſchichodnoſcź ſ wonka njeho, mjenujźy we Winje jedna. K wobſankњenju měra ſtej ßo ſańdźeny tydźeń ſaßo dwě krocźałźy dale ſtałej; pſchetoź w tutym cźaßu je konferenza dwě poßedźenji měła, w kotrymajź je ßo ſaßo to a wono wujednało. — Někotſi ludźo ßu njeſpokojni, ſo ta wěź tak pomału k ßwojemu kónzej dźe, ale my chźemy jim w tajkim naſtupanja jedyn pſchikład prajicź. Mjenujźy: Dwaj móznaj knjeſaj ſtaj pſchiſchłoj a ſtaj někajkeje njewaźneje winy dla jenemu burej poł kubła wſałoj a źadataj nětko hiſchcze wot njeho, ſo by wón pſched ßud na termiju pſchiſchoł a tam tón dołh, kotryź na złym kuble měješe, nětko na ßwoju połojźu kubła wſał. Tón bur budźe ßo wěſcze ſe wſchej mozu pſcheczíwo temu ſapjeracź a budźe najſkerje wjele termijow trjeba, prjedy hacź budźe ta wěź hotowa. Tak ma ßo pak teź ſ danſkim kralom. Tón je teź nimale poł kraja wotbył a chźedźa jemu prjedawſchi zły dołh na ſchiju walicź. Duź źadyn dźiw njeje, ſo ßo khwilu ſapjera a ſo we Winje tak khětſje do přédka njeńdźe, kaź by to někotryźkuliź chźył. — Wſchelake nowiny pißaja, ſo ſměje jenoź ſakſka a hannoverſka kavalleria a artilleria w Schleswig-Holſteinje w naſtymje maneuvry, hacź pak teź infanteria, to je nětko ſaßo njewěſte. (My proßymy naſchich lubych tamniſchich dopißowarjow wo wěſtu powjeſcź w tajkim naſtupanju. Red.)

Amerika. Separatiſtojo ßu Grantej pjecźa ſaßo kruch weldonſkeje żeleſniźy wotdobyli, ſa to je pak unionſki admiral Faragut poßlenje ßylne, pſched Mobilom leźaze a Morgan pomjenowane wobtwjerdźenje do ßwojeje ruki doſtał a tam pſches 600 ſeparatiſtow ſajał.

Budarjowy wopomnik. Sa njón je ßo dale dariko a hiźom pſched dlěſchim wotedało: 4 nßl. ſe Źiczeńka; 4 nßl. ſ Poczapliz; 5 nßl. ſ Běcźiz; 5 nßl. ſ Delneho Hunjowa; 5 nßl. ſ Wjelkowow; 5 nßl. ſ Khanez; 5 nßl. ſ Debiſchkowa; 6 nßl. ſ Bolborz; 6 nßl. 5 np. ſ Praſkowa; 7 nßl. ſe Ssemichowa; 8 nßl. ſ Debrikez; 8 nßl. 5 np. ſ Janez; 9 nßl. ſ Přěcźez; 10 nßl. ſ Dźěchorez; 10 nßl. ſe Ssmocheziz; 10 nßl. ſ Kobliz; 10 nßl. 5 np. ſ Małeje Borſchcźe; 10 nßl. 6 np. ſ Horneho Hunjowa; 12 nßl. ſe Ssulſchez; 15 nßl. ſ Cźěſchkez; 15 nßl. ſ Brěſy; 15 nßl. ſ Myſchez; 16 nßl. 5 np. ſ Błohaſchez; 17 nßl. 5 np. Leſchawy; 18 nßl. ſ Dobranez; 19 nßl. ſ Horneje Borſchcźe; 20 nßl. ſe Źiczenja; 20 nßl. 5 np. ſ Dźiwocźiz; 25 nßl. 5 np. ſ Lutyjez; 1 tl. 6 nßl. ſ Darina; 1 tl. 8 nßl. 1 np. ſ Cźerwjenych Noßliz; 1 tl. 28 nßl. ſ Njeſdaſchez a Małeje Prahi; 2 tl. 20 nßl. ſe Spytez, Cźorniźy a Skały; a 8 tl. 19 nßl. 5 np. ſ Hodźija a Buſcheriz; — po tajkim wſcho do hromady ſ hodźijſkeje woßady: 26 tl. 14 nßl. 7 np.

Wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot B. Brühla ſ Raboz).

Neumünſter, 1. ſeptembra. Ja ßym wot 6. auguſta tudy a prjedy běch w Lütjenburgu. Tam ßym do naſcheho wotmarſchirowanja jěſor, Uglei pomjenowany, wopytał. Wy budźecźe ßo praſchecź, kak móźu wo tajki mały jěſor rodźicź, hdyź ßym tola hiźom wjetſche jěſory widźał a po měßazach na brjohu naranſcheho morja pſchebywał. Ale ja ßym jón wopytał, dokelź je teho hódny. Tam, hdźeź ßo nětko Uglei namaka, je w praſtarych cźaßach kapałka ſtejała, wobdata ſe ſelenej łuku, kotraź bě ſ wulkim lěßom wobmjeſowana, kiź drje je nětko mjeńſchi, ale wotſcźěn jeho ßylnych ſchtomow a hakoſow hiſchcze pſchezo do jěſora pada. Kaź nam ludźo powjedachu, dha je w ſtarych cźaßach wěſty knjes ſ Meinsdorba w ſpomnjenej kapałźy khudej a pobožnej, ale jara rjanej holcźźy pſches pſchißahu ßlubił, ſo chze ßebi ju ſa mandźelſku wſacź, jeli ſo by jej pak ßwěrny njewoſtał, dha dyrbjała jeho na tutym měſcze femja požrjecź. Ale wón je bórſy na ßwoje ßlubjenje ſabył a ßebi baronku ſ Bockwold ſa njewjeſtu wuſwolił. A jako chźyſchtaj ßo w tej kapałźy wěrowacź dacź, je ßo počźało ßrjedź běłeho dnja ßylnje cźmicź a je ßo hrimało a błyſkało a ſ wětrom ſakhadźało, ſo je ßo ſdało, jako by ßo ßudny dźeń pſchibliźał. Tón njeßwjerny knjes je pak pſched woltarjom do njemozy panył, ale kwaßarjo a njewjeſta ßu cźekli. Jako je ßo po někotrych hodźinach wuwjedriło, dha ßu ßo po teho knjeſa na pucź podali, ale k ßwojemu poſtróženju ßu město kapałki a łuki jěſor wuhladali a teho knjeſa njejßu nihdźe wjazy namakali.

W tutym jěſoru hacź do dźenßniſcheho dnja źane ſtwjelcźko trawy njeroſcźe, teź njewidźiſch tam źanu rybicźku a nochzedźa ßo ženje źane dźiwje kacźki abo druhe wódne ptaki do njeho ſpuſchcźicź, hacź runje ßu wſchitke wokolne rěcźki a wody wot nich pokne. Woda tuteho jěſora teź njepěni a źane żołmy njemjeta. — Wjele dobreho a t. d. — Bohuwěr Brühl, kral. ſakſki wojak 2. bat. 3. komp.

Ze Serbow.

Sa Sserbow do Sserbow. Pruſke hornołuźiſke krajne ſtawy w Shorjelzu maja, kaź to pſches ßwojeho ſtarſcheho, k. ſe Seydewitz woſjewjuja, w tu khwilu dwě ſtipendiji na dweju ſerbſkeju młodźeńzow ſ pruſkich Hornych Łuźizow wudźěliź. To jene je ſa tajkeho młodźenza, kiź hiźom na univerſicźe na duchomſtwo ſtuduje, to druhe pak ſa tajkeho, kiź ßo na gymnaſiju, w 1. abo 2. klaßy, namaka a teho runja evangeliſku theologiju ſtudowacź we wotmyßlenju ma. Samkowjenja wo tejle podpjerje w ſtudijach maju ßo ſ

pschiwdacžom nusnych wobžwědženjow hacž do 1. novembra t. l. pola horka pomjenowaneho starscheho stacž. Dale maja te žame stawy tež jene Neuowe stipendium wudželicž na mkodženza, kiž je Hornjo-Lužiczan a žo abo na duchownstwo abo na wucžerstwo pschihotuje.

S Małeje Borschcže. Sandženy schtwórtk tydženja, 8. septembra wjeczor we woßmej hodzinje wobsankny žkužomna dzowka Jana Beyera we Małej Borschczi, Hana Karolina, njemandželska dzowka Heleny Zimmerez s Brjesynki pola Huski we starobje wot 18 lět pschez wojbjeschenje žwoje czaßne zjiwjenje. Wona běsche tu jako pschistojna a czeßna holza, žwěrna a dželkawa žkužóbna dzowka, snata, kiž žo k dobremu dzerżeesche. Ale czert je leßny. Schtóž steji, tón žo hladaj, so njepanje. Ta žama běsche na pomjenowanym dnju dopoldnja, we bliskoszi Horno-Borschczanskeje Seylerez zyhelnicže, na polu žwojeho hospodarja hnój roskidowała, hdžež bjeschtaj ju dwaj bohasabyczjwaj tam dželazaj czlowekaj, ju nadpanywschi, s tym zadkawym palenzom, kaž je žo wopokasako, s mozu wopowikoj, tak so wona žwoje dželko wjazy sastacž njemóżesche, ale bu wot maczerje žwojeje hosposy domoj wjedżena. Jako běsche nětk pschez žylne wróczenje popoldnju tón palenz tak daloko s hłowy, so wona saßo do žwojeho dżela stupicž móżesche, je wona prjedawsche wutrobnje wobžarowała a woßebje wuprajika: kak wulku hanibu je wobjeschła. Psched wjeczorom bu wona wot žwojeje hosposy na polo, we bliskoszi Nowych Błohaschez po běrny póßłana a jako we prawym czaßu domoj njepschindże, dżeschtaj ju jeje hospodar a hosposa pytacž, myßlo, žo je žnadž žo nědże wonkach lehnyła, njemóżeschtaj pak ju ani namykacž ani dowołacž, hacž ju napoßledk tola, s pomozu dweju mužow s Nowych Błohaschez na jenej, jako wódna khana tołstej khojzy na leżomnoszach Augusta Muki s Małeje Borschcże, njedże 6 kohezi wot semje, na jeje wobjasowaku wojbjeschenu namykachu, a hdżež ju tón lěkar, po kotrehoż bu hnydom póßłane, sa zylje morwu sposna. Ta žama je na pschichodny dżeń pschez budyske žudnistwo a lěkarja wobhladana a pschepytana a sandženu žobotu wjeczor khowana, hdżež ju jeje jara wurudżenu macz a formina pschewodżeschtaj. Wona je w sawutlenju teje hańby dla, s kotrejż běsche pschez sawjednikow žebi swoje zjiwjenje womasała, w žwojej kczějazej mkodoszi njewołana psched Boži žudny stoł stupika!!! Tym besbożnym ludżom pak, s kotrychż rukow budże Bóh jejnu duschu żadacž, kiž žu ju s palenzowym wopowjenjom do tajkeje haniby, do tajkeho sawutlenja pschinjeßli, chzył Bóh tón knjes žo dacž dohladacž, kajki krwawny hrěch žu s tym wobeschli, chzył jim jich bjesbóżnu wutrobu roskamacž, so bychu s tschepetanjom a se rżerjom wěrnu pokutu cżinili.

S wojerowskeho wokrjeża. Hižom psched někotrym czaßom je kandidat duchownstwa k. Jan Hermann Mrósak s Wulkich Sdżarow pruhowanje pro venia concionandi wotpołożił a khwalobnje wobstał.

Se Židowa. Tamnu póndżelu tydženja žwjeczeesche tudomna baba Barthelka 25lětny jubileum žwojeho babinstwa. Pschi tutej składnoszi piskasche jej hudżba ranische sastaniczko a potom dosta wona wot k. wokrjeżneho lěkarja, kaž tež wot kral. žudniskeho hamta połhwalaze wopißma a se wschelakich stronow wschelake dary a sbożopschecża.

S Rodez. Póndżelu pschipołdnja bě žo tudomna 18lětna Marja Reifez, kaž hewak druhdy, na konja žynyła, je pak s njeho tak njesbożomnje panyła, so je bórsy potom wumrjeła.

S Khroszizi. Sandżenu njedżelu bu buschkej, psched tudomnej zyrkwju k składowanju pjenjeżnych darow wustajena, wot někoho kranjena. Potom žo wußlědži, so bě to 15lětny czeladnik Jakub Pawliz s Dobroschiz był a je žo wón wusnał, so je 3 tl. s njeje wsał.

S Ketliz. Sandżenu žrjedu běchu žo nasche stare swony na tsjoch wosach do Małeho Wjelkowa dowjeske. Tam buchu potom te schtyri nowe swony, kotrež bě nasch kollator, knjes baron s Wunsch nad Ketlizami sa žwoje pjenjesy sa naschu zyrkej w Gruhlez swonylijcźi lecz dał, na te žame wupyschene wosy stajene a tute pschijědżechu s nimi popoldnju do Bukez. Jako žo woni k tutej wsy blizachu, bu jim k czeszi se wschěmi swonami swonjene a buchu pola k. pschekupza Kschižanka s rjanymi wěnzami pyschene. Hacž na mjesy ketliskeje wožady, na schużej bjes Wujesdom a Stwjeschinom, pschiňdże jim najprěni wożadny, k. wucžer Melda s Wulkodażina napschecżo a powita jich wjeserjow. Wjeczor sajědżechu do dwora njesnarskeho hosczeńza, hdżež s nimi pschenozowachu. Nasajtra rano buchu wot Njesnarowskich s rjanymi drohimi krónami, kaž tež s wjele druhich wożadnych wżow se wschelakimi wěnzami wudebjene. Tež konje buchu s rjanymi pletwami wupyschene. Wokoło ½8 hodzinow wotjědżechu s nimi pschez Njechań na Lubij, hdżež buchu na torhoschczu wot schule, wot duchownstwa a měschczanstwa žwjedżeńszy witane a jako bě k. pastor primarius rycž dżerżał a schulske dżěczi spěwake, pod swonjenjom wschitkich swonow s města won pschewodżane.

Bjes tym czehnjesche s Wulkodażina dołhi, s wěnzami a s dwěmaj khorhojomaj, kaž tež s ankrom, na wyßokej żerdzi stejazym, žwjedżeńszy wudebjeny, pschez kraßnu měschczansku wojersku hudżbu porjeńscheny a wot k. wucżerja Meldy a starskeho muża k. Mjerwy wjedżeny czah k Jcjesnarowam, hdżež hižom njesnarska a stwjeschinska mkodżina wotczakowasche. Wot jow czehnjesche

ßo po ſchußeju na Njechań, hdjež ßo njechańſka, a wot Njechanja na Luchow, hdjež ßo luchowſka mkodźina pſchiſankny, tak ſo cjah pſches 200 woßobow wopſchijeſche. — Bjes mkodźenzami a mkodymi holzami dźěchu gmejnſzy ſaſtojnizy ſchulſkeho wokrjeßa a w Njeſnarowach pſchiſtupi gmejnſki prjódkſtejeŕ k. Nutniczanſti a w Njechanju ſtarſki muž k. Mucźink. Kóždy mkodźenz dažinſkeho ſchulſkeho wokrjeßa a wjedźerjo mějachu rjanu roſetu.

Jako ßo cjah Ketlizam bliżeſche, dujeſche hudźba rjany khěrluſch. W Ketlizach ſjenoczichu ßo mkodźenzy ketliſkeho a wulkodažinſkeho ſchulſkeho wokrjeßa, ſo by dažinſka khorhoj a hudźba do prědka ſtupicz mohła, ſchtož ßo hewak ſtacz njemóżeſche, dokelž bě porjad pſches lóß poſtajeny.*) — Dažinſka mkodoſcz je na tón ßwjedźeń wjele prózy a pjenjes ważiła; pſchetoż mkodźenzy dachu rjanu židźanu khorhoj ſa 40 tl. a mkode holzy rjany anker ſa 6 tl. — Tež Khorjowſzy ßu ßebi k temu ßwjedźenjej nowu khorhoj cźinicz dali.

(Skónčenje.)

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanß Depla. W něktorych wßach maja pſchi domkhowankach tola dźiwne prawo.

Mots Tunka. To bych tola njewjedźił.

H. D. Haj, haj, to mózeſch wěricz a to cźim bóle, hdyž cźi tu wěz wupowjedam.

M. T. Dha njehotuj ßo dołho, ale ryczź!

H. D. Hlaj, wóndanjo na jenym kuble domkhowanku ßwjeczachu a běchu tam popołdnju hólzy ſe wßy pſcheproſcheni. K wjeczorej jim kaſachu ſaßo pſchińcz, tola pod tym wumĕnjenjom, ſo dyrbja wjeßne holzy ßobu pſchiwjeſcz. Duž hólzy ſ holzami pſchińdźechu, ale dołho njetrajeſche, dha hólzow ſ dwora wupokaſachu, holzy pak tam wobkhowachu.

M. T. Ale, ale! Schto dha ßu tam potom ſ tymi holzami cźinili?

H. D. To ludźo wſchelko ryczźa a někotſi mĕnja, ſo drje ßu pſchichodnym pěſtonczam ſawdawki dawali, dokelž ßu holzy pjenjeſy domoj pſchinjeßke.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

14 tl. 20 nßl. a 14 tl. — nßl.

pſchenża 50—60 tl., rožka 33—34 tl.,

(to je: ſa 25 pruſſiſch kórzow.)

rěpikowy wolij (njecziſczeny) 13 tl. — nßl.

(Cźiſczeny, kaž ßo w Budyſchinje pſchedawa ſtajnje nĕhdże 1¼ tl. drózſchi.a)

*)Po loßu bě porjad tajki: 1) ketliſki, 2) dažinſki) 3) rózanſki, 4) kuwoczanſki a 5) wujeſdźanſki ſchulſki wokrjeß.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje.

10. ſeptembra 1864.

Dowoz: 6430 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach,									na bursy,					
	wyšša.			niža.			srjedźna			najwyšša			najniža.		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np.
Pſchenża	5	2	5	4	20	—	4	27	5	5	5	—	4	22	5
Rožka	3	5	—	2	25	—	3	—	—	3	7	5	3	—	—
Jeczmjeń	2	15	—	2	10	—	2	12	5	2	15	—	2	12	5
Wowß	2	—	—	1	25	—	1	27	5	2	—	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	7	12	5	—	—	—	—	—	—	7	12	5	—	—	—
Jahły	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	17	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	2	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Nawěštnik.

S. L. S.

Srjedu 28. ſeptembra budże w Budyšinje zhromadźizna sobuſtawow **łužiskeho prědarskeho towaŕſtwa** w Lipsku wotdźeržana a ſo wšitke prjedawše sobuſtawy na nju z tutym najpřećelnišo přeprošuja.

Wot 11—1 hodźiny zhromadźizna w Thiermanec restauraciji; w 1 hodźinje wobjed na třeleŕni.

E. Guda, w t. č. senior.

Natarſku cźeledź wſchitkich družinow ſ dźěła ſa tudomnu wokolnoſcz ſ dźěła ſa dalſchu ſtronu k nowemu lětu ſa dobru ſdu pyta

pſchiſtajerka **Hempelowa**
na wulkobratrowſkej haßy cźo. 204/120.

Swojim lubym a cźeſczenym Serbam ſ tutym k nawjedźenju dawam, ſo mam nětko ßobotu ßwoju budu **bliſko haptyki** na torhoſchczu.

E. E. Kliemand,
knihiwjaſaŕſki miſchtr.

Budyſchina hacź do Bělczez je ßo ſańdźenu pón-dźelu wjeczor w 7. hodźinje jedyn ßukŋjany mantel ſhubił. Sprawny namakaŕ cźyſt jón ſa dobre myto we wudawaŕni Serb. Nowinow wotedacź.

Njedźelu 18. ſeptembra budże w Pomerezach

tſělenje do ptaczka a rejwanſke wjeßele

a budże tam karouſſel poſtajeny, na kotrehoż wopytanje najpodwolniſcho pſcheproſchuje

wudowa **Weiſerowa.**

Srjedu 21. budże poſedźenje filologiſkeho wotrjada w „krónje". Piſmawjedźeŕ.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiż jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim cźinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móż pſchi kaſchelu, dybawoſcźi, ſażwanju, bróſtowym cźerpjenju, ſchijowej wobcźeżnoſcźi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schĕrachowje, — **W. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

Ja podpißany ſ tutym wobßwĕdcźuju, ſo ßym **wrótßławſki bĕły bróſtſyrop** knjeſa **G. A. W. Mayera** ſ haptyki knjeſa Antona Paspergera k ßw. Salvatorej w Raabje pſche ſaßakły katarrh, njepſcheſtawazy kaſchel a ſażwanje płuzow ſ woßebnym ſpomoženjom nakožał a po wužiczu nĕkotrych bleſchow moju połnu ſtrowoſcź ſaßo doſtał, cźehož dla mózu G. A. W. Mayerowy broſtſyrop kóždemu, kiż na tajku wobcźeżnoſcź cźerpi, ſ dobrym prawom poručicź.

W Raabje, 25. junija 1864.

Sigmund v. Deáky,
biſkop w Caſaroplu a wyſchi propſt raabſkeho tachantſtwa, tajny radźicźel Jeho ßwjatoſcźe bamża Pia IX.

Dr. Whithowa wodźiczka ſa wocźi

wot **Dr. Ehrhardta** w **Altenfeldźi** w **Thüringſkej**, ſ wjazorymi privilegiami wyßokich wjerchow počeſcźena wopokaſuje ßo bje wſchitkmi dotalnymi wocźi hojazymi ßrĕdkami pſches ßwoje ſbožomne ſkutkowanje wſchĕdnje jako najkahodniſcha a najlĕpſcha wodźiczka w tajkim naſtupanju, a móże ßo jako dopołaſany hojazy a poßylnjazy ßrĕdk a jako

wĕſta pomoz ſa ludźi na wocźomaj bĕdnych

kóždemu poručecź. Wona hoji wĕſcze a rucze a be wſchitkich ſchkódnych ſzjewkow, woßebje pſchi ſahorjenju, ſzerpuenju, ßuchocźi, ßylſowanju a bjeżenju wocźow, kaž tež pſchi ßłaboſzi po bjelmi a płacźi bleſchka ſ wukožowanjom jenoż 10 nßl., a dźeła ju jenoż woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldźi w Thüringſkej.

Skład ſa Budyſchin w hrodowſkej haptyzy.

Powſchitkomna aßekuranza w Trieſcźe.

Powſchitkomna aßekuranza ſawĕſcźuje pſchi rukowanſkim fondsu wot 20 millionow ſchĕßnakow:

a) twory, mobilije, žně a wſcho hibite wobßedźenſtwo;
b) kubła pſchi pucźowanju pſche transportnu ſchkodu;
c) wona poſkicza ſawĕſcźenja na žiwjenje cźłowjeka na najwſchelakſche waſchnje ſa najtuniſche twjerde prämije a wudawa policy we pruſkim kourancźe.

Schkodowanja ßo pſches generalnu agenturu w Lipſku po ſnatym liberalnym waſchnju reguliruja a w pruſkich tolerjach hnydom wuplacźa.

K wſchemu wukaſowanju je rad hotowy

Julius Altmann,
hkowny agent ſa Budyſchin a wokolnoſcź.

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

W knihařni **Smolerja a Pjecha** w Budyschinje je sa 6 nßl. dostacz:

Napoleon I.

a jeho wójny.

Sa lubych Sserbow spißał

Jan August Pohoně.

W tej ßamej knihařni je dostacz: Familien-Kalender sa 5 nßl. a Ameisen-Kalender sa 5 nßl.

K wobstaranju wschitkich knihi we wschitkich ryczach, kaž tež journalow a czaßopißaw jako: Gartenlaube, Dorfbarbier, Bazar, Victoria, Illustrirte Zeitung, Ueber Land und Meer, Fliegende Blätter, Pilger, Sächsische Schulzeitung, Illustrirtes Journal atd., atd. porucza ßo

knihařnja **Smolerja a Pjecha**
pschi bohatych wrotach.

Dwaj mužej se ßwojimaj žonomaj móžetaj stajne dźěło dostacz. Tež da ßo jimaj běrnjaza rola a ßo jimaj len ßyje, tež dostanjetaj drjewowe fóry. Wscho dalsche je shonicz pola Jana Rabowskeho w Pomorezach.

Jedyn młody czlowjek, ßyn sprawnych starschich, kiž chze piwařstwo nawuknycz, móže kóždy czaß do wuczby stupicz. Hdźe? to je shonicz we wudawařni Serb. Nowin.

Na knježim dworje w Delnej Kinje steja proßata jendzelskeho splaha na pschedań.

100,000 tsěschnych zyhelow wschitkich družinow je w Kschischowje pola Wosporka na tamnischej zyhelniczi na pschedań a płaczi 1000 najlěpscheje družiny 9 tl. 20 nßl. — Wotwoženje je lohke a ßo tež wobstaranja hacz domoj po najtunischej płaczisnje horjebjeru.

Zyhelnicza w Kschischowje
w septembru 1864.

Mój

kaschczowy magazin,

hdźež ßu kóždy czaß kaschcze wschelakeje wulkoscze s twjerdeho a mjehkeho drjewa po najtunischej płaczisnje dostacz, poruczam ja czesczenym Sserbam pschi potrjebje.

Möchel,
tyscherski mischtr pschi hrodowskej haßy.

Pilna familia dźěławych ludźi namaka wobydlenje a trajaze dźěło na knježim dworje w Małej Borschczi.

Dickowa konceßionirowana daloko wuwołana spodźiwnje hojaza żałba,

kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokasała, porucza ßo w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np.

wot **hrodowskeje haptyki**
w Budyschinje.

Großowe

brostkaramelle

najlěpschi ßrědk k wotstronjenju kaschela a k polóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawoscz pschisasymnjenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokołnoscz w hrodowskej haptyzy knjesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscz, płodźi wjele mloka a sadźěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Dźiwoczanske ßerbske ev. luth. mißionske towařstwo směje jutsje popołdnju w tsjoch po nyschporje shromadźisnu.

Pětr Młónk.

Gustav-Adolffki ßwjedźeń w Barcze.

S pschiſwolenjom kralowſkeje direkcije, kaž tež bartſkeho kollaturſkeho knjejſtwa chze podpißane pobocżne towarſtwo ßwój zyrkwinſki lětny ßwjedźeń, dali Bóh, na blizſcheho ßw. Michała (29. septembra) w zyrkwi w Barcze ßwjeczicż. Pschi ßerbſkej Bożej ßłużbje, w dwěmaj hodźinomaj ßo ſapoczażej, budże knjes farar Jäckel ſ Horneho Wujeſda, pschi němſkej, w 4 hodźinach ßo ſapoczażei, pak knjes farar Schöncka ſe Strawałda prědowanje dżerżecż. Pschi ſkónczenju Bożeje ßłużby budże kollekta k lěpſchemu ſjenoczeńſtwa ſkładowana.

Njech by tutón naſch lětny ßwjedźeń wjele pſcheczelniwych poßłucharjow a czinjerjow teho ßłowa namakał.

W Budyſchinje, 16. ſeptembra 1864.

Pobocżne towarſtwo Guſtav-Adolffkeho wuſtawa
pſches
Dr. **Auguſta Wildenhahna,** w t. cż. pſchedßydu.

Aukcia drjewa a ßłanja.

Bliżſchu wutoru 20. ſeptembra t. l. budże ßo pola podpißaneho něhdże 120 loßow ſtejazeho hacż 11 zolow tołſteho drjewa, kaž tež pſchileżaze kopanſke a jehlinſke ßłanje na pſcheßadżowanje pſchedawacż. — Kupowarjo chżyli ßo we wobydlenju podpißaneho ſhromadżicż, hdżež budża wuměnjenja woſjewjene.

W Jeńſchezach pola Rakez, 12. ſeptembra 1864.

Jurij Schimank,
pomjenowany Wirth.

Drjewowa aukcia.

Na wjeßelanſkim reviru bliſko Minakała budże ßo
25 kloſtrow khójnoweho ſchczěpjaneho drjewa,
25 „ „ pjeńkoweho drjewa,
40 kop khojnowych walczkow
wutoru 20. ſeptembra na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Schmidt.

Khěża na pſchedań.

Kżěżna leżomnoſcż cżo. 24 we Worzynje je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a je wſcho dalſche naſhonicż pola korczmarja Brauera na rózowej haßy cżo. 613.

Khětro wjele

murjerjow, kamjenjołamarjow a kamjenjometzgarjow

doſtanje, jeli to wjedro něſkaſ pſchiwda, pſches zyku ſymu pola podpißaneho derje ſapłaczene dżěło.

P. Wendler,
murjerſki miſchtr w Budyſchinje.

Wuwołany ſtrowotny khojej,

kotryż ßo wot Dr. Lutzy w Cöthenje woßebje khorym, ale tež ſtrowym porucża, ßo pola mje hižom wjele lět pſchedawa a ßym jeho ſaßo nowu poßyłku doſtał; ſchtoż ſ tutym k nawjedźenju dawam. — W Budyſchinje na ßerbſkej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Dwě połkormjenej ßwinjeczi ma na pſchedań J. Broda na garbarſkej haßy cżo. 3.

Jena hoſpoda (ſtwa a 2 komorje) ſe ßołotowej ſahrodu, něhdże 1 hodźinu wot Budyſchina, je k pſchenajeczu a móże ßo na Michała wobcżahnyeż. Wſcho dalſche je ſhonicż we wudawarni Serb. Nowinow.

Jedyn krawſki móże na měſcze dżěło doſtacż. Hdże? to je ſhonicż we wudawarni Serb. Nowinow.

Njedźelu ſa tydźeń 25. ſeptembra popołdnju po Bożich ßłużbach budże ßo dżělba wutrjeneho dżěła, dwě poßleſchczi, jena kſchinja, jene łożo, jedyn khamor, wſchelaka domjaza nadoba a żonjaza draſta we Wadezach cżo. 13 ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Pětr Hencż.

Swěrnemu
a ſprawnemu wobſtararjej ßwojeho dżěła,
Jurjej Nowakej
ſe Żidowa,
k 25 lětnemu jubileju mukuwożenja
ſe Schleifmłyna
najwutrobniſcho ſbożo pſcheje
J. Droſcha.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 39. 24. septembra. 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Pschi ßerbskej Bożej ßłużbje — Ze Serbow: S Maleczig. — W Budyschinje — S Ketlig. — Spěwy. — Nawěštnik.

K nawjedżenju.

Czi ßami cześcżeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiż chzedża sa nje na schtwórte schtwórtlěto 1864 do prědka płaczicż, njech nětko 66 np. we wudawarni Serbskich Nowinow wotedadża. Czi, kotsiż ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacż. Na pruskich postach Serbske Nowiny tez wjazy njepłacża hacż 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim postam schtwórtlětnje jenoż 1 nßl., kak wjele pak ma ßo pruskim dacż, to my prajicż njemóżemy. Redakcia.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydżenja.

Paris, 16. septembra. General Bourbaki, oberst Bertheim a oberst Guerin ßu ßo po poruczności khěżora k pruskim maneuvram podali.

Hamburg, 17. septembra. Maneuvry sakskeho a hannoverskeho wójska w Holsteinje budża hacż do pjatka skónczene.

London, 17. septembra. S Newyorka pißaja, so je unionski general Sherman wo prawdże Atlantu dobył. Blisko Jonerbora buchu separatistojo sbiczi, 10 kanonow a 1000 jatych.

Win, 20. septembra. Jutsje smeje konferenza poßedżenje a budże s Danskej wo pjenjeżne należnoscze jednane.

Rom, 20. septembra. Bamż je pißmo na pólskich biskopow pósłał, w kotrymż jim poddacze pod ruske sastojnstwa pschirucża a na wukraczenja ruskeho knjeżerstwa pschecziwo Katholikam ßwari.

London, 20. septembra. S Newyorka pißaja wot 20. septembra: Separatistiski general Lee, wot wójska generała Earla poßylnjeny, wjele wojakow hromadu czehnje, so by na unionskeho generala Granta nadpad sczinił. — Hewak ßo powjedasche, so je Mobile wot unionistow dobyte.

Schwalbach, 21. septembra. Ruski khěżor je dżeńża dopołdnja na poł 11 hodżinow ßem pschijeł a saßo wotjeł, jako bě něhdże ¾ hodżiny pola franzowskeje khěżorki Eugenije na wopytanju pobył. — Tón ßamy dżeń pschijedże arzywójwoda Schczěpan ßem, so by khěżorku wopytał.

Turin, 22. septembra. Tudy mějesche ßo wczera sběżk a sběżkarjo wołachu, so dyrbi Turin dale italske hłowne město wostacż. Dokelż chzychu s mozu do wobydlenja ministerstwa a ßo wojakam spjeczichu, dha dyrbjachu czi tsělecz a buchu někotsi sběżkarjo morjeni a ranjeni.

Paris, 22. septembra. Franzowske a italske knjeżerstwo stej ßo w tym sjenoczyłej, so ma franzowske wójsko jenoż hischcze dwě lěcze w Romje wostacż a w tutym czaßu ma bamż ßwoje wójsko na doßahaze waschnje pschisporicz; nowe italske hłowne město budże Florenz a italske knjeżerstwo njeßmě bamżowe knjejstwo sadżěwacż.

Frankfurt, 22. septembra. Jendżelski minister Clarendon a sakski minister Beust do Wina pschijedżetaj.

Sakska. S Draždžan ßu w poßleńschim cżaßu saßo nětkotre sta Polakow wupokasali. To pak ßo na żane waschnje politiki dla stako njeje, ale teho dla, dokelż żanych pjenjes wjaz k sežiwjenju njemějachu. — Jeho majestosćż kral Jan je ßo 17. septembra s kralowej a s prynzeßynu Sofiju se Schwajzarskeje do Draždżan wróćżił a ßo hnydom do Pilniż podał. — W Groß-Dölzigu pola Makranstädka pschińdże wóndanjo jene dżěćżo na to waschnje wo żiwjenje, so do jeneho ßuda, s kuhom napjelnjeneho a khětro hłubokeho padże a ßo tam saßrěbny, prjedy hacż ludżo k pomozy pschińdżechu. — S Lipska pißaja, so je sapoczatk maßu dobry, woßebje ßo wschitke ßuknjane a wołmjane twory derje pschedawaja. — Wot 1. oktobra t. l. ßo po wobsanknjenju poßlenjeho ßejma a po postajenju ministerstwa finanzow sa pschinjeßenje frankirowanych abo mjenje hacż 1 tl. wopschijazych listow niczo wjazy płaczicż njetrjeba. Tež je dawk sa póstske wopißma wot 6 np. na ½ nßl. poniżeny a ßo sa wobstaranje poßka k wunjeßenju tukrajnych expreßnych listow na kraj, sa kajkeż wobstaranje dyrbjesche ßo hacż dotal 3 nßl. płaczicż, niczo wjazy dacż njetrjeba. Po tajkim dyrbi jedyn pschichodnje jenoż sa pschinjeßenje njefrankowanych a expreßnych listow płaczicż, so pak płaczenje porta tak wostanje, każ dotal, to ßo ßamo rosymi. — S Lipska pißaja, so ßu tam tež straschni paduschi na maßu pschischli, pschetoż sa jene dopołdnje běchu woni tsi listowonje (Brifstasche) kranyli a w jenej běsche 900, w druhej 500 a w tsećej 180 tl. Duż dyrbja ßo tam pschekupzy jara na kedżbu bracż.

Pruß y. Towarstwa magdeburgsko-lipsćanskeje żelesnizy je pruskemu knjeżerstwu wosjewiło, so chże żelesnizu s Hale na Gubin a Żarow (Sorau) sa ßwoje pjenjesy twaricż, a knjeżerstwo najskerje do teho swoli. — K maneuvram, kotreż ßo nětko w blistosćżi Barlina wotdżerżuja a pschi kotrychż tež tójschto wójska ßobu skutkuje, kotreż bě s Danskimi wojowało, je jara wjele zusnych wyschkow se wschitkich krajow na pschihladowanje pschijěło. Kral s wjetscha sa wschitkich kwartiru płaczi. — Wóndanjo bě maneuver blisko Pleizenhausena njedaloko Düßeldorfa a sta ßo pschi tym, so nětotsi wojazy s kulkami tšélichu. Jedyn farar dosta jenu kulku do nohi a dwaj hólzaj buschtaj do ruki tšélenaj. — Krónprynzeßyna a jeje nowonarodżeny prynz staj strowaj a cżerstwaj. — Kral je ßo do Barlina wróćżił a wóndanjo krónprynzeßynu wopytał. Hewak je wón storo wschědnje pschi maneuvrach pschitomny. — Sjawne ßudżenje Polakow móże hischcże dołhi cżaß tracż a njehodżi ßo prajicż, hdy budże skónczene. Něhdże 26 tych ßamych je hacż dotal wot ßuda s jastwa puschczenych. — Rusti khěżor Alexander a wulkowjerch-naßlědnik Mikkawsch staj 22. oktobra do Barlina pschijěłoj a maneuvram, w tamnischej blistosćżi wuwjedżenym, pschihladowałoj.

Rakuß y. Khěżor je ßo na nětkotre dny do Wuherskeje podał, so by tam maneuvram wójska pschihladował. — Konferenza, dla měra jednaza, je w sańdżenych dnjach saßo nětkotre poßedżenja měła, ale njeje hischcże pjenjeżnu naležnosćż dowuradżiła, to rěka, wone hischcże pschezo twjerdże dosćż postajene njeje, kak wjele prjedawscheho shromadneho krajneho dołha ma Schleswig-Holstein a kak wjele Danska na ßo wsacż. W nastupanju pschichodnych krajnych mjesow bjes Danskej a Schleswig-Holsteinom je pjecża hižom wschitko dospołnje wujednane a je Danska, kaß ßo powjeda, do wscheho swolika. — S Prahi pißaja, so tam drje jedyn rakuski a pruski kommißar wo to jednataj, kak by ßo woběmaj krajomaj w pschekupstwje wjetscha połožnosćż a ßwoboda dostacż móhła, tola sda ßo, so ßo w tajkim nastupanju njebudże wjele stacż móż, dokelż Pruska (s zollvereinom) a Rakuska w pschekupskich naležnosćżach a w prawidłach pschekupstwa jara rósno stejitaj. — W Galizyji wojerske ßudy jatych Polakow hischcże pschezo ßurowje wotßudżuja a njeje to hischcże najmjeńscha schtrafa, hdyż jeneho k 6 lětnemu cżežkemu jastwu wotßudża.

Naßauska. Franzowska khěżorka hischcże pschezo w schwalbachskich kupjelach pschebywa a rěkasche bjes druhim, so chzyschе ju ruski khěżor w tychle dnjach wopytacż. Napoleon jej wschědnje telegrafiruje a wona jemu, tak so kóżdy dżeń wěstaj, schto jedyn abo druhi cżini.

Schleswig-Holstein. S tuteho kraja dżenża niczo woßebneho pißacż njeje, khiba so sakske wójsko pilnje w Holsteinje maneuvriruje.

Amerika. Unionistojo ßu saßo nětkotre dobytki sćżinili, tola njeje hischcże pschezo żadyn kónz wójny widżecż.

Pschi ßerbskej Bożej ßłużbje

18. septembra we kschiżnej zyrkwi w Drežđżanach dżerżesche knjes diakon Lahoda s Lubija prědowanje po sćżenju ßwjateho Lukascha w 12. stawje, wot 54—57. schtuczki. Sakład a rospołożk prědowanja běsche tón: Cżłowjek dyrbi na to kedżbowacż, schto ßo wokoło njeho stanje. 1) Wón dyrbi kedżbowacż na to dobre, so by k dobroczinjenju wubudżeny był; 2) na te hrěchi, so by ßo jich hladał; 3) na te ßudżenja Boże, so by ßo w ßwojich hrěchach stróził a ßo w pokucże k Bohu wobrocził." — Spowjednym ludżom, kotrychż ßo 329 nalicżi, dżerżesche knjes ryczeŕ farar Möhn s Bukez dwě spowjednej ryczi.

Jako ßerbski spěwar bě ßo knjes kantor Pjekar

ſ Budyſchina ßem podał. — Khěrluſche běchu, kaž hewak, ſe „ſpěwarſkich“ woßebje wotczijſchczjane; ſpěwachu pak ßo tele: do epiſtole cžo. 14, do prědowanja 441 (do texta ſcheſta ſchtuczka), po prědowanju 79, pſchi Božej wjeczeri 182. —

Schtwórte ßerbſke kemſchenje teho lěta ſměje ßo, da-li Bóh, druhu njedželu adventa, 4. dżeń decembra. —

„Wojujcze wo to, ſo byſchcze pſches te cžěßne wrota nuts ſchli.“ Luk. 13, 24.

Ze Serbow.

S Maleczíz. Póndżelu, 19. t. m. mějachmy ważny a wjeßety ßwjedżeń, dokelž ſa naſchu nowoſałożenu ſchulu knjes wucžeŕ Pohoncž k nam pſchicžeże. Běchmy teho dla dwaj pyſchnaj woſaj do Budyſchina po njeho póßłali, wot rjenje wudebjenych konjow wjeſynej. Jako ſhonichmy, ſo wot Kotez jědżeja, dżěchmy wſchitzy — ſtari a młodži, wulzy a maki — jemu ſ khorhojemi a wěnzami napſcheczíwo, pod piſkanjom hudżby. Na mjeſach powita jeho gmejnſki a ſchulſki prjódkſtejicžeŕ k. Rencž ſ luboſnymi ßłowami, ſa kotrež ßo knjes wucžeŕ wutrobnje podżakowawſchi na to pokaſowaſche, kak ma dom a ſchula na jedyn ſałożk twaricž a w luboſczi jedyn druheho podpjeracž. Hiſchcze krótke powitanſke hrónczko prajeſche k. Farak, ſa kotrež ßo knjes wucžeŕ tež podżakowa a pſchejeſche, ſo by Bóh chżył jemu mozy doſcž dacž k ſaſtojnſtwu.

Na to cžehnjeſche wſchitko ſ hudżbu do wßy, hdżež pſched ſchulſkim dworom ſaſta. W cžeßnych wrotach ſ napißmom „Witajće“ poſtrowi knjes duchowny Broſka ſ Kſchiſchowa noweho knjeſa wucžerja, pokaſowawſchi na cžežke ale woßebne a ważne ſaſtojnſtwo, na cžož knjes wucžeŕ Pohoncž dżeńſki ſchpruch: „To je hłóß mojeho pſcheczela, kotryž ßo kłapa“ nakoži. Nětk wſaſchtaj gmejnſki prjódſtejicžeŕ Rencž a rychtaŕ Schmidt knjeſa wucžerja do ßrjedża a wjedżeſchtaj jeho hacž k ſchulſkemu domej. Tu poßwjeczi knjes duchowny Broſka ſchulu po ßłowach: „ſchula je Boži dom“ a pſchewjedże tule myßl na wutrobu hnujaze waſchnje. Potom pſchepoda knjes duchowny Marczka ſ Woſporka dżěczi knjeſej duchownemu Broſzy, jako nowemu ſchulſkemu inſpektarej, na cžož knjes duchowny Broſka ßo na dżěczi wobroczi a jim roſeſtaja, kak maju do nowcje ſchule tež noweho ducha, nowu pilnoſcž a dżěławoſcž ßobu pſchinjeſcž. Pod nawjedowanjom knjeſa kantora Bergana ſ Kſchiſchowa bě ßo pſchi poßwjeczenju ſchule ſpěwało: „Njech Bohu dżakuje ßo wutroba wſchěch ludżi“, na cžož knjes duchowny Broſka w ſajimawych ßłowach na to pokaſowaſche, kak je Bóh ßo k tutemu twarjenju póſnał, a poruczeſche to ßamo w horzej modlitwje Božemu dalſchemu ſakitanju. Na to ſtupi knjes wucžeŕ pſched ſchulu, ſpominajo na to, kak ta ßama niz jeno jeho bydło, ale tež měſto jeho ſkutkowanja budże a wuproßy Boże žohnowanje ſ tymi ßłowami, kotrež pſched durjemi w cžeßnych wrotach ſtejachu: „Bóh žohnuj mój nutskhód a wonkhod, pſches Khryſta.“ — W horjaznych ßłowach pychejeſche nětk hiſchcze knjes ßudniſki hamtman Käuffer ſ Wóſporka ſboże temu domej, ſchulſkemu inſpektarjej, wucžerjej, Maleczizam a żyłej woßadże. Skónczńje pak wuſtupi hiſchcze knjes měſchczanoſta Martini ſ Wóſporka, kotryž ßo ſrádowaſche, ſo je wuſchulowanje ſ Wóſporka tak w měrje a jednocze ſchło a pſchejeſche tež nětko ſboże. — Na to podachu ßo wſchitzy do ſchule, hdżež bě knjes kubleŕ Stoß blido ſ jědżu a ſ piczom krycž dał a wokſchewjachu ßo pola noweho hoſpodarja, kotremuž tež knjes měſchczanoſta prěni pſchipitk wunjeßy. —

Runjež bě dżeń pſches deſchcž a mróczele cžěmnity, dha wſchak kralowaſche tola na wſchitkich wobleczach radoſcž, ſo bě ßo wſcho tak derje radżiło. — Bóh luby knjes pak ſpožcž naſchemu lubowanemu knjeſej wucžerjej ſ bohatym žohnowanjom krónowane ſkutkowanje! —

H W Budyſchinje, 21. ſeptembra. Wczera ſmahowachu ßo khorhoje pola tſjoch lipow a wſcheſke wupyſchenje nutskach a wonkach bě k widżenju. Tola najrjeńſcha pycha bě pczołarſka wuſtajeńza ßama, kotraž bě ßo pſched hoſczeńzom w ſahrodże wot pilnych a wuſtojnych mužow ſ wulkej prózu do rjada ſeſtajiła. Nadeńdżech, hdyž běch 2½ nßl. ſa nutsſtup ſapłaczik, hnydom wulki rynk kołczow (21) wot knjeſa Straubу ſ Małeho Wjelkowa, a potom — tola ja nemóże dżeńża kóżdeho wuſtajerja mjenowacž, mózno ſo to poſdżiſcho cžinju, jeli ßměm wjazy krócž wo wuſtajeńzy ryczecž. — S żyku běchu wuſtajene: 57 połnych kołczow, 36 próſnych nowych twarjeńczkow ſa pczołki, 57 kruchow wſchelkeho gratu ſa pczołarſtwo a 27 dobytkow ſ kołczow. Na poł 11 ſapocża ßo hłowna ſhromadżiſna pod wjedżenjom knjeſa duchowneho Rädy. (Pißmawjedżerjej běſchtaj Dr. jur. Höcknaŕ a wucžeŕ Mucžink ſe Semiz). Wón poſtrowi ſhromadżiſnu ſ kraßnej ryczu, pokaſowaſche na ſtarodawne ſkutkowanje naſchich Łużiczanow we pczołarſtwje a najprjódzy na pczołarſtwo Sſerba, njebo duchowneho Schiracha, a na to, ſchtož we nětczíſchim czaßu pczołarſke towarſtwa chżedża a kak maja dalekroczenje podpjeracž. Wón ſpomni dżakownje na pjenježne podpjeranje wot łużiſkich ſtawow, wot hłownchо ratarſkeho towarſtwa, a wot ratarſkich towarſtwow we Budyſchinje, Małym Wjelkowje, Hodżiju, pſchi Cžornizy, w Lejnje a Wopakej, kotrež běchu hromadżje 135 tolerjow k cžeßnym mytam nawdate. Jako běchu ßo ſaſtupjerjo wſchelkich zuſnych towarſtwow pomjenowali a powitali, tež wuſwoleni mytoßudnizy pſches hłownu ſhro-

madźisnu ßo wobtwjerdźili, ryczeſche ßo wo prjedy poſtajenych 5 praſchenjach: 1) Pczołari ßo we Łużizach na prawe waſchnje a jeli ſo niz, kak ma ßo to czinicz? 2) Kak możemy pczołarſku ſtatiſtiku we Łużizach najlepje do rjadu ſtajicz? 3) Kotre ßu najlepſche kołcze ſa naſchu Łużizu? 4) Je italſka pczoła tez pola naß tak wużitna, kaz ßo praji, a kak może ßo najlepje plahowacz? a 5) S czim mamy pczołki naßyczecz, hdyz mjedu nimamy? Kózde praſchenje ßo we dleſchej ryczi wobhlada a roſeſtaja wot kk. wucerja Tietzy, w. Mucźinka, w. Halmy, młynka Zyża ſ Rennersdorfa a w. Höhny a potom mejeſche ßo dleſche jednanje, pſchi kotrymz ßo wjele knjeſow wobdźeli, bjes nimi tez naſch ſnaty wuſtojny pczołar knjes Kulman ſ Wujeſda a wuwołany pczołar knjes ſ Burchardi nad Hermsdorfom. —

Po hłownej ſhromadźisnje, kotraz bé weſcze wot 500 ludźi, tez wot nekotrych źónſkich wopytana, ſapocza ßo wobjed, pſchi kotrymz ßo nehdze połdra ſta wobdźeli. Hudźba, ſpewy a wſchelke ßławy ßo wunjeßechu. Wokoło ſchtyrjoch ſapocza ßo prämirowanje.

S Ketliz. (Skónčenje.) Wokoło 10 hodźinow dopołdnja dźeſche nétko wſchón dołhi czah pſches Wujeć hacz na lubijſke mjeſy, hdzez hijom ſwony czakachu. Tudy je k. diakon Rencź ſ rjanej ßerbſkej a nemſkej ryczu poſtrowi a 3 ßerbſke a 3 nemſke holczki je wobwenzowachu. Jako bé ßo to ſtało, czehnjeſche czah, kotremuz bé ßo wjele tyßaz (tawſynt) ludźi pſchiwdało, do Ketliz, hdzez pſched zyrkwju ſaſta a ßo młodzenzy na lewu, młode holzy pak na prawu ſtronu tribuny ſtupichu. Po wuſpewanju jeneho khérluſcha dzerzeſche k. farar Klin hnajazu poßwjeczenſku rycz. Po pozohnowanju a wuſpewanju nekotrych ſchtuczkow, ſapocza ßo bórſy ſ horjeczahanjom ſwonow a na zyrkwinej weźi ſtajeſche miſchtr Tammer ſe Scherachowa kotlik, khoroj a kſchiz, ſo jedyn njewjedźiſche, hdze dyrbi najprjedy hladacz. Nehdze we 4 hodźinach bé wſcho dokonjane a ſ khérluſchom „Njech Bohu dźakuje“ ſkónczi ßo tutón rjany a kraßny ßwjedzeń.

Spéwy.

Kak budźe mi!

Kak budźe mi! hdyz junu ja
Na mojim ßmjertnym łożu
Wém, ſo ſa wokomiknjenja
Pſches wulku hnadu Bożu
Tón hréſchny ßwét mam wopuſchczicz
A ſ zuſonmiſtwa domoj hicz
Do njebjeſkeho raja.

Kak budźe mi! hdyz hnydom ja
Po mojej ßmjerczi tudy
Pſched ßud toh' prawoh' ßuduika
Mam ſtupicz hréſchnik khudy;
Kak budźe mi! hdyz widźu ja,
So ßamßna prawdoſcz njepomha,
Kaz jich nétk wéri wjele.

Kak budźe mi! hdyz junu tam
Mój Wumóżniko tebje
Na kraßnym thrónje wuhladam,
Hdzez ſmejeſch wokoł ßebje
Tam milliony jandzelow
A wobhnadzenych hréſchnikow,
Kiz ßo tam k tebi modla.

Kak budźe mi! hdyz junu ßo
Ssym wußlekł hréſchne cźéło,
Kiz je mje k hrjechej wabiło
Mi husto k padej byko,
Hdyz pſchekraßnjene cźéło ßo
Ssym woblekł tam, — mój Sbóżniko
O! kak mi tehdy budźe!

Kak budźe mi! hdyz budźa mi
Wſchě ßylſy ſatrjewane,
Kiz ßu pſchi wſchelkej ſrudobi,
Na ßwécze wupłakane;
Tam bratſja! junu ſhonju ja,
Kak Bóh, hdyz kſchiz mi pſchipóßła,
Je ſo mnu derje ménik.

Kak budźe mi! hdyz budźeja
Mje witacz moji lubi,
Moj ßyn a moja dźowęźicźka,
Kiz ßmjercz mi tudy rubi;
Hdyz mje mój luby nan a macz
Tam ſ wjeßelom b'dźa powitacz;
O! kak mi tehdy budźe!

Kak budźe mi! hdyz wuhladam
Tych ſtarych wótzow ßwjatych,
Hdzez Iſaak, Jakub, Abraham
A wjele druhich ſnatych
Tom' pſchekraßnjenom' Jehnjeczu
Cześcz, dźak a khwalbu ſpéwaju
Bjes pſcheſtacza a wéczńje.

Kak budźe mi! hdyz widźu tam
Tych ſłych a hréſchnych ludźi
Sso bliżicz k heliſkim płomjenjom;
Kiz na ßwécze ßu wſchudźi
Tym pobożnym ßo wußmjeli,
Po ſłych a hréſchnych puczach ſchli
A wumrjeli we hrécach.
Kak budźe mi! kak budźe mi!
Hdyz ſaßo wſchitzy rjeni,
Kiz tudy ßmy we towarſtwi,
Ssmy w njebju ſhromadzeni.
Haj! kak b'dźe nam, hdyz we njebju
My ſaßo tak kaz dźenßa tu
Ssej rjenje ſaſpéwamy.
Kak budźe mi! kak budźe mi!
Mi jara derje budźe,
Hdzez ſbózna radoſcz ſwjeßeli
Mje wobſtajnje a wſchudźe;
Kak ſbózny ßym źno na ßwécźi,
Hdyz ßo mój duch tam pſcheßadźi,
Hdzez mi tak derje budźe. Pětr Młónk.

Płaćizna žitowa produktow w Budyšinje
17. septembra 1864.

Dowoz: 7211 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			nižša.			srjedźna			Płaćizna na bursy, najwyšša			najnižša.		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np.
Pšeńca	5	2	5	4	20	—	4	27	5	5	5	—	4	22	5
Rožka	3	5	—	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Jećmjeń	2	15	—	2	10	—	2	12	5	2	5	—	2	12	5
Wowß	2	—	—	1	25	—	1	27	5	2	—	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	7	12	5	—	—	—	—	—	—	7	12	5	—	—	—
Jahły	8	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	2	5	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

14 tl. 20 nßl. a 14 tl. — nßl.
pšeńca 50—60 tl., rožka 33—34 tl.,
(to je: za 25 pruskich górcow.)
řěpikowy wolij (njeczišczeny) 12½ tl. — nßl.
(Czišczeny, kaž ßo w Budyšinje pšedawa stajnje něhdże 1¼ tl. drohšchi.a)

Pjenjeżna płaćizna:

W Lipšku, 17. auguśta. 1 Louisd'or 5 toler 15 nßl. ⅞ np. 1 połnowažazy czerwjeny złoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. 1¾ np.; winske bankowki 86¾.

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pšichipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wječor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wječor 6 h. 52 m.*; wječor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

†) Pšichisanknjenje do a se Zitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pšichisanknjenje do Zitawy.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Michałska cyrkej: Jan Bohuwěr Kasper, cigarrydźěłar na Zidowje, ſ Hanu Augustu Götzez ſ podhroda.

Pětrowska cyrkej: August Gewohn, schewz w Budyschinje, ſ Hańju Schramiz.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Gustav Adolf, Jana Bohuwěra Pjetschki, domownika w Fischerez papjerniku, ß. — Korla August, Jurja Kühle, dźěłaczerja w pólverniku, ß.

Michałska cyrkej: Marja Berta, Handrija Ssymanka, měschczana a khěžerja pod hrodom, dž. — Gustav Adolf, J. E. T. Neumanna, piekarja pod hrodom, ß. — Marja Augusta, Handrija Holanka, khěžkarja w Dobruschi, dž. — Hana Mathilda Amalia, Augusta Kuttnera, wobydlerja w Dobruschi, dž. — Jan, Handrija Khěžnika, khěžkarja w Nowych Bobolzach, ß.

Pětrowska cyrkej: Amalia Hana Ida, Korle Augusta Hobraka, tyscherja w Budyschinje, dž. — Jurij Pawoł, Handrija Nowaka, měschczana a hoscjeńzarja w Budyschinje, ß.

Michałska cyrkej: Ernst Bohuwěr, Jana Rychtarja, kublerja w Bórku, ß. — Marja Amalia, Michała Mita, fahrodnika w Zyżezach, dž. — Jan August, Jana Budarja, fahrodnika w Makym Wjelkowje, ß. — Oskar Pawoł, Hańże Kudźeliz se Židowa n. ß.

Zemrjeći:

Dźeń 2. septembra: Marja, Michała Handrika, wobydlerja na Židowje, dž., 3 l. — Korla August, Pětra Mužika, krawza a khěžerja na Židowje, ß., 3 n. — Jan Ernst, Handrija Keilinga, wobydlerja na Židowje, ß. — 13. Michał Wjeńka, kowarski a wobydleŕ pod hrodom, 57 l. 7 m.

Nawěštnik.

Jedyn dobry rólny kóń, 5 lět stary a walach, je na knježim dworje w Nadźanezach na pschedań.

Ssuche droždże,

wožebje **ſylne** a wschědnje **czerſtwe** pschedawa w Budyschinje na ßerbskej haßy

J. G. F. Uieckſch.

Großowe

broſtkaramelle

najlěpschi ßrědk k wotſtronjenju kaschela a k połóženju dychanja, kaž też k ſwarnowanju pſche dybawoſcz pschiſaſymnjenju w ſymnym czaßu.

Sa Budyschin a wokolnoſcz w hrodowskej haptyzy knjeſa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßkawju.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je ſtarodawnych czaßow dopokaſany, ſ najlěpschich ſelow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kžizomaj wschědnje krumom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschiſporja wobžernoſcz, płodži wjele mloka a ſadźěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Gustav-Adolfski ſwjedžeń w Barcze.

S pschiſwolenjom kralowſkeje direkcije, kaž tež bartſkeho kollaturſkcho knjejſtwa chze podpißane pobočne towarſtwo ßwój zyrkwinſki lětny ßwjedžeń, dali Bóh, na blizſcheho ßw. Michała (29. ſeptembra) w zyrkwi w Barcze ßwjeczicz. Pschi ßerbſkej Bożej ßłužbje, w dwěmaj hodžinomaj ßo ſapočzazej, budže knjes farař Jäckel ſ Horneho Wujeſda, pſchi němſkej, w 4 hodžinach ßo ſapočzazei, pak knjes farař Schöncka ſe Strawałda prědowanje dżerżecz. Pschi ſkónczenju Bożeje ßłużby budże kollekta k lěpſchemu ſjenoczeńſtwa ſkładowana.

Njech by tutón naſch lětny ßwjedžeń wjele pſcheczelniwych poßłuchariow a czinjerjow teho ßłowa namakał.

W Budyſchinje, 16. ſeptembra 1864.

Pobočne towarſtwo Guſtav-Adolfſkeho wuſtawa
pſches
Dr. **Auguſta Wildenhahna,** w t. cż. pſchedßydu.

Jenoż woprawdżity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny broſtſyrop nima) ſpodżiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſaźwanju, bróſtowym czerpjenju, ſchijowej wobczežnoſczi a jachłokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 ußl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

So ßym jenoż pſches **běły broſtſyrop** ſ fabriki knjeſa G. A. W. Mayera we Wrotßławju, kotryż ßym pola knjeſa Curta Albanuſa tudy kupił, mój ſatraſchny kaſchel wotbył, ja ſ tutym wobßwědczuja.

W Draždżanach, 16. haperleje 1864.

Eduard Rossbach, pſchekupz.

Nemski Phönix,

wohen ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Barlinſke wohenſawěſczaze towarwſto.

Założene 1812.
Sakładny kapital 2 millionaj tolerjow.

Tuto hižom 52 lět wobſtejace towarſtwo bjerje ſawěſczenja pſche wohnjowu ſchkodu horje po niſkich, ale twjerdych prämijach, hdžež ſawěſczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěſczenja wobſtarataj a wſchě wukožowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawař Serb. Now.,
G. Fasska w Ebersbachu,
agentaj barlinſkeho wohenſawěſczazeho towarſtwa.

W Budyſchinje.

W knihařni **Smolerja a Pjecha** w Budyschinje je sa 6 nßl. dostacz:

Napoleon I.

a jeho wójny.

Sa lubych Sserbow spißał

Jan August Pohonč.

W tej ßamej knihařni je dostacz: Familien-Kalender sa 5 nßl. a Ameisen-Kalender sa 5 nßl.

K wobstaranju wschitkich knihi we wschitkich ryczach, kaž tež journalow a czaßopißaw jako: Gartenlaube, Dorfbarbier, Bazar, Victoria, Illustrirte Zeitung, Ueber Land und Meer, Fliegende Blätter, Pilger, Sächsische Schulzeitung, Illustrirtes Journal atd., atd. porucza ßo

knihařnja **Smolerja a Pjecha**
pschi bohatych wrotach.

Dwaj muzej se ßwojimaj žonomaj możetaj stajne dźěło dostacz. Tež da ßo jimaj běrnjaza rola a ßo jimaj len ßyje, tež dostanjetaj drjewowe fóry. Wscho dalsche je shonicz pola Jana Rabowskeho w Pomorezach.

Mój
kaschczowy magazin,

hdjež ßu kóždy czaß kaschcze wschelakeje wulkosce s twjerdeho a mjehkeho drjewa po najtunischej płaczisnje dostacz, poruczam ja czesczenym Sserbam pschi potrjebje.

Möchel,
tyscherski mischtr pschi hrodowskej haßy.

Ratarske towarstwo
w Małym Wjelkowje

schtwórtk 29. septembra popołdnju w 5 hodźinach.

Maćica Serbska.

Sobustawy Maćicy Serbskeje móża pola maćičneho knihiskładnika k. překupca Jakuba darmo dostać: a) Napoleon I. a jeho wójny, wot J. A. Pohončа; b) Casopis towarstwa M. S. 1864 zešiwk I.

Dobrowolna subhastacia.

Schtwórtk 29. septembra t. l. dopołnja w 10 hodźinach budze ßo połburske kubło czo. 5 w Bronju pola Radworja, kotrež ma maßiwne twarjenja, w lěcze 1864 nowonatwarjene, a 41 górzow 100 kwadratnych prutow ležomnoscjow, s lětuschimi žnjemi a s pschitomnym żiwym a morwym inventarom, wumjeńka a hospody ßwobodne, na pscheßadźowanje pschedawacz.

Na pschewsacje je s najmjeńscha 3000 toler trjeba a je wscho dalsche na duju pscheßadźowanja na kubło ßamym honicz.

Khětro wjele

murjerjow, kamjenjołamarjow
a
kamjenjometzgarjow

dostanje, jeli to wjedro někak pschiwda, psches zyku symu pola podpißaneho derje sapłaczene dźěło.

P. Wendler,
murjerski mischtr w Budyschinje.

Swojim lubym a czesczenym Sserbam s tutym k nawjedźenju dawam, so mam nětko ßobotu ßwoju budu **blisko haptyki** na torhoschczu.

E. E. Kliemand,
knihiwjasarski mischtr.

Njedźelu 25. septembra popołdnju w 4 hodźinach budże ßo w Newßezach gmejnska wotawa pschedawacz.

Muž wot něhdże 40 lět, kiž wsche ratarske dźěło rosymi, ßo na jene kubło njedaloko Budyschina jako wotroczk sa 45 toler lětneje sdy pyta. Wón dyrbi, jeli možno, Sserb a s Prusseje byc a ma ßo s najmjeńscha sa tydźeń samotwicz. Hdje? to je shonicz we wudawařni Serb. Nowinow.

Wschitkim tym, kotsiž ßu pola mje 12. januara t. l. drjewo kupili, ale hischcze njesapłaczili, s tutym napominanje dawam, so bychu to tola hacz do 1. oktobra t. l. sczinili, dokelž bych hewak ßudnischy pschecziwo nim sakroczicz dyrbjał.

Zawnik, korczmař w Drobach.

Sstrjedu tydźenja je ßo jena wowza w Lětonju pschiwdała a może ßo po sarunanju wukožkow a pizy ežo. 3 tam saßo dostacz.

Maleschanska
drjewowa aukcia.

Wschitzy czi, kotsiž ßu sa drjewo, na tudomnych drjewowych aukciach w měßazu měrzu a juliju kupjene, tudomnej hajnischej kaßy winojczi, ßo s tutym na postajene wumènjenja, po kotrychž mějesche ßo bjes druhim hacz do kónza junija a augusta sapłaczicz, dopomnjeja.

W Maleschezach, 20. septembra 1864.

Wyschi hajnik Sachßa.

W knihařni Smolerja a Pjecha je za 7½ nsl. dostać: Časopis towarstwa Maćicy Serbskeje 864 zešiwk I.

Korczmaŕska ležomnoscz na pschedań.

Wo wßy Jeńkezach, něhdže ¾ hodžiny wot města sdalenej a pschi schußeju, s Budyschina do Lubija wjedžazym, ležaza

korczmaŕska a klamaŕska ležomnoscz

czo. 33

budže ßo se 4 akrami 101 kwadratnymi prutami walzowatych pólnych a łucznych ležomnosczow, jenotliwje abo tež w hromadže

wutoru, 27. septembra t. l.

dopołnja w 9 hodžinach

na spomnjenym městnje psches podpißaneho pod wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadžowanje pschedawacz, k czemuž ßo na kupjenje smyßleni pscheproschuja.

Tuta jara wunoschna ležomnoscz je wumjeńka ßwobodna a twarjenja ßu w najlěpschim rjedže.

W Budyschinje, 20. septembra 1864.

A. Franz, agent.

Napominanje.

Pschi rosdžělenju lětuschich prämijow protyki „Illustrirter Familien-Kalender" ßebi prämiju wot

50 tol.

hischcze nichtón žadał njeje. Njesnaty wobßedžeŕ protyki s dobywaŕskim czißłom njech ju teho dla w podpißanej knihaŕni sběhnje. Spomnjena protyka, s kotrejž je na lěto 1865 rosdžělenje prämijow sa 1000 tl. w pjenjesach a wobrasach sjednoczene, je hižom pschipóßłana a je sa 5 nßl. k dostaczu.

Knihaŕnja **Smolerja a Pjecha**

w Budyschinje.

Czesczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolnischo ßwój skład czaßnikow wschitkich družinow. Wschitke porjedženja ßo najwěsczischo a najsprawnischo wuwjedu pod rukowanjom najtunischeje płaczisny.

Tež pschispominam, so ßym ßerbskeje rycže tak derje mózny, kaž němskeje.

J. Schneider,

Firma: **Protza a Schneider,** czaßnikarjej na bohatej haßy w Liebnschiz domje.

Ja ßym nusowany, sjawnje k nawjedženju dacz, so ja s plumydžěłarjomaj Schmidtom a Wenzelom w Budyschinje na žane waschnje w swjasku njesteju, a so ßo te džěła, kotrež wonaj wobstarataj, po mojej poruczności njestanu.

S dobom poruczam ßo najpodwolnischo k twarjenju nowych a k porjedženju starych plumpow, a móžu kóždemu dobre džěło a najtunischu płaczisnu ßlubicz.

Jan Pötschka, plumpytwarjeŕ

na nožowej haßy czo. 141 w Budyschinje.

Jena ßwobodna sahrodniska žiwnoscz s 12 akrami 28 kwadratnymi prutami pola a łuki, kotrejž je 158 dawkskich jenosczow napołoženych, wumjeńka a renty ßwobodna, s inventarom abo bjes njeho, je w Skanezach pola Barta czo. 8 se ßwobodneje ruki na pschedań. — 900 tl. kupnych pjenjes móže na njej stejo wostacz.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkosczach, sa sale w 2 hacž 6 rukatych krónskich ßwěcznikach, wißaze lampy s blachowym a porzelanowym saßłonjatkom, stejaze blidowe lampy, džěłanske a latarnjowe lampy, kaž tež ruczne a nózne lampy we wulkim wubjerku a w nowych družinach mam najtunischo na pschedań.

Herrmann Rachlitz,

klempnarski mischtr,

na žitnej haßy czo. 50 w Budyschinje.

Etablissement.

Czesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscze s tutym najpodwolnischo k nawjedženju dawam, so ßym ßo tudy jako kóžkaŕ (kürschnaŕ) saßydlił. Ja proschu teho dla, mje pschi potrjebje wopytacz, a lubju dobre džěło a najtunischu płaczisnu.

W Budyschinje na ßerbskich hrjebjach czo. 551/182.

Franz Trullei,

kožkaŕski mischtr.

Knjesej Korli Rjeczzy na Delnym Židowje tsi krócz hrimotazu ßławu k jeho 26. narodnemu dnju, so ßo zyła wjelkowska dróha tschaße.

A. L..... Rolf Krake.

Emma Fahnauerec,

Jan August Pohonč, wučeŕ,

slubjenaj.

Bobolcy. **Malećicy.**

Nakladnikaj: Smoleŕ a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 40. — 1. oktobra. — 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — **Wojerski list ſ Holſteina.** — Ze Serbow: S Bukez. S Palowa. — S Budyſchina. — S pruſkich Sserbow. — S Budyſchina. — S Budyſchina — Přilopk. — Nawěštnik.

K nawjedźenju.

Čzi ßami czeſczeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiž chzedża ſa nje na ſchtwórte ſchtwórtlěto 1864 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. we wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadża. Čzi, kotſiž ßebi Serbſke Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam ſa 7½ nßl. ſkaſacz. Na pruſkich poſtach Serbſke Nowiny tez wjazy njepłacża hacz 7½ nßl. — Sa pſchinjeßenje do domu płaczi ßo ſakſkim poſtam ſchtwórtlětnje jenoz 1 nßl., kak wjele pak ma ßo pruſkim dacz, to my prajicz njemóżemy. Redakcia.

Swětne podawki.

Telegrafiſke depeſche wot zyłeho tydżenja.

Win, 25. ſeptembra. Konferenza teho dla tak pomału pokracżuje, dokelz dla mjeſow bjes Schleswig-Holſteinom a Danſkej hiſchcże wſchitko doſcz hładke ujeje. — Wſchitke wjetſche rakuſke wójnſke łódże ßu ſe ßywjerneho morja domoj powołane.

Aarhuus, 25. ſeptembra. Pruſke wójſko, nětydże 30,000 muži ßylne, ſměje ßwoje ſymſke kwartiry w połodniſchim Jütlandże.

Turin, 25. ſeptembra. Nětko je tu ſaßo měr a pokoj. Kral je dotalne miniſterſtwo ſe ßłużby puſcżił.

Paris, 25. ſeptembra. Franzowſki pósłanz je bamžej nowe franzowſkoitalſke wujednanje k nawjedżenju dał. Bamž je wotmolwił, ſo budże te poſtajenja tak pſchehladacz, kaž wone to ſaßłuża.

London, 25. ſeptembra. S Newyorka piſaja wot 16. ſeptembra: Unionſki general Sherman je wobydlerjam měſta Atlanty pſchikaſał, ſo bychu je ßwojimi ſmachami měſto wopuſcżili. General Grant je ßwoju lěwu ſtronu rosſchěrił.

Barlin, 27. ſeptembra. Bajerſka a Württembergſka ſtej ßem wojſewitej, ſo k poſtajenjam złonſkeho ſwjaſka pſchiſtupitej.

Flensburg, 27. ſeptembra. Prynz Bjedrich Korla ßo ſ Barlina wróczi a ſměje ßwoju hłownu kwartiru na hrodże Glücksburgu.

Kopenhagen, 27. ſeptembra. Wczera je ruſki wulkoknjaſ-naßlědnik ſaßo ßem pſchijěł a powjeda ßo, ſo je jeho ßlub ſ prynzeßynu Dagmaru wěſty.

London, 27. ſeptembra. S Newyorka wot 20. ſeptembra piſaja: General Sheridan je ſeparatiſkeho generala Carly'a w ſhenandoahſkej dolinje ſbił.

Frankfurt, 28. ſeptembra.: Pjatk ſměje winſka konferenza ßwoje pjate poßedżenie. Danſke a pruſkorakuſke miniſterſtwo je poſtajenje mjeſow ſa dobre ſpósnało.

Kopenhagen, 29. ſeptembra. Wczera mějeſche prynzeßyna Dagmara ſ ruſkim wulkok njaſomnaßlědnikom Mikławſchom ßlub.

Win, 29. ſeptembra. Franzowſki pósłanz je ßem pſchijěł, ſo by rakuſkemu knjezerſtwu franzowſkoitalſke wujednanje wojſewił. — Saſki miniſter Beuſt je ßem pſchijěł.

Sakſka. W Bollungu pola Polcznizy wudyri 20. ſeptembra w domje płatoweho faktora Mildy woheń a bu ſpomnjeny dom, hacz runje je maßivny, jara wobſchkodzeny, dokelz je ßo nutska wſcho wupaliko. Milda je wjele ſchkodowak, dokelz ßwoje wězy ſawěſczene njemějeſche. — Na lipſczanſkej maßy, hdzez bě kranjenje pjenjes ludzom ſ dybſaka něktore dny trochu ſaſtako, ßu paduſchi 20. ſeptembra ßaßo wſchelakich zuſnikow wobkranyli. Polizia hiſchcze zaneho tajkeho paducha doßahnyka njeje a je tez to jara czezko, dokelz woni jenoz tam, hdzez je wulka cziſchczenza, ludzom pjenjesy ſ dybſaka wuczahnu a to na tak ſkradzne waſchnje, ſo ßu dawno prjecz, prjedy hacz ßo wobkranjeny na ßwoju ſchkodu dohlada. — W Geiersdorfje pala Buchholza je ßo 21. ſeptembra wjeczor Seeligez pſchadownja (Spinnerei) wotpalika. Wona bě runje dotwarjena a chzychu w bliſchich dnjach w njej dzěłacz poczecz. Schkodowanje wunjeße 40,000 tl. — W Niſchwitzu pola Wurzena wotpalichu ßo 24. ſeptembra twarjenja dweju Steudez burſkich kubłow a ſpalichu ßo wyſche bohatych znjow tez 1 ſrěbjo, 1 rjeczaſnik, 4 nimale wukormjene ßwinje a tójſchto proßatow. — W Lubiju ßu paduſchi knihikupzej Dümmlerej w nozy 27. ſeptembra 400 tl. a něktre wězy kranyli.

Pruß y. Němſki zkonſki ſwjaſk (Zollverein) najſkerje zyle tajki woſtanje, kajkiz je byk, hacz runje Bajerſka a Württembergſka hacz do poßlenich dnjow tak ezinjeſchtej, kaz byſchtej wotpanycz chzykej. Po tajkim zyłym zollverein k pruſkofranzowſkemu pſchekupſkemu ſjenoczeńſtwu pſchiſtupi. — Něktre nowiny wudawaja, ſo khězor Napoleon ßam po ßwoju mandzelſku do Schwalbacha pſchijědze a pſchi tutej ſkładuoſczi pruſkeho krala a ruſkeho khězora wopyta, kiz budzetaj tehdy wobaj w Baden-Badenje. Pruſka kralowa mjenujzy w tu chwilu w tutych kupjelach pſchebywa. — Maneuvry gardy a t. d. ßu ſandzeny tydzeń ſkónczene. — Proceß pſchecziwo Polakam ſ kózdym dnjom na waznoſczi wotebjera, pſchetoz ſ jich wulkeho wobſkorzenja jedyn kruch po druhim wotpaduje, tak ſo ſkoro pſchi kózdym poßedzenju ſjawneho ßuda něktrych wobſkorzenych Polakow puſchcza. Pruſki ſtatny ryczník mjenujzy na to ſkorzi, ſa ßu woni pſchecziwo Pruſkej ſkutkowacz chzyli, ale to wón na zane waſchnje dopokaſacz njemóże; pſchetoz to jenoz hodzi ßo jim dopokaſacz, ſo ßu pſchecziwy Ruſkej ſkutkowali, ale to zadyn pruſki ßud roßßudzicz nima.

Rakuß y. Saſki krónprynz Albert je na wopytanje do Wina pſchijěł. — Rakuſkemu knjezerſtwu ßo mało lubi, ſo pak je Napoleon ſ italſkim kralom ſaßo nowy ſwjaſk ſczinił, pſchetoz poßleni kónz tuteho ſwjaſka njebudze tola najſkerje niczo druhe, hacz wójna wo Benezianſku. — Jednanja, kotrez jedyn pruſki a jedyn rakuſki radziczel pſchekupſkich nalezno ſczow dla w Praſy wjedzetaj, drje bjes wuzitka woſtanu a to czim bóle, dokelz ßo ſtary zolvercin w ßwojej zykej połnoſczi ponowi.

Italia. Khězor Napoleon je ſ italſkim kralom wujednak, ſo ma franzowſke, w Romje ſtejaze wójſka Rom ſa dwě lecze wopuſchczicz a ſo ma w tutym czaßu bamz ßwoje wójſko tak pſchiſporicz, ſo budze 12,000 muzi ßylne a wón njebudze zane zuſe wójſko wjazy k ßwojemu ſakitanju trjebacz. Jeli ſo pak by tola nekajkeho ſakitanja trjeba měk, dha budze jeho italſki kral pſchede wſchitkej ſchkodu ſwarnowacz. — Sa to, ſo franzowſke wójſko Rom wopuſchczi, je italſki kral ßlubicz dyrbjak, ſo bamzej město Rom a tón kraj woſtaji, kotryz bamz w tu chwilu hiſchcze wobßedzi. Wón je tez dale ßlubicz dyrbjak, ſo ßwoje bydlenje ſ Turina do Florenza pſchepołozi, a tak ſjawnje połaze, ſo Rom wjazy ſa hłowne město měcz nochze. — Turinſzy, kotſiz na tajke waſchnje kralowſki dwór a wſchelake wyßoke ſaſtojnſtwa ſhubja, ßu ſ tutej wězu jara njeſpokojni a ßu tez, kaz ßmy hizom tydzenja pißali, teho dla kuſk ſbězka a hary ſehnali, pſchi kotrymz ßu nětotſi wojazy a tójſchto měſczanow wo zywjenje a ſtrowoſcz pſchiſchli. Nětko je w Turinje ſaßo měr a pokoj, a ßu ßo dopomnili, ſo ſ harowanjom tola tu wez pſcheczißnycz njemóża. — We wujednanju bjes Napoleonom a italſkim kralom je pjecza tez prajene, ſo chze ßebi Napoleon prózu dawacz, ſo by italſki kral Benezianſku, kotruz hiſchcze Rakuſka twjerdze dzerzi, na měrnym puczu doſtak. Napoleon móże wſchelake, to je wěrno, ale ſo by wón rakuſkemu khězorej Benezianſku na měrnym puczu ſ rukł wſacz móhł, to ßo nam tola prawje wěricz nochze; wjele wjazy tuto, Benezianſkeje dla ſczinjene poſtajenje ſa tym wonja, jako byſchtej Italia a Franzowſka po nětotrych lětach wójna wo Benezianſku wjeſcz chzykoj. A ſ tajkim měnjenjom tez we Winje na tu wěz hladaja a ßu ſ njej jara njeſpokojni A ſchtoz ſakitanje a wobarnowanje bamza wot italſkeho krala naſtupa, dha je to tola jara dzimua a, móhł rjez, wulzy falſchna wěz. Italſki kral je mjenujzy teho dla, dokelz je bamzej wulki kruch kraja wſak, wot bamza ſ katholſkeje zyrkwje wuſanknjeny a do kótby daty (in den Bann gethan). A tajki móznak dyrbjak nětko bamza ſakitowacz, móznak, kiz je wot njeho ſaklaty? To ßa nam tola tez tak prawje wěricz nochze a ſda ßo nam ſkerje, ſo Rom na tajke waſchnje czim wěſcziſcho do ruki italſkeho krala panje: Napoleon pak móże bjes tym prajicz, ſo wón jenoz měr a pokoj zada a ſo je teho dla tak ſkutkowak. — W Italii je hewak lud ſ tutym wujednanjom bjes Napoleonom a italſkim kralom ſ wjetſcha wſchudzom derje ſ pokojom.

Amerika. Wo nowym mexikanſkim khězoru je mało doſcz ßłyſchecz, ſchtoz je ſnamjo, ſo drje ßwoju wez derje doſcz wjedze. Tak wjele je pak tola wěſte,

so je tam pschezo hischcze jena strona, kotraž jemu napscheczíwo skutkuje a so jeho wójsku s brónju w ruzy napscheczo staja. Ale dokelž su mozy tuteje strony skabe, dha dale bóle wotebjera.

Schtož wójnu bjes unionistami a separatistami nastupa, dha unionistojo w poslenim czasu drje dale pokraczowali njejsu, woni njejsu pak tež nihdze zofacz trjebali a to je hižom wulki dobytk sa nich. Wosebje je to sa separatistiske hkowne město Richmond jara wobužne, so je weldonska želesniza w unionskej ruzy; pschetož psches to je wschón pschiwos wotrěsnjeny a je nětko w Richmondze tak drohe, so pjecza měch muki na 100 tl. płaczi.

Wojerski list s Holsteina.

Wot K. Młónka s Dziwoczíz.

Heiligenhafen pschi naranschim morju, 20. septembra 1864. Wot 5. septembra sym nětko w městaschku Heiligenhafenje. Tudy sa mnje dale niczo wopomnjenja hódne njeje, hacz so je tu wjele ludzi, kiž so jeniczzy wot rybykojenja živja, a w naschich kwartirach najbóle niczo k jědzi nimamy, hacz rybu, kotrež su tu psches měru tunje. W pschistawje (Hafen) widzi jedyn stajnje czołmy połne rybow, kiž so na wosy won nosscha a dale rospschedawaja. Tež pschijěsdżnje sem wjele zusnych wulkich pschekupskich łódzow, kiž jow pak twory pschiwjesu, pak něschto sasso sobu bjeru, a ja sym sebi hižom wjele tajkich wulkich łódzow wobhladak a we nich nutska pobyk. Tež pschijědze sem kóždy tydzeń dwójzy jena parna łódź, kotraž wot Lübeka psches fehmarnski sund do Heiligenhafena, a wot jow hacz do Kiela jěsdzi, a móže so kóždy do spomnjenych městow sobu wjesez.

Njedzelu 11. septembra sym s někotrymi wojakami na kupje Fehmarnje byk, so bych sebi ju wobhladak; pschetož wona jenož něhdze 2 hodźinje wot Heiligenhafena sdalena leži. My dzěchmy wot Heiligenhafena hacz k femahrnskemu sundej a smy so tam psches sund na kupu pschewjesez dali. Ja sym sebi tam městaschzy Burg a Petersdorf wobhladak, kaž tež wschelake druhe wobhladanja hódne wězy. My so hakle wjeczor posdze domoj wróczichmy. Hdyž njebudzichu tak wulke żołmy byke, dha budzichmy so hnydom s Heiligenhafena po morju wjesli, hacz k kupje, ale tehdom bě morjo njemérne a budzische nam nasch czołm snadz powaliko. Na Fehmarnje su jara rjane, płódne pola a tam wscho jara derje bjes wscheho hnojenja rosczę; jenož to tam skorzicz skyschachmy, so jim ludzo pobrachuja, kiž bychu jim pomhali žně domoj khowacz. Kupa Fehmarn je nimale zyle runa, žaneje hory njeje nihdze widzecz. Wysche spomnjeneju městaschkow je tam hischcze 32 wsow.

Jeli wjedro jenoz trochu spokojaze, dha dyrbimy kóždy dzeń wot 6 hodźinow rano exercirowacz a so tudy na polach wokoło honicz, hdzež druhdy hakle popołdnju sasso domoj pschińdzemy, a teho dla žadyn dźiw njeje, so jedyn nimale kóždy tydzeń nowe póduschе trjeba, dokelž to khětro wo schkórnje dze. S wopředka rěkasche, so budzemy dyrbjecz s Hannoverskimi w khromadze maneuvrirowacz, ale to so stako njeje. Hewak to s wěstoscu wěm, so su někotre kompagnije tsělzow a jena batteria s Neustadta wuczahnyli, so bychu s Hannoverskimi maneuvrirowali. — Sandzenu srjedu smy psched oberstom Boxbergom a sobotu psched generalom Schimpffom exerzirowali, a staj naš wobaj jara khwalikoj, so mózemy krasnje exercirowacz. Pschichodny pjatk pak je wulka revüa, a tak to stajnje pschezo dze, a mamy po tajkim wěsczе czinicz doscz, hdyž chze jedyn wschudzom wobstacz.

W poslenim liscze běch Wam pisak, so je so na tudomnym ryczerkuble Lübbersdorfie tejko krumow tepiko; ale tuto ryczerkubko je, jako běch hischcze w Oldenburgu, wjele wjetsche njesboze měko; pschetož dopołdnja w 9 hodźinach w tamnych knježich hródzach horka na synowych kubjach woheń wudyri a to tak rucze a s tajkej mozu, so je so 83 krumow a 200 wowzow s wowczerjom sobu, spaliko. My tehdy runje bliško Lübbersdorfa exerzirowachmy a jako woheń wuhladachmy, dha tam rucze běžachmy, hdyž pak do dwora pschińdzechmy, dha tamni ludzo hakle pytnychu, so so wscho palicz poczinje. My wojazy smy hischcze něhdze 30 krumow s palazeje hródze won wuhnali, wowzy pak žane wón njekrydnychmy. Tón knjes ma so jeniczzy nam wojakam dzakowacz, so so hischcze dwě wulkej, se skomu krytej twarjeni sobu spalitej njejstej, ale tsěcha bě wschudzom tak połna wojakow, so so tych dla sapalicz njemóżesche. We wschelakich holsteinskich nowinach su teho dla naš sakskich wojakow jara khwalili, so smy tak pomozni a pschi wschěm tak wutrobiczi byli.

Žně tudy hischcze pschezo domoj njejsu, tola bě sandzeny tydzeń wjedro rjane, tak so bu jara wjele žita domoj swoženeho, ale prjedy hacz budza žně do czista domoj, to budze snadz hischcze 2 njedzeli tracz, pschetož wowsa tu hischcze wjele njesyczeneho steji a je hischcze seleny.

Na tudomnych ryczerkublach maja tež wschelake ratarske maschiny a syku wjele se žitosyczazymi maschinami. A tudy na jenym polu njedaloko města steji jena parna młóczaza maschina. Młóczenje s njej tak rucze dze, so mataj dwaj muzej, kiž snopy do maschiny mjetataj, czinicz doscz. Hewak bě něhdze 20 muži wokoło tuteje maschiny w dzěle. — Wjele dobreho atd. — K. H. Młónk, kral. sakski serbski wojak.

Ze Serbow.

S Bukez. Nasch Bożi dom dostanje w bliżschim czasu nowe bohate, rjane wudebjenja. Na woltař mjenujzy pschińdże wulki wobras, kotryż je w Draždżanach pschi tamnischej akademiji dżełany a 1200 tol. płaczi. Pschedstawja pak tón ßamy „Khrystußowe k njebju stpicze.“ Woltař ßo teho dla w tu khwilu hużom pschetwarjuje, so by ßo wobrasej pschiprawił a pschihodźił. Tole pschetwarjenje budże też ſ najmjeńscha 300 tol. khoschtowacz. Dale dostanje też woltař, każ też klětka a dupa zyle nowu drastu: tule, każ ßłyschimy, wot danje tych pjenjes, kotrež nĕczinska loża wobßedźi. Spomnjeny wobras pak pschińdże wot pjenjes, kotrež krajne stawy kóżde lĕto sa tajke wudebjenja ſ krajneje pokładnizy pschiſwola.

S Palowa. Sańdżenu ßobotu 24. septembra dżełaschtaj dwaj młodaj cżłowjekaj se Schumborna w koſczerni (Knochenmühle) w Nowym Mĕſcze pola Wotrowa. Pschipoldnju w 12 hodzinach woteńdże jedyn wot njeju, druhi mĕjeſche pak, ſ mjenom Korla August Hornoff ſ Palowa, cżeßla a 28 lĕt stary, hischcze nĕschto spody jeneho koła cżinicz a bjes tym, so tam wón dżełasche, bu wonka na hischcze njewußlĕdżene waschnje spuschczadło sczehnjene, tak so ßo koła poczachu wjerczecz a palzate koło jeho doßaże a rosmjecze, so bĕ wón na mĕſcze morwy. Jeho wotemrjete cżĕło bu sańdżenu wutoru pod wulkim pschewodżenjom pohrjebane.

H. S Budyschina, 26. septembra. Na pczołarskej wustajeńzy mĕjachu kołcze abo kaschcziki, ſ italſkimi abo cżornymi pczołami wobßadżene, ßlĕdowazy wustajerjo: 1) Ryczerkubleŕ se Schlieben nad Friedersdorfom 3 kołcze; 2) schoßař Strauba ſ Małeho Wjelkowa 21 k.; 3) najeńk Stoß ſ Maleczis 1 k.; 4) kożuchař Stiehl ſ Riesy 1 k.; 5) mydłař Rümchert ſ Riesy 1 k.; 6) mydłař Rychtař ſ Radeburga 4 k.; 7) Thomas ſ Małeho Wjelkowa 3 k.; 8) wucżeŕ Tietza ſ Bolborz 2 k.; 9) młynk Zieſch ſ Rennersdorfa 6 k.; 10) tón ßamy 6 k.; 11) blidař Hempel ſ Porschiz 3 k.; 12) młynk Róbel se Ssmochcziz 5 k.; 13) pjekař Eckart ſ Kamenza 3 k.; 14) wucżeŕ Saupa se Strawatda 1 k.; 15) fahrodnik Heida ſ Trjechowow 1 k.; 16) wucżeŕ Höhna ſ Luki 1 k.; 17) a 18) Bergmann a Parchmann ſ Prytez 2 k.

Myta dostachu cżo. 13=15½ tl., 17 a 18=10 a 2 tl., 9=9 tl., 2=10 tl., 11=7 tl., 1=3 tl., 12=3 tl., 8=3 tl., 6., 14., 15., kóżde 2 tl.

Prósne kołcze wschelkoho napohlada bĕchu wustajene wot 19 wustajerjow 36 cżißkow. Bjes nimi wusnamjenjachu ßo jedyn kołcz ſa tſi roje (trojak= Dreibeuter) wot wucżerja Tietzy ſ Bolborz, jedyn schĕſcżorak (Sechsbeute) wot schoßarja Menzela ſ Wopakej, jedyn schtyrirojak (Vierbeüter) wot Eckarta ſ Kamjenza, schleńczany kołcz wot Thomaßa ſ Małeho Wjelkowa, a drjewjany wot wucżerja Kulmana. Poßleńschi bĕ derje dżełany, mĕjeſche wo ßrjedża ßłómu a wonkach bĕ derje a rjenje lakirowany. S nutskach bĕchu wobłuki (Rähmchen) na jenym boku we grocze wißate. (Po mojim ſdaczu njebĕ ta zyła wĕz hłupa, a hacz runje wschelke hłoßy pschecżiwo Kulmanowemu kołczej wustupowachu, dha ßo tola nadżijam, so budże tutón nowokonſtruirowany kołcz posdżiſcho ſa dobry spósnaty a pschi pczołarjenju wĕſcze nałożowany). Myta dostachu: Menzel ſ Wopakej 8 tl., Tietza 6 tl., Thomas 5 tl, Fährmann ſ Wulkeho Schunowa 4 tl., Hempel 3 tl., Paul, Eckart, Roſcher ſ Wosporka, Pjetawa ſ Hucżiny, se Schlieben, Fröda se Ssmochcziz a Langa ſ Hernhuta kóżdy 2 tl. Pschi gratach bĕſche wot 27 wustajerjow 57 cżißkow wustajenych. Myta dostachu: wucżeŕ Rolla 5 tl. ſa praſſu, teho runja Langa 3 tl., wucżeŕ Mihan ſ Luha ſa jene klĕchcze 2tl., wucżeŕ Helma ſ Dżiwoczicz ſa wóſkowy hornyk wot blachu 2 tl., po tolerju pak Robel, Gehda ſ Wittgendorfa, Thurm ſ Budyschina, Pjetawa a Tietza. —

Poßlenje wotdżĕlenje wopschija dobytki. Wot 17 wustajerjow bĕ 27 cżißkow wustajenych. Sa schleńzy dostachu myta po tolerju: Bergmann ſa dwĕ, duchowny Leupold ſ Reibersdorfa, Robel, wucżeŕ Kroker se Sohlanda, klamař Harnap se Semiz, Zimmer ſ Brĕſowa; po pół tolerju: Herbrig ſ Hojbina, Fröda ſ Wadez, Gehda a Helma ſa druhe wĕzy.

S pruſkich Sserbow. W tutych dnjach ſtaj dwaj Sserbaj po khwalobnje wobſtatym pruhowanju ſeminar w Rychbachu wopuſchczikoj a je prĕnſchi wot njeju, k. H. Ssuſchko ſ Bĕkeho Khołmza, ſa pomozueho wucżerja w Hbjelſku, a druhi, k. K. Fridо ſ Borkhamora, ſa wucżerja w Brĕtnej postajeny. — Jako nowy ſeminariſt bu K. Möhn ſ Delneje Stróże na rychbachſki ſeminar pschijaty.

S Budyſchina. Sańdżenu póndżelu je murjeŕ Schołta se ßukelińkeje haßy w tudomnych wulkich młynach pschi wotroſchtowanju pſches to, so je ßo rĕbl wobraſył, tak ſtraſchnje dele panył, so je na mĕſcze wumrjeł.

Sańdżenu ßobotu bu hewak hižom bĕdny wichſupſchedawař Schmidt ſ garbarſkeje haßy na kamjeńtnej haßy tak ßylnje wot Bożeje ruczki ſajaty, so dyrbjachu jeho na wosu domoj dowjeſcz. Wón je nĕtko tak hubjeny, so je jenoż jena ruka hiſchcze cżiła a dyrbja jeho druſy pſchekładowacz.

Dokelż je w tudomnej Mörbitzez fabrizy nĕtko tejko dżełacz było, so je teper, kiż ma lokomobilu wobſtaracz, nimale hacz do nozy tepił, a chżychu jemu trĕbny wotpoczink popſchecz, bĕchu teho dla jenemu druhemu, kiż teje wĕzy drje doſcz ßwĕdomy był njeje, tajke te-

pjenje poručili. Tutón bě wóndanjo, jako běchu čjiščenja dla wodu ſ kótła puſchczili a nowu njenaleli, rano ſahe ſatepił a je ßo pſches to kotoł tak pſchepalił, ſo drje lokomobila wjazy kmana njebudże, ſ najmjeńſcha w tychle dnjach njeje dźěkała.

S Budyſchina. Wóndanjo je naß k. Oßip Maximowicz Bodjanſkij, profeßor ßłowjanſkeje ryczе a literatury w Moſkwje, ſe ßwojej knjenju mandźelſkej wopytał. Wón je hižom w lěcze 1842 we Łužizach pobył a bě jedyn ſ tych prěnich wuczenych, kiž zuſym Sſłowjanam k nawjedźenju da, ſo je tudy hiſchcze ßerbſko-ßłowjanſka ryczˇ żiwa. — W tutych dnjach wopyta naß, ſo by ßerbſku ryczˇ a narodnoſczˇ nawjedźiła, knjeni Jekatarina Pjetrowna Raſchetowa rodźena wjerchowka Makſutowa, mandźelſka generalmajora a direktora hornißich naležnoſczow ruſkeho khěžorſtwa, k. Raſcheta w Petersburgu. S njej běſche też jeje knježna dźowka.

Přilopk.

* W Ohornje pola Połčnizy bu 26. ſeptembra wjeczˇor we 8 hodźinach khěžeŕ Pfützner, jako wo jſtwje ſa khachlemi ßedźeſche, wot někoho ſatſělený, kiž ſ wonka ſ kulku do njeho tſěli. Jeneho człowjeka, na kotrehož teho dla tukaja, ßu ßadźili.

* Bjes Joſefinom a Kralowohradcom pſchiczˇeże 23. ſeptembra, jako tam runje artilleria maneuvrirowaſche, ßylne njewjedro. Błyſk dyri do jeneje batterije a ſaraſy jeneho wyſchka, 2 kanonirow a 3 konje. Te druhe konje běchu ßo wſchě ſpłóſcheli a tam ſatraſchnuje wokoło zychnowachu.

* Budyſki ſjawny ßud je 23. ſeptembra dotalneho gmejnſkeho prjódkſtejerja Vogela ſ Hucžiny teho dla, dokelž je jako rychtaŕ jenož někotre toleŕ pjenjes pſchekſchiwił, k 1lětnej dźěkańi wotßudźił.

Cyrkwinske powjesće.

Křćeni:

Michałſka cyrkej: Alma Linna, F. W. Ihle, khěžerja a ſchewza na Židowje, dž. — Ernſt Bohuwěr, Jana Bohuwěra Frenzela, khěžerja a pjekarja na Židowje, ß. — Korla Ernſt, Auguſta Wjazki, wulkoſahrodnika w Kehlnje, ß. — Hana Amalia, Handrija Mita, kamjenjerubarja na Židowje, dž. — Jan Auguſt, Jana Auguſta Rjeczki, wobydlerja w Dobruſchi, ß. — Hana Madlena, Handrija Förſtarja, wobydlerja w Nadźanezach, dž.

Podjanſka cyrkej: Marja Madlena, Jana Auguſta Fulka, murjerja na Židowje, dž. —

Zemrjeći:

Dżeń 15. ſeptembra: Marja Madlena Emma, Bohuwěra Sarenka, wojnarſkeho miſchtra na Židowje, dž., 17 m. Handrij Schmidt, nózny ſtražnik na knježim dworje w Czichońzach, 56 l. — 20., Hana rodž. Marczinkez, Pětra Kſchižanka, wobydlerja na Židowje, mandźelſka, 51 l.

Cahi sakskošlezyuskeje železnicy z budyskeho dwórniśća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pſchipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. weczˇor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; weczˇor 6 h. 52 m.*; weczˇor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

†) Pſchiſanknjenje do a ſe Žitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pſchiſanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.
13 tl. 20 nßl. a 13 tl. 15 nßl.
pſchenż a 47—57 tl., rožka 32—34 tl.,
(to je: ſa 25 pruſkich fórzow.)
rěpikowy wolij (njeczˇiſczˇeny) 12½ tl. — nßl.
(Czˇiſczˇeny, kaž ßo w Budyſchinje pſchedawa ſtajnje něhdże 1¼ tl. drózˇſchi.a)

Nawěštnik

Czˇeſczˇenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcze poručam najpodwolniſcho ßlědowaze muki w najlěpſchich druźinach:

winſki khěžorſki wuczˇah
(Kaiſer-Auszug),
pſcheńczˇnu muku: Kaiſer-Auszug,
pſcheńczˇnu muku: No. O, I, II, III,
běłu rżanu muku,
czˇornu muku,
grieß k pizowanju,
rżane wotruby.

So ja tak tunjo pſchedawam, kaž je jenož někak mózˇno, a ſo nichtón lěpſchu tworu po jeje dobroſczi podawacz njemóże, wo tym móże ßo kóżdy kupowaŕ kóżdy czˇaß pſcheßwědczˇicz.

Na kamjeutej haßy czˇo. 567.

Mukowe khlamy
P. Kapplerja.

Powschitkomna aßekuranza w Triescze.

Powschitkomna aßekuranza sawěsczuje pschi rukowanskim fondsu wot 20 millionow schěßnakow:

a) twory, mobilije, žně a wscho hibite wobßedžeństwo;
b) kubła pschi puczowanju psche transportnu schkodu;
c) wona poskicza sawěsczenja na žiwjenje czlowjeka na najwschelaksche waschnje sa najtunische twjerde prämije a wudawa poliey we pruskim kourancze.

Schkodowanja ßo psches generalnu agenturu w Lipsku po snatym liberalnym waschnju reguliruja a w pruskich tolerjach hnydom wupłacza.

K wschemu wukasowanju je rad hotowy

Julius Altmann,
hłowny agent s Budyschin a wokolnoscz.

Dr. Whithowa wodźiczka sa wocźi

wot **Tr. Ehrhardta** w **Altenfeldźi** w **Thüringskej**, s wjazorymi privilegiami wyßokich wjeřchow poczesezena wopokasuje ßo bje wschitkmi dotalnymi wocźi hojazymi ßrědkami psches ßwoje sbožomne skutkowanje wschědnje jako najłahodnischa a najlěpscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móže ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrědk a jako

wěsta pomoz sa ludźi na woczomaj bědnych

kożdemu poruczecz. Wona hoji wěscze a rucze a be wschitkich schkódnych szjewkow, woßebje pschi sahorjenju, szeřpuenju, ßuchoczi, ßylsowanju a bježenju woczow, kaž tež pschi ßłaboszi po bjelmi a płaczi bleschka s wułožowanjom jenož 10 nßl., a dźjeła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldźi w Thüringskej.

Skład sa Budyschin w hrodowskej haptyzy.

Němski Phönix,

woheń sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiž jenož psches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny brostsyrop nima) spodźiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sažwanju, bróstowym czeřpjenju, schijowej wobczežnosczi a jachlokascheln wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wôsporku, — **J. A. Panlisch** w Rakezach.

S tutym ja lubjerad wobßwědczuju, so je jenož psches **Mayerowy běły brostsyrop** se składa pschekupza knjesa Korle Neumanna w Haynawje moja žona ßwój satraschny kaschel, kotryž je ju 1½ lěta czwilował, do czista wot była.

Gr.-Tschirbsdorf, 30. junija 1864. **Tilgner,** kubleř.

Ssuche droždże,

wožebje **fylne** a wschědnje **czerstwe** pschedawa w Budyschinje na ſerbskej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkoſczach, ſa ſale w 2 hacž 6 rukatych krónſkich ſwěczńikach, wißaze lampy ſ blachowym a porzelanowym ſaßłonjatkom, ſtejaze blidowe lampy, dźełanſke a latarnjowe lampy, kaž tež ruczne a nózne lampy we wulkim wubjerku a w nowych druźinach mam najtuniſcho na pſchedań.

Herrmann Rachlitz,
klempnarſki miſchtr,
na žitnej haßy czo. 50 w Budyſchinje.

Czeſczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolniſcho ſwój ſkład cžaßnikow wſchitkich druźinow. Wſchitke porjedźenja ſo najwěſczijſcho a najſprawniſcho wuwjedu pod rukowanjom najtuniſcheje płaczißny.

Tež pſchiſpominam, ſo ſym ſerbſkeje ryczże tak derje mózny, kaž němſkeje.

J. Schneider,
Firma: **Protza a Schneider,** cžaßnikarjej
na bohatej haßy w Liebuſchiz domje.

K wobſtaranju wſchitkich knihi we wſchitkich ryczach, kaž tež journalow a cžaßopißaw jako: Gartenlaube, Dorfbarbier, Bazar, Victoria, Illuſtrirte Zeitung, Ueber Land und Meer, Fliegende Blätter, Pilger, Sächſiſche Schulzeitung, Illuſtrirtes Journal atd., atd. poruczа ſo

knihařnja **Smolerja a Pjecha**
pſchi bohatych wrotach.

W poprjanzowej haßy bu ſańdźeny tydźeń jena móſcheń leżo woſtajena, w kotrejž bě 1 tl. 9 nßl. 7 np. —Sprawny namakař chzyk ju ſa pſchihódne myto we wudawařni Serb. Now. wotedacz.

Mój kaſchczowy magazin,

hdyž ſu kóždy cžaß kaſchcze wſchelakeje wulkoſcze ſ twjerdeho a mjehkeho drjewa po najtuniſchej płaczißnje dóſtacz, poruczam ja czeſczenym Sserbam pſchi potrjebje.

Möchel,
tyſcherſki miſchtr pſchi hrodowſkej haßy.

Czeſczenym Sserbam ja ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedźenju dawam, ſo wjazy na hornczeŕſkej haßy njebydlu, ale ſo ſym korczmarſtwo na Hoſchiz haßy czo. $^{697}_{329}$ na ſo wſak a je na nowy tydźeń wobczahnu. Za proſchu teho dla wo dobroczziwe wopytowanje a budu ja kóždemu kóždy cžaß ſe wſchelakim dobrym piczom a ſ dobrej ſymnej jědźu najtuniſcho poßłużecz.

Jan Krawz.

Swojim lubym a czeſczenym Sserbam ſ tutym k nawjedźenju dawam, ſo mam nětko ſwobotu ſwoju budu **bliſko haptyki** na torhoſchczu.

E. E. Kliemand,
knihiwjazarſki miſchtr.

Khětro wjele

murjerjow, kamjenjołamarjow a kamjenjometzgarjow

doſtanje, jeli to wjedro nékak pſchiwda, pſches zyłu ſymu pola podpißaneho derje ſapłaczene dźěło.

P. Wendler,
murjerſki miſchtr w Budyſchinje.

Płaćizna žitowa produktow w Budyšinjez 24. ſeptembra 1864.

Dowoz: 6906 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			nišša.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najnišša.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np.
Pšeńca	5	2	5	4	20	—	4	27	5	5	5	5	4	27	5
Rožka	3	5	—	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	—	—
Jeczmjeń	2	15	—	2	10	—	2	12	5	2	15	—	2	12	5
Wowš	2	—	—	1	20	—	1	27	5	2	—	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	7	10	—	—	—	—	—	—	—	7	10	—	—	—	—
Jahły	7	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	4	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zeut. ſyna	1	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane ſymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenjeżna płaćina:

W Lipſku, 17. auguſta. 1 Louisd'or 5 toler 15 nßl. 7/8 np. 1 połnowažazy czerweny ſłoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. 1¾ np.; winſke bankowki 86¾.

Eduard Hartmann, w Budyschinje

na ſnutsknej lawſkej haßy

porucza ßwój wulki ſklad nowych, ſ maßy pſchiwjeſenych tworow jako: buckſkin, ßukno, wołmjane a bawmjane, kaž tež cžorno- a pißanožidžane rubiſchcža, wołmjane twory k draſcže, **cžornu židu** k draſtam a ſchórzucham, ff. ſtrowotny flanell a molton, pißanowołmjane ßuknje, wołmjane a židžane lazy, wołmjanu lamu w jara rjanych muſtrach, ſpódne ßuknje bële a pißane, **konjaze deki,** puczowanſke krywy, ſtwinſke pokrywy,, blidowe ruby, kaž tež wſchitke družiny ſchërëho, bëlëho a pißaneho płatu atd. atd. atd.

Woprawdžity peruanſki guano, a koſcžinu, prochdrobnu a ſtuženu

porucza

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy cžo. 86/24.

Pruſke nationalne wohenſawëſcžaze towarſtwo w Schcžeczinje.

Sakładny kapital, tl. 3,000,000. Reſervny fonds: 300,000.

Tuto, na najſpodobniſchich ſarjadowanſkich ſaßadach wotpocžowaze towarſtwo porucza ßo pod ßlubjenjom twjerdych a tunich prämijow, hdžež ßo ženje niczo dopłacžowacž njetrjeba, k pſchijeczu ſawëſcženjow pſche ſchkodowanje a ſchkodu pſches woheń a ſapalenje ſ błyſkom na mobiliar, twory, žnjeńſke płody atd. a je k dalſchemu wukaſowanju, kaž tež k horjebranju ſawëſcženjow hotowy

poſtajeny agent

Eduard Popp w Budyſchinje na ſnutſkuej lawſkej haßy cž. 120.

W knihařni **Smolerja a Pjecha** je ſa 2½ nßl. dostacž: Rosprawa wo należnoſcžach ßerbſkeho lutherſkeho knihowneho towarſtwa prjeneho ljeta 1863.

Nowe brunopiwowe droždže

C. Bächmann

na wulkej bratrowſkej haßy.

Cžiſte ržane wutroby

pſchedawa ſtajnje najtuniſcho

Jan Lorenz, žitokupz na žitnych wikach.

Dżiwoczanſke ßerbſke ev. luth. mißionſke towarſtwo ſmëje jutſje ſa tydžeń — 9. oktobra — popołnju w dwëmaj ſhromadżiſnu.

Pětr Mlónk, pißmawjedżer.

Dokelž je piwarnja w Sahorju ſaßo nowa natwarjena a ßo w njej hižom piwo wari, dha proſchu ßwojich cžeſcženych wotebjerarjow a pſchecželow, ſo bychu mi ſaßo prawje wjele žadanjow po piwje pſchiwobroczili, ja budu ßebi wëſcže prózu dawacž, ſo wote mnje ſtajnje dobre piwo doſtanu.

H. Roſner, najeńk.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 41. ~ 8. oktobra. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Kasa. — S Budyschina. — S Barta — S Khwaczig. — S Budyschina — S Dřenowa. — Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy— Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydzenja.

Turin, 30. septembra. General Lamarmora je pschedßydstwo noweho italskeho ministerstwa na ßo wsał, schtož je po zyłym kralestwje wulke spodobenje namakało, tak so je nowemu ministerstwu wjetschina ßejma wěsta. — Sa turinskich ranjenych ßo wjele pjenjes składuje.

Win, 1. oktobra. Dżenßa je konferenza saßo poßedżenje měła. — Jendżelski minister Clarendon je wotjěł.

Madrid, 1. oktobra. Swudowjena kralowa Khrystina, kotraż bě s kraja wupokasana, je ßo wrócziła.

Win, 3. oktobra. W saczerawschim poßedżenju konferenzy bu danski namjet, so bychu ßo pjenjeżne należnoscze wot jeneho zuseho wjerscha rosrěßałe, wotpokasany a danskemu knjeżerstwu czaß postejany, w kotrymż dyrbi postajene żadanja dopjelnicz.

Paris, 3. oktobra. Tudy ßo powjeda, so budże ßo czaß, po kotrymż Franzowsojo Rom wopuschczja, hakle wot teho dnja měricz, hdyż budże Florenz sa italske hlowne město postajene.

Frankfurt, 4. oktobra. Franzowska khěżorka je wczera njenadżijezy Schwalbach wopuschczyła a psches Mainz do Ludwigshafena puczowała.

Frankfurt, 4. oktobra. Danske knjeżerstwo je na požadanje Pruskeje a Rakuskeje w nastupanju pjenjeżnych należnoszow spokojaze wotmolwjenje dało. Jutsje smeje winska konferenza saßo poßedżenje a je nadżija, so budża w tym ßamym najważnische wustawki měra wujednane.

Petersburg. 4. oktobra. Wczera bu tudy ßlub ruskeho wulkoknjasa-naßlědnika Mikławscha s danskej prynzeßynu Dagmaru wosjewjeny.

Mnichow, 5. oktobra. Bajerski kral je dotalneho ministra-pschedßydu barona Schrenka se ßłużby puschcził.

Hamburg, 5. oktobra. Hłowna kwartira prynza Bjedricha Korle budże w bliżschim czaßu do Kiela pschepołożena.

Paris, 5. oktobra. Pruski minister Bismark dżenßa wjeczor ßem pschijędże. Wón tu něhdże jedyn dżeń wostanje.

Khěżorka Eugenia ßo dżenßa wjeczor w 7 hodżinach ßem wróczi. S njej pschińdże pruski poßłanz hrabja Goltz.

Italski krónprynz Humbert dżenßa wjeczor wotjędże.

Paris, 5. oktobra. Rußowska khěżorka, kiž je khorowata, chże zyłu symu w Nizzy pschebywacz. Khěżor ju tam pschiwjedże.

Baden-Baden, 4. oktobra. Franzowska khěżorka wczera na ßwojim dompuczu ßem pschijędże a bu wot pruskeho krala, każ też wot wjelwójwody a wjelwójwodki na dwórnischczu witana. Khěżorka wopyta potom pruski kralowu a badenski wjelwójwodku, kotreż ßo na to też khwilu k njej podaschtej. Pschi wobjedże bě wona pola wjelwójwody a nasajtra pola pruskeho krala pschitomna a jędżesche potom dale.

Najnowsche.

Win, 6. oktobra. Woßebny sadżewk wobsanknjenja měra je to, so Danska Schleswig-Holsteinej wot wotwjasaneho sundskeho zła niczo wotstupicz nochze. Je to kapital wot wjazy millionow tolerh.

Paris, 6. oktobra. Minister Bismark je ßo na dwě niedżeli do biaritzskich kupjelow podał.

London, 6. oktobra. General Sheridan je separatistiskeho generala Early'a hacz do Straßburga sahnał a jemu 16 kanonow wsał.

Sakſka. W Draždžanach dyrbjeſche hewak kóždy zuſy, kotryž tam nĕkotre dny woſta, 2½ nßl. dawka ſapłaćiźć. Wot 1. oktobra ßo to wjazy ſtaćź njetrjeba. — Direkcia krajneje ſakſkeje lotterije je woſjewiła, ſo budźa pſchichodnje lotterijowe łoßy na barbitu papjeru cźiſchćźane a ſmĕje kóžda klaßa loßy druheje barby. — Na lipſkej maßy je wikowanje pſchi dotalnym dobrym waſchnju wutrako a hodźi ßo teho dla maßa hač dotal dobra mjenowaćź, woßebje dokelž ßebi ludźo prjedy myßlachu, ſo budźe wona hubjena. — Miniſter ſ Beuſt je ßo 1. oktobra ſ Wina do Draždžan wróćźił. — W Draždžanach bu 29. ſeptembra 32 lĕtna Noackowa ſ Döhlena, kotraž bĕ ßwoje 18 dnjow ſtare njemandźelſke dźĕćźo na to waſchnje ſkónzowała, ſo bĕ jemu ſ gwałtom ſymnu wodu do huby łaka, wot ſjawneho ßuda k ßmjerći wotßudźena. — W Chemnitzu bu 2. oktobra a ßlĕdowaze dny dwanata powſchitkomna ſakſka wućźerſka ſhromadźiſna wotdźerźana a bĕſche na ſpomnjenym dnju 1362 wućźerjow pſchitomnych. Woni bĕchu wot tamniſchich mĕſchćźanow wſchitcy darmo kwartiru doſtali a ßu jich tam wſchudźe ſ wulkej pſchećźelniwoſću pſchijeli. — W papjerniku w Köttwitzu roſleźa 29. ſeptembra popołdnju parny kotoł, w kotrymž ßo hadry warjachu. Pſches to ßo wulki kruch fabriki ſaßypny a bucha tſjo dźĕłaćerjo ſaraźeni, ſchtyrjo pak mjenje abo bóle ranjeni. — Dźeń prjedy roſleźa parny kotoł Kloßez ßuknoweje fabriki pola Bambrucha. Pſches to bu twarjenje khĕtro wobſchkodźene, ale ludźo źaneje ſchkody njewſachu — Cźi ßami, kiž dyrbja k pſchichodnemu rekrutirowanju pſchińć, maja ßo teho dla 1. novembra pola gmejnſkeho prjódkſtejerja ßwojeho wobydlenja prjódlſtajićź a ßwoje ſchćźeńſke wopißmo ßobu pſchinjeſćź. —

Prußy. Kral je ßo do Baden-Badena podał. — Pſchi ſ awnym ßudźenju, kotreź ßo hižom dlĕſchi cźaß ſ wobſkorźenymi Polakami w Barlinje wotdźerźuje, maja tuczi teź ryćźnikow, kiž tam ſa nich ryćźa, a ßu ßebi to ſchtyrjoch najlĕpſchich ryćźnikow w Pruſkej k temu wuſwolili. Ale cźi teź wjele khoſchtuja a ßu woni hač dotal pjećźa hižom na 15,000 tl. doſtali. Tute pjenjeſy ßu pólſzy ryćźerſkublerjo a duchowni nawdali, a hiſchćźe dale pjenjeſy k tajkemu wotpohladanju ſkładuja. S zyłeho prozeßa pak, kaž ßo ſda, wjele njebudźe, dokelž wobſkorźenym Polakam dopokaſaćź njemóža, ſo ßu chźyli revoluciju pſchećźiwo pruſkemu kraleſtwu ſałożiźć. Duž je jich teź hižom wjele ſ jaſtwa puſchćźenych. — Dokelž ßo ſ wujednanjom mĕra we Winje tak jara dli a ta wĕź pſchećźo hiſchćźe k źanemu prawemu kónźej pſchińć nochźe, dha je tam pruſke knjeźerſtwo radźiźela Balana poßłało, ſo by tón w tej naleźnoſći ßobu dźĕławy był. — Hewak je kommandeur pruſkeho wójſka w Jütlandźe porućźnoſć doſtał, tam kruźiſcho pſchećźiwo Danſkej wuſtupowaćź. S tutym je wón teź na wſchelake waſchnje ſapoćźatk ſćźinił, tak ſo ſ Jütlanda źane dawki wjazy do Kopenhagena njeńdu, ale ßo ſ nimi po roskaſowanju pruſkeho kommandeura ſłoźuje; teź dyrbja wobydlerjo Jütlanda tam ſtejazemu pruſkemu wójſku trĕbne konje dawaćź a pruſkich wojakow (a tych je tam 30,000 muži) ſ jĕdźu a ſ pićźom ſaſtaraćź a t. d. Jütlandźenjo bychu teho dla pruſke wójſko rad wotbyli a ßu po tajkim na danſke miniſterſtwo cźiſchćźeć poćźeli, ſo by to tola mĕr wobſankнyć khwatako: pſchetoż hewak woni pruſke wójſko njewotbudu. A jeli tajke cźiſchćźenje hiſchćźe niczo pomhaćź njebudźe, dha budźe ßo, kaž je pruſki kommandeur hižom woſjewił, wot wſchitkich wĕźow, kotreź danſzy kupzy do Jütlanda pſchiwjeſu, zło źadaćź a teho runja wote wſcheho, ſchtoż ßo ſ Jütlanda won pſcheda. Potom drje danſke miniſterſtwo hinak móź njemóźe, hač ſo ſkerje lĕpje mĕr wobſankuje. — Miniſter Bismark, kotryž je khwilu na ßwojim kuble w Pomorſkej pola ßwojeje khĕtro jara khoreje mandźelſkeje pſchebywał, je ßo ſaßo do Barlina wróćźił a ßo wot tam k kralej do Baden-Badena podał. Kral ßo hakle 13. oktobra ſaßo do Barlina wróćźi.

Rakußy. Pruſki a rakuſki kommißar, kotrajź w Prahy pſchekupſtich naleźnoſćźow dla jednaſchtaj, ſtaj ßo ſaßo domoj wróćźiłoj a njeje ßłyſchećź, ſo byſchtaj ſchto hódne wućźiniłoj. — Nowſche franzowſkoitalſke wujednanje je pola rakuſkeho knjeźerſtwa wulku njeluboſć ſałożiło a ſda ßo tuto wĕrićź, ſo je ſ nim na Rakuſku wotmĕrjene, mjenujźy ſo ßo franzowſke a italſke knjeźerſtwo ſkradźu na to hotuje, kak byſchtej rakuſkemu knjeźerſtwu Venezianſku wotchnaćź mohłej. So rakuſke knjeźerſtwo do teho wĕri, chźedźa ludźo ſ teho hudaćź, ſo je miniſterſtwo pomjeńſchenje wójſka naſpjet wſako. Dokelž mjenujźy rakuſkemu knjeźerſtwu pjenjeſy nihdźe njedoßahaja, ale wone woßebje teho dla, dokelž w Venezianſkej a Wuherſkej ßylne wójſko dźerźi, kóźde lĕto wjele millionow dołha napraſka, dha bĕ miniſterſtwo wobſanko, ſo ma ßo wójſka wo 80,000 muži pomjeńſchićź. Ale ſ tajkim pomjeńſchenjom nĕtko niczo njebudźe, pſchetoż jako bĕ powjeſćź wo nowſchim franzowſkoitalſkim wujednanju doſchła, wobſankny miniſterſtwo hnydom, ſo dyrbi wójſko w ßwojej połnej ßylnoſći woſtaćź. To pak je ſła wĕź ſa rakuſkeho miniſtra finanzow (pjenjeźnych naleźnoſćźow), pſchetoż wot njeho wjaz pjenjes źadaja, hač móźe kraj nawdaćź, a poźćźiź jemu nichtón wjazy niczo nochźe, dawki pak ßo ſkoro dale powyſchićź njehodźa. Wón je hižom dawno krajnu poźćźonku wupißał, ale źadyn pjenjeźnik njepſchińdźe, kiž by pjenjeſy poſtićźił.

Schleswig-Holſtein. W poßlenich dnjach mĕźaza ſeptembra ſtaj general Haka a general Schimpff do Itzehoa pſchijĕłoj, ſo byſchtaj manewram tam

ſhromadźeneho ſatſkeho wójſka pſchitomnaj bykoj. — Wóndanjo ſ Altony piſachu, ſo ßu ßo tam ſtejazy ſakſzy wojazy na jenej bliſkej wßy ſ burſkimi hólzami ſwadźili a ßo ſ nimi trochu ſwuſkali. — Wěſty Chemnitz, kotryž je ſnatu pěßeń „Schleswig-Holſtein meerumſchlungen" wudźěłał, je wot němſkeju kommißarow ſa hamtmana w Pinnebergu pomjenowany.

Rußowſka a Pólſka. Sslub wulkoknjaſa-naßlědnika ſ danſkej prynzeßynu Dagmaru bu w Petersburgu woſjewjeny a wutſěli ßo pſchi tutej ſkładnoſczi 101 ras ſ kanonow. Wulkoknjas je ßwojej njewjeſcze pſche wſchu měru drohi rjeczas ſ najkraßniſchich indiſkich parlow a wſchelaku pychu ſe ſkotu a ſ drohich kamjenjow darił, kněžor Alexander je pak ßwojej pſchichodnej dźowzy rjad ßwjateje Katharinu poßłał.

Sa Pólſku je nowy ſchulſki ſakoń wudaty, po kotrymž je poſtajene, ſo ßmě w Pólſkej pſchichodnje kóždy lud ſchule w ßwojej ryczi měcź, tak ſo budźa tam nětko pólſke, ruſke, litawſke, němſke a židowſke ſchule. Roskaſowanje nad ſchulemi je duchomnſtwu a ſemjanſtwu wſate a maja jenož ſchulſzy radziczeljo ſa ſchulemi hladacź. — Khwiln rěkaſche, ſo budźa wſchitke te pólſke klóſchtry ſahnate, kotrychž mnichojo ßu ßo něłak na revoluciji wobdźělili, nětko je pak tola w tajkim naſtupanju faßo wſcho woczichło. — Dokelž je w Pólſkej nětko zyle cźicho, dha budźe tam knjejſtwo najſkerje bórſy ſ wojerſkich rukow wſate.

Ruſke měſto Ssimbirſk je ßo pſched někotrym cźaßom nimale cyłe wotpaliło a to pſches to, ſo tam pſchi wulkim wětrje ſ dobom na wſchelakich rózkach woheń wuńdźe. Nětko lud Polakow, kotrychž ßu tam ſ Pólſkeje ſcheßydlili, wobſkorźuje, ſo ßu woni najſkerje na tym wóhnjowym njeſbożu wina a je jich teho dla tójſchto ßadźenych. Ale hacź ßu winowacźi, to ßo tola hiſchcze praſcha; pſchetož w ßwěcźe je najbóle wſchudźom tak, ſo ludźo, hdyž njewedźa, kak je woheń hdźe wuſchoł, hnydom praja, ſo je ſakoženy.

Franzowſka. Italſki krónprynz Humbert je faßo do Pariſa pſchijěł a ma huſto rosryczowanja ſ kněžorom. — Do Algiera je faßo něſchto wójſka poßłaneho, ſchtož na to pokaſuje, ſo tam revolucia hiſchcze pſchezo poduſchena njeje.

Italia. W Turinje njemóża ßo pſchezo hiſchcze ſpokojicź, ſo dyrbi kral pſchichodnje w Florenzu bydlicź, a hacź runje tam žadyn ſběžk wjaz njeczinja, dha tola ſo ßłowami a pißmami hary doſcź cźerja a chzedźa, ſo by ßo pſchecźiwo prjedawſchim miniſtram ſkórźba ſakoźiła. Woni praja, ſo bychu zyle ſ měrom byli, hdy by ßo kral do Roma pſcheßydlił, — ale do Florenza, do teho jich dla tola ßejm ſwolicź njedyrbjał. Ale, dokelž je wſcha druha Italia ſ tym ſpokojna, dha ßejm Florenz ſa hłowne měſto pſchiſwoli a to cźim bóle, dokelž wſchón ßwět měni, ſo je Florenz jenož ſaſtawa **na puczu do Roma.**

Jendźelſka. Krónprynz a jeho **mandźelſka ſtaj** ßo faßo ſ Danſkeje a Schwedſkeje do Jendźelſkeje wróciłej. — Jendźelſke nowiny njewjedźa ßebi ſ **noweho** franzowſkoitalſkeho wujednanja niczo prawje wěſte wuwſacź, ale wone tola měnja, ſo je w nim ſtraſchnoſcź ſa bamža a ſa Rakuſku wopſchijata.

Amerika. Mexikanſki nowy kněžor pſched něko-trym cźaßom po ßwojim kněžorſtwje wokoło puczowaſche a ßu jeho wſchudźom pſchecźeluiwje witali, tak ſo je nadźija na měrnu pſchichodnoſcź w mexikanſkim kněžorſtwje. — Schtož poßlenju bitwu generala Sheridana pſchecźiwo ſeparatiſtiſkemu generalej Earlyej naſtupa, dha je tuta bitwa zyły dźeń traka a ßu ßo wojowarjo ſe wſchej ßurowoſczu bili. Early bu ſkónczńje ſbity a ſhubi 2500 jatych a 5000 morwych a ranjenych. Bjes poßleńſchimi běſchtaj tež generalej Gordon a Shalder. Unionſzy ßu tež wjele ſchkodowali.

Schtó budźe ſa noweho amerikanſkeho pſchedßydu wuſwoleny, hacź Lincoln abo Mac Clellan, to njeje hiſchcze wěſte; tola ſda ßo, ſo ma Lincoln wjazy wuhlada.

Wóndanjo je ſeparatiſtiſki general John Morgan panył. Wón bě ßebi ſe ßwojim ſtabom w domje knjenje Williamſoweje kwartiru wuſwolił. Tuta je pak manżelſka jeneho adjutanta w unionſkim wójſku generala Burnſidy. Lědy bě ßo Morgan ſe ßwojimi ludźimi do koża kehnył, ßyny ßo knjeni Williamſowa na kóń a jěchaſche, ſchtož mózeſche, k unionſkemu wójſku, kotrež 4 mile wot tam ſtejeſche, a pſchiwjedźe dźělbu unionſkich wojakow ſkradźu k ßwojemu domej, kotſiž jón wobdachu, predy hacź Morgan wotuczi. Wón ßo potom twjerdźe wobaraſche, pſchi czimž bu ſatſěleny, jeho ludźo buchu pak ſajeczi.

Ze Serbow.

S Kaſa. Na ßwjedźeń ßwj. Michała ßwjeczeſche ßo tudy tołětuſchi miſſionſki ßwjedźeń wojerowſkeho wokrjeża w naſchim Bożim domje, kotryž bě ſ wěnzami, pletwami a krónami tak doſpołnje wupyſcheny, ſo napohlad kčžějazeje ſahrody měješche. Na tutym ßwjedźenju wobdźělichu ßo pak tež wulzy bohata ſhromadźiſna woßadnych a wokołowoßadnych ludźi, czah prěnich klaſſow woßadnych ſchulow ſe ßwojimi korhojemi, knjes Schönberg-Bibran jako pſchedßyda a knjes ſ Loebenſtein jako zyrkwiny kollator, kral. knjes ſuperintendent Karaß a ßedmjo druſy kk. duchowni, kaž tež pſches 20 ſchulſkich wucźerjow, kotſiž ſchtyrihkóßne wotſpěwanja woßebicze ſrjadowaneje miſſionſkeje liturgije, po ßerbſkim prědowanju 2 ſchtuczźy ſ teho khěrluſcha „jedn twjerdy hród pp." a po němſkim prědowanju pſalm wot Schnabela „Herr unſer Gott wir ꝛc. ſ

khwalobnej hotowoſczu a wuſtojnoſczu pſchednoſchachu. Na ſerbſkim ſpěwaſchtaj ſo khěrluſchaj 770 a 771. Liturgiji wobej dźerżeſche tudomny k. duch. Seiler, kollektu a požohnowanje na ſerbſkim k. archidiakon Kröhna, a na němſkim kraſnu rycz a požohnowanje k. ſuperintendent. Mißionſke wubjernje rjane prědowanje dźerżeſche nam k. duchomny Bergan ſ Wulkich Sdźarow po fcz. Luk. 10, 30—37. Po ſwjedźenju běſche wubudźaza a natwarliwa konferenza na farje a miß. kollekta bu liczena. Wona wumoſcheſche 73 tl. 8 tl. 4 np. S.

S Budyſchina. Tón tydźeń je naß ſnaty czěſki ſpißaczel knjes profeßor J. Kolař wopytał, ſo by Sserbſtwo nawjedźił.

S Barta, 29. ſeptembra. (B. N.) Na dźeńßniſchim dnju ſwjeczeſche budyſke poboczne towarſtwo Guſtav-Adolfſkeho wuſtawa tudy ſwój létny ſwjedźeń, kotryż mějeſche ſo mnoholiczneho wobdźělenja woßadnych każ zuſnych ſwjeßelicz. Popołdnju na poł 2 hodźinow ſeſtupachu ſo na wobſchěrnym farſkim dworje mkodźina ſ woßadnych ſchulow, każ tež mkodźi hólzy a mkode holzy (tute ſ dźěla běłoſwoblekane a ſ wěnzami pyſchene) do rjada. Jim pſchiſanknychu ſo gmejnſzy prjódkſtejerjo, khejbětarjo, duchowni a wubjerkownizy ſ Budyſchina. Pod ſwonjenjom ſwonow czehnjeſche tutón dołhi czah něhdże w 2 hodźinomaj ſe ſmahowazymi khorhojemi k hrodej. Jako bě ſo tudy czeſczene kollaturſke knjejſtwo, knjes hrabja k Lippe czahej pſchiſanknył, dźěſche tón na tym ſamym puczu k zyrkwi. Tuta bě ſ wonka a ſ nutſka ſ kwětkami, wěnzami a pletwami ſwjedźeńſzy pyſchena. Jako běchu ſo wſchitzy do zyrkwje podali, ſapocza ſo ſerbſka dźělba tuteho ſwjedźenja ſe ſanjeßenjom khěrluſcha„ Jedn twjerdy hród.“ Po wuſpěwanju dweju ſchtuczkow ſtupi bartſki k. farař Räda na woltař, wotſpěwa a czitaſche 2. Kor. 9, 6 - 15. Potom ſo 67. pſalm wot Küſtera, wot budyſkich ſeminariſtow a präparandow wuſtojnje ſpěwany, pſchednoſcheſche a na to ſo 3. ſchtuczka prjedy ſpomnjeneho khěrluſcha wuſpěwa. Po tym ſtupi k. farař Jäckel ſ Horneho Wujeſda na klětku a prědowaſche na podkožku pſchirunanja wot ßmilneho Samariſkeho wo themje: Guſtav-Adolfſki wuſtaw je tón Samariſki, kiż chze ßwojim khudym wěrybratram pomhacz. Na podkožku tuteje themy wotmolwi wón na ßlědowaze praſchenja: 1) Kajka je ta nuſa, ſ kotrejcz ma ſo naſchim wěrybratram pomhacz? 2) Kajke ßu te ßrědki, ſ kotrymiż ma ſo pomhacz? 3)Kajke je žohnowanje, kotrez tajka pomoz pſchinjeße? Napjata kedźbliwoſcz, nutrnoſcz a hnutoſcz poßłucharjow bě wěſcze najlěpſche ßwědczenje ſa woßebnoſcz tuteho prědowanja. Po prědowanju wuſpěwa ſo jena motetta wot Rinka, na to ßlědowaſche kollekta a požohnowanje wot k. diakona Mróſa w Budyſchinje a ſ khěrluſchom „Ach woſtań pſchi naß ſ hnadu“ ſo ſerbſka Boża ßłużba wobſankny. —

Po krótkej ſaſtawzy, w kotrejż bě ſo němſka woßada ſeſchła, ſapocza ſo němſka dźělba ßwjedźenja. Pſchi tutej wotſpěwa k. farař Trautmann ſ Porſchiz na woltarju a czitaſche horka ſpomnjene biblijſke ſchtuczki, k. farař Schönca ſe Strawałda dźerżeſche prědowanje a kollektu a požohnowanje wudźěli k. farař Jäckel ſ Horneho Wujeſda.

Tak derje po ſerbſkej, każ tež po němſkej Bożej ßłużbje ſkładowaſche ſo kollekta pſched zyrkwinymi durjemi a bě ſo 57 tl. 6 nßl. nawdało.

S Khwaczicz. Pſchi wſchěm ſymnym czaßu, kotryż ßmy létſa zyłe lěcze měli, je to wěſcze ſpomnjeńca hódne, ſo bě ſańdźeny tydźeń tudy w bliſkoſczi Müllerez łubła bós poczał ſ nowa rjenje kežěcz.

S Budyſchina. Jedyn ratař ſ hodźijſkeje woßady je wóndanjo pjeńk rożki ſ rjanymi połnymi kłoßami do wudawarńje Serb. Nowinow na pokaſanje pſchinjeßł. Tutón pjeńk ma 92 ſtwjelzow, kotrež ßu wſchitke ſ jeneho ſorna wuroſtłe.

Drěnow 2. oktobra. Dźeńßa porodźi mandźelſka tudomneho bura Hamana tſjoch mkodych czerſtwych ßynkow. Runje 3 léta prjedy bě ta ßama dwójnikow porodźiła. Macz tychle trójnikow dyrbjeſche pak po porodźe k wulkej ſrudobje jejneho mandźelſkeho a 9 ßyrotow wumrjecz. — Tſi dny prjedy bě tež jejna ßotra, mandźelſka ſahródnika Seiferta w Wulkim Radſchowje bórſy po porodźe jeneho ßynka wumrjeła, ſo tak dwě ßolſje na marach ſtejitej.

Přilopk.

* W Brüßelu je jedyn pjeczlětny hólczez, kotryż běſche ſe ſtrachom ßamßneho žiwjenja ßwojeho ſchěſczměßaczneho bratſika ſ palateho domu ſtarſcheju wunjeßł, wot krala ſłotu medaillu dostał.

* Se wſchěch ſtronow pißaja ſkórźby na ſaźnu ſymu. W Budyſchinje a wokolnoſczi je w nozach ſańdźenych dnjow mjerſko a w dalſchich hórſkich ſtronach mějachu ßylny ßněh.

* W Kölnje ſo jenemu woßebnemu knjeſej wóndanjo w jenych konditarſkich klamach ſeznu a wón pſchi tym do wokna padże. Pſchi tym bu wot ſchkleńzy tak ſtraſchnje do ſchije rěſnjeny, ſo ſa krótki czaß wumrje.

* Njedaloko Londona je 1. oktobra jedyn pólvernik roſleczał. Teho runja je też twarjenje, hdźež wobkedźbowař a jeho ßwójba bydleſche, zyle ſaniczene a wſchitzy, kiż w nim bydlachu, ßu žiwjenje ſhubili. Hemak je wjele twarjenjow, we wjetſchej abo mjeńſchej bliſkoſczi ſtejazych, wulku ſchkodu czerpiło a bu pſches ſto człowjekow ranjenych. Tſjo buchu wot roſpadankow ſaraženi.

Kak Hans Depla a Mots Tanka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

M. T. No Hanßo, ſchtoha ßo tak ßmějkotaſch?

H. D. Motßo, pomyßli ßebi, pſcheproſcha mje ſaßy do J. na kermuſchu!

M. T. Haj woni ßu wěſczi, ſo tam njepſchińdjeſch, njebychu cze hewak pſcheproßyli.

H. D. Chzu jim pak tón ras prawje wocźi wutrěcź. Schtoż njeſjěm, ſtykam ßebi do ſakow.

M. T. Nó, nó Hanßo, najprjedy měcź a potom jěſcź.

H. D. Budu hladacź, ſo ſa mojim pſchińdu!

M. T. To je prawje, dha mamoj tola potom bjes ſtaroſcze jěſcź.

H. D. Motßo, pſchińdź ty ſa mnu, wěſch ſo cźaſto hacź domoj njemóźu dóńcź, hdyż mi wjele tykanza dadźa.

M. T. Jeno bjeŕ ßo ſ tym piczom na kedźbu, a njejěs wjele, khowaj radſcho ſa mnje; ja pſchińdu wjeczor ſa tobu.

H. D. Cze njeſabudu!

Spěwy.

Wjeczorny ſpěw.

Dźeń ßo ſaßo dokonja,
Saßo dźěl wot jenoh' lěta,
Nóź ßo cźěmna pſchibliża,
Bożo knjeże teho ßwěta.

Hwězdy lubje ßwěcźa ßo,
Tak ſo nóź je rjenje kraßna,
Ty o luby Jeſußo
Pak budź moja hwězda jaßna.

Ty we mojej wutrobje
Sswěcź ßo rjenje, rjenje, jaßnje
To je duſche ździenje,
Kiż mi nihdy njewuhaßnje.

Bożo knjeże khwalený
Budź, ſo ßwěrnje mje ßy wodźik,
So tu bje wſchej ſtrachoty
Pſched Tobu ßym dźenßa khodźik.

Wocźzy, ßo nětk ſandźeltej,
Dźitej ſpacź we Božim mjenje,
Bohu ßo wój poruczcźej,
Kiż chzyk nocy ſtražicź rjenje. Š.

Pjenjeżna płaćizna:

W Lipſku, 6. oktobra. 1 Louisd'or 5 toler 16 nßl. 7/8 np. 1 połnowažazy cźerwjeny ſłoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. 1¾ np.; winſke bankowki 85¾.

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždźan: rano 7 ḥ. 35 m.*; dopołnja 9 ḥ. 11 m.: pſchipołnju 1 ḥ. 3 m.*; popołnju 3 ḥ. 33 m. wecźor 8 ḥ. 21 m.*; w nozy 2 ḥ. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 ḥ. 51 m.*; dopołnja 11 ḥ. 40 m.*; popołnju 3ḥ. 25 m.†; wecźor 6 ḥ. 52 m.*; wecźor 9 ḥ. 18 m.; rano 12 ḥ. 30 m.

---

†) Pſchiſanknjenje do a ſe Žitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pſchiſanknjenje do Žitawy.

Eduard Hartmann, w Budyschinje

na ſnutskej lawſkej haßy

porucza ßwój wulki ſkład nowych, ſ maßy pschiwjeſenych tworow jako: buckſkin, ßukno, wołmjane a bawmjane, kaž tež cžorno- a pißanoždžane rubiſchcža, wołmjane twory k draſcze, **cžornu židu** k draſtam a ſchórzucham, ff. ſtrowotny flanell a molton, pißanowołmjane ßuknje, wołmjane a ždžane lazy, wołmjanu lamu w jara rjanych muſtrach, ſpódne ßuknje běle a pißane, **konjaze deki,** puczowanſke krywy, ſtwinſke pokrywy, blidowe ruby, kaž tež wſchitke druźiny ſchěreho, běleho a pißaneho płatu atd. atd. atd.

Woprawdźity peruanſki guano,
a koſcźinu, prochdrobnu a ſtużenu

porucza

J. G. Klingst Nachfolger

na bohatej haßy cžo. 86/24.

Němski Phönix,

woheń ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſaźwanju, bróſtowym cžerpjenju, ſchijowej wobcžežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 ußl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Pauliſch** w Rakezach.

Kujeſej G. A. W. Meyerej we Wrotßławju.

W Peſchcze, 23. jan. 1864.

Wotpohladanje mojeho dżenßniſcheho pißma je jenoż to, Wam najpodwoliſcho woſjewicz, ſo Waſch **běły broſtſyrop** ſ kóždym dnjom wjazy luboſcze namaka a ſo ßo wot kupowarjow jeho ſkutkowanje jako wubjerne powſchitkomnje khwali a wuſběhuje, a ja mam tu wěſta nadźiju, ſo w běhu tuteho lěta wjele wot njeho pſchedam a wotebjerarjow najlěpje ſpokoju. Pſchihotujcze ßo, bórſy ſaßo wulku poßyłku teho ßameho ke mni wobſtaracz.

Se wſchěm poczeſczowanjom
Joh. v. Thörök, haptykař k ßw. duchej.

Ssuche drožďźe,

woßebje **ßylne** a wschědnje **cžerstwe** pschedawa w Budyschinje na ßerbskej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkosczach, sa sale w 2 hacž 6 rukatych krönskich ßwěcžnikach, wißaze lampy s blachowym a porzelanowym saßłonjatkom, stejaze blidowe lampy, dźěłanske a latarnjowe lampy, kaž tež ruczne a nózne lampy we wulkim wubjerku a w nowych družinach mam najtunischo na pschedań.

Herrmann Rachlitz,
klempnarski mischtr,
na žitnej haßy cžo. 50 w Budyschinje.

Cžesczenym a lubym Sserbam porucžam najpodwolnischo ßwój skład cžaßnikow wschitkich družinow. Wschitke porjedženja ßo najwěscžischo a najsprawnischo wuwjedu pod rukowanjom najtunischeje płacžisny.

Tež pschispominam, so ßym ßerbskeje rycže tak derje mózny, kaž němskeje.

J. Schneider,
Firma: **Protza** a **Schneider**, cžaßnikarjej na bohatej haßy w Liebuschiz domje.

K wobstaranju wschitkich knihi we wschitkich rycžach, kaž tež journalow a cžaßopißaw jako: Gartenlaube, Dorfbarbier, Bazar, Victoria, Illustrirte Zeitung, Ueber Land und Meer, Fliegende Blätter, Pilger, Sächsische Schulzeitung, Illustrirtes Journal atd., atd. porucža ßo

knihařnja **Smolerja a Pjecha**
pschi bohatych wrotach.

Khětro wjele

murjerjow, kamjenjołamarjow a kamjenjometzgarjow

dostanje, jeli to wjedro někak pschiwda, psches zyłu symu pola podpißaneho derje sapłacžene dźěło.

P. Wendler,
murjerski mischtr w Budyschinje.

Cžesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscze porncžam najpodwolnischo ßlědowaze muki w najlěpschich družinach:

winski khěžorski wucžah
(Kaiser-Auszug),
pscheńcžnu muku: Kaiser-Auszug,
pscheńcžnu muku: No. O, I, II, III,
běłu ržanu muku,
cžornu muku,
grieß k pizowanju,
ržane wotruby.

So ja tak tunjo pschedawam, kaž je jenož někak móžno, a so nichtón lěpschu tworu po jeje dobrosczi podawacž njemóže, wo tym móže ßo kóždy kupowař kóždy cžaß pscheßwědcžicž.

Na kamjentej haßy cžo. 567.

Mukowe khlamy
P. Kapplerja.

Swojim lubym a cžesczenym Sserbam s tutym k nawjedženju dawam, so mam nětko ßobotu ßwoju budu **blisko haptyki** na torhoschcžu.

E. E. Kliemand,
knihiwjasařski mischtr.

Cžiste ržane wotruby

pschedawa stajnje najtunischo

Jan Lorenz, žitokupz na žitnych wikach.

Jedyn kmany wulki pohoncž ßo sa wyßoku sdu na knježi dwór w Małej Borschcži pyta.

Holcžez, kotryž chze schewstwo nawuknycž, móže hnydom do wucžby stupicž pola schewskeho mischtra Zscharnaka w Budyschinje na mjaßowym torhoschcžu cžo. 80.

W knihařni **Smolerja a Pjecha** je sa 2½ nßl. dostacž:

Nawoženja

ze schtyrjomi stami.

Powjedancžko ze wsy.
Z cžěskeho zeserbschcžił J. Čěsla.

Jena dźowka

sa kruwjazu hródź ßo k nowemu lětu 1865 sa ßwobodne kubłow Jeschizach pyta.

Pschenajecze.

Pola, k ryczeŕkubłu **Libochowej** ßłuschaze a dźělba łukow maja ßo wot 1. haperleje 1865 sapoczejo na 6 sa ßobu ßlědowaze lěta po jenotliwych parzellach pschenajecz.

Na wotnajecze smyßleni ßo s tutym pscheproschuja, ßo w dnjomaj 15. a 16. oktobra t. l. kóždy dźeń wot 9 hodźinow dopołnja hacž do 5 hodźinow popołnju w gmejnskim ložiju w Małym Wjelkowje samołwjecz, tam žadane ležomnoscze pschipowjescz a ßwoje ßadźenja sczinicz, tež postajene pschenajeńske wuměnjenja nawjedźicz.

Potom budźe na pomjenowanym měscze

24. oktobra t. l. dopołnja w 10 hodźinach

wschitkim samołwjenym a tym, kiž ßo ßnadź hischcze samołwja, pschidyrjenja dla wosjewjenje date abo budźe po dobrosdaczu na pscheßadźowanje pschenajate a pod wuměnjenjom pschidyrjenja a wubranja bjes pscheßadźowarjemi dale skutkowane.

W Cźichońzach, 6. oktobra 1864.

Sarjadnistwo.

Pruske nationalne woheń-sawěscźaze towarstwo w Schcźecźinje.

Sakładny kapital, tl. 3,000,000. Reservny fonds: 300,000.

Tuto, na najspodobnischich sarjadowanskich saßadach wotpocźowaze towarstwo porucza ßo pod ßlubjenjom twjerdych a tunich prämijow, hdźež ßo ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba, k pschijeczu sawěsczenjow psche schkodowanje a schkodu psches woheń a sapalenje s błyskom na mobiliar, twory, žnjeńske płody atd. a je k dalschemu wukasowanju, kaž tež k horjebranju sawěsczenjow hotowy postajeny agent

Eduard Popp w Budyschinje na snutsknej lawskej haßy cz. 120.

Pěstonczu, kotraž móže hnydom do ßłužby stupicz, pyta

Herrmann Rachlitz,

klempnarski mischtr
na žitnej haßy w Budyschinje.

W Khróscze pola Minakała budźe ßo 9. oktobra 1864 popołnju w 3 hodźinach s ležomnoscze, něhdźe 7 kórzow wulkej, stejazy len po woßrjedkach pschedawacz. Tež stej tam dwě žiwnosczi na pschenajecze, jena s 10 a druha s 15 kórzami pola a łuki, a móžetaj ßo hnydom wobczahnycz. Wscho dalsche pola Köhlera tam.

Jedyn hižom trochu starschi wotroczk, kiž wscho ratarske dźěło rosymi, ßo sa 45 toleŕ lětneje sdy a něhdźe 20 lětna ßrěnza ßo sa 14 tl. sdy a pschißłuschazy len a płat na jene burske kubło wysche Budyschina pyta a njech ßo w bližschim czaßu samołwitaj. Hdźe? to je shoniez we wudawaŕni Serb. Nowinow.

Moje wobydlenje je nětko na pastyrskej haßy w domje knjesa kublerja Jokuscha, pschi schcźeżzy, kiž na želesnizu wjedźe.

Dr. Höpner.

Jama brunizoweho popjeła (Braunkohlenasche), něhdźe dwě fórje wopschijaza, móže ßo tunjo wotwosycz. Hdźe? to je shonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Jene zyle nowe twarjenje, zyle maßivne a k sankarstwu abo kowarstwu kmane, s 2¾ kórza ležomnosczow, je sa 800 tl. w Njeßwaczidle na pschedań a móža 400 tl. kupnych pjenjes stejo wostacz. ¾ kórza ležomnosczow leži blisko wßy.

Schewz **Fr. Schädel.**

W knihaŕni Smolerja a Pjecha je sa 6 nßl. dostacz:

Napoleon a jeho wójny.

Wot J. A. Pohoncza.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciśé L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 42. ~ 15. oktobra. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — **Wojerski list s Holsteina** — List k. duchomneho Kiliana w Texas'u
Ze Serbow: S Budyschina. — S Budyschina — S Panjez. — Spěwy — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydzenja.

Win, 7. oktobra. Arzywójwodka Marja Thereſia, dźowka arzywójwody Albrechta, je so s württembergskim prynzom-wójwodu Filippom zlubiła.

Marſeille, 8. oktobra. Listy s Roma powjedaja, so je bamž w nastupanju franzowskoitalskeho wujednanja prajił, so dyrbi wſcho cźinicź, schtož mudrosć kaže, so pak nichtón so njetreba nadźijecź, jako by bamźiske kujejſtwo hdy s italskim kraleſtwom jednacź chyło.

Flensburg, 9. oktobra. Wucźinjene hischcze njeje, hacź smeje prynz Bjedrich Korla w Kielu symſku kwartiru, tola je twjerdze postajene, so budźa pruske wójske łódze w kielskim pschistawje pschesymowacź.

London, 9. oktobra. S Newyorka pišaja: Tójschto ſeparatiſtow je do krajiny Mißouri panyło. — Unionskaj generalej Meade a Warrens dźeſchtaj na prawej a lěwej stronje Grantoweho wójska do prědka a dobuschtaj wjazore wobtwjerdzenja ſeparatiſtow. Dwě druhej unionskej wójszy běſchtej na puczu k Richmondej. — Unionski general Sheridan dale sa ſeparatiſtiskim generalom Early'om honjeſche a bě hižom dale Woodſtocka pschischoł. — Separatiſtojo wſchitkich muskich wot 16. hacź do 50. lěta k wojerskej służbje nusuja.

Kopenhagen, 10. oktobra. Miniſterſtwo je wobsankuyło, Schleswig-Holſteinej 9 millionow krajneho dołha wotewsacź. Duź je nadźija, so so měr bórsy wobsankuje.

Wien, 11. oktobra. Dźenża ma konferenza poſedźenje a ſda so wěſte bycź, so so wotpóſłanzy w pjenjeźnych naležnoſćach ſjednaja, tak so móhło so ſkónczne wobsankunjenje měra w blišschich dnjach ſtacź.

London, 11. oktobra. S Newyorka pišaja wot 1. oktobra: Unionski general Birney je ważnu městnosć blisko Newmarket-roada dobył. — Grantowe wójsko, kotrež je hacź do 5 mil psched Richmond pokroczyło, tutomu městu zyluje hrosy. — General Sheridan je w pscheslědowanju ſeparatiſtiskeho generala Early'a hacź do Port-republika pokraczył.

Barlin, 11. oktobra. Jeho majeſtosć kral Wylem so 15 t. m. rano zem wróći.

Frankfurt nad Majnom, 12. oktobra. We wczerawschim poſedźenju winskeje konferenzy je so w nastupanju pjenjeźnych naležnoſćow bjes danskimi a němskimi kommißarami někajke ſjednanje stało, a by so nětko s podpißowanjom wuſtawkow, měrske wumjenjenja wopschijazych, ſapoczatk cźinicź měł.

Win, 12. oktobra. Dźenża popołdnju budźe saso poſedźenje konferenzy wotdźerźane. Dokelž so poſedźenja tak rucze sa zobu maja, dha so s tym měnjenje wobtwjerdzuje, so je ſkónczne wobsankunjenje měra blisko.

Hamburg, 12. oktobra. Ruski wulkoknjas-nazlědnik Miklawsch je psches Kiel zem pschijeł a pojědze nasajtra psches Haarburg do Darmſtadta.

Paris, 12. oktobra. Khěžorske nowiny wobtwjerdzuja, so franzowskoitalske wujednanje dale niczo njenaſtupa, dyžli Rom, a so so teho dla Rakuska wo Venezianſku bojecź njetrjeba.

Najnowſche.

London, 12. oktobra. Hiram Sidley, s Ameriki pschischedschi, a Collins, załožer telegrafiskeho ſjednoczenja bjes Europu a Ameriku psches Rußowſku, pojědźetaj jutſe do Petersburga, so byschtaj tam dźelo ſapoczałoj.

Sakska. Minister finanzow baron Friesen je ßo j kupjel saßo do Draždžan wróćił. — Mjerjnjenje kotreż tamón tydżeń mějachmy, je po zyłej Sakskej wjetschi dżěl seleneje pizy, na polach stejazeje, każ też sahrodne płody a wino skasyko. Bóle kipry ßad je też smjersnył abo tola wulku schkodu czerpił. — Ministerstwo wójny wosjewjuje, so je ßo w nastupanju ßnědanja a wjeczerje, kotrejż maja wojazy w kwartirach dostacz, postajiło, so dyrbi kóżdy wojak, je-li ßo khofej k ßnědanju da, s najmjeńscha jedyn lut khofeja, jedyn lut zokora a jedyn lut butry, jeli ßo pak sopa k ßnědanju a k wjeczeri da, jenu khann sopy a też jedyn lut butry jako pschijědż k khlěbej dostacz. — W Biskopizach budża 19. oktobra (ßrjedu) skótne wiki wotdżerżane a njetrjeba ßo tam żadyn stejny pjenjes (Stättegeld) płaczicz. — Sandżenu ßrjedu je kral lětny pschebytk w Pilnitzu wopuschcził a ßo na nękotry czaß na hród Weesenstein pscheßydlił. — W Draždżanach pschebywa nětko ßyn snateho pólskeho ministra markhrabje Wjelepólskeho. — W Lipsku pschińdże wóndanjo jedyn muż na ßudnistwo a wusna ßo, so je psched woßmimi lětami, jako w jenych pschekupskich khlamach wuknjesche, ßwojemu knjesej tsi listy se 406 tolerjemi pjenjes pschekschiwił. Wón rjekny, so jeho to tak hrjeba, so dyrbi ßo ßwojeje słóscze wusnacz, dokelż hewak wo dnjo a w nozy żaneho měra nima. — W Jasońzy pschińdże 8. oktobra 11 lětny ßyn wobydlerja E. Thomasa na to waschnje no żiwjenje, so jeho jedyn spłóschany mkody wol, wot njeho sa schtrykom wjedżeny, kotrehoż jedyn kónz bě ßebi wokoło ruki sdżernył, potorże a jeho wulki kruch po semi wlecżesche a jemu pschi tym hłowu rosrasy, so bě wón bórsy morwy. — W Draždżanach ßu 7. oktobra w połodnischej hodżinje, hdżeż nichtón w khlamach njeje, paduschi ßrjedż běłeho dnja pola banquiera (pjenjeżnika) Taggesella pobyli a sa 8000 tl. ßlěbornych, skotych a papjerjanych pjenjes, akzijow, statnych papjerow a t. d. kranyki. Tute khlamy namakaja ßo w delnym schoßu na żimej haßy a to hischcze pódla pólizajskeho doma. Knjes ßam bě w Lipsku, jeho ludżo pak pschi wobjedże, jako ßo tajke paduchstwo sta. — W Zschaitenje pola Mischna je ßo w nozy wot 2. k 3. oktobra dom a brożeń wětnikarja Müllera wotpalika. W tym domje bydlesche hischcze prjedawschi wobßedżer s mjenom Rostig, kiż se ßwojej żonu delka, dwaj hólzaj wot 11 a 12½ lěta na kubji pod ßkomjanej tsěchu spaschtaj. Tón 11 lětny hólz wotuczi najprjedy, wubudżi starscheju a pomha najnusnische won noßycz; bjes tym ßo Rostig na ßwojeho starscheho ßyna dopomni, běži na kubju a wunjeße jeho s płomjenjow k jenemu wuhladku. Dokelż je ßo nanej drasta sapalika, dha jeho won tam stejo wostaji, a w nadżiji, so wón sa nim pschińdże, skoczi wón s wuhladkom dele na semju. Ale w tym ßamym wokomiknjenju ßo tsěcha saßypnje a teho hólczeza do ßwojich płomjenjow pohrjeba. Rostig ßam je pak tak wobschkodżeny, so budże drje też wumrjecz dyrbjecz. Müllera ßu ßadżili, dokelż na njeho tukachu, so je sakożił, a wón je ßo też hižom wusnał. — Na lipskodraždżanskej żelesnizy bu pschi wulkej kurjawje, kotraż 6. oktobra běsche, jedyn wobkedżbowar, kotryż czah pytnył njebě, wot lokomotivy parażeny a na měscze morjeny.

Prußn. Pruski ßejm (Landtag) budże najskerje ßrjedż decembra do Barlina powołany. — Augustenburgski wjerch Bjedrich, kiż ma, każ ßo sda, najwjazy prawa na Schleswig-Holstein, ale psches to, so bě s pruskim ministerstwom w njejednoczi, sa ßebje hacz dotal wschudże wulke sadżěwki namaka, je ßo nětko pjecża dohladał a teho dla hižom w Barlinje pschecżelniwje jednał a sda ßo, so chże nětko tak czinicz, każ jemu tam radża. To budże najskerje k jeho ßamßnemu lěpschemu. — Minister Bismark je w tu khwilu w biaritzskich kupjelach w Franzowskej. — Kral je ßo dżenża s Baden-Badena do Barlina wróćił. — W Kaiserswerthu je duchowny Fliedner wumrjeł. Wón je woßebje psches to snate, so je prěni byl, kiż je sjenoczeństwa protestantskich diakonißow sakożił.

Rakußy. Rakuski minister finanzow je pjecża tola pola khěżora wudobył, so dyrbi ßo wójsko hódnje pomjeńschicz, hacz runje móhła ßnadż po nękotrym czaßu wójna s Italiju a Franzowskej wudyricz. Minister finanzow je na tajke pomjeńschenje czischczecz dyrbjak, dokelż dosez pjenjes k sdżerżenju wójska nima, pożczicz jemu pak nichtón niczo njecha. — Schtoż jednanje wo měr nastupa, dha měnja nękotsi, so je hižom wscho tak daloko hotowe, so budże měr wěscze na nowy tydżeń wobsanknjeny.

Italia. Franzowski pósłanz je bamżej wukkadowak, so nowe franzowskoitalske wujednanje sa bamża na żane waschnje straschne njeje. W Romje pak tajkim wukkadowanjam prawje wěricz nochzedża, ale měnja, so w nim tola nękajke schibalstwo pschecżiwo bamżistwje tczi a so je wone pschihot k temu, so italske kralestwo Rom sa hłowne město dostanje. — W Turinje ßu ßo nětko saßo trochu směrowali, hdyż widża, so je ßo nimale zyły kraj sa spomnjene wujednanje wuprajił.

Jendżelska. Na jendżelskich wikach je płaczisna bawmy w tychle dnjach poczała trochu dele hicz, dokelż ßo ludżom sda, so budże wójna w Ameriży najskerje bórsy skónczena. Druhy saßo wudawaja, so je ßo to teho dla stało, dokelż w blizschim czaßu tójschto bawmy do Jendżelskeje pschińdże, kotruż ßu separatistojo psches Mexiko do ßwěta pósłali. Mexiko mjenujzy s dżěla se separatistiskimi krajemi mjesuje.

Amerika. Unionske wójska ßo Richmondej,

hkownemu měſtu ſeparatiſtow, pſchezo dale a bóle bliza a ſeparatiſtow bija, hdyž cži do pola won pſchiňdu. Jeli unionſzy hiſchcze khwilu tak pokracžuja, dha ſkoro hinak bycz njemóže, hacž ſo ſeparatiſtojo wſcho pſchěhraja.

Liſt

k. duchownemu **Kiliana** w Texas'u.

Serbin w Texas'u, 16. junija 1864. (Wnczah ſ liſta.) Hacž runje mam jako duchowny w ſerbſkej woſadze Serbinje ſwoje pokne doſahaze wonpſchiňdžeuje a ſym w ſtarobje wot 53 lět hiſchcze ſtrowy a cžerſtwy, dha je, dokelž mam tež 50 džěcžom ſchulſku wucžbu wudželecz, moje ſaſtojnſke džěło tola tak cžežke, hacž ſo bych ſebi ſa pſchichod měrne měſto w mojim ſtarym wótnym kraju žadacz njedyrbjał. K temu hiſchcze pſchiňdže, ſo mam bjes 5 džěcžimi 3 ſynow, jeneho dwanacželětneho, jeneho ſchěſcželětneho a jeneho ſtyrilětneho, kotrymž bych rady wyſchu ſdžěłanoſcz poſkicžicz chzył, k cžemuž tudy, hdyž wot teho wothladam, ſchtož móžu jim ja ſam w duchownym naſtupanju podawacz, žana prawa móžnoſcz njeje.

Ale moju nětcžiſchu woſadu móžu jenož pod tym wuměnjenjom wopuſchcžicz, hdy by jedyn młódſchi muž na moje měſto ſtupił. A tajki muž dyrbjał ſ Europy pſchińcz. — Tudomna woſada njemóže dołho wobſtacz, a to tež tehdy niz, hdyž tež ja hacž do ſwojeje ſmjercze tudy woſtanu, jeli ſo wona ſe ſakſkej evangelſko-lutherſkej zyrkwju do ſwjaſka njeſtupi a wot njeje wucžerjow njedoſtanje. Teho dla je tónle ſwjaſk to druhe, k cžemuž chze tutón liſt prěni ſakožk położicz. Ja džěłam nětko na feſtajenju naſcheho zyrkwineho porjadka, kotryž potom, hdyž chzedža na moje pſchecža dźiwacz, do Budyſchina póſcželu, ſo by zyrkwinſka wyſchnoſcz rozſudzicz móhła, hacž chze tutu mkodu koloniu pod ſwoje kſchidła wſacz abo jeje dalſchemu woſudej ſawoſtajicz. Hdy byſchcze nam jeneho roshladneho ſerbſkeho wucžerja, kiž by tež dar a luboſcz k prědowanju měł a we wopſchijecžu małeho lutherſkeho katechismuſa žiwy był, ſem póſłacz móhli, dha by tajkeho naſcha woſada wěſcze rad pſchijała. Univerſitetſku ſdžěłanoſcz tudy duchowny runje měcz njetrjeba, jenož ſo je kmany, woſadze praktiſzy prjódkſtejecz.

W Texas'u je wulka ſyła němſkich duchownych, kiž ſu w jenym miſionſkim ſeminaru pola Baſela ſa Texas nětkaſ pſchihotowani a maja bjes ſobu tak mjenowane ſynodalne ſjenocženje. Ja ſo k tutej ſynodze njedžeržu a ſym wot lěta 1855 ſobuſtaw ev. luth. ſynody w Miſſouri'u, Ohiu a t. d. W lěcze 1860 ſym do St. Louis'a pucžował, kotrež rjane wulke měſto nad rěku Miſſiſipi 1800 jendželſkich (360 němſkich) mil wot jow leži, ſo bych tamniſchu ſynodalnu ſhromadźiſnu wophytał. Ja ſym ſo pak pſchecžiwo ſektirarſkemu antichiliasmu tuteje ſynody wnprajił, kaž ja tež wſchón ſektirarſki chiliasmus ſacžiſnu, dokelž chzu tutu wucžbu jako wotewrjene praſchenje wobhladanu měcz, tak dołho hacž ſymboliſzy twerdze poſtajena njeje. Tcž teho dla bych rad ſe ſwobodniſchcj ev. lutherſkej zyrkwju w Sakſkej do ſwjaſka ſtupił, woſebje dokelž ſym w tudomnych bědženjach wulku ważnoſcz mózmějazeje zyrkwineje wyſchnoſcze ſeſnał a teho dla na ev. lutherſku krajnu zyrkej ſ prjódkcžehnjenjom hladam, kotrejež duchowny ſym w Kotezach 11 lět był.

Dyrbjał ja hacž do kónza mojeho žiwjenja w Texas'u woſtacz, dha budu ſ tym wſchak tež ſ pokojom. Bóh tón knjes pak chzył pſches moju ſakſku macžernu zyrkej naſchu mkodu texaſku woſadu žohnowacz, ſo by ta prjedy abo poſdźiſcho ſ njedoſtatka wucžerjow njerospanyła a kónz njewſała. W nadźiji a w dowěrjenju, ſo Immanuel naſ njeſabudže, waſtanu w ſhromadźiſnje wſchitkich ſwjatych Waſch najpodwolniſchi Jan Kilian, duchowny.

Pſchiſpomnjenje redakzije. Tutón liſt, kotryž bu do Budyſchina póſłany, je ſo redakziji pſchepodał, ſ tym poruczenjom, ſo by jón w Serb. Nowinach wotcžiſchcjecz dała, dokelž móhło ſo na tajke waſchnje ſhonicz, hacž by žadyn mkody ſerbſki wucžer poſkicžene měſto w Serbinje naſtupicz chzył. Jeli je k temu, kaž ſo nadźijamy, žadyn ſwólniwy, tón chzył to we wudawarni Serb. Now. woſjewicz, hdyž budže jemu prajene, na koho ma ſo tuteje należnoſcze dla dale wobroczicz.

Wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot J. B. Schołty ſ Cžornych Noßliz.)

Neumünſter, 8. oktobra 1864. Sandženu pón-dželu mějachmy pruhu-exerzirowanje pſched k. generalleutnantom Haku a bu nam potom prajene, ſo w bliżſchich thſoch dnjach žaneje ſłużby njeſmějemy a ſo móžemy teho dla dowolenoſcz (Urlaub) doſtacz. A dokelž hiſchcze ženje tak bliſko Hamburga był njeſłym, dha pomyſlich ſebi, ſo by hódno było, tuto wulke měſto wobhladacz, woſebje dokelž móžach tam ſa pokojzu jěſneho pjenjeſa na želeſnizy dojěcz. Duž ſo tam podach a mi je ſo tam jara lubiło, najbóle pak ſo mi w pſchiſtawje (Hafen) ſpodobaſche, hdyž bě wjele łódžow. Najwjetſcha bjes nimi bě jena wulka amerikanſku póſtſka parna łódź, kiž bě 175 kohczow dołha, 22½ kohcza ſchěroka a 19 kohczew hłuboka. Ja ſym we njej pobył a bě tam jara rjenje, tak ſo w knježich hrodach rjeńſcho bycz njemóže. W hornym ſchoßu běſche kraßna ſala, w kotrež tež jedyn klavir ſtejeſche, w ſrjedźnym ſchoßu běchu pak ſtwy, kaž je w hoſcženzach a korczmach widźimy.

Potom běch ſ mojim towarſchom w dwěmaj rěſarnjomaj a to najprjedy dopołdnja w Królez rěſarni. Tam bě 12 rěſniſkich a druhich ludźi, wot kotrychž mějeſche kóždy ſwoje woßebne džěło. Jedyn dale niczo njeczinjeſche, hacž ſo jenož ſwinje ſabiwaſche. Druhi pſchezo

10 ßwini na jedyn ras do ßkomy ſawijeſche a potom tu ßkomu ſapaleſche, pſchetoż tudy ßwinje njeparja, ale je ßmudża. Tſeczi a ſchtwórty a t. d. mějeſche ſaßo něſchto druhe wobſtaracż a dźěſche wſcho jara ſpěſchnje a ßu tón dżeń 300 ßwini ſarěſali a ſarěſaja jich wſchědnje někotre ſta. W tej druhej rěſarni ßo ßwinje ſ maſchinu rěſaja, ale jako do teje pſchińdżech, běchu hižom hotowi, dokelż běchu hižom tón dżeń 350 ßwini ſarěſali. Woni mi prajachu, ſo dyrbju naſajtra ſaßo pſchińcż, hdżež budże jich 800 ſarěſanych: ale to bě, k mojemu wobżarowanju, njemóżno, dokelż ßmědżach jenoż jedyn dżeń prjeczku woſtacż. To zyke ßwinjaze mjaßo potom do ßudow ſkładża a do Londona poſczeku.

W mojej kwartirje w Neumünſteru ßym ja prěnju ſchijazu maſchinu wuhladak, kotruż bě mój hoſpodaŕ w Hamburgu kupił, dokelż naſcha hoſpoſa wſcho ßama ſchije. Ale wona budże ſchicże na tajkej maſchinje hiſchcze pěknje wúknycż dyrbjecż, pſchetoż nětkole w prěnſchim cżaßu kraßnje njeńdże.

Wóndanjo powjedachu, ſo ßnadż 15. oktobra kwartiry něhdże druhdże doſtanjemy. Hacż budże wěrno, to ja njewěm, ale tak wjele je wěſte, ſo wot pſcheßydlenja żenje żaneho dobytka nimamy: pſchetoż hdyż dyrbimy marſchirowacż, dha kóżdy ras wo pjenjeſy a ſmachi dże a ßmy tak ſpróżni, każ ßebi to bóle żadacż njemóżemy. — Wjele dobreho a t. d. — Jan Bohuměr Schokta, kral. ſakſki wojak.

Ze Serbow.

S Budyſchina. Wot budyſkeje kralowſkeje krajſkeje direkzije je wjeßny rychtaŕ k. Pětr Smoła w Leſchawje jako naměſtnik wóhnjopolizajſkeho kommißara w 5. wokrjeßu poſtajeny. Tutón wokrjeß wopſchija: Wulki Wjelkow, Mały Wjelkow, Baczoń, Haßlow, Ssmochcżizy, Ssulſchezy, Sajdow, Horni Hunjow, Delni Hunjow, Stróżiſchczo, Wyſchezy a Leſchawu.

S Budyſchina. Wot tudomneho ſjawneho ßuda bu 11. oktobra wikowaŕ C. A. Schrama ſe Semiz teho dla k 6měßacznej dżěkarni wotßudżeny, dokelż bě pſches wopaczny wahu pſchi ßynokupowanju rycżerkublerja Päßlera w Belmanepach wo 20 tl. wujebak.

S Panjez pola Horneho Wujeſda. Na měſto k. kublerja Hermana w Spytezach, kotryż je dotheje, cżeżkeje khoroſcze dla ßwoje ſaſtojnſtwo ſkożicż dyrbjak, je Jeho majeſtoſcż kral Jan nětko tudomneho rycżerkublerja k. Klahru ſa ſmĕrza we wokrjeßu biſkopſkeho ßudniſkeho hamta pomjenowak a poſtajił.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowſka cyrkej: Korla Bohuwěr Dorn, cżeßla a wobydleŕ w Draždżanach, ſ Amaliju Madlenu Brühlez.

Podjanſka cyrkej: Korla Julius Henecż, expedient pſchi kral. ßudniſkim hamcze w Schĕrachowje, ſ Hedwigu Thielez ſ Budyſchina. — Jan Bohuměr Adam, krawz w Budyſchinje, ſ Hanu Bjarſchez.

Křćenaj:

Michałſka cyrkej: Hana Khryſtiana, Marje Madleny Stelzigez ſe Żidowa, n. dż. — Korla Auguſt, Marje Madleny Nowakez w Hownjowje, n. ß.

Zemrjetaj:

Dżeń 29. ſeptembra: Joſef Riedel, khĕżeŕ we Warnokczizach, 70 l. (wumrje w Hrubjelczizach). — 2. oktobra, Katharina rodż. Bräuerez, Mikławſcha Lukaſa, wobydlerja pod hrodom, mandżelſka, 74 l.

Spěwy.

Kak derje je pſchi Jeſußu!

Hłoß: Kak je Bóh jara dobroczelny ꝛc.

O! hdy by tola kóżdy wjedżił,
Kak derje je pſchi Jeſußu,
Tón wěſcze njebě żenje ßedżił
Pſchi cżělnym hrěſchnym wjeßelu:
Nĕ: wón by woſtajiſchi wſcheho
Też khwatak k ßwojom' Jeſußej,
Kiż wſchak tej wukupił je jeho
Pſches ßwojn ßwjatu drohu krej.
Ach, ſo by tola kóżdy wjedżił,
Kak derje je pſchi Jeſußu,
Tón wěſcze njeby wjazy bledżił,
So pſchi nim pſchezo ſrudni ßu:
Nĕ! pſchi nim duſche wużiwaju
Hſcheże wjetſche kraßne wjeßele,
Hacż ſbożomni na ßwĕcze maju,
Hacż zyły ßwĕt dacż ſamóże.
O, ſo by tola kóżdy wjedżił,
Kak kraßnje je pſchi Jeſußu,
Hlaj tón by wěſcze ſ cżaßom rjedżił
Wot hrĕchow ßwoju wutrobu:
So by też do njej' ſaczahnyła
Ta ſbóżna radoſcż Khryſtußa
A njeby dlěje lubo mĕła
Te cżělne hrěſchne wjeßela.
Haj, hdy by tola kóżdy wjedżił,
Kak derje je pſchi Jeſußu,
Ja wěſcze wĕm, tón njeby ßedżił
Pſchi wopiłzach a pſchi hracżu,
O hlaj! tón wĕrny kſcheſczan ſnaje
Wſchak rjenje ſbóżne wjeßele,
Kiż pſches to żiwjenje won traje
A hórke płody njenjeße.
O derje tym, kiż tudy maja
Wo mĕrje ßwojoh' ſbóżnika,
Cżi żenje tu bycż njetrjebaja
Wo żanym kſchiżu bjes troſchta:
Nĕ! tajkim pſchezo ſ njebjeß dele
Tón bójſki troſcht ßo wuliwa,
Kiż jim tón ßwjaty Duch ßam ſcżele,
Kak derje je po Jeſußa.

A ſo by wſchitzy dopoſnali,
Kak derje je pſchi Jeſußu,
Je nuſne, ſo by powjedali
Cźi, kotſiž hużom pſchi nim ßu
Tym, kiž hſchcze ſdaleni wot njeho
Tu bojſku radoſcź njeſnaja,
Duž lubuja ſcheze wyſche wſcheho
Te ſte a hrěſchne wjeßela.

Duž, lube duſche, powjedajcze,
Kak derje je po Jeſußa,
A hdyž tež woni runje, — hlajeze —
To ßamo rady njeßłyſcha:
Jim tola pſchezo ſaßo prajeze,
Wy ſprawni bratſja, ſ luboſczu
A wſchak ßo na nich njehniěwajcze,
Hdyž ſ woprědka kaž hněwni ßu.

Haj! prajeze jim, kak derje maju
Sso tajzy hużom na ßwěcze,
Kak tajzy tu żno wużiwaju -
Tak wulki dźěl tej ſbóżnoſeze:
A hdyž tež ßwěrni ſawoſtanu,
Haj ßwěrni ßu hacź do ßmjereze,
We czichim ſpanju wotſal czahnu,
Hdźeż wěczńje wěczna ſbożnoſcź je.

Pětr Mlónk.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Takle na kwaßach, dha móże ßo jedyn tola tak do ßyteje wole najeſcź a napicź!

Mots Tunka. Hm—hm! Na wſchitkich kwaßach tež tak njeje, kaž mi wczera jedyn ſ M. powjedaſche.

H. D. Schto dha tón měnjeſche?

M. T. Wón powjedaſche, ſo je tam wóndanjo kwaß był, na kotrymž ßo kwaßny nan njeje doſcź ſa khlěb, ſa twarożki a palenz ſtarał.

H. D. Dźiwnje, to ßym ja zyle hinak ßłyſchał! Mi mjenujzy jedyn powjedaſche, kiž běſche tež na tutym kwaßu był, ſo je tam wſcheho doſcź a na doſcź było, ale ſo ßu wjeßni hoſczo tak nahrabni byli, ſo jim njejßu na blida donoßyć móhli. Kwaßny nan, tón je ſpóchi khlěb kraḱ, hacź je ßebi moſle nakrał a tola njeje doßahało a wón je teho dla potom pokojczki pokrutow na blido mjetał. Twarożkow je ßo tež jena ſchkla po druhej noßyła a palenza njejßu ſaſtali porjedźecź.

M. T. Ale praj mi jenoż tola, hdźe je to wſcho woſtało?

H. D. Nó, hdyž ſchto na blido pſchińdźe, dha bě riz a raz! a prjecź bě. Wjeßni kwaßarjo dźěczom ſ hromadami dawachu, haj jene dźěczo pſchezo tam a ßem běhaſche a domoj noſcheſche, a dokelž mějeſche pſchi tym jara nuſne, dha na nóß padźe, ſo jemu tón potom żałoßnje krawjeſche.

M. T. Hlej wſchak tola!

H. D. A na wſchěch dworach, na puczach haj na polach kóždy ſtejo kmutaſche a tutkaſche, tak wjele běchu rosnoßyli: pſchetoż żadyn wjeßny ſe iſtwy njeńdźeſche, kiž jenu bleſchu palenza w dybſaku a druhu w ruzy njemějeſche.

M. T. Haj hdyž je tak było, dha chzył wjedźecź, ſchtó by tajkim hoſczom donoßył.

Němski Phönix,

wohenj sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Powschitkomna aßekuranza w Trieschze.

Powschitkomna aßekuranza sawěschuje pschi rukowanskim fondsu wot 20 millionow schěßnakow:

a) twory, mobilije, žně a wscho hibite wobßedženstwo;
b) kubła pschi puczowanju psche transportnu schkodu;
c) wona poskicza sawěsczenja na žiwjenje czlowjeka na najwschelakssche waschnje sa najtunische twjerde prämije a wudawa policy we pruskim kourancze.

Schkodowanja ßo psches generalnu agenturu w Lipsku po snatym liberalnym waschnju reguliruja a w pruskich tolerjach hnydom wuplacza.

K wschemu wukasowanju je rad hotowy

Julius Altmann,
hłowny agent s Budyschin a wokolnosch.

Dr. Whithowa wodziczka sa wocži

wot **Dr. Ehrhardta** w **Altenfeldzi** w **Thüringskej,** s wjazorymi privilegiami wyßokich wjerchow poczeschena wopokasuje ßo bje wschitkmi dotalnymi wocži hojazymi srědkami psches ßwoje sbožemne skutkowanje wschědnje jako najkahodnischa a najlěpscha wodziczka w tajkim nastupanju, a może ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy srědk a jako

wěsta pomoz sa ludzi na woczomaj bědnych

kožbemu poruczecz. Wona hoji wěscze a rucze a be wschitkich schkódnych szjewkow, woßebje pschi saharjenju, szerpuenju, ßuchoczi, ßylsowanju a bježenju woczow, kaž tež pschi ßłaboßzi po bjelmi a płaczi bleschka s wukožowanjom jenož 10 nßl., a dżeła ju jenož woprawdżitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringskej.

Skład sa Budyschin w hrodowskej haptyzy.

Jenož woprawdżity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiž jenož psches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny brostsyrop nima) spodziwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sažwanju, bróstowym czerpjenju, schijowej wobczežnosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. R. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

G. A. W. Mayerowy běły brostsyrop se składa knjesa pschekupza F. Rychtarja tudy je mje pscheßwědcził, so ma wón wubjerne hojaze mozy a woßebje sažwanje wotstronja, łoskotanje w schije sahanja a spinanje na wutrobje saczěri. Wschitkim na bróscze czerpjazym ßo niczo lěpsche poruczicz njemóże. Za mějach woßom lět kaschel s krakami a buch pschi tsczej bleschi tuteho syropa zyle wot teho wumóżeny, schtož tudy sjawnje wobßwědczam.

W Schczeczinje, w meji 1864. **Wilhelm Schmidt,** wojerski lěkar prjedy.

Ssuche drožďźe,

woßebje **ßylne** a wschědnje **cžerstwe** pschedawa w Budyschinje na ßerbskej haßy

J. G. F. Nieckſch.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkosczach, sa sale w 2 hacž 6 rukatych krónskich ßwěcznikach, wißaze lampy s blachowym a porzelanowym saßłonjatkom, stejaze blidowe lampy, dźěłanske a latarnjowe lampy, kaž tež ruczne a nózne lampy we wulkim wubjerku a w nowych družinach mam najtunischo na pschedań.

Herrmann Rachlitz,

klempnarski mischtr,
na žitnej haßy czo. 50 w Budyschinje.

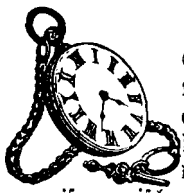

Cžesczenym a lubym Sserbam poruczam najpodwolnischo ßwój skład czaßnikow wschitkich drnžinow. Wschitke porjedzenja ßo najwěsczischo a najsprawnischo wuwjedu pod rukowanjom najtunischeje płaczisny.

Tež pschispominam, so ßym ßerbskeje rycže tak derje mózny, kaž němskeje.

J. Schneider,

Firma: **Protza a Schneider,** czaßnikarjeł na bohatej haßy w Liebuschiz domje.

Khětro wjele

murjerjow, kamjenjołamarjow a kamjenjometzgarjow

dostanje, jeli to wjedro někak pschiwda, psches zyłu symu pola podpißaneho derje sapłaczene dźěło.

P. Wendler,

murjerski mischtr w Budyschinje.

Nawoženja

ze schtyrjomi stami.

Powjedanczko ze wsy.

Z cžěskeho zeserbschczit J. Čěsta.

Moje wobydlenje je nětko na pastyrskej haßy w domje knjesa kublerja Jokuscha, pschi schczežzy, kiž na želesnizu wjedže.

Dr. **Höpner.**

Jedyn pohoncz, kaž tež jena stwinska a hródzna dzowka ßa sa dobru sdu na mlyn w Hajnizach pyta.

W Delnych Jiłozach pola Budestez budže ßo 16. oktobra 1864 popołnju w 3 hodžinach s ležomnoscze, něhdže 1 kórz wulkeje, stejazy len po woßrjedkach pschedawacz.

Jedyn ßylny kmany, w 3. lěcže stejazy cžělz je na pschedań. Hdže? to je shonicz we wudawařni Serb. Nowinow.

W Sderju je khěža czo. 16, kotraž ßo tež sa jeneho wojnarja hodži, se ßolotowej a ßadowej sahrodu hnydom na pschenajecže.

Handrij Kral.

Aukcia hatoweho ßłanja

wutoru 1. novembra dopołnja w 9 hodžinach na ryczeřkuble Njechornju.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinjez
8. oktobra 1864.

Dowoz: 6339 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najnižša.		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np.
Pscheńza	5	—	—	4	20	—	4	27	—	5	—	—	4	25	—
Rožka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	—	—
Jecžmjeń	2	15	—	2	10	—	2	12	5	2	15	—	2	12	5
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	27	5	1	25	—	1	20	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	7	10	—	—	—	—	—	—	—	7	10	—	—	—	—
Jahły	7	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	7	5	—	—	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaćizna:

W Lipsku, 6. oktobra. 1 Louisd'or 5 toler 16 nßl. ⅞ np. 1 połnowažazy czerweny słoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. 1¾ np.; winske bankowki 85¾.

Barlinſke wohenſawěſczaze towarwſto.

Sałożene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj toleŕ.

Tuto hižom 52 lět wobſtejace towarſtwo bjerje ſawěſczenja pſche wóhnjowu ſchkodu horje po niſkich, ale twjerdych prämijach, hdyž ſawěſczeny ženje niczo dopłaczowacź njetrjeba.

Sawěſczenja wobſtarataj a wſchě wuložowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawaŕ Serb. Now.,
G. Faska w Ebersbachu,
agentaj barlinſkeho wohenſawěſczazeho towaŕſtwa.

W Budyſchinje.

Pódla mojeho wulkeho ſkładu **ſukow** a **lamowych podſchiwkow** poruczam najnowſche

ſymſke ſuknjane twory a buckſkiny

po najtuniſchej płaczišnje.

Gotthelf Grohmann,
ſukelńſki miſchtr na kamjentej haży.

Dickowa koncežionirowa a daloko wuwołana ſpodźiwnje hojaza žałba,

kotraž je ſo najbóle kóždy ras jako dobra wopokaſała, poruczа ſo w žerdkach po 3 ngl. a po 12 np.

wot **hrodowſkeje haptyki**
w Budyſchinje.

Wuwołany

ſtrowotny khoſe j

poruczа **J. G. F. Nieckſch.**

Mižionſka ſhromadźišna

rachlowſkeho ſerbſkeho evangeliſkeho lutherſkeho towaŕſtwa popołnju w 3 hodźinach, na kotruž ſu pſcheczeljo mižionſtwa luboſnje proſcheni.

W knihaŕni **Smolerja a Pjecha** w Budyſchinje je ſa 6 ngl. dostacź:

Napoleon I.

a jeho wójny.

Sa lubych Sserbow ſpiſał
Jan August Pohonč.

Próſtwa.

Dokelž bě w čiſle Serb. Nowinow ſpomnjene, kajku rjanu pychu bukiczanſki Boži dom dostanje, dha proſby ſo należnje, ſo chzyli pſches Serb. Nowiny woſjewicź, hdy budże tón rjany nowy wołtaŕ poſwjeczeny, ſo bychu to w druhich woſadach też prjedy ſhonili.

B.

W knihaŕni **Smolerja a Pjecha** pod bohatymi wrotami w Budyſchinu je dostacź:

Jeſuß we domi Pobożnych. Schtyri Prjedowanja nebo Lubenſkeho, wudate wot E. B. Jakuba. 4 ngl.
Ribowczenjo, politiſke powedanczko wot J. B. Mucžinka. 2½ ngl.
Dobroty, Džiwy a Ssudy Boże nad iſraelſkimi džjeczimi, wot K. A. Jencža. 5 ngl.
Selenſka a jeje wobydlerjo. Prjeni džjel; wot K. A. Jencža. 5 ngl.
Wumeńkaŕ, powedanczko ſa lud, wot Dr. Pfula. 2½ ngl.
Ssadowa knižka, wot K. A. Kozora. 18 np.
Wotroha krala Jana habó zawożeno czerkwitźki na Lubobórku. Wot M. B. 2½ ngl.
Boža kraßnoſz w ſtwórbi. Wot J. B. Mucžinka. 2½ ngl.
Nadpad pola Bukez. 2½ ngl.
Khryſtof Kolumbuß aby namakanje Ameriki. Wot Dr. Somera. 2½ ngl.
Bibliſke ſtawiſny aby hiſtoriſki wuczawk ſe ſtareho a noweho teſtamenta. Wot J. Bartka a K. E. Pekarja. 12½ ngl.
Boža kraßnoſz w ſtwórbi. Druhi džjel; wot J. B. Muczinka. 2½ ngl.
Selenſka a jeje wobydlerjo. Druhi džjel; wot K. A. Jencža. 5 ngl.
Sserbſke baßnje, wot H. S. 2½ ngl.

Hewak ßu też wſchě druhe ſerbſke knihi, kaž też wſchitke knihi a czaßopißy w nemſkej ryczi a w druhich jaſykach kóždy czaß w horka ſpomnjenej knihaŕni dostacź.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Jedem, der über einen der wichtigsten Abschnitte der neueren Geschichte die unverhüllte, nackte Wahrheit lesen will, wird folgendes höchst interessante Werk empfohlen, das jetzt in einer neuen Auflage erscheint:

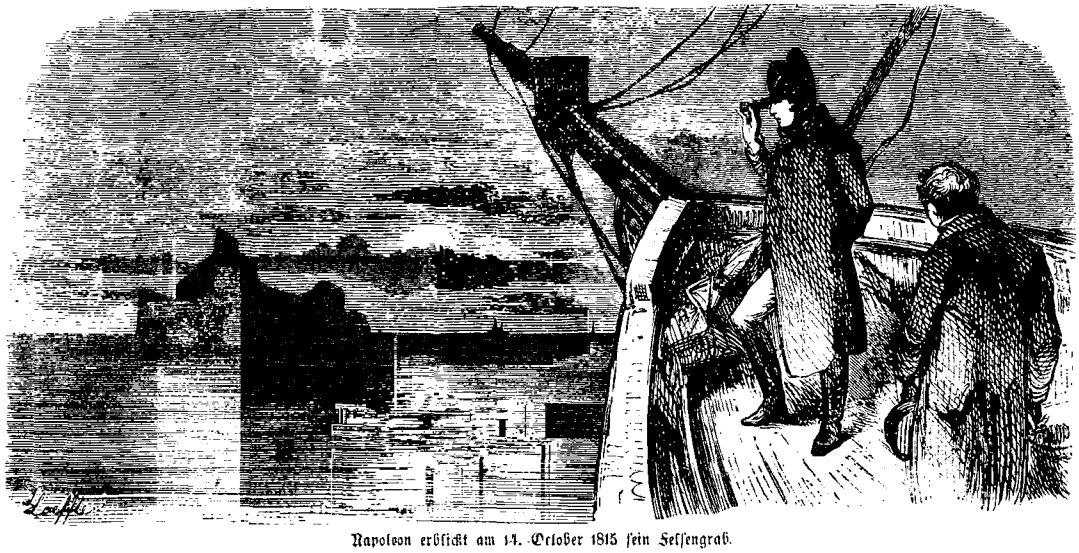

Napoleon erblickt am 14. October 1815 sein Felsengrab.

Von Elba nach St. Helena.

Von **Dr. Fr. Förster.**

I. Abtheilung.

Der Wiener Congreß 1814 u. 1815.

Geheimes und Oeffentliches

nach mündlichen und schriftlichen Enthüllungen der Mitgenossen, Conferenz-Protokolle und Notenwechsel.

II. Abtheilung.

Napoleon's Rückkehr von Elba.

Der Feldzug in den Niederlanden.

Blücher's Einzug in Paris, Napoleon's Abführung nach St. Helena, der zweite Pariser Friede.

Neue illustrirte Pracht-Ausgabe in Einem Bande.

In Lieferungen a 5 Sgr. (18 Kr. rhein.).

Wer wagt es, auf seinen Kaiser zu schießen?

Die geheimsten Triebfedern manches geschichtlichen Ereignisses werden hier enthüllt. — Die erste Lieferung ist so eben angekommen und steht jedem Freund der Geschichte zur Einsicht zu Dienst.

Buchhandlung von Schmaler & Pech in Bautzen.

Für den gebildeten Leser wird es genügen, wenn wir zur Charakteristik des umstehend angezeigten Werkes einen kurzen Auszug aus dem Vorwort des Herrn Verfassers und aus dem Inhaltsverzeichniß mittheilen; er wird hieraus ersehen, daß dies Buch nicht zu den Alltagserscheinungen gehört.

(Aus der Vorrede.)

Die ernste Muse der deutschen Geschichte dünkt sich zu vornehm, sich dem Reigen ausgelassenen Mummenschanzes anzuschließen, in die lebenslustigen Kreise der Gesellschaft, oder wohl gar in die Ankleidezimmer der Hofdamen einzutreten. Durch so spröde Zurückhaltung ist ihr über manche Hauptaction des Wiener Congresses der Aufschluß verborgen geblieben; denn so Manches, was an der Conferenztafel nicht zum Austrag gebracht wurde, ward in geselligen Kreisen, zuweilen sogar unter vier Augen, ausgeglichen und entschieden, und nirgend mehr, als bei einer Darstellung des Wiener Congresses, gilt der Zuruf:

„Greift nur hinein in's frische, volle Leben, und wo ihr's packt, da ist es interessant."

Der Verfasser hat diesen kühnen Griff gewagt — und that es, unterstützt durch Bekanntschaften mit hervorragenden Persönlichkeiten in den Wiener gesellschaftlichen Kreisen, welche er bald nach beendetem Congreß und auch bei später wiederholten Besuchen in der einzigen Kaiserstadt machte, wo ihm der Zutritt zu dem geheimen Archiv des Hofkriegsrathes vergönnt war.

— — — — — Aber Feste und Verhandlungen wurden urplötzlich abgebrochen, der tolle Hexen-Sabbath flog und stob wie Spreu im Sturmwind auseinander, als unerwartet zu ungelegener Stunde Napoleon, der Oberste der Großgewaltigen, aus der Verbannung von Elba zurückkehrend, am 1. März 1815 bei Cannes den Boden Frankreichs mit dem fernhintreffenden Machtgebot betrat: „Der Congreß in Wien ist aufgelöst!" Und so war es; ein Zittern und Beben an allen Gliedern befiel die zaghafte Sippschaft der Diplomaten und schönen Frauen, die wohl einsahen, daß mit Federkiel und Fächer gegen den, von seinen alten Kampfgenossen auf den Thron zurückgeführten Kaiser nichts ausgerichtet werden könne.

Da wendeten die Herrscher in höchster Besorgniß um das, was ihnen bevorstehe, sich noch einmal „An das Volk"; als Kampfpreis wurde diesmal: Verfassung, Vertretung des Volkes und wie dergleichen Schaustückchen sonst noch genannt wurden, in Aussicht gestellt. Noch einmal griff das preußische Volk zu den Waffen, das Heer schlug unter Blücher und Wellington die Schlachten bei Quatre-Bras, Ligny, La Belle-Alliance, Napoleon und sein Heer wurden zu schimpflicher Flucht gezwungen, Blücher hielt zum zweiten Male siegreichen Einzug in Paris; Napoleon wurde nach St. Helena abgeführt. Da fanden sich alsbald die Diplomaten in Paris wieder ein. Der zweite Pariser Frieden wurde geschlossen.

„Von Elba nach St. Helena," so heißt der Rahmen, welcher eine Gallerie geschichtlicher Zeitbilder umfassen soll, die wir vor dem geneigten Leser aufrollen werden.

(Aus dem Inhalts-Verzeichniß.)

Der Wiener Congreß; Festlichkeiten; „Immer ist Sonntag, es dreht immer am Heerd sich der Spieß." — Charakterschilderungen der hervorragenden Persönlichkeiten: die Kaiser von Rußland und Oesterreich, die Könige von Preußen, Dänemark, Württemberg, Baiern, die Kronprinzen, die Herzöge, Fürsten, Grafen, Barone, Juden und die übrige vornehme Welt. — Die Salons der schönen und galanten Frauen; Schönheitsstudien des Kaisers Alexander. Hofküche, Hofapotheke und Hofkanzlei in der Burg. Bälle, Zauberfeste, Volksfeste ꝛc. Lebensbilder aus dem Kreise der Staatsmänner des Congresses. Die Congreßverhandlungen nehmen endlich einen Anfang; Vorarbeiten des Freiherrn v. Stein; Verfassungs-Entwürfe für Deutschland; Stein wider den Sultanismus der deutschen Kleinfürsten; Metternich's Gutachten streicht das Beste; die Zaunkönige gewinnen Stimme; Baiern und Württemberg wollen napoleonische Souverainchen spielen; Stein vertraut in den deutschen Angelegenheiten einem russischen Czar mehr, als sämmtlichen deutschen Fürsten. Der Kaiser Alexander schwärmt für die Wiederherstellung des Königreichs Polen. Die Entschädigung Preußen's durch Sachsen; Hardenberg's Leichtfertigkeit bei dem Friedensschluß in Paris; Uebergabe des Gouvernements des Königreichs Sachsen an Preußen. Die sächsische Frage droht den Congreß zu sprengen; Metternich's Unredlichkeit; die englische Opposition, Talleyrand, Kaiser Franz nehmen Partei für den gefangenen König von Sachsen; Talleyrand proklamirt die Legitimität der Könige und die Rechte der Völker, über die man nicht wie über Viehheerden verfügen dürfe; Alexander droht loszuschlagen; Aufruf des Großfürsten Constantin an die Polen; Alexander mit Metternich auf Hieb und Stich; ein Theatercoup entscheidet über Thorn und Leipzig; die vierte Theilung Polens; die erste Theilung Sachsens; der König von Sachsen erhält einen Zwangspaß nach Preßburg; er verweigert die Unterzeichnung der Abtretungs-Urkunde.

„Der Congreß von Wien ist gesprengt!" ist das erste Wort des von Elba nach Frankreich heimgekehrten Kaisers Napoleon. Erste Nachricht davon in Wien; der Hexensabbath stäubt und fleucht auseinander. Die sächsische Sache kommt zum Abschluß. Achterklärung der verbündeten Mächte gegen Napoleon Bonaparte; das Bündniß von Chaumont wird erneut. Die deutsche Bundes-Acte wird über Hals ohne Kopf in 11 Sitzungen verhandelt, unterschrieben und untersiegelt; was dabei für Elendigkeiten mit untergelaufen; die europäischen Angelegenheiten werden in Ueberstürzung zum Abschluß gebracht, während die Heere bereits in das Feld gerückt sind. Napoleon's Siegeszug von der Küste Frankreichs zur Hauptstadt; die Constitutionellen in Paris auf der Seite des Königs; Napoleon überbietet sie durch republikanische Proklamationen und Decrete; der Marschall Ney verspricht dem Könige, Napoleon in einem eisernen Käfig nach Paris zu bringen und — geht zu ihm über; Verwirrung in den Tuilerien; der König zieht aus, der Kaiser zieht ein; er schmeichelt dem Volke und sich selbst mit der Erhaltung des Friedens; Berufung der französischen Kammern; das Maifeld auf dem Marsfelde; der Kaiser geht ab zum Heere an der belgischen Grenze. Blücher nimmt sein Hauptquartier in Lüttich; wählt zu seiner Leibwache die sächsischen Regimenter; Meuterei derselben; sieben Mann der Rädelsführer werden erschossen. Napoleon überfällt das preußische dritte Armee-Corps (Ziethen) am 15. Juni an der Sambre; „pauvre Landwehr, demain tu ne seras plus!" — die Schlachten bei Quatre-Bras (Ney gegen Wellington) und bei Ligny am 16. Juni; Napoleon gegen Blücher; Napoleon's und Wellington's Aufstellungen zur Schlacht am 18.; Schlacht bei Waterloo; Wellington tritt den Rückzug an; Blücher, Bülow, Ziethen treffen ein und entscheiden die Schlacht. Napoleon eilt nach Paris; Blücher folgt ihm auf den Fersen; der Kaiser dankt nochmals ab; verlangt nur auf 12 Stunden zum Generalissimus ernannt zu werden; der zweite Pariser Friede; Napoleon in Rochefort; er vertraut sich, wie einst Themistokles, der Großmuth seiner Feinde an; das englische Ministerium schickt ihn unter Zustimmung der europäischen Mächte nach der Felseninsel St. Helena; der moderne Prometheus.

Berlin, Verlag von Gustav Hempel. Berlin, Druck von W. Büxenstein

Čisło 43. — 22. oktobra. — 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — **Wojerski list ſ Holſteina** — Ze Serbow: S Klukſcha — S Tſchaßez, S Němſkich Paſliz. — S Budyſchina. — S Wujezka. — S Huczinh. — Přilopk. — Nawěſtnik.

Swětne podawki.

Telegrafiſke depeſche wot zyłeho tydzenja.

Win, 15. oktobra. Dzenßa je jednate poßedzenje konferenzy było a je nadzija, ſo budze měr w krótkim czaßu wobſanknjeny.

Flensburg, 16. oktobra. Prynz Bjedrich Korla do Kiela njepóńdze, ale tudy woſtanje.

London, 16. oktobra. S Newyorka pißaja wot 5. oktobra: Unionſki general Grant njeje dale pokraczit, ale ßo tam twjerdze ſaßynył, tak daloko hacz je pſchiſchoł. — Do kraja Mißouri je ſevaratiſtiſki general Price pſchiczahnył. — Mobile hiſchcze pſchezo dobyte njeje a kommandiruje pſched nim admiral Lee, dokelž je admiral Farragut ſ někotrymi łódzemi wotjěł, ſo by Wilmington woblehnył. — Zyły krajny dołh unije wopſchija nětko 1960 millionow dollarow.

Frankfurt nad Majnom, 17. oktobra. Winſka konferenza je wjetſchi dźěl měrſkich poſtajenjow, kaž buchu wot barona Brennera po dotalnych jednanjach napißane, dzenßa pſchehladała.

Win, 18. oktobra. Tudy ßo ſ wěſtoſczu powjeda, ſo ßo dzenßa hiſchcze měr podpißał njeje, dokelž dyrbja ßo prjedy hiſchcze někotre pódlanſke wězki rosrißacz.

Paris, 18. oktobra. Něhdze 600 ludzi ſe wſchelakich krajow, kiž ßu ßo k mexikanſkemu wójſku pſchiſtajili, ßu dzenßa na jenej franzowſkej łódzi do Mexika wotjěli.

Darmſtadt, 18. oktobra. Ruſki khěžor a khěžorka ſtaj ßo dzenßa na pucz do Nizzy podałoj.

Potsdam, 18. oktobra. Młody ßynk pruſkeho krónprynza, kiž bu dzenßa ſchczeny, je mjena Franz Bjedrich Sigismund doſtał.

London, 18. oktobra. S Newyorka pißaja wot 8. oktobra: Na połnóznym brjohu rěki Jamesa ßu někotre bitwy były, ale njeje pſches to niczo ważne dozpite. W bliſkoſczi Saltville w nawjeczornej Virginiji buchu unioniſtojo ſbiczi, ſa to ßu ſeparatiſtojo pſchecziwo unionſkemu generalej Shermanej bitwu pſchěhrali.

Barlin, 19. oktobra. Tudomne nowiny „Provinzial-Correſpondenz,“ kotrež ſ miniſterſtwa powjeſcze doſtawaja, pißaja: Po wobſanknjenju měra budze tak ſrjadowane, ſo knjejſtwo w Schleswig-Holſteinje na Pruſku a Rakuſku pſcheńdze, potom pak ma ßo wuczinicz, ſchtó Schleswig-Holſtein doſtanje. Rakuſka a Pruſka w ſjenoczenſtwje ſ němſkim bundestagom k temu ſhromadźiſnu prawiſnikow powołatej. Pruſka potom wotczaka, ſchtož czi wobſanknu a ſ dźiwanjom na ſhromadne lěpſche Pruſkeje a Němzow ßwoje ſkónczne měnjenje wupraji.

Najnowſche.

Win, 20. oktobra. Podpißanje měra ßo w bliżſchim czaßu wotczakuje.

Munchow, 20. oktobra. Jako miniſter kralowſkeho domu a ſwoukomnych naležnoſczow najſkerje v. d. Pforten ſaſtupi.

Bliżſchi budyſki hermank, kotryž ßo ßobotu 29. oktobra ſapoczinje, budze teho dla, dokelž je pódzelu reformazionſki ßwjedzeń, hakle wutoru 1. novembra wjeczor ſkónczeny. — Mjaßopſchedawarjo budza pſchichodnu ßobotu na ſadnej bohatej haßy pſchedawacz.

Sakska. Prynz Jurij je ßo na pscheproschenje braunschweigskeho wójwody 16. oktobra do Woleschnizy w Schlesynskej podał, so by ßo na tamnischich wulkich hońtwach wobdżělił. — W Lipsku bě w jenej podtśěschnej komorje tamnischeho póstskeho doma 16. oktobra někak woheń wudyrił, kotryż s wulkim strachom hrożesche, dokelž tam wjele papjery a pißmow khowachu. Ale dokelž běchu woheń bórsy pytnyli, dha mózachu jón prjedy pschemóz, hacž bě wjetscheje mozy nadobył. — Dla tkalza C. T. Schmidta s Kumwałda, kiž je skónzowanja dla, kotrež jemu winu dawaja, w ßwojim czaßu wot budyskeho sjawneho ßuda k ßmjerzi wotßudżeny, budże 28. t. m. skónczne ßudżenje wotdżerżane. Pschedßydstwo smëje k. tajny radżiczel Dr. s Langenn a sarycżowanje wobskorżeneho k. ryczník Höcknar s Budyschina. — Wóndanjo chzysche 11 lětny ßyn kublerja Schönerta w Berbersdorfje s jenym dżěkaczerjom w lëßu ßwojeho nana jedyn podrëśany dub k semi sczahnycz pomhacz. Ale dub prjedy padże, hacz ßebi myßleschtaj a tón hólczez bu wot njeho na mëścze sarażeny. — W Kamjeńzu wuhladachu wjeczor 13. oktobra w 7. hodzinje khëtro wulke ßwëtło wo jstwje swudowjeneje Zimmermannoweje a jako tam pschibëżachu, namakachu, so ßo tuta 73lëtna żona pali a so je jeje drasta hižom nimale spalena a wona ßama jara wopalena. Hacz runje bu wscha pomoz nałożena, dha je wona tola wokoła 12 hodzinow w nozy wumrjeła. Wona bě bëdna żónska a njeje ßebi drastu, jako bě ßo ta nëkak pschi ßwëży sapalika, sahaschecz móhła. Jene make dżëczo jeje dzowki, kotrež w kolebzy leżesche, bësche ßo skoro wot kura sadußyło, je pak tola nëkak pschi żiwjenju wostako. — Wobßedżer fabriki E. M. Fiedler w Oederanje, kotryż je psched krótkim czaßom wumrjeł, je 10,000 tl. k twarjenju noweje schule a 1000 tl. tamnischej mëśczańskej hojerni wotkasał. — W Kamjeńzu wotpali ßo 18. oktobra wjeczor w 6. hodzinje brózeń, k Richterez fabriży ßkuschaza a njedaloko tśëlerńje stejaza. Woheń bě psches to nastał, so bě ßo w fabriży jedyn wuheń wupalecz poczał, s kotrehoż běchu schkrë na ßkomjanu tśëchu brózńje lëtake. Hacz runje bu to hnydom pytnjene, dha njemózachu płomjo tola sahe doscz podußycz. Wulka, se żitom a ßynom napjelnjena brózeń bórsy w płomjenjach stejesche a ßu ßo żnë, kotrež tam wschelazy najeńzy mëjachu, do czista spaliłe. Schkoda je czim wjetscha, dokelž niczo sawëśczene njebë. — Wot budyskeho sjawneho ßuda bu 14. oktobra 46 lëtny dżëkaczer Jan Traugott Schulta s Khwaczig teho dla, dokelž bě ßo w tamnischej Schumanncz korczmje spjecził a domjazy mër kasyk a ludżom pohrosyk, k 6 mëßazam a 3 njedżelam dżëkarńje wotßudżeny. — Tón ßamy dżeń bu wot teho ßamßneho ßuda 52 lëtny, hižom ßudnischy khostany dżëkaczer Jan Jurij Ramsch s Holeschowa teho dla, dokelž bě w Nowej Wßy w pjanosczi wokał, so chze sapalicz, k tśimëßaczńemu jastwu wotßudżeny. — Minister Dr. s Falkenstein je ßo 12. oktobra saßo se ßwojeho pucżowanja do Draždżan wrócził. — W Netzschkawje wotpalichu ßo 12. oktobra w nozy Medlerez domske s tajkej spëschnoscżu, so schtyri tkalske, tam bydlaze ßwójby wschitko shubichu. Tez je ßo jedyn zusy murjer s Dobereutha pola Hirschberga, kiž tam nozowasche, ßobu spalił. — Wot 16. oktobra póst, s Kamjeńza do Budyschina jëdżazy, wschëdnje rano w 5 hodzinach s Kamjeńza wotjëdże. — W Draždżanach staj ßebi wóndanjo jedyn dżëkaczer pschi żelesnizy, s mjenom Libuscha a pjecza s Plußnikez, a jeho luba, wësta Schokcziz, na to waschnje żiwjenje wsałoj, so staj ßo wot kamjeńtowuhloweho dyma sadußycz dałoj.

Prußy. Wutoru 18. oktobra bu młody prynz pruskeho krónprynza kschczeny. Rakuski arzywójwoda Leopold tez ßobu kmótßesche a dosta pschi tutej składnosczi rjad czorneho hodlerja wot krala. — W prozeßu pschecziwo Polakam ßo pomaku dale pokracżuje, tola njehodzi ßo prajicz, so bychu wulku winu na nich pschinjesc móhli. Někotsi ßu saßo s jastwa puschczeni. — Khëżor-Franzowy gardygrenadierregiment a khëżor-Alexandrowy gardygrenadierregiment ßwjeczeschtaj 14. oktobra 50lëtny jubileum ßwojeho wobstacża. Poßleńschemu bě ruski khëżor 4,000 dukatow a prënschemu rakuski khëżor tójschto rjadow (ordenow) poßkał.

Rakußy. S Wina pißaja, so chze khëżor pschecziełniwschu politiku pschecziwo Franzowskej a Italskej sakożicz a so teho dla italske kraleśtwo najskerje pschipośnaje. Teho dla by minister Rechberg se ßkużby stupicz mël a by wjerch Metternich, kiž je w tu khwilu poßłanz w Parisu, na jeho mëśto pschińcz mël. — Konferenza, kotraż dla mëra jedna, je ßwoje dżëła pjecza tak daloko dokonjała, so budże mër w blizschich dnjach podpißany. (To hižom tydżenja wëschczachu). — Rakuski krajny ßejm ßo 16. novembra we Winje shromadżi. — Dokelž minister finanzow na żane druhe waschnje żane pjenjesy dostacz njemóże, dha chze statne kubła sastajicz abo pschedacz a s tym nëhdże 100 millionow schëßnakow sehnacz.

Franzowska. Pruski minister Bismark chzysche ßo 19. oktobra do Parisa a wot tam do Barlina wróczicz. — Khëżor Napoleon ßo do Nizzy (w italskej Franzowskej) poda, so by tam ruskeho khëżora powitał. Ruska khëżorka chze tam mjenujzy ßwojeje kipreje strowoscze dla psches symu wostacz. — W Algierskej revoluzia hischcze pschezo poražena njeje, hacz runje franzowske wójsko w kóżdej bitwje dobywa.

Italia. So by ßo dotalne italske hłowne mësto Turin teho dla, dokelž ma ßo kralowski dwór do Florenza pschenßydlicz, zyle spokojiło, dha dóstanje pjecza ßlëdowaze sarunanja: 12 millionow frankow sa khëżerjow, 10 millionow k wupłaczenja stareho mëschczańskeho dołha,

lětnje 700,000 frankow na spuschczenych dawkach, hewak wossebne pschekupske prawisny. Tež ma tam wysche sudnistwo a 20,000 muži wójska wostacz.

Amerika. W poßlenich dnjach njeje ßo na wójnskim polu niczo wossebje ważne stało. Někotre bitwy ßu drje saßo byłe a je w nich ludzi dosczż panyko, ale pschi wschěm tym njehodzi ßo prajicz, so by to żanej stronje wiele pomhało.

Rußowska. Danska prynzeßyna Dagmara, kotraż je s ruskim naßlědnikom Mikławschom ßlubjena, je nětko wuczerja dostała, pola kotrehoż pilnje rusku ryczż wuknje. Tež ßu jej duchownych poßłali, kotsiż ju k pschijeczu grichiskokatholskeje abo prawoßławneje wěry pschihotaja; pschetoż w ruskej khěżorskej ßwójbje je sakoń, so dyrbja wschitke jeje ßobustawy prawoßławneje wěry bycz. — Sahnacze leibeigenstwo je nětko zyle pschewjedżene a teho runja tež rosestajenje bjes burskimi ludżimi a semjanami a njeje ßłyschecz, so bychu semjenjo s tym psches měru schkodowali. Burjo nětko tež wschudżom na wßach sa ßwoje dżěczi schule sakożuja, dokelż chzedża, so bychu wone wschak tež něschto hódne nawukłe; schtoż je czim bóle czesczе dostojne, dokelż w Rußowskej nichtón nusowany njeje, ßwoje dżěczi do schule ßłacz.

W Pólskej je pschezo směrnischo a spokojnischo a sda ßo, so bórsy czaß sastupi, hdżež budże ßo tam wot kruteho wojerskeho waschnja puschczicz mózy. Wo sbězkarjach tam niczo wjazy ßłyschecz njeje a jeli ßo hdże żadyn njeporjadk stanje, dha je to wot rubjeżnikow, kiż ßo na wßach sa sbězkarjow wudawaja. Ale burja jim to njewěrja, pschetoż woni jich koja, hdżež ßo to jenoż hodzi.

Wojerski list s Holsteina.

(Wot K. Mkónka s Dżiwocziz.)

Heiligenhafen pschi naranschim morju, 15. oktobra 1864. Dżenża Wam wjele pißacz njemózu, dokelż ßym hischcze pschezo w Heiligenhafenje, a tudy ßo niczo ważne podako njeje. Tola, każ mózach dżenża ßłyschecz, dha dyrbimy pschichodny tydżeń wot jow prjecz; hdże pak pschińdżemy, to hischcze s wěstoszu pißacz njemózu, tola chzychu někotsi wojazy wjedżecz, so budżemy do wokolnoscze města Lübecka pscheßadżeni. To bych ja tež rad widżik, dokelż hischcze w tamnej stronje byk njeißym.

Dżenża je runje 10 měßazow saschko, so s Draždżan do Holsteina wotjědżechmy a hdyż chzu wschitke kwartiry hromadu liczicz, kiż ßym hacz dotal w Holsteinje měk, dha jich 36 naliczu.

Nasymske maneuvry, kotreż ßmy tudy měli, ßu nětko zyle dokonjane, a mamy teho dla saßo lěpschi czaß; tola czisicze prósni żenje bycz njeßmjemy, sa to ßo khětro staraja; pschetoż my dyrbimy najbóle kóżdy dżeń dopołdnja něhdże hodżinu exerzirowacz abo tež někotre hodżiny marschirowacz, so bychmy wojerstwa swuczeni wostali. — Sańdżenu ßrjedu tydżeń ßmy pscheb sakskim generalom Haku pola Oldenburga exerzirowali. S nim bě wjele druhich wyschich k temu pschijěło; dżeń prjedy bě wón w Lütjenburgu byk a tam 3. bataillon wobhladak, a s Oldenburga poda ßo wón do Neustadta, so by tam stejazy 1. bataillon tsělzow exerzirowacz widżik.

Sańdżeny tydżeń mějachmy tudy hižom psches měru symne nozy a bě druhdy na ranje hižom tak syma, so bě woda s lodom pschikryta, ale tutón tydżeń běsche saßo něschto czoplischo. Dokelż ßym wschitku czoplischu drastu, kotruż mózach lěcze parowacz, domoj póßłak, dha ßym nětko wo nju pißak, so bychu mi ju saßo póßłali, woßebje dokelż to niczo njekhoschtuje; pschetoż sa pakczikі, na wojakow, w Holsteinje stejazych, póßłane ßo hacz do 5 puntow czeżkoty na póscze niczo płaczicz njetrieba. (Hdyż pak żadyn wojak pakczik do Sakskeje póscżele, dha dyrbja jón w Sakskej połnje sapłaczicz).

Żně ßu na tudomnych wjetschich ryczerkubłach hakle sańdżeny tydżeń do czista domoj, a dżěłaja nětko na polach, so bychu tež něschto wußyli, dokelż je tudy lětßa wschitko wo tójschto posdżischo a teho dla hischcze mało wußyte.

Jutsje smějemy zyrkwinu paradu a budże nam nasch pólny prědar k. Pötschka prědowacz.

W sańdżenych dnjach je do heiligenhafenskeho pschistawa wjele zusnych kódżow s běrnami pschijěło, kotreż wot jow dale do kraja nuts rospschedawaja. Wone ßu najbóle s Mecklenburgskeje a pschedawa ßo tuna, w kotrejż je ⅝ korza, sa 2 tl. 7 nßl. — Tudy kóżdy najbóle jenoż jeniczży tejko běrnow plahuje, hacz k ßwojej ßamßnej potrjebnoscji trjeba, a ßu teho dla hischcze znse jara trěbne. — Kruschwow a jabłukow je tudy mało, a duż żadyn dżiw njeje, so ßu tak jara drohe; pschetoż żane tajke rjane ßadowe sahrody u haleje tu widżecz njeißu, każ je je jedyn pola Waß w lubych Sserbach widżi. — Wjele dobreho a t. d. K. H. Mkónk, kral. sakski ßerbski wojak w Holsteinje

Próstwa redaktora. Jeli mózecze, nasch luby krajano, něschto hódne wo tym shonicz, kak ßo w Holsteinje s tak mjenowanym probsteiskim žitom a jeho pschedawanjom ma, dha chzyli nam to pißacz, dokelż by to někotryżkuliż czitar Serb. Nowinow rad wjedżik.

Ze Serbow.

S Klukscha. Tudy mějesche 11. oktobra dżěłaczeŕ Jan Żur w knjeżej parnej palenzpalerni to njesboże, so pschi maschinje někak do gratu pschińdże, psches czoż bu straschnje ranjeny a wob-

ſchkodżeny; tola je nadżija, ſo ßnadż pſchi żiwjenju woſtanje. (— Cżi knjeża, kiž běchu ſańdżenu ßrjedu pſchi hłownej ſhromadżiſnje wokrjeßneho ratarſkeho towarſtwa w Budyſchinje pſchitomni, ßu ſa njeho nĕhdże 7 tl. nawdali a jemu pôßłali).

S Tſchaßez. Jako cżeledź tudomneho kublerja Schpitanka 16. oktobra pſchi wobjedze ßedżeſche, je jeho wotroczk Handrij Schenk ſ Lucża pohonicża Michała Bjarſcha ſ Khaßowa do lĕweho liza kłoł a jeho khĕtro ranił. Schenk je ßo ſ tym wjeczicz chżył, dokelż pjecża holży w domje njeißu niczo wo nim wjedżecz chżyłe a je je Bjarſch we tym podpjerał.

S Nĕmſkich Paſliz. Tudy ßwjeczeſche 14. oktobra k. wucżeŕ Scholta ßwój 25lĕtny jubileum a doſta wot wſchelakich ſtronow wutrobne ſbożopſchecża a rjane wopokaſma dżakownoſcże,

S Budyſchina. Sańdżenu wutoru a ßrjedu bu, kaž druhe lĕta, ſarſka konferenza łużiſkeje katholſkeje diöceſy na tudomnym tachantſtwje wotdżerżana.

S Wujeżka pod horami. Wutoru 18. teho mĕßaza bu w łuſcżańſkich horach pſchi puczu ſ Małodażina do Wujeżka wĕſty Jan Gottlieb Großa, khĕżeŕ a poleŕ ſ Horneho Kumwałda, 57 lĕt ſtary, wobwißnjeny namkany. Cżeżke myßle ßu jeho pjecża k temule pſchikrötſchenju ßwojeho żiwjenja dowjedle.

S Hucżiny. Tudy budże pſchichodnu wutoru jako 25. oktobra, dopołdnja w 11 hodżinach naſcha nowa ſchula ßwjedżeńſzy poßwjeczena.

Přilopk.

* Pſchitomni kmótſja pruſkeho krónprynzoweho ßynka Sigismunda běchu: pruſki kral, ſwudowjena pruſka kralowa, ſwudowjena meklenburgſka wjelwójwodka, prynzeßyna Bjedrichowa niederlandſka, prynz Korla hohenzollern-ſiegmaringiſki, pólny marſchal hrabja Wrangel. Njepſchitomni kmótſja: pruſka kralowa, rakuſki khĕżor a khĕżorka, jendżelſka krónprynzeßyna, meklenburgſkoſchwerinſki wjelwójwoda a wjelwójwodka, prynz Ludwig heßenſki, ſakſkomeiningſki herbſki prynz a herbſka prynzeßyna, leiningſki prynz a prynzeßyna. Rakuſki khĕżor bu pſchi kſchczenizy wot rakuſkeho arzywójwody Leopolda ſaſtupjeny.

* Pruſki kral je ſa tych, kiž ßu düppelſke ſchanzy ſchtórmowali, tak mjenowany „düppelſki kſchiż„ ſakożik. Je to běły kſchiż, na kotrehoż prĕwnej ſtronje ſteji, „Wylem, kral pruſki", na ſadnej pak: „Düppel, 18. haperleje 1864."

* Sakſka krónprynzeßyna je 16. oktobra do Wina pſchijĕła, hdżeż kronprynz Albert też hiżom pſchebywa.

* Bliſko Wevelinghovena wóndanjo bĕrny ryjachu a pſchi tym ßebi dżĕczi woheń ſadżĕłachu, ſo bychu ßebi bĕrny pjekłe. Ale nĕkotre dżĕczi bĕchu tak bliſko k wóhnju pſchiſtupiłe, ſo ßo jim pocża draſta ſapalecz. Na jich wołanje pſchibĕżachu dżĕłaczerjo a radżi ßo palazu draſtu ſahaſchecz, ale pſchi jenej 12 lĕtnej holczży bĕ to hiżom poſdże; pſchetoż wona bĕſche hiżom tak jara wopalena, ſo dyrbjeſche po nĕkotrych hodżinach wumrjecz.

* W jenym hamburgſkim hoſcżeńzu bu wóndanjo żónſka pſchi kranjenju draſty doßahnjena. Ale jako tu żónſku bliże wobhładachu, wunamakachu, ſo je to muſki. Bĕ to jedyn ſchewſki ſ Pruſkeje, hdżeż ßu jeho potom poßłali, jako bĕ 15 dżeńſku ſchtrafu wotßedżak.

* S Württembergſkeje pißaja, ſo ßu tam we wſchĕch żitach jara bohate żně měli. S zyła hodżi ßo prajicz, ſo ßu lĕtuſche żně po zyłej Europje dobre byłe, tak ſo ßo na powyſchenje żitneje płaczińſny lĕdy myßlicz hodżi.

* Tobak je ßo w Europje lĕtßa też derje radżił, woßebje we Wuherſkej, hdżeż ſa 50 lĕt tajke tobakowe żně měli njeißu.

* Nowemu mexikanſkemu khĕżorej a tym, kiž tam ſ nim pſchińdżechu, je ßo to wo prĕdka jara dżiwnje ſdało, jako wuhładachu, ſo mexikanſke woßebne knjenje pſchi Bożej ßłużbje chokoladu pija.

Cyrkwinske powjesće.

Wĕrowani:

Pĕtrowſka cyrkej: Jan Korla Ernſt Wauer, rektaŕ a pomozny prĕdaŕ w Oberwieſenthalu, ſ Wilhelminu Knoblochez ſ Budyſchina.

Michałſka cyrkej: Korla Auguſt Heinza, wobydleŕ w Budyſchinje, ſ Hanu Liſchnez ſ Delneje Hórki. — Oswald Höppner, Dr. med. a praktiſki lĕkaŕ, ſ Marju Theklu Schiffnerez ſ Budyſchina. — Korla Herrmann Legler, ßłużobnik na lubijſkim dwórniſchczu, ſ Paulinu Louiſu Rychtarjez ſ Tſĕłan.

Kŕćenaj:

Pĕtrowſka cyrkej: Bohumił Cyrill, Jana Mikanje, wojaka 2. kompagnije 15. bataillona (leibbrigady) a wyſchkowego ßłużobnika, w Budyſchinje ß.

Podjanſka cyrkej: Korla Auguſt Jurij, Pĕtra Schütży, murjerja w Budyſchinje, ß.

Zemrjetaj:

Dżeń 7. oktobra: Jurij Auguſt, Ernſta Auguſta Juruſcha, cżeßle na Żidowje, ß., 2 m. — 8., Jan Korla Schkleńczeŕ, wobydleŕ w Korſymju, 65 l. (wumrje w Zyżezach). — 10., Korla Auguſt, Jana Bohuwĕra Hutſchmanna, pohonicża na Żidowje, dwójniſki ß., 15 d.

Pjenjeżna płaczizna:

W Lipſku, 6. oktobra. 1 Louisd'or 5 toler 16 nßl. ⅞ np. 1 połnowažazy czerweny ſkoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. 1¾ np.; winſke bankowki 85¾.

Nawěštnik.

Barlinſke wohenſawěſczaze towarwſto.

Sałożene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj toleŕ.

Tuto hižom 52 lět wobſtejace towarſtwo bjerje ſawěſczenja pſche wóhnjowu ſchkodu horje po niſkich, ale twjerdych prämijach, hdyž ſawěſczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěſczenja wobſtarataj a wſchě wukożowanja dawataj

J. E. Smoler, wudawaŕ Serb. Now.,
G. Faska w Ebersbachu,
agentaj barlinſkeho woheńſawěſczazeho towarſtwa.

W Budyſchinje.

Rjenje k wohladanju.

Czeſczenym Serbam Budyſchina a wokolnoſcze ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedzenju dawam, ſo ßym w reſtauraziji knjeſa Jonasa w Budyſchinje (bliſko krajnoſtawſkeho ſeminara)

kraßne panorama

ſ najrjeńſchimi wobraſami, wote mnje ßameho molowanymi, k wobhladowanju wuſtajik, a je to ßamo tež kóždy wjeczor a ſa czaß nětcziſcheho hermanka k widzenju. — Saſtupny pjenjes 1½ nßl., dźěczi 1 nßl.

J. Lexa,
akademiſki moleŕ ſ Prahi.

Ratarſke towarſtwo
w Małym Wjelkowje

wutoru 25. oktobra popołnju w 5 hodźinach.

Aukcia hatoweho ßłanja

wutoru 1. novembra dopołnja w 9 hodźinach na ryczeŕkubłu Njechornju.

Rjane běłe brunizowe ßwězy,
pakczik po 7½ a 9 nßl.,
ſtearinowe ßwězy,
pakczik po 6, 7, 8 a 9 nßl.
nowoſchkrjeny tój,
punt po 6 nßl.,
papjeru k tykanzam
ma pſchezo na pſchedań

Lehmann, mydłaŕ
pſchi kaſerni a na żitnej haßy.

Inſpektaria **H. Meiſela ßłużbu dopokaſowazy bureau** na hornjeżeŕſkej haßy w Budyſchinje może hiſchcze

někotrym ſtam nużſkich a żónſkich czeladnikow ſa dobru ſdu ßłużbu w lipſchczanſkej, drażdżanſkej a tudomnej ſtronje pſchipokaſacz. Czi, kiž wo to rodza, njech k njemu pſchiǔdu a ßwoje ßłużbne knižki ßobu pſchinjeßu. — Bureau je kóždy dźeń wotewrjeny.

Jedyn hižom trjebany, ale hiſchcze zyle dobry plonwós je pola ßedlarja Dittricha w Porſchizach na pſchedań.

Ssuche droždże,

woßebje **ßylne** a wſchědnje **czerſtwe** pſchedawa w Budyſchinje na ßerbſkej haßy **J. G. F. Nieckſch.**

Wutoru 25. oktobra

rano w 6 hodźinach budze we Wujeżku pod Czornobohom **piwo faßowane.**

Aukcia drjewa.

Wulka dźělba ſtejazeho khójnoweho ſchtomoweho drjewa, w kotrymž ßo jara ßylne, kaž tež ßłabe a druhe wużitkowe drjewo namaka, budze ßo

ſchtwórtk 3. novembra

dopołnja na poł 10 hodźinow po loßach na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

Shromadźiſna w 9 hodźinach pſchi ſcheſchowſkej ſkale.

Woſſewjenje.

Wſchitzy czi ßami, kotſiž ßu herbam njebo k. Jana Lorenza w Pomorezach něhdże něſchto winojeżi abo maja něhdże něſchto wot nich żadacz, ßo ſ tutym proſcha, ſo bychu ßo hacz do 31. oktobra t. l. na knjeſa ryczníka Schenka na ßerbſkej haßy w Budyſchinje abo na ſpomnjenych herbow wobroczili a tam tež w poſtajenym czaßu ſapłaczili.

Magdeburgſke wohenſawěſczaze towarſtwo

ſe ſakładnym kapitalom wot pjecź millionow toleŕ pruſk. kouranta

w 5000 akzijach po 1000 tl., kotreź ßu doſpołnje wudate,

pſchijima po tunich, twjerdych prämijach ſawěſczenja pſche wohnjowu ſchkodu tak derje w měſtach kaž na wßach, na hibite pſchedmjety.

W tunjoſczi ßwojich prämijowich poſtajenjow wone niže žaneho druheho ſprawneho towarſtwa njeſteji, też poſkicza wone pſchi ſawěſczenju na dlěſchi czaß hódny dobytk.

Pſchi ratarſkich ſawěſczenjach ßo ſawěſczenym tójſchto k lěpſchemu pſchiſwoli.

Schkodowanje pſches wuraženje gaſa ßo tak ſaruna, kaž wóhnjowe ſchkodowanje.

Wo jara kczějazych wobſtejenjach towarſtwa dawa ßlědowazy krótki wuczah ſ lětuſcheho ſliczbowanſkeho wobſanknjenja najlěpſche ßwědoczenje.

Wuczah ſ wobſanknjenja magdeburgſkeho wohenſawěſczazeho towarſtwa ſa ſliczbowanſke lěto 1863

Sakładny kapital, pſchiſporjeny po revidirowanym ſtatucze wot 1857 na .		5,000,000 tl.	— nßl. — np.
reſerwy: kapitalna reſerwa	626,022 tl. 13 nßl. 9 np.		
prämijowa reſerwa	1,101,920 „ 6 „ 10 „		
wóhnjoſchkodowa reſerwa .	222,230 „ 26 „ 3 „		
Summa wſchěch reſerwow w hotowych pjenjeſach		1,950,173 tl.	16 nßl. 10 np.
Prämijowa reſerwa hiſchcze doſtajomnych prämijow		2,401,536 „	17 „ — „
Summa w lěcze 1863 běžazych ſawěſczenjow		1,408,608,337 „	— „ — „
Doſtate prämije: w hotowych pjenjeſach 2,388,236 tl. 6 nßl. — np.			
Pſchednoſchk ſ lěta 1826 . 1,015,273 „ 10 „ 3 „			
		3,403,509 „	16 „ — „
Sapłaczene wóhnjowe ſchkody, ſ wobſanknjenjom pſchednoſchka ſa hiſchcze njeſkónczene . . .		1,568,701 „	28 „ 4 „
W czaßu 20lětneho wobſtacza bu hač do kónza lěta 1863 26,048 wóhnjowobſchkodženym jako ſarunanje ſapłaczene		11,770,410 „	16 „ 5 „

Sawěſczenſke formulary, kaž też exemplary powſchitkomnych ſawěſczenſkich wumělenjow móža ßo pola podpißaneho agenta kóždy czaß darmo doſtacz, kotryž budże pſchi napißanju ſawěſczenja ſtajnje k pomozy hotowy a budże wſchitke požadane wukoženja dawacz.

W Budyſchinje, na horniczerſkej haßy.

Heinr. Meisel,
agent magdeburgſkeho wohenſawěſczazeho towarſtwa.

Schleſynſke wohenſawěſczaze towarſtwo we Wrótßławju

ſ rukowazym kapitalom wot 3 millionow toleŕ pruſk. kouranta

je mi agenturu ſa měſta a wßy ßudniſtich hamtow w Budyſchinje, Wóſporku, Lubiju, Kamjenzu a Rakezach pſchepodało a poruczam ßo k wobſtaranju ſawěſczenjow pſche wóhnjowu ſchkodu ſa twjerde, po móžnoſczi tunjo poſtajene prämije.

Tuto towarſtwo ſaruna ſchkodowanja, kiž pſches wohenſabo ſ błyſkom, pſches wurumowanje a haſchenje naſtanu a poſkicja pſchi wjazolětnym ſawěſczenju wažne dobytki.

Proſpekty a ſawěſczeńſke formulary móža ßo kóždy czaß darmo pola mje doſtacz a ßym ja pſchi ſawěſczenju rad hotowy, kóžde požadane wukaſanje wudźělicz.

W Maleſchezach pola Budyſchina, w oktobrje 1864.

Jan Wehla.

Němski Phönix,

wohenſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Jenoż woprawdzity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiż jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim cźinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móż pſchi kaſchelu, dybawoſcźi, ſażwanju, bróſtowym cźerpjenju, ſchijowej wobcźeżnoſcźi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wöſporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

S tutym wobßwědcźam po wěrnoſcźi, ſo ßym ja, jako běch pſche ßylnu ſchijowu a broſtowu khoroſcź wſchelake domjaze a cźakarſke ßrědki nakožował a żaneje pomozy ſ nich njedoſtał, pſches 2 bleſchi Mayeroweho běłeho bróſtſyropa wot mojeje khoroſcźe do cźiſta wumóżeny.

W Torunje, 5. měrza 1864.

Böttcher, draſchlaŕſki miſchtr.

Pódla mojeho wulkeho ſkładu **ßuknow** a **lamowych podſchiwkow** poruczam najnowſche

ſymſke ßuknjane twory a buckſkiny

po najtuniſchej płaczijſnje.

Gotthelf Grohmann,
ßukelńſki miſchtr na kamjentej haßy.

Khětro wjele

murjerjow, kamjenjołamarjow a kamjenjometzgarjow

doſtanje, jeli to wjedro něłak pſchiwda, pſches zyłu ſymu pola podpißaneho derje ſapłaczene dźełko.

P. Wendler,
murjerſki miſchtr w Budyſchinje.

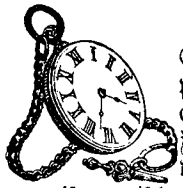

Cźeſcźenym a lubym Serbam poruczam najpodwolniſcho ßwój ſkład cźaßnikow wſchitkich druzinow. Wſchitke porjedźenja ßo najwěſcźiſcho a najſprawniſcho wuwjedu pod rukowanjom najtuniſcheje płaczijſny.

Tež pſchiſpominam, ſo ßym ßerbſkeje ryczeje tak derje mózny, każ němſkeje.

J. Schneider,
Firma: **Protza** a **Schneider**, cźaßnikarjej
na bohatej haßy w Liebuſchiz domje.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wſchitkich wulkoſcźach, ſa ſale w 2 hacź 6 rukatych krónſkich ßwěcźnikach, wißaze lampy ſ blachowym a porzelanowym ſaßłonjatkom, ſtejaze blidowe lampy, dźełanſke a latarnjowe lampy, każ tež ruczne a nózne lampy we wulkim wubjerku a w nowych druzinach mam najtuniſcho na pſchedań.

Herrmann Rachlitz,
klempnarſki miſchtr,
na żitnej haßy cźo. 50 w Budyſchinje.

Płaćizna żitow a produktow w Budyšinje
15. oktobra 1864.

Dowoz: 6799 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			niższa.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najniższa.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nß.	np.
Pſcheńza	5	—	—	4	20	—	4	25	—	5	2	5	4	25	—
Rožka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	—	—
Jećmjeń	2	15	—	2	10	—	2	12	5	2	17	5	2	15	—
Wowß	1	25	5	1	20	—	1	25	—	1	25	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	7	10	—	—	—	—	—	—	—	7	15	—	—	—	—
Jahły	7	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	7	5	—	—	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mój magazin

hotoweje **mužazeje drasty** a druhich k mužazemu drasczenju ßłuschazych wězow s tutym najpodwolnischo poruczejo, dowolam ßebi s dobom na mój derje srjadowany skład tukrajnych, franzowskich a jendzelskich ßuknow, židženischczow a bawmjenischczow woßebje kedzbliwe cžinicž.

Justus Gotthold Bock,
krawski mischtr na bohatej ßaßy.

Cžesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscze poruczam moje pschi tudomnym mjaßowym torhoschczu ležaze, s nowymi stwami powjetschene a polěpschene

korczmarstwo

s dobrymi jědžemi a piczemi, s woprawdžitym bajerskim piwom a se wschelakim dobrym winom a t. d. k dobrocžiwemu wobkodžbowanju.

Emil Schuberdt.

Wobstarajcze ßebi želeso do krwje!

Wjele ludži nětcžischeho cžaßa czerpi na khoroscž želesoweje khudoby: na ßłaboscž nervow a žołdka.

Želesojte liqueury Roberta Freyganga w Lipsku ßo wot knjesow profeßora Dr. Bocka, medicinalskeho radžiczela a wokrjeßneho fysika Dr. Bohlena blědawym (želesokhudym), ßuchim, na muskulach a nervach ßłabym, kaž tež sa polěpschenje žołdka poruczeja.

Želesoliqueur (Eisenliqueur) blescha po 15 nßl. ½ bl. 8 nßl.

Želesožołdkohórki (Eisenmagenbitter) bl. po 10 nßl. ½ bl. 6 nßl.

Želesopalenz, wulka bl. 10 nßl.

a sa tajkich, kotsiž želeso w sjenoczeństwje se spiritußom snjescž njemóža:

Želesosyrop, blescha po 12 nßl.

So ßo wobßwědczenja a dzakowanja fabrikantej we wulkej liczbje sczeku, ßo wě, a leži jich doscž w składze. Tež njeßmjedza ßo tele liqueury **jich želesoweho wutka dla** s tymi žodkohórkimi liqueurami směschecž, schtož njech ßo wobkedzbuje.

Jeniczki skład w Budyschinje ma knjes **Heinr. Jul. Lincka.**

Ssuche drožďže
snateje dobroscze porucza

A. Stosch
nětko na mjaßowym torhoschczu.

Jedyn pohoncž, kaž tež jena stwinska a hródžna dzowka ßa sa dobru sdu na młyn w Hajnizach pyta.

Slub śwojeje dźowki Marje z knjezom wučerjom Libšu w Budestecach swojim lubym přećelam z tutym najpodwolnišo wozjewjataj

W Budyšinje, w oktobrje 1864.

Dr. Schöncka,
Friederika Schönckowa.

Nakladnikaj: Smoleř a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 44. 29. oktobra. 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

W opřijeće: Swětne podawki. — Spěwy. — Ze Serbow: Z Konjec. — Se Ssmilneje. — S Budyschina. — S Łupoje. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydźenja.

Lübeck, 22. oktobra. Na ßejmje lauenburgskeho wójwodstwa je namjet stajeny, so by ßo by ßo Lauenburg Pruskej pschisanknył.

Turin, 23. oktobra. Město je zyle pokojne a měrne; nimale wschitzy senatorojo a sapoßłanzy ßu hižom na ßejm pschischli. — W Turinje maja nadźiju, so ßo sa cžaß ßejmskich wuradźowanjow žana hara njesměje.

Hamburg, 24. oktobra. W poßedźenju, kotrěž ßo 21. t. m. mějesche, je lauenburgski ßejm se 14 hłoßami pscheczíwo 4 namjet pschijał, so by ßo Lauenburgska jako ßamostatne a ßwoju woßebnu konstituziju mějaze němske wójwodstwo Pruskej pschisanknycz ßměło. K teho wujednanju bychu ßo tsjo wotpoßłanzy do Barlina póßłacz měli a buchu k temu herbskokrajny marschal s Bülow, měschezanski hetman Dahm a krajny syndikus wuswoleni.

Elberfeld, 24. oktobra. Danska je ßlubiła, so chze sajate němske łódźe sarunanje dacz.

Turin, 24. oktobra. Minister Lamarmora franzowskoitalske wujednanje prjódkpołoži a minister Lanza naczisk sakonja, po kotrymž by ßo italske knježerstwo s Turina do Florenza pscheßydlicz měło. Wot wschelakich sapóßłanzow bu namjet stajeny, so by ßo pschepytanje teho stało, schtó je na harje a satsělenju ludźi 21. a 22. septembra wina a bu tutón namjet pschijaty. Pschedßyda postaji teho dla 9 sapóßłanzow jaka kommißiju.

Win, 25. oktobra. Hrabja Mensdorf-Pouilly, guverneur w Galizyji, je ßem pschijěł, so by galizyjskich naležnoscznoscżow dla s ministerstwom jednał. (Někotre nowiny běchu wnujeßłe, so je wot khěžora na město ministra Rechberga powołany.)

Frankfurt, 25. oktobra. Pruszy kommißarjo na winskej konfrenzy ßu nowe poruczenja s Barlina dostali a duž je ßo saßo wo měr jednacz poczało.

Win, 25. oktobra. Měrske naležnoscze ßu spokojaze a budźe ta wěz bórsy skónczena.

Paris, 25. oktobra. Pruski minister Bismark je ßem pschijěł a hižom audienzu pola khěžora měł. Wón budźe dźenßa wjeczor pola franzowskeho ministerpschedßydy na hosczinje.

London, 25. oktobra. S Newyorka pißaja wot 13. oktobra: Psched Richmondom (hłownym městom separatistow) njejßu w poßlenich dnjach žane bitwy byłe. — General Sheridan je hacz do Straßburga zofał.

Hamburg, 26. oktobra. Khěžor Napoleon je dźenßa s Parisa wotjěł, budźe jutsje w Lyonje nozowacz, pschijědźe schtwórtk do Nizzy a směje pjatk rosryczowanje s ruskim khěžorom.

Win, 26. oktobra. Dźenßa ßu měrske wuměnjenja skónczuje wujednane a měrska lisczina (Friedensurkunde) budźe póndźelu podpißana.

Kopenhagen, 26. oktobra. Danske nowiny powjedaja, so budźe měr w bližschich dnjach do kónza wobsanknjeny.

Win, 27. oktobra, popołdnju. Jednanja wo měr ßu dźenßa skónczene; podpißanje měra ßo najskerje njedźelu stanje.

Win, 27. oktobra, wjeczor. Ministerpschedßyda hrabja Rechberg je po ßwojim žadanju se ßłužby stupił, hrabja Mensdorf-Pouilly je wot khěžora na jeho město postajeny.

Nizza, 27. oktobra, popołdnju. Belgiske kral Leopold dźenßa wjeczor ßem pschijědźe.

Sakska. Krónprynz Albert a krónprynzeßyna Karola staj ßo 23. oktobra ſ Wina do Draždžan wróčikoj. Wonaj staj na dompuczu braunſchweigſkeho wójwodu na jeho knjejſtwje w Schleſynſkej wopytakoj. — Blisko Großenhaina ßu jenemu kublerjej jena kruwa, jene czelo a tójſchto huß kónz wſake, dokelž ßo na jenym ſahonu, hdžež běchu jěd na myſche wupołožili, paßechu. Najſkerje běchu nješchto jědu k ßebi wſake. — W Eiſenbergu wotpali ßo 20. oktobra Wolfez wumjeńk. Po pſchepytanjach, kotrež ßo teho dla ſtachu, je ßo wunamakało, ſo běſche Wolfez 19 lětny ßyn do wroblow tſělił a žehlaza ſatyczka w ßkomjanej tſěſche tčaza woſtała a tak ſapaliła. — Rano 23. oktobra namakachu na thüringſkej želeſnizy bliſko Eutritzſcha młodeho čłowjeka bjes ſchěnami ležo, kotremuž bě hłowa wotjědžena. Po dalſchim pſchepytanju je ßo wußlědźiło, ſo běſche ßebje tutón w nozy wot lokomotiwy pſchejěcz dał. Potom jeho jako jeneho pſchekupſkeho ſpóſnachu, kiž bě ßebi na tajke waſchnje žiwjenje wſał, dokelž běſche ßwojemu knjeſej nješchto mało pjenjes pſchekſchiwił. — Wßy, do kotrychž liſtynoſcherjo budyſkeho póſta kóždy dźeń (ſ wuwſaczom njedźele) khodźa, ßu ßlědowaze: Wurizy, Boſankezy, Boſchezy, Bělčežy, Sahoŕ, Bónjezy, Brěſow, Bobolzy ſ Nowymi Bobolzami, Bórk, Brěſynka, Konjezy, Kóſły, Daliży, Toroňzy, Dženikezy, Dobruſcha, Debßezy Wulke a Make, Delany, Dubrawa Wulka a Maka, Jikozy Horne a Delne, Ssokolza, Kſchina Borſchcž, Hnaſchezy, Khójnza Wulka a Mala, Budeſtezy, Hruboczizy, Hrubelčižy, Hórka Horna a Delna, Hajniży, Jenkezy, Jeſchizy, Jaßoňza, Kina Horna a Delna, Maky Budyſchink, Kralowy Młyn, Krakezy, Kubſchizy, Kumſchizy, Lejno (pola Budeſtez), Lětoń, Libochow, Lubos, Lutobež, Makßezy ſ Nowymi Makßezami, Lubjeńz, Měrkow, Myſchezy, Mniſchonz, Nadžanezy, Čžorne Noßliży, Němßezy, Howmjow, Splósk, Plußnikezy, Pſchiſchezy, Porſchizy ſ Nowymi Porſchizami, Khwaczižy, Rabezy, Raſchow, Ratarjezy, Srěſchin, Sslónkezy, Ssmoliży, Židow, Džežnikezy, Sczijezy, Tſělany, Džěchorezy, Czichoňzy ſ Nomymi Czichoňzami, Wyßokej, Zyžezy. — W Lipſku je ßo woßebny ſtudent ſapißacz dał, mjenujzy ſaſkoweimarſki herbſki prynz. — — W Draždžanach chzyſchtaj ßo młoda czeta tamniſcheho pſchekupza B. a cžeßliſki polier P. 18. oktobra wěrowacz dacz. Wſcho bě hižom pſchihotowane, njewjeſta rjenje pyſchena, kwaßarjo w 4 rjanych woſach pſched khěžu a w zyrkwi na wołtarju ßwěžy ſaßwěczene, — ale nawoženja daſche podarmo na ßo czakacz. Woni jeho wſchudžom pytaja, ale nihdže njenamakaja. Dokelž je wón jako porjadny, ſorawny muž ſnaty, dha ßebi nichtón wukožicz njemóże, ſchto jeho wotdžerżuje, a dyrbja ßebi myßlicz, ſo je něhdže do njeſboża pſchiſchoł. Hacz do wjeczora jeho pytaja, ale podarmo. Duž ſ wěrowanja a kwaßa niczo bycz njemóże. Naſajtra pak jeho draſtu na brjohu Lobja nadeńdžechu, ſ czehož hudachu, ſo je ßebi ßam žiwjenje wſał; ale czeho dla, to nichtón wopſchijecz njemóże, woßebje, dokelž běſche wón w dobrych wobſtejenjach. Jeho czěło ßu po něktorych dnjach ſ Lobja wuczahnyli. — Sakſke wójſko w Holſteinje nětko tak ſteji: 1. infanteriebataillon ſe ſtabom a ſ 3 kompagnijami w Neumünſteru; jena kompagnia w Tungendorfje, Brachenfeldže, Tasdorfje, Husborgu a Bönebütelu; 2. infanteriebataillon ſ 2 kompagnijomaj w Oldenburgu a ſ 2 w Heiligenhafenje; 3. infanteriebataillon ſ 3 kompagnijami w Preetzu, Pohnsdorfje, Soevirsdorfje, Kührenje, Löptinje, Wilhelminenhofje, Deperawje, Bundhorſtu a Wohlsdorfje; 13. infanteriebataillon ſ 3 bataillonami w Neuſtadtu a w Ahrensböcku, Borghorſtu, Spechſerholzu a Holſtendorfje. Prěni bataillon tſělzow ſteji w Segebergu, ſchtwórty w Ploenu, Wittmoldtu, Gusdorfje, Eichhorſtu, Trammje, Trentu a Lütjenburgu. Pěſcha dwanaczepuntowſka granatkanonowa batteria w Neumünſteru. Schěſczpuntowſka czehnjena batteria w Seedorfje, Berlinje, Schlamersdorfje, Blomuothu, Hornsdorfje a Grönwohldžu. Dwanaczpuntowſka jěſdna batnria w Bornhövedu, Ruhwinkelu, Schönbockenje, Rehnswührenje a Altenrodže. Munizionſka kolonna w Großenaspje, Boſtedtu a Lehndorfje. Pionnierſka dźělba we Wenſinje, Rahldorfje a Warderje.

Pruß y. Miniſter Bismark, kotryž hacz dotal w biarritzſkich kupjelach (w Franzowſkej) pſchebywaſche, je ßo wot tam 25. oktobra do Pariſa podał, hdžež mějeſche audienzu pola khěžora. Wo czo je tam jednał, to ſnate njeje, ale ſo tam bjes politiſkich poſtajenjow woteſchło njeje, to je wěſte; pſchetož Bismark waſchnje Napoleonoweje polttiki jara lubuje a je tež pola Napoleona widżeny muž. — Ruſki miniſter wjerch Gorczakow je do Barlina pſchijěł a chze tam tak dołho woſtacz, hacz tam ruſki khěžor ſ Nizzy pſchijědže. — Kral je do Flensburga 12,000 düppelſkich kſchižow poßłał, ſo by je tam prynz Bjedrich Korla bjes tymi wojakami rosdźělił, kotſiž ßu düppelſke ſchanzy ſchtórmowali. (Něktore nowiny powjedaja, ſo budże něhdže 30,000 tajkich kſchižow rosdźělenych). —

Rakuß y. Hacz miniſter Rechberg w ßłużbje woſtanje abo niz, to ſda ßo pſchezo hiſchcze njewěſte bycz, a winſke nowiny pißaja w tutym naſtupanju pak tak pak hinak. — Khěžor je krajny ßejm na 12. novembra do Wina powołał a ſmeja ſapoßłanzy pjecza jenož dawkow a požczonkow dla jednacz. To budże ßo jim najſkerje mało lubicz, pſchetož na tajke waſchnje woſtanu wſchitke wotczakowane polěpſchenja w ßudniſtwje a t. d. leżo. — Lohko doſcz budze tež wuherſki a khrowatſki ßejm powołany, kotrajž hižom wjele lět ſhromadženaj bykoj njejſtaj, dokelž njechataj nowu rakuſku konſtituziju

pschijeczʒ, ale ßwoju ſtaru wobkhowaczʒ. — S Polakow, kiž ßu ſ Pólſkeje pſched ruſkim wójſkom pſches mjeſu pſcheſtupili a buchu haczʒ dotal w Rakuſkej jeczi dżerżeni, je jich pſches 500 muži do mexikanſkeje wojerſkeje ßłużby ſtupiło. — Měr ma ßo nětko ſkónczʒnje wo prawdże w tychle dnjach podpißaczʒ, — tak ſ najmjeńſcha winſke nowiny w poßleńſchim czaßu wudawachu. Wone je też k wěrje podobne, ſo w tutym naſtupanju dołho wjazy traczʒ njebudże.

Schleswig-Holſtein. W Lauenburgſkej, kotraż też k Schleswig-Holſteinej ßłuſcha, je ßo 21. oktobra tamniſchi provinzialny ßejm ſe 14 hłoßami pſcheczʒiwo 4 ſa to wuprajił, ſo by ßo lauenburgſke wójwodſtwo k Pruſkej pſchiſanknyczʒ ßmělo. Lauenburgſki ßejm je potom tſjoch mužow wuſwolił, ſo bychu do Barlina ſchli a tam tu wěz ſ pruſkim miniſterſtwom do rjada ſtajili.

Franzowſka. Franzowſke nowiny temu wjele ważnoſcże pſchizpiwaja, ſo je ßo thěžor Napoleon do Nizzy podał a ruſkeho thěžora a thěžorku wopytał. — S Nizzy pißaja, ſo buſchtaj tam tutaj wot tamnych thěžorſkich ſaſtojnikow, kaž też wot luda jara czeſczomnje witanaj, thěžorka běſche pak thětro ßłaba. — Kaž ßo ſda, dha też belgiſki kral Leopold do Nizzy pſchijědże.

Italia. Italſki ßejm je ßo 24. oktobra w Turinje wotewrił. Miniſterſtwo ſtaji tón namjet, ſo by ßo kral a knježerſtwo do Florenza pſcheßydliło a żadaſche k temu 7 millionow frankow (něſchto pſches 1 million toler). Miniſterſtwo wukładowaſche, ſo ma ßo to po poſtajenjach franzowſkoitalſkeho wujednanja ſtacz a ſo budże to wěſcze wużitne ſa Italiju, dokelž wona na tajke waſchnje zuſe wójſko ſ Roma wotbudże. Tón namjet bu potom kommißiji k wuradżenju pſcheporodaty; ſo jón ßejm ſa dobry ſrózna je, to ßo wě, haczʒ runje budże někotryżkuliż ſapóßłanz jara na njón ßwaricz. — Garibaldi pjecza ſ franzowſkoitalſkim wujednanjom ſ zyła ſ pokojom njeje a nochze teho dla też na ßejm pſchińcz.

Rußowſka Lětża je w Rußowſkej jara wjele wóhnjow byko a ßu ßo někotre měſta nimale zyle wotpaliłe. A dokelž běſche to na tajkich ſtronach, hdżež bě wjele Polakow ſ Pólſkeje pſcheßydlenych, dha tym winu dawachu, jako budżichu woni woheń ſakożili; ale żanemu ßo njeje niczo dopokaſacz hodżiło. — Wójſko, kotreż w Kawkaſu ſtejeſche, je nětko pſches położu pomjeńſchene, dokelž je wójna pſcheczʒiwo Czerkeßam zyle ſkónczʒena.

• Amerika. W poßleńſchim czaßu njeje ßo bjes wójnu wjedżazymi niczo woßebje ważneho ſtało, tola je ſe wſcheho widżecz, ſo bjes ſeparatiſtami nuſa ſ kóżdym dnjom bóle roſcze.

Mojim lubym brunizarjam.

(Na požadanje ſeſtajane.)

Tak woſymy nětk naſtynu
Ssej ſaßo domoj brunizu,
Kiž ſ nowa tam we Měrkowi
Scże lětſa ſa naß naryli.

Kaž dołho kupował ju ßym
We „ſchachczi" tam baronowym,
Dha, — ja jo praju ſ wěrnoſczu —,
Pſchez doſtach rjanu brunizu.

So w Hornej Borſchczi, — w bliſkoſczi
My brunizu by doſtali:
Ach tuta rjanu nadżija
Je do wody tam panyła.

Duż jěſdżimy, każ ſ wopředka,
My ßaßo k wam do Měrkowa,
Haczʒ runje pucz je daloki
Sa naſche lube krowiczʒki.

Duż lubi bratſjo, ßotſiczʒki,
Nětk budżeże lubje proſcheni:
Ach dha wſchak tola dawajeże
Nam prawje rjanej' — ßucheje.

Hlaj, hdyż njej' ßucha bruniza,
Dha ma to tola dundyra,
Kak ßwarja naſche maczerki,
Hdyż ßo jim khoſej njewari!

Ja mózu prajicz ſ wěrnoſczu,
Bych njeměł ßuchu brunizu,
Dha zyły pucz bych w ſtraſche był,
Ja njewěm, haczʒ bych domoj jěł.

Haj, hdyż je czežka bruniza,
Dha wěſcze, ſchto waß docżaka:
Dha woſmu naſche krowiczʒki
Waß wſchěch we hněwje na rohi.

My pak też Boha proßymy,
So wjele rjanej' brunizy
Też dale tam we Měrkowi
Wy ſa naß byſchcze naryli.

Bóh ſwarnuj pak też kóżdy czaß
Pſchi wſchelkim ſtraſchnym dżěle Waß,
Hdyż hłuboko tam pod ſemju
Nam rhjecże tu brunizu.

A tak dha ßwěru dżěłajcże,
Też hdyż wy ſpody ſemje ſcże:
Hlaj Boże woko kóżdy czaß
Też ſpody ſemje widzi Waß;

So, hdyż na wjeczor żiwjenja
Ta ßmercz wam ßwjatok ſaſwonja,
Wy ſ wjeßelom a ſ radoſczu,
Ssej móhli hicz po hnadnu ſdu.

Pětr Młónk.

Z Konjec pola Ralbic. Pjatk, 21. t. m. popołnju w 4. hodźinje zatepi so w tudomnej młynskej rěcy 2 lěcze a 2 měsacaj stary synk tudomneho młynka Michała Cžornaka.

H. Se Ssmilnej, 23. oktobra. Sa wczerawschim ßwjeczesche we měrnej domowinje ßwój pjecz a dwacjeczi lětny wuczerski jubelski ßwjedzeń k. K. A. Zybla, wuczer pschi naschej zyrkwinskej schuli, kotryż běsche na tym ßamym dnju psched 25 lětami na Židowje jako druhi wuczer ßwój hamt saſtupił. Jeho ßwójba, někotsi wot pschecjelstwa a dobri pschecjeljo poßłachu abo pschepodachu jemu wschelke sbožopschecza a dary luboscze. Bjes poßlenischimi wusnamjenjeschtaj ßo dwaj, wot k. duchomneho Ssykory a jeho knjenje mandzelskeje pschepodataj, mjenujzy rjany stol a rjana lampa. — Knjes jubilar je wot 6. haperleje 1859 prjódkstejer biskopskeho wuczerskeho sjenoczeńja. Teho dla běchu ßo ßobustawy tuteho towarstwa se ßwojimi mandzelskimi a někotrymi pschecjelemi popołdnju we hoscjeńzu k sakskemu rajtarjej pschi Tumizach shromadzili, so bychu tutón dzeń k cjeseji knjesa Zyble ßwjeczili. Jako jubilar do jstwy stupi, powita jeho ßwjedzenski spěw a po wuspěwanju schtyrjoch schtuczkow wustupi k. wuczer Muczink se Semiz a pokasa knjesa jubilara na te wulke dobroty, kotrez bě jemu hnadny njebjeski wotz we zywjenju wopokasał, pschejesche jemu we mjenje wschitkich druhich Boże dalische zohnowanje a pschepoda jemu te dary luboscze, kotrez běchu sa njeho pschihotowane. Na wobwěnzowanym blidze stejeschtej dwě bleschi wina, skoty rjeczas k cžaßnikej, rjaue album a ßlěborny wěnz. Tute dary běchu pak wobstarali abo wobstaracz dali prjedawschi schulski inspektar k. duchowny Bróska we Budestezach, wuczerjo 7. kuzinskeho wokrjeßa a někotsi druzy, kaz tez někotsi seminaristojo, kotsiż běchu junu wuczomnizy knjesa jubilara. S hnutej wutrobu podzakowa so k. jubilar wschitkim dawarjam, kaz tez dwěmaj kneſomaj ſ Hodzija (k. diak. Voigtej a k. Dr. Hauffi), kotrajż běschtaj pschischkaj, jemu sbožo pschecz a jeho cjeßny dzeń porjeńschecz. Pschi ßwjedzeńskim wobjedze cžitasche ßo rjany list k. fararja Bróski a wunjeßechu ßo wschelke ßtawy, — spěwachu ßo woßebje k tutemu dnju spißaue spěwy a cžitachu a dzerzachu ßo dlěsche a krótsche rycze wschelkeho wopschijecza a wjeczor wokolo 8 skonczi ßo ton rjany ßwjedzeń. (Tez 4 biskopszy wuczerjo běchu jón porjeńschili).

Bóh daj jubilarej hischcze wjele lět kraßneje dzěławoscze, so by tez skoty ßwjedzeń doczakał.

S Budyschina. Rosprawa wa należnoscjach ßerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa prjeneho léta 1863 psches kk. fararjow H. Imischa w Hodziju, Hilbriga w Hrodzischczu a J. Kordinu w Minakali wudata, podawa nam ßweßelaze powesszje wo wobstaczu a skutkowanju tuteho towarstwa. Wot ßedmich mużow sakożene, ma to towarstwo hižom 1245 ßobustawow nimale se wschěch ßerbskich woßadow a tez někotrych, kiż ßwonkach Sserbow bydla; bjes nimi je 44 duchownych, 39 wuczerjow, 14 rycżerkublerjow a jara wjele gmejnskich prjódkstejerjow. Wulzy ßwjeßelaze je, so staj tez kk. krajski direktar a zyrkwinski radżiczel se ßwojim pschecżelniwym saſtupom towarstwo poczeſczikoj, kaz wschak ßobustawy nascheho wyßokeho zyrkwineho knjeżerstwa ſ mikej luboscżu wschitke ßwerne prózowanja podpjeraju, ſ kotrymiż ßo na ludowym duchomnym sbożu twari. — Lětny pschinoschk je drje jenoż 10 nßl.; ale někotsi ßu dobrowólnje 1 tol., 2 tol. haj tsjo tez 5 tol. dali. — Knihi, wot towarstwa wudate, ßu bohate wupschěſzeranje namakake. Biblisti puczink, wot k. fararja Kaniga w Klukschu hižom dwójzy sestajany, je rjany nutskhód do ßerbskich domow a woßadow namakał. Leczazy list wot k. fararja Imischa w Hodziju pschekożeny, bu hižom sa někotre nedżele po wudaczu w 2284 exemplarach rosschěrjeny a hischcze pschezo nowych kupowarjow namaka. — Po tym, so ßu „Intonazije" t. j. woltarne spěwy wudate, cžischczi ßo nětko „Sswjaty advent" to ßu I. wopominania najwoßebnischich wěschczenjow stareho sakonja na Khrystuſa, k wschědnemu natwarjenju w adventskim cžaßu na ßerbski pschekożene wot k. fararja Ssykory w Ssmilnej, a II. rjane adventske khěrlusche wot k. fararja Domaschki w Noßaczizach pschekożene. — W tej „rosprawi" ßu tez wschelake rjane a hnujaze shonenja napißaue. Bóh tón Knjes pósnaj ßo dale k tutemu lubemu a ważnemu towarstwu! — Saſtupjenje do towarstwa może ßo bjes druhim w Budyschini pola k. pschekupza Stoscha a we Wojerezach pola k. Kulmana stacz.

S Łupoje, 28. oktobra. Wczera (schtwórtk) wjeczor hnydom po 6 hodzinach wudyri pola tudomneho zjwnoscżerja Paula straschny woheń a w krótkim cżaßu stejachu wschě jeho twarjenja w płomjenjach. Woheń je pódla wuhnja wupraßnył a sda ßo, so je ßo tutón někak pukuył. Paul, kiż bě hischcze na polu, jako woheń wudyri, je wyſche skotu jara mało płomjenjam wutorhnycz móhł. Żona a ßetry pak wo jstwje płokachu, jako ludzo ſ wokanjom pschiběżachu, so ßo pola nich pali. Brózeń bě ßo hižom psched 20 lětami pschi tehdomnym wóhuju wotpalika, a hacz runje bě ſ zyhlemi kryta, ujemózachu ju tola sdzerżecz, dokelż wo wßy żana ßykawa njeje. Hewak bě radworska komiscżanska, minikalska a kuhowska ßykawa na pomoz pschijéła a tak bě ſ Bożej pomozu możno, so bu woheń jenoż na twarjenja tuteje zjwnoscże wobmjesowany.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

13 tl. 10 nßl. a 13 tl. 5 nßl.

pschenża 46—57 tl., rożka 33—34 tl.,

(to je: sa 25 pruſkich korzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 12½ tl. — nßl.

(Cžischczeny, kaz ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1¼ tl. drózschi.a)

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hauß Depla. M — cžowſzy kwaßarjo njechaja temu płaczicz dacz, kaž ßu namaj tamny tydzeń powjedali.

Mots Tunka. Schto dha maja wuſtajecz?

H. D. Woni praja, ſo drje je wěrno, ſo je kwaßny nan ſprawnje ſkutkowak a ſprawnje ſ kwaßarjemi měnik, ale....

M. T. Nó, ſchtodha?

H. D. Ale do kwaßa ſtej tam dwě žónſzy twarožki pſchedawakej.

M. T. Ja měnju, ſe ßwojim móže kóždy cžinicz, ſchtoż chze.

H. D. Haj, ſe ßwojim, to je wěrno; ale ſ twarožkami, kotrež ßu proſcheni hoſczo nawdali, ſ tymi je to něſchto druhe.

M. T. Hm, to ßo mi też ſda.

H. D. Niczo hórſche tola njeje, hacz hdyž jedyn ſtarym žonam do hubu panje.

M. T. Nó, nó! robocžanki ſkoro hiſchcze lěpje kußaja.

H. D. Hlej wſchak tola!

M. T. Haj, wokoło Z. mkodźi hólzy na nje ſkorža, prajizy, ſo ſe žanej mkodoj holzu porejwacz abo na nju pohladacz njeßmjedża, dha ſtare žony a robocžanki na nich najwjetſche njewěrnoſcze rycža a cžinja podla hiſchcze, kaž by to wſcho prawda była, ſchtoż powjedaja.

H. D. Najſkerje ßu to tajke, kiž ßu w ßwojej mkodoſczi to cžinili, ſchtoż nětko druhim mkodym ludźom pſchizpiwaja.

M. T. To móže bycz. A kajke bledzenje wóndano mějachu, jako bě ßebi jedyn mkodzenz ruzy wumył a wo jedyn žonſki ſchórzuch wutrěk. Ach, to bě tawſynt ſlě!

H. D. Haj haj, wone dale niczo njewjedża, hacz ſ kóždeje kuntwory helefantu wudźěłacz.

M. T. To je też wo prawdze wěrno!

Woſjewjenje.

Wutoru 8. novembra t. l. dopołnja w 10 hodźinach budze ßo ſtary wucžerſki dom w Hucžinje pod wuměnjenjemi, w termiji woſjewjownymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

Parne kupele pola

A. Droſchűßa.

Kupiele ſa knjenje: Njedźelu, wutoru a ſchwórtk wot 1 hodźiny.

Kupiele ſa knjeſow: Njedźelu dopołnja wot 9 hacz do 12 hodźinow, wutoru a ſchwórtk wot 4 hodźinow.

Extrakupiele maja ßo 2 hodźinje prjedy ſkaſacz.

Tamny pjatk wjeczor je ßo jedyn cžorny pudel na pucžu wot Budyſchina do Jenkez pſchiwdał a móže ßo tam cžo. 14 po ſarunanju wudawkow ſa pizu a woſjewjenje ßo dóſtacz.

Pſcheměnjenje wobydlenja.

Mojim lubym ſnatym bjes Sserbami dawam ja ſ tutym k dobroczinjwemu nawjedzenju, ſo ja nětko na **ßerbſkej haßy** cžo. **234** ſ napſchecza knjeſa pſchekupza Nieckſche bydlu. S próſtwu, ſo by ßo mi dowěrjenje, hacz dotal ſpožczene, też do mojeho noweho wobydlenja dóſtało, woſtanu ſ poczeſczowanjom

W Budyſchinje w oktobru 1864.

Auguſt Janaſch
tyſcherſki miſchtr.

W knihařni Smolerja a Pjecha je ſa 6 nßl. dóſtacz:

Napoleon a jeho wójny.

Wot J. A. Pohoncža.

Wobstarajcze ßebi želeso do krwje!

Wjele ludzi nětczischeho czaßa czerpi na khoroscz želesoweje khudoby: na ßłaboscz nervow a žołdka.

Želesojte liqueury Roberta Freyganga w Lipsku ßo wot knjesow profeßora Dr. Bocka, medicinalskeho radziczela a wokrjeßneho fysika Dr. Bohlena blědawym (želesokhudym), ßuchim, na muskulach a nervach ßłabym, kaž tež sa polěpschenje žołdka poruczeja.

Želesoliqueur (Eisenliqueur) blescha po 15 nßl. ½ bl. 8 nßl.

Želesožołdkohórki (Eisenmagenbitter) bl. po 10 nßl. ½ bl. 6 nßl.

Želesopalenz, wulka bl. 10 nßl.

a sa tajkich, kotsiž želeso w sjenoczeństwje se spiritußom snjescz njemóža:

Želesosyrop, blescha po 12 nßl.

So ßo wobßwědczenja a dzakowanja fabrikantej we wulkej liczbje sczełu, ßo wě, a leži jich doscz w składze. Tež njeßmjedza ßo tele liqueury **jich želesoweho wutka dla** s tymi žodkohórkimi liqueurami směschecz, schtož njech ßo wobkedzbuje.

Jeniczki skład w Budyschinje ma knjes **Heinr. Jul. Lincka.**

Schlesynske woheń sawěsczaze towaŕstwo we Wrótßlawju

s rukowazym kapitalom wot 3 millionow toleŕ prusk. kouranta

je mi agenturu sa města a wßy ßudniskich hamtow w Budyschinje, Wósporku, Lubiju, Kamjeńzu a Rakezach pschepodało a poruczam ßo k wobstaranju sawěsczenjow psche wóhnjowu schkodu sa twjerde, po móžnosczi tunjo postajene prämije.

Tuto towarstwo saruna schkodowanja, kiž psches woheń abo s błyskom, psches wurumowanje a haschenje nastanu a poskicza pschi wjazolětnym sawěsczenju ważne dobytki.

Prospekty a sawěsczeńske formulary móža ßo kóždy czaß darmo pola mje dostacz a ßym ja pschi sawěsczenju rad hotowy, kóžde požadane wukasanje wudzělicz.

W Maleschezach pola Budyschina, w oktobrje 1864.

Jan Wehla.

Jenož woprawdzity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiž jenož psches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny brostsyrop nima) spodziwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sažwanju, bróstowym czeŕpjenju, schijowej wobczežnosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

Knjesej G. A. W. Mayerej we Wrotßławju.

We Lwowje (w Galizyji), 21. januara 1864.

Ja wobßwědczam Wam s tutym, so w tych 3 lětach, hdžež ßym Wasch **běły brost-syrop** pschedawacz poczał, ßo tón ßamy dale bóle wjetscheho wotbjerka swjeßeli, a to w tajkej měrje, so nětko wjele bleschow pschedawam.....

Wasch běły syrop ßo wot naschich knjesow lěkarjow jako jara hojazy pschipósnaj a je hižom wjele tajkich, kiž běchu na bróscze khori, wuhojicz pomhał.

S poczesczowanjom

Adolf Berliner,
haptykaŕ we Lwowje.

Němski Phönix,

wohenjsawěsćzace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsćenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Aukcia drjewa.

Wulka dźělba stejazeho khójnoweho schtomoweho drjewa, w kotrymž ßo jara ßylne, kaž tež ßkabe a druhe wužitkowe drjewo namaka, budźe ßo

schtwórtk 3. novembra

dopołnja na poł 10 hodźinow po loßach na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w 9 hodźinach pschi scheschowskej skale.

Nawoženja

ze schtyrjomi stami.

Powjedanczko ze wsy.

Z cźěskeho zeserbschcźił J. Ćěsla.

Jedyn hižom trjebany, ale hischcze zyle dobry plonwós je pola ßedlarja Dittricha w Porschizach na pschedań.

Khětro wjele

murjerjow, kamjenjołamarjow a kamjenjometzgarjow

dostanje, jeli to wjedro něhak pschiwda, psches zymu pola podpißaneho derje sapłaczene dźěło.

P. Wendler,

murjerski mischtr w Budyschinje.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkosćach, sa sale w 2 hacź 6 rukatych krónskich ßwěcźnikach, wißaze lampy s blachowym a porzelanowym saßkonjatkom, stejaze blidowe lampy, dźěłanske a latarnjowe lampy, kaž tež ruczne a nóżne lampy we wulkim wubjerku a w nowych druźinach mam najtunischo na pschedań.

Herrmann Rachlitz,

klempnarski mischtr,

na žitnej haßy cźo. 50 w Budyschinje.

Inspektarja **H. Meisela ßłužbu dopokasowazy bureau** na hornczerskej haßy w Budyschinje może hischcze

někotrym stam mužskich a žónskich cźeladnikow sa dobru sdu ßłužbu w lipschczanskej, dražđanskej a tudomnej stronje pschipokasacź. Cźi, kiž wo to rodźa, njech k njemu pschińdu a ßwoje ßłužbne knižki ßobu pschinjeßu.—Bureau je kóždy dźeń wotewrjeny.

Ssuche droždże,

wožebje **ßylne** a wschědnje **cźerstwe** pschedawa w Budyschinje na ßerbskej haßy **J. G. F. Nieksch.**

Płaćizna žitowa produktow w Budyšinje:

22. oktobra 1864.

Dowoz: 6790 kórcow.	Płaćizna w přerěžku														
	na wikach,									na bursy,					
	wyšša.			nišša.			srjedźna			najwyšša			najnišša		
	tl.	ngl	np	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np.	tl.	ngl	np	tl.	ng.	np
Pšeńza	5	—	—	4	15	—	4	25	—	—	—	—	—	—	—
Rožka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	—	—
Jećmjeń	2	15	—	2	10	—	2	12	5	2	17	5	2	15	—
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	22	5	1	25	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	17	5	—	—	—
Jahły	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kanabutry	—	19	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	10	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezyuskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Dražđjan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecźor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3 h. 25 m.†; wecźor 6 h. 52 m.*; wecźor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

†) Pschisankjenje do a se Zitawy a Liberza (Reichenberg)

*) Pschisankjenje do Zitawy.

Wulke wupschedawanje

woßebneho barlinskeho muskeho drasczenja po placzisnach, psche wschu mèru niskich, namaka ßo podla korczmarstwa k. Schulzy blisko wulkeje zyrkwje czo. 152.

S. Ball

s Barlina.

Nowe brunopiwowe drožđże

ßu na pschedań na kotolskej haßy czo. 111 w prjedawschej aukcionskej khèzi.

Jedyn konjazy, jena hródźna dźowka a nèhdże tsi dźèłarske familije móża na knjezim dworje w Nadźanezach ßłużbu a mèsto dostacź.

Dwaj srèbzaj, jedyn lètuschi (lischakfuchs) a drubi léto stary (brunak) staj w Konjezach pola Porschiz na pschedań.

Petr Krawz.

Kermuschu jako 30. oktobra

kehelekulenje a reje.

Sapoczatk popołnju w 3 hodźinach. Najpodwolnischo pscheproschuje **A. Rosel**

piwarz we Wujezku pod Czornobohom.

Dźeń 2. novembra t. l. ßrjedu dopołnja wot 9 hodźinow budże ßo na bartskim reviru

140 kloftrow ßuchich liscźodrjewowych pjeńkow

pod wumènjenjom naßadźenja ßa hotowe pjenjesy na pschedawanje pschedawacź. Na kupjenje ßmyßleni chżyli ßo w postajenym czaßu blisko wßy Dubrawki shromadźicź.

W Barcze, 23. oktobra 1864.

Hrabinske Lippske hajniske sarjadnistwo.
Wiedemann.

Kermuschny bal

w Israelez hosczenzu w Bukezach.

Sapoczatk popołnju w 3 hodźinach, hudźba wot signalistow 16. bataillona.

Płodowy syrop,

punt po 12np. a 20np.

porucza **C. A. Wehla** na mjaßowym torhoschczu czo. 40.

Jednore a dwojne palenzy, liqueury, najlèpschi arak a jamajkaski rum,

prawdźiwy żitny palenz

porucza w ejmarjach a khanach najtunischo

C. A. Wehla

na mjaßowym torhoschczu czo. 40.

Na schczeńczańskim lèßowym revèru je jena dźèlba stejazeho khójnoweho drjewa, kotrez ßo wschitko sa twarske drjewo hodźi, se ßwobodneje ruki na pschedań.

Lehmann, hajnik.

Kedźbu!

Nedźelu prèni dźeń kermusche **bal** w hoschczenzu k schwonej. Sapoczatk popołnju w 4 hodźinach, k czemuż pschesproschuje **Korla Schpenka.**

Zuzičan čo. 9, 10, 11 wuńdże w přichodnym měsacu.

Wubjerk za postajenje Budarjowcho wopomnika přeprošuje najpodwolnišo k posedźenju do „króny“ srjedu 2. nov. w 3 hodź. popołdnju

předsyda.

Wosjewjenje.

Wschitzy czi ßami, kotsiż ßu herbam njebo k. Jana Lorenza w Pomorezach nèhdże nèschto winojeżi abo maja nèhdże nèschto wot nich żadacź, ßo s tutym prosca, so bychu ßo hacź do 31. oktobra t. l. na knjesa rycźnika Schenka na ßerbskej haßy w Budyschinje abo na spomnjenych herbow wobroczili a tam tez w postajenym czaßu saplacźili.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciše L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 45. ~ 5. novembra. ~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — **Wojerski list ſ Holſteina** — Ze Serbow: S Budyſchina. — S Wujerje. — S Čjißowa. — S Budyſchina. — Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiſke depeſche wot zyłeho tydzenja.

Nizza, 28. oktobra. Khěžor Napoleon je dzenża dopołnja ruſkeho khěžora wopytał a tón potom k njemu pſchijědže. Wonaj mějeſchtaj dołhe rosrycžowanje. Khěžor Napoleon ßo jutſje do Toulona poda a ßo pódzelu do Pariſa wróczi.

Turin, 28. oktobra. Ssejm je ßo po wulkej wjetſchinje ſa to wuprajił, ſo by Florenz pſchichodnje italiſke hłowne měſto było.

Win, 30. oktobra. Dzenża popołdnju w 2 hodzinomaj bu měr wot konferenzowych kommißarow podpißany.

Kopenhagen, 30. oktobra. Miniſter ſnutskomnych należnoſczow je wosjewił ſo je měr wot winſkeje konferenzy podpißany. W běhu tſjoch njedzel maja jón rakuſki khěžor, pruſki a danſki kral podpißacz a tſi njedzele posdzíſcho by němſke wójſko Jütland wopuſchczicz měło. — Tón kruch Schleswiga, hdzež ßo danſzy ryczi, pſchi Danſkej woſtanje

London, 30. oktobra. Unionſki general Sheridan je ſeparatiſtow blisko Straßburga ſbił a jim 50 kanonow wſał.

Kopenhagen, 31. oktobra Po měrſkich poſtajenjach ma danſke knjeżerſtwo němſke, ſa rzaß poßleńſcheje wójny ſajate łodze jich wobßedżerjam ſaßo dacz.

Frankfurt nad Majnom, 1. novembra. S Wina piſaja, ſo ßo w miniſterſtwje hiſchcze daliſche pſchemėnjenja ſtanu. — Dotalny rakuſki póſłanz w Romje, baron Bach, ßo tam pjecża wjazy njewróczi.

Turin, 1 novembra. Italſki kral je k lépſchemu kraja połſchtworta milliona frankow ſpuſchcził. Je to tón létny pjenjes, kiž wón wot kraja doſtanje.

London, 2 novembra. S Newyorka piſaja wot 22. oktobra: Unionſki general Sheridan bu bliſko Cadar-Creeka wot ſeparatiſtow nadpanjeny. S woprědka pſchińdzechu jeho wojazy do njeporjadka, ale posdziſcho ßo ſaßo ſebrachu a Sheridan ſeparatiſtow ſbi, jim 20 kanonow a 1600 muži wotewſa a hiſchcze dale ſa nimi honjeſche.

London, 2 novembra. S Newyorka piſaja, ſo bawma wſchědnje wo někotre dollary w płaczińnje ſpaduje. 21. oktobra ſtejeſche 120, ale 22 bě na 118 dele ſchła.

Najnowſche.

Barlin, 2. novembra. Ruſki khěžor a jeho bratr wulkoknjas Konſtantin ſtaj ßem pſchijełoj.

Barlin, 2. novembra. Nowiny, kotrež powjeſcze wot knjeżerſtwa doſtawaja, praja, ſo ßo ſ pſchemėnjenjom rakuſkeho miniſterpſchedßydy rakuſka politika pſchecżiwo Pruſkej pſchemėniła njeje.

Kopenhagen, 3. novembra. Danſke nowiny wudawaja, ſo budże ßo wotmarſchirowanje pruſkeho wójſka jutſje ſapocżinacz.

Win, 3. novembra. W miniſterſtwje ßo w bliżſchim czaßu żane dalſche pſchemėnjenja njeſtanu.

Sakska. Lětusche rekrutirowanje w budyſkim hamtſkim hetmanſtwje ſmĕje ßo ßtĕdowaza dny: 25. novembra w Nowoſalzu, 26. novembra, kaž tež 5., 6., 7., 8. a 9. decembra w Budyſchinje, 28. novembra w Biſkopizach, 29. a 30. novembra w Połčnizy a 1., 2. a 3. decembra w Kamjenzu. Reklamazije maja ßo hacž do 13. decembra ſčinicz a wukupjenje ſ wojerſtwa dyrbi ßo hacž do 21. decembra popołdnju w 5 hodzinach na budyſkim hamtſkim hetmanſtwje ſtacz. — W Kötzſchenbrodze je ßebi wóndanjo jena 24lětna ßkužobna holza ſe ſtrachom pſched ſchtrafu ſ jĕdom ſawdaka, dokelž bĕ 5 nßl. wſaka, a je tež po nĕkotrych dnjach wumrjeła. — Spĕſchne ſpadowanje bawmoweje płaczišny je wina, ſo ßu w poßlenich dnjach tež w Sakſkej wſchelazy pſchekupzy a fabrikantoje bankerot ſčinili. Mjenujzy dokelž ßu prjedy bawmu droho kupowacz dyrbjeli, jich natkana abo napſchedžena bawmjana twora pak je w płaczišnje tak dele ſeſchła, ſo na kóžde 100 tl. nĕhdže 15 hacž 20 tl. ſhubja, dha žadyn dźiw njeje, ſo tajzy, kiž wulke ſamóženje nimaja, panu. — Wóndanjo jedyn wječor ſaßkyſchachu nĕkotſi łódźnizy pſchi Marinym moſcze w Draždžanach wołanje. Jim ſdaſche ßo, ſo to wołanje ſ Łobja pſchikhadža, a ßynywſchi ßo teho dla do čžołma dojĕdžechu pſches móſt a wučahnychu tam žonu ſ rĕki, kotraž ßo hižom počzinaſche nurjecz. Bĕ to mandželſka jeneho draždžanſkeho lĕkarja a bĕ ja ſrudoba dla wotemrjecze młódſcheho džĕſcza tak pſchewſaka, ſo bĕ ßo jej roſom ſačžĕmnił a wona ſ moſta do rĕki ſkočžiła. W tu khwilu je ſaßo zyle ſtrowa. — W Holbinje ßu ßo 28. oktobra pſchipołdnju twarjenja tamniſcheho tkalza a polerja K. Kretzſchmara wotpalike. — W Draždžanach bu 28. oktobra tkalz Schmidt ſ Kumwalda, kotremuž winu dawachu, ſo je 30. julija 1862 ßwojeho ßwaka Ladu na horje Čzornobohu ßmjertnje ranił, dla njedoſtatka dopokaſmow ſa ßwobodneho wuprajeny. Budyſki ſławny ßud bĕ jeho prjedy k ßmjerczi wotßudźił a bĕ wón pſches 2 lĕcze w jaſtwje byk. Jako ſaßkyſcha, ſo budže puſchczeny, rjekny wón płakajzy: „Ja ßo čzi džakuju, knježe Jeſom Khryſchcze, ſo ßy wĕcznoſcz na ßwĕtko pſchinjeßł.

Prußy. Ruſki miniſter wjerch Gorčzakow je ßo, jako bĕ nĕkotre dlĕſche rosrycžowanja ſ miniſtrom Bismarkom mĕł, ſ Barlina do Petersburga podał. — Mĕrſke wujednanje bu 31. novembra ſ Wina do Barlina pſchinjeßene a budže w blizſchich dnjach wot krala podpißane. Mĕrſke poſtajenja budža potom bórſy woſjewjene. — Póßkanz auguſtenburgſkeho wjercha, k. Ahlefeldt, je ßaßo do Barlina pſchijĕł. Najſkerje chze wón tam k lĕpſchemu ßwojeho knjeſa jednacz. — Lauenburgſka deputazia, kotraž ma ſ pruſkim miniſterſtwom wujednacz, pod kajkimi wumĕnjenjemi by Lauenburgſka ßo Pruſkej pſchiſankнycz móhła, tak bórſy do Barlina pſchijĕdže, hacž kral do teho ſwoli. —

Rakußy. Rakuſke knjeżerſtwo pjecža niczo pſchecžiwo temu njeſmĕje, hdyž Pruſka Lauenburgſku wosmje, jeli pruſke knjeżerſtwo rakuſkemu te thósty ſapkacži, kotrež je wone ſchleswigholſteinſkeje wójny dla mĕło. — Puſchczenje miniſtra Rechberga ſe ßłužby ßo nĕtko ſ tym wutkaduje, jako by rakuſke knjeżerſtwo dale w dotalnym bliſkim ſjenoczeńſtwje ſ Pruſkej woſtacz nochzyło. Jeli temu tak, dha rĕka to tak wjele, ſo chze Rakuſka ßaßo na ſtronu mjeńſchich nĕmſkich wjerchow ſtupicz a ßo ſ nowa k ßwojej prjedawſchej pſchecžiwopruſkej politizy pſchiwobročzicz.

Franzowſka. Khĕžor je ruſkeho khĕžora w Nizzy wopytał. Wonaj ſtaj tam pjecža jara pſchecželniwje w hromadže ryčzałoj, ale wo politiſke naležnoſcze, kaž ßo ſda, jednałoj njejſtaj.

Italia. Italſki ßejm je, kaž ßmy hižom ſpomnili, ſ wulkej wjetſchinu ſa dobre ſpóſnał, ſo by Florenz pſchichodnje italſke hłowne mĕſto było. Miniſter Jacini je ßo teho dla do Florenza podał, ſo by tam tak rucže, hacž móżno, wſchĕ nuſne pſchihoty čzinił.

Amerika. Bjes unioniſtami a ſeparatiſtami ßu ſaßo nĕkotre bitwy byłe, w kotrychž ßu unioniſtojo dobyli.

Wojerſki liſt ſ Holſteina.

(Wot K. Młónka ſ Dźiwocziz.)

Wjeß Spechſterholz pola mĕſtaſchka Ohrensbóčka, 26. oktobra 1894. — Kaž Wam w poßlenim kiſcze hižom piſach, ſo najſkerſcho ſ Heiligenhafena prjecž pſchińdźenny, je ßo tež ſtało. My ßmy mjennjzy pónđelu 17. oktobra rano Heiligenhafen wopuſchczili a marſchirowachmy pſches mĕſto Oldenburg hacž do wßy Lipsdorfa, hdjež ßym ſe 16 mužemi pola jeneho bura nozował. Hacž runje tutón dzeń jara daloko njemĕjachmy, dha bĕchmy tola marſchirowanja khĕtro ßyczi, dokelž ßo deſchcz nĕkotre hodziny kaž dele lijeſche a bĕchmy ſa ¼ hodziny cžiſcze pſchemoknjeni. A dokelž bĕchmy 16 w jenej kwartirje, dha njemóžachmy ßo doſcz wußuſchicz a dyrbjachmy ßo tež hiſchcze w nozy ſ mokrymi draſtami wodzewacz, pſchetoż ſa tejko muži hoſpodar poßleſchczjow a wodžeczjow njemĕjeſche. Naſaſtra pſchińdźechmy hižom wokoło 11 hodzin w do mĕſta Neuſtadta, hdjež 2 mužej w hromadže jara dobru kwartiru doſtachmoj. Tež tutón dzeń ßo deſchcz ſ khwilemi jara dźĕſche, tak ſo ſaßo khĕtro pſchemoknychmy, a njebĕchmy wſchak hiſcheze wot wczerawſcheho wuſkhli. Neuſtadt njeje wulke, ale rſane mĕſto, leži na brjoſy naranſcheho morja a ma tež khĕtro wulki pſchiſtaw, w kotrymž bĕ nĕhdže 30 pſchekupſkich łódži ſe wſchelakimi tworami.

Tsezji dźeń ßnědachmy na ßwojim dalschim marschu wo wßy Süselu a dźěchmy potom dale psches wjeß Gleschendorf, wot kotrejež mějachmy jenož hischcze hodźinu hacž do Spechserholza, hdźež tež hižom pschipokdnju pschińdźechmy. Tudy ßym ſ jenym towarschom pola jeneho bura, a je tu jara derje bycž, dokelž na niczim njepobrachuje. Jenož to jeniczke, schtož ßo nam njelubi, je to, so tak daloko rósno leżimy. Tudy ßu jenož woßmjo burja, ale czi wschitzy daloko rósno leża, tak so je wjeß wot jeneho kónza hacž do druheho 2 hodźinje dołha. Mój hospodař ma k ßwojemu blischemu ßußodej nimale poł hodźiny pucza. A hdy bychu tu hischcze porjadne pucze byłe wot jeneho k druhemu, ale tak dyrbimy psches pola hicž, hdyž chze jedyn druheho wopytacž. Tudomni burja ßrjedź ßwojich polow bydla a ßo jim w jich lěßu derje lubi, pschetož lěßa je tu tež wjele. Se žanym ßußodom ßo tež hadrowacž njemóża, dokelž je tón psches poł hodźiny ſdaleny. — Dokelž ßo ſańdźeny tydźeń wjele deschcza dźěsche, dha je pschi tudomnej czežkej a hlinjanej ſemi jara wulke błóto, tak so skoro k pschelěsenju njeje. Žadyn pěsk tu w zyłej dalokej wokolnoschi widźecž a tež dostaež njeje, a mój hospodař měnjesche, so jow fóra pěska tójschto pjenjes khoschtuje.

Mózno je, so tudy nětko někotre měßazy wostanjemy, dokelž hischcze pschezo niczo ßkyschecž njeje, so bychmy skoro domoj pschischli, a my budźemy tu najskerscho tak dołho wostacž dyrbjecž, hacž holsteinske naležnoschcze czischcze do rjadu stajene njebudźa, (to rěka: hacž budże postajene, schtó Holstein dostanje), a to móże ßnadź hischcze dołho tracž.

Hdyž ſ mojeje kwartiry něhdże 100 kroczel daloko na hórku dońdu, dha mózu 7 wulkich wěžow (tórmow) města Lübeka widźecž, do kotrehož mam jenož 3 hodźiny pucza. Ja chzu tam na nowy tydźeń ſ mojim hospodarjom jěcž, so bych ßebi tuto rjane město wobhladał, dokelž ßym tak blisko a dowolenoscž (Urlaub) mózu tež kóżdy czaß dostacž.

My ßmy hacž dotal nimale zyły Holstein pschepucżowali a skoro wschudże dlěschi czaß w kwartirje byli, a ſnajemy Holstein skoro lěpje, hacž někotryżkuliž Holsteinski ßam. Jenož jedyn kuſk kraja je, hdźež hischcze pschischli njejßmy, a to je ta tak mjenowana Marsch abo Dithmarschska. To je tón najrjeńschi, najbohatschi kruch kraja a je, tak rjez, ſahroda Holsteinskeje. Druhi, nimale tak dobry a bohaty dźěl Holsteinskeje je Probstei abo Probsteiska a leži ßrjedź Kiela a Lütjenburga. Probsteiski lud ma hischcze ſ dźěla ßwoje ßamßne ſaſtarske drascżenje, w kotrymž hischcze dzenßnischi dźeń khodźi. Tuta Probsteiska budże ßnadź tež někotremużkuliž Sserbej psches ßwoju rożku (Probstei-Roggen) ſnata, kotruż do dalokich krajow jako dobru ßymjeńtnu rożku pschedawaja a tež tudy wschudże jenož tu ßamu ßyja, dokelž jara rjana narosczje. Wona je ſnacž psches ßwoje dołhe kłoßy a rjane wulke a pokne ſorna. Tež ßkoma je dołha a twjerda, na czož pak tudy žanu wulku ważnoscž njekładu, dokelž pschi tudomnym dźiwnym młócżenju wschitko ſažwjeja a jenož do walczkow ſwjaſaja. W tutej wokolnoschczi ßyja tež fehmarnsku rożku, kotraž pak něhdże tydźeń posdźischo ſerali a wo tójschto krótſcha wostanje, dyżli probsteiska. S zyła ßu wschě probsteiske żita jara rjane a czežke. Duž je wschudże rad kupuja a dostanu teho dla bje-wschitkim żitom najwyschu płaczisnu. Żito ßo tudy najbóle po wasy pschedawa, a tuna rożki, to je: ¾ kórza, płaczi nětko 4 tl. 10 ngl., schtož je něschto drożſche, hacž żitnu płaczisnu w Serbskich Nowinach czitach. Tola pschenża je wo něschto tunischa, dokelž teje tuna hischcze czischcze 6 tl. njepłaczi; schtož wschak żadyn dźiw njeje, dokelž w Holsteinje wjele tykanza njejédża a tež żaneje kermusche nimaja; pschetož hdyž ßo jedyn ſa kermuschu prascha, dha njewjedża, schto jedyn chze. Najlěpje jim jich czorny schrótowany khlěb ßkodźi a wostaja radscho běły leżo, schtož ßo nam ſ wopředka khětro dźiwno ſdasche. Nětk pak ßmy jemu my tež pschiwukli a nam tež derje ßkodźi. — Wjele dobreho a t. d. — K. H. Młónk, kral. ſakſki ßerbski wojak w Holsteinje.

Ze Serbow.

S Budyschina. Wot budyskeho ſjawneho ßuda bu 28. oktobra wotroczk J. T. Kmoch ſ Rodez kranjenja dla k schěsczměßaczjnej dźěłaczerni wotßudżeny.

S Wujerje. W nozy wot 17. k 18. oktobra je w jenym tudomnym knježim twarjenju woheń wudyrił, bu pak poduscheny, prjedy hacž bě wulkeje schkody naczinicz móhł. Woheń je psches to nastał, so bě ßo jena hrjada, na kotrejž wuheń wotpocżuje, ſapaliła.

S Czißowa. Tudy ßu ßo 27. oktobra wjeczor w 11 hodźinach domske, hródże a kólnja kublerja J. G. Mucżerja wotpaliłe. Wone ßo na to tuka, so je woheń ſakożeny był.

Z Budyschina. Dokelž ſu Serbja, kaž so zda, pschestali za Budarjowy wopomnik dawacž, je wubjerk wobzanknył k wuwjedżenju wopomnika pschikraczicz. Teho dla zeńdże so wón zańdżenu ſrjedu k posedżenju w hoscżencu złoteje krónу a běchu czile knježa z wubjerka pschischli: k. farař Brósſka z Budestec, k. scholaſtikus Buk, k. ſeminarſki wucżeř Fiedler, k. vikar Hórnik, k. pschekupc Jakub, k. farař Kucżank, k. knihikupc Smoleř a k. aktuar Wjela. Dokelž běsche k. pschedßyda rycżnik Rychtař zastojnscy wotdźerżany, wotewri a wjedżeſche posedżenje k. Smoleř. Wón wozjewi

žo je po žadoſczi k. Jakuba a k. Wjele tudomny murjerſſi miſchtr a wobſedžer ſkałow k. Wendler naczińſk wopomnika z wobliczenjom podał, a to woſebje teho dla, dokelž je wón z narodneje woſady naſcheho wótczińſkeho Budarja. Naczińſk z wobliczenjom na 168 tl. 15 nſl. bu nětk wot pſchitomnych pruhowany a rozſudžany. Wopomnik budže wulki zornowcowy kubus, derje podmurjowany a z pódnožemi. Přědku a zadu budže marmorowa tafla; na přědku ma ſtacz: Jan Michał Budař, rodž. 9. decembra 1713, wumr. 25. novembra 1798; na zadnjej ſtronje ma ſtacz: Džałowni Serbja 1865. Schto zmėje ſo ſtacz z pjenjezami, jeli žane zbytk'ne woſtanu, wobzankuje ſo pozdžiſcho; ſnadź dadža ſo cyrkwinej pokładnicy tam, zo by w dalokim pozdžiſchim czaſu něſchto pſchi wopomni'u porjedžicz mohła. K dowuradženju napiſma a druhich należnoſczow wuzwoli ſo ſkónczuje wužſch' wubjerk, mjenujcy k. Jakub, k. Wjela a Hórnik. Pſchitomny k. Wendler, kotremuž wubjerk džěło pſchepodawa, lubi wopomnik po podatym naczińſku a wuczinjenych požadankach wubjerka za poſtajeny pjenjez w naléczu (ſnadź w meji) ſtajicz. Jeli chcył hiſchcze něchtó něſchto k wopomnikej daricz, chcył to pola k. pſchekupca Jakuba wotedacz. Skawa ſerbſſemu narodowcej Budarjej! M. H.

Hans Depla a Mots Tunka.

Mots Tunka. Stare ſerbſke pſchißkowo praji, ſo poß kemſchach niczo wuſchny njeje, a wóndanjo rjeknychu mi w Delanach, ſo tam tež na kwaßach pſyczatka wjazy njelubuja.

Hanß Depla. Ja ßym tež zyle ſa to, ſo poß na kwaß njeßluſcha; pſchetož ja ſe ſhonjenja wěm, ſo ſ teho jenož mjerſanje naſtanje.

M. T. Nó, na kwaßu budže ßo tajke pſyczatko tola wot ſbytknych kruſchkow najeſcz měcz.

H. D. Haj, to wſchak drje; ale mózeſch pßej doryczecz, tón potom wſchudžom czuſchli, a ſtupiſch jemu něhdže na wopuſch, dha rapak kußnje, a ſtanje ßo, ſo jeho duzy domoj ſabudžeſch ßobu na wós wſacz, dha hiſcheze ßo ſhubi!

M. T. Wón tola pjany njebudže?

H. D. Sſy dha pak tež w K. na kwaßu byk Motſo?

M. T. Nč; pſchetož ja běch, tak prajizy, jenož pſchiproſchowany, ſchtož ßo mi tola ſchpatne ſdaſche.

H. D. Kak dha bě ßo to ſtaßliko?

M. T. Nó, kaž poſdžiſcho ßkyſchach, bě braſchka na moje měſto jeneho druheho ßobu hrabnyk.

H. D. Ty drje bě na to mjerſazy?

M. T. To bych njewjedžił; wſchak wěſch, ſo ßebi ſ kwaßa wjele njeſczinju. Ja ßebi ſa to poſdžiſcho rjeńſche kuſki ßobu wobhladach.

H. D. Schto dha to běſche?

M. T. Ja wobhladach w jenej wjeſzy rjane czeßne wrota. Duž ßo praſchach, hacz ßnadź kral abo druhi woßebny knjes na wopytanje pſchińdže. Tam pak mi prajichu, ſo jenož K. ſe ßwojej mandželſkej pſchijėdže.

H. D. Pßej ſkobanezy! Sſu dha tebi tež wrota twarili?

M. T. Niczo ßo njedopomnju.

H. D. Schtó pak móže mi ſa ſko měcz, hdyž ßebi je natwaricz dam!

M. T. Haha, tak, tak!

* *
*

H. D. Motſo, ſchto dha tajki pokhmurjeny ßedžiſch?

M. T. Ja ßym wulke kwaßne pſchihoty měk, a te mi hiſchcze czežku hłowu czinja.

H. D. Nó, kmotße, a mje njejßy na kwaß pſcheproßył!

M. T. Ja mějach ſchtyri ſtare mandle wulkich hoſczi, duž ßo bojach, ſo by tebi měſta pobrachnyło.

H. D. No, dha praj mi ſ prawdu, kajke pſchihoty ßy měk, a ja chzu ßo ſpokojicz.

M. T. Ja ßym 15 hachtlow wotměrjeneje muki 13 njedžel do kwaßa khlěba napjekł a 3 hachtle pſcheńczneje muki tykanzow k khofejej.

H. D. Ale 13 njedžel do kwaßa khlěba napjez, — dha ßy ßebi tola wſchě noże ſeſtamował.

M. T. Nč, ſ dobrymi nożemi běch ßo wobſtaral, ale moſle na rukomaj krydžech, ſo hiſchcze dženßa niczo džěkacz njemózu.

H. D Ale tějkole tykanzow, — dha ßy tola na khofeju wjele pſchekupił!

M. T. Nč, naſch młynſki je derje jeczmjeń mazował, duž tajkeje juſchki hoſczom njepobrachny.

H. D. Ale ßu hoſczo pſchi tajkej juſchzy ßwoje nakupjene ſkłady darili?

M. T. Nó, jeli ſo niz wſchitzy, dha ßebi myßlu, ſo ßebi to ſ twarožkami, wot hoſczi darjenymi, narunam. Ja ſ nimi na hermank pojėdu.

H. D. Kak wjele mějeſche dha ty pſchi tejko hoſczach kucharkow?

M. T. Wjazy niz, hacz jenož jenu.

H. D. Nó, tej ßy ßo tola ſ dobrej džělbu wotnamakacz dyrbjał?

M. T. Ach, bratſje to wjazy móda njeje!

Nawěštnik.

Nesapomniczka na row lubej towarschki, nebo

Marje Madleny Lehmanez

we Bukezach;

na pohrebnym dnju, njedżelu 30. oktobra 1864.

Wona wumrje 21 lět stara.

Kak njenadżujży wotsal woła
Bóh też we keżenju żiwjenja,
To pokaże nam dżenża s nowa,
Twój wukhod — luba Marija!
Ton Knjes Cżi móznje pschiwoła,
Ty dyrbisch dżenża se żwěta.

Ach, schtó budżische myżlik żebi
To sańdżenu tu njedżelu,
Hdyż Twojej starschej dżeschtaj k Tebi,
„Marja, — dha pschińdź na kermuschu,"
So runje na tym żamym dnju,
Cże k wotpoczinkej — ponjeżu.

Dżenż tydżenja pschi wjeżełoscżi
Ty jara straschnje skhori tu,
So wutoru tu we żałoscżi
Cże k starschim domoj wjesechu,
Hdżeż Ty po krótkim bědżenju
Hižom schtwórtk cżische wużnu tu.

Haj Bóh Cżi jara nahle woła:
Hacż dotal, — — a nětk njech je doscż,
Njech położa Cże nětk do rowa,
Hdżeż kónz ma wschitka hubjenoscż;
Tak każ żo Ty sadżerża tu,
Tajku dostanjesch nětko sdu.

Nó, dha cżehń nětk we dobrym měri,
Ty lubowana semrjeta,
Do njebjeż nuts — naż pak njech cżěri
Ta składnoscż na kónz żiwjenja,
So nascha schtunda pożlenja
Tu budże jara wjeżeła.

Hacż runje ży Ty wostajika
Jow frudnych starschich na żwěcżi,
Jich njejży żenje wurudżika;
— Nětk Twoja żmjercż jich wurudży —
Bóh pak, kiż rany nabije,
Njech jich też sażo troschtuje.

My pak żo s tutym troschtujemy,
Hdyż dżělenje naż boli tu,
So junu saż żo wohladamy
We tamnym wěcżnym żiwjenju,
Hdżeż Ty nětk s Bohom pschebywasch
A wěcżnje tutu sbożnoscż masch.

Woj pak, o starschej wurudżenaj,
Kiż nětko frudnje płakataj,
Ach budźtaj Bohu porucżenaj,
Ji tajku sbożnoscż popschejtaj,
Hacż Waju s teje cżażnoscże,
Bóh pscheżadży do wěcżnoscże.
Naż pak chżył ty, o Knjeże wucżicż,
Kak njewěsty nasch kónz tu je,
Ty chżył naż s mozu k temu nucżicż,
So cżinimy, schtoż sdobne je:
Tak, hdyż pónżemy se żwěta,
Nam njebjeża żo wotewrja.

H. Paul s Koperz.

K wobkedżbowanju.

Kermuschnu njedżelu a pónżelu bě w khwacżanskej korcżmje tola prawje duschnje; prafki njeběchu, też njetrjebachu nikoho won wuwjescż; nichtón njedosta krawu hłowu a wobkhowa też drastu zyku; też njetrjeba nichtón khósty na wulku khěżu do Budyschina njescż. Tak dyrbjało a móhło kóżdy ras bycż.

Něktsi rejwarjo.

Pschedawanje schtomoweho drjewa.

W dżělbje khójnoweho drjewa, na hermancżanskim reviru pschi starym haczje sa tu symu k puschczenju wotthknjenej, je też 904 schtomow, a tuto drjewo ma żo stejaze pschedacż.

Na kupjenje żmyżleni móża wscho dalsche wukasanje pola podpiżaneho abo pola hajnika Schimmrigka w Hermanezach dostacż a żwoje żadżenja wotedacż.

W Njeżwaczidle, 1. novembra 1864.

B. Unger,
wyschi hajnik.

W knihařni
Smolerja a Pjecha pschi bohatych wrotach
je sa 2½ nżl. dostacż:

Pschedżenak
abo
Protyka sa Sserbow
na lěto
1865.

Tuta nowa protyka podawa też tón krócż pěkne powjedanczka a je wożebje s rjanymi wobrasami abo bildami wuphschena. Prhnz Pjedrich Korla a marschal Gablenz stej też we njej widżicż.

Wobstarajcze ßebi želeso do krwje!

Wjele ludźi nětczischeho czaßa czerpi na khoroscz želesoweje khudoby: na ßłaboscz nervow a žołdka.

Želesojte liqueury Roberta Freyganga w Lipsku ßo wot knjesow profeßora Dr. Bocka, medicinalskeho radźiczela a wokrjeßneho fysika Dr. Bohlena blědawym (želesokhudym), ßuchim, na muskulach a nervach ßłabym, kaž tež sa polěpschenje žołdka poruczeja.

Želesoliqueur (Eisenliqueur) blescha po 15 nßl. ½ bl. 8 nßl.

Želesožołdkohórki (Eisenmagenbitter) bl. po 10 nßl. ½ bl. 6 nßl.

Želesopalenz, wulka bl. 10 nßl.

a sa tajkich, kotsiž želeso w sjenoczeństwje se spiritußom snjescz njemóža:

Želesosyrop, blescha po 12 nßl.

So ßo wobßwědczenja a dźakowanja fabrikantej we wulkej liczbje sczełu, ßo wě, a leži jich doscz w składze. Tež njeßmjedźa ßo tele liqueury **jich želesoweho wutka dla** s tymi žodkohórkimi liqueurami směschecz, schtož njech ßo wobkedźbuje.

Jeniczki skład w Budyschinje ma knjes **Heinr. Jul. Lincka.**

Jenož woprawdzity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiž jenož psches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny brostsyrop nima) spodźiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sažwanju, bróstowym czeřpjenju, schijowej wobczežnosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

Luby knjes Rabowo w Karthausu.

W Kamjenizy (w Prußach), 5. januara 1864.

Pósczelcze mi tola s bližschim póstom sa pschipołoženy toleř poł blesche Mayeroweho brostsyropa, kotryž je mojej žonje wo prawdze wubjernje poßłužił a kotryž ja na wsche strony na najlěpje poruczam.

S najwutrobnischim postrowjenjom Wasch

C. Müller, ryczeřkubleř.

Schlesynske woheń sawsěczaže towařstwo we Wrótßławju

s rukowazym kapitalom wot 3 millionow toleř prusk. kouranta

je mi agenturu sa města a wßy ßudniskich hamtow w Budyschinje, Wósporku, Lubiju, Kamjeńzu a Rakezach pschepodało a poruczam ßo k wobstaranju sawěsczenjow psche wóhnjowu schkodu sa twjerde, po móžnosczi tunjo postajene prämije.

Tuto towarstwo saruna schkodowanja, kiž psches woheń abo s błyskom, psches wurumowanje a haschenje nastanu a poskicza pschi wjazolětnym sawěsczenju wažne dobytki.

Prospekty a sawěsczeńske formulary móža ßo kóždy czaß darmo pola mje dostacz a ßym ja pschi sawěsczenju rad hotowy, kóžde požadane wukasanje wudźělicz.

W Maleschezach pola Budyschina, w oktobrje 1864.

Jan Wehla.

Na schczeńczanskim lěßowym revěru je jena dźělba stejazeho khójnoweho drjewa, kotrež ßo wschitko sa twarske drjewo hodźi, se ßwobodneje ruki na pschedań.

Lehmann, hajnik.

Ssuche droždźe,

woßebje **ßylne** a wschědnje **czerstwe** pschedawa w Budyschinje na ßerbskej haßy **J. G. F. Nieckſch.**

Němski Phönix,

woheń sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Jedyn konjazy, jena hródżna dżowka a něhdże tsi dżěłarske familije móża na knjeżim dworje w Nadżanezach ßłużbu a město dostacż.

Parne kupele pola

A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedżelu, wutoru a schwórtk wot 1 hodżiny.

Kupjele sa knjesow: Njedżelu dopołnja wot 9 hacż do 12 hodżinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodżinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodżinje prjedy skasacż.

Inspektarja **H. Meisela ßłużbu dopokasowazy bureau** na hornczeřskej haßy w Budyschinje móże hischcże někotrym stam mużskich a żónskich czeladnikow sa dobru sdu ßłużbu w lipschczanskej, draždżanskej a tudomnej stronje pschipokasacż. Cżi, kiż wo to rodża, njech k njemu pschińdu a ßwoje ßłużbne knižki ßobu pschinjeßu.—Bureau je k ó ż d y d ż e ń wotewrjeny.

Jednore a dwojne palenzy, liqueury, najlěpschi arak a jamajkaski rum, prawdżiwy żitny palenz

porucża w ejmarjach a khanach najtunischo

C. A. Wehla

na mjaßowym torhoschczu czo. 40.

Płodowy syrop, punt po 12np. a 20np.

porucża **C. A. Wehla** na mjaßowym torhoschczu czo. 40.

Nawoženja

ze schtyrjomi stami.

Powjedanczko ze wsy.

Z cżěskeho zeserbschcżił J. Čěsla.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkosczach, sa sale w 2 hacż 6 rukatych krónskich ßwěcżnikach, wißaze lampy s blachowym a porzelanowym saßłonjatkom, stejaze blidowe lampy, dżěłanske a latarnjowe lampy, każ też rucżne a nózne lampy we wulkim wubjerku a w nowych drużinach mam najtunischo na pschedań.

Herrmann Rachlitz,

klempnarski mischtr,

na żitnej haßy czo. 50 w Budyschinje.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:

29. oktobra 1864.

Dowoz: 6715 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najnižša		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np
Pscheńza	4	25	—	4	10	—	4	20	—	4	27	5	4	25	—
Rożka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Jeczmjeń	2	17	5	2	10	—	2	15	—	2	17	5	2	15	—
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	22	5	1	25	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	22	5	—	—	—
Jahły	6	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	7	5	—	—	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

13 tl. 5 nßl. a 13 tl. — nßl.

pscheńza 46—57 tl., rożka 34—35 tl.,

(to je: sa 25 pruskich kórzow.)

rěpikowy wolij (njecżiscżeny) 12 11/12 tl. — nßl.

(Cżiscżeny, każ ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1¼ tl. dróżschi.a)

Wojerstwo sawěsczazy bank sa sakske kralestwo w Draždžanach.

Pschi pschibližowanju lětuscheho rekrutirowanja dowola sebi podpisany, starschich a formindow, kotrychž to nastupa, hischcze wosebje na wužitk tuteho banka kedžbliwych czinicz a jich k prawje bohatemu wobdželenju napominacz. Ja sym k wobstaranju sawěsczenjow a k wudželenju kóždeho wukasowanja rad hotowy.

W Budyschinje, w novembru 1864.

Julius Altmann,
agent, na schulerskej hasy.

Aukcia.

Po sczinjenym jenotliwym rospschedanjeczu budze so žiwy a morwy inventar, pschi ryczerskuble Libochowje so namakazy a prěnschi s dwazyczoch a někotrych wužitkowych kruwow a sucželnych jalojzow, s jeneho prawdziweho 2½ létneho allgauskeho byka, se scheseczoch czehnitych wołow a s dwazyczoch jalojzow a czelatow, kaž tež s dzesaczoch swini wobstejazy

dżen 23. novembra 1864 w 10 hodzinach dopołnja

na knježim dworje w Libochowje s wuměnjenjom nasadzenja a pod dalschimi, w termiji wosjewjomnymi wuměnjenjemi sa hotowe pjenjesy na pschesadzowanje pschedawacz.

W Libochowje, 2 novembra 1864.

Sarjadnistwo.

Wschelake druziny **běłeho a czerwjeneho wina** w bleschach poruczа

C. A. Wehla
na mjasowym torhoschczu czo. 40.

Jenož na krótki czas!

Wustajeńza naturalijow a ethnografiskich pschedmjetow

je wot dżensnischeho dnja wschědnje wot 8 hodzinow rano hacz do 7 hodzinow wjeczor

w hoscenju k słotemu jehnjeczu

k wobhladanju wotewrjena. — Sastup 5 nsl., dżeczi 2½ nsl. — Bohaty wopyt wotczakuje

C. F. Platow.

Dżiwoczanske serbske ev. luth. misionske towarstwo smeje jutsje sa tydzeń (13. novembra) popołnju w 2 hodzinomaj shromadzisnu.

Pětr Mlónk.

Wosjewjenje.

My s tutym k nawjedzenju dawamy, so temu, schtoz sym na kwasu w Styczinje pschecziwo braschzy wudawali na žane waschnje tak było njeje, kaž běchmy sebi prjedy, myslili a so sym so teho dla tež psched směrzom (Friedensrichter) sasso lubjerad sjednali.

Někotsi kwassarjo se Stróze.

Jedyn barbarski zejch je so wóndanjo pola Stycžina namakał a może so we wudawarni Serb. Nowinow sasso dostacz.

Sandzenu sobotu je so na puczu s Budyschina do Nadžanez jedyn czorny pschedeschczink (Regenschirm) namakał a może so sasso dostacz. Hdze? to je we wudawarni Serb. Nowinow shonicz.

Nakładnikaj: Smoler a Pjech. Ciše L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 46. ~12. novembra.~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Małeho Wjelkowa. — S Hucźiny. — S Budyšchina. — S Palowa.. — S Horneho Wujesda. — S Budyšchina. — S Janez. — Z Budyšchina. — Hans Depla a Mots Tunka. — Spěwy. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydźenja.

Hamburg, 5. novembra. Regiment Zietenskich husarow, hacž dotal w Haderslebenje a wokolnosczi stejazy, je pschikasnju dostał, so na dompucz podacz.

Triest, 5 novembra. Grichiski kral Jurij budze jutsje na wustawu (konstituziju), wot grichiskeho sejma wuradzenu, pschisahacz.

Hamburg, 6 novembra. S Kiela pisaja, so je sańdzenu nóz wulki wětr wodu s morja daloko psches brjoh wubnał. Wschitke niže leżaze hasy su powodzene.

London, 6 novembra. S Newyorka pisaja wot 26. oktobra: Unionski general Sheridan je separatistow hacž do Mount-Jacksona sahnał, hdzež woni w połnym njeporjadku pschińdzechu. — W Georgiji so separatistojo na to hotuja, Atlantu saso dobycz. Hood a Sherman pscheczіwo sebi skutkujetaj. — Bawma je saso horje schła a steji 125.

Hamburg, 7. novembra. S Ratzeburgu pisaja, so je lauenburgska deputazia do Barlina wotjěła.

London, 7. novembra. S Newyorka pisaja wot 27. oktobra: Separatistiski general Beauregard je kommando nad wójskom w bliskosczi Richmonda a Petersburga dostał. — Gubernatorjo separatistiskich krajow radza k temu, so bychu so mursy schklowojo k wojerskej służbje pscheczіwo unionistam nusowali. — Bawma 123.

Hamburg, 8. novembra. S Aalborga pisaja, so je 5 novembra poslenja dźelba pruskeho wójska wot tam wotmarschirowała. Wona słuschesche k 10. regimentej.

Hamburg, 9 novembra. Po nowschich powjesczach s Ameriki bu separatistiski general Price w kraju Missouri sbity a czekasche. — Bawma 125.

Win, 9. novembra. Wjerch Metternich, posłanz na franzowskim dworje, je so do Parisa, a baron Bach, posłanz pschi bamzisskim stole, do Roma wrócził.

Kopenhagen, 9. novembra. Druha komora danskeho sejma je mérske wujednanje s wulkej wjetschinu sa dobre spósnała.

London, 9. novembra. S Newyorka pisaja wot 1. novembra: Unionski general Grant je se swojim zyłym wójskom hacž psched Richmond pschicżahnył, ale so saso do swojich prjedawschich postajenjow wrócził. — Separatistiski general Hood, kotryż bu blisko Atlanty sbity, je réku Tennessee pschekrocził. — Separatistojo chzedza pjecża 300,000 schklowow do wójska wsacz. — Bawma 125.

London, 9. novembra. Po nekotrych powjesczach je unionski general Grant psched Richmondom wóndanjo tójschto ludzi sbubił.

London, 10. novembra. S Newyorka pisaja wot 1. novembra, so je sasoswuswolenje Lincolna sa pschedsydu unije nimale wěste.

London, 10. novembra. S Australije su powjesczе wot 25. septembra pschischłe, po kotrychż su tamni dźiwi bróń słożili.

Saſka. W Jědlowje pola Kamjeńza wudyri w tamniſchej gmejnſkej khěži woheń a bu wona jara wobſchkodźena. Jedyn ſchulſki hólz bě woheń ſe ſchtrychowanczkami ſamiſchkrił, kaž ßo to poſdźiſcho pokaſa. — Pjatk 4. novembra namakachu kubleŕja Henſela ſ Großdrebnitza ŕſchi ſakſkoſchleſynſkej żeleſnizy leżo. Won bě tón ßamy dźeń popołdnju w 5 hodźinach na żeleſnizy ſ Draždźan do Harthawa pſchijěł a tam ſ woſa wuſtupił. Najſkerje je wón potom měſto teho, ſo by runy pucz domoj ſchoł, ſaßo na ławku, k woſej pſchiczinjenu, ſtradźu ſaléſt a ſ njeje, tam, hdźež bě ſa njeho bliże domoj, dele ſkocził. Pſchi tym bě ßo tak wobſchkodźił, ſo dyrbjeſche naſajtra wumrjecz a njeběſche ſa tón zyły czaß k ßebi pſchiſchoł. Wón bě hewak w dobrych wobſtejenjach. — W Kamjeńzu ßwjeczeſche 7. novembra tamniſchi ßuduiſki hamtmann k. Oertel ßwój 25létny prawſniſki jubileum a doſta pſchi tutej ſtkadnoſczi ſe wſchelakich ſtronow ſbożepſchecza. — Do Draždźan je 6. novembra bajerſki prynz Korla Theodor, nawożenja ſakſkeje prynzeßyny Sofije, pſchijěł. — W draždźanſkim ſwěrjeńzu je wóndanjo jena ławiza ſchtyrjoch mkodych lawow porodźiła. — S Miſchna pißaja, ſo je ſaźne mjerſnjenje ſ wjetſcha wſchě winowe kicze, hiſchcze na pjenkach wißaze, ſkaſyło a ſo je ſ zyła lětuſche wino tak hubjene, kaž ßo to nichtón dopomniecz njewě. — W Großſedlitzu wotpali ßo 3. novembra wjeczor bróżeń a a konjemz tamniſcheho kralowſkeho kubła. Woheń je najſkerje ſakożeny a ßu teho dla jeneho cźéßliſkeho ſ Dohny ßadźili.— W Lipſku je 2. novembra profeßor Lindner wumrjeł. Wón bě nimale 85 lět ſtary. — Dokelž je howjaſy mór w Czechach ſ nowa wudyrił, woſjewjuje miniſterſtwo ſnutskomnych naležnoſczow: 1) pſchiwos a pſchihon podolſkeho, wuherſkeho a galizyiſkeho howjaſcho ſkotu je zyle ſakaſany, khiba ſo miniſterſtwo dla jeho dopokaſaneje ſtrowoſcze hinak pſchikaże: 2) cźéſkokrajny howjaſy ſkót ßmě jenoż tehdy pſches mjeſy, hdyż je wot cźéſkeje wyſchnoſcze wobßwědczene, ſo je tutón ſkót wo prawdze ſ Cźéſkeje. — We Woſtrowzu wjetowaſche wóndanjo zyhleŕ Auguſt Schlei ſ Altſtadta, ſo chze wěſtu měru palenza wupicz. Wón ju tež wupi, ſapadze pak potom do hłubokeho ſpanja a běſche, jako chzychu jeho na ranje wubudźicz, zyle morwy.

Prußy. Deputazia lauenburgſkeho ßejma, kotraž chze wo to jednacz, ſo by ßo Lauenburgſka wot Schleswig-Holſteina wottorhnyło a k Pruſkej pſchiſanknyła, je do Barlina pſchijěła a hižom jedyn krócz pola miniſtra Bismarka pobyła. — Na hóntwje, kotraž ßo wóndanjo w letzlingſkim lěßu wotdźerża, je pruſki kral 26 jelenjow a ßornikow, kaž tež 34 dźiwich ßwinì tſělił, ruſki khěžor pak 62 dźiwich ßwini, kaž tež 42 jelenjow a ßornikow. (Pſchi tajkej hóntwje kral a khěžor dale niczo njeczinjeſchtaj, hacž ſo ſtejo abo ßedźo do ſwěriny, kotruž nimo njeju cźěrjachu, ſpochi tſěleſchtaj). — Ruſki khěžor a jeho bratr, wulkoknjas Konſtantin, ſtaj 5. novembra ſ Barlina do Petersburga wujěkoj. — Rakuſki póßłanz na kralowſkim pruſkim dworje je ßo do Wina podał. Najſkerje je ßo to teho dla ſtało, ſo by wot noweho rakuſkeho miniſterpſchedßyhy wukoženje doſtał, kajku politiku wón pſchichodnje pſheczíwo Pruſkej ſměje. — Pruſke miniſterſtwo by rad wſako, hdy bychu Sakſzy a Hannoverſzy Holſteinſku ſkerje lěpje wopuſchczili, dokelž chze ju ſ pruſkim wójſkom wobßadźicz dacz. Pruſke nowiny ßebi teho dla wſchu prózu dawaja, dopokaſacz, ſo nětko Sakſzy a Hannoverſzy wj Holſteinſkej żane prawo wjazy nimaja, dokelž je danſki kral tutón kraj pſchi měrſczinjenju pruſkemu kralej a rakuſkemu khěžorej wotſtupił. (Na to pak druhe němſke nowiny wotmolwjeja, ſo danſki kral Schleswig-Holſtein njeje nikomu wotſtupicz móhł, dokelž jemu wón wſchak ßkuſchak njeje). — Prynz Bjedrich Korla je wſchitkim, w danſkej wójnje ranjenym wyſchkam a wojakam ßwój fotografiſki wobras darił. — Pruſke wójſko, kotreż hacž dotal w Jütlandze a Schleswig-Holſteinje ſtejeſche, ßo pjecza wſchitke do Pruſkeje domoj wróczi a na jeho měſto budźa zyle nowe a druhe mużſtwa do Schleswig-Holſteina poßłane.

Rakuß. Hacž dotal hiſchcze ßo ſpóſnacz njehodźi, kajku politiku nowy miniſterpſchedßyda hrabja Mensdorf powjedże. — Rakuſki ßejm ßo w bliżſchim czaßu we Winje ſapoczńje a myßla ßebi teho dla, ſo drje wobleżenoſcz w Galizyji kuſk prjedy ſaſtanje, dokelž ßnadź pólſzy ſapóßłanzy hewak na ßejm njepſchińdu. — Rakuſke nowiny ſ wjetſcha wſchě k temu radża, ſo by nowy miniſterpſchedßyda wot dotalneho pruſkeho ſjenocżeńſtwa puſchcził, dokelž Rakuſkej pruſke pſheczelſtwo w tu khwilu żaneho wużitka njenjeße.

Schleswig-Holſtein. Měrſke wujednanje je něhdże ßlědowazeho wopſchijecza: „Bjes pruſkim kralom, rakuſkim khěžorom a danſkim kralom je wěczny měr wobſanknjeny. Danſki kral wotrjekuje ßo wſchěch ßwojich prawow na Schleswig, Holſtein a Lauenburg, a wotſtupuje tute kraje pruſkemu kralej a rakuſkemu khěžorej. Wot danſkeho krajneho dołha dyrbi Schleswig, Holſtein a Lauenburg 29 millionow danſkich toleŕ (něhdże 22 millionow pruſkich tl.) na ßo wſacz. Wójnſke khóſty budże ßebi Pruſka a Rakuſka wot Schleswiga, Holſteina a Lauenburga ſapłaczicz dacz. Tón kruch Schleswiga, hdyż ßo danſzy ryczi, danſki woſtanje. Łódże, kotreż ßu Danſzy ſajeli, dyrbja ſaßo dacz a ſchkodu na tworach ſarunacz.

Měr je po tajkim wobſanknjeny, ale ſa Schleswig-Holſtein runje jara kraßny njeje, ſ najmjeńſcha w pjenježnych naležnoſczach niz; pſchetoż Schleswig-Holſteinej ßu něhdże 22 millionow toleŕ krajneho dołha pſchidźělili

a wyſche teho ma wón hiſchcze Rakuſkej a Pruſkej wójnſke khóſty ſapłaczicz. A pſchi wſchém tym njewě nichtón, ſchtó po prawym Schleswig-Holſtein doſtanje, hacz wójwoda Bjedrich abo něchtón druhi, tak ſo někotſi měnja, ſo je Schleswig-Holſteinej teho dla tejko pjenježneje wobczežnoſcze napokożene, ſo by wón hinak njemóhł, hacz ßo k Pruſkej pſchiſanknycz.

Franzowſka. Franzowſki miniſter ſwonkomnych naležnoſczow bě ſ italſkim trochu do ſwady pſchiſchoł, dokelž jene poſtajenje franzowſkoitalſkeho wujednanja kóžby hinak wukkadowaſche. Duž žana druha rada njebě, hacz ſo ßo na Napoleona wobroczíſchtaj, kotryž je italſkemu wukożenju dał prawemu byez. Běſche to Roma dla a kak by ßo kóžda ſtrona ſadžerżecz měła, hdyž tam po wo ßalenju Franzowſow někak revoluzija wudyri. — W Algtierſkej revoluzija hiſchcze w połnej mozy ſteji. Marſchal Mac-Mahon je tam teho dla wulke wójſko hromadn ſczahnył a je tak pſchihotował, ſo budże w bliżſchim czaßu ſ nim na wſche ſtrony ſkutkowacz a revoluziju wěſcze bórſy porażycz móz.

Rußowſka. Najſkerje wulkoknjas Konſtantin po ßwojim wróczenju ſ wukraja pſchedßydſtwo w krajnej radże doſtanje a budża pjecża ſaßo wſchelake połěpſchenja w krajnych naležnoſczach do rjadu ſtajene. — W Pólſkej lohko doſcz hiſchcze khwilku pſchi dotalnym waſchnju woſtanje, dokelž ſe žaneje ſtrony niczo ßkyſchecz njeje, ſo by ßo tam žane pſcheměnjenje ſtacz měło.

Amerika. Na wójniſchczu nětko ta wěz tak ſteji, ſo unionſki general Grant Petersburg a Richmond hiſchcze pſchezo w twjerdym wobležnju dżerži, ale w poßlenim czaßu žane wulke nadpady czinił njeje. Bjes tym je pak unionſki general Sherman ſeparatiſtiſkeho generala Hooda a Longſtreeta ſbił a wobeju wójſko pſched nim ſe wſchém khwatkom cžeka.

Sandżenu ßrjedu ßu ſa uniju noweho pſchedßydu wuſwolili a mózemy nětdże ſa tydżeń wjedżecz, hacz bu dotalny pſchedßyda Lincoln wuſwoleny abo hacz je Macclellan na jeho měſto pſchiſchoł. W poßleńſchim czaßu ſdaſche ßo, jako by Lincoln najwjacy nadżije k nuſwolenju měł.

Do knihownje Maćicy Serbskeje dari:

1) K. farař Broska w Kſchiſchowje: a. Dżěl pólſkeho czaßopiſa: „Stadło.“ b. „Das ſchwarze Regiſter.“ c. Jenu ſtaru czěſku knižku. — 2) K. ſcholaſtik Buk w Budyſchinje: „Katolicky cjrkewnj děgepis od Karla Haſe.“ — 3) K. kubleŕ Cyž w Nowoßlizach: „Mittheilungen über die Verhandlungen des Landtags.“ — 4) K. wucżeŕ Kral na Ssokolzy: „Jedyn ſpěw a dwaj ßerbſkaj liſtaj.“ — 5) K. wucżeŕ Kulman we Wojerezach: „Hymnus ſ Thomſonowych lětnych czaßow, pſchekożeny ſ jendżelſkeje ryczje wot Amalie, grofiny Rieſch.“ — 6) K. Dr. Lotza w Lipſku: a. „Dorade Lekarzkje.“ b. „Sto frantovek.“ — 7) K. farař Seileŕ we Łaſu: Heldenthaten der preußiſchen Armee in Schleswig-Holſtein und auf der Inſel Alſen. Zuſammengeſtellt von J. Mörbe.“ — 8) K. k. knihikupzaj Ssmoleŕ a Pjech w Budyſchinje: „Geſchichte der Serben und Bulgaren. Von A. Hilferding. Aus dem Ruſſiſchen von J. E. Schmaler. Zweite Abtheilung.“ — 9) K. aktuar Wjela w Budyſchinje: „Wendiſches Protokoll in Unterſuchungsſachen wider N. N. 1799.“ — 10) Khéżorſka akademia w Petersburgu: Lětnu rosprawu archäologiſkeje kommißije ſa lěto 1862. — 11) Podpißany: a. „Stanowy zpěváckého ſpolku „Hlaholu“ v Praze.“ b. Jedyn programm,

K. A. Fiedleŕ, *knihownik M. S.*

Ze Serbow.

S Małeho Wjelkowa. Tudy mamy nětko też póſtſku expediziju a je k. J. C. A. Mönnecka ſa póſtſkeho ſarjadowarja poſtajeny.

S Hucziny. Dżeń 25. oktobra bě ſa naſch ſchulſki wokrjeß rjany a ważny ßwjedżeń, pſchetož to bě dżeń, na kotrymž bu naſcha nowonatwarjena ſchula poßwjeczena. Bórſy po 11 hodżinach ſhromadżi ßo wſcha ſchulſka młodoſcz, bohacże ſ wěnzami wupyſchena a wjele khorhojow mějaza, a ſrjadowa ßo k ßwjedżeńſkemu czahej, kotremuż ßo wſchitky gmeinſzy ſaſtupjerjo pſchiſanknychu. Tutón ßo pod nawjedowanjom naſcheho knjeſa wucżerja Beyera pod ſynkami ſwonow na farſki dwór poda, ſo by po knježich, tam ſhromadżenych, jako k. ßudniſkeho hamtmana Hartenſteina, wobeju ſaſtup erjow wyßokeho hrabinſkeho kollaturſkeho knjejſtwa k. ryczníka Ritſchiera a k. wyſcheho hajnika Sachßu, kaž też k. farara Räbuſ Barta a naſcheho k. farara Sommera k ßwjatocznemu ſkutkej poßwjeczenja wužerńje doſchoł. Wot tam wróczi ßo czah najprjódzy ſaßo k ſtarej ſchuli, pſched kotrejž ſchulerjo nětkotre khěrluſchowe ſchtuczki wuſpěwachu. Potom dżerżeſche k. wucżeŕ Beyer ſ hłuboko hnutej wutrobu roſżohnowanje ſe ſtarej wucżerńju. Po dalſchim ſpěwanju ryczeſche k. farař Räda ſ Barta a wſchitky buchu wot hnujazych ßkowow prjedawſcheho huczinjanſkeho duſchowpaſtyrja kraßnje natwarjeni. Na to dżěſche czah pod ſpěwanjom duchownych khěrluſchow pſches knježi dwór po dleſchim puczu k nowej, ſ pletwami, wěnzami a czeßnymi wrotami wupyſchenej ſchuli, pſched kotrejž bu najprjódzy ßerbſki khěrluſch „Tón Knjes budż khwaleny“ wuſpěwany. Jako bě ßo to ſtało, dżerżeſche k. farař Sommer pěknje pſchemyßlenu, jadra połnu a natwarjazu poßwjeczeńſku ßerbſku a němſku ryczˇ a

wobsanknu ju ſ wutrobnej nutrnej modlitwu. Po wuſpěwanju jeneje ſchtuczki ryczeſche k. ryčnik Ritſchier jako ſaſtupjeŕ kollaturſkeho knjejſtwa k ſchulſkej gmejnje, k wuczerjej a dźěczom ſe ßkowami, kiž wot wutroby pſchiindźechu a k wutrobje dźěchu. Potom pſchepoda k. murjerſki miſchtŕ Indinger ſ Woſporka kluczˇ k ſchuli k. ſaſtupjerjej kollaturſkeho knjejſtwa a tutón da pſches huczinjanſkeho k. gmejnſkeho ſaſtupjerja poßwjeczenu nowu wuczernju wotewricˇ. K wobsanknjenju ryczeſche k. ßudniſki hamtman Hartenſtein krótke, ale jadriwe ßrowa pſchipósnacza k kollatorſtwu a gmejnje, po czimž k. farař Sommer požohnowanje wudźěli. S czichim wótzenaſchom bu tón poſdźěhowazy ßwjedźeń skónczeny.

Wjeßeła jednora hoſczina ſhromadźi ſpomnjenych knjeźich a gmejnſkich ſaſtupjerjow a wjazorych druhich dźělbjerjerjow w huczinjanſkim hoſczeńzu, hacˇ ßo wſchitzy k ſchulſkemu ßwjedźenju podachu, kotryž bě wyßoke kollaturſke knjejſtwo a ſchulſka gmejna ſchulſkej mkodoſczi wuhotowała. Radoſczˇ a wjeßele knjezeſche w mkodoſtnych wutrobach a jim hiſchcze w póſdniſchim czaßu w dźakownym dopomnjeczu woſtanje.

S Budyſchina. Na měſto aktuara Rainiſcha, kotryž bu do Chemnitzy pſcheßadźeny, je wot 1. teho měßaza k. aktuar Seehauſen ſ Berastadta do tudomneho ßudniſkeho hamta a na měſto aktuara Jaſpisa na wokrjeßnym ßudže je aktuar Rychtař ſe Stolberga pſchiſchoł.

S Palowa. Naſchej zyrkwi bu wóndano 200 toleŕ wupłaczenych, kotrež je ji 8. haperleje tuteho lěta ſemrjety bur K. B. Cubäus ſe Schumborna w ßwojim teſtamencze wotkaſał. Jeho wopomnjenje njech woſtanje w žohnowomju!

S Horneho Wujeſda. Tudomny burſki wumjeńkař Jakub Jawrich ſ Jěłzy je naſchemu Božemu domej rjanu czornu płachtu na woltař a t. d. darił, ſ kotrejž budże tutón w pſchichódnym adventſkim czaßu prěni krócz pyſcheny. Naſch Boži dom ma też hižom ſ prjedawſcheho czaßa wſchelake dopomnjecza na tuteho ßwojeho dobroczela. Bóh ſapłacˇ jemu tajku jeho luboſczˇ k Božej ßwjatnizy bohacze na czěle a na duſchi!

Budyſchin, 10. novembra. Miniſterſtwo ſnutskomnych naležnoſczow je k. wuczerja J. Meldu we Wulkim Dažinje ſa katechetu a wyſcheho ſaſtojnika pſchi nowej krajnej dźěłaczerni w Hohenecku pola Stollberga wuſwoliło a wón ßwoje ſaſtojnſtwo pjecza hižom 1. decembra t. l. naſtupi.

S Janez. Sańdźenu ßrjedu 9. novembra wjeczor w 11 hodźinach je ßo tudy Pawlikez brózeń wotpaliła.

Z Budyſchina. Dźeń 18. a 19. oktobra běchu tudy kaž druhe lěta fararſke konferenzy (zhromadźizny). Naſch hnadny k. biſkop wotewri te ſame z dlěſchej ryczu, w kotrejž woſebje na waźne podawki w katholſkej cyrkwi a ſwojej diöceſy ſpominaſche. Na to ſczěhowaſche pſchednoſchk k. fararja Kokle z Oſtritza „wo potrjebnoſczi a waźnoſczi katechetiſkeho rozwuczowanja.“ Na to wozjewi k. biſkop, zo budża po žadoſczi jeho a wſchěch duchownych k lětu duchownſke exercicije móžne. Dale ryczeſche k. kanonik kantor Hoffmann wo nětcziſchich wobſtejnoſczach katholſkich ſchulow we Łužizy. Po dlěſchim naſtawku k. biſkopa wo Renanowym ſpiſu ſtaji k. kantor Hoffmann namjet, zo bychu ſo pſchi njedoſtatku ſerbſkich wuczobnych knihow wudake bibliſke ſtawizny (kajkeż hižom kath. towarſtwo pſchihotuje) a nowy katechismus za ſchule. Serbſcy fararjo wuzwolichu pſchi tym woſebity wubjerk k wuwjedźenju namjeta, a to k. fararja Kuczanka, k. kapłana Hórnika a k. njedźelſkeho prědarja Herrmanna, kotſiž chcedża rukopiſaj pſchichodnej konferency pſchedpokožicz. Kaž ma drezdźanſka diöceſa jenu zhromadnu wuczerſku konferencu wotdźerżecz, tak maja w Łužicy wyſche dotalnych wužſchich konferencow ſchěrſche abo wokrjeſne byczˇ; najſkerje budże jena ſerbſka a jena němſka. Nětko podawachu fararjo rozprawy wo ſwojich woſadach. Nazajtra měješche k. farař Müller z Neuleutersdorfa pſchednoſchk a wotmołwjeſche na praſchenje: Kotre ſu pſchiczˇiny (winy) njewěry a kak móže duchowny pſcheczˇiwo nim ſkutkowacˇ? Dale podachu ſo rozprawy wo ſerbſkim ſeminaru w Prazy wot k. kantora Hoffmanna, wo wuczerſkim ſeminaru w Budyſchinje wot k. direktora Blumentritta, wo wuſtawje kommunikandow Dr. Přihonſkeho wot k. fararja Kuczanka, wo cyrkwinſkich zběrkach wot k. biſkopa. Też poruczi k. farař Žur ze Schěrachowa namjetowane wutwarjenje cyrkwinſkeju wěžow (tórmow) w Schěrachowje pſchecˇelnemu podpjeranju. Kath. Poſ.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowſka cyrkej: Korla Michał Handrik, měſchczan a pſchekupz w Budyſchinje, ſ Marju Bergerez tam. —

Michałſka cyrkej: Adolf Guſtav Julius Sohan, wobydleŕ na Židowje, ſ Idu Auguſtu Friderіku Henſelez ſe Sprottawa. — Korla G. Rychtař, kubleŕ w Mittelndorfje, ſ Khryſtianu Auguſtu Rychtarjez ſ Tſélan.

Křćeni:

Pětrowſka cyrkej: Hulda Konſtanza Meta, Bjedricha Roberta Süßa, měſchczana, khěžerja a tapezirarja w Budyſchinje, dž. — Jan Marežin, Marczina Theodora Bróſki, měſchczana a Dr. med., ß. — Hana Auguſta, Handrija Nowaka, wobydlerja w Budyſchinje, dž.

Michałſka cyrkej: Pětr Auguſt, Khryſtiana Hähnela, khěžkarja w Hornej Kinje, ß. — Hana Marja, Jana Auguſta Rodiga, wobydlerja na Židowje, dž. — Marja Thereſia, Korle Auguſta Merſiovſkeho, wobydlerja w Brěſowje, dž. — Marja Madlena, Handrija Falanta, khěžerja w Czi-

chónzach, dz. — Hermann Jurij, Augusta Hantuscha, tyscherskeho mischtra pod hrodom, ß. — Jan August, Hany Bartlikez s Lomska n. ß. — Herrmann August, Pětra Augusta Halmy, wobydlerja na Židowje, ß. — Jurij Hermann, Jana Bohuwěra Hilbjenza, khěžerja a tyscherskeho mischtra ß. — Katinka Aurelia, Pětra Wylema Schmeißa, khěžerja a pjekarja pod hrodom, dz., — Korla Ota, Bjedricha Wylema Mösy, schtrymparja pod hrodom, ß. — Korla Hermann, C. F. C. Hólcza, khěžerja pod hrodom, ß. — Jurij Oskar, Jana G. Schöny, sliczbowarja w młynje w Małßezach, ß. — Hana Helena, Pětra Schramy, khěžkarja we Wulkim Wjelkowje, dz.

Podjanska cyrkej: Benno Bernhard, Jurja Bandy, tachantskeho konsistorialneho registratora, ß. — Jan Pawoł, Mikławscha Bjedricha, wobydlerja pod hrodom, ß. — Michał, Michała Delenka, měschczana a khěžerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 13. oktobra: Jan Bohuwěr, Jana Bohuwěra Huschmana, pohoncza na Židowje, dwójniski ß., 18 d. — Hańza rodz. Wjazkez, Korla Augusta Thomaßa, khěžerja a tyscherja w Małym Wjelkowje, mandzelska, 56 l. 12 d. — 16., Hana rodz. Fleischerez, Jakuba Janez, sahrodnika w Nadzanezach, mandzelska, 52 l. 2 m. — 28., Jurij Ernst, Jakuba Kary, khěžerja na Židowje, ß., 18 n. — 2. nov., Hana Khrystiana Amalia, Michała Měrscha, žiwnosczerja w Czemjerizach, dz., 14 n.

Kak rozom

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Hanß Depla Bubnowanje to pomha.
Mots Tunka Psche czo dha pomha?
H. D. Hdyž ßo ludzo wadza.
M. T. Ach, baj wschak!
H. H. Nó, dha poßłuchaj jenož a ty budzesch wéricz. Hlaj jako ja wóndanjo do jeneje wßy nuts dźěch, dha ßłyschach, so tam satraschnje na „gießkanach" bubnowachu, ale prjedy hacž tam dóńdzech, sastachu s haru a bě jenož khichotanje ßłyschecz. Duž ßo ja praschach, schto ma to na ßebi, a wotmolwichu mi, so staj ßo dwaj ßußodaj do hadrowanja dałoj a jako běschtaj ßo poł hodziny hadrowałoj a hischcze njesastaschtaj, dha poczachu drusy ßußodzi bubnowacz, hacž ßo na poßledku wschitzy poczachu ßmjecz, a bu hary kónz.
M. T. Hm, haj na tajke waschnje, dha wo prawdze pomha.

Jednore a dwojne palenzy, liqueury, najlépschi arak a jamajkaski rum, prawdźiwy žitny palenz

porucza w ejmarjach a khanach najtunischo

C. A. Wehla

na mjaßowym torhoschczu ežo. 40.

Na schczeńczanskim lěßowym revěru je jena dźělba stejazeho khójnoweho drjewa, kotrež ßo wschitko sa twarske drjewo hodźi, se ßwobodneje ruki na pschedań.

Lehmann, hajnik.

Přirodospytny wotrjad M. S. změje dźensa za tydźeń, dźeń 19. nov. popołdnju w 1 hodź. w hosćeńcu złoteje króny posedźenje. Dokelž ma so při tym po towaŕstwowych wustawkach za bližše tři lěta nowe předsydstwo wuzwoleć, dha su česćowne sobustawy wotrjada najpřećelnišo prošene, so k wodźeržownej skhadźowancy prawje bohaće zeńć.

Fiedleŕ, pismawjedźeŕ.

Jenoż woprawdzity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

ſ Wrótßławja, kiż jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny brost yrop nima) spodziwnje hojazu móż pſchi kaſchelu, dyhawoſczi, ſażwanju, bróſtowym czerpjenju, ſchijowej wobczeżnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 ußl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schërachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

Dleſchi czaß bëch na tak hroſny kaſchel a ſażwanje khory, ſo tež wſcha nakożena lëkarſka pomoz pſche to niczo njepomhaſche, jenoż bleſchka Mayeroweho bëleho bróſtſyropa ſe ſkłada knjeſa pſchekupza Neumanna w Haynawje je **mje ſaßo wuſtrowila,** tak ſo ßym nëtko ſaßo zyle ſtrowy, wjeßoły a radoſtny a po tajkim pſchepuſchczicz njemóżu, wſchitkim na podobne waſchnje khorym k tutemu domjazemu ßrëdkej radżicz.

Dominium Nieder-Bielan pola Haynawa, 11. februara 1864.

Halbig, wowczeŕ.

Wobſtarajcze ßebi żeleſo do krwje!

Wjele ludźi nëtcziſcheho czaßa czerpi na khoroſcz żeleſoweje khudoby: na ßłaboſcz nerwow a żołdka.

Żeleſojte liqueury Roberta Freyganga w Lipſku ßo wot knjeſow profeßora Dr. Bocka, mediciналſkeho radżiczela a wokrjeßneho fyſika Dr. Bohlena blëdawym (żeleſokhudym), ßuchim, na muſkulach a nerwach ßłabym, każ tež ſa polëpſchenje żołdka poruczeja.

Żeleſoliqueur (Eiſenliqueur) bleſcha po 15 ußl. ½ bl. 8 ußl.
Żeleſożołdkohórki (Eiſenmagenbitter) bl. po 10 ußl. ½ bl. 6 ußl.
Żeleſopalenz, wulka bl. 10 ußl.

a ſa tajkich, kotſiż żeleſo w ſjenoczeńſtwje ſe ſpiritußom ſnjeſcz njemóża:

Żeleſoſyrop, bleſcha po 12 ußl.

So ßo wobßwëdczenja a dżakowanja fabrikantej we wulkej liczbje ſczeku, ßo wë, a leżi jich doſcz w ſkładze. Tež njeßmjedża ßo tele liqueury **jich żeleſoweho wutka dla** ſ tymi żołdkohórkimi liqueurami ſmëſchecz, ſchtoż njech ßo wobkedżbuje.

Jeniczki ſkład w Budyſchinje ma knjes **Heinr. Jul. Lincka.**

Wſchelake druźiny **bëleho a czerwjeneho wina** w bleſchach poruczа

C. A. Wehla

na mjaßowym torhoſchczu czo. 40.

Němski Phönix,

woheń ſawëſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchëßnakow.

Wſchitke ſawëſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Aukcia.

Po ſcžinjenym jenotliwym rospſchenajeczu budze ßo žiwy a morwy inventar, pſchi ryczežkuble Libochowje ßo namakazy a prěnſchi ſ dwazyczoch a někotrych wužitkowych kruwow a ßuczelnych jałojzow, ſ jeneho prawdźiweho 2½ lětneho allgauſkeho byka, ſe ſcheſczoch czehnitych wołow a ſ dwazyczoch jałojzow a czelatow, kaž tež ſ dzeßaczoch ßwini wobſtejazy

dżeń 23. novembra 1864 w 10 hodźinach dopołnja

na knježim dworje w Libochowje ſ wuměnjenjom naßadżenja a pod dalſchimi, w termiji woſjewjomnymi wuměnjenjemi ſa hotowe pjenjesy na pſcheßadżowanje pſchedawacž.

W Libochowje, 2. novembra 1864.

Sarjadnistwo.

W knihařni
Smolerja a Pjecha pſchi bohatych wrotach
je ſa 2½ nßl. dostacž:

Pſchedżenak
abo
Protyka ſa Sserbow
na lěto
1865.

Tuta nowa protyka podawa tež tón krócž pěkne powjedanczka a je woßebje ſ rjanymi wobraſami abo bildami wupyſchena. Prynz Wjedrich Korla a marſchal Gablenz ſtej tež we njej widžicž.

Jedyn konjazy, jena hródžna dźowka a něhdże tſi dźěłarſke familije móża na knježim dworje w Nadżanezach ßłužbu a město dostacž.

Parne kupele pola

A. Droſchűtza.

Kupjele ſa knjenje: Njedźelu, wutoru a ſchwórtk wot 1 hodźiny.

Kupjele ſa knjeſow: Njedźelu dopołnja wot 9 hacž do 12 hodźinow, wutoru a ſchwórtk wot 4 hodźinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodźinje prjedy ſkasacž.

Płodowy ſyrop, punt po 12np. a 20np.

poruča **C. A. Wehla** na mjaßowym torhoſchczu čžo. 40.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wſchitkich wulkoſczach, ſa ſale w 2 hacž 6 rukatych krónſkich ßwěčznikach, wißaze lampy ſ blachowym a porzelanowym ſaßłonjatkom, ſtejaze blidowe lampy, džětanſke a latarnjowe lampy, kaž tež ručzne a nóżne lampy we wulkim wubjerku a w nowych družinach mam najtuniſcho na pſchedań.

Herrmann Rachlitz,
klempnarſki miſchtr,
na žitnej haßy čžo. 50 w Budyſchinje.

Ssuche droždże,

woßebje **ſylne** a wſchědnje **czerſtwe** pſchedawa w Budyſchinje na ßerbſkej haßy **J. G. F. Nieckſch.**

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
5. novembra 1864.

Dowoz: 6349 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša. tl.	nßl	np.	nižša. tl.	nßl	np.	srjedźna tl.	nßl	np.	na bursy, najwyšša tl.	nßl	np	najnižša tl.	nß.	np.
Pšeńca	4	25	—	4	10	—	4	20	—	5	—	—	4	12	5
Rožka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Jećmjeń	2	17	5	2	10	—	2	15	—	2	14	—	2	12	5
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	22	5	1	25	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	22	5	—	—	—
Jahły	6	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	7	5	—	—	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Dr. Whithowa wodźiczka sa woczi

wot **Tr. Ehrhardta** w **Altenfeldzi** w **Thüringskej**, s wjazorymi privilegiami wyßokich wjerchow poczesczena wopokasuje ßo bje wschitkmi dotalnymi woczi hojazymi ßrědkami psches ßwoje sbožomne skutkowanje wschědnje jako najłahodnischa a najlěpscha wodźiczka w tajkim nastupanju, a móže ßo jako dopokasany hojazy a poßylnjazy ßrědk a jako

wěsta pomoz sa ludzi na woczomaj bědnych

kożdemu poruczecz. Wona hoji wěscze a rucze a be wschitkich schkódnych szjewkow, woßebje pschi sahorjenju, szerpnenju, ßuchoczi, ßylsowanju a bježenju woczow, kaž tež pschi ßłaboszi po bjelmi a płaczi bleschka s wułožowanjom jenož 10 nßl., a dźjeła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldźi w Thüringskej.

Skład sa Budyschin w hrodowskej haptyzy.

Jedyn khilop (radehaka) bu 31. oktobra w porschiskich pěskowych jamach namakana a móže ßo pola podpißaneho sa wułoženje dla wosjewjenja saßo dostacz.

P. Broda w Nowych Porschizach.

Jedyn pohoncz a jedyn ßrěnk ßo pschi wyßokej sdźě na ßwobodne kubło w Bórku k nowemu lětu do ßłužby pytataj.

Na knježi dwór w Mjedźojsu pola Žiczeńka ßo k nowemu lětu jena wulka dźowka do ßłužby pyta.

---

5 łohczi „hosenzeuga" a 2 łohczej podschiwka je ßo na puczu s Budyschina do Cźichonz shubiło. Sprawny namakar chzył to sa pschisprawne myto we wudawarni Serb. Nowinow wotedacz.

Sa pczołarjow.

Wot 1. januara 1865 budźa w Frankenbergu (w Sakskej) němske pczołarske nowiny pod pomjenowanjom: „Der sächsische Bienenfreund" wukhadźecz, Měßacznje wuńdźe 1 cźißło a zyły lětnik płaczi 12 nßl. Tute nowiny kóždemu, kiž wo nje rodźi, rad wobstara

knihaŕnja **Smolerja a Pjecha.**

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je sa 3 nßl. dostacz:

Dobytki: 256 schěßnakow.

Knjezej

překupcej **Mikelej** w Ketlicach.

Ze želnosću mamy hladać
Za tobu, naš přećelo!
Žedźiwje my bdźemy žadać
Zaso twoje přitomstwo,
A mjez nami wostanje
Stajny zwjazk tej lubosće.

Swěrnosć, haj, ta njech so wije
Wokoł našoh' ramjenja,
Počink swěrnosće njech kćěje,
Njech so dale přisporja;
Serbska lipa z Tobu kće,
Hdyž tón Knjez Će zwarnuje.

W sławnym měsće Budyšinje
Běše Ty wšak přećel naš,
Přećelstwo to njezahinje,
Z Ketlic je nam podawaš;
Serbska swěra z Tobu dźe:
Njech tón Knjez Ći blizko je!

„Bóh budź z Tobu wšitke časy!"
Naša lubosć přiwoła,
Lubosć njech je wospjet, zasy
Twoja stajna towarška,
Wyše wšeho sej tu waž,
Z njej Ty wšitko namykaš.

Swěrni towaršojo w Budyšinje.

Dla spisanja za Serbstwo wažneho nastawka pytaja so knihi, do kotrychž su něhduše sobustawy serbskeho towarstwa na budyskim seminaru swoje nastawki a t. d. zapisowałe. Tute knihi su so wupožčiłe a njewěmy, — komu. Něhduše sobustawy seminarskeho towarstwa su teho dla z tutym prošene, za nimi w swojich knihownjach pytać a je, hdyž so namakaja, pola k. Smolerja wotedać za

Fiedlerja, sem. wučerja.

Jako ßlubjenaj poruczataj ßo

Wilhelmina Hainischez,
Oskar Schiffner.

W Budyschinje, 2. novembra 1864.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciść L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 47. 19. novembra. 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Sa swoje dźěći. — Ze Serbow: S Budyšchina. S Rychbacha. — Spěwy. Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydźenja.

London, 11. novembra. S Newyorka piśaja wot 2. novembra, so bu general Grant wot Richmonda wotraženy a sašo w swojim dotalnym postajenju steji. — Bawma 125.

Win, 14. novembra. Rakuski powschitkomny krajny sejm bu dźensa dopołdnja w 11 hodźinach wot khěžora wotewrjeny. Khěžorowa ryčž pokasowasche bjes druhim na to, so chce Rakuska se wschitkimi wjerchami dobry měr dźeržeć a w Rakuskej samej dotalne njedostatki a brachi wotstronić pytać.

London, 15. novembra. S Newyorka piśaja wot 5. novembra: General Hood marschirowasche, jako běsche s 30,000 muženi řeku Tenneßee pschekročił, dale k połnozy. Wón je, kaž měnjachu, hač do srjedźiny kraja Tenneßee'a pokročił. — Separatistiske nowiny „Richmond Sentinel“ k temu radźa, so bychu so schklovojo pod bróń powołali. (Separatistojo dyrbja we wulkej nusy być, hdyž chcedźa swojim schklovam bróń do ruki dać, kotsiž móža ju lohko pscheczíwo nim wobroćić). — Bawma 127.

Altona, 16. novembra. Rakusko-pruske wójsko na 6 dróhach domoj marschiruje a je sakskohannoverske wójsko teho dla te města a wsy na czaś wopuschćiło, psches kotrež spomnjene dróhi wjedu. Pjatk prěni Rakuszy a njedźelu prěni Prusy sem pschińdu.

Win, 16. novembra. Měrske wujednanje, wot rakuskeho khěžora, pruskeho a danskeho krala podpisane, bu tudy dźensa pschepodate a wuměnjene.

Win, 16. novembra. We woběmaj komoromaj rakuskeho sejma bu wobsankujene, wubjerk k spisanju adresy na khěžora postajicz.

Hamburg, 16. novembra. Wjerch Bjedrich augustenburgski je w tychle dnjach wjele deputazijow se Schleswiga a Holsteina pschijał.

Rendsburg, 16. novembra. Tudomne nowiny piśaja, so budze pruska schesta pěscha divisia (brandenburgska) pěschi psches Lübek a Meklenburg, tsinata divisia (westfalska) psches Hamburg marschirowacz.

Hamburg, 16. novembra. Tudy je tobakowy pschekupc W. Goldschmidt s 130,000 Mark-Banko bankrót sčinił.

Draždźany, 16. novembra. Pschewjesenje rakuskeho wójska so tudy wutoru sapoczne a budźetaj kóždy dźeń dwaj extracahaj. Wjetschi dźěl psches Sakску pódźe, mała dźělba pak hischcze we Schleswigu wostanje a zyle mała dźělba so psches Wrótsław (Breslau) do Rakuskeje wróći.

Najnowsche.

Barlin, 17. novembra. Jedyn wotpósłany wjercha Bjedricha augustenburgskeho je sašo sem pschijeł a jedna s ministrom Bismarkom Schleswig-Holsteina dla. Wone so sda, so je Bismark tón króć bóle pscheczelniwje pscheczíwo wjerchej Bjedrichej smyšleny.

Sakſka. Lětża ma ßo ſaßo po wſchěch krajach, kiž do němſkeho zkonſkeho ſjenoczeńſtwa ßkuſcheja, lud liczicz a ſtanje ßo to teho dla, dokelž po tym, hacž ma jedyn kraj mjenje abo wjazy wobydlerjow, wón też mjenje abo wjazy ſ wunoſchkow zła doſtanje, kotrež ßo na němſtich mjeſach wot zuſnych tworow dawa. W kóždym kraju wużije ßo takke ludliczenje też k temu, ſo ßo wyſche teho też napiſche, kak wjele je tam muſkich a żónſkich, kajkeho wěruwuſnacza a kajkeje narodnoſcze ßu, kak wjele ſkotu kóżdy wobydleŕ ma a t. d., a t. d. Schtóż je Sserb, tón tola njech njeſabudź, to na prawym měſcze napißacz. Sapißanje wſcheho teho ma ßo 3. decembra ſtacz a wjeßni rychtarjo maja takke ſapißy pſchi 1toleŕſkej ſchtrafje hacž do 28. decembra na hamt wotedacz. — Sa wěno (pomoz, Ausſtattung) prynzeßyny Sofije ßo nětko, kaž ſ Draždżan pißaja, wjele kupuje a ſkaſuje. Jeje nawożenja, bajerſki prynz Korla Theodor, běſche w tychle dnjach w Draždżanach na wopytanju. (Wón je bratr rakuſkeje khěżorki a (prjedawſcheje) neapelſkeje kraloweje). — W Bejerezach je ßo 11. novembra dom tkalza Auguſta Zieſcha wotpalik. — Jako 8. novembra ſ chemnitzſkeho hermanka jedyn wós domoj jědżeſche, na kotrymż bě 17 ludźi, ſłama ßo ſadna wóſka. Wós ßo powali a ſ nim ludźo. Wſchitzy ſe żiwjenjom a ſ cżilymi ſtawami woteńdżechu, hacž jena żónſka niz, kiž bě na měſcze morwa woſtała. — Pſchi twarbje draždżanſkeho dwórniſchcża padże 7. novembra kamjenjerubaŕ Hermann Schneider ſ Maleſchez ſ tſeczeho poſkhoda na ſemju dele a wobſchkodźi ßo pſchi tym tak jara, ſo je naſajtra wumrjecz dyrbjał. — W Kamjeńzu ßwjeczeſche 14. novembra tamniſchi měſchczanoſta (burgemeiſtr) K. Eichel ßwój 25létny prawiſniſki jubiläum a doſta pſchi tutej ſkładnoſczi wſchelake ſbożopſchecża a dary. —

Prußy. Nětko je twjerdże poſtajene, ſo ßo pruſke a rakuſke wójſko, kotrež je hižom ſ Jütlanda do Schleswiga pſchekroczilo, pſches Holſtein domoj wróczi. Dokelž pak hiſchcze wucżinjene njeje, ſchtó Schleswig-Holſtein doſtanje, dha woſtanje tam też hiſchcze dżělba rakuſkeho wójſka ſtejo, dotalne tamniſche pruſke wójſko ßo pak zyke do wotznehu kraja poda a budże tam teho dla zyle nowa dżělba pruſkeho wójſka póßłana, kotraż ſ rakuſkej dżělbu tak dołho w Schleswigu woſtanje, hacž budże wſcho nuſne wujednane. Prěni rakuſzy wojazy ßu wczera do Altony pſchijěli a wrócza ßo pſches Draždżany domoj, a prěni pruſzy wojazy pſchijědu jutſje do Altony a podadża ßo wot tam do Barlina a potom dale do ßwojich prjedawſchich pruſkich kwartirow. — Kak ßo pſchichodnje ſe Schleswig-Holſteinom ſmeje, wo tym hiſchcze ani naimjeńſcha powieſcz ſnata njeje. To leži pak na tym, dokelž ßo pruſke knjeżerſtwo w tutej wěży ſ rakuſtim hiſchcze na żane waſchnje ſjednako njeje. Duż też żadyn dżiw njeje, ſo nichtón njewě, kak dołho maja hiſchcze ſakſzy a hannoverſzy wojazy w Holſteinje woſtacz. Najſkerje rakuſke miniſterſtwo pruſkemu nochże we wſchěm k woli byez a po takkim je lohko mózno, ſo budże ſakſke a hannoverſke wójſko hiſchcze khětru khwilu w Holſteinje woſtacz dyrbjecz. — Pruſki kral je měrſke wujednanje podpißał. To ßamo je ßo wot rakuſkeho khěżora a danſkeho krala ſtało, tak ſo je nětko měr zyle wěſty. — Jeho majeſtoſcz kral Wylem je w ſjenoczeńſtwje ſ rakuſkim khěżorom ſkónczeneje wójny dla pomjatnu medaillu ſakożił. Na jenej ſtronje ma wona prěni pißmik mjena wobeju wjerchow a na druhej te ßkowa „naju khrobłym wojowarjam 1864.“ Tutu medaillu doſtanje kóżdy wojak, kiž je ßo na ſpomnjenej wójnje nětak wobdżělił. — Lauenburgſku deputaziju je pruſki kral jara pſchecżelniwje pſchijak, ale żane wěſte wotmolwjenje na jeje żadanja jej dak njeje.

Rakußy. Rakuſki ßejm bu ſańdżenu wutoru wot khěżora ſ wulkej pychu wotewrjeny. S ryczże, kotruż wón dżerżeſche, je ſpósnacz, ſo chze khěżor ſe wſchěmi wjerchami dobry měr dżerżecz a ſo ßebi woßebje dalſchu pſchecżelnoſcz ſ Pruſkej wyßoko waži. Hewak móże jedyn ſ jeho ßkowow wuhadacz, ſo ſ pjenjeżnymi należnoſczemi w Rakuſkej jara hubjenje ſteji. — S cżeſkich a morawſkich ſapóßłanzow ßu jenoż nětkotſi do Wina na ßejm pſchiſchli a ſamolwjeja ßo ſ tym, ſo ßo tam na wuradżowanjach teho dla wobdżělicz njemóża, dokelž winſki ßejm ſa zyke khěżorſtwo poſtajenja cżini, hacž runje tam zyke khěżorſtwo ſaſtupjene njeje. (Na ßejmje mjenujzy hacž dotal Wuherſka, Khrowatſka a Sſławonſka ſaſtupjena njeje, dokelž tamniſchi wobydlerjo niczo wo nim a wo nowej rakuſkej konſtituziji njedżecz nochzedża). Měſto 23 je jenoż 9 pólſkich ſapóßłanzow na winſki ßejm pſchiſchło.

Franzowſka. Swada bjes italſkim a franzowſkim miniſterſtwom je po wjetſchim dżěle ſaſtała, tola je ſ pißmow, kotrež ßo ſ wobeju ſtronow woſjewiwichu, to ſpósnacz, ſo je franzowſkoitalſke wujednanje woßebje pſchecżiwo Venezianſkej ſkożene, to rěka, ſo jedyn wěſte wotpohladanje, Venezianſku w ßwojim cżaßu ſa Italſku dobycz, ſjawnje widżi, bjes tym ſo je hiſchcze jara cżěmne a njejaßne, ſchto chze Napoleon bamża dla cżinicz. —

Rußowſka. Khěżor je ßo do Petersburga wrócził a powjedaja tamniſche nowiny, ſo wón bórſy ſakoń wuda, po kotrymż ma pſchichodnje w Rußowſkej ßud ſjawny byez.

Amerika. Wójna hiſchcze tak ſteji, kaž ßmy to tydżenja wopißali a njehodźi ßo prajicz, hacž unionſki general Grant ſeparatiſtiſke khowne měſto dobudże. Richmond je mjenujzy tak ſche wſchu měru wobtwjerdżeny, ſo bjes dołheho wobcżežneho woblehnjenja dobyty byez njemóże a k tajkemu woblehnjenju njeje Grantowe wójſko wulke doſcz, hacž runje je pſches 100,000 muži ßylne.

Sa swoje dźěczi.

Bożo! kak su moje dźěczi
Wschě rospróschene na tym świěczi,
To jene jow, to druhe tam.
Sdalene su wschitke rjenje,
To jene dale, druhe mjenje;
Wot sedmich jene doma mam,
Wot wschěch pak najdale
Tón najmłódschi syn je
We Holstejnje;
To nimale
Nětk lěto je
So sobu won tam cjehnische.
Ty je wschitke widźisch wschudże,
Hdyž jeno jow, to druhe druhdże
Nětk sebi swój khlěb pytaja;
Ty je snajesch wschitke rjenje,
A ja też mam to pscheświědczenje,
Twój swjaty Duch je wobdawa,
Hdyž wone s luboscju
Sso dźerża k dobremu.
Budź jich swětko!
So na nihdy
Tón cjert je by
Móhł saschmatacz do njewěry.
Jene złónzo, lube dźěczi!
Wam dalokim a bliskim świěczi,
Też jedyn Bóh was swarnuje.
Jedyn měsaz na was hlada,
Was wobdawa wschěch jena hnada
Też daloko we Holsteinje,
Hdyž tam, mój syno! ty
Na nóznej waschi sy,
Pomysl sebi:
Te hwězdźiczki,
Kiž świěcza cji,
Też świěcza nanej, — maczeri.
Hdyž też dyrbja moje dźěczi
Sswój wschědny khlěb tu na tym świěczi
Ssej pytacz jara wschelako,
Daj jim wschědnje warbu, dźěko,
So neby tola žane chzyło
Sso žiwicz snadź psches jebanstwo.
Schtóž jebacz sapoczinje,
Tom, bórsy kranjenje
Wjaz hrěch njeje;
Duž proschu cje,
Ach swarnuj je,
So ta mysl do nich njepschiúdźe.
Žohnuj wschak jich rukow dźěko,
So by wschak kóžde wot nich měko
Sswój nusny khlěb a drascjenje.
Dawasch ty jim runje mało,
So by wschak kóžde horjebrało
Je s twojej ruki dźakomnje.
Schtóž mało dźakomnje
Tu horje njebjerje,
Tón też ženje
Tu hódny njej'
Tej' hnady wschej',
Kiž Bóh jom' dawa hrěschnikej.

Njech cje wschitke lubo maja,
Cje wschudźom sjawnje spósnawaja,
Też hdyž sy lud jim směje so;
Njech wschak na tych njehladaju,
Kiž wjele samóženja maju,
Kiž dże jim wschědnje derje so:
Njech na tych hladaju,
Kiž hischcze khudschi su,
Dha też budża
S tym spokojni,
Haj dźakomni,
Też hdyž Bóh mało wobradźi.

Ssu so wone pschehrěschiłe
A Boże kasnje pschestupiłe,
Njech cinja wěrnu pokutu,
So by junu njetrjebałe,
Hdyž su swój cżaß tu dokonjałe,
Sso stysknje bojeez psched smjercju.
O derje kóždemu,
Kiž s wěrnej pokutu
Na smjercz myßli,
A srudoba,
Kiž doczaka
Pak njepokutnoh' hrěschnika.

Ssu jich lěta dokonjane,
So budża psches smjercz wotwołane,
Njech wschitke sbóžne wotßal du.
Kaž su nětko rosrißane,
Tak snadź też budża pohrjebane
To jene tam, to druhe tu,
Wschak wschudźom sawěscze
Ta semja Boża je,
Duž ja wěrju:
So, kaž Bóh chze,
Tak dobre je;
Budź jeho mjeno khwalene.

Je pschi Bosy wobsanknjene,
So też tych naschich dźěczi jene
Ma tam pschi mórskim brjosy spacz,
O! dha njejßmy žanej' hrosy,
Wschak junu też pschi mórskim brjosy
Je Bożi hłoß b'dże sawołacz.
Kak wjeßle tehdy my
Sso saßo witamy, —
(Hdyž niz tudy!)
Hdjež njebudże —
Kaž tudy je —
Wschak žane wjazy dźělenje.
Pschede wschěm spožcz mi to sbožo,
So bych na sudnym dnju,— mój Bożo,
Móhł junu prajicz wjeßele:
„Tu sym ja a moje dźěczi"
„Kiž ty mi dał sy na tym świěczi,"
„Wot nich njej' žane shubjene;"
„Psches twoju hnadu my"
„Tu nětko wschitzy smy"
„Cjeseez budź tebi!"
To Bożo daj
A k temu praj
Ta swoje hamen, — swoje haj!

Pětr Młónk.

Ze Serbow.

Z Budyschina. Zańdżenu póndżelu swjeczeschе hnadny knjez biskop a budyski tachant Ludwig Forwerk tudy swój 25létny duchownski jubilej. Ze wschěch stronow bu jemu na tymle dnju czesć a lubosć wopokazana. Najwyschschi kralowscy zastojnicy, bjez nimi k. krajski direktor a k. cyrkwinski radźiczel, kaž też łužiscy stawowscy, wosebje k. krajny starschi, a měschczanscy, jako primarius, dale prědstejiczerjo gymnasija, seminara, měschczanskeje schule z Budyschina, k. probst Dr. Eiselt z Marineje Hwězdu, deputacija katholskich wuczerjow serbskeho wokrjesa, tudomni katholscy wuczerjo a schulscy wótcojo, tachantscy zastojnicy a wschelacy druzy pschińdżechu wysokodostojnemu knjezej jubilarej zboże pschecz a poczesczowanje wuprajicz. Po dopołdnischich kemschach, kiž běchu tónle dżeń kaž druhe léta póndżelu po swjeczenju cyrkwje za zakoženja teje sameje a tachantstwa (1213), mischnjanskeho biskopa Bruna II, hakle běsche swjedżeńske zbożopschecze ze strony katholskich duchownych. K temu zhromadźichu so we wulkej sali na tachantstwje kapitularojo a wschitcy druzy tachantscy duchowni, z wonkowskich pak k. kanonik a farař Barth z Khróscżic, k. kanonik a farař Wornacz z Wotrowa a skoro wschitcy fararjo serbskoho a němskoho dźěla Łužicy, schtyrjo duchowni z Draždżan jako wotpósłani herbskokrajneje (staroſakskeje) diöcesy, dwaj duchownaj mnichaj z Rumburga a někotsi druzy. Nětk bu k. biskop wot kapitularow pschiwjedżeny a k. kapitular a senior Pech mějesche w mjenje pschitomnoho a njepschitomnoho duchownstwa dléschu swjedżeńsku a zbożepschejacu ryczˇ. Pschi tym buchu k. jubilarej czestne dary pschepodate, bjez kotrymiž so wosebje wuznamjenjachu drohotne **Missale Romanum** (knihi pschi Božej mschi trjebane) a wulke swjeczo (daraj to duchownstwa łužiskeje diöcesy), kaž też slěborny sylnje pozłoczeny khełuch, darjeny wot duchownstwa staroſakskeje diöcesy. Na to wobroczi so k. biskop k zhromadźenym a wotmołwjesche w hnujacej ryczi, w kotrejż wosebje najwažnische hnady Boże w běhu zandżenych 25lět swojeho duchomnstwa wopominasche a za tu czesć a lubosć so horcy dżakowasche, kiž je jomu pschez 10 lět joho tachantstwa w Budyschinje wopokazana była hacz na tutón jubilejski dżeń. Pschi slědowacej swjedżeńskej hosczinje wunjese najprjedy k. jubilar czestny pschipitk (toast) bamżej Piusej IX. a Joho majestosczi kralej Janej; na tón bu wón sam ze wschelakimi ryczemi postrowjany. Też my, znajo joho horliwosć za zbožo naschich łužiskich a serbskich krajanow, pschiwołamy jemu w serbskich nowinach pschiskuschnje po skowjansku: Mnogaja léta!

X.

S Rychbacha w pruskej Hornej Łužicy pišaja nam, so je na tamnym seminaru hłowjaza khorosć (Nervenfieber) wudyrika, tak so hižom hacz dotal 40seminaristow a 2 wuczerjej na njej khori leża. Seminaristojo, kotsiž mózachu, podachu so sahe dosć do swojeje domowiny, so bychu so tam wothladacz dali. Schulske hodżiny teho dla hacz do 3. januara 1865 njebudża. Seminarsku schulu ma schesć seminaristow dżerżecz, kotsiž tu khorosć njedostachu.

Spěwy.

Pacholo.

Tu wopuschczeny stejn ja,
Kaž w holi swjadka różiczka!
Hdże sy nětk skote żiwjenje,
Kiž wokoło mje knježesche?

Nětk pachoł srudny sapłaka,
Hdyż so wjac' njebjo njeśmětwa;
Hlaj, róžu rjanoh' nalěcza
Jom' wětr hrosny podłama.

Njech róża mi so minyła,
Mi śłónczko s nowa sesthadża,
Hdyż pschińdu cżaśy nalěcza,
Dha radosej mi Bóh wobradża.

Drje żiwjenje mam srudnje wjesczˇ,
Pak s Bohom wscho chcu rady snjesczˇ,
Wón wobrocži wscho k lěpschemu,
Duż jemu so rad dowěrju.

Bjesmjenc.

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecżor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; wecżor 6 h. 52 m.*; wecżor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

†) Pschisanknjenje do a se Zitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pschisanknjenje do Zitawy.

Skrótkim so prošu, so bychu wschitcy, kiž su w khlamach winojczi, nam do 30. novembra sapłaczili.

W Minakale, 15. novembra 1964.

A. Mórbiz herbojo.

Schtwórtk 24. novembra t. l. rano wot 9 hodżinow budża so na Rollez żiwnosczi w Khrosczje pola Minakala 4 kruwy, bjes nimi dwě wyšokoložuczelnej, żito w snopach po kopach, syno a wotawa po centnarjach, sa hotowe pjenjesy na pschešadżowanje pschedawacz.

Drjewowa aukcia.

Něhdże 1000 łožow stejazeho, khójnoweho palneho drjewa budże so

schtwórtk, 24 t. m. rano wot 9 hodżinow

na wyšoczanskim reviru sady Jeńschez na pschešadżowanje pschedawacz.

Shromadżisna pola Schwuraka w Jeńschezach.

W Komorowje, 16. novembra 1864.

Müller a Postel.

Kak Hans Depla a Mots Tunka rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hans Depla. Ně, kajki porjad w někotrych delanskich wßach knježi, to je tola bjes schika!

Mots Tunka. Nó nó, schto dha pak je było?

H. D. Hlaj, ja běch tam wóndanjo na jenym kwaßu, a trjechich tam na pohoncža, kiž bě jara pokhmnrjeny.

M. T. Ale cžoho dla dha.

H. D. Wón bě kwaßnych hosczi pschiwjesł, a njeběchu jemu ani jědźe a picza ani jeho konjomaj pizy dali.

M. T. Ach, to wschak ßu na to sabyli.

H. D. Móžno; ale ja ßo boju, so mějachu jenož na dawanje ßłaby pomjatk.

Drjewowa taxa

na manjowskim reviru
w drjewnischczu pschi tranjansko-minakałskim puczu.

Na pschedań steja hischcze:

100 kloftrow khójnowych schczěpow	po	4 tl.	20 nßl.
150 kop walczkow I. družiny	„ „	2 „	10 „
100 „ „ II. „	„ „	1 „	5 „
420 kloftrow pjeńkow . . .	„	1 „	22½ „

Hajniske sarjadnistwo.

Dwaj, s dobrymi wopißmami wobstaranaj rólnaj pohonczej dostanjetaj k nowemu lětu ßłužbu na ryczeŕkuble w Bolborzach.

Hermanstu ßobotu je móschniczka s pjenjesami w Budyschinje namakana wot Handrija Bartha w Porschizach.

Shubjeny bu na drósy wot Budyschina do Lubija schtuka rubjaneho płatu. Sprawny namakaŕ ßo proßy, jón sa pschihódne myto pola knjesa hosczeńzarja Nowaka w słotym lawje w Budyschinje motedacz.

---

† Póndzelu 7. t m. w nozy ½ 12 hodźinow wumrje po porodźe dźěscza moja luba mandźelska, macz ßedmich dźěczi: schtož ßwojim pscheczelam a snatym k wjedźenju cžinju.

W Hunczerizach, 11. novembra 1864.

Jan Schwurak, tofleŕ.

Sjawny dźak

praju s tutym gmejnskemu prjódkstejerjej k. Jakubej Domanji we Łusczu a jeho cžesczenej mandźelskej sa tu wulku luboscz a pscheczelniwoscz, s kotrejž staj 16 lět moju staru, ßłabu a nětko nimale 100lětnu macz hladałoj a podpjerałoj. Bóh chzył jimaj jeju luboscz tyßazkrócz sarunacz.

Jan Bohuwěr Preuscha,
hetman na Horje.

Wutrobny dźak

prajimy wschitkim dobroczerjam, kotsiž su nas po wohnjowym njezbožu, kotrež Bóh 21. novembra 1863 na nas dopuschczi, z darami, z fórami a z druhej pomocu lubosczíwje podpjerali. Wosebje pomjenujemy dźakownje wysoko dostojne tachantstwo w Budyschinje a wysokodostoj. knjeza hrabju z Einsiedel nad Radworjom, knjeni hrabinu z Riesch nad Njeswaczidłom, knjeza barona z Ukermann nad Lutobczom, knjeza Laja nad Lahowom, k. Vogta nad Bóschicami, k. najeńka Schubu w Lomsku, k. inspektarja Johna w Radworju, k. schosarja Gruhla we Lupoj, k. inspektarja Straubu w Małym Wjelkowje, cžesczenejn knjezow wuczerjow w Radworju, kublerja Cyža w Něwsezach, pschekupza Heßu w Radworju.

Tutym a wschitkim druhim dobroczerjam dźak prajicy pschejemy, Bóh chcył kóždoho psched podobnym njezbožom hnadnje zwarnowacz a wschitkim dobroty, nam wopokazane, cžasnje a wěcznje bohacze narnnacz.

W Bronju, 18. novembra 1864.

Zwudowjena **W. Nowakowa** a dźeczi.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiż jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſażwanju, bróſtowym czerpjenju, ſchijowej wobczeżnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schĕrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

Wobßedźerjej fabriki knjeſej G. A. W. Mayerej we Wrótßławju wobßwĕdczam ſ tutym lubjerady pod wobkruczenjom mojeho najwutrobniſcheho dźaka, ſo bu moja żona, kotraż na ſtraſchny kaſchel dołhi czaß a to bjes nadźije khora leżeſche, po nałożenju 2 połbleſchow tuteho wubjerneho ßrĕdka zyle wot ßwojeje khoroſcze wumóżena, ſchtoż je mje k temu nowabiło, tutón ſyrop ſtajnje w domje mĕcz.

Chr. Bogner, privatier w Mnichowje.

Wobſtarajcze ßebi żeleſo do krwje!

Wjele ludźi nĕtcziſcheho czaßa czerpi na khoroſcz żeleſoweje khudoby: na ßłaboſcz nervow a żołdka.

Żeleſojte liqueury Roberta Freyganga w Lipſku ßo wot knjeſow profeßora Dr. Bocka, medicinalſkeho radźiczela a wokrjeßneho fyſika Dr. Bohlena blĕdawym (żeleſokhudym), ßuchim, na muſkulach a nervach ßłabym, każ tež ſa połĕpſchenje żołdka poruczeja.

Żeleſoliqueur (Eiſenliqueur) bleſcha po 15 nßl. ½ bl. 8 nßl.
Żeleſożołdkohórki (Eiſenmagenbitter) bl. po 10 nßl. ½ bl. 6 nßl.
Żeleſopalenz, wulka bl. 10 nßl.

a ſa tajkich, kotſiż żeleſo w ſjenoczeńſtwje ſe ſpiritußom ſnjeſcz njemóża:

Żeleſoſyrop, bleſcha po 12 nßl.

So ßo wobßwĕdczenja a dźakowanja fabrikantej we wulkej liczbje ſczeku, ßo wĕ, a leži jich doſcz w ſkładze. Tež njeßmjedźa ßo tele liqueury **jich żeleſoweho wutka dla** ſ tymi żołdkohórkimi liqueurami ſmĕſchecz, ſchtoż njech ßo wobkedźbuje.

Jeniczki ſkład w Budyſchinje ma knjes **Heinr. Jul. Lincka.**

Němski Phönix,

woheń ſawĕſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchĕßnakow.

Wſchitke ſawĕſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

Na knježi dwór w Mjedźojſu pola Žiczeńka ßo k nowemu lĕtu jena wulka dźowka do ßłużby pyta.

Wſchitzy czi ßami, kotſiż ßu hiſchcze ſa drjewo, lniſchczo, trawu a wotnajeczе polow podpißanemu knjejſtwu winojczi, ßo ſ tutym napominaja, ßwój dołh ſ najmjeńſcha ſa tydzeń ſapłaczicz, hewak budże pſchecziwo nim ßudniſzy ſakroczene.

Kujejſtwo w Pſchiwczizach.

Ssuche droždże,

wołebje **ſylne** a wſchĕdnje **czerſtwe** pſchedawa w Budyſchinje na ßerbſkej haßy **J. G. F. Nieckſch.**

Jene hiſchcze zyle dobre blachowe khachle ſ warjeńſkej roku a ſ dymſkimi rolami ßu na Sophienhĕcze w Dubrawje na pſchedań.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je sa 3 nßl. dostacz:

Dobytki: 256 schßmakow.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkoscžach, sa sale w 2 hacž 6 rukatych krónskich ßwěcžnikach, wißaze lampy s blachowym a porzelanowym saßkonjatkom, stejaze blidowe lampy, dželanske a latarnjowe lampy, kaž tež ruczne a nózne lampy we wulkim wubjerku a w nowych druzinach mam najtunischo na pschedań.

Herrmann Rachlitz,

klempnarski mischtr,

na zitnej haßy cžo. 50 w Budyschinje.

Parne kupele pola

A. Droschűtza.

Kupjele sa knjenje: Njedželu, wutoru a schwórtk wot 1 hodziny.

Kupele sa knjesow: Njedželu dopołnja wot 9 hacž do 12 hodzinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodzinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodzinje prjedy skasacž.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych cžaßow dopokasany, s najlepschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kžizomaj wschědnje krowom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernosc, płodzi wjele mloka a sadžewa jeho wokißnjenje. Pakcžik płacži 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Großowe brostkaramelle

najlepschi srědk k wotstronjenju kaschela a k położenju dychanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawosc pschisasymnjenju w symnym cžaßu.

Sa Budyschin a wokolnosc w hrodowskej haptyzy knjesa M. Jäßinga kózdy cžaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

W kniharni Smolerja a Pjecha pschi bohatych wrotach je sa 2½ nßl. dostacz:

Pschedzenak

abo

Protyka sa Sserbow

na lěto

1865.

Tuta nowa protyka podawa tež tón krócz pěkne powjedanczka a je woßebje s rjanymi wobrasami abo bildami wupyschena. Prynz **Bjedrich Korla** a marschal **Gablenz** stej tež we njej widžicz.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:

15. novembra 1864.

Dowoz: 7647 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			nižša.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najnižša		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np
Pscheńza	4	25	—	4	10	—	4	20	—	4	—	—	4	25	—
Rožka	3	2	5	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Jecžmjeń	2	15	—	2	5	—	2	10	—	2	14	—	2	10	—
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	22	5	1	25	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	25	—	—	—	—
Jahły	6	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kanabutry	—	20	—	—	18	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	7	5	—	—	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Dla saßydlenja w pokonschej Ruszowskej.

Kruch kraja w Beßarabiji, w benderskim wokrjeßu, pschi staziji kischenjewsko-odeßaskeje želesnizy, 12 mil wot Odeßy sdaleny, chze wobßedźeŕ kolonistam wotstupicz.

Rola je wschitka „pschenična rola" a sa blizsche 20 lět hischcze žaneho hnojenja njetrjeba. Ssrědki k pschedawanju a kupowanju ßu psches želesnizu a psches rěku Dněstr, jenoz 4 mile sdaleny a wot parnych kodźow wobjěsdźeny, jara spodobne. Listy dóndu w 4—6 dnjach do a se Saksskeje; najblizschi němszy kolonistojo ßu poktsecza mile sdaleni a maja schulu a zyrkej. Woni ßu wschitzy samóziczi.

Tuta kolonisazija rosdźěla ßo wot druhich woßebje psches to, so dotalny wobßedźeŕ ležomnosce žadyn dźěl sapkaczenja w dźěle **nježa**da, s czehoz pschezo mjenje abo bóle nékajke roboczanstwo nastanje, teho dla dostanu spomnjeni nowi kolonistojo kraj, jim pschepodaty, jako ßwobodne wobßedźeństwo.

Wumenjenja sa kolonistow ßu:

1) Wopißmo wot wjeßnych grychtow, so je kolonist sprawny czlowjek.
2) Wón ma s najmjenscha 25 dźeßjatinow abo 100 saksskich korzow ležomnosce horjewsacz.
3) Wón dyrbi 400—500 toler hotowych pjenjes měcz.
4) Wón ma létnje 4 ruble wot dźeßjatiny abo něhdze 1 tl. wot korza danicz, schtoz ma ßo 20 lět stacz. Po minjenju tutych 20 lět nima wón niczo wjazy płaczicz a zyła ležomnosc je jeho ßwobodne wobßedźeństwo.

Prjedy hacz ßo ležomnosc wot kolonista horje njewosmje, njetrjeba wón niczo płaczicz.

Dokelz budze kolonia se 100 familijow wobstacz, dha směja kowarjo, wojnarjo a drusy rjemjeßnizy pódla ratarstwa dobru saßkužbu.

Dalsche wukasanje da podpißany polnomóznjenz tym, kiz wo to rodźa,

njedźelu 27. novembra t. l.

w Budyschinje w hosczenzu k slotej hwězdźe, hewak pak w Draždźanach, Waisenhausstraße No. 25.

R. Pohlmann, ratarski direktar s Beßarabije.

Najpodwolnische wosjewjenje.

S tutym dowolam ßebi, czesczenym wobydlerjam Ketliz a wokolnosce najpodwolnischo k nawjedźenju dacz, so ßym dotalne Bartschez

materialowe, tobakowe a cigarrowe khlamy

kaz tez schankstwu kupik a nětko pod mojim mjenom

Paul Mickel

dale powjedu. Ja proschu, dowěrjenje, mojemu prjedomnikej dobroczinje spožczene, tez mi pschecželniwje pschiwobroczicz, dokelz budze moje najnalezniske prózowanje, wschitkim mojim czesczenym wotebjerarjam k jich poknej spokojnosczi najsprawnischo a najtunischo poßkužecz.

W Ketlizach, 1. novembra 1864.

S poczesczowanjom

Paul Mickel.

Czesczenym Sserbam Budyschina a wokolnosce s tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym sjenoczeny s jenym wulkim barlinskim krawskim pschekupstwom, tudy na mjaßowym torhoschczu a w mojim rózknym domje czo. 150/78, kommißionski skład

barlinskeje mužazeje drasty

wotewrik. Moje wotpohladanje je, psches dobru tworu, dobre dźěło, nowu façonu a nisku płaczisnu dowěrjenje wotebjerarjow dobycz a tez wobkhowacz.

C. Hanitsch.

NB. Mój skład je stajnje derje srjadowany a czinju woßebje nětko psched hodami na schlofroki a hólczaze drasczenje kedźbne.

Dźak.

Wschitkim tym, kotsiz pschi wóhnju, kiz bě 27. oktobra w mojim ßußodstwje wudyrik, pschecželniwje a spěschnje k pomozy khwatachu a se ßwojim ßobuskutkowanjom dalsche njesboże wot mojeho wobßedźeństwa wotwobroczichu, woßebje pak radworskej, kuhowskej a komscżanskej ßykawje a jeje muzstwam praju ßwój najwutrobnischi dźak, s tej prósstwu k Bohu, so by jim jich wopokasanu pschecželniwosczj bohacze sarunacz chzył.

We Lupoj, 1. novembra 1864. **Jan Parenz.**

Dźensa připołdnju wobradźi namaj Bóh luby knjez stroweho synka.

W Smělnej, 13. novembra 1864.

Sykora, farař,
Johanna rodź. Hübnerec.

Nakładnikaj: Smoler a Pjech. Ciše L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 48. ~26. novembra.~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Radworja. — S Budyschina. — Se Skaskowa. — S Lubiju. S Budyschina. — Přilopk. — Nawěštnik.

Butrowe wiki

na tudomnych wiczných dnjach so wot

sobotu, 3. decembra teho lěta,

wjazy kaž dotal na kotolnej hasy njewotdźerża, ale budża

na sadnej bohatej hasy

wotdźerżane.

Pschedawarjo maja postajenja dla rjadowanjam polizajskich sastojnikow swěru posłuschni bycz a so wosebje w pěrczinymaj haskomaj bjes serbskej a bohatej hasy stupicz **nie**smjedźa, a budża pschestupjerjo, tez kupzy kotsiz pschedawarjow k tajkim pschestupjenjam sawjedu, s porjadnej schrafu wot 5 nsl. hacz 1 tl. khostani.

W Budyschinje, 15. novembra 1864.

Měschczańska rada.
Lehmann.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydzenja.

London, 18. novembra. General Grant je pschi swojim skutkowanju (na kotrez tydzenja spomnichmy), psched Richmondom 4—5000 muži shubił. — Separatistiski general Price bu wospjet blisko Newtonije w Missouriju sbity. — Wilmington budże s morja a s kraja woblehnjeny. (Wilmington je mjenujzy tón jenicźki separatistiski pschistaw, kiž hischcze woblehnjeny njebě a duz separatistojo psches njón bróń a druhu potrjebu s wukraja dostawachu. Wón je se żelesnizu s Richmondom sjenocjeny).

Draždżany, 19. novembra. S Kiela pisaja, so je rendsburgska należnosć k spokojnosczi wujednana.

Petersburg, 20. novembra. Ruske nowiny wosjewjuja, so je sekżane, hdyż rakuske nowiny wudawaja, so je ruske knjeżerstwo hrożaze pismo na sakske knjeżerstwo póslało a wotsadżenje ministra Beusta a sakskeho konsula we Warschawje żadało. (My hakle tajke blady wotczischczeli njejsmy. Red.)

London, 20. novembra. S Newyorka pisaja wot 10. novembra: Lincoln je sazo sa pschedsydu unije wuswolenych." — Bawma 143.

London, 21. novembra. S Newyorka pisaja, so so tam powjeda, jako by unionski general město Atlantu spalił a pschecźiwo Charlstonej marschirował. — General Forrest je Johnsonville dobył.

Po nowischich powjesczach je widzecź, so je wot 234 wuswolerjow 213 Lincolna wusswoliło; wón ma po tajkim wulku wjetschinu wobydlerjow na swojej stronje. (Wobydlerjo mjenujzy najprjodzy wusswolerjow wusswola a tuczi potom pschedsydu postaja).

Warschawa, 22. novembra. Tudy so powjeda, so je khěžor wukas k horjesběhnjenju klóschtrow podpisał; klóschtry, kiž su so na revoluziji wobdźělili, bychu so zyle horjesběhnyli, te druhe bychu pak pod dohladowanje wyschnosczje pschischli.

London, 22. novembra. S Newyorka wot 12. novembra pisaja: General Mac Clellan, kotrehoż chzyschce jena strona sa pschedsydu wusswolicź, je se skużby stupił. — Bawma 142.

Paris, 23. novembra. General Jusuf je s Algierskeje pisał, so su so jemu wschitzy sbězkarjo jeho wokrjeża podczisnyli.

Sakska. Do Draždžan pschijědže wutoru 22. novembra prěnja dželba rakuskich, se Schleswiga žo wróćazych wojakow. Woni buchu, jako běchu w 7 hodžinach rano pschijěli, na lipsko-draždžanskim dwórnischczu wot gouverneura hłowneho města, wot wjazorych wyschkow a wot wojerskeje hudźby powitani. Nowonatwarjena kuchnja s tsjomi wóhnischczami, kotrychž kóžde mějesche tsi wulke warjeńske kótły, sastara jich se žnědanjom, pschi czimž jich wojerska hudźba sabawjesche, hacž woni w 9 hodžinach do Czech wotjědžechu. Popołdnju w 2 hodžinomaj pschijědže druha dželba, kotraž bu tež tak witana. — W Kocze pola Draždžan wotpali žo 21. novembra tamnischi hoscženz, kiž bě hakle psched dwěmaj lětomaj nowonatwarjeny. — Płaczisna sa wjesenje na budyskoniscžanskim póscže je wot 6 nßl. na 5 nßl. na milu puczа ponižena, tak so žo wot Budyschina hacž do Bórku 2½ nßl., do Delneje Hórki 5, do Czelchowa 6½, do Klukscha 9 nßl., do HuczinY 11½, do Duboho 15 a do Niskeje 24 nßl, płaczi. — Psched někotrym czažom my pišachmy, so bu w Draždžanach jena žona, kotraž bě s tamnischeho Marineho mosta do Łobja skoczika, wot rybakow sažo won wuczehnjena. Wona bě žebi žiwjenje wsacz chzyła, dokelž bě ju srudoba wo semrjete dźěczo pschewsała; tola jako běchu ju s wody wuczahnyli, sdasche žo, so je na hinasche myßle pschischła. Ale to dołho trało njeje; pschetoż wona je wóndanjo saßo do błudnych myßlow sapanyła a žo s pistoliju satsěliła. — Blisko Lichtensteina bu 14. novembra jena žónska w kerkach namakana, kotraž je tam po lěkarskim wuprajenju smjerła. — W Oberoderwitzu žu žo paduschi 17. novembra na tamnischim dwórnischczu do expedizije spediteura Hanki nutskamali a s njeje pjenjezny kaschcz, k schpundowanju pschischrubowany, kranyli. Najsajtra rano jón w spitzkunnersdorfskich kerkach wotewrjeny namakachu a běchu tam wschě papjerjane pjenjesy wostajene, ale žlěborne a słote běchu paduschi žobu wsali. — Psches Lubij někto nimale kóždy dżeń něschto rakuskeho wójska psches Žitawu do Czech jědže a budże to hacž do 3. decembra tracz. Ssu to tajzy wojazy, kotsiž se Schleswiga psches Shorjelz pschijědu, a k wójsku, w Czechach stejazemu, žkuscheja. — S Draždžan, hdžež budże k lětu powschitkomny němski spěwanski žwjedżeń wotdźerżany, pišaja, so je město Draždžany wubjerkej, kiž ma k temu wschě pschihoty czinicz, 78,000 tl. pschisiwoliko. Tute pjenjesy maja žo pak městu saßo sapłaczicz, tak daloko hacž spomnjeny žwjedżeń pjenjesy wunjeße.

Prußy. Wojazy, kotsiž hacž dotal na pólskich mjesach stejachu, žu pschikasnju dostali, žo do žwojich prjedawschich garnisonow wróczicz. — K wobßadżenju Schleswig-Holsteina žo tam žlědowaze dźělby pruskeho wójska w bliżschim czaßu podadża, mjenujzy: 6. naranschopruski infanterieregiment no. 61 (wot 2. armeekorpsa), magdeburgski füsilierregiment czo. 36 (wot 4. armeekorpsa), 4. posenski infanterieregiment czo. 59 (wot 5. armeekorpsa), 2. schlesynski grenadierregiment czo. 11 (wot 6. armeekorpsa), 1. rheinski infanterieregiment czo. 25 (wot 8. armeekorpsa), rheinski tragunarski regiment cz. 5, magdeburgski tragunarski regiment czo. 6 a 3. pjesche wotdźelenje schlesynskeho pólneho artillerieregimenta czo. 6. — Sa to pruszy wojazy, kiž žu hacž dotal w Schleswig Holsteinje a w Jütlandże stali, wschitzy domoj czahnu. We wschěch schleswigskich a holsteinskich městach, psches kotrež na žwojim dompuczu marschiruja, jich wschudżom s wulkim poczesczowanjom witaja. — Do Barlina pschijědżechu 21. novembra prěni rakuszy, žo domoj wróczazy wojazy a bě to runje 1. bataillon teho rakuskeho infanterieregimenta, kotryž mjeno pruskeho krala wjedże. Duž jón kral na dwórnischczu witasche a dżerżesche k njemu rycz, w kotrejž bjes druhim rjekny, kak lubo jemu je, so móże ludźi žwojeho rakuskeho regimenta w Barlinje widżecz. Po jeho żadanju dyrbjesche potom zyły bataillon w Barlinje wostacz a bu s wojerskej hudźbu do gardyartillerie-kaserny dowjedżeny, hdżež bě jemu kral kwartiru pschihotowacz dał a wjeczor dżěchu wschitzy na kralowe khósty do theatra. Marschall Gablenz bě tež tón žamy dżeń pschijěł. — Pruske nowiny počzinaja nětko tež teho měnjenja bycz, so drje sakisko-hannoverske wójsko najskerje tak dołho w Holsteinje wostanje, hacž njebudże wuczinjene, schtó Schleswig-Holstein dostanje. Kaž žo sda, dha ma k temu augustenburgski wjerch Bjedrich w tu khwilu najwjazy nadźije. — Někotre nowiny pišaja, so je rendsburgska należnoscz wurunana a so žo hannoverske wójsko saßo do Rendsburga wróczi. — Prynz Bjedrich Korla je žo s Flensburga do Barlina wrócził. — Schtoż prozeß pschecziwo Polakam nastupa, dha je nětko sjawne pschežkyschenje skónczene a je jich hacž dotal wot něhdże 150 jenoż 35 w jastwje wostało, druzy žu wschitzy puschczeni. Pschecziwo někotrym je statny rycznik namjet na žmjercz stajił, tola sda žo, so ta wěz skónczje tak ska njebudże, kaž ju wón wudawa.

Rakußy. S winskeho krajneho žejma abo s tamnischeje krajneje rady, kaž ju tam mjenuja, njeje hacž dotal niczo woßebne žkyschecz; pschetoż se strony knježerstwa njeje dale nichtón niczo prjódkpokózik, hacž minister finanzow, a tón żada žebi, so bychu žo dawki powyschili, dokelž dyrbi hewak kóžde lěto psches poł sta millionow schěßnakow dołha nadźětacz.

Franzowsa. W Parisu žu jara spokojni, so je žo italski žejm s tak wulkej wjetschinu sa franzowskoitalske wujednanje wuprajił. — S Mexikanskeje je žo dželba

franzowſkeho wójſka domoj wróćiła. — S Mexika piſaja, ſo tamniſchi nowy kněžor po kraju wokoło puczuje a ſo jeho wſchudžom jara pſcheczelniwje witaja.

Italia. Najſkerje budże hižom hacž do jutrow wſchitko tak pſchihotowane, ſo budże ßo kral a miniſterſtwo do Florenza pſcheßydlicz móz. — W Wenezianſkej je ßo wóndanjo tójſchto ludzi ſjenocziło a woßebje w Friaulſkej počzało haru hnacž a rakuſke ſaſtojnſtwa pſcheſcžehacž. Duž je rakuſke wójſko pſcheczíwo nim wuczahnyło a jich roſehnało.

Nußowſka. Hacž wulkoknjas Konſtantin ſaßo do Pólſkeje póńdże, njeje hiſchcze wěſte, ſ najmjeńſcha ßo to prjedy njeſtanje, hacž budże połny měr w kraju a wojerſke knjejſtwo ſkónczene.

Amerika. Najwažniſcha nowoſcz ſ tuteho kraja je ta, ſo je dotalny pſchedßyda unije ſaßo na bliżſche ſchtyri lěta wuſwoleny. Duž ßo wójna pſcheczíwo ſeparatiſtam dale krucze powjedże, tak ſo budże bawma ſaßo dróżſche a laue pſchedżeno najſkerje tež w płaczińje horje póńdże.

Separatiſtojo budża jara njěſpokojni, ſo je Lincoln ſaßo ſa pſchedßydu wuſwoleny; pſchetoż nětko je do prědka widżecz, ſo wón prjedy wot wójny njepuſchczi, hacž jich do cziſta njeſbije a ſchklowinſtwo po zykej amerikanſkej uniji njeſaczěri.

Ze Serbow.

S Radworja, 16. novembra. Dżenßa bě ważny dżeń ſa naſchu woßadu. Běſche ßo mjenujzy hižom pſched dlěſchim czaßom wobſanknyło, dokelž dotalny kěrchow ſa woßadu dale wjazy njedoßahaſche, ſo ma ßo pódla nowy kěrchow ſakożicz. Duž bu wot Strawchez żiwnoſczе kruch pola kupjeny, kiž ſ dotalnym kěrchowom mjeſuje a bu na zyko ſ murju wobdaty. Smějemy nětko jedyn ſ najrjeńſchich kěrchowow w zykej wokolnoſczi.

Dżenßa měješche ßo po tajkim tutón nowy kěrchow poßwjeczicz. Dopołdnja w 9 hodżinach pſchijědże naſch hnadny k. biſkop Forwerk pod ſwonjenjom wſchěch ſwonow do wßy a wuſtupi na farje. Na to wjedżechu jeho ſ khorhojemi do farſkeje zyrkwje a wot tam dżěſche w proceßionje na ſtary kiſchižny kěrchow a ſ teho na nowy, hdżež bě woktař natwarjeny. Tudy buchu pod nawjedowanjom k. wuczerja Bräuera nětotre pſalmy wuſpěwane, po czimž ßo k biſkop pod pſchewodom duchownſtwa a k. kollatora hrabje ſ Einſiedel pſchi ſpěwanju litanije do kſchižneje zyrkwje poda, hdżež bu litania doſpěwana. Potom ſta ßo poßwjeczenje noweho kěrchowa po poſtajenym zyrkwinſkim waſchnju wot k. biſkopa, pſchi czimž jemu k. kanonik kantor Hofmann, k. farař Kuczank, k. farař Hermann ſ Budyſchina a naſchej knjeſaj duchownaj aßiſtirowachu. Na to bu pſchitomnym wot k. biſkopa pożohnowanje wudżělene a runje pſchi tym ßo, ſpodżiwnje doſcz, kraßna tuczakka na njebju pokaſa. Potom wróczi ßo proceßion ſaßo do farſkeje zyrkwje, hdżež k. biſkop pod aßiſtenzu pſchitomnych kk. duchownych ſpěwanu Bożu muſchu dżerżeſche. Skónczńje bu wón ſaßo w proceßiji hacž na faru pſchewodżeny, hdżež pſched farſkimi durjemi hiſchcze junu woßadże ßwjate pożohnowanje wudżěli. †.

S Budyſchina. Bamž Pius IX., kotryž bě hižom pſched někotrymi měßazami ſakſkim katholſkim dżak a pożohnowanje ſa jich dary pſchipóßłał, je nětko też jako wopokaſmo pſchipóſnacza k. biſkopej Forwerkej ſłotu medaillu ſe ßwojim wobraſom póßłał. — Jako bě k. biſkop 21. novembra dla ßwojeho 25lětneho duchownſkeho jubileja hoſczinu, wot woßebnych hoſczi wopytanu, wuhotował, pſchepoda jemu k. miniſter Dr. ſ Falkenſtein pod ßłowami pſchipóſnacza jeho ſaßłużbow komthurſki kſchiż druheje rjadomnje ſaßłużbneho rjadu, wot Jeho majeſtoſcze krala Jana jemu ſpożczeny.

Se Skaſkowa. Jena dżowka, wěſta Schmeißerez abo Nowakez ſ Debrz, kotraž na tudomnym knježim dworje ßłuži, je ßwoje nowonarodżene dźěczo wo żiwjenje pſchinjeßła. To je pak bórſy na ßwětko pſchiſchło a bu to ſkónzowane dźěczo też hnydom wot ßudniſtwa namakane.

S Lubija. Tudomne towarſtwo k wobdarjenju ßwěrnych czeladnikow a ßłużobnikow je wóndanjo ßłědowazym, dlěſchi czaß we ßłużbje ſtejazym, pjenježne myta a czeßne wopißma wudżěliło. Ssu to wowczi miſchtr Handrij Kwawka, kotryž pola koprczanſkeho knjejſtwa 15 lět w ßłużbje ſteji, a pohonczˇ Hadam Pawoł, kiž tam runje tak dołho ßłuži; dale: konjazy Mathes na knježim dworje w Nieder-Biſchdorfje ſa 9 lětnu ßłużbu, měſcheŕ Jan Balo ſa 13 lětnu ßłużbu pola knjejſtwa we Luwoczizach a dżowka Marja Roſina Arltez ſa 9 lětnu ßłużbu pſchi tym ßamym knjejſtwje.

S Budyſchina. Sańdżenu ßobotu měješche pſchirodoſpytny wotrjad Maczizy Serbſkeje w hoſczeńzu k ſłotej krónje poßedżenje. Najprjódzy bu naſtawk k. wuczerja Muczinka w Semizach „wo asfalcze“ pſchednoſcheny. Potom czitaſche k. ſeminarſku wuczeŕ Fiedler ßwój wudżěłk: Powſchitkomne wo płodach pſchirody a rosdżěl mjes ſwěrjatami a roſtlinami,“ k czemuż ßo hiſchcze jara roswuczazy naſtawk k. wuczerja Roſtoka ſ Drjeczina: „Ma pſchiroda wliw na powahi wſchělakich narodow abo niz?“ pſchiſankny. — Stónczńje ßo ſ pſchihłoßowanjom dotalne wotrjadowe pſchedßydſtwo na bliżſche tſi lěta ſaßo wuſwoli.

Přilopk.

* Franzowski wjedrowěschczer Mathieu wosjewjuje, so budże 28. novembra a 3. decembra tak ßylny wětr wěcz, kaž bórsy byk njeje, a to woßebje w ranschej Italskej. Tež budża tehdom wulke sliwki.

* W měscze Krajnburgu ma ßo 10. decembra dźiwne pschedawanje wotdźerżecz. Dokelž je tuto město mjenujzy někomu 1194 schěßnakow winojte, dha chzedża jeho radnu khěžu na postajenym dnju na pscheßadźowanje pschedawacz.

* So je Lincoln saßo sa amerikanskeho pschedßydu wuswolenty, je sa fabrikantow bawmjenischczow w Europje jara swjeßelaza powjesc. Tuczi poczinachu mjenujzy teho dla, dokelž bě płaczisna bawmy jara spěschnje spadnyka, jedyn po druhim bankerót czinicz. Nětko pak, hdyž je Lincoln saßo wuswolenty a wójna pschecziwo separatistam dale póndze, je jim pomhane; pschetoż nětko bawma, kotraž so woßebje w separatistiskich krajach plahuje, droha wostanje.

* W Mexiku mějachu wóndanjo semjerżenje a je pschi tym woßom człowjekow wo żiwjenje pschischko.

* W Khoczebusu staj wondanjo dwaj mandżelskaj na jenym a tym ßamym dnju wumrjekoj, kotrajž běschtaj psches 60 lět w sbożomnym mandżelstwje żiwaj. Wonaj běschtaj ßo też na jenym dnju narodźikoj a. wumrjeschtaj teho dla jenak staraj, a to 87 lět 9 měßazow.

* W Kalkucze (w Indiskej) mějachu 5. oktobra satrasche wichorjenje, kotrež je żakoßnu schkodu naczińiko. Wulki dźěl twarjenjow je spowalanych a skoro żadyn dom njewobschkodżeny njeje. Psches 2000 ludźi je wo żiwjenje pschischko. Najhórje bě na rěży. Wot tych 200 kódżow, kiž běchu w pschistawje, je jenoż 9 njewobschkodżenych wostako, 12 ßo jich podnuri, wschě druhe buchu straschnje wobschkodżene. Wětrowy stork bě tak ßylny, so żołmu, 15 kohczi wyßoku pscheb ßobu cżerjesche, kotraž wscho powrocżesche a psches brjoh ßo waliwschi, wschě twarjenja, kotrež s kamjenjom twarjene njeběchu, wotpławi. Duž je też jara wjele skotu konz wsako, schtomy ßu wschě podkamane, a tym, kiž ßu stejo wostali, je liscze wudrjene.

* W Bielefeldze roslecza 12. novembra parny kotoł we Wachez cementowej fabrizy. Hacz runje bě wón 100 centnarjow cżeżki, dha slecza wón, jako běsche tu nowonatwarjenu fabriku rosrasył, tola hischcze 20 kóhczi daloko. Ssydom dźěłacżerjow je pschi tym wo żiwjenje pschischko.

* Město Paris ma nětko 1,700,000 wobydlerjow

* We Wallsrodże (w Hannoverskej) je 5 novembra Wolfez pólvernik roslecżał. Něhdże 4000 puntow pólvera bě explodirowało.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowani:

Pětrowska cyrkej: E. C. H. Stiegler, kowař w Petzoldtez żelesolijerni, s Hanu Marju Pjetschkez.

Michałska cyrkej: Handrij Krawz, wikowař w Budyschimje, s Marju Freundez s Delneje Kiny. — Wylem August Hultsch, khěžeŕ a kowař, s Hanu Khrstianu Suschkez s Hrubjelcziz.

Křćeni:

Michałska cyrkej: Marja Theresia, Jana Augusta Wudewiza, wobydlerja we Wulkim Wjelkowje, dż. — Gustav Adolf, Korle Augusta Wjeńki, khěżerja na Żidowje, ß. — Marja Helena, Korle Hensla, fahrodnika w Dobruschi, dż. — Jan Ernst, Hany Khrystiany Haschiz se Sréschina, n. ß.

Podjanska cyrkej: August Herman, Michała Nobla wobydlerja w Budyschinje, ß. — Pětr Pawoł, Michała Hasy, měschczana w Budyschinje, ß.

Zemejeći:

Dżeń 1. novembra: Hańża rodż. Pjetschkez, njebo Michała Möhna, polizaja na Żidowje, sawostajena wudowa, 72 l. — 5., Hana Khrystiana, Marje Amalije Steltzigez na Żidowje n. dż., 5 n. 3 d. — Marja, Jakuba Müllera, khěžkarja w Sskonej Borschczi, dż., 13 l. 11 m. — Korla Bohuwěr Wünscha we Wulkim Wjelkowje, 60 l. — 8. Madlena rodż. Korchez, Jurja Wocżka, khěżerja na Żidowje, mandżelska, 75 l. — 11., Hana Helena, Pětra Schramy, khěżkarja we Wulkim Wjelkowje, dż., 14 d. — 12., Jakub Langa, wobydleŕ we Wulkim Wjelkowje, 66 l. — 13., Jan Kozor, hetman na knjeżim dworje w Libochowje, 54 l. 9 m. — 14., Pětr Schönfeld, żiwnoscżeŕ w Natarjezach, 42 l. 23 d.

Jutsje budże w draždżanskej katholskej dwórskej zyrkwi ßerbske prědowanje wot k. fararja Kuczanka s Budyschina wotdźerżana.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

13 tl. 5 nßl. a 13 tl. — nßl.

pschenża 46—57 tl., rožka 34—35 tl.,

(to je: sa 25 pruskich korzow.)

rěpikowy wolij (njeczischczeny) 12 tl. — nßl.

(Czischczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdże 1 ¼ tl. drožschi. a)

Barlinſke wohenſawěſczaze towarwſto.

Sałożene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj toleŕ.

Tuto hižom 52 lět wobſtejace towarſtwo bjerje ſawěſczenja pſche wóhnjowu ſchkodu horje po niſkich, ale twjerdych prämijach, hdjež ſawěſczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěſczenja wobſtarataj a wſchě wukożowanja dawataj

J. E Smoler, wudawaŕ Serb. Now.

G. Fasska w Ebersbachu,

W Budyſchinje. agentaj barlinſkeho wohenſawěſczazeho towaŕſtwa.

Dr. Whithowa wodźiczka ſa woczi

wot **Dr. Ehrhardta** w **Altenfeldzi** w **Thüringſkej,** ſ wjazorymi privilegiami wyſokich wjerchow poczeſczena wopokaſuje ſo bje wſchitkmi dotalnymi woczi hojazymi ſrědkami pſches ſwoje ſbožomne ſtutkowanje wſchědnje jako najłahodniſcha a najlěpſcha wodźiczka w tajkim naſtupanju, a może ſo jako dopołaſany hojazy a poſtylnjazy ſrědk a jako

wěſta pomoz ſa ludźi na woczomaj bědnych

kożdemu poruczecz. Wona hoji wěſcze a rucze a be wſchitkich ſchkódnych ſzjewkow, woſebje pſchi ſahorjenju, ſzerpuenju, ſuchoczi, ſylſowanju a bježenju woczow, kaž tež pſchi ſłaboſzi po bjelmi a płaczi bleſchka ſ wukożowanjom jenož 10 nſzl., a dźeła ju jenož woprawdźitu Traugott Ehrhardt w Altenfeldzi w Thüringſkej.

Skład ſa Budyſchin w hrodowſkej haptyzy.

Dickowa koncešionirowa a daloko wuwołana ſpodźiwnje hojaza žałba,

kotraž je ſo najbóle kożdy ras jako dobra wopokaſała, porucza ſo w žerdkach po 3 nſzl. a po 12 np.

wot **hrodowſkeje haptyki** w Budyſchinje.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je ſa 3 nſzl. doſtacz:

Dobytki: 256 ſchěſnatow.

W kniharni Smolerja a Pjecha pſchi bohatych wrotach je ſa 2½ nſzl. doſtacz:

Pſchedźenak

abo

Protyka ſa Sserbow

na lěto

1865.

Tuta nowa protyka podawa tež tón krócz pěkne powjedanczka a je woſebje ſ rjanymi wobraſami abo bildami wupyſchena. Prynz Bjedrich Korla a marſchal Gablenz ſtej tež we njej widźicz.

W kniharni Smolerja a Pjecha je ſa 6 nſzl. doſtacz:

Napoleon a jeho wójny.

Wot J. A. Pohoncza.

W kniharni Smolerja a Pjecha ja ſa 5 nſzl. doſtacz: Ameiſenkalender auf das Jahr 1865.

NB. Tež ſu tam wſchitke druhe pro yki doſtacz.

Dla saßydlenja w połonschej Rußowskej.

Kruch kraja w Beßarabiji, w benderskim wokrjeßu, pschi staziji kischenjewsko-odeßaskeje żelesnizy, 12 mil wot Odeßy sdaleny, chże wobßedźeŕ kolonistam wotstupicz.

Rola je wschitka „pschenczna rola" a sa blizsche 20 lět hischcze żaneho hnojenja njetrjeba. Ssrědki k pschedawanju a kupowanju ßu psches żelesnizu a psches rěku Dněstr, jenoż 4 mile sdaleny a wot parnych kodźow wobjěsdźeny, jara spodobne. Listy dońdu w 4—6 dnjach do a se Sakskeje; najbliżschi němszy kolonistojo ßu poltsecja mile sdaleni a maja schuln a zyrkej. Woni ßu wschitzy samóziczi.

Tuta kolonisazija rosdźěla ßo wot druhich woßebje psches to, so dotalny wobßedźeŕ leżomnosczje żadyn dźěl sapłaczenja w dźěle **nje**żada, s czehoż pschezo mjenje abo bóle nětajke roboczanstwo nastanje, teho dla dostanu spomnjeni nowi kolonistojo kraj, jim pschepodaty, jako ßwobodne wobßedźeństwo.

Wumenjenja sa kolonistow ßu:

1) Wopißmo wot wjeßnych grychtow, so je kolonist sprawny człowjek.
2) Wón ma s najmjeńscha 25 dießjatinow abo 100 sakskich kórzow leżomnosczje horjewsaczˊ.
3) Wón dyrbi 400—500 toler hotowych pjenjes měczˊ.
4) Wón ma létnje 4 ruble wot dießjatiny abo něhdże 1 tl. wot kórza danicz, schtoż ma ßo 20 lět staczˊ. Po minjenju tutych 20 lět nima wón niczo wjazy płaczicz a zyła leżomnosczˊ je jeho ßwobodne wobßedźeństwo.

Prjedy haczˊ ßo leżomnosczˊ wot kolonista horje njewosmje, njetrjeba wón niczo płaczicz.

Dokelż budże kolonia se 100 familijow wobstaczˊ, dha smeja kowarjo, wojnarjo a drusy rjemjeßnizy podla ratarstwa dobru saßłużbu.

Dalsche wukasanje da podpißany poknomóznjeńz tym, kiż wo to rodźa,

njedźelu 27. novembra t. l.

w Budyschinje w hosczenzu k słotej hwězdźe, hewak pak w Draždźanach, Waisenhausstraße No. 25.

R. Pohlmann, ratarski direktaŕ s Beßarabije.

Czesczenym Sserbam Budyschina a wokolnosczje s tutym najpodwolnischo k nawjedźenju dawam, so ßym jenoczeny s jenym wulkim barlinskim krawskim pschekupstwom, tudy na mjaßowym torhoschczu a w mojim rózknym domje czo. 150/78, kommißionski skład

barlinskeje mużazeje drasty

wotewrik. Moje wotpohladanje je, psches dobru tworu, dobre dźěło, nowu façonu a nisku płaczisnu dowěrjenje wotebjerarjow dobycz a też wobkhowaczˊ.

C. Hanitsch.

NB. Mój skład je stajnje derje srjadowany a czinju woßebje nětko pscheð hodami na schlofroki a hólczaze drasczenje kedźbne.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiż jenoż psches ßwoje wutki (kotreż żadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny brostsyrop nima) spodźiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sażwanju, bróstowym czerpjenju, schijowej wobczeżnosczi a jachłokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 ngl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **V. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.

Kaschel, se ßylnym bolenjom na bróscze sjednoczeny, kiż mi skoro wjazy spacz njedawasche, nanuczi mje skónczˊnje, ßo k běłemu, wot knjesa G. A. W. Mayera we Wrótßławju dźěłanemu a w Delitzschu wot C. Beckera na halskej haßy pschedawanemu brostsyropej wobroczicz. Jeho skutkowanje běsche spěschne. Hnydom po nałożenju teho ßameho czujach ja polěpschenje a běch w krótkim czaßu sahojeny. Hischcze pschispominajo, so ja tutón syrop jako najlěpschi domjazy srědk pschezo nałożuju, tak bórzy hacz ja jenoż sakaschlu, a ßo wón kóżdy ras jako dobry wopokasuje, poruczam jón wschitkim pomozypotrjebnym khorym s najpoknischeho pscheßwědczenja.

W Delitzschu, 24. januara 1864.

August Schleicher, hosczeńzaŕ.

Němski Phönix,

wohen sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkosczach, sa sale w 2 hacž 6 rukatych krónskich ßwěcznikach, wißaze lampy s blachowym a porzelanowym saßłonjatkom, stejaze blidowe lampy, dzěłanske a latarnjowe lampy, kaž tež ruczne a nózne lampy we wulkim wubjerku a w nowych družinach mam najtunischo na pschedań.

Herrmann Rachlitz,
klempnarski mischtr,
na žitnej haßy czo. 50 w Budyschinje.

Parne kupele pola A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedzelu, wutoru a schwórtk wot 1 hodziny.

Kupele sa knjesow: Njedzelu dopołnja wot 9 hacž do 12 hodzinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodzinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodzinje prjedy skasacz.

Ssuche droždźe,

woßebje **ßylne** a wschědnje **czerstwe** pschedawa w Budyschinje na ßerbskej haßy **J. G. F. Nieckſch.**

Drjewowa taxa

na manjowskim reviru
w drjewnischczu pschi tranjansko-minakałskim puczu.

Na pschedań steja hischcze:

100 kloftrow khójnowych schczěpow po 4 tl. 20 nßl.
150 kop walczkow I. družiny „ „ 2 „ 10 „
100 „ „ II. „ „ „ 1 „ 5 „
420 kloftrow pjeńkow . . . „ 1 „ 22½ „

Hajniske sarjadnistwo.

Dwaj, s dobrymi wopißmami wobstaranaj rólnaj pohonczej dostanjetaj k nowemu lětu ßłužbu na ryczerkuble w Bolborzach.

Nawoženja

ze schtyrjomi stami.

Powjedanczko ze wsy.

Z czěskeho zeserbschczit J. Česla.

Großowe brostkaramelle

najlěpschi ßrědk k wotstronjenju kaschela a k polóženju dychanja, kaž tež k swarnowanju psche dybawoscz pschisasymnjenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokołnoscz w hrodowskej haptyzy knjesa M. Jäßinga kóždy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, se starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj łžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernoscz, płodzi wjele mloka a sadzěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
19. novembra 1864.

Dowoz: 6664 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najnižša.		
	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np.
Pscheńza	4	25	—	4	10	—	4	20	—	4	26	—	4	22	5
Rožka	3	—	—	2	20	—	2	27	5	3	2	5	3	—	—
Jecimjeń	2	15	—	2	5	—	2	10	—	2	17	5	2	15	—
Wowß	1	25	—	1	17	5	1	22	5	1	25	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	25	—	—	—	—
Jahły	6	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	19	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	7	5	—	—	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 24. oktobra. 1 Louisd'or 5 toler 16 nßl. ⅞ np. 1 połnowažazy czerweny słoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. 1¾ np.; winske bankowki 86¾.

Powschitkomna assekuranza w Triescźe.

Wobsanknjenje sliczbowanja sa lěto 1863 dopokasuje, so powschitkomna aßekuranza s rukowazym kapitalom wot 21 millionow 2 stow tyßazow schěßnakow skutkuje. Wón wobsteji w:

schěßnakach 4,200000 sakładneho kapitala,
„ 1,800000 hypothekarszy sapołoženych reservow,
„ 8,600000 hibitych reservow,
„ 6,600000 lětnje dokhodzazych prämijow a kapitaloweje danje

Schěßnakow 21,200000.

Pschi prämijowych dokhodach wot 5 millionow 654 tyßazow 999 schěßnakow a 79 krajzarjow bu w lěcze 1853 12452 schkodowanskich padow se snamjenitej summu wot 4 millionow 359 tyßaz 283 schěßnakow a 22 krajzarjow wupłaczenych.

Powschitkomna aßekuranza sawěsczuje

a) twory, mobilije, žně atd., kaž tež, jeli to krajne sakonje dowola, twarjenja wschěch družinow psche wohnjowu schkodu;

b) twóry a kubła na puczowanju psche transportnu schkodu,

c) poskicza sawěsczenja na žiwjenje czlowjekow na najwschelaksche waschnje sa najtunische twjerde prämije a wustaja policy po pruskim kourancze.

K kóždemu wukasowanju je rad hotowy

Julius Altmann
hłowny agent sa Budyschin a wokolnoscz.

Amerikanski młyn w Hajnizach

pola Budyschina porucza k prjódkstejazym hodam ßwoje najwubjernische

pscheńczne muki,

kaž tež **ržanu muku** po najtunischich płaczisnach.

Mukowe khlamy w Budyschinje ßu w Grütznerez domje a maja nutskhód s jerjoweje haßy.

Ratarske towarstwo
w Małym Wjelkowje
wutoru 29. novembra 1864 popołnju w 5 hodzinach.

Młody czlowjek, kiž chze schewstwo nawuknycz, móže pola schewskeho mischtra Klugi w Budyschinje na ßerbskich hrjebjach czo. 546 jako wuczomnik sastupicz.

Czesczenym gmejnskim prjódkstejerjam ßo wot kniharnje Smolerja a Pjecha najpodwolnischo k nawjedzenju dawa, so je we njej sa 7½ nßl. dostacz: Die Wahlen der Vertreter in den Landgemeinden nach dem Gesetze vom 12. Juli 1864. — W tutych knižkach je wscho rospomnjene, schtož ma ßo pschi gmejnskich wolbach wobkedzbowacz.

S krótkim ßo proßy, so bychu wschitzy, kiž ßu w khlamach winoježi, nam do 30. novembra sapłaczili.

W Minakale, 15. novembra 1864.

A. Mörbitz herbojo.

Czerstwe ßwinjaze pleza, tola niz pod 15 puntami czežke, kupuje

W. Heinisch,
restaurateur na budyskim dwórnischczu.

Drjewowa aukzia.

Pjatk 2. decembra budze ßo na łuhowskim a khaßowskim reviru něhdze 150 loßow stejazeho brěsoweho a wólschóweho drjewa na pscheßadzowanje pschedawacz.

Kupowarjo chzyli ßo na pomjenowanym dnju rano na poł 9 hodzinow w starym hacze na łuhowskim reviru nutsnamakaez.

W Khaßowje, 24. novembra 1864.

Behrens.

Lubosežiwe dzělbranje ßo wot wěsteje strony gmejny we Łusczu pschi khowanju mojeje lubeje maczerje 13. t. m. wopokasało njeje, dokelž ßo tež wot rowrycza, kotrež ßo tam po rjadu stawa, teho dla wotczahnychu, dokelž je moja macz jako protestantka w jenej katholskej ßwójbje pschebywała a tam wumrjeła.

Jan Bohuwěr Preuscha.

Na puczu wot Nadzanez do Boschez bu jena pelzměza namakana a móže ßo po sarunanju wułožka sa nawěschtk w Zyžezach czo. 7 saßo dostacz.

Ssobotu tydzeń je ßo jedyn hižom stary, wot někoho namakany pschedeschežnik we wudawarni Serb. Nowinow wotedał a móže ßo tam po sapłaczenju nawěschtka saßo dostacz.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Cišé L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 49. 3. decembra. 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Wulkeho Dažina. — S Lubija. — S Wujesda. — S Budyschina. — S Budyschina. — S Budyschina. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

Butrowe wiki

na tudomnych wičznych dnjach ßo wot

ßobotu, 3. decembra teho lěta,

wjazy kaž dotal na kotołnej haßy njewotdžerža, ale budža

na sadnej bohatej haßy

wotdžeržane.

Pschedawarjo maja postajenja dla rjadowanjam polizajskich sastojnikow ßwěru poßkuschni bycz a ßo woßebje w pěrcznymaj haskomaj bjes ßerbskej a bohatej haßy stupicz n'eßmjedża, a budža pschestupjerjo, tez kupzy kotsiž pschedawarjow k tajkim pschestupjenjam sawjedu, s porjadnej schrafu wot 5 nßl. hacz 1 tl. khostani.

W Budyschinje, 15. novembra 1864.

Měschczjanska rada.
Lehmann.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydženja.

Rendsburg, 26. novembra. Po sczinjenym wujednanju ßo 6 kompagnijow sakskohannoverskeho wójska saßo ßem wróczi a budža wot pruskeho wojska s wojerskimi czesczemi witani.

London, 26. novembra. S Newyorka pißaja wot 16. novembra, so buchu separatistojo wotraženi, jako nadpad na Grantowe wojsko sczinichu. — Bawma 142.

Altona, 27. ńovembra. Pruske wójsko, kotrez bě ßo se Schleswiga na dompucz podało, je pschikasnju dostało, so dyrbi hacz na dalsche tam stejo wostacz, hdyž ßo rnnje namaka.

Rendsburg, 27. novembra. Dzenßa popołdnju 1 bataillon Hannoverskich a 2 kompagnije Sakskich ßem pschicżežechu, nawjedowani wot pruskeje wojerskeje hudžby a witani wot pruskich wyschkow. Woni ßu kwartiry w tak mjenowanym Neuwerku dostali.

London, 29. novembra. Po powjesczach s Newyorka chze Lincoln separatistam wumenjenja wosjewicz. po kotrychž by ßo měr sczinicz hodził. — Bawma 130.

Frankfurt nad Majnom, 29. novembra. Saksa je na bundestag tón namjet stajiła, so dyrbi postajicz, hacz ma sakskohannoverske wójsko hischcze dlěhe w Holsteinje wostacz — To bu wubjerkej k wuradženju pschepodate, bjes tym pak postajene, so ma general Haka s exekuzionskim wójskom tak dołho w Holsteinje wostacz, hacz wot bundestaga poruczność k wotmarschirowanju njedostanje.

Win, 29. novembra. Rakuske knjeżerstwo je wótre praschenje do Barlina poßkało, czoho dla je pruske knjeżerstwo wróczenje ßwojeho wójska se Schleswiga sastajiło.

Hannover, 30. novembra. Tudomne knjeżerstwo wosjewinje, so maja ßo nětko, hdyž je měr sczinjeny, sakszy a hannoverszy wojazy s Holsteina domoj wroczicz a so budże wone ßwoje wójsko hnydom domoj powołacz, njedžiwajo na to, schto bundestag w tajkim nastupanju wobsanknje.

Draždžany, 1. decembra. Nimale połojza města je poruczność dostała, kwartiry so wojakow pschihotowacz, ale hacz do pschipołdnja žani pschischli njeßu a powjeda ßo s wěstosczu, so ßo wojazy borzy saßo domoj wrócza.

Sakſka. Schleswigholſteinſka naležnoſcz, kotrejež dla něhdže 6000 ſakſkich wojakow hižom nimale lěto w Holſteinje ſteji, je wina, ſo je nětko zyke ſakſke wójſko pod bróń ſtupiło. Pruſke knježerſtwo žebi mjenujzy žada, ſo bychu ſakſzy a hannoverſzy wojazy nětko Holſtein wupuſchczili, hdyž je měr ſ Danſkej ſczinjeny. Kommandant ſakſkeho a hannoverſkeho wójſka w Holſteinje, ſakſki general Haka, je na to k wjedženju dak, ſo wón ßam wot ßebje a po ßwojej ßamßnej woli Holſtein wopuſchczicz njemóže, ale ſo dyrbi jemu k temu němſki bundestag poruczноſcz dacz, dokelž je jeho tutón do Holſteina poßłak. Duž by tež najlěpje było, hdy by ßo pruſke knježerſtwo tuteje wězy dla na bundestag wobroczіło. Ale pruſki miniſterpſchedßyda Bismark je wotmolwik, ſo ßo wón teho dla bundestaga hakle praſchecz nochze a ſ zyła wo Schleswig-Holſtein ſ bundestagom jednacz njebudże, prjedy hacz ſakſke a hannoverſke wójſko Holſtein wopuſchczіło njeje.

Bjes tym je pruſke knježerſtwo na jara leßne waſchnje tu wěz tak wjedło, ſo je ßo rakuſke wójſko nimale zyke ſe Schleswiga do Rakuſkeje domoj wróczіło. Jako bě ßo to ſtało, póßła pruſki miniſter pruſkemu wójſku, kotrež tež pomału ſe Schleswiga pſches Holſtein domoj czehnjeſche, tu pſchikaſnju, ſo dyrbi kóżda pruſka wójſkowa dželba tam ſtejo woſtacz, hdjež ßo runje namaka. Na tajke waſchnje je zyły Schleswig-Holſtein w ruzy pruſkich wojakow a woni móża, jeli trjeba, kóżdy dżeń ſakſkohannoverſke wójſko jate wſacz; pſchetož tuto ßo hakle wobaracz njemóže, dokelž je jenož 12,000 muži ßylne a pruſkich wojakow je tam tola wokoło 50,000.

Dale běſche pruſke knježerſtwo prjedy prajiło, ſo ma ßo zyke pruſke wójſko, kiž je ſ Danſkimi wojowało, domoj wróczicz, ſo pak dyrbi ßo ſa to 40,000 muži noweho pruſkeho wójſka tak dołho do Schleswig-Holſteina na wobßadżenje podacz, hacz njebudże poſtajene, komu ſměje tutón kraj ßłuſchecz. Tuto nowe pruſke, 40,000 muži ßylne wójſko ßo tež nětko hromadu czehnje, niz pak, ſo by do Schleswig Holſteina ſchło, ale ſo by ßo pola Barlina a hewak tež pola Mindena ſhromadziło a to pola kóżdeho měſta 20,000 muži. A to ßo, kaž wſchelake nowiny pißaja, teho dla ſtanje, ſo by wójſko, pola Barlina ſtejaze, na Sakſku, tamne pola Mindena pak na Hannoverſku czjiſchczało. Wyſche teho ßo ſe wſchelakich ſtronow powjedaſche, ſo pruſke wójſko pſchińdże a Lipſk a Hannover wobßadzi, jeli Sakſzy a Hannoverſzy Holſtein ſa pjecz dnjow njewopuſchcza.

Duž je ſakſke knježerſtwo ſe wſchěm prawom ſa ßwoju pſchißłuſchnoſcz džerżało, ßo po móżnoſczi k wobaranju pſchihotowacz a je tón tydżeń wſchitkich ßwojich wojerſkich muži pod bróń powowało. Woni ßu ßo hižom wſchitzy k tym wotdżělenjam podali, k kotrymž ßłuſcheja a wotczakuje ßo nětko na to, ſo ßo zyke ſakſke wójſko pak pola Rieſy, pak pola Freiberga hromadu ſczehnje, jeli ſchleſwigholſteinſka naležnoſcz bjes tym wujednana njeje.

A k tajkemu wujednanju je ſakſke knježerſtwo tež hižom pěkny pſchihot ſcziniło; pſchetož wone je 29. novembra na bundestag tón namjet ſtajiło, ſo by tón poſtajił, hacz ma ſakſkohannoverſke wójſko dlěhe w Holſteinje woſtacz abo niz. Bundestag je to wubjerkej k wuradżenju dał, bjes tym pak generalej Hakej porucził, ſo ma hacz na dalſchu pſchikaſnju w Holſteinje woſtacz. To drje najſkerje dołho wjazy tracz njebudże, pſchetož bundestag lohko doſcz hiſchcze tón tydżeń wobſanknje, ſo maja ßo Sakſzy a Hannoverſzy ſ Holſteina domoj wróczicz. Jeli ßo to ſtanje, dha by ta nětcziſcha ſwada ſkónczena była. — S tak mjenowaneho ſeleneho wjelba w Draždżanach, hdjež ßo kralowſke drohoſcze khowaja, a ſ bronjernje (Zeughaus) je pjecza hrożazeje wójny dla wſcho na twjerdżiſnu Königſtein dowjeſene. — Sańdżeny tydżeń pſchijędże na ßwojim dompuczu ſe Schleswiga rakuſki pólny marſchal ſ Gablenz do Draždżan a je ßo wot tam pſches Lubij a Žitawu do Czech podał. — Rakuſzy wojazy, kiž ßu ſańdżeny tydżeń pſches Lubij domoj jěli, ßo na tamniſchim dwórniſchczu ßwěru ſa tym praſchachu, hdże Wujeř leži, pſchetož marſchal ſ Gablenz je ßwoje dżěczatſtwo we Wujeri pſchebył. — Wot póſtſkeho ſarjadniſtwa je k. C. Langa ſa póſtſkeho ſaſtojnika w Hucżinje poſtajeny.

Prußy. W Barlinje ßu w nowiſchim czaßu wſchelake knižki wudate, w kotrychž ßu pruſkemu knježerſtwu předuje, ſo by wone Schleswig-Holſtein k Pruſkej pſchidżěliło a žebi hewak ſ druhich němſkich krajow wſako, ſchtož ßo jemu pſchihodži. — Něhduſchi miniſter wjerch Hohenzollern je ßo ſ pißmom wot krala do Wina podał, ſo by je tam rakuſkemu khěžorej pſchepodał. Schto pak tajke pißmo wopſchija, to nichtón njewě. — Pſched nětkotrym czaßom bě wot ſtrony wojerſtwa woſjewjene, ſo budże ßo po ſkónczenej wójnje tójſchto wojerſkich koni pſchedawacz, ale w tychle dnjach je ßo ſaßo woſjewiło, ſo ßo tajke pſchedawanje njeſtanje.

Rakußy. Wjetſchi dżěl tych, kiž na rakuſkim ßejmje hacz dotal pſchi wujednanju adreßy na khěžora ryczachu, dawachu miniſterſtwu tu radu, ſo by wot dotalneho wuſkeho ſwjaſka ſ Pruſkej puſchczіło; pſchetož, prajachu woni, hdyž Rakuſka ſ Pruſkej džerži, dha je wěſte, ſo něſchto ſhubi; hdyž pak ſ mjeńſchimi němſkimi wjerchami džerži, dha drje tež niczo njedobudże, ale tež niczo njeſhubi. — Pſchikaſnja pruſkeho miniſterſtwa, ſo ma pruſke wójſko hacz na dalſche w Schleswig-

Holsteinje wostacz, je pola rakuskeho knjeżerstwa wulku njespodobnosć wubudźiło, a je wone hnydom do Barlina pišmo poslało, w kotrymž so krucze sa tym prascha, schto ma tajke sadżerżenje rěkacz. (We Winje mjenujzy nětko cżuja, so su so s tym wot Pruskich lepicz dali, hdyž su Schleswig-Holstein tak khětrje wopruschczili). — W Benezianskej je pak tu pak tam nělajke sběžkarske muczenje pytnycz a sda so, kaž bychu so tamnischi Italszy na nějaku haru hotowali. — Pruski minister Bismark je pjecza rakuskemu knjeżerstwu k nawjedżenju dał, so budże wón, jeli rakuske knjeżerstwo w schleswig-holsteinskej nalcżnosczi tak nochze, kaž pruske, bjes Rakuskeje cżinicz, schtoż budże so jemu w tutej wěży cżinicz chcyc.

Bajerska. Bajerski kral je knjesa v. d. Pforten sa ministerpschedsydu wuswolił, hacz runje bě jemu pruski kral wotradżował, prajizy, so je knjes v. d. Pforten wot njeho hidżeny.

Schleswig-Holstein. Dżělba sakskeho a hanoverskeho wójska je so w tychle dnjach do Rendsburga wróciła a su wot tamnischeho pruskeho wójska se wschěm poczesczowanjom witana.

Franzowska. Napoleon nětkole zyle s měrom sedzi a sda so teho dla ludźom, so pak něschto pschihotuje. Někotsi měnja, so je wón s Bismarkom někak psches jene pschischoł, dokelž so pschi nětczischim njemérje w Němzach do niczeho njeměscha.

Rußowska a Pólska. S Warschawy pišaja, so je khěžor pschikasał, 71 mužskich a 4 žónskich kloschtrow horjesběhnycz, dokelž běsche w nich mjenje hacz 8 wosobow, kaž sebi to zyrkwinski sakoń žada. Wysche teho bu 39 kloschtrow sanknjenych, dokelž běchu so jich wobydlerjo abo wobydlerki na pólskej revoluziji wobdźělili. Po tajkim je wscho do hromady 114 kloschtrow sanknjenych a wostanje jich nětko w Polskej hischcze 83. (Wschitkich kloschtrow w Polskej bě hacz dotal 197). Wobydlerjo abo wobydlerki sahnatych kloschtrow mója do druhich kloschtrow swojeho rjadu sastupicz abo so do wukraja podacz, k czemuž pjenjesy na pucz wot knjeżerstwa dostanu. Samózenje a leżomnosczje sahnatych kloschtrow wyschim abo nižschim schulam, kaž tez schpitalnjam pschipanu. W zyrkwjach spomnjenych klóschtrow budże Boża służba runje tak wotdżerżana, kaž w druhich krajnych zyrkwjach.

Amerika. W nowischim czasu žane wažne bitwy bjes seperatistami a unionistami byle njejsu. — Pschedsyda unije Lincoln je pjecza seperatistam wosjewił, so chze měr s nimi sczinicz, hdyž po czasu schklowinstwo saczerja a pschi uniji wostanu. Jeli pak chzedza pschi swojim wotmyślenju, so wot unije wottorhnycz, wostacz, dha budże wójna dale wjedżena.

Dodawk k swjetnym podawkam.

Po powjesczach, kiž su hacz do pjatka rano pschischke, so nětko sda, so budże wscheje wójnskeje hary, kotraž je so w tychle dnjach sběhnyła, bórsy sasso kónz. Hannoverske knjeżerstwo je mjenujzy wosjewiło, so je nětko, hdyž je měr sczinjeny, zyle wysche, hdyž sakskohannoverske wójsko dlěhe w Holsteinje wostanje a so je hannoverske ministerstwo teho dla wobsankuło, swoje wójsko hnydom s Holsteina domoj powołacz, njeczakajo na to, hacz to němski bundestag postaji abo niz. — Tez pišaja s Draždżan, so je pruske knjeżerstwo na radu rakuskeho knjeżerstwa swoje wotmyślenje, dotalne pruske wójsko dale w Schleswig-Holsteinje wostajicz, zyle pscheměniło a so so pruske gardy 7. decembra do Barlina wrócza.

Skónczinje pišaja s Draždżan, so je tam w tu khwilu to měnjenje rosschěrjene, so budża so sakscy wojazy w bliżschim czasu sasso domoj wróczicz móz.

Ze Serbow.

S Wulkeho Dažina. Wyšokodostojne tachantstwo w Budyschinje je na město nascheho dotalneho wuczerja k. Meldy, kiž sa katechetu pschi dżěłaczerni w Hoheneku pschiňdże, k. Mitascha w Bukezach sa tudomneho wuczerja designirowało.

S Lubija, 28. novembra. Dżensa rano w 4 hodźinach wudyri w kólni tudomneho buru Juttena, 10 minutow wot města, woheń, kotryž niz jenoż wschitke twarjenja jeho kubła, ale tez podlanskeho, jemu sluschazeho kubła se wschitkim, schtoż tam we nimaj běsche, do popjeła pschewobroczi. Se skotu je so jenoż poss spali. — To samo ranje wudyri w domskich bura Lukascha we Wujeri woheń a pschewobroczi wschě twarjenja do procha a popjeła.

S Wujesda pola Lubija. K nam nětko pschezo wjele ludźi pschikhadża, so by sebi to spodźiwnje wulke swinjo wobhladało, kotrez nasch kubler Petzig kormi. Wone hižom sańdżene jutry lěto steji a je tak tucżne a wulke, so so wjazy samo wobroczecz njemóże. Wone drje na 700 puntow waži.

S Budyschina. Kralowski wyschi appellazionski, sud w Draždżanach je klamarja Vogela w Huczinje, kotryž bě pschekschiwjenja někotrych toler pjenjes wobskorżeny a teho dla wot budyskeho sjawneho sudnistwa k

llětnej dźěłaczerni wotbudźeny, ſtórźby a ſchtrafy ßwobodneho wuprajiło a jemu też wſchitke khoſty ſpuſchczijło.

S Budyſchina. Sańdźenu wutoru bě wobßedźeŕ tak mjenowaneje dalokeje blejchi, k. Toſt, po brunizu jěł, na dompuczu ſta ßo pak to njeſboże, ſo bu pſchejědźeny. Ludźo, kiž k temu pſchińdźechu, donjeßechu jeho do hoſcjeńza w Czichońzach, hdźež je wón naſajtra rano wumrjeł, tak ſo bu do ßwojeho domu, kotryž běſche ſtrowy a cjerſtwy wopuſchczijk, jako cjěło donjeßeny. — Někotſi praja, ſo je wón na wosu ßedźał, jako ßo konje pſched něczim ſtróźichu a na bok ſkoczichu, tak ſo wón pſchi tym ſ wosa pany a jemu wós pſches žiwot dźěſche a tón ßamy žałoßnje rosmjecze. Druſy chzedźa wjedźecź, ſo je wón pſchi konjoch ſchoł a ſo ßu jeho czi pſchi poſtróżenju tak podtorhnyli, ſo je wón pod wós pſchiſchoł.

S Budyſchina, 2. decembra. Sańdźenu ßrjedu doſtachu naſchi měſchczenjo-khěžerjo njejapzy ſ radneje khěže tu poruczność, ſo bychu ſa 1000 muži ſakſkeho wójſka kwartiry pſchihotowali. To bě ſa někotrehožkuliž njelubc pſcheßłapnjenje a to woßebje teho dla, dokelž dyrbja wojazy, kotſiž ßu někomu do kwartiry połoženi, tola też czopku ſtwu doſtacź a na ſtwach wſchak tudy pobrachuje, hacź runje ma tón abo druhi wulku khěžu. Wojakow doſtanu tudy do kwartiry po tym hacź ma ſchtó dawkſkich jenoſczow na ßwoju khěžu połoženych. Najwjazy ma jich knjez pſchekupz W. na ſnutsknej lawſkej haßy a wón je teho dla też najwjazy wojakow do kwartiry doſtał, mjenujzy 21 muži. — Pſchipowjedźeni wojazy ßu ßo tu ſ wjetſicha wſchitzy ſeſchli a ßu nowu uniformu doſtali, tak ſo ßo po haßach huſto wſcho módri; pſchetoż ſakſke nowe uniformy ßu jaßnomódre. — Wojazy ßu jow na 10 dnjow pſchipowjedźeni a je mózno, ſo je tak dołho wobkhowamy, dokelž je w tu khwilu měnjenje rosſchěrjenje, ſo žana wójna njebudźe a ſo wojazy hakle dale njepſchińdu, ale ßo bórſy tudy ſaßo domoj roſpuſcheja. Jeniczke, ſchtoż naß hiſchcze trochu w njewěſtoſczi dźerži, je to, ſo němſki bundestag hiſchcze wuprajił njeje, hdy ma ſakſke wójſko Holſtein wopuſchczicź a ſo móhło ſ teho nowe ſchmatanje naſtacź.

Najnowſche.

Draźdźany, 2. decembra. Nowſche powjeſcze měr wěſchcza: Pruſka nochze dale ſ gwałtom pokraczecź, chze pak Sakſku pola bundestaga wobſkorźicź; Sakſka ßwojemu wójſku hnydom ſ Holſteina domoj wróczicź da, tak bórſy hacź to bundestag poruczi, Hannoverſka nochze pak hakle tak dołho czakacź. Pruſka chze potom, hdyź ßu Sakſzy a Hannoverſzy Holſtein wopuſchczili, wo to jednacź poczecź, ſchtó ma Schleswig-Holſtein doſtacź.

Cyrkwinske powjesće.

Wěrowanaj:

Podjanska cyrkej: Handrij Ludwig Guda ſ Dalij ſ Hańźu Woczkez ſ Horneje Kiny.

Křćeni:

Pětrowska cyrkej: Bjedrich Pawoł, Korle Auguſta Ernſta Kſchiźanka, měſchczana a rěſniſkeho miſchtra, ß.

Michałska cyrkej: Hana Thereſia, Korle Auguſta Schwiebſa, wobydlerja na Židowje, dź. — Hana Auguſta Emma, Marje Amalije Lehmannez na Židowje, n. dź.

Zemrjetaj:

Dźeń 17. novembra: Jan, Handrija Khěžnika, khěžkarja w Nowych Bobolzach, ß., 10 n. — 20., Jurij Khěžnik, wobydleŕ w Budyſchinje, 73 l. 6 m.

Cahi ſakſkošlezyńſkeje železnicy z budyſkeho dwórniſća.

Do Draźdźan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pſchipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wecźor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; wecźor 6 h. 52 m.*; wecźor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

†) Pſchiſanknjenje do a ſe Zitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pſchiſanknjenje do Zitawy.

Pjenjeżna płaćizna.

W Lipſku, 2. novembra. 1 Louisd'or 5 toler 16 nßl. ⅞ np. 1 połnowažazy cjerweny ſłoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. 1¾ np.; winſke bankowki 86¾.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

12 tl. 25 nßl. a 12 tl. 20 nßl.

pſchenża 46—57 tl., rožka 34—35 tl.,

(to je: ſa 25 pruſſich korzow.)

rěpikowy wolij (njecziſczeny) 12 tl. — nßl.

(Cziſczeny, kaj ßo w Budyſchinje pſchedawa ſtajnje něhdże 1¼ tl. drožſchi.a)

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rozom wótřitaj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Njewěsch žane pschißkowo?

Mots Tunka. O haj, jene ßerbske pschißkowo rěka: „Wjetschi ßy a wjetsche masch prawo."

H. D. To je jara duschne pschißkowo.

M. T. Hm, komuž ßo lubi.

H. D. Haj temu, kiž ma wjaz wojakow, hacž jeho ßußod.

M. T. To móže bycz.

M. T. Mužojo ßu tola druhdy jara schibakßzy.

H. D. Kak dha to?

M. T. Nó, wóndanjo rjekny jena žona ßwojemu mužej, kiž pschezo w knihach leżesche: „Ach, hdy bych ja tola tež tajka kniha była!"

H. D. Haj, praji muž, to by mi tež prawje było, ale protyka dyrbjała byez.

M. T. Ale, čzoho dla dha to?

H. D. Nó, dha by kóžde lěto druhu měk.

Nawěštnik.

Dla zadźěwkow w czischczerni wuńdże K. Posot hakle srjedu. Redaktor.

Jedyn njeżenjeny hetman ßo na jene ryczerkubło w bliskosczi města Budyschina pyta. Hdże? to je schonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** w Budyschinje e sa 6 nßl. dostacz:

Napoleon I.

a jeho wójny.

Sa lubych Sserbow spißał

Jan August Pohoně.

W kniharni Smolerja a Pjecha je sa 2½ nßl. dostacz:

Nawoženja

ze schtyrjomi stami.

Powjedanczko ze wsy.

Z czeskeho zeserbschczik J. Česla.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, se starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kizomaj wschědnje krowom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernosez, płodźi wjele mloka a sadźěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

Powschitkomna aßekuranza w Trieschze.

Wobsanknjenje sliczbowanja sa lěto 1863 dopokasuje, so powschitkomna aßekuranza s rukowazym kapitalom wot 21 millionow 2 stow tyßazow schěßnakow skutkuje. Wón wobsteji w:

schěßnakach 4,200000 sakładneho kapitala,
„ 1,800000 hypothekarszy sapokoženych reservow,
„ 8,600000 hibitych reservow,
„ 6,600000 lětnje dokhodżazych prämijow a kapitaloweje banje

Schěßnakow 21,200000.

Pschi prämijowych dokhodach wot 5 millionow 654 tyßazow 999 schěßnakow a 79 krajzarjow bu w lěcze 1853 12452 schkodowanskich padow se snamjenitej summu wot 4 millionow 359 tyßaz 283 schěßnakow a 22 krajzarjow wupłaczenych.

Powschitkomna aßekuranza sawěschczuje

a) twory, mobilije, żně atd., każ tež, jeli to krajne sakonje dowola, twarjenja wschěch druzinow pschewohnjowu schkodu;
b) twóry a kubka na puczowanju pschetransportnu schkodu,
c) poskicza sawěschczenja na żiwjenje człowjekow na najwschelakschewaschnje sa najtunischetwjerde prämije a wustaja policy po pruskim kourancze.

K kóżdemu wukasowanju je rad hotowy

Julius Altmann
hłowny agent sa Budyschin a wokolnoschcz.

Němski Phönix,

wohenj sawěschczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěschczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Czeschczenym Sserbam Budyschina a wokolnoschcze s tuthym najpodwolnischo k nawjedżenju dawam, so ßym sjenoczeny s jenym wulkim barlinskim krawskim pschekupstwom, tudy na mjaßowym torhoschczu a w mojim rózknym domje czo. 150/78, kommißionski skład

barlinskeje mužazeje drasty

wotewrik. Moje wotpohladanje je, psches dobru tworu, dobre dżeło, nowu façonu a nisku płaczisnu dowěrjenje wotebjerarjow dobycz a tež wobkhowacz.

E. Hanitsch.

NB. Mój skład je stajnje derje srjadowany a czinju woßebje nětko psched hodami na schlofroki a hólczaze drasczenje kedżbne.

Jenoż woprawdżity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiż jenoż psches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny brostsyrop nima) spodżiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawoschczi, sażwanju, bróstowym czerpjenju, schijowej wobczeżnoschczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 ngl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporkn, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

Knjesej G. A. W. Mayerej we Wrotßławju. W Prahy, 20. jan. 1864.

Pod kschiżnej wobalku sczelu Wam wschelake nowiny, s kotrychż możecze widżecz, so ßo Wasch běły brostsyrop stajnje wosjewjuje . . .

S dobom Wam k nawjedżenju dawam, so ßym Wasch běły brostsyrop pschi tudomnej lěkarskej fakulcze pschepytacz dał a so je jón tuta sa dobry spóznała a jeho pschedawanje pschisnoli. Tež porucza jón wjele lěkarjow a wón ßo s kóżdym dnjom bóle pschedawa.

Fr. Wscheteczka, haptykar.

Amerikanski młyn w Hajnizach

pola Budyschina porucza k prjódkstejazym hodam ßwoje najwubjernische

pscheńczne muki,

kaž tež **rżanu muku** po najtunischich płaczisnach.

Mukowe khlamy w Budyschinje ßu w Grütznerez domje a maja nutskhód s jerjoweje haßy.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkosczach, sa sale w 2 hacž 6 rukatych krónskich ßwěcznikach, wißaze lampy s blachowym a porzelanowym saßłonjatkom, stejaze blidowe lampy, dżěłanske a latarnjowe lampy, kaž tež ruczne a nózne lampy we wulkim wubjerku a w nowych drużinach mam najtunischo na pschedań.

Herrmann Rachlitz,

klempnarski mischtr,

na žitnej haßy czo. 50 w Budyschinje.

Parne kupele pola A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedżelu, wutoru a schwórtk wo 1 hodżiny.

Kupjele sa knjesow: Njedżelu dopołnja wot 9 hacž do 12 hodżinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodżinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodżinje prjedy skasacż.

W knihařni Smolerja a Pjecha pschi bohatych wrotach je sa 2½ nßl. dostacż:

Pschedżenak

abo

Protyka sa Sserbow

na lěto

1865.

Tuta nowa protyka podawa tež tón krócż pěkne powjedanczka a je woßebje s rjanym wobrasami abo bildami wnpyschena. Prynz Bjedrich Korla a marschal Gablenz stej te[illegible] we njej widżicż.

Ssuche drożdże,

woßebje **ßylne** a wschědnje **czerstwe** pschedawa w Budyschinje na ßerbskej haßy **J. G. F. Nieckſch.**

W knihařni **Smolerja a Pjecha** je sa 3 nßl. dostacż:

Dobytki: 256 schěßnakow.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:

26. novembra 1864.

Dowoz: 7098 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najnižša.		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	.	nßl	np	tl.	nß.	np.
Pscheńza	4	25	—	4	10	—	4	20	—	4	26	—	4	22	5
Rożka	3	15	—	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Jeczmjeń	2	15	—	2	10	—	2	12	5	2	15	—	2	12	5
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	22	5	1	25	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	27	5	—	—	—
Jahły	6	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłom	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	7	5	—	—	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Krajnoſtawſki bank.

Nowe daňſke liſtna k hornołużiſkim ſaſtawnym liſtam ſeriow I., II., III. na termiji 30. junija 1865 hač ßobu 31. decembra 1869 ßo po naſpjetdaczu wotbĕžanych talonow wot 15. teho měßaza w lokalu banka wudawaja. Wuſanknjene ßu tola talony ſaſtawnych liſtow ſerije III., kiž ßu hižom ſa 31. decembra 1864 wupowjedžene.

W Budyſchinje, 1. decembra 1864.

Direktorium krajnoſtawſkeho banka kralowſkeho ſakſkeho hornołużiſkeho markhrabinſtwa.

J. Schilling. Ehrig.

Sklad czaßnikow

Protzy & Schneidera

w Liebuſchiz domje na bohatej haßy

poručza k hodownemu ßwjedženju wſchitke druzhiny czaßnikow (ſegerjow), hudźbnych tworow a budźerjow; poßleńſche ßu tak pſchihotowane, ſo ßami ßwĕczku ſaßwĕcza. — Pſchi wjazylětnym rukowanju ßo po najtuniſchej płaczijiſnje pſchedawa.

Koſczinowy młyn w Njeſdaſchezach.

(Knochenmehl-Pochwerk.)

Ja dawam ſ tutym k powſchitkomnemu nawjedženju, ſo ßym ja ſpomnjeny młyn 27. auguſta t. l. kupił a jón po žadanju nowſcheho czaßa wudokonjał.

S dobom proſchu czeſczenych wotebjerarjow koſcziny (Knochenmehl), dobroczjwje k nawjedženju wſacz, ſo jenož zyle drobnu dobroſcze połnu koſczinu dźĕlacz dawam a ſo ſmĕju jeje hižom w měßazu februaru 1865 wjele na pſchedań.

W Njeſdaſchezach, 1. decembra 1864.

Raimund Möldner.

Kniharnja **Smolerja & Pjecha** ma w tu khwilu wulki wubjerk

knižkow ſ wobraſami

(bildami)

na ſkładze a poručza je k hodowym daram po najtunſchej płaczijiſnje.

Czeſczenym gmejnſkim prjódkſtejerjam ßo wot kniharnje Smolerja a Pjecha najpodwolniſcho k nawjedženju dawa, ſo je we njej ſa 7½ nßl. dostacz: Die Wahlen der Vertreter in den Landgemeinden nach dem Geſetze vom 12. Juli 1864. — W tutych knižkach je wſcho roſpomnjene, ſchtož ma ßo pſchi gmejnſkich wolbach wobkedźbowacz.

Jara rjane włoſke worjechi,

ſ rheinſkich ſtronow, wſchitke zyle połne a wubjernje dobreho ßłodu, ßym ſaßo, kaž prjedy, dostał a pſchedawam je w zyłych centnarjach k ſaßopſchedawanju a po jenotliwych kopach po pſchimĕrjenej tunjej płaczijiſnje.

W Budyſchinje na ßerbſkej haßy, 30. november 1864.

J. G. F. Nieckſch:

Moja khěžniſka žiwnoſcz ſ 55 korzami leżomnoſczow je hnydom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Mikławſch Kaſchper
w Sderju.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 50. ~10. decembra.~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěšťki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Stwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. póśće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: S Horneho Hbjelska. — S Pschidoła. — S Brěsyny. — S Ssowrjez. — S Budyschina. — Přilopk.— Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

K nawjedženju.

Cźi ßami cześcźeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedźa sa nje na prěnje schtwórtlěto 1865 do prědka płaczicź, njech nětko 66 np. we wudawarni Serbskich Nowinow wotedadźa. Cźi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescź dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacź. Na pruskich postach Serbske Nowiny teź wjazy njepłacźa hacź 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim postam schtwórtlětnje jenoź 1 nßl.

Redakcia.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydźenja.

Frankfurt nad Majnom, 5 decembra. W dźeńßnischim poßedźenju bundestaga bu namjet Rakuskeje a Pruskeje, so ma sakskohannoverske wójsko Holstein wopuschczicź, s 9 błoßami pschecźiwo 6 sa dobry spósnaty. Pschecźiwo temu namjetej błoßowachu: Bajerska, Saksa, Würtembergska, Heßenska, Saksa ernestinskeje linije, Braunschweigska s Naßauskej. — Rakuska a Pruska wosjewischtej so je pschibot k temu sćźinjeny, so móże Holstein teź wot njeju sarjadowany bycź.

Draždźany, 6. decembra. Wczera wjeczor je pschikasnja rospóßłana, so maja ßo muźstwa, pod bróń powołane, saßo domoj wróćzicź, a dźeńßa rano je poruczność do Holsteina woteschła, so ma ßo tamnische sakske wójsko na dompucź podacź.

London, 6. decembra. S Newyorka pißaja, unionski general Sherman chze Macon, kiž ßylnje wobtwjerdźeny njeje, woblebnycź — Separatistiski general Breckinridge ßo hotuje, do kraja Kentucky'a panycź. — Bawma 131.

Kiel, 6 decembra. Kommandeur pruskeho a rakuskeho wójska w Schleswig-Holsteinje je wosjewił, so nětko pruski a rakuski ziwilny kommißar sarjadowanje Schleswiga, Holsteina a Lauenburga do ruki wosmjetaj

London, 7. decembra. S Newyorka pißaja wot 26. novembra: General Sherman cźehnje, na ßwojim puczu města palazy a kraj puscźazy, na Augustu a Macon — Bawma 132.

Weimar, 7. decembra. Tudomne nowiny pißaja, so ßo sakske wójsko psches Harburg, Hannover, Kaßel, Eisenach, Coburg, Lichtenfels a Hof domoj wróćzi. (Wone po tajkim psches Prusku njepońdźe).

Najnowsche.

Altona, 8. decembr. Sakski a hannoverski kommißar staj Holstein wopuschczilej a ßo do Hamburga podalej. Prjedy staj proklamaziju wosjewitej, w kotrejź Holsteinskim bożemje prajitaj, ßo sa wschu wużitu cześcź a luboscź dźakujetaj a k wjedźenju dawataj, so budźe Holstein nětko wot Pruskeje a Rakuskeje sarjadowany.

Sakska. Wójnske pschihotowanje, kotrež ſandżeny tydżeń wschu Sakſku do njemčera ſtaji, je ſpěſchny tónz wſako; pschetož ſakży wojarſży mużojo, kotſiż tehdy ſe wſchěch ſtronow pod bróń khwatachu, doſtachu ſandżenu wutoru rano, haj w Draždżanach hižom póndżelu wječżor, tu poruczność, ſo bychu żo ſażo domoj wróczili. To je żo też hnydom ſtako a mamy ſ naſcheje ſtrony hiſchcze pſchiſtajicz, czoho dla je żo to tak rucze ſtacz móhło.

Naſchim lubym czitarjam je ſnate, ſo żebi pruſki miniſterpſchedżyda Bismark żadaſche, ſo by ſakſke exekuzionſke wójſko po jeho żadanju Holſtein wopuſchczilo a żo do żwojeho wótzneho kraja wróczilo. Wón bě teho dla ſakſkemu knježerſtwu takke żwoje żadanje na wſchelake waſchnje pytnycz dak, ale to njebě na to pożłuchako, ale prajilo, ſo ſakży wojazy jenoż po poruczności němſkeho bundestaga Holſtein wopuſchcza, dokelż dżě je jich jenoż bundestag do Holſteina póżłak, a ſakſki miniſterpſchedżyda Beuſt jeho na to kedżbliweho ſczini, ſo by żo wón teje zykeje wěza dla na bundestag wobroczik. To pak Bismark na żane waſchnje nochzyſche; pſchetož wón je teho měnjenja, ſo je Pruſka tak wulka, ſo wona ani bundestaga wjaz kedżdu měcz njetrjeba, ale ſo dyrbi żo w Němzach ſtacz, ſchtož żebi pruſke knježerſtwo żada.

Dokelż jemu nětko ſakſke knjezerſtwo ſ wotwołanjom żwojeho wójſka ſ Holſteina k woli bycz nochzyſche, wón żam pak żo na bundestag wobroczicz nochzyſche, dha je Bismark pjecża ſakſkemu póżłanzej na barlinſkim dworje, k. hrabji Hohenthalej, hroſyk, ſo 40,000 muži pruſkeho wójſka na Sakſku póſczele, jeli ſakży wojazy Holſtein njewopuſchcza. Podobne hroženje je wón pjecża też pſchecżiwo Hannoverſkej cżinik a tamniſche knježerſtwo bě żo teho dla tak to ſtracha podako, ſo je żwojemu wójſku hnydom pſchikaſnju k wróczenju ſ Holſteina póżłako. Ale w Sakſkej běſche hinak. Jako ſakſki póżłanz ſ Barlina do Draždżan pſchijědże a powjedaſcho, ſchto je miniſter Bismark prajik, wobſanknychu tam, ſo żo njebudża pſched gwaltom thilecz. A ſo by ſakſke knježerſtwo żwojemu żłowu też ſkutk pſchiwdako, dha powoła wone ſ dobom wſchěch żwojich wojerſkich muži pod bróń, ſo by żo wobaracz móhło, hdy by pruſke wójſko na Sakſku pſchiczahnyło.

Bjes tym bě ta wěz też we Winje w rakuſkim miniſterſtwje do jednanja pſchiſchła a běchu tam, hacz runje wot nětkoreho cżaża ſ Bismarkom do jeneje truby trubja, wobſankli, ſo ma żo ta żama wot bundestaga wucżinicz. Wyſche teho běſche pruſki kral wſcho ſhonik a Bismarkej teho dla żwoju njeſpokojnoscz wuprajik, tak ſo na pożledku Bismark hinak njemóżeſche, hacz ſo dyrbjeſche żo na bundestag wobroczicz.

Duż ſtej Rakuſka a Pruſka na bundestag tón namjet ſtajikej, ſo bychu żo nětko, hdyż je Holſtein wot Danſkeje wottorhnjeny, ſakży a hannoverſży wojazy ſ Holſteina domoj wróczili. To bu ſ 9 hłożami pſchecżiwo 6 ſa dobre ſpósnate.

Sakſke knježerſtwo je po tajkim hižom póndżelu wječżor pſchikaſnju dako, ſo bychu żo mużſtwa, pod bróń powołane, hnydom domoj wróczili, a wutoru bu knjeſej ſ Koenneritz, jako zivilnemu kommiżarej, a generalej Hakej, jako kommandeurej exekuzionſkeho wójſka w Holſteinje poruczność pożłana, ſo bychu Sakſkojo Holſtein ſterje lěpje wopuſchczili.

Duż je lohko mózno, ſo budża woni na kralowym narodnym dnju 12 decembra pſched kralom Janom paradu cżinicz móz a żo potom do żwojeho ſtarſchiſkeho domu wróczа.

W Neu-Eibawje żu żo 2. decembra Iſraelez domſke wotpalike a w Höckendorfje pola Kinsbórka je żo 78 létny żiwnoſczeŕ Peſchel tón żamy dżeń ſ tyſchnoſcze nad tym wobwěżnył, dokelż bě jemu jeho mandżelſka wumrjeła. — Kważ bajerſkeho prynza Korle Theodora ſe ſakſkej prynzeżynu Sofiju ſměże żo najſkerje 17. januara w Draždżanach. Bjes hoſczemi budże też rakuſka khěżorka.

Pruży. Pruſke wójſko, kotrež hacz dotal w Jütlandże a Schleswigu ſtejeſche, je żo ſ wjetſcha wróczilo a pſchijědże ſandżenu żrjedu po żeleſnizy do Barlina. Jako bě żo pſched měſtom poſtajilo, pſchijěcha kral Wylem a witaſche je. Jako bě żo to ſtako, wjedżeſche je wón pſches brandenburgſke wrota do měſta żameho, kotrež bě nanajrjeńſcho wuzyſchene. Na haży „pod lipami" bu potom wójſko wot barlinſkeho měſczeżanoſty witane a mějeſche poſdżiſcho paradu pſched kralom, kiż żebi wſchitkich wojakow, kotſiż běchu żo w pożlenjej wójnje wuſnamjenili, prjódkſtajicz da. Haży, po kotrychż wojazy do měſta marſchirowachu, běchu wot luda pſchepjelnjene a woni buchu wot njeho ſe ſtajnym żławuwołanjom poczeſczeni. Wječżor běſche Barlin krażnje illuminirowany.

Rakuży. Pſchi wuradżowanju adreży, kotraż ma żo khěżorej wot druheje komory rakuſkeho żejma pſchepodacz, żwarjachu ſapóżłanzy jara na miniſterſtwo a měnjachu, ſo wone dale niczo njewě, hacz ſ kóżdym létom wjazy krajneho dołha cżinicz a wot poddanow ſtajnje wjazy dawkow żadacz. Woni jemu teho dla żylnje k temu radżachu, ſo by tola nékak lutowacz poczako. Hewak żwarjachu woni też jara na to, ſo miniſterſtwo wſcho po woli pruſkeho miniſtra Bismarka cżini.

Schleswig-Holſtein. Tak bórzy hacz ſakſko-hannoverſke wójſko Holſtein wopuſchczi, wosmjetaj pruſki a rakuſki kommiżar ſarjadowanje tuteho kraja do ruki a je tak dołho powjedżetaj, hacz budże wucżinjene, ſchtó Schleswig-Holſtein dóſtanje.

Franzowſka. W Pariſu je w tu khwilu

wokoło 55,000 pólskich cžěkanzow a wjele tych ßamych dyrbi wulku nuju cžerpicz. — Khějor je sakoń wudak, po kotrymž maja ßo wschitke hory, hdžež ßu prjedy lěßy byłe, saßo ſ młodym lěßom wobßadžecz.

Italia. Ministerſtwo chze wójſko wo pokojzu pomjeńschicz, dokelž dawki hewak wjazy njedoßahaja.

Rußowſka. Khějor je ſchtyri sakonje wosjewił, po kotrychž ma ßo ruske ßudniſtwo ſ nowa ſrjadowacz.

Amerika. S Newyorka pißaja, so ßu unionistojo saßo pschecžiwo separatiſtam ßylnje ſkutkowacz poczeli a to ſ wulkej ßurowoſczu; pschetož woni nětko wschitke ſeparatiſtiſke wßy a měſta, na kotrež trjechja, ſpala abo wupuſcza. Woßebje je general Sherman w poßleńſchim cžaßom wójnu jara pilnje wjeſcz poczał.

Schtyriaſchěſczdżeßata ßerbſka Boža ßłužba we kſchižnej zyrkwi w Dreždżanach.

Dżenßa, druhu njedželu adventa, je runje 16 lět, ſo buchu ßerbſte kemſchenja w Dreždżanach wotewrjene. Spowjedž a prědowanje dżerżeſche tehdy k. farař Jakub ſ Budyſchina, na kotrehož, runjež je hižo nimale 11 lět morwy, hiſchcze dżenß wjele Łužiczanow ſ dżakownej luboſczu myßli, a kotryž je pſches ſakoženje tudyſchich kemſchenjow ßwojej paſtyrſkej ßwěrnoſczi njeſachodny pomnik ſtajił. Kſchižna ßwjatniza bě tehdy hacž na najbohatſcho ſ kemſcherjemi napjelnjena; a luboſcz tudyſchich Sserbow k ßerbſkim Božim ßłužbam je zyły cžaß tak mózna a żiwa ſawoſtała, ſo wyßoke miniſterſtwo, nuſnotu a wužitnoſcz tych ßamych póſnawſchi, nam je hiſchcze dżenßniſchi dżeń miłoſcżiwje poſkicża, a ſo knjeża fararjo ſ dawno wopokaſanej luboſczu a hotowej ſwólniwoſczu ſ Łužiz ßem pſchikhadżeju do bliſkoſcze tych Sserbow, kotſiž ßu něhdy doma jich ſpowjedne dżěcži byli, a kotßiž nětko też tudy Boże ßłowo we maczerńej ryczi pytaju.

A tak dha bě też dżenßa, 4. decembra, bohata ßyła ßerbſkich kemſcherjow kſchižny Boži dom napjelnika. Prědowanje po ſczenju ßwjateho Lukaſcha 12 w 37. ſchtuczży ßłyſchachmy wot knjeſa diakona Renczża ſ Ketliz, kotryž te ßłowa ſa podłožk wſa: „Sbóżni ßu cži ßami, kotrychž tón Knjes pſchiſchedßi namaka ſo wachuja.“ Pſchi tym nam knjes prědař wukładowaſche, „1. ſchto mamy cžinicz, ſo tón Knjes naß namaka ſo wachujemy, a 2. kak potom, hdyž wachujemy, jeho pſchichod naß wobſboži. My dyrbimy pak 1 a. teho Knjeſa ſtajnje pſched woczomaj měcz, b. ſtajnje na jeho żadanja kedżbowacz, a c. ſtajnje w jeho ßłużbje dżeławi bycz; tak wón 2 a. nam měr da ſa naſche duſche, b. naß troſchtuje we ſtyſknoſczach, a c. nam móz da k ßwjeczenju“ — Spowjednym ludżom knjes diakon Mrós ſ Budyſchina dwójzy ſpowjedu ryez dżerżeſche; jich naliczi ßo 285.

Jako ßerbſki ſpěwař běßo knjes kantor Pjekař ſ Budyſchina ßem podał. — Khěrluſche běchu, kaž hewak, ſe „ſpěwarſkich“ woßebje wotcziſchczane; ſpěwachu pak ßu błědowaze cžißka: do epiſtole cž. 7, do prědowanja 54, po prědowanju 79, pſchi Božej wjeczeri 563.

Prěnje ßerbſte kemſchenje w pſchichodnym lěcze ſměje ßo, da-li Bóh, njedželu Lätare 26. dżeń měrza.

Hdyž nětko hiſchcze knjeſej Renczej, kiž je dżenß druhi krócz pola naß prědowanje dżerżał, kaž też knjeſej Mróſej, kotrehož ßmy hižo wjazy krócz tudy ßłyſcheli, a teho runja wſchitkim druhim knjeſam duchownym, kotßiž ßu ſ luboſczu k drežđżanſkim Sserbam pſchikhadżeli, tudy ßwój najluboſniſchi dżak ſa jich luboſcz a ßwěrnoſcz wuprajamy: njech je nam dowolene w dobo tu próſtwu pſchiſtajicz, woni chzyli ßo też dale dobroczżiwje ſtaracz ſa ßerbſke ſtadleſchko bjes Němzami.

Tón Knjes pak chzył naſche kemſchenja ſtajnje ſe ßwojej hnadu wodżicz a żohnowacz!

„To je ſawěſcze wěrno, a jara doſtojne ßłowo, ſo Khryſtuß Jeſuß do ßwěta je pſchiſchoł, hrěſchnikow ſbóżnych ſczinicz, bjes kotrymiž ja tón prěni ßym.“ 1. Timoth. 1, 15.

Ze Serbow.

S Horneho Hbjelſka. Wóndanjo běſche tudomny dżěkacžeř Handrij Khějor tak ſtkorjeł, ſo jeho naſch luby knjes Redellin 18. novembra k lěkarjej do Niſkeje dowjeſcz da. Ale wſcha lěkařſka pomoz běſche podarmo, pſchetož wón tam 20. novembra wumrje. Dwaj dnjaj poſdżiſcho, jako 22. novembra, porodżi pak jeho ſawoſtajena wudowa ſtroweho a cžerſtweho hólczka, tak ſo tutón hiſchcze ani kſchczeny njebě, jako jeho nana khowachu. Duż wobſankny knjes ryczerkubleř tudy, pjenjeżnu ſběrku ſa tu ßyrotu ſakożicz. Wón pſchihotowa teho dla knižku, do kotrejež 5 tl. jako ßwój pſchinoſchk ſapißa, wſcho dalſche ſhromadżowanje je potom Jakub Lehmann wobſtarał a je ßo 14 tl. 24 nßl. 5 np. nahromadżiko.

Weßekcho dawarja lubuje Bóh 2. Kor. 9, 7. S.

S Pſchidoka. Pjatk 2. decembra wjeczor w 10. hodżinje wotpalichu ßo tudy domſke Lorenżez burſkeho kubła. Wětr, kiž prjecz dujeſche, a ſpěſchna pomoz ſwarnowaſchtej pſched dalſchim njejbożom. W ſpomnjenych domſkich běchu wjeßne holczki runje na pſchaſy a jako wone, dokelž něchton do wokna klepaſche, pſched durje běżachu, pytnychu tam, ſo ßo pali. Kak je woheń

wuschoł, njeje ßo wunamakało, a ſda ßo, ſo je jón ſkóſtniwa ruka ſakoźiła.

S Brěſynu pola Klukſcha. Njedźelu 4. decembra wječor wokoło 8 hodźinow ſpali ßo jena, 100 kop rožki wopſchijaza fajma wonka na poln.* Wona ßłuſcheſche tudomnemu ryczerſkubleŕſkemu najeńkej k. Langej.

Se Ssowrjez. Njedźelu rano bu tudomny 63lětny wumjeńkař Jan Měrczin w ſchußejowym pſchěrowje njedaloko Nadźanez morwy namakany. Wón je ßo tam najſkerje, jako bě prjedy palenz pił, mučny lehnył a potom ſmjerſnył. Pódla njeho bleſchka ſ palenzom ſtejeſche.

S Budyſchina. Sańdźenu ſchtwórtk rano ſtej ßo tudy poſtillonej Lehmannej, w Hoſchiz haßy bydlazemu, hólčež wot 6 lět a holczka wot 3 lět ſadußyłoj. Starſchej njeběſchtaj doma a bě ßo w cżaßu jeju njepſchitomnoſcże něſchto ſaźehliło a tejko dymu a kura naczińiło, ſo běſche ſ teho tajke njeſboże ßlědowało.

Přilopk.

* Wot draždźanſkeho wyſcheho appellazionſkeho ßuda bu wóndanjo jena ženſka ſ tamniſchich ſtronow teho dla k ßmjerczi wotßudźena, dokelž bě ßwoje džěrżo ſkónzowała.

* Na żeleſnizy bjes Brieſenom a Frankfurtom bě ßo 5. decembra tamniſchi dohladowař na ſchěny podał, ſo by ßwój kruch żeleſnizy wobhladał. Bjes tym bliżeſche ßa ſ kóždeje ſtrony jedyn cżah. To je jeho najſkerje tak pſcheßłapnyło, ſo wón město teho, ſo by na bok ſe żeleſnizy ſkocził, ſe ſtracha ſ jenych ſchěnow na druhe ſkoczi, hdyž jeho lokomotiwa hnydom hrabny a rosmjecże. Pucżowarjo ſaczuchu khětry ſtork a cżah teho dla ſaſta, ſo by ßo ſa tym hladało, ſchto je lokomotiwa pſchejěła. Woni dołho doſcż pytachu, hacż teho dohladowarja ſkónczńje w pódlanſkim pſchěrowje namakachu, hdyž bě jeho lokomotiwa cżißła, jako běſche jeho prjedy ſamjatła.

* Dokelž běſche franzowſki wjedrowěſchczeŕ Mathieu wóndanjo wěſchcził, ſo budże 3. decembra wulki wětr ſ powodźenjom a to woßebje w Benedigu, dha je tam tehdy tójſchto ludźi město wopuſchczilo a druſy ßu we wulkim ſtrachu żiwi byli. Ale 3. decembra bě ſkónczńje zyle cżichi a ßuchi.

* W Budyſchinje je 7. decembra měſchczanſki wuczeŕ Rüdinger wumrjeł.

* W Kaßelu je 30. novembra jedyn džěłaczeŕ w tamniſchej gasdźěłarni ßwojim tſjom džěczom krk pſcheréſnył a ßo potom ßam wobwěßnył. Cżoho dla je tajki żałoßny ſtutk wobeſchoł, njeje ſnate.

* W Düßeldorfje pukny ßo 1. decembra kotoł pſchi maſchinje, ſ kotrejž ßo pěſk ſ řěki ſběha a řěka tak hłubſcha cżini. Pſches to buchu ſcheſcżo džěłaczerjo mjenje a bóle wobſchkodżeni a dwaj ſtaj żiwjenje ſhubiłoj.

* S Ramjenjowa běſche lětßa 12 mkodżeńzow k rekrutirowanju ſchło a wſchitkich dwanaczoch ßu ſa tajkich ſpósnali, kiž ßu k wójſku kmani.

* Jako 5. decembra direktař barlinſkeho „kaßenvereina" ſ mjenom Leo ſe ßwojej mandźelſkej domoi dźěſche, bu wón wot jeneje żerdże ſaraženy. Rynki tajkich żerdżow, ſ khorhojczkami pyſchenych, běchu mjenujzy k cżeſczi pruſkeho wójſka, do Barlina ßo wrocżazeho, po haßach naſtajane a dokelž runje ßylny wětr wějeſche, dha bu jena powalena, kotraž tak njeſbožomnje padże, ſo jpomnjeneho direktarja ſaraſy.

* S Memela piſaja, ſo je tam wulka ſyma ſaſtupiła, tak ſo mějachu tam 3. decembra wječor 14 gradow ſymy.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenej:

Michałska cyrkej: Hana Khryſtiana, Jana Rychtarja, ſahrodnika w Jeńkezach, dż.

Podjanska cyrkej: Marja Helena, Jana Auguſta Wjeńka, khěžerja a cżeßle w Mniſchonzu, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 23. novembra: Hana, rodż. Klimantez, Pětra Kruże, żiwnoſcżerja a rychtarja w Cżichońzach, mandźelſka, 56 l. 2 m. — 26., Korle Adolfa Pietſchmana, wobydlerja w Delnej Kinje, morwonarodżeny ß. — 28., Marja Thereſia, Jana Auguſta Wudewiza, wobydlerja we Wulkim Wjelkowje, dż., 4 n. — Hana Khryſtiana rodż. Domſchkez, Jana Raffy, khěžkarja w Mniſchonzu, mandźelſka, 51 l.

Pjenjeżna płaćizna.

W Lipſku, 8. novembra. 1 Louisd'or 5 toler 16 nßl. ⅞ np. 1 połnowažazy cżerweny ſłoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. 1¾ np.; winſke bankowki 86¾.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

12 tl. 25 nßl. a 12 tl. 20 nßl.

pſchenża 45—55 tl., rožka 33—35 tl.,

(to je: ſa 25 pruſkich förzow.)

řěpikowy wolij (njecżiſczeny) 12 tl. — nßl.

(Cżiſczeny, kaž ßo w Budyſchinje pſchedawa ſtajnje něhdże 1 ⅛ tl. drožſchi.a)

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rozom wótřitnj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

* * *

Hanß Depla. Čžoho dla jenož rekrucži po měšcze tak wołaja, hdyž ſ rekrutirowanja pſchińdu? Jim drje je jara ſlě?

Mots Tunka. Bledź tola hłupje, Hanßo! —

H. D. Nó nó, jenož niz tak tołſcze!

M. T. Haj, njewěſch dha, ſo chze kóždy ßwoju wjeßełoſcz pokaſacz: jedyn ßo wjeßeli, dokelž jeho do wojakow wſali njeißu, a druhi ßo wjeßeli, ſo je kmany.

H. D. Ach tak!

M. T. A hlaj, ja ßym pſchi wjeßelu ßam trochu harowaty, pſchetož ja ßym na kwaßach druhdy ſ wjeßełoſcze tak ßylnje ſajuſkał, ſo ßu ßo konje ſpłóſcheli.

H. D. Ale ale tola!

Płaćizna žitowa produktow wBudyšinje:

3. decembra 1864.

Dowoz: 7531 kórcow.	Płaćizna w přerěžku														
	na wikach,									na bursy,					
	wyšša.			nižša.			srjedźna			najwyšša			najnižša.		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np
Pšeńca	4	25	—	4	15	—	4	20	—	4	25	—	4	22	5
Rožka	3	5	—	2	25	—	3	—	—	3	5	—	3	2	5
Jeczmjeń	2	15	—	2	10	—	2	12	5	2	15	—	2	12	5
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	22	5	1	25	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	17	5	—	—	—
Jahły	6	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	21	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	10	—	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—
Lane ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždżan: rano 7 ḥ. 35 m.*; dopołnja 9 ḥ. 11 m.: pſchipołnju 1 ḥ. 3 m.*; popołnju 3 ḥ. 33 m. weczor 8 ḥ. 21 m.*; w nozy 2 ḥ. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 ḥ. 51 m.*; dopołnja 11 ḥ. 40 m.*; popołnju 3ḥ. 25 m.†; weczor 6 ḥ. 52 m.*; weczor 9 ḥ. 18 m.; rano 12 ḥ. 30 m.

†) Pſchiſanknjenje do a ſe Zitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pſchiſanknjenje do Zitawy.

Nawěſtnik.

Katholſki Poſoł, cz. 12., je wuſchoł a wopſchija: Kſcheſczanſke miſſionſtwo wot P. L. — Jan Leiſentritt, budyſki tachant a prěni adminiſtrator we Luzicach. — Schto rěka „podjanſki?" Z Luzicy a Sakſkeje. Cyrkwinſke nowinki a powjeſcze.

K. Poſoł budże tež w pſchichodnym lěcze wukhadźecz; wón może ſo doſtacz pola redaktora M. Hórnika, w knihikupſtwje Smolerja a Pjecha w Budyſchina, kaž tež na wſchěch póſtach.

Powschitkomna aßekuranza w Triescze.

Wobsanknjenje sliczbowanja sa lěto 1863 dopokasnje, so powschitkomna aßekuranza s rukowazym kapitalom wot 21 millionow 2 stow tyßazow schěßnakow skutkuje. Wón wobsteji w:

schěßnakach 4,200000 sakładneho kapitala,
" 1,800000 hypothekarszy sapołoženych reservow,
" 8,600000 hibitych reservow,
" 6,600000 lětnje dokhodzazych prämijow a kapitaloweje danje

Schěßnakow 21,200000.

Pschi prämijowych dokhodach wot 5 millionow 654 tyßazow 999 schěßnakow a 79 krajzarjow bu w lěcze 1853 12452 schkodowanskich padow se snamjenitej summu wot 4 millionow 359 tyßaz 283 schěßnakow a 22 krajzarjow wupłaczenych.

Powschitkomna aßekuranza sawěsczuje

a) twory, mobilije, žně atd., kaž tež, jeli to krajne sakonje dowola, twarjenja wschěch družinow psche wohnjowu schkodu;

b) twóry a kubła na puczowanju psche transportnu schkodu,

c) poskicza sawěsczenja na žiwjenje cžlowjekow na najwschelaksche waschnje sa najtunische twjerde prämije a wustaja poliey po pruskim kourancze.

K kóždemu wukasowanju je rad hotowy

Julius Altmann
hłowny agent sa Budyschin a wokolnoscz.

Němski Phönix,

woheń sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Cžesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscze s tutym najpodwolnischo k nawjedzenju dawam, so ßym sjenoczeny s jenym wulkim barlinskim krawskim pschekupstwom, tudy na mjaßowym torhoschczu a w mojim róžknym domje cžo. 150/78, kommißionski skład

barlinskeje mužazeje drasty

wotewrik. Moje wotpohladanje je, psches dobru tworu, dobre dźěło, nowu façonu a nisku płaczisnu dowěrjenje wotebjerarjow dobycz a tež wobkhowacz.

E. Hanitsch.

NB. Mój skład je stajnje derje srjadowany a cžinju woßebje nětko psched hodami na schlofroki a hólcžaze dra- sczenje kedźbne.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiž jenož psches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim cžinjeny brostsyrop nima) spodźiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sažwanju, bróstowym cžerpjenju, schijowej wobcžežnosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

Hižom dlěschi cžaß mějach wulku boloscz na bróscze, kaschel a schnypu. Ja běch hižom wschelake ßrědki nałožił, ale podarmo; jenož bleschka běłeho brostsyropa sa 15 nßl. se składa knjesa Korle Neumanna tudy je mje saßo zyle wustrowiła a je tež moju žonu wot podobneje khoroscze wumohła. — Tež ßym ja hischcze wot wjele druhich ßłyschał, so je jim tutón brostsyrop pomhał.

Ja spoznawam teho dla Mayerowy běły brostsyrop sa najlěpschi ßrědk psche horka spomnjene wobcžežnoscze a móžu jón se ßamßneho nashonjenja k nałožowanju nanajlěpje porucžicz.

Haynau (w pruskej Schlesynskej), 6. měrza 1864. Hauck, wobßedźeř fabriki.

Skład čzaßnikow

Protzy & Schneidera

w Liebuschiz domje na bohatej haßy

porucza k hodownemu ßwjedzenju wschitke družiny czaßnikow (segerjow), hudzbnych tworow a budzerjow; poßleńsche ßu tak pschihotowane, so ßami ßwěczku saßwěcza. — Pschi wjazylětnym rukowanju ßo po najtunischej płaczisnje pschedawa.

Amerikanski młyn w Hajnizach

pola Budyschina porucza k prjódkstejazym hodam ßwoje najwubjernische

pscheńczne muki,

kaž tež **ržanu muku** po najtunischich płaczisnach.

Mukowe khlamy w Budyschinje ßu w Grütznerez domje a maja nutskhód s jerjoweje haßy.

Jara rjane włoske worjechi,

s rheinskich stronow, wschitke zyle połne a wubjernje dobreho ßłodu, ßym saßo, kaž prjedy, dostał a pschedawam je w zyłych centnarjach k saßopschedawanju a po jenotliwych kopach po pschiměrjenej tunjej płaczisnje.

W Budyschinje na ßerbskej haßy, 30. november 1864.

J G F Nieckſch:

Ssuche droždźe,

woßebje **ßylne** a wschědnje **czerstwe** pschedawa w Budyschinje na ßerbskej haßy **J G. F. Nieckſch.**

Kniharnja **Smolerja & Pjecha** ma w tu khwilu wulki wubjerk

knižkow s wobrasami

(bildami)

na składze a porucza je k hodowym daram po najtunschej płaczisnje.

Parne kupele pola

A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedzelu, wutoru a schwórtk wo 1 hodziny.

Kupjele sa knjesow: Njedzelu dopołnja wot 9 hacz do 12 hodzinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodzinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodzinje prjedy skasacz.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkosczach, sa sale w 2 hacz 6 rukatych krónskich ßwěcznikach, wißaze lampy s blachowym a porzelanowym saßłonjatkom, stejaze blidowe lampy, dzělanske a latarnjowe lampy, kaž tež ruczne a nózne lampy we wulkim wubjerku a w nowych družinach mam najtunischo na pschedań.

Herrmann Rachlitz,

klempnarski mischtr,

na žitnej haßy czo. 50 w Budyschinje.

Jedyn nježenjeny hetman ßo na jene ryczerkubło w bliskosczi města Budyschina pyta. Hdze? to je shonicz we wudawařni Serb. Nowinow.

Dziwoczanske ßerbske ev. luth. mißionske towarstwo směje jutsje popołnju w 2 hodzinomaj shromadzisnu.

Pétr Młónk.

Něhdze 800 puntow wuležaneho, ale njetrjeneho lenu je na ryczerkubje w Nadzanezach na pschedań.

Domska dzowka, kotraž ßwoju ßłužbu rosymi a směje jenož lohke dzěło czinicz, móže město dostacz w młynje w Hajnizach.

Krajnoſtawſki bank.

Wupowjedženje hornolužiſkich 4% wotſtemplowanych ſaſtawnych liſtow naſtupaze.

Podpiſany direktorium **wupowjeduje** ſ tutym wot wudatych

hornoluziſkich 4% wotſchtemplowanych ſaſtawnych liſtow

te ſe

Serie III, Lit. A., po 1000 Thlr. No. 161 hacž žobu 180, 191 hacž žobu 270, 281 hacž žobu 410 poſnamjenjene, kotrychž **dańſke liſtna ſ 31. decembrom 1864** wotběža, k ſtatutarſkemu naſpjetplačenju a napomina teho dla wobžedžerjow, je ſ pſchiſłuſchazymi dańſkimi kromami

31. decembra 1864

pſchi kaſy banka w Budyſchinje ſa hotowe pjenjeſy wuměnicž.

W Budyſchinje, 20. junija 1864.

Direktorium krajnoſtawſkeho banka kralowſkeho hornoluziſkeho markhrabinſtwa.

J. Schilling. Ehrig.

K hodam

poručam žwój ſkład

najrjeńſcheje parneje muki No.00. hachtl po 13 nžl.
najlěpſcheje **parneje muki No. 1.** „ „ 11 —
rjane wulke **rósynki,** punt po 52 np.
jara rjany žłódki **melis-zokor** k pječenju punt po 56 np., w zyłych pokrutach tunſcho.

Reinhold Klemm

w Budyſchinje na lawſkej haſy.

Wubjernje rjanu pſcheńczną muku we wſchelakich družinach poručza k hodam

Korla August Urban

na hornčerſkej haſy.

Woſjewjenje ſaſydlenja.

Čeſčenym Serbam Njeswačidła a wokolnoſče ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedženju dawam, ſo žym žo tudy jako rjemjenjeŕ a žedłaŕ ſaſydlił. Moje žwěrne-prózowanje budže, wſchitke čeſčene poručenja, mi pſchepodate, ſpěſchnje a najtuniſcho wobſtaracž. Pólſtrowanſke džěła, kaž też matrazy ſ pjerami abo ſ konjazej žerſchču žo też na najlěpje wobſtaraja.

W **Njeswačidle.** **E. A. Liebſcha,** rjemjenjeŕ a žedłaŕ.

Čeſčenym Serbam ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedženju dawam, ſo je **žobotu** moja buda nětko tſečza wot měſchčanſkeje haptyki a ſo je póſnajomna po čerwjenej firmje.

A. Forner, knihiwjaſarſki miſchtr.

Rjany repetirſki čaſnik (Repetiruhr), kiž prawje dže, je pola Jana Brody na garbarſkej haſy na pſchedań.

Wučomnik pytany.

Hóležej wot ſprawnych ſtarſchich, kiž chze pſchekupſtwo nawuknyč, móže k bliſchim jutram dobre měſto w Budyſchinje doſtacž. Pola koho? to je we wudawarni Serb. Nowinow ſhonicž.

☞ K temu extrapřiłoha, jendželske a francowſke wučeńske liſty po methodže Toussaint-Langenscheidt nastupaca.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciſć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 51. ~17. decembra.~ 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Dopisy. — Ze Serbow: S Radworja. — S Hucžiny. — S Budyschina. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěstnik.

K nawjedženju.

Čzi ßami czeſczeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiž chzedža ſa nje na prěnje ſchtwórtlěto 1865 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. we wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadža. Čzi, kotſiž ßebi Serbſke Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja ßebi je tam ſa 7½ nßl. ſkaſacz. Na pruſkich poſtach Serbſke Nowiny też wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pſchinjeßenje do domu płaczi ßo ſakſkim poſtam ſchtwórtlětnje jenoz 1 nßl.

Redakcia.

Swětne podawki.

Telegrafiſke depeſche wot zyłeho tydženja.

Kiel, 9. decembra. Pruſki a rakuſki civilny kommißar ſtaj dženßa ßem pſchijěłoj a wſchitkim ſaſtojnſtwam pißmo pſchepodałoj, kotrež maja podpißacz a ſ tym ßlubicz, ſo ßo na žanym politiſkim ſkutkowanju dale wobdźělicz nochzedža. (To je pſcheczžiwo jich dotalnemu ſkutkowanju ſa auguſtenburgſkeho wjercha ſłożene.)

Turin, 9. decembra. Prěnja komora je dženßa pſchepołożenje ßtowneho měſta ſe 134 ßłoßami pſcheczžiwo 37 pſchijała.

London, 10. decembra. S Newyorka pißaja wot 30. novembra: Unionſki general Sherman je pola Macona nimo cžahnył a marſchiruje po dobyczu Milledgeville a Gordona na Savannu.

Gouverneur Georgije, (ſeparatiſtiſkeho kraja, pſches kotryž nětko Sherman cžehnje) je wſchitkich muſkich wobydlerjow wot 16. hacž 40 lěta pod bróń powołał. Dźělba ſeparatiſtiſkeho wójſka je ßo ſ Nordkaroliny do Georgije podała.

Draždžany, 12. decembra. Prěnje dźělby ſakſkeho, ßo ſ Holſteina wróczazeho wójſka, pſchijědu ßobotu 17. decembra do Draždžan a njedźelu do Lipſka.

Mnichow, 12. decembra. Oberſt Gerſtner je ßo do Lichtenſelſa podał, ſo by pſchewjeſenje ſakſkeho wójſka po bajerſkich żeleſnizach rjadował.

Win, 13. decembra. Dženßa pſchepoda ſapoßłanz Rechbauer w druhej komorje petiziju prjedawſcheho revoluzionſkeho pólſkeho generała Langewicza, w kotrejž wo to proßy, ſo by jeho rakuſke knježerſtwo na ßwobodu puſchczilo.

London, 14. decembra. Jendźelſki ßejm budże 7. februara wotewrjeny.

S Newyorka pißaja wot 2. decembra: Separatiſtiſki general Hood je na unionſkeho generała Shofielda nadpad ſczinił, bu pak wotraženy. Shofield potom hacž do Naſhville zoſaſche, hdźež najſkerje k bitwje pſchiińdże.

Richmondſke nowiny powjedaja, ſo je unionſki general Sherman rěku Oconee pſchekrocził a ſo ßo jemu pucz k morju ſaraczicz njehodži. (Pſchi mórſkim brjohu namaka ßo wiele unionſkich wójnſkich łodžow, ſ kotrychž móže Sherman tejko zyroby ſa ßwoje wójſko dóſtacz, hacž trjeba). — Bawma kaž prjedy.

Najnowſche.

Altona, 15. decembra. Pruſki a rakuſki civilny kommißar ſtaj dotalnym holſteinſkim krajnym ſaſtojnikam poruczilo, w ßłużbje woſtacz.

Sakska. Sakske, hacž dotal w Holsteinje stejaze wójsko je 15. decembra Lobjo pschekroczilo a žo do Harburga podako. Wot tam je prěnja džělba pschipoldnju po želesnizy wotjěka a žu wschě dalsche džělby w 19 extraczahach žlědowake. Do Draždžan pschijědže dženža popoldnju (17. decembra) prěnja džělba a to 1. infanteriebataillon a brigadestab, wjeczor w 7 hodžinach pak 12puntowska pěscha batteria, w 8 hodžinach potom 2. infanteriebataillon. Jutsje (18. decembra) pschipoldnju pschijědže tam 6puntowska czehnjena batteria a wjeczor w 7 hodžinach jěsna batteria. Póndželu (20. decembra) pschijědže 13. infanteriebataillon a to wjeczor we 8 hodžinach, wutoru (21. decembra) pschipoldnju w 1 hodžinje 3. infanteriebataillon, popoldnju w 4 hodžinach detaschement pionierow a divisionski stab, wjeczor w 7 hodžinach proviantska kolonna a w 8 hodžinach hospital. Do Lipska pschijědu 18. decembra 1. a 4. bataillon tsělzow a 19. decembra jědni, kiž prjedy w Grimmje a Pegawje stejachu. — Kralowy narodny džeń bu sandženu póndželu 12. decembra po wschej Sakskej žwjedženšzy wobjedženy. W Budyschinje wotdžerža najprjódzy wojerska hudžba rano pěknu reveillu a swonjesche žo se wschittimi swonami dlěschi czaž. Dopoldnja džerželesche gymnasium aktuž a mějachu na tym žamym němske a kaczanske ryczje k. kantor Schaarschmidt, kaž tež primawarjej Kalich s Lutyjez a Wjazka s Budyschina, modlitwu wotdžerža pak k. rektor prof. Dr. Palm. Teho runja žwjeczachu tutón džeń měschczanska schula, krajnostawski a katholski seminar a w podjanskej zyrkwi bě wulka Boža mscha a tedcum. W 11 hodžinach czehnjesche budyske wójsko na torhoschczo pschi lawskich wrotach, hdjež oberst k. baron s Hausen kralej žkawu wunježe. Wjeczor běsche pola k. krajsteho direktarja s Nostitz-Wallwitz pyschna shromadzisna a bě žo tež towarstwo czežnje wužkužených wojakow w hoscženzu k tsjom lipam seschko. — W Žitawje jědžesche 9. decembra tamnischi drjewokupz Braud se žwojimaj džowkomaj psches město. Pschi tym žo konjej s. kóscheschtaj, tak so jeju pohonczž wjazy džerželesch njemóžesche, ale wjele wjazy s wosa padže. Tej dwě džowzy sbožomnje s wosa skoczischtej, jako pak Braud to žamo sczini, praženy žo tak straschnje do hłowy, so dyrbjesche sa někotre hodziny wumrjecz. — Sakski kommišar w Holsteinje, k. krajski direktar s Koenneritz, je žo 13. decembra do Draždžan wróczik. — Po nowischich powjesczach budje kwaž prynzežny Sofije hižom 10. januara 1865 wotdžerjany. — Ministerstwo snutskomnych naležnosczow wosjewjuje, so žmě žo někto saže skót s Czěsteje pod wěstymi lohkimi wuměnjenjemi do Sakskeje pschedawacz, dokelž je skoczazy mór w Czechach zyle sastak.

Pruže. Město Shorjelz je žo w poslenich tsjoch lětach pjecza wo 4000 wobydlerjow pschisporiko. — Kral Wylem je wobsanknyk, k dopomnjenju na pruskich wojakow, kiž žu w danskej wójnje panyli, rjany wopomnik stajicz dacz. — Nowa želesniza, kotraž wot Kohlfurta do Hirschberga powjedže, je hacž do Lubanja zyle hotowa, a 10. decembra je po tutym kruchu prěnja lokomotiva jěka. — W tychle dnjach žo saže někotre regimenty pruskeho wójska se Schleswiga psches Barlin domoj wróczja. — Ssudniske jednanja, kotrež žo w Barlinje s Polakami, sbězkarstwa wobskorženymi, dlěschi czaž wotdžerjachu, žu tamón tydžeń skónczene a budze jim wužudženje hischcze psched hodami wosjewjene. Wjetschi džěl tych žamych je žrjedz jednanjow jako njewinowaty domoj puschczeny, jako běsche někotryžkuliž psches lěto w jastwje tczecz dyrbjak.

Schleswig-Holstein. Po wotžalenju sakskeho a hannoverskeho wójsko staj nětko pruski a rakuski kommišar, kotrajž hacž dotal w Schleswigu knježelschtaj, tež sarjadowanje Holsteina do žwojeje ruki wsakoj. — Schleswig-Holstein budje pschichodnje na to waschnje wobžadženy, so budze rakuske wójsko w nawjeczornych, s Danskej mjesowazych stronach Schleswiga stacz, pruske pak w naranschich stronach Schleswiga, w Holsteinje a Lauenburgu. Wscho do hromady budze tam nějdže 20,000 muži pruskeho a rakuskeho wójska. — Komu budje Schleswig-Holstein skónczinje hischcze žkuschecz, we tym hacž dotal ani najmjeńscha wěstosczž njeje. K žadanjam po tutym kraju, kotrež je hacž dotal augustenburgski wjerch a oldenburgski wójwoda wuprajił, chze nětko pjecza tež Pruska a Rakuska pschistupicz a chzetej se wschelakich starych papjerow dopokasacz, so matej tež někajke prawo na Schleswig-Holstein. — Pruskim regimentam, kotrež žo do Schleswig-Holsteina podadža, je žo pjecza prajiko, so maja žo tam s najmjeńscha k tsilětnemu pschebywanju pschihotowacz. Jeli to wěrno, dha schleswigholsteinska wěz jara rucze wuczinjena njebudze.

Rakuže. Rycze, kotrež žu žo pschi jednanju wo adreže na khěžora we rakuskim žejmje pschecziwo hospodarjenju ministerstwa a pschecziwo jeho politizy prajike, njejžu žo pjecza ministerstwu jara spodobake a je teho dla adreža khěžorej pižnje pschepodata. Druhe rasy bě kóždy ras žejmska deputazia k khěžorej schła a jemu adrežu prjódkczitała a potom hatle pschepodała. — Winske nowiny pižaja, so najskerje prjedawschi neapelski kral s Roma do Wina pschijědže, dokelž chze žo jeho mandželska do Draždžan na kwaž žwojeho bratra se sakskej prynzežyna Sofiju podacz.

Italia. Dokelž italskemu ministerstwu jara na pjenjesach pobrachuje, dha je wjele gmejnow wobsanko, krajne dawki bórsy pok léta do prědka sapkaczicz. — Sběžk, kotryž běsche psched nětotrym czažom w Venezianskej pschecziwo tamnischim rakuskim wyschnosczam wudyrił, je zyle podczischczany a sběžkarjo žu žo rosběželi. —

Dokelž je rakuski minister wójny wóndanjo, jako jemu w druhej komorje rakuskeho žejma wumjetowachu, so wójsko psche wschu měru wjele khoschtuje a tola niczo njepomha, sjawnje prajił, so žnadź rakuske wójsko w bliżschim czażu pokaże, kak wužitne sa Rakusku je, dha je to w Italiji wěsty strach sakożiło. Pschetož, praja tam, hdże by rakuske ministerstwo žwoje wójsko najradscho pósłało, hacz na Italiju? Duž je italiske ministerstwo nětko do njewěstoscze pschichło, hacz ma wójsko pomjeńschicz abo niz; pschetož wone chżyschе pokojzu wojakow se žłużby puschczicz. — Dźiwnje, so Italia Rakuskeje dla a Rakuska Italije dla s kóždym dnjom bóle do dołha lěse. Italski kral žo mjenujzy boji, so rakuske wójsko pschińdże a jemu kruch kraja saže wottorhnje a duž žo pjenjesy na pjenjesy požczuja, so by italske wójsko tak wulke było, hacz je jenož nětak mózno. Rakuski khěžor pak žo s druheje strony boji, so Italszy pschińdu a jemu Venezianstu wosmu, a teho dla dżerži wón tak žylne wójsko, so móhł kóżde lěto 50—60 millionow schěžnalow požczicz. pschetož wójsko tejko pjenjes trjeba, so je rakuski kraj wjazy nawdacz njemóże. — Hacz do 1. februara 1865 maja žo kral, ministerstwo a někotre wysche sastojnstwa s Turina do Florenza jako do nowcho italskeho hłowneho města pscheżydlicz. Duž by franzowske wójsko něhdże žrjedź decembra 1866 Rom wopuschczicz měko: tak je s najmjeńscha nětko wuczinjene.

Franzowska. Sekretař abo pißmawjedżeŕ khěžora Napoleona, s mjenom Mocquard, je wóndanjo wumrjeł. Napoleon to jara wobžaruje, dokelž bě žo Mocquardej tak pschiwucził, so skoro niczo bjes njeho njepißasche. Mocquard bě žo sa to pak tak Napoleonowemu waschnju, žkowa stajecz a pißacz, pschiwucził, so druhdy wobaj dwaj njewjedżeschtaj, schtó wot njeju je to abo druhe pißmo stylisirował. — W Algierskej hischcże pschezo żadyn prawy měr njeknježi a tamnische sběžkarstwo hischcże zyle podczischczane njeje.

Rußowska. W Pólskej žebi knježeŕstwo dale bóle żada, žo dyrbja krajni sastojnizy ruski rosymicz. Tej puschcza žo pschezo hischcże wjele sastojnikow, kotříž žu rodżeni Polazy, se žłużby, dokelž žo ruske knježeŕstwo boji, so jemu woni žwěrni njebudża.

Ruski kronprynz abo wulkoknjas-naßlědnik je w tu khwilu w Italiji a chżyschе pschi tej składnoszczi tež Rom wopytacz. Ale dokelž je bjes bamžowym a ruskim knježerstwom pólskich duchownych a kloschterskich naležnoszczow dla města njelubosnoszcz wudyrika, dha je naßlědnik wot žwojeho puczowanja do Roma puschczicz dyrbjał.

Amerika. Unionski general Sherman je nětko tón muż, kiž w Amerizy w tu khwilu najwjazy ryczе wot žo czini. Wón je mjenujzy khěžro straschny wójnski czah do separatistiskeho kraja prjódkwsał a budże, jeli žo jemu jeho wotpohlodanje po jeho woli radzi, wěscze k temu pomhacz, so hłowne separatistiske město Richmond panje. Separatistojo žu žo teho dla do wulkeho stracha podali. Hacz dotal je žo Shermanej derje doscz radziło; pschetož wón je město Macon dobył a na žwojim puczu wschitke separatistiske brónjerńje, pólverniki a t. d. skasył. Wón chże, kaž žo sda, tej dwě wójszy, kotrejž separatistojo maja, zyle jene wot druheho dżělicz, Richmondej pschiwos zyroby a druheje potrjeby s jeneje strony wotrěsnycz a žo skónczńje s Grantowym wójskom sjenoczicz.

Dopisy.

Hród Hoheneck, 14 decembra. Sańdżenu njedżelu buschtaj tudy kk. duchowny Größel a katecheta Melda wot k. eforuża do žwojeho sastojnstwa sapokasanaj a wotpołożischtaj psched tudomnym direktarjom, k. wyscheleutnantom Mühlhausenom statnu pschiżahu. Dokelž žu tu nětko wschitzy sastojnizy, kaž wjele je jich trjeba, dha pschińdu prěni wobydlerjo tudomneje noweje dżěłaczerńje žobotu s Hubertusburga žem.

Ze Serbow.

S Radworja. Pschi poßlenim ludliczenju, kotrež žo 3. decembra t. l. mějesche, je žo pokasało, so mamy tudy 121 domskich a 156 podlanskich twarjenjow, 137 hospodarstwow a 609 wobydlerjow. Bjes tutymi poßleńschimi je 291 muskich a 318 żónskich, dale 496 katholskich, 112 lutherskich a 1 Anglikanska, hewak 347 njeżenjenych, 225 żenjenych, 9 roswěrowanych a 28 swudowjenych a skónczńje s zyła 566 Serbow a 43 Němzow.

S Huczíny. Sańdżenu póndżelu 12. decembra wjeczor w 11 hodżinach wudyri w tudomnej piwarni woheń a położi tutu, kaž tež młynka Rychtarja brożeń a hródż do procha a popjeła. Domske piwarza Probsta žu stejo wostałe.

S Budyschina, 15. decembra. Syma, kotraž je naž sańdżeny tydżeń nadpanyła, tež tón tydżeń dale traje a skoro s kóżdym dnjom pschibjera. Ale žněha hischcże wjele nimamy, schtož je we wěstym nastupanju jara k wobžarowanju, najprjódzy wschelakich pólnych płodow dla a potom woßebje teho dla, dokelž poczina wschudże jara na wodże pobrachowacz.

Pjenjeżna płacizna.

W Lipsku, 5. decembra. 1 Louisd'or 5 toler 16 nßl. 5 np. 1 połnowažazy czerweny złoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. 4 np.; winske bankowki 86¼.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:

10. decembra 1864.

Dowoz: 7718 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			niža.			srjedźna			na bursy, najwyša			najniža.		
	tl.	ngl.	np.	tl.	ngl.	np.	tl.	ngl.	np.	tl.	ngl.	np.	tl.	ngl.	np.
Pšeńca	4	25	5	4	15	—	4	20	—	4	25	—	4	22	5
Rožka	3	5	—	2	20	—	2	27	5	3	—	—	2	25	—
Jećmjeń	2	15	—	2	10	—	2	12	5	2	15	—	2	12	5
Wowš	1	25	—	1	20	—	1	22	5	1	25	—	1	22	5
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	27	5	—	—	—
Jahły	6	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	20	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaštomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. šyna	1	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lane šymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórnišća.

Do Draždžan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. wječor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; wječor 6 h. 52 m.*; wječor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

†) Pschisanknjenje do a se Zitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pschisanknjenje do Zitawy.

Hans Depla a Mots Tunka.

Hanš Depla. Ssmě dha jedyn njeproschený na kwaš hicz?

Mots Tunka. To bych njewjedźił.

H. D. Ale wóndanjo šym to tola widźił.

M. T. Kak dha to?

H. D. W jenej wšy w Delanach běsche šebi mjenujizy jedyn nan wschitkich šwojich pschećelow na kwaš pscheprošył. Czi też pschińdźechu; ale njeproscheni měnjachu, so na tym dosez njeje a duž tam też pschińdźechu a měnjachu, so šu wjazy hacz czi proscheni, a šebi wschitko s mozu bjerjechu.

M. T. Njewjedźa dha tam, hdže njeproscheni hosczo šku scheja?

H. D. To je jim derje snate: ale njeczesez wschak wjazy wužije hacz czesez.

Ratarske towarstwo w Malym Wjelkowje

wutoru 20. decembra 1864.

Skasanja runklizoweho šymjenja, probsteiskeho wowša a jeczmjenja šo horje bjeru.

Pschedsydstwo.

Serbske knihi

k hodowym daram poručene:

Biblia. Wot sakskeho bibliskeho towarstwa wudata (s apokryphami) 1 tl. 5 ngl. se spinkami 1 tl. 10 ngl. — Bibliske stawisny abo historiski wuczawk se stareho a noweho testamenta. 12½ ngl. — Bogatzskeho skoty Schaz-Kaschczik. 20 ngl. — Boža kraßnosez we stwórbi. Wot B. Muczinka 2 dźělaj. à 2½ ngl. — Citanka. Mały wubjerk z narodneho a nowišeho pismowstwa hornjo-łužiskich Serbow. Ze serbsko-němskim słownikom. Zrjadował M. Hórnik. 20 nsl. — Dobroty, dziwy a šudy Boże nad israelskimi dźěczimi. Wot K. A. Jencza. 2½ ngl. — Domascha Kempenskeho knihi wot khodzenja sa Khrystußom. Pschek. J. E. Wannak. 15 ngl. — Jakub abo Boże šlowo dyrbi we człowieku žiwjenje dostacz. Wot K. Kulmana — 2 ngl. — Jesus we domi pobožnych Schtyri prědowanja Handrija Lubenskeho — 4 ngl. — Katholik a joho chrkej. Wot L. F. Angermann. — 10 ngl. — Kschižne wójny. — 2½ ngl. — Leczazy list evangelskich šlowow na mkodzinu. Pschek. H. Imisch. 10 ngl. — Mjedowe krepki stej skały Krystuša Jesuša. — 5 ngl. — Mejska pobožnosez. — 5 ngl. — Nadpad pola Bukez. — 2½ ngl. — Najstarscha shromadna kschescżanska wěra. Wot J. Goßnera — 3 ngl. — Napoleon I. a jeho wójny. Spisał J. A. Pohonez. — 6 ngl. — Nawoženja ze schtyrjomi stami. Zeserbscźit J. Česla. — 2½ ngl. — Nedźela. Wot B. Schwerina. — 2½ ngl. — Nikodemußowe knižki. — 10 ngl. — Pěšeń wo zwonu wot B. Schillera. Zeserbscźił H. Ducman. 2½ nsl. — Pjesnički hornych a delnych Łužiskich Serbow. Wudate wot L. Haupta a J. E. Smolerja. 2 dźělaj. Z wobrazami. Tutu wosebnu knihu dyrbjał kóždy zdźěłany Serb, kiž swój narod česći, wobsedźić. My so wjeselimy, zo możemy tu knihu, kotraž hač dotal 11 tl. 20 nsl. płaceše, nětko za jenoż 6 tl. 20 nsl. předawać. — Pojedanczko k wobudźenju a k polěpschenju wutroby sa Sserbow. 5 ngl. = Punktirknižka najlěpscha a najrjeńscha 1 ngl. — Ribowczenjo. Wot B. Muczinka. 2½ ngl. — Robinson. Rjane powjedanczko woßebje sa mkodych ludźi. Pschek. K. Kulmana. 5 ngl. — Selenska a jeje wobydlerjo. Wot K. A. Jencza. I. dź. 4 ngl. II. dź. 5 ngl. — Sněhowka abo stawizny tsjoch kschczenzow Pschek. H. Ducźman. — 3 ngl. — Ssadowa knižka. 2½ ngl. — Sserbske baßnje. Wot H. S. 2½ ngl. — Wosobné dar za Kschescżanow. Wot A. M. M. Buka. 2½ ngl. — Wumenkar abo hdžeż ma wkóhu tam rosczе. Wot Pfuhla. 2½ ngl. — Zyrkwine klucze — 5 ngl.

Kniharnja **Smolerja a Pjecha**
we Budyschinje.

Wosjewjenje saßydlenja.

Cżesćzenym Sserbam Njeßwacźidła a wokolnosćze ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedżenju dawam, ſo ßym ßo tudy jako rjemjenjeŕ a ßedłaŕ saßydlił. Moje ßwěrne prózowanje budże, wſchitke cżesćzene poruczenja, mi pſchepodate, ſpěſchnje a najtuniſcho wobſtaracź. Pólſtrowanſke dźěła, kaž też matrazy ſ pjerami abo ſ konjazej ßerſchcżu ßo też na najlěpje wobſtaraja.

W **Njeßwacźidle.** **E. A. Liebſcha,** rjemjenjeŕ a ßedłaŕ.

K prjódkſtejazym hodam poruczam pſchi potrjebje ßwoje kolonialtworowe, ſpirituoſowe, tobakowe a cigarowe khlamy.

Carl Emil Jäger jun.

na ſwonknej lawſkej haßy hoſcżeńzej k połměßazu nimale ſ napſcheza.

Lubym a cżesćzenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnosćzi poruczam k prjódkſtejazym ßwjatym dnjam a Bożemu dźěſcżu ſchtryzle a rjane ſcheńkowanja wot zokora a poprjanza na ſchtom po najtuniſchej płacźiſnje. Dokelž ſtajnje na dobru tworu dźerżu, dha ßměm ßo cźim ſkerje wobſchěrneho dowěrjenja nadżecź a proſchu wo ßylne wopytanje.

E. Lehmann,

konditaŕ a zokorowy pjekaŕ na ßerbſkej haßy.

Wuczomnik pytany.

Hólczez wot ſprawnych ſtarſchich, kiž chze pſchekupſtwo nawuknyć, może k blizſchim jutram dobre město w Budyſchinje doſtacź. Pola koho? to je we wudawarni Serb. Nowinow ſhonicź.

Hacź runje jedyn huſto wſchelake ſkorżenja na cźeladnikow ßłyſchi, woßebje ſo woni ßwoju wulku ſdu jenoż na rjanu draſtu a wſchelaki njewuſchny błyſkot cźělneje hordoſcże nałoża, dha mózu tola, dźak budź Bohu, ſe ſhonjenja prajicź, ſo hiſchcże wjele tajkich cźeladnikow nadeńdu, kiž ßebi rady rjane nabóżne knihi kupuja, też jara huſto ſa pozcżene pjenjeſy. Tych leczażych liſtow, kiž je naſche knihowne towarſtwo wudało, ßym na młodych ludźi hižom wjele ſtow pſchedał, woßebje běch na kahowſkim knjezim dworje jara ſbożomuh, pſchetoż tam ßebi 12 cźeladnikow kóždy jedyn leczący liſt ſa 10 nßl. kupi. Bóh daj jim ßwěrne a zohnowane wuźiwanje teho ßameho a njech wſchitkim młodym hólzam a holzam k dobremu ſnamjenju ßłuża.

Jan Schneider, biblijiſki kolporteur, ſ wobydlenjom na ßerbſkej haßy pola konditarja Lehmanna po 2 ſthodomaj.

NB. Biblije ßu wſchědnje ſa najtuniſchu płacźiſnu pola mje k dóſtaczu.

Drjewowa aukcia.

Wntoru 27. decembra t. l. budże ßo na lemiſchowſkim reviru wulka dźělba ſtejazeho khójnoweho drjewa, bjes tym rjane żerdże a twarſke drjewo, po loßach ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Wuměnjenja ßo pſched aukciju woſjewja. Shromadźiſna rano w 9 hodźinach w lemiſchowſkej korczmje.

Drjewowa aukcia.

Na ryczerkuble Wutołczizach budże ßo wutoru 20. decembra 1864 dopołnja wot 9 hodźinow brěſowe niſke drjewo w 34 jenotliwych loßach na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Wuměnjenja budża pſched aukciju woſjewjene.

Mjaßopſchedawarjo dawaja cźeſcżenym Sserbam Budyſchina a wokolnosćze k nawjedżenju, ſo ſměja na dźeń ßw. Domaſcha ſkopjaze mjaßo na pſchedań.

Mjaßopſchedawarjo.

Pſchichodnu póndźelu 19. a wutoru 20. decembra budże młode piwo pjelnjene w piwarni w Sahorju pola Budeſtez.

Suche khójnowe ſchczěpjane, pjeńkowe a twarſke drjewo ſteji hiſchcże na pſchedań na holeſchowſkim reviru w tak mjenowanym ſajeczim kucze.

Pětr Sauer.

Cźehnjenje 2. klaßy 67 kr. ſ. krajneje lotterije ſtanje ßo póndźelu 17. januara 1864. Hłowny dobytk: 12,000 tl. S wulkim wubjerkom loßow poruczа ßo lotterijowy kollekteur

Carl Emil Jäger jun.
na ſwonknej lawſkej haßy.

Ssuche droždże

ma wſchědnje cźerſtwe a najlěpſcheje dobroſcże na pſchedań

Carl Emil Jäger jun.
na ſwonknej lawſkej haßy.

Skład czaßnikow

Protzy & Schneidera

w Liebuschiz domje na bohatej haßy

porucza k hodownemu ßwjedzenju wschitke družiny czaßnikow (segcrjow), hudzbnych tworow a budzerjow; poßleńsche ßu tak pschihotowane, so ßami ßwěczku saßwěcza. — Pschi wjazylětnym rukowanju ßo po najtunischej płaczisnje pschedawa.

Amerikanski młyn w Hajnizach

pola Budyschina porucza k prjódkstejazym hodam ßwoje najwubjernische

pscheńczne muki,

kaž tež **rżanu muku** po najtunischich płaczisnach.

Mukowe khlamy w Budyschinje ßu w Grütznerez domje a maja nutskhód s jerjoweje haßy.

Jara rjane włoske worjechi,

s rheinskich stronow, wschitke zyle połne a wubjernje dobreho ßłodu, ßym saßo, kaž prjedy, dostał a pschedawam je w zyłych centnarjach k saßopschedawanju a po jenotliwych kopach po pschiměrjenej tunjej płaczisnje.

W Budyschinje na ßerbskej haßy, 30. november 1864.

J. G. F. Nieckſch:

Ssuche drožďźe,

woßebje **ßylne** a wschědnje **czerstwe** pschedawa w Budyschinje na ßerbskej haßy **J. G. F. Nieckſch.**

Kniharnja **Smolerja & Pjecha** ma w tu khwilu wulki wubjerk

knižkow s wobrasami

(bildami)

na składze a porucza je k hodowym daram po najtunschej płaczisnje.

Parne kupele pola

A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedzelu, wutoru a schwórtk wo 1 hodzinu.

Kupjele sa knjesow: Njedzelu dopołnja wot 9 hacz do 12 hodzinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodzinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodzinje prjedy skasacz.

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkosczach, sa sale w 2 hacz 6 rukatych krónskich ßwěcznikach, wißaze lampy s blachowym a porzelanowym saßłonjatkom, stejaze blidowe lampy, dzěłanske a latarnjowe lampy, kaž tež ruczne a nózne lampy we wulkim wubjerku a w nowych družinach mam najtunischo na pschedań.

Herrmann Rachlitz,

klempnarski mischtr,

na žitnej haßy czo. 50 w Budyschinje.

Jedyn nježenjeny hetman ßo na jene ryczeřkubło w bliskosczi města Budyschina pyta. Hdze? to je shonicz we wudawařni Serb. Nowinow.

Czesczenym Sserbam s tutym najpodwolnischo k nawjedzenju dawam, so je ßobotu moja buda nětko tsecza wot měschczanskeje haptyki a so je pósnajomna po czerwjenej firmje.

A. Forner, knihiwjasarski mischtr.

Něhdze 800 puntow wuležaneho, ale njetrjeneho lenu je na ryczeřkubje w Nadzanezach na pschedań.

Domska dzowka, kotraž ßwoju ßłužbu rosymi a směje jenož lohke dzěło czinicz, móže město dostacz w młynje w Hajnizach.

Němski Phönix,

woheń sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Czesczenym Sserbam Budyschina a wokolnoscze s tutym najpodwolnischo k nawjedzenju dawam, so ßym sjenoczeny s jenym wulkim barlinskim krawskim pschekupstwom, tudy na mjaßowym torhoschczu a w mojim rożknym domje czo. 150/78, kommißionski skład

barlinskeje mužazeje drasty

wotewrik, a je moje wotpohladanje, wschitko do hod rospschedacz. Spomnjena drasta je tak tunje, so kożdy spokojeny s mojich khlamow póńdze.

E. Hanitsch.

NB. Mój skład jestajnje derje srjadowany a czinju woßebje nětko psched hodami na schlofroki a hólczaze drasczenje kedzbne.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy brostsyrop

s Wrótßławja, kiž jenož psches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny brostsyrop nima) spodźiwnje hojazu móz pschi kaschelu, dybawosczi, sažwanju, bróstowym czeřpjenju, schijowej wobczeżnosczi a jachlokaschelu wopokasuje, w bleschach po 15 nßl. a 1 tl. na pschedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyschinje, — **C. Meißner** w Biskopizach,
Joseph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wósporku, — **J. A. Panlisch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

W Lublanju (w Illyrskej), 21. januara 1864.

Knjesej G. A. W. Mayerej we Wrótßławju.

Te blesche Waschеho „běłeho brostsyropa", kotrychž póßłanje běschcze mi prjedy wosjewili, ßym dostał, mjenujzy 50 połojcznych a 90 běrtliskich bleschow. Ja ßo nadźijam, Wam bórsy saßo porucznoscz k dalschemu ßłanju dacz, dokelž Wasch bróstsyrop pschi wschitkich druhich tajkich ßrědkach ßebi pola khorych ludźi dźeń wote dnja wjazy pschipósnacza nadobywa a ßo teho dla pschichodnje wěscze derje pschedawacz budze.

S poczesczowanjom a podwolnosczu

C. J. Grill.

K prjódkstejazym hodam porucza dobru **pschenczuu muku**

Heinrich Zschiesche na nowym młynje w Wóspórku.

Mydło, ßwězy a wóskowe twory

w najwjetschim a najrjeńschim wubjerku, rjane molowane wóskowzy a wóskowe ßwěczki, wschitke družiny czeńkeho a tołsteho žołteho wóskowza na božedźěsczowe schtomiki, kaž tež tajke pißane a běłe ßwěczki s wóska, stearina a łoja, rjane běłe zyrkwinske ßwězy a wołtarne ßwězy s wóska, stearinowe ßwězy a tež tajke pschehladne a běłe dobre łojowe ßwězy a ßuche myjne mydła porucza po najtunischich płaczisnach

Herrmann Puy, mydłařski mischtr na ßerbskej haßy w domje prjedawscheho Rückertez korczmarstwa.

Sańdźenu ßobotu bu pola Nadźanez něschto ßerbskich protykow namakanych a móža ßo we wudawarni Serb. Nowinow saßo dostacz.

Sańdźenu ßobotu bu na kamjeńtnej haßy w Budyschinje na jenym wosu jene brěmjeschko namakane, a móže ßo po sarunanju wułožka w Boschezach czo. 3 saßo dostacz.

Mój magazin

hotowe **mužazeje drasty** a druhich k mužazemu drasczenju ßłuschazych wězow s tutym najpodwolnischo poručejo, dowolam ßebi s dobom na mój derje srjadowany skład tukrajnych, franzowskich a jendzelskich ßuknow, židženischczow a bawmjenischczow woßebje kedzbliwe cžinicz.

Justus Gotthold Bock,
krawski mischtr na bohatej haßy.

Amerikanski semski wolij (petroleum),

dwójzy cžisczeny, po jenotliwym, kaž tež w zyłym najtunischo pschedawa

August Bartko na swonknej lawskej haßy.

Ssuche droždže,

najlěpschu pscheńcznu muku 1. a 2. družiny

kaž tež wschitke, k pjecženju potrjebne korjenje, zyle cžerstwe, porucža

August Bartko, na swonknej lawskej haßy.

Semski wolij (petroleum)

dwójzy cžisczeny, porucža W Barcze.

Traugott Dietrich.

E. G. Leuner,

na bohatej haßy porucža k hodam ßwój skład

knjenjazych, puczowanskich a pjenježnych toschow, schulskich ranzkow, mappow, podwjaskow, paßow, dźěcžazych kschudow atd. we wulkim wubjerku a po najtunischej płacžisnje.

Dźiwajo na moje wosjewjenje w 47. a 48. cž. Serb. Nowinow, „saßydlenje w połonschej Rußowskej" nastupaze, dawam ja s tutym k nawjedženju, so ja tuteje naležnoscže dla dženßa ßobotu 17. decembra w Budyschinje w hoscženžu k słotej hwěsdže pschebywam a tam poruczenja horje bjeru. Po hodžoch hischcže jedyn ras do Budyschina pschińdu a budže to tydžeń priedy wosjewjene. — Wuměnjenja sa kolonistow ßu: 1) Wopißmo wot wjeßnych grychtow, so je kolonist sprawny cžłowjek. 2) Wón ma s najmjeńscha 25 djeßjatinow abo 100 sakskich kórzow ležomnoscže horjewsacž. 3) Wón dyrbi 400—500 toleŕ hotowych pjenjes měcž. 4) Wón ma lětnje 4 ruble wot dießjatiny abo něhdže 1 tl. wot kórza danicž, schtož ma ßo 20 lět stacž. Po minjenju tutych 20 lět nima wón nicžo wjazy płacžicž a zyła ležomnoscž, wscho pscheńcžna rola, kotraž žaneho hnojenja njetrjeba, je jeho ßwobodne wobßedženstwo.

R. Pohlmann, ratarski direktař s Beßarabije.

Konje

na kolebadłach a na koleskach

ma we wulkim wubjerku najtunischo na pschedań

E. G. Leuner na bohatej haßy.

Wutrobne božemje

prajitaj pschi ßwojim wotkhodže s Łužizow wschitkim cžescženym a lubym pscheczelam w Sserbach

Na hrodže Hohenecku, 14. decembra 1864.

katecheta Jan Melda a mandzelska.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Cišć L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Cisło 52. — 24. decembra. — 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawaŕni Serb. Nowin. při bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. Ze Serbow: S Hodźija. S Židowa. S Budyschina. S Warnołcźiz. — Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

K nawjedźenju.

Cźi ßami cźesczeni wotebjerarjo Serbskich Nowinow, kotsiž chzedźa sa nje na prěnje schtwórtlěto 1865 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. we wudawarni Serbskich Nowinow wotedadźa. Cźi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches póst pschinjescz dawaja, njech tola njesapomnja, ßebi je tam sa 7½ nßl. skasacz. Na pruskich postach Serbske Nowiny tež wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pschinjeßenje do domu płaczi ßo sakskim postam schtwórtlětnje jenož 1 nßl.

Redakcia.

Swětne podawki.

Telegrafiske depesche wot zyłeho tydźenja.

London, 18. decembra. S Newyorka pißaja wot 8. decembra: Pschedßyda unije Lincoln je w ßwojim pißmje na ßejm sapóßłanzam k nawjedźenju dał, so je wotmyßleny, wójnu tak dołho wjescz, hacz budźe separatistiski kraj podcźißnjeny. Tež budźe wón namjet staticz, so ma ßo schklovinstwo we wschěch krajach amerikanskeje unije sahnacz.

S Georgije ßo pißa, so je Sherman hižom dale Millena a so je na puczu k Dariju (schtož je połnózna, ßo do morja wuliwaza wotnoha rěki Alatahamy). — Separatistiski general Hood bu wot unionskeho wójska blisko Murfresborouga (w kraju Tenneßee) sbity. — Bawma 130¾.

Win, 22. decembra. Khěžorowy starschi wuj, arzywójwoda Ludwig je saúdźenu nóz wumrjeł.

London, 22. decembra. S Newyorka pißaja wot 10. decembra: Hłowne wójsko generala Shermana wosta někotre dny pola Millena stejo, so by ßebi zyrobu nahromadźiło. — Po Richmondskich (separatistiskich) nowinach chzedźa separatistojo Shermanowy marsch do Savanny sadźěwacz spytacz. — Bawma 131.

W bitwje poła Murfresborouga je separatistiski general Hood něhdźe 7—8000 muži morwych, ranjenych a jatych shubił a někotre dny prjedy pola méstaschka Franklina 1000 jatych a 4000 muži morwych a ranjenych. Hewak je wón tež wjele kanonow a wójnskeje potrjeby wotbył, jedyn general jemu padźe a schtyrjo buchu ranjeni.

Najnowsche.

Draždźany, 22. decembra. Jeho majestoscz kral Jan je civilnemu kommißarej sa Holstein a Lauenburg, prawdźiwemu tajnemu radźicźelej a draždźanskemu krajskemu direktarjej s Koenneritz, po skónczenju jeho tamnischeho sastojnstwa, wulki kschiž Albrechtskeho rjadu spožcził, kotryž je tež generalleutnant s Hake dostał. Oberstej s Fabrice bu wot krala komthurski kschiž 2. klaßy spožczeny.

Město Draždźany je generalleutnantej s Hake a krajskemu direktarjej s Koenneritz cźeßne měschczanstwo dariło.

Sakska. Zyke sakske wójsko, kotreż w Holsteinje stejesche, je ßo tón tydżeń sbożomnje domoj wróćziło. Na ßwojim dompuczu bu wone tak derje w zusynu, każ też we wótznym kraju wschudzom s woßebnej cześczu a se wschej pschecześelnosczu witane. Na wschěch stazijach, hdyż cżahi sastachu, hrajesche hudźba sakskim wojakam k cześczi a woni dostachu tam wschelake cżělne wokschewjenja. A hacż runje běsche khětro jara syma, dha bě tola też w tutym nastupanju derje sa nich starane, dokelż běsche sakske knjeżerstwo sa kóždeho wojaka wolmjane krywadło (deku) hacż do Holsteina won poßłało. Puczu, po kotrymż je sakske wójsko domoj jěło, je něhdże 128 mil dołhi, a je wone po tajkim wokoło 65 mil dale jěcz měło, hacż hdy budźische ßo psches Prusku domoj podało. Wysche teho dyrbjesche ßo też psches Łobjo bjes Hamburgom a Harburgom pschewjesez dacz, schtoż bě s khwilemi jara wobcżežne a straschne, dokelż druhdy tejko lodowych schkrutow po rězy płowasche, so dyrbjachu ßo kódże, s wojakami wobßadżene, pak saßo do Hamburga wróćzicz, pak dlěschi cżaß w lodże tcżaze wostachu. Haj, jena dżělby jěsnych dyrbjesche dlěschi cżaß na kupje, kotraż ßo ßrjedź Łobja namała, biwouakirowacz. Ale wone je wschitko sbożomnje woteschko!

Sakske wójsko je teho dla po spomnjenym dlěschim puczu domoj jěło, dokelż bě dla wobßadżenja Holsteina bjes sakskim a pruskim knjeżerstwom w poßleńschim cżaßu někajka swada wudyrika a duż budźische ßo sakskim wojakam na puczu psches Prusku ßnadź někajka kschiwda stacz móhła. Duż bu k sminjenju wschitkich njeluboßnosczow wobsanknjene, so dyrbi sakske wójsko radscho psches Hannoversku, Heßensku, Thüringsku a Bajersku domoj jěcz. To je drje wo wjetschu pokoju dlěschi puez, hacż psches Prusku, a je wón też drje někotre 20,000 tl. wjaz thoschtował, ale, hdyż wopomnimy, so je na tajke waschnje sakske wójsko bjes wschelke wobusy domoj jěcz móhło, dha to wěsze droho saplaczene njeje.

Schtoż pak pschijěźd sakskeho wójska nastupa, dha ßmy wo tym bjes druhim ßlědowaze shonili: „Prěni cżah se sakskimi wojakami pschijědże 17. decembra pschipołdnju do Chemnitza na dwórnischczo. Wjele luda bě tam shromadżencho a njele twarjenjow běsche s thorkojeżkami pyschenych. Tamnischa wojerska hudźba rjane kusky hrajesche a wojazy dostachu jědź a picze. Měschczanosta Müller witasche jich s cżěknymi ßłowami a wunjeße jim w mjenje města Chemnitza wutrobnu ßławu. Wojazy powjedachu, so ßu jich na puczu jara cżesczonnje a dobroczinje postrowjeli, woßebje w Kaßelu, Eisenachu, Meiningenu (hdyż bě wójwoda a herbski prynz k postrowjenju na dwórnischczu) a w Lichtenfelsu (w Bajerskej.) Do Draždżan pschijědże prěnje wójsko pschipołdnju teho ßameho dnja a potom ßlědowachu druhe dżělby tak, każ bě prjódkpisane. Tola ßu wschelake dżělby posdżischo pschijěte, dokelż bě je pschejěd psches Łobjo a na puczu někajke sakomdżenje sadżěwako. Jako prěnja dżělba do Draždżan pschijědże, bě Jeho majestosez kral Jan s krónprynzom Albertom k jich powitanju na dwórnischczo pschijěł. Hewak bě ßo tejko luda shromadżiło, so běsche wulka cżischczenza a njemóżachu teho dla cżi, kotriż chżychu wojakow s czoplym picżom woschewicz, niczo praweho pschihotowacz. Duż dachu cżwizy s grogom na wós sskasez a dwojesechu je do kaserny, hdyż mózachu potom wojazy po ßwojeje woli picz. W Draždżanach běsche też wjele domow s pletwami a khorhojemi pyschenych. Kóżda dżělba wójska, poßlenja tak derje każ prěnja, bu wot wojerskeje hudźby do kaserny wjedżena, a kóżda pak bórsy na dwórnischczu, pak w kasernje na khosty města Draždżan abo s dobrowolnych pschinoschkow s czoplym picżom a t. d. wokschewjena.

S Harburga pißaja wot 18. decembra w 6 hodżinach wjeczor: Sakske wójsko je nětko zyke sbożomnje psches Łobjo pschewjesene. Generalleutnant s Hake a generalmajor se Schimpff pschijědżetaj najskerje se 17. cżahom ßrjedu do Draždżan.

W Plauenje bě dwórnischczo rjenje wupyschene a krajski direktar Uhda wojakow wutrobnje witasche. Jako 1. bataillan tsělzow do Lipska pschijědże, bu wón tam wot sastupjerjow města s pěknymi ßłowami witany. To ßamo sta ßo potom s 2. bataillonom a posdżischo (ßrjedu) bu woběmaj bataillonomaj na lipicżanskej tsělerni wot měschczanow pyschna hoscżina hotowana. — Wutoru pschijědże kral s krónprynzom do Lipska a wotdżerża nad woběmaj bataillonomaj tsělzow revüu a postrowi wjeczor jěsnych, kotriż běchu runje s Holsteina pschijěli.

W Lipsku běsche hacż dotal też jedyn pruski telegrafiski bureau a bě ßo w tajkim nastupanju bjes Sakskej a Pruskej měste wujednanje stało. Dokelż běsche cżaß wuschoł, dha je Sakska tutón pruski telegraf horjesběhnęło, najskerje drje woßebje teho dla, dokelż ßo pruske knjeżerstwo pschecziwo sakskemu w nowischim cżaßu trochu jara njepschecżelsiwy sadżerżuje. — Jeho majestosez kral Jan je dotalnemu ruskemu pósłanzej na sakskim dworje, tajnemu radżicżelej Kokoschkinej, wulki kschiż Albrechtskeho rjadu spożežił. — W nozy 17. decembra ßu w Großzschocheru pola Lipska dżimnych paduchow měli. Woni běchu mjenujzy na jenym tamnischim kuble wschěm krowam w tutej nozy mloko wudejili. — W Hohensteinje ßu ßo 17. decembra tsi domske wotpalike a jene bu podtorhane, tsjom pak tsěchi wotkryte, so by ßo woheń czim skerje sastajicz móhł. — Jeho majestosez kral Jan je rakuskemu polnemu marschalej s Gablenz wulki kschiż wojerskeho rjadu ßw. Hendricha spożežił. — S Draždżan pißaja

wot 16. decembra: Saŭdźenu nóz pschijědźe do jeneho tudomuneho hoscheńza jedyn njesnaty zusnik a wotnaja ßebi tam jenu stwu. Jako tutu pinezník dźeńza rano wotewri, wuhlada wón, so tón zusnik na jenym hosdźe pschi durjach wißasche a so bèsche ßebi s pistoliju hlowu tak rostschélik, so ßo tón cłowjek na žane waschnje wjazy spósnacz njehodźesche. -- Lipska rada bě 15. decembra krónprynza Alberta a prynza Jurja na hońtwu pscheproßyła a bu na tej ßamej 95 ßornikow a 17 sajazow tschélenych.

Prußy. Krónprynz a krónprynzeßyna a jeju prynz Sigismund ßu ßo 15. decembra se Schwajzarskeje do Barlina wróczili. — Jeho majestoscz kral Wylem je sa tych wojakow, kotsiž ßu pschi dobywanju kupy Alsena pódła byli, tak mjenowany alsenski kschiž sakożił. Je to żołty kschiž a na prědnjej stronje je napißane: Wylem kral pruski. Na sadnjej stronje je jedyn cżołm s khorhoju a hodlerjom a s boka je napißane: Alsen 29. junija 1864.

Saŭdźenu ßobotu cżehnjesche wjetschi dźěl gardow, kotrež běchu pscheczíwo Danskim wojowali, do Barlina nuts. Kral jěchasche jim s wulkim a pyschnym pschewodźeństwom napscheczíwo a witasche jich s pěknej ryczu. Prynz Bjedrich wjedźesche wójsko potom do ßameho města a marschirowachu wojazy psches brandenburgske wrota. Lud jich se ßylnym ßtawuwokanjom postrowjesche a wjeczor bě město poßwětlene. — Njedźelu bu we wschitkich pruskich zyrkwjach dźaina Boża ßłużba sa nowospożcżeny měr wotdźerżana.

Barlin je ßo w poßlenich tsjoch lětach něhdże wo 30,000 wobydlerjow pschisporił. — Nowy zkonski tarif bjes Franzowskej a zkonskim swjaskom (zollvereinom) 1. julija 1865 sastupi.

Rakußy. We Winje bě někotre dny wjele ryczow, so minister prawdy Dr. Hein s ministerstwa wotstupi a to pjecza teho dla, dokelž ßu póßłanzy druheje komory pschi jednanju wo adreßu jemu w tajkim nastupanju wulke poruti cżinili, so w ßudnistwach žadyn prawy porjadk njeje. W poßleńschich dnjach pak ßo sasso powjeda, so Hein hischcze dale minister wostanje.

Schleswig-Holstein. Sakske a hannoverske wójsko je ßo zyke domoj wróczilo, sa to pruske a rakuske ßwoje kwartiry wobcżahuje. So tu pruske wójsko dołho wostanje, chzedźa s teho ßudźicz, dokelž je wschitkam prajene, so ßmědźa ßebi ßwoje žony a dźěczi k ßebi pschińcz dacz. — Kak pak ßo se Schleswig-Holsteinom ßamym pschichodnje smèje a komu móhł tutón kraj ßłuschecz, wo tym w tu khwilu też ani to najmjeńsche ßłyschecz njeje.

Italia. S kupy Kaprery pißaja, so je Garibaldi nětko zyle strowy a so je ßebi ßwoju nohu wosebje se symnej wodu wulěkował. — W Romje chzedźa wjedźecz, so budże bamž Pius hody rycz dźerżecz, w kotrejž ßo jara krucze pscheczíwo temu wupraji, so staj ruski khěżor a italski kral tejsto klóschtrow sahuałoj. Bamž je teho dla ruskeho poßłanza s wopręd-ka s Roma wupokasacz chzył, ale na pschimołwjenje kardinala Antonellija je wot teho wotstupił, tola pak ßebi wucżinił, so jemu ruski póßłanz blisko pschińcz njeßmje. Tutón je ßo teho dla do Florenza podał a najskerje wjazy do Roma njepschińdże.

Franzowska. Khěżorowy prynz je wóndanjo prěni ras s khěżorom na hońtwje pobył a 3 fasany a 4 kornikle satschélik. —

Rußowska. Khěżor je wukas wudał, po kotrymž ßu też schtyri, w Polskej ßo namakaze unirowane grichiskokatholske klóschtry sahnate.

Moskowske nowiny pißaja, so ßu teho cżłowjeka doßahnyli, kotryž bě generala Lüders'a we Warschawje tschélik. Je to jedyn prjedawschi wojak a potom wotstadżeny konduktur petersburgsko-moskowskeje żelesnizy, s mjenom Kotowski.

Schtož ruske nowe ßudniske srjadowanje nastupa, dha je to ßamo wscho na sjawnosci skożene. Teho dla budża wschitke ßudniske jednanja sjawnje wjedźene a budża tak też ßudy pschißanzow wotdźerżane.

Amerika. Hacz do poßleńschich dnjow s tuteho kraja niczo ważnische nasshonili njeßmy, hacz so je unionski general Sherman se ßwojim wójskom bjes sadźěwka psches njepscheczelski kraj dale marschirował.

Sa dom a hospodarstwo.

Schto rohi pola krumow na mloko samóża, njeje hischcze dosez wopomnjene. Wobhladnimi hospodarjo, kotsiž dojne krumy kupuja, wosmoluja ßebi stajnje tajke, kotrež maju ßnadne a małe rohi, dokelž ßu te s wjetscha najlěpsche. Na tole wobkedźbowanje ßo skożowawschi, ßu spytowali, krumam rohi wotcwsacz (pschirězacz atd.) a dostatk je wupokasał, so ßo w tym, cżehoż ßo nadźijachu, sjebali njeběchu. Krumy bjes rohow dawachu w jenajkej starobje, pschi jenajtej pizy atd. 18—19 literow, haj 2 njedźelje po cżelenjom 24½ litera mloka, město so tajke s rohami jenoż 12—13 literow dawachu, po tajkim wosrjedźnje 3—4 literow wschědnje mjenje. Wobliczimy cżaß, w kotrymž krumwa sa lěto mloko dawa abo deji, na 238 dnjow, dha wunoscha wjetschi dobytk na mlozy pola krumow bjes rohow s najmjenscha 700 literow abo 465 měrkow. Pschi tym je ßo wupokasało, so je mloko wot bjesrohatych krumow bohatsche na ßmjetanje a ßydru. Dale polasuja te skoczata, pola kotrychž je ßo roscżenje rohow pojimałe a podubßyłe, sludnische a milische waschnje, hacz

druhe, schtož je saßo kmanische ke kormjenju cžini (runje kaž pola cžłowjekow sans comparaison.) W.

Ze Serbow.

S Hodžija. Tudy je ßo towarstwo mkodych ratarjow sakoziło, kotrehoż schadżowanja maja towarschnosćż a bjeßadnu sabawu we wotpohladowanju. Też skożuje a wodżi ßo towarstwo po wustawkach, kotreż je ßebi dało.

—l. Se Židowa. Po ludliczenju wot 3. decembra t. l. je ßo w tudomnej gmejnje wschitkich dżełbow naliczyło: 252 domstich twarjenjow se 633 hospodarstwami. Wschitkich wobydlerjow do hromady je 2320 a to 1118 muskich a 1202 żónskich. Bjes nimi je 2013 lutherskich, 306 podjanskich, 1 němskokatholik a s zyła 1746 Serbow a 574 Němzow. Wot poßlenjeho ludliczenja je ßo liczba wobydlerjow wo 127 pschisporika.

S Budyschina. W tudomnej měschczańskej wuczeńni bě najsterje ßo psches tejerje někak w jenej hornej stwě jena hrjada sażehlika a ßo potom dlěschi cżaß żehlika, haż bě ßo skónczńje tež kruch schpundowanja pod khachlemi sapopannło. Psches to ßo sta, so ßo khachle wutoru sahe rano pschekamachu. S tym pak ta wěż na ßwětło pschińdże a bu żahło drjewo hnydom salate. Dwě stwě buschtej wobschkodżenej, druha schkoda ßo dale żana stała njeje.

S Warnotczicz pola Huski. Sańdżeny schtwórtk rano w 1. hodżinje wudyri w brózni tudomneho korczmarja Benischa woheń a pschewobroczi tutu, kaž tež hródż a domske do procha a popjeła. Benisch storo dale niczo ptomjenjam wutorhnyć njeje, haczi stót, a jeho maczeri, swudowjenej Benischowej, je ßo tež wschitko spalilo.

Přilopk.

* Sańdżenu ßrjedu ßu poßleni sakszy wojazy s Holsteina do Draždżan pschijeli. Popoldnju w 4 hodżinach pschijedże general Haka se stabom: wječor w 9 hodżinach lazareth s 80 khorymi, kotsiż buchu s dwórnischcża hnydom do wojerskeho hospitala pschesßadżeni. Sakske wójsko, kotreż w Holsteinje stejesche, bějsche tam 6000 muży ßylne, a wot tych ßu sa zyke lěto jenoż 42 wumrjeli, schtož je niska liczba, hdyż jedyn wopomni, kak wjele wobcżeżnosćże ßu w Holsteinje měli.

*W Pesterez hosczeńzu w Pleißy pola Limbacha běchu 17. decembra někotsi mużojo na pinje. Bjes nimi bě tež 65 létny dżełacżeŕ Weißa, kotryż běsche ßo khětro wopił. Duż nakożichu někotsi hosczo jeho wopicżerk temu, so hkupy żort s nim cżerjachu. Tak pocża jedyn do Weißy s piwom ßykacż. Dokelż ßebi pak tón niczo s teho njecżinjesche, dha ßykny jemu se ßykawu někotre rasy sa ßobu symne piwo do huby. Psches to ßo sta, so ßo Weißa saßrěbny a na měsęże morwy wosta. — Tón, kotryż je na jeho ßmjercże wina, bu do jastwa wotwjedżeny.

* Na južnj żelesnizy (Südbahn) pola Pösnitza w Rakuskej storczischtaj 19. decembra popołdnju dwaj cżahaj w hromadu. Jedyn lokomotivowodżeŕ (kotryż je na tym njesbożu wina) a jedyn wyschi kondukteur wostaschtaj morwaj, 4 sastojnizy buchu ranjeni a 12 puczowarjo (bjes nimi khrowatski ban Ssokczewicz) buchu lohko ranjeni.

* W Lonowizach (w rakuskim khěżorstwje) wudyri 2. decembra wo połnozy pola wjeßneho rychtarja woheń, kiż s tajkej ßylnosczu wokoło ßo hrabasche, so ßo w krótkim cżaßu 23 domstich s jich pódlanskimi twarjenjemi wotpali. Macż wjeßneho rychtarja a tsi dżęczi namakachu w ptomjenjach ßwoju ßmjercż, rychtaŕ ßam pak a někotsi wobydlerjo buchu mjenje bóle wobschkodżeni.

* W Münchenbernsdorfie we Weimarskej je ßo 11. decembra psches to njesboże stało, so pak ßo jedyn cżłowjek njeje s tsělbu na kedżbu brał. Běchu mjenujzy někotsi mkodzi ludżo w hromadże a bjes nimi běschtaj dwaj bratraj. Jedyn wot njeju wosmje tsělbu, natykuje sapaleńczko a chże s jeho praßnjenjom woßebje pschitomne helczki nastróżicż. Wón měri ßo teho dla na ßwojeho bratra, puschczi honaczk a jeho bratr panje psches hłowu tsělenu ksemi a je na měsęże morwy. Nichtón ßebi mjenujzy njeběsche myßlił, so je ta tsělba natykana (lodowana).

* W Sybillenortu, jenym hrodże braunschweigskeho wójwody njedaloko Oleschnizy w Schlesynskej) ßu paduschi psched něotrym cżaßom wschu ßlěbornu nadobu, woßebje blidowe ßudobje, kranyli. Někotrych, na kotrychż polizia tuka, ßu ßadżili, ale wot wscheje ßlěborneje nadoby, kotraż je psches 30,000 tl. hódna, njeje hischcże niczo namakane.

* Jako wóndanjo rakuske wójsko psches Hamburg cżehnjesche, dżiwachu ßo ludżo jara nad jenym wojakom, kotryż cżelo, hischcże jara mkode, na ßwojim tornistru njeßesche. Jako jeho praschachu, schto chże s nim cżinicż, rjekny wón: „Hlejcże, ja ßym se Schtyrskej a mam tam żiwnosćż s tsjomi makymi krumiczkami. Ale dokelż je tudy wulki skót, dha myßlach ßebi, so bych ßebi cżelatko wot jow ßobu wsak a s tym potom naschu krumjazu raßu doma porjedżił.

* Na hóntwje, kotraż ßo w parku blisko Anzinga 14. decembra dżerżesche, sta ßo wulke njesboże. Dwórski buschkwjeŕ Baader njemóżesche mjenujzy jenej cżrjódże jelenjow sahe doscż wurumowacż, tak so jeho jedyn jeleń pschekkó. Róh bě psches schiju schok a Baader běsche na měsęże morwy.

Kak rozum

Hans Depla wótřitaj

a a

Mots Tunka ludźi pódla

škrějetaj.

* * * * * *

Mots Tunka. Druhdy tola dźiwne žeńtwy hromadu poraja.

Hanß Depla. Kajku dha měnisch?

M. T. Hlaj, dha chzedźa jeneho młodźeńza naryczecz, so by ßo se ßotru ßwojeje maczerje woženił.

H. D. Dha drje najskerje žaneje młodeje holzy dostacz njemóže?

M. T. Ach, czoho dla niz; doscz móže jich krydnycz ale woni jeho kommandiruja.

Cyrkwinske powjesće.

Křćenej:

Pětrowska cyrkej: August Max, Korle Augusta Kschižanka, měschczana, khěžerja a radźineho hetmana, ß.

Michałska cyrkej: Hana Khrystiana, Jana Rychtarja, sahrodnika w Jeńkezach, dź. — Marja Martha, Jana Augusta Pjetrascha, kublerja a hosczeńzarja na Židowje, dź. — Arthur Bruno, Jana Bohuwěra Kaschpera, wobydlerja pod hrodom, ß. — August Richard, Khrystiany Nowakez na Židowje n. ß. — Jan Bohuwěr, Augusta Měta, wobydlerja na Židowje, ß. — Jan Bohuwěr, Korle Bohuwěra Wackera, kublerja-najeńka w Borku, ß. — Jan August, Michała Schneidera, wobydlerja w Delnej Kinje, ß. — Jan Bohuwěr a Korla Ernst, Handrija Nikuscha, wobydlerja w Hrubjelczizach, dwojniskaj ßynkaj. — Rudolf Hermann, Hermana Wylema Grimma, ßobuwobßedźerja papjernika w Dobruschi, ß. — Hana Marja, Jana Bohuwěra Ernsta Hobra, murjerja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 27. novembra: Hana, njebo Pětra Haderka, wobydlerja w Stroži, sawostajena wudowa na Židowje, 80 l. — 3. decembra: Handrij Kirschnař, wumjeńkar w Khelnje, 68 l. — 7., Hana Khrystiana rodź. Czornakez, Korle Bjedricha Emila Halgascha, měschczana a pjetařskeho mischtra, mandźelska, 26 l. 7 m. 16 d. — Madlena Khrystinkez w Nadźanezach, 23 l. — 9., Henrietta rodź. Pjetschez, njebo Michała Pjetschki w Njesdaschezach sawostajena wudowa, 80 l. — 12., Jan Gustav Herman Khróstak, student lěkarstwa 25 l. 2 m.

Cahi sakskošlezynskeje železniey z budyskeho dwórnišća.

Do Draždźan: rano 7 h. 35 m.*; dopołnja 9 h. 11 m.: pschipołnju 1 h. 3 m.*; popołnju 3 h. 33 m. weczor 8 h. 21 m.*; w nozy 2 h. 26 m.

Do Shorjelza: rano 7 h. 51 m.*; dopołnja 11 h. 40 m.*; popołnju 3h. 25 m.†; weczor 6 h. 52 m.*; weczor 9 h. 18 m.; rano 12 h. 30 m.

†) Pschisanknjenje do a se Žitawy a Liberza (Reichenberg).
*) Pschisanknjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

13 tl. 5 nßl. a 13 tl. 10 nßl.
pscheńza 45—55 tl., rožka 33—35 tl.,
(to je: sa 25 pruskich kórzow.)
rěpikowy wolij (njeczisczeny) 12½ tl. — nßl.
(Czisczeny, kaž ßo w Budyschinje pschedawa stajnje něhdźe 1⅛ tl. drôžschi.a)

Pjenježna płaćizna.

W Lipsku, 22. decembra. 1 Louisd'or 5 toler 16 nßl. 5 np. 1 połnowažazy czerweny słoty abo dukat 3 tol. 5 nßl. 4 np.; winske bankowki 86½.

Mydło, ßwězy a wóſkowe twory

w najwjetſchim a najrjeńſchim wubjerku, rjane molowane wóſkowzy a wóſkowe ßwěczki, wſchitke družiny czeńkeho a tołſteho žołteho wóſkowza na božedžěſczowe ſchtomiki, kaž tež tajke pißane a běłe ßwěczki ſ wóſka, ſtearina a łoja, rjane běłe zyrkwinſke ßwězy a wołtarne ßwězy ſ wóſka, ſtearinowe ßwězy a tež tajke pſchehladne a běłe dobre łojowe ßwězy a ßuche myjne mydła porucza po najtuniſchich płaczisnach

Herrmann Puy, mydłařſki miſchtr na ßerbſkej haßy w domje prjedawſcheho Rückertez korczmarſtwa.

Jenož woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiž jenož pſches ßwoje wutki (kotrež žadyn druhi jemu podobny a po nim czinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móz pſchi kaſchelu, dybawoſczi, ſažwanju, bróſtowym czeřpjenju, ſchijowej wobczežnoſczi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

Sa běły broſtſyrop ſ fabriki knjeſa G. A. W. Mayera we Wrotßławju, w celowczanſkich nowinach woſjewjen, móžu a budu ja kóždy czaß najlěpſche ßwědczenje dawacz, dokelž ßym pſches jeho nałožowanje niz jenož pohóženje doſtał, ale tež zyle wotkhorjeł.

Wſchitkim, kotſiž někak na bróſt abo płaza khorju, móžu tutón woßebny ßrědk na najlěpje poruczecz.

Wolfsberg w Korutanſkej, 14. januara 1864.

Jan Sicž, moleř.

Czeſczenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſeže ſ tutym najpodwolniſcho k nawjedzenju dawam, ſo ßym ſjenoczeny ſ jenym wulkim barlinſkim krawſkim pſchekupſtwom, tudy na mjaßowym torhoſchczu a w mojim róžknym domje czo. 150/78, kommißionſki ſkład

barlinſkeje mužazeje draſty

wotewrił, a je moje wotpohladanje, wſchitko do hod rospſchedacz. Spomnjena draſta je tak tunje, ſo kóždy ſpokojeny ſ mojich khlamow póńdže.

E. Hanitſch.

NB. Mój ſkład jeſtajnje derje ſrjadowany a czinju woßebje nětko pſched hodami na ſchlofroki a hólczaze draſczenje kedžbne.

Němski Phönix,

woheń ſawěſczace towarſtwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona ſchěßnakow.

Wſchitke ſawěſczenja ſa tuto towarſtwo wobſtara **A. Siems,**
firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyſchinje.

K prjódkſtejazym hodam ponuczam pſchi potrjebje ßwoje **kolonialtworowe,** ſpirituoſowe, tobakowe a cigarowe khlamy.

Carl Emil Jäger jun.

na ſwonknej lawſkej haßy hoſczeńzej k połměßazu nimale ſ napſcheza.

Mój magazin

hotoweje **mužazeje drasty** a druhich k mužazemu drasczenju ßłuschazych wězow s tutym najpodwolnischo poruczejo, dowolam ßebi s dobom na mój derje srjadowany skład tukrajnych, franzowskich a jendzelskich ßuknow, židženischczow a bawmjenischczow woßebje kedzbliwe cžinicž.

Justus Gotthold Bock,
krawski mischtr na bohatej haßy.

Amerikanski młyn w Hajnizach

pola Budyschina porucza k prjódkstejazym hodam ßwoje najwubjernische

pscheńczne muki,

kaž tež **ržanu muku** po najtunischich płaczisnach.

Mukowe khlamy w Budyschinje ßu w Grützner ez domje a maja nutskhód s jerjoweje haßy.

Parne kupele pola
A. Droschütza.

Kupjele sa knjenje: Njedželu, wutoru a schwórtk wo 1 hodžiny.

Kupjele sa knjesow: Njedželu dopołnja wot 9 hacž do 12 hodžinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodžinow.

Extrakupjele maja ßo 2 hodžinje prjedy skasacž.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:
17. decembra 1864

Dowoz: 7274 kórcow.	Płaćizna w přerězku na wikach, wyšša.			nižša.			srjedźna			na bursy, najwyšša			najnižša.		
	tl	nßl	np	tl	nßl	np	tl	nßl	np	tl	nßl	np	tl	nßl	np
Pscheńza	4	25	5	4	5	—	4	15	—	4	20	—	4	15	—
Rožka	3	5	—	2	20	—	2	25	—	3	—	—	2	25	—
Jecimjeń	2	15	—	2	10	—	2	12	5	2	15	—	2	12	5
Wowß	1	25	—	1	20	—	1	22	5	1	25	—	1	20	—
Hroch	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	27	5	—	—	—
Jabły	6	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduschka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana butry	—	21	—	—	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßłomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ßyna	1	7	5	—	—	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Laue ßymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkosczach, sa sale w 2 hacž 6 rukatych krónskich ßwěcznikach, wißaze lampy s blachowym a porzelanowym saßłonjatkom, stejaze blidowe lampy, dzělanske a latarnjowe lampy, kaž tež ručzne a nězne lampy we wulkim wubjerku a w nowych družinach mam najtunischo na pschedań.

Herrmann Rachlitz,
klempnarski mischtr,
na žitnej haßy czo. 50 w Budyschinje.

Jedyn nježenjeny hetman ßo na jene ryczeřkubło w bliskosczi města Budyschina pyta. Hdže? to je shonicž we wudawařni Serb. Nowinow.

Ssuche drožďže,

woßebje **ßylne** a wschědnje **cžerstwe** pschedawa w Budyschinje na ßerbskej haßy **J. G. F. Nieckſch.**

Suche drožďže

ma wschědnje cžerstwje a najlěpscheje dobroscže na pschedań

Carl Emil Jäger jun.
na swonknej lawskej haßy.

Pſchajne koleſka

we wſchěch wulkoſczach

a hewak wſchitkón druhi **pſchadny arat** ßu ſaßo po najtunſchej płaczińnje pola mje k dostaczu, ſchtož ja dla wjelekróčneho napraſchowanja ſ tutym k nawjedženju dawam.

W Klukſchu, 20. decembra 1864.

Ernſt Poſtel.

Barlinſke wohenſawěſczaze towarwſto.

Założene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj toleŕ.

Tuto hižom 52 lět wobſtejace towarſtwo bjerje ſawěſczenja pſche wóhnjowu ſchkodu horje po niſkich, ale twjerdych prämijach, hdyž ſawěſczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěſczenja wobſtarataj a wſchě wukoženja dawataj

J. E. Smoler, wudawaŕ Serb. Now.

G. Fasska w Ebersbachu,

W Budyſchinje. agentaj barlinſkeho wohenſawěſczazeho towarſtwa.

Großowe

broſtkaramelle

najlěpſchi ßrědk k wotſtronjenju kaſchela a k połóženju dychanja, kaž też k ſwarnowanju pſche dybawoſcz pſchi ſaſymnjenju w ſymnym czaßu.

Sa Budyſchin a wokolnoſcz w hrodowſkej haptyzy knjeſa M. Jäßinga kóždy czaß na pſchedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

Hollandſki mlókowy pólver.

Tutón, je ſtarodawnych czaßow dopokaſany, ſ najkoſchich ſelow a korjenjow pſchihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kßizomaj wſchědnje kruwom abo wowzam na prěaju pizu naßypany, pſchiſporja wobžernoſcz, płodži wjele mloka a ſadjěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje.

Dla zadžěwkow w cziſchczerni wuńdže K. Poſoł hakle ſrjedu. Redaktor.

Proßata wot ranzy, k roſchěrjenju jendželſkich zwini pod ßobuſtutkowanjom makowjelkowſkeho rotarſkeho towarſtwa kupjeneje, pſchedawa

W Měrkowje.

G. L. Müller.

Czehnjenje 2. klaßy 67 kr. ſ. krajneje lótterije ſtanje ßo póndzelu 17. januara 1864. Hkowny dobytk: 12,000 tl. S wulkim wubjerkom loßow porncza ßo lotterijowy kollekteur

Carl Emil Jäger jun.

na ſwonknej lawſkej haßy.

---

100 tl. ßo na dobru wěſtoſcz k nowemu létu abo poſdźiſcho pyta. Hdže? je ſhonicz we wudawarni Serb. Nowinow.

Dickowa koncesßionirowa a daloko wuwołana ſpodźiwnje hojaza žałba,

kotraž je ßo najbóle kóždy ras jako dobra wopokaſała, poruczа ßo w žerdkach po 3 nßl. a po 12 np.

wot **hrodowſkeje haptyki**

w Budyſchinje.

K wobſtaranju wſchitkich knihi we wſchitkich ryczach, taž też journalow a czaßopißow jako: Gartenlaube, Dorfbarbier, Bazar, Victoria, Illuſtrirte Zeitung, Ueber Land und Meer, Fliegende Blätter, Pilger, Sächſiſche Schulzeitung, Illuſtrirtes Journal, Familienjournal, Glocke, Deutſche Blätter, ſächſiſcher Bienenfreund atd., atd. poruczа ßo kniharuja

Smolerja a Pjecha

pſchi bohatych wrotach.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Cišc L. A. Donnerhaka w Budyšinje.

Čisło 53. — 31. decembra. — 1864.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so w wudawarni Serb. Nowin. pri bohatych wrotach wotedać, płaći so wot rynčka 9 np.

Zamolwity redaktor a wudawar
J. E. Smoler.

Kóžde čisło płaći 6 np. Štwórtlětna předpłata pola wudawarja 66 np. a na kral. saks. pósće 7½ nsl.

Wopřijeće: Swětne podawki. — Ze Serbow: Se Semiz. S Łucza. S Budyschina. — Přilopk. — Hans Depla a Mots Tunka. — Nawěštnik.

K nawjedženju.

Čzi ßami czeſczeni wotebjerarjo Serbſkich Nowinow, kotſiž chzedža ſa nje na prěnje ſchtwórtlěto 1865 do prědka płaczicz, njech nětko 66 np. we wudawarni Serbſkich Nowinow wotedadža. Čzi, kotſiž ßebi Serbſke Nowiny pſches póſt pſchinjeſcz dawaja, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam ſa 7½ nßl. ſkaſacz. Na pruſkich poſtach Serbſke Nowiny też wjazy njepłacza hacz 7½ nßl. — Sa pſchinjeßenje do domu płaczi ßo ſakſkim poſtam ſchtwórtlětnje jenoz 1 nßl.

Redakcia.

S wulkej frudnoſczu je naß ta powjeſcz napjelniła, ſo je naſch pilny a khwalobnje pſchipóſnaty dopißowar, k. Korla Hendrich Młónk ſ Džiwocžiz, ßerbſki kralowſki ſakſki wojak 13. bataillona a 4. kompagnije, 17. decembra w holſteinſkim měſcze Plönu wumrjeł. — Jeho wojerſke liſty ſ Holſteina ßu wſchitkich tych ſwjeßelałe, kiž mějachu tam pak ßyna, pak bratra abo wuja we wójſku ſtejo, a wſchitzy druſy wotebjerarjo naſchich nowinow je ſ wulkim ſpodobanjom czitachu. W jeho pißmach mějeſche ßo wyſche ßwětneje ſajimawoſcze a wojerſkeje wutrobitoſcze prawa ßerbſka poniżnoſcz a ßwěrna kſcheſczijanſka myßl; — a ſchtóž jeho też wot woblecża ſnał njeje, tón je tola ſ jeho liſtow ſpóſnał, ſo bě wón dobry wojak, ſprawny Sserb a ßwěrny kſcheſczijan. Duż ßměmy ſ połnym prawom ſe želniwoſczu na to ſpominacz, ſo je ßo naſch luby krajan w kczějazej młodoſczi a daloko wot ßwojich lubych minycz dyrbjał. Bóh tón ßmilny wótz troſchtuj jeho frudneju ſtarſcheju ſ wyßokoſcze.

Redakcia.

Swětne podawki.

Telegrafiſke depeſche wot zyłeho tydženja.

London, 26. decembra. S Newyorka piſaja wot 14. decembra: Po richmondſkich nowinach ſtejeſche unionſki general Sherman 13. decembra něhdże pjecz (jendželſkich) mil wot Savanny. — Dale ßo wudawaſche, ſo jemu wulke ſeparatiſtiſki wójſko napſcheczíwo ſteji. — Separatiſtiſki general Beauregard bliżeſche ßo k twjerdžiſnje Pillow. Unionſki general Warren je 15 mil weldonſkeje želeſnizy ſkaſył. — Bawma 132.

Petersburg, 27. decembra. Tudomne nowiny piſaja, ſo prawje k wěrje podobne njeje, ſo by bamž Pius ruſkeho póſłanza ſ Roma wupokaſacz chzył; pſchetoż Rußowſkej by bamžowe njepſcheczelſtwo mało ſchkodžiło, bamž pak móhł lohko ßwoju zyłu móz nad ruſkimi katholikami ſhubicz.

London, 28. decembra. S Newyorka piſaja wot 17. decembra rano: General Sherman je twjerdžiſnu Mac-Allister dobył a ßo pſches to ſ unionſkimi łódźemi ſjenocził. Powjeſcz dźěſche, ſo je wón też Savannu dobył a 11,000 muži ſajał.

Po dalſchich powjeſczach wot 17. decembra pſchipołdnju je unionſki general Thomas ſeparatiſtow pod generalom Hoodom ſe wſchitkich jich wobkwjerdzenjow wuhnał a jim 5000 jatych a 40 kanonow wotewſał. — Bawma 134.

Sakska. Jeho majestoſć kral Jan je na ſakſke, ſ Holſteina ßo domoj wróćaze wójſko ßlědowazy dźeńſki wukas wudał: „Wojakow mobilneje wójſkoweje brigady Ja po jenolětnej njepſchitomnoſći ſ radoſću we nowotnym kraju witam. Njeběſche Wam też popſchate, ſ brónju ſa powſchitkomnu wótčinu wojowacz a wojerſke dobyća ſćinicz, dha ſće tola pod najnjelubojniſchimi wobſtejenjemi disciplinu a poßłuſchnoſć, tutaj ſakładnaj ſtołpaj wojerſkeje ćeſće, wobkhowali a ſakſkemu wojakej ſ nowa dobre wopomnjeće dobyli! S wjeßelnym ſpodobanjom Ja Wam ſa to Moje połne pſchipóſnaće wuprajam. Jan.

Saudźeny tydźeń ſtaj ßo też wobaj ſakſkaj pólnaj duchownaj, mjenujzy podjanſki duchowny k. Langa a lutherſki duchowny k. Pötſchka ſ Holſteina domoj wróćiłoj a buſchtaj wobaj w podjanſkej ſchuli pſchi pyrjowej ſtudni w Draždźanach wot tamniſchich wućerjow wutrobnje witanaj. Wobaj běſchtaj, hacž runje bě kóždy druheho wěruwuſnaća, w zuſbje ſtajnje měrnje a pſchećelniwje w hromadźe žiwaj, bydleſchtaj też najbóle pod jenej ſtěchu a połóżeſchtaj ßebi ßwoju huſto jara ćežku ßłužbu, woßebje pſchi ćežko khorych a ranjenych zuſnych wojakach. — Měſto Freiberg ma po poßlenim ludlićenju 18,943 wobydlerjow, po tajkim 1383 wjaz, dyžli w lěće 1861. — Bajerſki kral je ſakſkemu generalleutnantej ſ Hake w pſchipóſnaću wobkładnoſće, wot njeho w Holſteinje wopokaſanje, nulkokſchiž ßwjatomichalſkeho rjadu ſpožćił. — S Dittelsdorfa bě 20. decembra 68 lětny wumjeńkař Günther do lěßa po drjewo wujěł. Dokelž wón na wjećor domoj njepſchińdże, dha jeho pytachu a naſajtra w lěßu ſmjerſnjeneho namakachu. — Miniſterſtwo wójny je ßlědowaze woſſe:ejenje wudało: „Wſchitzy ſakſzy wojazy, kotſiž ßu ßo ſ Holſteina domoj wróćili, ßu na puću do domowiny, a pſchede wſchitkim w ßamßnym wotßnym kraju, wſchudźom pſchećelniwe a luboſćiwe poſtrowjenje a pſchijeće naſhonili; wſchudźom je ßo tak derje ſe ſtrony kralowſkich a měſchćanſkich ſaſtojnſtwow, kaž też ſe ſtrony privatnych woßobow a wobydlerſtwa powſchitkomne žiwe a wutrobne dźělbranje na wobſtejenjach tutych wojakow widźeć dało. Tute wopokaſma patriotſkeho ſmyßlenja ßu wojakam derje cžiniłe, wone ßu wutrobu Jeho kralowſteje majeſtoſće ſ horzym dźakom napjelnike a miniſterſtwo wójny dopjelnja ſ radoſću tu ſpodobnu pſchißłuſchnoſć, wſchitkim, pſchi witanju wojakow wobdźělenym ſaſtojnſtwam a privatnym woßobam dźak Jeho kralowſteje majeſtoſće ſ tutym ſjawnje wuprajicz".

Měſto Žitawa ma nětko 14310 wobydlerjow a to 12-7 wjazy, hacž pſched tſjomi lětami. — Měſto Annaberg ma 10,500 a měſto Reichenbach w Voigtlandźe 10,983 wobydlerjow. — W Niederpeſterwitzu pola Draždźan běſche žona dźěłaćerja Bambora ßwoje 4lětne dźěćo wo ſjiwje, hdźež dwě wokleri ßłomy leżeſchtej, ßamo malu khwilku woſtajiła. Dokelž běſche w khachlach ſatepiła, dha je to dźěćo najſkerje ſahle wuhleſchko ſ nich wućahnyło a ſ nim ßłomu ſapaliło, pſches cžož je ßo tak wopaliło, ſo je naſajtra mumrjeć dyrbjało. — W pinzy jenych khlamow w Lipſku dźerżeſchtaj wóndanjo dwaj pſchekupſkaj wućomnikaj bleſchu ſ anißowym wolijom, kotryž bě ſamjerſnył, pſches ßwězu, ſo byſchtaj jón rostakoj. Bleſcha pak ßo rospukny, wolij ßo ſapali a paleſche ßo po pinzy dale, tak ſo też wſchelake druhe bleſche ſ tajkim wolijom roſleżachu a ßo ſapalichu. Duž wobaj wućomnikaj niczo nuſniſche cžinicz njemějeſchtaj, hacž ſo cžekaſchtaj a haru cžiniſchtaj. Po wulkim prózowanju ßo potom radźi, woheń podußycz.

W Kemnitzu pola Bernarczitz wotpalichu ßo 21. decembra Eichlerez domſke a tón ßamy dźeń kruch twarjenja wudowy Förſtarjoweje we Wopakej.

S Draždźan pißaja, ſo ßu tamniſchi kupzy ſ hodownym hermankom jara ſpokojni a to cžim bóle, dokelž krótko prjedy wójnſkeho wuhlada dla ſa pſchekupzow jara hubjenje wonhladaſche. — Měſto Chemnitz ma nětko 55,000 wobydlerjow.

S budyſkeho hamtſkeho hetmanſtwa je lětßa 1456 mlodych ludźi k rekrutirowanju pſchiſchło, wot kotrychž bu 586 k wojerſtwu kmanych namakanych. Saſtupny pjenjes (300 tl.) je 79 ſaplaćiło. — Lubij ma w tu khwilu 5,027 wobydlerjow, 574 wjazy, dyžli w lěcze 1861.

Prußy. W Ruhlandźe je ßo 7. decembra wjećor 17 bróžnjow wotpaliło. — Měſto Khoćebus ma nětko 11,510 wobydlerjow, 987 wjazy, dyžli w lěcze 1861, a měſto Luban liczi 7419 wobydlerjow a je ßo ſa poßlenje tſi lěta wo 765 duſchow pſchiſporik. — Barlin je ſa tón ßamy cžaß něhdże wo 30,000 wobydlerjow pſchibył a zyke ruſke kraleſtwo něhdże wo 600,000, tak ſo ma Pruſka nětko ßnadź 19½ milliona wobydlerjow. — Wußudźenje w naſtupanju Polakow je 23. decembra woſjewjene. Statny ryćznik bě namjet ſtajił, ſo bychu ßo wſchitzy wobſkorżeri, kotſiž běchu cžekli, a potom hiſchcze nětkoſi k ßmjerći, wſchitzy druſy pak k 5 hacž 12 lětnej khoſtarni wotßudźili. Ale ßud je jenoż 19 k 1 hacž 2 lětnemu jaſtwu wotßudźił, nad cžeknjenymi žadanu ſchtrafu wuprajił, wſchittich druhich pak ſa njewinowatych wuprajił. Cži wobſkorżeni Polazy, kiž ßu cžekali, chcedźa ßo nětko też pſched ßud ſtajicz. — Kral je dźewjećom wyßokim ryćznikam, tak mjenowanym pruſkim krajnym ſyndikußam, poruczność dał, ſo bychu rosßudźili, ſchtó ma po prawym najwjazy prawa na Schleswig-Holſtein. Saudźeny tydźeń ßu ßo poßleni pruſzy wojazy do Pruſkeje wróćili, kotſiž ßu pſcheczywo Dauſkim wojowali.

Italia. S Neapla pißaja, ſo budze tam ruſki wulkoknjas naßlědnik Mikławſch zyły měßaz pola italſkeho krónprynza Humberta bydlicz.

Franzowſka. Khěžor Napoleon je ßwojich póßłanzow na wjetſchich khěžorſkich a kralowſkich

dworach do Pariſa ſkaſak, a měnja teho dla ludžo, ſo chże wón ſ nimi najſkerje něſkaju ważnu wěz wuradžić. A dokelž je w tu khwilu w franzowſkich nowinach wjele ryče wo tym, ſo chże Napoleon na pomjeńſchenje wójſkow džěłacz, dha je lohko móżno, ſo chże ſwojim póſ anzam poruczności dacz, ſo bychu woni pola druhich wjerchow ſa to ſkutkowali. Wón, kaž je ſnate, nowe lěto pſchi ſkładnoſczi ſbožopſchecza, kotrež doſtanje, kóżdy ras ryczy džerži a duż móże bycz, ſo tež teje ſpomnjenje naležnoſcze dla něſchto praji. — Revoluzia w Algierſkej je ſkónczena, pſchetož najpożleńſchi ſběžkarjo ſu ſo w ſapoczatku decembra podczińli.

Ruſſowſka. Nowa ruſka pożczonka wot 100 millionow rublow je ſo derje radźika.

Amerika. Unionſki general Grant, kotryż je ſwoje wójſko w poſlednſchim czaſu ſaſo khětro poſtyknik, chże pjecza mózny nadpad na ſeparatiſtiſke khowne měſto Richmond ſczinicz. Wo generalu Shermau niczo dale ſłyſchcz njeje, hacz ſo pſchezo dale czehnje a ſo bórſy mórſli brjóh doſahnje. — Separatiſtiſki general Foſter je pjecza bliſko Grahmsville 1300 muži ſhubik a general Hood je Naſhville woblehnył.

Ze Serbow.

H. Se Semiz, 27. decembra 1864. Pola naſ je ſo we ſańdżenym lěcze to a tamne ſtako, ſchtož pokaſuje, ſo naſchi woſadni ſo prózuja dale a do prědka pſchińcz. Teho dla je ſo tudy a we ſuſodnej wſy Tumizach na polěpſchowanju, porjeńſchenju a wudokonjenju wjeſnych puczow wjele džěłako. Naſcha wjeſ měješche na 2200 krocželow dołhi pucz ſ džěła zyle pſchetwaricz, ſchěrſchi ſhotowacz ża o ſa to ſtaracz, ſo ſo tu a tam moſty powjetſchichu a moſcziki natwarichu, kotrež prjedy nuſne njeběchu. Pſches to pak, ſo ſo na kóżdym boku pucza pſchěrowy ſhotowachu, dyrbjeſche ſo tež wjele moſcziłow twaricz, a je tak twar na połdra tyſazow toleř pożrjeł. Tola je krajne knjeſtwo połóżnoſcz naſchej wſy poſkicziło, dokelž je něktore ſta tolerjow k podpěranju darilo. Tež we tym ſo khwalobne pokroczenje pokaſuje, ſo ſu ſo pſchi puczu wſchudżom ſchtomy naſadżałe abo tola koliki ſtajiłe, ke kotrymż pſchichodne lěto hiſchcze ſchtomy pſchińdu. — We naſchich ſtałach běſche hacz pſched krótkim hiſchcze wjele hibanja, pſchetož naſche kamjenje ſo hacz do najdaliſchich němſkich krajinow pożaduja. — Do ſtały na Hrodżży je knjes Polank zyle nowy pucz ſałożił a ſa ſwoje pjenjeſy natwaricz dał (wón płaczi na 300 toleř). Tón ſamy knjes, kotryż we ſymje we Draždżanach a jenoż we lěczu něktory czaſ na ſwojim wobſedżeńſtwje tudy bydli, je tež lětſa naſchej a ſmilnjanſkej khudźinje 40 tolerjow k Bożemu dźěſczu darik. Pola naſ doſta 15 ſchulerjow a ſchulerkow 10 toleř wjeczor 23. decembra wobradzene, něktre we pjenjeſach a druhe tež we nuſnych knihach. To ſta ſo pſchi ſkładnoſczi Bożeje nozy kotraż ſo tu kóżde lěto we ſchuli wotdżerżuje. Tež ſchulſke dźěczi wobdarichu wucżerja, a wucżeŕ dźěczi. — 10 tolerjow bě knjes vicerychtaŕ Frenzel hižom něktre dny prjedy ſtarym potrjebnym ludżom wudżělik. — Pola naſ budże ſo we pſchichodnym lěcze nowa ſchkleńczernja ſałożicz a to njedaloko Frenzeloweje a Harnappoweje kalkownje. Tutaj dwaj knjeſaj a knjes Schrama ſe Ssmilneje (wobſedżeŕ fabriki ſa wodoſchkleńczińſnu (Waſſerglas) we Ssmilnej) budża tutu ſchkleńczernju twaricz a we njej ſchkleńzy dźěłacz dacz. Po ſdaczu ta wěz dobytk ponjeße, dokelž dotalne wobſtejaze ſchkleńczernje dodżěłacz njemóżeja, ſchtož je ſkaſane.

S Wóſpórka. Naſcha zyrkej je k Bożemu dźěſczu rjany dar doſtała. Jedyn wóſpórſki měſchczan, kiž pak ſo mjenował njeje, je mjenujzy naſchemu Bożemu domu kraſnu bibliju darik. Tuta je woſebneje wulkoſcze a namała ſo w njej 52 wobſchěrnych wobraſow, wot worzela wotczińſchczanych. Swjaſana je wona do rjanoje jendżelſkeje koże ſe ſkotym wobrěſkom a ſ futeralom. Na ſwjerchnej deſzy je ſkoty kſchiż a na ſadnej deſzy pak ſkoty keluch wucziſchczany.

Spomnjeny měſchczan je tule rjanu knihu naſchej zyrkwi ſ luboſcze k Bożemu domu a k czeſczi Bożej darik, ſ tym požadanjom, ſo by ſo jako woltarna kniha trjebała. Duż je ſo tež Boži dżeń naſch woltaŕ ſ njej prěni krócz pyſchik.

Dobroczinweho dawarja, kiž je ſ tajkim kraſnym darom naſchej woſadże wulku radoſcz pſchihotował, njech Bóh luby knjes ſa to bohacze żohnuje

S Wojerez. Pſched něktrym czaſom je wobſanknjene, ſo maja ſo naſche byrgle doſpołnje porjedżicz, a nadżijamy ſo, ſo budże tajke porjedżenje hacz do bliżſchich ſwjatkow dokonjane.

(H. W.)

S Łucza. Njedżelu 18. decembra wjeczor na poł 10 hodżinow wudyri w domſkich tudomneho połeńka Matijez woheń a położy tute, kaž tež jeho hródż a kólnju do procha a popjeła. Wyſche teho wotpali ſo ſuſoda Miſnarja hródż a brózeń. Dale ſahubichu płomjenja tež knjeże domſke, kaž tež wſchě twarjenja jeneje, nětko knjejſtwu ſkuſchazeje khěżniſkeje żiwnoſcze. Wulke ſboże bě to, ſo wětſik wody wſy prjecz dujeſche, hewak budżiſche njeſboże pſchi nětcziſchim njedoſtatku wody hiſchcze wjele wjetſche było. S nałożenjom wulkeje próży ſo poradżi, woheń na ſpomnjenu ſchkodu wobmjeſowacz. Skót bu płomjenjam wutorhnjeny, tola dyrbjeſchtaj 2 pſaj a 15 kur w płomjenjach kónz wſacz.

S Budyschina. Sańdżenu ßrjedu sta ßo to njesboże, so bu dżełaczer na żelesnizy Jakub Schmidt se Židowa pschi rostsělenju skały njedaloko dwórnischcza psches sażne rosleczenje kamjenjow tak straschnje do hłowy a lěweje ruki ranjeny, so dyrbjachu jeho do wojerskeho hospitala wotnjesc, a je pjeża mało nadżije, so wón pschi żiwjenju wostanje.

S Budyschina. Tudy je wóndanjo něchtón tu bajku wunjeßł, jako budżische jena po sdaczu morwa żonska, kotruż běchu na Tuchoř do tamnischeje cżełkoweje khěżki donjeßli, saßo wotucżika a tam nasajtra rano w jenym kucże leżała. Ale, każ je ßo posdżischo pokasało, dha na tym niczo wěrne njeje.

Přilopk.

* Jako běsche 7. brandenburgski regiment No. 60 na ßwojim dompuczu se Schleswiga do Spandawa pschimarschirował, běchu někotsi wojazy kwartiru pola jeneho schewskeho mischtra dostali, hdżež ßo jeho wucżomnik pscheczelniwje wokoło nich schmórasche. Jako bě spomnjeny regiment Spandaw wopuschcził, pschińdże tón wucżomnik do teje stwy, hdżež běchu wojazy bydlili, a dokelž tam por schkórnjow nadeńdże, myßlesche ßebi wón, so to wobucze wěsce jenemu wojakej ßłuscha, běżesche teho dla s nim sa regimentom, kotryż też doscżahny a cżißny je, dokelž bjes wojakami bórsy praweho wobßedżerja namakaeż njemóżesche, na wojerski wós, prajizy: „Komuż te schkórnje ßłuscheja, tón budże ßebi je hiżom żadacż.“ Ale jako wschón wjeßeły domoj pschińdże, ßydachu wot mischtra puki a wón dyrbjesche k ßwojemu postróżenju ßłyschecż, so bě wón schkórnje jeneho schewskeho temu regimentej pschepodał a so dyrbi je nětko sapłaczicż. Wón ßo teho dla skradżu sa blido ßyny a napiśa na krala tajkile list: „Luby knjes kralo! Ja ßym khudy schewski hólz, ale wulki pscheczel wojakow a chżu też něhdy sprawny wojak bycż. Ja ßym por schkórni, wot kotrychż ßebi myßlach, so jenemu wojakej wot 60. regimenta ßłuscheja, sa regimentow njeßł, a je, jako teho wojaka njedadeńdżech, na regimenowy wojerski wós cżißnył. Ale nětko te schkórnje żanemu wojakej njeßłuscheja, ale ßłuscheja naschemu schewskemu a tón chże je wote mnje saßo měcż. Luby knjes kralo, mój strach je wulki, duż napraschuj ßo tola pola 60. regimenta, hdże ßu te schkórnje wostałe a staraj ßo sa to, so je nasch schewski saßo dostanje.“ W tych dnjach dosta měschczańska rada w Spandawje pißmo wot krala s tym poruczenjom, spomnjenemu wucżomnikej k wjedżenju dacż, so chże kral te schkórnje sapłaczicż.

* W Parteukirchenu a Garmischu w Bajerskej mějachu 15. decembra wjeczor we 8 hodżinach khětro ßylne semjerżenje. We woběmaj spomnjenymaj městaschkomaj bżjachu sastróżeni ludżo na haßu, jako jich domy njejapzy rżecż poczachu, wobrasy na sceńach ßo hibachu a hrjady pikotachu. Ptaczli, kiż hiżom spachu, wotucżichu a pjerchotachu w klětkach. W cżełkowej khěżzy leżesche runje jene cżełko, pschi kotrymż jena klóschterska knjeżna wachowasche. Jako pak ßo cżełko na jedyn ras tschasez pocża, sakschicża wona se strachom a cżelny khwatajzy. Na ßudnistwje wußtyscha hatman w pódlanskej stwě ropot, każ bě něchtón do jeneho blida storcżił. Wón ßebi teho dla myßlesche, so ßu tam paduschi, tak so wón tselbu doßahny, so by jich wotehnał. Ale wscho bě we wokomiknjenju nimo a njebě ßo żana schkoda stała.

* Jedyn podrożnik w Pulizach (w Czechach) wopuschczi wóndanjo se ßwojej żonu ßwoje wobydlenje, so by na dżełko schoł, a sankny ßwoje tsi dżeczi wot 8, 5 a 3 lět do jstwy. Tute dżeczi potom někak poßleschczo samischtrichu a dyrbjachu ßo żałoßnje sadußycż.

* W Lyonje ßo wo dźiwnu wěżku jedna. Jedyn wulki, ßylny muż chże mjenujzy wot ßwojeje mandżelskeje roswěrowany bycż, dokelž je jeho wona khětro nabiła. We wěrnoscżi je jemu wona pak jenoż dżěl taho saßo dała, schtoż bě jej won husto doscż wobradżił. Wón bě mjenujzy ßwoju żonu husto bił a bě wóndanjo s jeneje hóntwy jara pjany domoj pschischoł. Jako běsche twjerdże wußnył, saschi jeho ta żona do ruba, wsa khoschczowe toporo a bijesche do muża, kiż ßo wobaracż njemóżesche, tak dołho, hacż jej mozy doßahachu. Potom běżesche wona k ßwojimaj starschimaj, ßwojeho mandżelskeho saschiteho leżo wostajschi. Wón bu hakle nasajtra wot jeneho ßłużomnika, kiż bě k njemu trjechił, se ßwojeho jastwa wumóżeny.

* Jedyn ryczńik w Peschcże (we Wuherskej) je wóndanjo psches ßwoju pjecżlětnu dżowczicżku 3000 schěßnakow schkodował. W jeho njepschitomnoscżi bě mjenujzy póstski poßelnik list pschinjeßł, w kotrymż bě 7000 schěßnakow w papjerjanych pjenjesach. Ryczńikowa mandżelska tón list wsa, wotewri jón a pokoży te pjenjesy w 7 jenotliwych papjerach po 1000 schěßnakach na jeho blido. Posdżischo bě ta spomnjena holczka do teje stwy, hdżež te pjenjesy leżachu, pschischła a ßebi te schikowane papjerki k hrajkanju wsała. Hrajkanje ßo jej po khwili wostudżi, tak so wona jenu papjeru po druhej do khachlow tykasche a ßo wjeßelesche, kak ßo te „wobraski“ pala. Jako se schtwórtej do khachlow jěżdżesche, stupi runje macż do jstwy a wutorhny jej tu papjeriu, ale sa 3000 schěßnakow papjery bě hiżom spalene.

Kak Hans Depla a Mots Tunka

rezom wótřitnj a ludźi pódla škrějetaj.

* * *

Hanß Depla. Dźiwne wuryczе maja tola druhdy ludźo!

Mots Tunka. Schto dha pak ßyn w tajkim nastupanju nashonił?

H. D. Jako wóndanjo po měsczе wokoł khodźich, saßłyschach, so ßo dwaj cźłowjekaj trochu wadźitaj. Běschtaj to nan a ßyn a nan rjekny k ßynej:„ Ty ßy tola żałoßny holczi dótk; pschetoż każ ty sa holzami běhasch, to tola żaneho schika nima." Na to wotmolwi ßyn nimale płakajcy: „Wy macze prawje, luby nano, ale ja wschak pschе to njemóżu!" „Schto?" praji saßo nan,„ ty pschе to njemóżesch?" „Haj," rjekny tón ßyn skónczńje,„ ja pschе to njemóżu, pschetoż holczka dźe żana ke mni njeńdźe a duż dyrbju tola ßam sa nimi běhacz!

M. T. Aw jaw jaw tola!

Solarwolijowe a petrolejowe lampy

we wschitkich wulkosczach, sa sale w 2 hacź 6 rukatych krónskich ßwěczńikach, wißaze lampy s blachowym a porzelanowym saßłonjatkom, stejaze blidowe lampy, dźełanske a latarnjowe lampy, kaź też ruczne a nózne lampy we wulkim wubjerku a w nowych druźinach mam najtunischo na pschedań.

Herrmann Rachlitz,

klempnarski mischtr,

na żitnej haßy cźo. 50 w Budyschinje.

Parne kupele pola A. Droschűtza.

Kupiele sa knjenje: Njedźelu, wutoru a schwórtk wo 1 hodźiny.

Kupiele sa knjesow: Njedźelu dopołnja wot 9 hacź do 12 hodźinow, wutoru a schwórtk wot 4 hodźinow.

Extrakupiele maja ßo 2 hodźinje prjedy skasacź.

Cźesczenym a lubym Serbam poruczam najpodwolnischo ßwój skład cźaßnikow wschitkich druźinow. Wschitke porjedźenja ßo najwěsczischo a najsprawnischo wuwjedu pod rukowanjom najtunischeje płacźisny.

Tež pschispominam, so ßym ßerbskeje ryczе tak derje mózny, kaź němskeje.

J. Schneider,

Firma: **Protza a Schneider,** cźaßnikarjeje na bohatej haßy w Liebuschiz domje.

Bohu lubemu Knjesej na żiwjenju a ßmjerczi je ßo po jeho njedogruntowanej radźe spodobako, s tuteho cźaßneho żiwjenja do tamneje wěcznosczе wotwokacz nascheho najmłódscheho lubeho ßyna a bratra **Korlu Hendricha Młónka** s Dźiwoczіz, kralowskeho sakskeho wojaka w Holsteinje. Wón wumrje tam w pólnym hospitalu w měsczе Plönje ßobotu 17. decembra t. l. na typhus, jako běsche ßwoje cźaßne żiwjenje na 23 lět 1 měßaz a 15 dnjow pschinjeßk.

To wosjewja wschitkim, kiż ßu teho njebocźiczkeho wot wobleczа, kaź też psches jeho listy snali,

tón jara srudźeny nan
Pětr Młónk a jeho ßwójba.

Jenoż woprawdźity ma

G. A. W. Mayerowy broſtſyrop

ſ Wrótßławja, kiż jenoż pſches ßwoje wutki (kotrež żadyn druhi jemu podobny a po nim cźinjeny broſtſyrop nima) ſpodźiwnje hojazu móż pſchi kaſchelu, dybawoſcźi, ſażwanju, bróſtowym cźerpjenju, ſchijowej wobcźežnoſcźi a jachlokaſchelu wopokaſuje, w bleſchach po 15 nßl. a 1 tl. na pſchedań:

Heinr. Jul. Lincka w Budyſchinje, — **C. Meißner** w Biſkopizach,
Joſeph Löbmann w Schěrachowje, — **B. N. Scholta** w Wotrowje,
Bernhard Hilbenz we Wóſporku, — **J. A. Paulisch** w Rakezach.
Jul. Wehner w Lubiju.

Knjeſej G. A. W. Mayerej we Wrotßławju

W Budejowizach (w Cźechach), 21 jannara 1864

Dokelž Waſch běły broſtſyrop pſchezo wjazy a wjazy wotbjerka namaka, dha proſchu naležnje, mi 200 wulkich a 500 małych bleſchow hnydom dobroczinje póßłacź, dokelž je mój zły ſkład, tak wulki hacź tež běſche, wſchitkón hižom roſpſchedaty.

Pſchi tutej ſkładnoſcźi njemóžu pſchepuſchcźicź, Wam w mjenje khorych ßwój dźak wuprajicź, dokelž Waſch běły broſtſyrop pſchi prawym nałożowanju jara khwalobnje ſkutkowacź dyrbi; pſchetoż khori ßu ßo wo nim ſ połnej ſpokojnoſcźu wuprajili. Ja pſcheju, ſo by tajkile dobry domjazy ßrědk powſchitkomne roſcherjenje namakało.

Poſwolcźe ſawěſcźenje mojeho wutrobneho poczeſcźowanja, ſ kotrymž woſtanu

Ernſt Großmann, haptykař.

Cźeſcźenym Sserbam Budyſchina a wokolnoſcźe ſ tuthym najpodwolniſcho k nawjedźenju daram, ſo ßym ſjenoczeny ſ jenym wulkim barlinſkim krawſkim pſchekupſtwom, tudy na mjaßowym torhoſchcźu a w mojim róžknym domje cźo. 150/78, kommißionſki ſkład

barlinſkeje mužazeje draſty

wotewrił, a je moje wotpohładanje, wſchitko bórſy roſpſchedacź. Spomnjena draſta je tak tunje, ſo kóždy ſpokojeny ſ mojich khlamow póńdże.

C. Hanitſch.

NB. Mój ſkład jeſtajnje derje ſrjadowany a cźinju woßebje nětko pſched hodami na ſchlofroki a hólcźaze draſcźenje kedźbne.

Płaćizna žitow a produktow w Budyšinje:

24. decembra 1864.

Dowoz: 5313 kórcow.	Płaćizna w přerěžku na wikach, wyšša.			niža.			srjedźna.			na bursy, najwyšša.			najniža.		
	tl.	nßl	np	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np.	tl.	nßl	np	tl.	nß.	np
Pšeńca	4	15	—	4	—	—	4	10	—	4	15	—	4	10	—
Rožka	3	—	—	2	20	—	2	25	—	3	—	—	2	25	—
Jecźmjeń	2	15	—	2	5	—	2	10	—	2	15	—	2	10	5
Wowß	1	25	—	1	17	5	1	20	—	1	25	—	1	20	—
Hróch	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Woka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Raps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	27	5	—	—	—
Jahły	6	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hejduſchka	4	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kana buntry	—	20	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—
Kopaßkomy	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zent. ſyna	1	7	5	—	—	—	1	2	5	—	—	—	—	—	—
Lane ſymjo	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cahi sakskošlezynskeje železnicy z budyskeho dwórniśća.

Do Draždźan: rano 7 ḥ. 35 m.*; dopołnja 9 ḥ. 11 m.: pſchipołnju 1 ḥ. 3 m.*; popołnju 3 ḥ. 33 m. wecźor 8 ḥ. 21 m.*; w nozy 2 ḥ. 26 m.

Do Sḥorjelza: rano 7 ḥ. 51 m.*; dopołnja 11 ḥ. 40 m.*; popołnju 3ḥ. 25 m.†; wecźor 6 ḥ. 52 m.*; wecźor 9 ḥ. 18 m.; rano 12 ḥ. 30 m.

†) Pſchiſankńjenje do a ſe Žitawy a Liberza (Reichenberg)
*) Pſchiſankńjenje do Žitawy.

Spiritus płaćeše wčera w Barlinje.

13 tl. 5 nßl. a 13 tl. 10 nßl.

pſchenża 45—55 tl., rožka 33—35 tl.,

(to je: ſa 25 pruſſich kórzow.)

rěpikowy wolij (njecźiſcźeny) 12½ tl. — nßl.

(Cźiſcźeny, kaj ßo w Budyſchinje pſchedawa ſtajnje něhdże 1⅛ tl. dróżſchia.)

Němski Phönix,

wohenj sawěsczace towarstwo w Frankfurcze nad Majnom.

Sakładny kapital 5½ milliona schěßnakow.

Wschitke sawěsczenja sa tuto towarstwo wobstara **A. Siems,**

firma: **J. G. Klingst Nachfolger** w Budyschinje.

Barlinske wohenjsawěsczaze towarwsto.

Sałożene 1812.

Sakładny kapital 2 millionaj tolerjow.

Tuto hižom 52 lět wobstejace towarstwo bjerje sawěsczenja psche wóhnjowu schkodu horje po niskich, ale twjerdych prämijach, hdyž sawěsczeny ženje niczo dopłaczowacz njetrjeba.

Sawěsczenja wobstarataj a wschě wukožowanja dawataj

J. E Smoler, wudawar Serb. Now.

G. Fasska w Ebersbachu,

W Budyschinje. agentaj barlinskeho wohenjsawěsczazeho towarstwa.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** je sa 3 nßl. dostacz:

Dobytki: 256 schěßnatow.

Großowe

brostkaramelle

najlěpschi srědk k wotstronjenju kaschela a k położenju dychanja, kaz tež k swarnowanju psche dybawosez pschi sasymnjenju w symnym czaßu.

Sa Budyschin a wokolnosez w hrodowskej haptyzy knjesa M. Jäßinga kózdy czaß na pschedań.

Eduard Groß w Wrótßławju.

W kniharni Smolerja a Pjecha je sa 2½ nßl. dostacz:

Nawoženja

ze schtyrjomi stami.

Powjedanczko ze wsy.

Z czěskeho zeserbschczit J. Ćesla.

W kniharni **Smolerja a Pjecha** w Budyschinje e sa 6 nßl. dostacz:

Napoleon I.

a jeho wójny.

Sa lubych Serbow spißał

Jan August Pohonč.

Hollandski mlókowy pólver.

Tutón, je starodawnych czaßow dopokasany, s najlěpschich selow a korjenjow pschihotowany pólver, po jenej abo po dwěmaj kžizomaj wschědnje kruwom abo wowzam na prěnju pizu naßypany, pschisporja wobžernosez, płodzi wjele mloka a sadźěwa jeho wokißnjenje. Pakczik płaczi 4 nßl. a je k dostaczu w

hrodowskej haptyzy w Budyschinje.

W kniharni Smolerja a Pjecha w Budyschinje je sa 5 nßl. dostacz:

Familien-Kalender

a Ameisen-Kalender.

Lubigſtes illuſtrirtes Familienblatt!

Nakład:

150,000.

Tydźeńſzy

dwě liſtnje

w

ſchtwórzy.

Nakład:

150,000.

Se

wſchelakimi

kraſnymi

wobraſami.

Schtwórtlětnje 15 nßl., po tajkim liſtno něhdźe 5½ np.

Hacź runje je naſchej „**Gartenlaube**“ w nowiſchim cźaßu wjele napſcheciwnikow naſtako, mózemy tola ſe ſpokojnoſczu prajicź, ſo je ßo jeje nakład ſaßo wo dźeßacź tyßaz pſchiſporik. Tuto njepſchestawaze dźělbranje je najlěpſche wopokaſmo, ſo ßmy na prawym puczu woſtali, na kotrymž chzemy tež dale ßwěrni ßwojej khorhoji — ſdźěłanoſczi a cźlowjeczńoſczi — pokraczowacź.

Naſtawki a powjedanczka najlěpſchich ſpißowacźelow budźa tež lětnik 1865 pyſchicź a mjes wſchelakimi druhimi woßebnymi naſtawkami w bliźſchim ſchtwórtlěcźe budźa ßlědowaze ſajimaze artikle wotcźiſchcźane:

Der baieriſche Hieſel. Ein Bild aus dem Volksleben. Von Herman Schmid (beginnt ſchon in einer der erſten Nummern von 1865). — Gleich und Gleich. Erzählung von Melchior Meyr. — Der Richter. Von Temme. — Erkauft und erkämpft Novelle von Johannes Scherr. — Ein Hochthal auf Island. Von Karl Vogt. Mit Illuſtration. — Ein Abend bei Heinrich Heine. Von H. M . . . n. — Unter dem Waſſerfall. Von Brehm. Mit Illuſtration von H. Leutemann. — Die deutſche Schillerſtiftung. Von Fr. Gerſtäcker. — Aus dem Leben eines deutſchen Naturforſchers. Mit dem Portrait Berthold Sigismund's. — Heim aus dem Exile. Mit dem Portrait G. Struve's. — Bilder aus der Berliner Induſtrie. Von Dr. Levinſtein. — Des Freiherrn von Trenck's Gefängnißbibel und ihre Blutſchrift. — In der Region der Gemſen. Von Ludwig Steub. Mit Illuſtration von Th. Pixis. — Die weiße Magie und ihre Geheimniſſe. — Nachklänge aus dem letzten Kriege in Schleswig. Mit Illuſtration von Paul Thumann. — Aus der deutſchen Weinſtadt. Von Ludwig Storch. Mit Illuſtration. — Die Chriſtnacht in den Alpen. Mit Illuſtration von Stauber. — Bilder aus der kaufmänniſchen Welt. 3. H. Gerſon's Bazar in Berlin. — Das Werk eines deutſchen Bürgers. Von Ludwig Walesrode. Mit Abildung der Lebensverſicherungsbank für Deutſchland in Gotha. — Ein König der deutſchen Induſtrie. Von M. M. von Weber. Mit Abbildungen aus dem Krupp'ſchen Etabliſſement zu Eſſen. — Die nationelle Bedeutung der Genoſſenſchaft. Von Schulze-Delitzſch. — Aus den Erinnerungen eines Gefängnißinſpectors. — Verkümmerte Exiſtenzen. Von Roderich Benedix. — Bei dem Lumpenhändler. Von Profeſſor Dr. H. Schwarz in Breslau. — Eine Quelle des Uebels in der Küche. — Der Kampf der Dominikaner und Franciscaner. Von Alfred Meißner. — Aerztliche Kinderſtubenpredigten. Von Bock. 1. Gewöhnung zur Geſundheit. — So budźe kaž pſchezo tež

dźeńſkim podawkam a cźaßowym woſſewjenjam

woßebna kedźbliwoſcź pſchiwobroczena, njetrjeba žaneho daliſcheho wobkruczenja.

Ernst Keil

w Lipſku.

Wſchitke pósty a kniharnje ſkaſanja horjebjeru, woßebje tež kniharnja Smolerja a Pjecha w Budyſchinje.

Mißionſku ſhromadźiſnu

ſmêje rachlowſke ßeroſke ev. luth. towarſtwo na ßwjedźeń tſjoch kralow popołdnju w rachlowſkej ſchuli a chzyli ßo pſcheczeljo mißionſtwa w prawym cźaßu nutsnamakacź.

Jena porjadna dźowka móže w mêſcze Budyſchinje dobru ßłużbu k 3 kruwam doſtacź a móže hnydom abo 1. februara ſaſtupicź. Hdźe? to je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowinow.

Nakładnikaj: Smoleŕ a Pjech. Ciśé L. A. Donnerhaka w Budyśinje.